శ్రీశివాయనమః.

శ్రీశివార్పణమస్తు.

—(*)—

శ్రీగురవేనమః

ఈ గ్రంథమునకు చందాదారుల వివరం.

రు ౧౨౫. విసుకుల గోత్రోద్భవుండగు, రామిని - దొడ్డయ్య.

౧౦. కొమురవెల్లి - కాశయ్య.

౧౦. కొండూరు - రాజయ్య.

౧౦ కలువాల - బాలరాజు.

౧౦. తాడికొండ - వీరన్న.

౫. చిదిరాల - రాజమౌళి.

౨౫. సుంకరసేని - రాజమౌళి.

౧౦. తాటికొండ - లచ్చయ్య.

౫. బొల్లం - బుస్సయ్య.

౫. చిదిరాల - చంద్రమౌళి గారి మల్లయ్య.

౬. అల్లాడి - నాగయ్య.

౫. భోనగిరి - నరసయ్య.

౩. కొడకంటి - రాజయ్య.

౫. గందె - పాపయ్య.

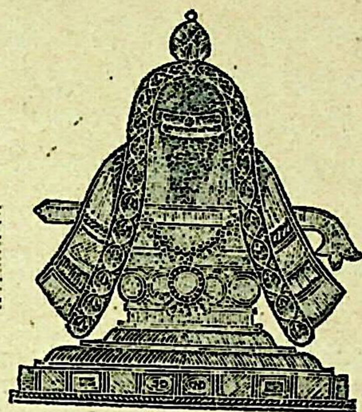
౫. శ్రీరంగం - రాజారాం.

౩. బొరిసెట్టి - సమ్మయ్య.

౩. మోతె - సోమయ్య.

శ్రీశివాయనమః.

శ్రీగణాధిపతయేనమః.

శ్రీ చంనబసవపురాణము,

శ్లో ॥ శ్రీమల్లికార్జునాఖ్యం, చిల్లింగం దేవం మనోహరం । వందేహస్తతలజ్యో
తిష్షట్స్థల బ్రహ్మరూపిణం ॥ ౧
శ్రీమన్మస్కరిరాట్శిలాద తనయ శ్రీపర్వతాధీశ్వరో చ్ఛృంగస్థాననిజాతిచిత్ర
సదనన్సారాత్మ విశ్వంభరా । నీరాగాన్యశుగ దేవవర్త్మశశభృన్మూర్త్యుజ్జ్వల భ్రామ
రీ । వామాంగోవతు మల్లికార్జునవిభు స్సర్వత్రమాంసంతతం ॥ ౨
పంచసాదాఖ్యశక్త్యాది మాక్తికామలశుక్తికా । వందేతాం భ్రామరీదేవీం యాచి
చ్ఛక్తిరితీరితా ॥ 3
శ్రీలింగజంగమాచార్య రూపభక్తమనోహరః । యస్సృంగదగ్శనాదేవ ముక్తి
దోమల్లికార్జునః ॥ ౪
తస్యాం శేనసముత్పన్నో ద్రాక్షారామపురే శుభే । భీమలింగేశగర్భాబ్ధే రకళం
కకళానిధిః ॥ ౫
చతుర్మతగురూణాంచ ప్రఖ్యాతో వేదపారగః । అభూత్త్రిజగదారాధ్యో మల్లి

కార్జునపండితః ॥ ౬

బౌద్ధాద్యసద్వాద మతాద్రిశంబస్సదా మలస్స్వాంగనివిష్టసాంబః । లింగాంగసం
యోగసుధీవిడంబ స్స్వకీయసత్కీర్తిజితాబ్జబింబః ॥ ౭

ఖలగణవెలనాటి చోళభూపాలకాగ్రే ప్రకటితకరదృష్ట ప్రత్యయాంచత్ర్వ
సంగః । స్వపదభజనచిత్తై ర్భక్తవర్గైస్సమేతో విమలహరణసుర్యః పండితారాధ్యవ
ర్యః ॥ ౮

జైనచార్వాకపాషండ పాంచరాత్రమతాన్యపి । ఖండయన్ శాస్త్ర జైర్గీర్భిరూ
ర్ధ్వనేత్రధరో భవత్ ॥ ౯

తస్యామృతస్యవంశోస్యాం పృథివ్యాంతదనుగ్రహాత్ । సత్పురేషుపరివ్యాప్తస్త
త్పురాఖ్యాంకితోభవత్ ॥ ౧౦

భక్తేష్టదానవిధితత్పర మానసత్వాత్కామాదిదుర్గుణ వికారవిదూరకత్వాత్। మ
న్త్ర్యవతారస్పురాకృతి భాక్చిదీశాస్తద్వంశజాశ్చగురవోజగతా మభూవన్ ॥ ౧౧

తద్గ్రామనామాంకితవంశజాలేప్రసిద్ధిమద్ఘుట్టెపలీతిసంజ్ఞం । గోత్రంహిదుర్వారదు
రాగమానాం హృదంతరేసవ్యాకరాతివైభవం ॥ ౧౨

తస్మిన్ఘుట్టెపలీవంశే ముక్తామణిరివామలః । గౌరారాధ్యఇతిఖ్యాత శ్శిష్య
దారిద్ర్యభంజనః ॥ ౧౩

గద్య ॥ సోప్యమృతాంధః పటలాంధోభిర్మంథాన వసుంధరాధరమథిత దుగ్ధ
సింధ్వాకైరవబంధు శివనిజపాదభజనాసక్త భక్తియుక్తముక్తికాంక్షిణాంసాధ్యః । నిజభ
క్తివియుక్తానామసాధ్యః శ్రీగౌరారాధ్యః ఘుట్టేపలి వంశాబ్ధౌ సముదయన్నిఖిలకువ
లయానందంకృతవాన్ ॥ ౧౪

పద్యం ॥ భ్రామరీనామతత్పత్నీ ప్రత్యక్షభ్రరాంబికా । శిష్యేష్వంచితనేత్రాం
తా ప్రేష్ఠాపుత్రేష్వివాభవత్ ॥ ౧౫

పతివ్రతాయాః పరిపూర్ణమానసః పరాపరార్థప్రవిరక్తచేతసః । వరాత్మజస్తస్య
కులప్రదీపకోబభూవతస్యాః పరశైవనిర్ణయః ॥ ౧౬

గద్య ॥ సకుమారోప్యాగమ విశ్రుతప్రసిద్ధ వీరశైవాచార ప్రతిపక్షాతిదురాచార
సంయుత దుర్మతజనానామక్షీణ గర్వాంధదక్షప్రజాపతేశ్శితక్షుణ విధిదక్షోన్నిద్రవీర
భద్రఇవనిగ్రహాకరోభూద్య తస్తతోవీరారాధ్య ఇతినామధేయమగమత్ ॥ ౧౭

ప ॥ యథాశాంకరీపంకజారాలిమాలే స్సదావామదేహార్ధ సంలగ్నకాభూత్ ,
తథాశంకరాంబేతి నమ్నాప్రసిద్ధా జఘ్నేవీరనారాధ్యవర్యస్యపత్నీ ॥ ౧౮

శ్రీఘట్టిపలిశులవీరనార్యపత్నీ సాధ్వీసాతిధి గణచారుకల్పవల్లీ । సంతుష్టాన్ వర
కరుణారసేనసర్వాన్ మాహేశానన వరతంచకారభక్త్యా ॥ ౧౯

గ ॥ తయోర్వీరనారాధ్య శంకరాంబికయోర శేషజగదాశ్చర్యోన్మేషకరత
పోవిశేష సంతోషితశేషభూషణస్య పరశివధ్యాన నిష్ఠాగరిష్ఠత్వాధిష్ఠిత ప్రజ్ఞాపరతం
త్ర భాషణస్యబృందారక బృందవందతేందుకిరీట పదారవింద కందళితమరందబిందుసం
దోహపానామోదస్యశిలాదస్యద్వితీయ శంభురూపశ్రీనందికేశ్వరశ్రీపర్వతేశ్వరా వివని
రంతరాంతరంగ సంచరచ్ఛతషట్కోత్తరైకవింశతి సహస్రాజపపరిమాణవిశిష్ట సప్తకోటి
మహామంత్రమాతృకాస్వరూప శ్రీషడక్షరీమహామంత్రసదర్థవిచారా। సత్కుమారాబ్రా
హ్మణానాం లింగధారణం కర్తవ్యమితి వీరశైవసిద్ధాంత వాక్యప్రతిపాదకత్రయ్యాగమ
శాస్త్రపురాణనిచయపారంగత ప్రసంగదుర్మతభంగవిధానా రాజమల్లాభిధానభోగమ
ల్లాభిధానా ద్వౌసంజాతౌ ॥ ౨౦

ప ॥ తద్రాజమల్లార్య వరస్యపత్న్యౌ ద్వౌపుత్రవద్భక్తజ నానపాంగ్యౌ । శ్రీ
రాజమాంబాపర పాలయ త్యాకామాక్షి దేవీత్య భిదానయుక్తే ॥ ౨౧

శ్రీరాజమల్లార్య వరస్యపత్నీ రాజాంబికాఖ్యా రవికోటిభాసః । త్రీనప్యసూత
త్రిజగత్పవిత్రాన్ చన్నార్యవీరార్య వృషాఖ్యపుత్రాన్ ॥ ౨౨

భోగమల్లార్య సత్పత్నీ బుచ్చ మాంబేతికీర్తితా । సౌందర్యజితదేవస్త్రీః ప్రత్యక్ష
శ్రీచిదీశ్వరీ ॥ ౨౩

శ్రీమద్ఘట్టిపలిశులకధి ప్రోజ్వలచ్ఛుంబరాం కాదూరీభూతస్వజనహృదయో ద్బిం
దుచాంచల్యశంకా । బుచ్చాంబాయాస్సుజనవినుతౌ భోగమల్లేశనామ్నో ద్వౌసంజా
తౌపరశివ విదౌపండితోభద్రనార్యః ॥ ౨౪

శ్రీఘట్టిపలివంశాబ్ధే ర్వీరార్యఇవచంద్రమాః । గురుత్వమగమల్లోకేవీరమాంబి
కయాసహా ॥ ౨౫

శ్రీచన్నమల్లనారాధ్య శ్శిష్యచిదోబ్బధ కోభవత్ । సహితోఘాద్రిభేదోద్య
చ్ఛుంబయావీరమాంబయా ॥ ౨౬

వృషభరాడ్బసవేశ్వరఇత్యతః క్షితితలేఖలుబుచ్చయనామకః । వనితయాంబిక
నామభృతాయుతో నిఖిలశైవ జనేషుప్రియందధౌ ॥ ౨౭

ఘట్టిపల్లిసువంశసాగరనిశాకాంతఃప్రశాంతః పరోదాంతఃపండితనామధేయ
ఇతిసత్సంఘేన సంయోజితః । శ్రీశైవోత్తర ధర్మమార్గనిపుణ శ్రీపండితారాధ్యరా
డంశేనోద్భవ ఏకభక్తవరదస్స ద్వైతవో భూన్మహాన్ ॥ ౨౮

పండితారాధ్యనామాసౌ పండితేశ్వరవాక్చయః । అన్నమాంబికయాయుక్త స్సన్నయో భూస్మహీతలే ॥ ౨౯

సింధురాందోళికాభిశ్చ సైంధవైస్త్రీగ్రగామిభిః । సంయుతస్సం చరన్ఖ్యాభ్యాం శివజ్ఞానం సతాంపదా ॥ ౩౦

పార్వతీనామ పత్నీకోబభౌ ఘుట్టపలీపలే । జాతశ్శ్రీభద్రనారాధ్యః పండితారాధ్యసోదరః ॥ ౩౧

శ్రీరాజమల్లేశ ద్వితీయపత్న్యాః కామాక్షీదేవ్యాః కరుణాసముద్రౌ । లింగాంగసంగజ్ఞ మనీషివర్యౌ శ్రీరాజలింగాభిధ వీరనార్యౌ ॥ ౩౨

రాజలింగనార్య వీరనార్యవర్య యోర్ద్వయోరగ్రజాత ఏవవుద్ధ్వదాలయాత్మ వి గ్రహః । పూర్వపండితార్యతుల్య సత్ప్రభావవైభవో దుర్మతోన్మదప్రఖండ తత్వగఃప రాత్పరః ॥ ౩౩

చూర్ణిక.

శ్రీమదఖండ సచ్చిదానందైకరసాద్వితీయసమస్త చేతనాచేతనాంతర్వ్యాపక కేవలేడాపింగళ మధ్యబ్రహ్మనాళాంతరసూక్ష్మరంధ్రాకార శ్రీమత్కైలాస స్థిత నాదరూపసూక్ష్మతి సూక్ష్మస్థూలాతిస్థూలపరాత్పర పరబ్రహ్మస్థల నామప్రసిద్ధజ్యోతిర్లింగస్వరూప పరశివతత్వాకారం । అస్తంగతసమస్తనైజభక్తమనోగతపంచబిందు చాంచల్యవికారం । అజస్రావి యుక్తాసక్త ముక్తిప్రదస్వశక్తి క్షోభమాత్ర సంప్రాప్తసాధ్యసాధక పూజ్యపూజక జ్ఞేయజ్ఞాతృధర్మప్రవర్తకాత్మేశ్వర భావప్రసిద్ధాంగ లింగ నామస్థలద్వితీయవిరాజమానం । అగణితనిగమాంత వేద్యమానం స్థూలసూక్ష్మకారణ దేహత్రయగతజాగ్రత్స్వప్న సుషుప్త్యవస్థాత్రయసహితవిశ్వతైజసప్రాజ్ఞస్థితాణవాదిమలత్రయవిమోచనపరిశుద్ధత్యాగాంగ భోగాంగ యోగాంగసమన్వితరూపరుచితృప్తిరూపవస్తుగ్రహణశీలసుదృఙ్మనోభావగమ్యాంతరాత్మపరమాత్మనా మేష్టప్రాణభావలింగాకారం। సదాప్రకృతిరూపాజ్ఞాన ప్రకాశకృన్మాయావరణవిదూరం । సద్భక్తసంయుక్త భూమ్యంగప్రసక్త భక్తస్థలాయత్త సుచిత్తహస్తార్పిత భవ్యగంధద్రవ్య గ్రహణ శీలానూనఘ్రాణాననసనాథక్రి

యాశక్తినిహారాచారలింగస్వరూపం । దీనజనావనవినీతకోపం। సదానుష్ఠితనైష్ఠికీభక్తిసం యుక్తామలసలిలాంగవిలస న్మాహేశ్వర స్థలప్రసిద్ధసుబుద్ధిశయార్పిత సరసద్రవ్య గ్రహ ణ శీలజిహ్వా వక్త్రసమేతజ్ఞానశక్త్యాసక్తగురులింగస్వరూపం । దూరీకృతాఖిలదుష్క ర్మనిదానపాపం । అనవరతావధాన భక్తిసంయుక్త ప్రోజ్వలజ్జ్వలనాంగాసాది ప్రసాది స్థల సుపచిరనిరహంకారకరార్పిత రూపద్రవ్యాదాన శీలాక్షీణచక్షురానన సహితా చ్ఛేచ్ఛాశక్తిసక్తశివలింగస్వరూపం । సర్వమానివర్యహృత్కమలకర్ణి కాంతరస్వాయం ప్రకాశదీపం । అవిరతావిగ తానుభవభక్తిసంయుక్త జగత్పావనాంగ ప్రసంగప్రాణ లింగిస్థలసనయసుమనః పాణిసమర్పితస్పర్శద్రవ్యగ్రహణశీలత్వ గ్వదనసమేతాది శక్త్య నుషంగజంగమలింగస్వరూపం । విఖండితా ఖండత్రితాపం । అమందానంద భక్తిసం యుక్తనిత్యప్రకాశా కాశాంగ విహారణశరణస్థలసుజ్ఞానపాణి సమర్పిత సుశబ్దద్రవ్యగ్ర హణశీల తత్ర్శుతిలపన సమేతనిఖిల పరపరాశక్తిసంగత ప్రాసాదలింగస్వరూపం । వి జ్ఞానకౌశల కళాకలాపంఅమలసమరసభక్తిసంయుక్తాత్మాంగజ్ఞాతృజ్ఞానజ్ఞేయ వివర్జితా ద్వితీయబోధాంచ ద్వాక్యసద్బైక్యస్థలసద్భావపంచ శాఖార్పితపరిణామ ద్రవ్యగ్రహణశీ లసదయహృదయానన చిచ్ఛక్తి సమేతమహాలింగ స్వరూపం । నిజమాయా మోహిత జన మనోదురాపం । సదాచార యుతసర్వకాల సర్వావస్థాశ్రిత శ్రీగురువరేశ్వరార్చ నైకకార్యధౌరంధర్య గాంభీర్యభక్తస్థలవిహారభూతి స్నానోద్ధూళన త్రిపుండ్రాంకభ ద్ర రుద్రాక్షధారణా సక్తాచారలింగ భజనశీలం । బాలకళానిధి విశాలఫాలం । పర స్త్రీపరార్థవిముఖభావ చిల్లింగైకనిష్ఠాపరేతర భావశూన్య మాహేశ్వరస్థలవిహార సారత రసతారపంచాక్షరీమహామంత్రపరాపశ్యంతీమధ్యమా వైఖరీనామకార్థవర్ణ పదవాక్య విశేషమానసీచాక్షుషీవాచకీ వాపుషీసంజ్ఞాభేద ప్రాప్యజాప్యకర్మ ప్రకాశగురులింగభ జనశీలం । కరతలార్చితకాలవిషాలం । సంగతాభంగమంగళకరేష్టలింగార్పిత ప్రసాదా దానానూనా సక్తనిజలింగ ముఖార్పితేతర సమస్తవస్తుప్రపంచ పరివర్జనశీలాలోల ప్ర సాదిస్థలవిహారస్వాంగస్థితాచలచిచ్ఛక్తి ప్రకటీకృతషడధ్వయుక్తేష్టలింగ మూలషడక్షరీ మహామంత్రవిషయజ్ఞాన దృక్పటుత్వ దృగ్విలీనత్వ దృగ్విన్యాసాద్యనధ్యా ననిరీక్ష ణాను

సంధానైకకార్యసూర్య శివలింగ భజనశీలం । సుకవిజనస్తూయమానగుణాలవాలం । ప్రా
ణసంగతలింగ లింగసంగత ప్రాణవాయుభావజ్ఞానాగత
మనోవికారవిదూర లింగాధీన నిఖిలకార్య సుఖదుఃఖోభయశూ
న్య ప్రాణలింగిస్థలార్చనార్పణ క్రియాసద్భావభేదసాధన త్రయాగత చతుర్వింశత్యుపచా
రద్వాదశార్చనారూప చరలింగభజనశీలం । సకలభక్తమనోనుకూలం । హృత్కమలక
ర్ణికాంతర సమిద్ధశుద్ధస్ఫటిక సంనిభస్వయంప్రకాశరూప చిల్లింగేశ్వర పతిభావాంగ
నాపాత్మసతీభావ పంచభూతసంచయీకరణ విషయాంచత్వారిపంచిక సుఖనిరాదరణ
శరణస్థల ప్రశస్తవిస్తార క్రియాకలాపాంత సముద్భవఫలరూప సర్వక్రియాతీతవిశిష్టవస్తు
ప్రసాదలింగభజనశీలం । అంతరరివర్గతూలవాతూలం । షడూర్మిషడరివర్గనిబర్హణ
ధూర్వహాష్టవిధార్చనావిధాన శూన్యనిర్భావానుభావపావక కర్పూరయోగకల్లింగాంగ
సంయోగరూపైక్యస్థలప్రవర్తనక్రియాపరిణామ గతాదాసప్రసాద సేవనాసంప్రాప్తపరత
త్వరూపనిరంతర నిరుపమనిరాతంకనిరంజన సదానందసుఖరూప మహాలింగభజనశీలం ।
దూరీకృతఘోరతరక్లేశజాలం । ఏవంవిధనిరుపమాన పరతత్వసౌధాత్మీనాం శ్రేణ్యాకారస్థి
తాధారాదిషట్కమల కర్ణికామధ్యాకర్ణరూప షడంగలింగసంభావిత షట్స్థలపరబ్రహ్మ
నిర్వాణసుఖసంపదావాప్తిహేతుభూతాతతఖ్యాతి పూతపీతరాగాద్యనాతన సనాతనప్ర
మథసంఘాత స్వీకృతపాతక హరణశిక్షాష్టావరణాంచ త్వంచాచార పూరితచారుతర
నిగమాగమేరిత వీరశైవాచార సిద్ధాంత వాగ్వర విదారిత ఘో
రతర వారణదేవారి సంహారభక్తివిదూరాతి క్రూరతరదురాచారం । భూరితరానివార
సూరిజనస్తుత శౌరికుమారకోటి సుకుమారాకారం । అశేషాశాదేశాగతాశివిషభూషణ
నివేశామలశరీరమాహేశజనేష్టవస్తుదానావార్యకార్యధారంధర్యక్రౌర్యావార్యసువర్యా
తుకీతుణ దీక్షాదత్తుప్రత్యత్తుబసవేశ ప్రకాశం । కృపాకటాక్షేక్షణాగత దీక్షాత్రయ
శిష్యదారిద్ర్యవినాశం । మూలకందానాదస్థానాది నాసికాగ్రపర్యంతాధోముఖస్థితకుండ
లినామకప్రాథమికధమనీసంబోధన సంప్రాప్తపార్శ్వనాడికా వాయునిరోధమధ్యనా
డీద్వారసంరోధసూత్రిత విజయనాడ్యకరోధశూన్యాచలామం దేందుమండలస్యందనసూన

సుధాబిందుబృందతుందిలత్వసిద్ధి కరప్రసిద్ధ యోగమార్గసర్వవిధ సంసృతినిర్వాహకరవి షయప్రపంచధూర్వహాజ్ఞాన శూన్యాన స్వమాన్య ప్రభువర్యాచార్యవిలాసం । చందన మందారేందుకుందమందహాసం । కింకిణీఝుంకారపాదాంగదనిష్కళంక మణిగణఖచిత కంకణాంగదాది భూషణాంకితావయవ సాక్షాచ్ఛాంకరీపల్కింకర జనావనవిశంకట శంకరాంబానామశశాంకముఖీకళత్రం । ఆదిమశైవఖ్యాత గౌతమమహర్షిగోత్రపవిత్రం । రథకరితురగ పదాతికాందోళి కాతపత్రచామరకాంబ వికవైణవిక మార్దంగిక ఝారజ కాది వాద్యవిశేష వాదననిపుణాంచల్లోక సంచారజగద్గురు త్వపార్శ్వ ప్రభాగానే కవందిమాగధ భక్తగణసంస్తూయమాన శ్రీమత్త్రిలోకగురు చెన్నమల్లికార్జున పండితారాధ్య వంశోద్భవ దుర్మతఖండన స్వమత మండనాది బిరుదావళీ పాళీకమనీయ పాత్రం । చారుచరిత్రవీరారాధ్యపౌత్రం । నైజవైభవా సహమాన వికటకుటిల భృకుటి వ్యాజఘటద్దుర్జనపటల వీరుర్విపుటనకృల్లపుత్రం । రాజన్నైజయ శోభిజితద్విజరాజరాజమల్లారాధ్యపుత్రం । నాదబిందుకళాభావస్థిత తత్త్వమస్యాది మహావాక్యార్థ బోధసలింగాంగసంయోగనామ త్రిపదార్థజ్ఞానసంప్రాప్తిసాధన శైవపంచకాది వీరశైవశాస్త్రజన్య శివాద్వైతమార్గప్రసంగ సాహిత్యమాహేశ్వరజనవిభాసదాత్మీయ సభాగతానంత కవిబంతాగతసుకవినికర ప్రకటనాగ్వర్ణితమహాకులీనతౌదార్యత్వ తేజస్విత్వ ధార్మికోజ్వలత్వాదిగుణసముదాయసనాథం ఏవంవిధవిశేషణవిశిష్టలీలాయూథం । ఘట్టెపల్లిరాజలింగారాధ్యాభిధానాస్మద్గురునాథంభజేహంభజేహం ॥ తత్సమానపరబ్రహ్మవిలీన మానసజ్ఞానోదయకారణసాహిత్య బోధావధానం । చరలింగస్వరూపవేమారాధ్య వంశోద్భవాప్పయ లింగారాధ్యాభిధానం । భజేహంభజేహం । ఏతదుభయపూర్వకాలాస్మదుత్తమోత్తమోత్తరశైవమార్గాను కూలసాహిత్యదాయకం । శ్రీపతిపండితారాధ్య వంశపారావార తారకానాయకం । సకలవిద్యాధురీణ కీర్తివ్యాప్త కవిబంతం । పూర్వాచార్యం పురహరారాధ్యవర్యం భజేహంభజేహం ముహుర్ముహుర్భజే హంభజేహం । సంతతంభజేహంభజేహం ॥ ౩౨

పండితారాధ్య వంశోద్ధ మల్లికార్జునవాంశకః । రాజలింగార్య శంకర్యోః

ష్ట్రశ్రోమిత్రస్సతాంసదా ॥ 33

తత్కుమారస్సదానూనః కుమారస్వామినామకః । కుమారస్వామితుల్యోస్మి
త్కుమారాహారపూజనే ॥ 3౪

స్ఫురన్నిజపాదాబ్జనమ్రావనోద్యత్కృపావీక్షణా స్వోజ్జ్వలన్మందహాసాం। ని
జప్రాణనాథాంఘ్రిసేవావిలాసాం సదా రాజలింగార్య జాయాం భజేహం ॥ 3౫

కచవ్యూహసంఘట్టిత శ్యామకందామజస్రం నిజేశప్రసాదాత్మతుందాం । బహు
ఛాత్రసంపూజ్యపాదారవిందాం । భజే శంకరాం బాంమదాచార్యపత్నీం ॥ 3౬

శ్రీకంఠాంఘ్రినిజాంతరంగమను రాడ్వంశప్రసిద్ధోన్నతే । శ్రీమత్సంకరసేని
వంశజలధౌ తారేశవత్సంభవః । కీర్తిప్రోజ్జ్వల చంద్రికాధవళ దిక్పంబో నృసింహాభిధః ।
తత్సూనుః ఫణిమండలాఖ్య కవిరానందాచ్చ శైవాజ్ఞయా ॥ 3౭

మాహేశ్వర దేశికాంఘ్రిసలిలా ఖండప్రసాదామృత । ప్రాప్త్యాస క్తని
జాంగసంగ శివలింగజ్ఞాననిష్ఠాపరః । కుంభచ్ఛీపతిపండితార్య పురప్పాన్నామ ప్రసా
దాత్తస । ద్గీర్వాణాంధ్రకవిత్వమార్గరచనాకించిజ్జసాహిత్యవాన్ ॥ 3౮

శ్రీఘుక్షేపలిరాజలింగగురువర్యా ఖండసత్కీర్తిభాక్ । భ్రాజద్వంశ పరంపరా
మఖిలశైవశ్రోత్రసౌఖ్యావహాం । ప్రాప్తానేకజనాత్సమాగతమహాశ్రూర్తైనసాంశాం
తయేభక్తానాంచతతానసుద్ధ మనసాంసంపూర్ణసంతుష్టయే ॥

శ్రీమదుమామహేశ్వరసహాయోస్తు.

అవిఘ్నమస్తు.

ఓంకారాలయమచ్యుతాదినివిజవ్రాతేడ్య మానంప్రభుం । శ్రీగౌరీముఖ పంక
జాతవిలసద్భానుప్రభాభాసురం । జృంభత్కుంభిముఖం ముఖేవపుషిసన్నాదరంవ పు
ర్వ్యాహకం । వందేవందిజనాం తరాయనికరధ్వాంతార్క డింబచ్ఛవిం ॥ ౧

యాదంపతీ మంగళసగ్రహాసదా నామ్నాసురూపేణచ సంవిదాచ । శివా

ముదాత్తౌ శిరసా ప్రణమ్య భక్త్యైకకృత్యం ప్రకటీకరోమి ॥ ౨ ॥ యః పార్వ
తీపతిరనన్యగుణోపమేయః సంసారసాగర నిమగ్నజనప్లవోయః । పాదూ
త్సపాపరిపుభీతిరసా ప్రభూతనిర్వాపణా యతకఠోరకుఠారధారః ॥ ౩
యః ఖర్వేతరగర్వ సర్వజనతోర్వీజాత నిర్వాపణే । దుర్వాగోరుకుఠా
ధానురకర శ్శర్వస్సుపర్వార్చితః । పార్వత్యాసహితః పరాత్పరగత
ప్రద్యుమ్నసంహారకః । పాయాదర్యమశార్వరీశహుతభుఙ్నేత్రత్రయో
ద్భాసితః ॥ ౪ ॥

—॥[రేణుకాగస్త్య సంవాదః]॥—

శ్రీమద్భూధరకన్యకాపతి లసత్పత్పంకజాతార్చనా సంస
మలచిత్తవృత్తిరచనానందోరునిత్యప్రభః । ప్రాచీనాఖిలసన్మునీం ద
రప్రద్యోతమానార్యమజ్యోతిర్జ్యోతిరమోఘసత్వవిపులాకారోను
పాస్పదః ॥ ౧ ॥ ప్రోచ్చైర్వర్ధనవింధ్య భూధరమహాగర్వాపహా
భజ । స్నాత్వా చైవవిశాలశాస్త్ర నిగమేష్వత్యంతభక్తిక్రియః విభా
వాదిభుజంగపక్షి గణరాట్ప్రపంచధర్మేతరో । ద్రష్టుం శ్రీగిరినాథ మభ్ర
భిగమచ్ఛ్రీభ్రామరీనాయకం ॥ ౨ ॥ యస్సాముద్రశరంసహస్త చులుకే
ధార్యమాణః క్రమా । దేవాపోశనతస్సురేంద్ర వరయాచ్ఞా మేసమా
పూరయత్ । తస్యేశానమహాప్రభావ కథనైకాయత్తచిత్తాన్వితః । కై
లాసాద్వరరేణుకోప్యవ తరత్సర్వర్షిసేవ్యంవనం ॥ ౩ ॥ శ్రీశైలేశఖి
వాహానాన నపద్మజాతాఖిలార్థాన్ముదా । శ్రుత్వా వైదికపాంచరాత్ర
శరిణాంపంచాస్యరూపో మహాన్ । పంచాస్యార్చనతత్పరః పరసుఖా
నందానుభావో నఘ । శ్వాస్త్రైస్త్రాతజనానుకూల నిగమజ్ఞానంపరం
బోధయన్ ॥ ౪ ॥ స రేణుకశ్శంకరభక్తిసాధకః కరేణుచర్మాంబర సేవ
నోత్సుకః । నిరంతరోచ్చారిత శంభునామకః కల్పావసానేష్వపి శంభుపా
ర్శ్వగః ॥ ౫ ॥ విశేషభక్తిక్రియసంవిధాయకో విశిష్టమార్గస్థితవార
తారకః । విశేషశంకార్ణవతారకస్సన్నా విర్బభూవాతిమనోహరంవ
న ॥ ౬ ॥ పంచాక్షరీమంత్ర ఫలప్రబోధకః ప్రరాధ్యమానైకగుణ
ప్రచారకః । పాపేంధనవ్యూహజ్వాలత్సు పావకః ప్రాపోత్తమం తస్యము
నేస్తపోవనం ॥ ౭ ॥ దృష్ట్వా మునిః కుంభభవో ధరేణుకం । సాత్వాచ్ఛి

హాకారమివోజ్జ్వలంతం । ప్రణమ్యపాదౌ ప్రణతార్తిభంజనం । బద్ధాం
జలిర్భక్తి మతాంవరిష్ఠః ॥ ౮ ॥ నమోనమస్తేనతకల్పవృక్ష నమోనమ
స్తే శివభక్తపక్ష । నమోనమస్తేపరవాదిపక్ష నమోనమఃపాశుపతైకదీ
క్ష ॥ ౯ ॥ నమోనమః ప్రాక్తనకర్మశిక్ష నమోనమః పావకదుర్నిరీక్ష
నమోనమోయోగవతాంమహోక్ష నమోనమఃపాపకృతాంవిపక్ష ॥౧౦॥
పదేపదేతం ప్రణమంతమాదరా । దముంపశానం దమయోవదత్తదా
దోర్భ్యాం సమాలింగ్యదృఢం ఘటోద్భవంసమావిశత్తేన సమంతపోవ
నం ॥౧౧॥ సుఖోపవిష్టంసురసేవ్యమానం బృస్యాంబృహత్యాంపురతో
మునీంద్రః। పాద్యోదకంచాచమనీయ్య మర్ఘ్యందత్త్వాదరేణైనముపా
చవాచం ॥ ౧౨ ॥ అగస్త్యః ॥ స్వామిన్త్వదీయ్యాగమనేన మద్వనం
త్వద్దర్శనే నాహమహోకృతార్థః । త్వదంగసంగాత్కలుషోర్ఝి
తంవపుస్సతాంతు సంగఃఖలుపాపనాశః ॥ ౧౩ ॥ ప్రజల్పమానేసతికుంభ
జన్మ నిప్రమోదితాంతఃకరణేఽబ్జ భాసేద్రష్టుంభవంతం సముపాగతో
స్మ్యహం శివాజ్ఞయాక్షిప్రమిదంతపోవనం ॥ ౧౪ ॥ వేదాగమోక్తాఖిల
శైవశాస్త్ర సమంచితానేకవిధప్రచారాన్ । ప్రవర్ధితుంబోధయకుం
భసంభవం సర్వేషులోకేష్వితిమాం ప్రచోదయత్ ॥ ౧౫ ॥ పునఃప్రణ
మ్యైవముపాచకుంభ జఃకంప్రోక్తమిమాశేనసురాధిపేన । తత్సర్వమావే
దయమేకృపానిధే కృపాకటాక్షైకనిరీక్షణేన ॥ ౧౬ ॥ ఘటోద్భవంసచ్చరి
తంమునీంద్రం ముదాసముద్వీక్ష్య విచింత్యశంకరం । తూష్ణీమునస్థాయ
ముహూర్తమాత్రం జగాదతం రేణుకనామ కోముని ॥ ౧౭ ॥ రేణుకః ॥

—[*] కథాప్రారంభః బ్రహ్మణః కారాగృహప్రవేశః [*]—

రౌప్యాచలేపూర్వ మునీశ్వరైర్వృతే సురాసురవ్రాత వినిద్రితేపరే ।
హరీంద్రసంవిద్గణ బృందరాజితే సిద్ధేంద్రయోగీంద్ర మునీంద్రసేవితే ॥
౧౮ ॥ దివ్యాసనస్థంద్వీరదాజినాంబరం క్రవ్యాదదోర్వీర్యహారం మహే
శ్వరం । నిర్వ్యాకులంనిశ్చలమద్వితీయం దిదృక్షురభ్యాగతవానజోము
దా ॥ ౧౯ ॥ శంభోస్సుపుత్ర శ్శరజాతనేత్ర శ్శశ్వద్గణత్రాణ కరైకమి
త్ర ।గోత్రోద్భవానేత్రకజాతమిత్రఃకం జాసనంప్రాహషడానన స్తం ॥
౨౦ ॥ కుమారః ॥ త్వంకఃపుమాన్స్వపధరఃకిరీటీ ప్రద్యోతమానార్కని

భస్మగాత్రః । ఏవంకుమారేణహిబధ్యమానః ప్రోవాచతంశంకరసూను
మంజసా ॥ ౨౧ ॥ విధిః ॥ అహంతుస్రష్టా ప్రణవార్థబోధకో మత్తః
పరోనాస్తివివిక్తచేతాః । అహంప్రజానాం ప్రభవేచపాలనే వినాశనేని
శ్చలనోభవామి ॥ ౨౨ ॥ ఇతీరితాంవాచ మనూపమేయాం క్రుధాసము
ద్దీపితనేత్రవహ్నిః । శ్రుత్వైవమోంకార పరార్థగో యదిప్రాచుర్యమర్థంప
ఠివాదయాశు ॥ ౨౩ ॥ ఏవంకుమారేణ సమీరితంవచశ్శ్రుత్వా తతూ
ష్ణీంభవద్బ్రహ్మాస్తథా । ఆహూయబ్రహ్మాణ మతీవసాహసం చపేటికై
స్తాడితవాన్కుమారః ॥ ౨౪ ॥ నతాననంతంనలినోద్భవంక్రుధా పునస్సము
ద్వీక్ష్యపురారినందనః । ఆహూయదౌవారికమాది దేశబ్రహ్మాణమేనం
పరిగృహ్యతామితి ॥ ౨౫ ॥ మదీయకారాగృహమావివేశేత్యభాణిక్రౌం
చాచలభిత్కుమారః । తథేతిబ్రహ్మాణమనీనయత్క్రుధా కారాగృహం
పాంసుపరీవృతంఘనం ॥ ౨౬ ॥ భూత్వాకుమారస్స్వయమేవస్రష్టా జరా
యుజాండోద్భవస్వేదజాదికం । ఉద్భిద్యవృక్షావృతగుల్మవల్లికా ముఖం
యథాపూర్వమకారయన్ముహుః ॥ ౨౭ ॥ ఏవంకారాగృహమవిశతా
బ్రహ్మణాసృష్టికర్త్రా । నీతానేకాన్సమయనియమాన్ వీక్ష్యదామోద
రాద్యాః । కింకుర్వామఃక మిహశరణం ప్రాప్నువామో మహాంతం ।
సంతోత్యంతతమనుసరణాద్యాచయామశ్శృణుధ్వం ॥ ౨౮ ॥ ఇత్య
న్యోన్యంత్వమరనిచయాస్సమ్యగాలోచయంతః । కైలాసాద్రింగజవదను
జహృద్వాసమాజగ్మురారాత్ । తత్రోద్భాసత్కనకశిఖరే దివ్యసింహాస
నస్థంధ్యాత్వాసాంబంత్విహమునివరాదేవతాస్తుష్టువుస్తం ॥ ౨౯ ॥ అనం
తమవ్యక్తమరూపమద్భుతం శివంచిదానందమయంమహేశం । భవంభ
యాక్రాంతభయాపహారిణం భద్రేభచర్మాంబరధారిణంహరం ॥ ౩౦ ॥
ఇంద్రాదిదేవాఖిలసన్మునీంద్రాశ్చంద్రావతంసంశరజన్మతాతం । కుం
దేందుశంఖస్ఫటికావభాసం కందర్పసంహారకరంగుహేశం ॥ ౩౧ ॥ వం
దారువృందారకబృందవంద్యం మందారభూజం మహనీయభాజం । నీ
రంధ్రభద్రేంద్రనిరుద్ధవేగ మద్రీంద్రజాసక్తమహోరుభాగం ॥ ౩౨ ॥
క్షుద్రేతరైస్సేవితమద్రివాసం కద్రూద్భవోద్భాసితభద్రదేహం । భద్ర
ప్రదాతారమరిందమంవిభుం నిర్నిద్రమీశంనిఖిలప్రవేశం ॥ ౩౩ ॥ ఏ

వంస్తువంతస్సురయత్తు సిద్ధసాధ్యాశ్చసర్వేమునయఃపురారిం। ప్రణేముశే శాగ్రవ్యూఢప్రశాంతాః కాలాగ్నిరుద్రం కరుణాసముద్రం ॥ ౩౪ ॥ ఉస్మి లితాక్షస్సకలాన్మునీంద్రాన్ తథాసురేంద్రానపిదేవదేవః । ఉవాచదే వాదికసిద్ధసాధ్యాః కిమర్థమత్రాగమనప్రయోజనం ॥ ౩౫ ॥ దేవాఊ చుః ॥ తఊచురన్యోన్యముఖావలోకనా బ్రహ్మాణముద్దిశ్యయథాక్ర మంముహుః । కారాగృహేస్కందగిరీంద్రగహ్వరే ప్రవేశయంతంపర మాపరాధినం॥౩౬॥ స్వామిన్ భవద్దర్శనకౌతుక స్సన్నభ్యాగతేబ్రహ్మ ణిత్వత్సమీపం। తథైవస్వస్థానముపేయువాం సముద్వీక్ష్యబాలైర్వివిధై ర్విహారైః ॥ ౩౭ ॥ విహారమాణోభవతస్తనూజ స్స్కందస్సమాహూయ విధింవిచారతః । భవాన్కఇత్యేవమితీర్యమాణే బ్రహ్మాహమస్మీత్యను వాదయత్త్వరః ॥ ౩౮ ॥ స్రష్టాప్రజాస్తత్పరిపాలకో స్మ్యహంహర్తాదన శ్చానిత్రిప్రత్యువాచ । వేదాదిమధ్యాంతవిచార వానహంమత్తోనచా న్యోస్తివిచారగోచరః ॥ ౩౯ ॥ త్వన్మాయయామోహితసత్య వృత్తిమ న్యోన్యసంభాషణతఃప్రమత్తం । అత్యంతసంతోషజితాత్మశక్తిం ప్ర జాపతింప్రాహపినాకినందనః ॥ ౪౦ ॥ కింకింకిమభ్యస్తమహాత్వయావిధే తత్సర్వమావేదయమేవిచారతః । ప్రహస్యబ్రహ్మాపరిహాసపూర్వం వే దాన్సమగ్రాముఖసంభవామమ ॥ ౪౧ ॥ బాహూవ్యాశ్చక్షత్రాశ్చ తథామమోరోర్వ్వైశ్యాశ్చపద్భ్యాంచతథాచశూద్రాః । ఏవంచసర్వం సచరాచరాత్మకం మయైవచోత్పద్యతిలీయతేచ ॥ ౪౨ ॥ ప్రత్యాగమా శ్శాబ్దికమేవసర్వం మదీయమన్యత్రనవిద్యతేహ్యతః ॥ సర్వాసువిద్యాసు మమప్రపంచః సర్వాశ్చవిద్యామయినిత్యభావాః ॥ ౪౩ ॥ బ్రహ్మాణమా లోక్యహసన్ బభాషేస్కందస్సురారాతిమదాపహారః ॥ స్కందః ॥ ప్ర జాపతేబాలిశవద్విహారిణం మత్వాచమామశ్రుతదృష్టపూర్వం ॥ ౪౪ ॥ హిత్వాచకుత్రాద్యహియాతుమిచ్ఛసి ప్రమాణవాక్యంపరిపఠ్యతామిహ సర్వంత్వదీయంయదినాస్తిచాపరం మయోక్తవాణీంప్రతిచోత్తరంవద ॥ ౪౫॥ వేదేషుసర్వేషువసత్సుబ్రహ్మన్నాద్యాతుసర్వేరుచమేవప్రాహుః । తామేవసాంగాంవదమత్పురస్త్వం స్థిత్వాక్రమేణాద్యశృణోమిసర్వం॥౪౬॥ వేదాదిమస్వరగతార్థమిహోచ్యమాన స్సందిగ్ధమాత్మనిహితంవిని

మోచయాశు। ఇత్యుచ్యమానమనుపేక్ష్య కుమారమాహ గర్వీ విధిః ప్రణ
వతత్త్వవిచారగో౽హం ॥ ౪౭ ॥ క్రుద్ధస్సముద్ధాయ కృపాణహస్తం తదా సమా
హూయ చ వీరబాహుం । వృథా ప్రజల్పంతమముం విధిం త్వం కారాగృహే
మామక పర్వతే శుభే ॥ ౪౮ ॥ నివేశయేత్యేవమువాచ దేవస్తథేతి కృ
త్వా చ స వీరబాహుః । తత్సర్వమావేద్య కుమారమీశం స్వస్థో౽భవత్క్రౌం
చగిరీంద్రభేదం । ౪౯ ॥ అతస్సమస్తాస్సురయక్షసిద్ధాస్త్వామేవ రక్షార్థ
మిహైన స్రబ్రహ్మణః । ప్రణేమురత్యంతభయాన్వితాస్తే తస్మాదముం మో
చయ బంధనాలయాత్ ॥ ౫౦ ॥ శంకరః ॥ తథేతి సర్వే సురయక్షసిద్ధా
గచ్ఛంతు స్వస్థానమితి బ్రువాణః దౌవారికం నందినమాహ దేవః కందర్పసం
హారకరో మహేశః ॥ ౫౧ ॥ నందిన్ సదానందకరం నుకార్యం కర్తుం కు
మారం ప్రతిగచ్ఛ శీఘ్రం । సదానుమోదం తు షడాస్యమర్భకం। కుమార
మభ్యేత్య కురు ప్రయోజనం ॥ ౫౨ ॥ మయోదితం సర్వమనన్యధీస్సన్
వచః కుమారం ప్రతివాచయిత్వా । కారాగృహాన్మోచయితుం విధిం
మాం పితా త్వదీయః పరమేశ్వరో మహాన్ ॥ ౫౩ ॥ త్వదంతికం ప్రేషిత
వాన్కుమార క్షిప్రం విధిం మోచయ బంధనాలయాత్ । ఇతి బ్రువాణః
పరిమోచయిత్వా నందిన్ త్వమాగచ్ఛ మదంతికం ప్రతి ॥ ౫౪ ॥ ఉక్త్వా
కుమారం ప్రతి మోచయిత్వా బ్రహ్మాణమామోదయ పూర్వావస్థం । నం
దికేశ్వరః ఆజ్ఞాం సమాదాయ శిరస్యమోఘాం శివస్య సర్వాధిపతేస్సకాశా
త్ ॥ ౫౫ ॥ గత్వా కుమారం కరుణాకరం విభుం నమశ్చకారార్యమకోటిసన్ని
భం కృతాంజలిస్సంకుచితాత్మభావః పురారిణోక్తం పురతో వ్యజిజ్ఞిపత్ ॥
౫౬ ॥ నమంతమానంది సమాత్మనందినం సానందకార్యైరపి వందనీ
యం। నందీశ్వరం వీక్ష్య నగేంద్రజాసుతః పురస్థితం పూర్వకమాజుహార ॥
౫౭ ॥ శిలాదపుత్రస్సుకరస్థవేత్ర స్సుధాకరోద్భాసితపాంసుగాత్రః । సర్వే
షు లోకేష్వపి సచ్చరిత్రః కుమారమూచే శిఖినేత్రపుత్రః ॥ ౫౮ ॥ స్వా
మిన్ భవంతం ప్రతి మాం పురారిస్సంప్రేషయామాస సురాధిపశ్శివః । వి
మోచయిత్వా విధిమత్ర శీఘ్రమాయాహి మత్సన్నిధిమిత్యవోచత్ ॥
౫౯ ॥ నందీశ్వరేణోక్తమనిందితం వచ శ్రుత్వేద్ధమాహ త్రిపురారినంద
నః ॥ కుమారః ॥ న మోచయామ్యద్య పితామహం తం నమంతమప్యున్న

తగర్వీణంముహుః ॥ ౬౦ ॥ శ్రీశంకరాజ్ఞాంశిరసావహామి బ్రహ్మణము
స్మత్తనతాంవరిష్ఠం । స్వతంత్రతశక్త్యామమసర్వమేవ మత్తోనచాన్యోస్తి
తథాపరాత్పరః ॥ ౬౧ ॥ ఇతిబ్రువాణంవిధిమాదరాద్రముం నమోచయా
మ్యద్యగతాగతాసు । బాహ్యైరనేకైర్బహుధాచరంతం మత్వార్భకం
మాంతుమదోద్ధతోబ్రవీత్ ॥ ౬౨ ॥ నందిన్శివాజ్ఞాంశిరసావహంత్స
న్నత్వాగతస్త్వంసతిపూర్వకోభవాన్ । స్వస్వస్యస్తేగచ్ఛయథాగతస్థ
థానినేదయేశంప్రతినిత్యకృత్యం ॥ ౬౩ ॥ ఇతిబ్రువాణేసతిక్రౌంచదారణే
గత్వాసనందీకరిచర్మవాససం । శంభుంప్రణమ్యాహశశాంకశేఖరం బ
ద్ధాంజలిస్స్కందముఖోదితంవచః ॥ ౬౪ ॥ నందీ ॥ కింవచ్మిశంభోశంజన్మ
చేష్టితం । బ్రాహ్మ్యాంసదఃప్రాప్యప్రసూర్ణమాణః । సమస్తసృష్టిం స్వ
యమేవకుర్వన్నమోచయత్యంబుజసంభవంవిధిం ॥ ౬౫ ॥ నిశమ్యనందీ
శ్వరవాచమీదృశీం శర్వాణివక్త్రాంబుజమీక్ష్యశంకరః । ఉదృత్తురభ్యాగ
తవాన్కుమారం పీఠాత్సముద్ధాయచకాంచనోజ్జ్వలాత్ ॥ ౬౬ ॥ మ
హాబాహుమారుహ్యవిచక్షణస్స్వః కృపాకటాక్షేక్షణసన్నిపాతైః । లక్ష్మీ
చకారాత్మభువంకుమార మక్షీణతేజస్కరముక్షవాహః ॥ ౬౭ ॥ మ
హోక్షవాహాదవతీర్యశంకర స్సభాంతరస్థంసుకుమారమైక్షత । ది
వ్యాసనస్థందివిజైస్సమావృతం ధీరందయాళుంకృపయామహేశః ॥ ౬౮ ॥
కుమారః ॥ ఆయాంతమాలోక్యహరంమహేశ్వరం పీఠాత్సముద్ధాయకృ
తాంజలిస్సః । ననామపత్పంకజసక్తచిత్త స్సాష్టాంగమీశస్యనగేంద్ర
రంధ్రకృత్ ॥ ౬౯ ॥ స్కంధాచలేవందిముఖాదిసంవృతే వందారుబృందారక
బృందసేవితే । కందర్పవత్సుందరమిందుశేఖరస్స్కందం సదానందమమోద
దర్శ ॥ ౭౦ ॥ సుతంవదంతంసుకుమారమర్భకం పదోఃపరానందమమో
మహేశః । ముదాసముద్ధాయనిధాయచాంకే మూర్ధ్నిసమాఘ్రా
యముఖంవిమృశ్య ఉద్ధాయచాంకాద్వృషభధ్వజస్య పురస్థితఃక్రౌంచ
భిదర్యమద్యుతిః ॥ ౭౧ ॥ ప్రబద్ధపాణిఃప్రణమన్పదేపదేవి వత్సురంబాపతి
మీశ్వరంతదా । అనేకరత్నాంచితగైరికాసనం స్వీయేనహస్తేనతుస్వీ
కృతేస్క ॥ ౭౨ ॥ ప్రవేశయామాసవరాసనేశుభే తస్మిన్శివంచారుమ
యూరవాహః । ఉపేయుషస్తస్యశశాంకమౌళేః పాద్యోదకంచాచమనీ

యమనుఘ్యర్ఘం ॥ ౨౩ ॥ దత్త్వా సుమాల్యాదిభిరర్చితస్సన్ సమస్తమాస్తె
సకలోపచారైః ॥ ఈశ్వరః ॥ రేరే కుమారార్యమకోటి తేజస్సర్వాని
మానాత్మజనాన్ విహాయ ॥ ౨౪ ॥ విసృజ్య మాం త్వజ్జననీంచ పార్వతీం
బాహ్యేచరన్ బాలసఖైరసేవ్యైః । కంజాననః కేనచకర్మణా త్వయాధి
కృత్యైక కారాగృహమావివేశితః ॥ ౨౫ ॥ తత్సర్వమావేదయ మేస
మాస తో దుర్మార్గగానాం ఖలు శాసకోహం । మదర్చనాత్సృష్టికరం
విధాతుర్మదర్చనాద్దానవనాశనం హరేః ॥ ౨౬ ॥ మదర్చనాత్స్వర్గ
సుఖం మఘోనో మదర్చనాత్కింనలభేన్మనుష్యః । ప్రజాపతిర్మాం బ
హుధా సమర్చ్య యత్ప్రసాదతో మిబహుభాగ్యవానభూత్ ॥ ౨౭ ॥ త
స్మాదసౌ సత్కరణీయ ఏవనచాన్యథా వీక్షితుమర్హతాం వ్రజేత్ । ఇతి బ్రు
వాణే సతి దేవదేవే పునః పునస్సంకుచితాననస్సన్ ॥ ౨౮ ॥ బద్ధాంజలిః ప్రా
హ పితామహాబోదితం నాటోపవాక్సంచయమాశుశూలినః । ఆత్మాన
మన్యం న విమృశ్య సర్వం మయ్యేవ నాన్యత్పరమాణుకించిత్ ॥ ౨౯ ॥ ఇతి
బ్రువాణం విధమాకలయ్య కారాగృహే సన్నిహితో మయా పితః । ఏవం కు
మారోక్తమనన్యభావమనిందితం వాక్యమనన్యధీశ్శివః ॥ ౩౦ ॥ శ్రుత్వేద్ధమా
లోద్యకృపాకటాక్షనిరీక్షణైర్వీక్ష్య కుమారమర్భకం బ్రహ్మాణమాత్మీయప

—] బ్రహ్మణః కారాగృహమోచనమ్ [—

దావలంబినం కారాగృహాన్మోచయ మే సుపుత్ర ॥ ౩౧ ॥ తథేతి తచ్ఛంకరవా
చమేనం నిశమ్య చాంగీకృతవాన్కుమారః । తదా సముద్దీపితవీరబాహు
మాహూయ బ్రహ్మాణమిహైవ మోచయ ॥ ౩౨ ॥ శివాజ్ఞయా సర్వమిదం
ప్రవర్తతే తస్మాచ్ఛివాజ్ఞా ఖలు మాననీయా । విధిర్వ్యసృష్టో వినతాననస
స్సన్ విశ్వేశమాద్యం విధివత్తవైస్తువన్ ॥ ౩౩ ॥ వేదానువాక్యైర్విశదీ
కృతస్వైరైః పపాత శంభోః పదపంకజాతయోః । శశాంకమౌళే శరదిందు
హాస క్షమస్వ మాం త్వత్పదయోః పతంతం ॥ ౩౪ ॥ త్వన్మాయయా మోహి
తస్ప్రవృత్తి మార్యామసః పద్మవిభాకరాచ్యుత । ఉన్మత్తబుద్ధిర్మమయ
త్సమీరితం బ్రహ్మాహమస్మీతి పరార్థబోధం ॥ ౩౫ ॥ వచః క్షమస్వా
ర్యమకోటితేజ స్సర్వాపరాధానుగతాపచారం । పురా మయా పాదితహీ
నవృత్త్యా భవంతమాక్షేపితవానహం కృధా ॥ ౩౬ ॥ తేనాపరాధేనమ

మో త్తమాంగం కృత్తం నఖాగ్రేణ సుతీక్ష్ణకేన । విజ్ఞాయతత్సర్వమహంశ
రిష్యన్ భవత్కుమారం ప్రతిభాషితో౽స్మి ॥ ౮౭ ॥ తస్మాత్కుమారేణ
నివేశితో౽హం కారాగృహేకష్టతరైకభాజనే। అనేకబ్రహ్మాస్థికపాలమా
లినం సురాసురాణాంసుకృతాత్మనాంముదా ॥ ౮౮ ॥ కష్టాపహం కామిత
కామదాయకం హిత్వాభవంతంనితరాంప్రపీడితః । నృసింహరూపేణహి
రణ్యకశ్యపం హత్వాతథైవాగ్రహభాజినంత్వాం ॥ ౮౯ ॥ క్రౌర్యేణరూ
పేణహిశారభేణతన్మస్తకంకృంతితముగ్రభావతః। కాలో౽పికార్యావసరేత్వ
దీయ్యే సుపూజనాసక్తమృకండుసూనోః ॥ ౯౦ ॥ ప్రాణాన్ ప్రహర్తుం
పరమోత్సుకస్సన్ స్వప్రాణహానింసహసాప్రపేదే । మహో౽మురారిప్ర
ముఖైశ్చప్రేరితో౽గజాజినో౽మేశతవేక్షణేన ॥ ౯౧ ॥ సాంగో౽ప్యనంగత్వ
మవాపతత్ క్షణాద్ద్విధాబలీయేసతికింకరోత్యసౌ । భవత్ప్రతాపసంభవ
దేవదేవ విజ్ఞాయసర్వంవిపరీతబుద్ధిః ॥ ౯౨ ॥ భూత్వాహమాక్షేపితవాక్కు
మారంతే నాపరాధేనగతో౽స్మికుర్గతిం । శంభోమహేశాద్భుతసత్ప్రకాశ
సురాసురత్రాణవృషేంద్రఘోట ॥ ౯౩ ॥ సర్వాపరాధాన్సహసాత్క్ష
మస్వమే సర్వేశభూతేశసదాశివేశ్వర । సమ్మంతమాలోక్యపితామహం
ప్రభుఃప్రసాదయామాసపరాత్పరశ్శివః ॥ ౯౪ ॥ తస్మస్తకేన్యస్తసుశస్తహ
స్తో వాస్తోష్పతిప్రస్తుతపాదపంకజః। భోభో౽విధాతఃపరమార్థమాచర ప్రా
చీనభావంపరిహృత్యసర్వతః ॥ ౯౫ ॥ శివాత్పరంనేతిశివంకరస్సన్ స్వీ
యంపదంప్రాప్యసుఖీభవాద్య । బ్రహ్మస్తూత్తమమిదం పరిపఠత్యతేయః
కల్యేదినాంతసమయేమమసన్నిధానే ॥ ౯౬ ॥ కారాగృహాద్బహువిధా
మయదో౽పభావాత్సద్యోవిముచ్యతిసుఖంపరమశ్నుతేసః ।శివస్యపాదౌ
శిరసాప్రణమ్య శివాజ్ఞయాస్వాస్థ్యమవాప్యవేధాః ॥ ౯౭ ॥ స్వస్థానమా
విశ్యసుఖాసనస్థః స్సర్గప్రపంచంస్వయమాతతాన ॥ ౯౮ ॥ ఇతి శ్రీమచ్చ
న్నబసవపురాణే రేణుకాగస్త్య సంవాదే బ్రహ్మణః కారాగృహ విమో
చనం నామ ప్రథమో౽ధ్యాయః.

—*[ద్వితీయాధ్యాయ ప్రారంభః]*—

రేణుక ఉవాచ ॥ ముదావిధౌగచ్ఛతిసాదరేణ నిధాయచాంకేశి
శివాహ్వసంశిపః । సుధామయీంవాచముదారయుక్తాం కుమారమూచే

ముఖచేద్ధరశ్మినః ॥ ౧ ॥ శైశేపుత్రపవిత్ర గాత్రశిఖిపత్రారాతిగో
త్రాశనే, మంత్రాదిస్వరమాత్రవృత్తి మిహామచ్ఛ్రోత్రేసముచ్చారయ
పిత్రౌజల్పనమాత్రతో ఽతుకల స్తత్రార్థ- మాశ్రావయచ్ఛ్రుత్వా గో
త్రభిదంస్వనేత్రనికరైర్వీక్ష్యేద్ధమాచేహరః ॥ ౨ ॥ సుజ్ఞానాత్తవసుస్థి
రోఽసు మనసాభక్త్యాచభ్రాజన్మనా । భూత్వా త్వాంవినియోజయామి
సుకరాంసద్భక్తిమావేశితుం । భూలోకంప్రవిశంత్సదామల మతీనస్మ
త్సుఖక్త్యన్వితాః । కృత్వాసర్వజనాన్మమాంతికమరాత్తైస్సార్థమా
గచ్ఛతాం ॥ ౩ ॥ సౌమ్యాన్మహావాక్యవిమర్శవేదీ పరార్థ్యమానస్వర
బోధకంసుతః । స్వకర్ణరంధ్రేతుసమాహితస్సన్ శ్రావయత్సార్థక
మేకవాక్యం ॥ ౪ ॥ శ్రుత్వామహేశశ్రుతిసమ్మతం వచఃప్రమోదమా
నాయితచిత్తవృత్తిః । దృఢంసమాలింగ్యసుతంకుమార మిద్ధంబభాషేభు
జగేంద్రభూషణః ॥ ౫ ॥ కుమారమేతేనహిభేదభావః కుమార్గగానా
మఖిలప్రజానాం । సమానతో భాక్తికకర్మ శైవం ప్రబోధయప్రాక్తన
కర్మనాశం ॥ ౬ ॥ భూలోకమత్యంతముదారబుద్ధ్యా సంప్రాప్యసద్భక్తి
మతఃకురుష్వ । జనాననన్యాశ్రయిణ స్త్వమోఘా నచ్ఛిద్రభావానగజా
సుతత్వం ॥ ౭ ॥ శివేనసంభాషణపూర్వకంవచ శ్శ్రుత్వాకుమారఃకుటిలా
ననోభూత్ । భూలోకమాగంతుమనిష్టవృత్తేః స్కందస్యవక్త్రాంబుజ
మీక్ష్యదేవః ॥ ౮ ॥ సస్మారశంభుస్సకలార్థదాయినీం సమస్తదేవాసు
రసేవ్యమానాం । అనాదిమాద్యంతవిహీనరూపాం సర్వేషులోకేషుచసచ్చ
రిత్రాం ॥ ౯ ॥ దివ్యాంబరాందివ్యవిభూషణాంగీం దివ్యాంగనాసేవితపా
దపద్మాం । దేదీప్యమానాంగదహారిసక్త రత్నప్రభాధిక్కృతదివ్యకాం
తిం ॥ ౧౦ ॥ కందర్పజన్మైకదృశంమహేశీ మార్యాంమహీభృత్తన
యాంసుకేశీం। కరీంద్రయానాంకమలాసనస్థాం కారుణ్యసంరక్షితభక్తవ
ర్గాం ॥ ౧౧ ॥ పాపేంధనౌఘప్రచలద్దవాగ్నిం పరాత్పరాంశ్రీపరమేశ్వ
రీముమాం। పత్పంకజాతప్రణతేష్టదాయినీం దౌర్భాగ్యతూలాగ్నికణాం
సురాసదాం ॥ ౧౨॥ మహీధ్రధీరామమరేంద్రపత్నీ సంవీజ్యమానవ్యజ
నాంమనోజ్ఞాం । సంపూర్ణచంద్రాననహాసచంద్రికాం ప్రఫుల్లనీలాం
బుజపత్రవీక్షణాం ॥ ౧౩ ॥ భ్రూకార్ముకాంచంచలమీనదృక్ప్ర భాంగం

డస్థలోద్భాసితచిత్రరేఖాం। సుపద్మరాగాశ్మకదర్పణాభ గండస్థలాంఖం
డశశాంకమౌళిం ॥ ౧౪ ॥ ఫాలస్థలప్రోల్లసితోరుకుంకుమాం శ్రీగు
ద్విరాజప్రభృతినీలపంకజాం। బింబాధరీం భాసురకంబుకంఠీం నవీనచాంపే
యకపుష్పనాసాం ॥ ౧౫ ॥ భృంగోపపఙ్క్తిప్రతిభోరువేణీం సుమాలికా
కుందసుగంధభాసురాం। సుగంధయుక్తామలగంధవస్తుభిస్సుధూపితా
నూనసుకైశ్యశోభాం ॥ ౧౬ ॥ సుదాడిమీబీజరదాం సుభాషిణీం ప్రపూరి
తానేకదిశంవిధాత్రీం। గ్రైవేయకాంచద్గళదేశభాసురాం మృణాళన

—* చన్నబసవావతారః *—

ద్భాసురదోస్సువల్లీం ॥ ౧౭ ॥ అనేకరత్నాంచితదివ్యహారలసత్సువక్షో
రుహాకుంభజృంభితాం। అమ్లానకల్పవృక్షవిజపుష్పమాలాభిరామాం విమల
యాచలేశ్వరీం ॥ ౧౮ గంభీరనాభింగగనోపమేయ సుమధ్యమాం సైకతస
న్నితంబాం। రంభోరుమధ్యాసితవామదేవ వామాంగభాగాం వరహేమగా
త్రీం ॥ ౧౯ ॥ తూణీరజంఘాముకురగూఢగుల్ఫలసత్తలాంకోటిమచంచలా
త్మికాం। పాదాంబుజాతప్రతిభావిశేషాం సమత్సుభక్తౌఘభయాపహాం
త్రీం ॥ ౨౦ ॥ లాక్షారసప్రోల్లిప్తలసత్సుపాద పంకోద్భవోద్దీపితకింకిణీయు
తాం। పాదాగ్రభాస్వత్కనకోర్మికామణిం కారుణ్యపూరాంకమనీయ
వేషాం ॥ ౨౧ ॥ సుకర్ణభూషీకృతసూర్యచంద్ర సన్మండలాంచంద్రకళా
వతంసాం। చతుర్భుజామంకుశపంకజాభయప్రశస్తబాణాంచితహస్తపం
కజాం ॥ ౨౨ ॥ ఆపీతకౌశేయకవస్త్రధారిణీం హారిద్రకౌసేయసకంచు
కాన్వితాం। కటిప్రదేశాంచితకాంచనోరు కాంచీలసత్కింకిణినాదశోభి
తాం ॥ ౨3 ॥ నక్షత్రమాలాకలితోరుకంఠాం లలంతికోద్భాసితకక్షు
భాగాం। నాసాగ్రభాగస్థితదివ్యమౌక్తికాం ప్రకాశితోష్ఠద్వయపల్ల
వాంశుభాం ॥ ౨౪ ॥ తటిల్లతాసౌమ్యరుచింతలోదరింతి తీక్షణమానప్రమ
వతాంజనానాం। ప్రసూతనానాభరణోరుమౌక్తికవజ్రప్రభాధికస్ఫు
తకుందకుట్మలాం ॥ ౨౫ ॥ సుచంపకాశోకసుగంధిగంధ లసత్కచాం
కాంచనదేహవల్లీం। అస్వీకృతోత్తుంగకరీంద్రవైరి మరిందమాం మాధవ
సోదరీముమాం ॥ ౨౬ ॥ ఇతీశ్వరేణస్మృతమాత్రతశ్శివా సౌవర్ణపీఠా
దవతీర్యశీఘ్రం। పంచాస్యమారుహ్యపరప్రహర్షిణీ ప్రపంచితాఖండి

తసన్నురిత్రా । ౨౭ ॥ ప్రసాధితాంగాపరివారశక్తిః ప్రాపంచకప్రాక్తన
కర్మనాశినీ । దివ్యాంబరాదివ్యవిభూషణాఢ్యా దివ్యాంగనాసేవితపాద
పంకజా ॥ ౨౮ ॥ శివాశివజ్ఞానవిధాయినీసదా శివంకరీశ్వేతగరుత్మగా
మినీ । దదృశుర్ధంభాశివమాజగామ స్కందాద్రిసంస్థంసుకుమారమాద
రాత్ ॥ ౨౯ ॥ అనేకదేవాసురయక్షసాధ్యై స్సంసేవితంచంద్రకళావ
తంసం । ద్వారికాద్వీక్ష్యథరాధరేంద్ర మాహూతయంతోన్నమితాన
నాన్ బహూన్ ॥ ౩౦ ॥ సశక్తికాథ క్తగణాగ్రగణ్యాశ్చాలోక యంతోఽనయ
నోత్సవంయయుః । తదాసమాగత్యమహామహేశం సుధాకరోద్భాసి
తవ్యోమకేశం ॥ ౩౧ ॥ ప్రోచుర్బహిర్ద్వారనిషేదివాంసో గౌర్యా
స్తుసౌభాగ్యగమ్యంమహేశితుః । శంభోమహేశానఘదేవదేవ హిమా
ద్రిజాశక్తిగణైస్సమావృతా ॥ ౩౨ ॥ అనేకథక్తైరపిప్రార్థితాసతీసమా
గతేతివ్యాసధారయూశు । ద్వారికాస్యైనముదీరయంత శ్శివంప్రశాం
తంశశిభవాహనోజ్జ్వలం ॥ ౩౩ ॥ పునఃప్రణమ్యాథహిమాద్రిజాతా మా
జగ్మురాకంపితదేహయష్టికాః । నమోస్తుమాత్రేనగరాజపుత్ర్యైనమోవి
ధాత్ర్యైనమతాంసుమిత్ర్యై ॥ ౩౪ ॥ నమస్సగాత్ర్యైనలినాభనేత్ర్యై
నమోస్తుతేశాంభవిపాపహంత్ర్యై । ఇతిస్తువంతోహిమగోత్రజాము
మాంప్రణేమురార్యాపదయోఃపతంతః ॥ ౩౫ ॥ తస్యాఃకటాక్షైరనువీక్ష
ణీయాః ప్రాపుస్త్రయాసార్థముమాపతేస్సభాం । పురాదిమభ్యేత్యపురో
గమాస్తే ప్రణమ్యప్రోచుఃప్రణతార్తిభంజనం ॥ ౩౬ ॥ స్వామిన్మహేశా
నులషిగ్రహాద్య సమాగతాహైమవతీత్వదంతికం । గణేశ్వరేభ్యోగిరిజాస
మాగమం శ్రుత్వాథసింహాసనమాససాద ॥ ౩౭ ॥ తదంతరేశంభుమ
మోఘవిగ్రహం కుమారమాదాయశివాంప్రదర్శయత్ । పంచాస్య
వాహాదవతీర్యదేవీ స్వశక్తిమద్భిఃప్రమథైస్సమావృతా ॥ ౩౮ ॥ సభాం
సమాసాద్యదదర్శశంకరం సస్కందమాకాంక్షితకామదాయినం ।
ప్రణమ్యదేవీపరమేశపాదౌ నివేశవామాంకముమాపతేర్ముదా ॥ ౩౯ ॥
తదాసమాగత్యనగేంద్రరంధ్ర కృత్వపాతతస్యాఃపదయోజననాః । ఏ
వంతముద్వీక్ష్యకుమారమాత్మ జందృఢంసమాలింగ్యచుచుంబగండౌ ॥
౪౦ ॥ మూర్ధానమాఘ్రాయముదాబభాషే కుమారమాంవిస్మిత

వానసిత్వం । నతాననసన్నగజాంపితుఃపురః పునర్నభాషేపురస్సరీసం
జనః ॥ ౪౧ ॥ మద్వక్త్రమాలోకయచోన్నమయ్య శిరస్త్వదీయంశిశు
వాహనాద్య । శేఖకిమూర్ధ్నంముకుళీకృతాన నాంబుజోభవాన్మత్కరణీ
యమస్తికిం ॥ ౪౨ ॥ పిత్రాకిమాక్షేపితవాన్కిమూత్వం చాన్యైశ్చకిం
ధిక్కృతవానసికృథా । సర్వంసమాఖ్యాహిసమాసతోమే మయిస్థితా
యాంత్వభీకుతస్త్వత ॥ ౪౩ ॥ మాతాసుతంప్రత్యనుకంప యాతదానిర్భ
కైరాదరణీయవాక్యైః । సంబోధ్యమానాసహసాసదా శివంకిమేతది
త్యాహకుతూహలేన ॥ ౪౪ ॥ గౌరీముఖంవీక్ష్యశశాంకశేఖరః ప్రోవా
చసర్వంపురతోభవాన్యాః । శివేకుమారంప్రతియత్సమీరితం మయా
సమాసాచ్ఛృణువచ్మిసాదరం ॥ ౪౫ ॥ భూలోకమాస్థాయవిశేషభక్తి
కం శైవంప్రతిష్ఠాపయపుత్రకేతి । శ్రుత్వాకుమారస్సుకృతైకభాజ నం
వచోమదీయంనపునర్నభాషే ॥ ౪౬ ॥ తస్మాదిహాత్వంస్మృతవా
నహంముదా సమాగతాసిస్వకుమారమర్భకం । గంతుంభువర్లోకమ
నుక్రమేణ ప్రబోధయత్వంపరమార్థబుద్ధ్యా ॥ ౪౭ ॥ ఇతీర్యమాణేసతిశం
కరేణముదా శ్రుత్వేద్ధమంబాశ్రుతిసమ్మితంవచః । స్వామిన్నితఃపూర్వము
నిందితామ యానగేంద్రయానేత్యభిధానతోనుమ ॥ ౪౮ ॥ ఆజ్ఞాపితాభ
క్తివివర్ధనార్థం భూలోకమాస్థాతుమిహైవదేవ। శంభోవయస్యామమచం
ద్రహాసా మత్పార్శ్వసంస్థానుహిమప్రకాశా ॥ ౪౯ ॥ త్వత్పాదభక్తిప్ర
విలీనమానసాతి తీర్థమభ్యర్చ్యతిమాంసదాసా । తాంనాగయానామి
హాప్రేషయామి భూలోకమధ్యాసితుమాదరేణ ॥ ౫౦ ॥ త్వద్భక్తివృద్ధ్య
ర్థమతీవసాహసాం నానావిధైర్భక్తగణైఃపరీవృతాం । అచ్ఛాంతుశై
వీంపరమాంసుభక్తి మాఖ్యాతుమావిర్భవభామినిత్వం ॥ ౫౧ ॥ ఆజ్ఞాప
యాశుకృపయానిరీక్ష్య భూలోకమిత్యాహశివంశివంకరీ । తద్గర్భమావే
శితుమాదరేణ కుమారమాజ్ఞాంప్రదదామిశీఘ్రం ॥ ౫౨ ॥ కృపానిధే
త్వత్కృపయాకృతార్థాభవేదియంమామకభాగ్యగౌరవాత్ । శ్రుత్వా
గిరీశోగిరిజాస్యనిర్గతం త్వానందసంపాదకవాక్యజాలం ॥ ౫౩ ॥ తదాసమా
హూయచనాగయానా మాజ్ఞప్తవాన్గంతుమథస్థలీంప్రతి । ఆజ్ఞాంశివస్యావ
హితావ యస్యాభువస్థలేశ్రీబసవేశ్వరస్య ॥ ౫౪ ॥ సహ్లాదరీసజ్జన

సేవనీయా భూత్వా భక్తాభక్తజనానుమోదినీ। దాస్యామి తే పుత్రమనన్య
భావమేనం కుమారం భవభక్తిసాధకం ॥ ౫౫ ॥ భూలోకమాసాద్య చ
నాగవాంబేత్యనస్య నామ్నా బసవేశ్వరస్య । సహోదరీ సారసలోచ
నా భవేత్వా జ్ఞాపనాదేవత థైవకార్యా ॥ ౫౬ ॥ పితా చ మాతా చ తథైవ
సూను మాజ్ఞాపయామాస తు శేకవాక్యం । శ్రుత్వా కుమారస్సుకుమా
రగాత్రోన కించిదూచే నతవక్త్రపంకజః ॥ ౫౭ ॥ కుమారభూలోకమ
వాప్య శీఘ్రం నాగాంబికాగర్భమరాధ్వజస్య । తత్పుత్రభావేన హి భాగినే
యో భవానఘ శ్రీబసవేశ్వరస్య ॥ ౫౮ ॥ చన్నాపనామ్నా బసవేశ్వర
స్సన్ ప్రసిద్ధిమాప్నోషి హి గచ్ఛసాదరం । పిత్రోరనుజ్ఞాం శివయోర్గృ
హీత్వా చన్నాపనామ్నా బసవేశ్వరోఽభవేత్ ॥ ౫౯ ॥ సమస్తశక్త్యా స
కలేష్వశైవం భక్తిం సమారోప్య జనేషు సర్వదా । స్వయం చ తద్భక్తివిలీన
మానసోఽభవత్స్వకార్యేషు మనుష్యబుద్ధ్యా ॥ ౬౦ ॥ ఏవం మునే కుం
భజ భక్తిభాజ చన్నాపనామ్నా బసవేశ్వరస్య । శంభోః కుమారస్య సు
రూపధారిణో వక్ష్యే చరిత్రం శృణు సావధానతః ॥ ౬౧ ॥ ఇతి శ్రీచన్న
బసవపురాణే రేణుకాగస్త్యసంవాదే భూలోకం ప్రతి కుమారప్రేషణం
నామ ద్వితీయోఽధ్యాయః ।

—— తృతీయోఽధ్యాయ ప్రారంభః. ——

రేణుకేన కథితం సువిస్మయం స్కందశంకరగుణానువాదనం । శ్రో
త్రపేయమఖిలార్థసాధనం శృణ్వతాం కథయ తామపి ధ్రువం ॥ ౧ ॥
శ్రుత్వా రేణుకవక్త్రపంకజగళద్వాణీం సుభక్తిప్రదాం । నత్వా తత్పదపం
కజాతయుగళం ధ్యాత్వా శివం శంకరం । హిత్వా చేతరమార్గగాన్ జనవ
రాన్ కుంభోద్భవస్సద్ధధీః । హృత్వా ఛాత్రజనాఘసంచయరిపూనారాధ్య
మానో బభౌ ॥ ౨ ॥ రేణుకః ॥ శ్రీకళ్యాణపురంశ్రితార్తిభవసం
హారం మహాశ్రీకరం। పాపారణ్యకుఠారమాది మమహో భక్తవ్రజైర్భాసు
రం । కల్యాణోజ్జ్వలకూటరత్ననికరోద్భాసోచ్చసౌధాకరం । సాక్షా
ద్భూతలమాగతోరు విభవైః కైలాసవత్రోజ్జ్వలం ॥ 3 ॥ స్వర్గస్థాఖి
లసర్వభోగ నికరాదాలోక్యతత్రోజ్జ్వలా । మాయాయాశ్రియం వివ
ర్ధితేషు శ్రియాహాత్యుచ్ఛ్రితా మేత్యహో । తత్రైకద్విజరాజమేకళ శ

కంసంవీక్ష్యచామంగళం । మత్వానోద్గతిమాచరంతి కిమ్ము నైతత్సౌధశృ
గాణితు ॥ ౪ ॥ శ్రీకల్యాణపురస్థసౌధని కరాఃప్రాంతోజ్జ్వలద్భూభు
జో । దేవానామమృతాశినాందివిషదామాకుహ్య సౌధాన్ భియె । అ
త్యుచ్చచ్ఛషకేషుపూరిత సుధామాక్రమ్య సంచాలనో । త్సిక్తత్వాత్సు
ధయావదంతి సుధియో సౌధాఇతిప్రాంచకాః ॥ ౫ ॥ తత్కల్యాణపురాధి
పః ప్రవిలసన్నామ్నాభవద్బిజ్జలః । సత్సంగస్సకలార్థదాన చతురస్స
ద్భావనోత్పాదకః । సోత్సాహస్సకలానురంజనమనాస్సకల్యభక్తిప్రి
యా । వేదీవేదషడంగసంగతల సద్వాణీవిరాజన్ముఖః ॥ ౬ ॥ తస్యాసీ
త్కమలాకరస్య విలసద్భానుప్రభాభాసుర । స్సాక్షాదక్షయభక్తిసత్క్రి
య చయోద్భాసాత్మభావస్సుధీః । స్సంసారార్ణవతారణో డుపసమస్స
ర్వైశ్వరేభక్తిమాన్ । శ్రీమచ్ఛ్రీబసవేశ్వర స్సకలసన్మంత్రీశ్వరస్సాత్వి
కః ॥ ౭ ॥ యస్యస్వాంతమనంతకాంతి సహితానంతాధరేట్సత్సుతా ।
కాంతాంఘ్ర్యబ్జమిళద్భ్రమద్భ్ర మరకంసచ్ఛిత్సుఖానందకం । తస్యాసీ
దనుకంపయాసహిత సద్దృష్టిస్సతామర్థినా । మిష్టావాప్తికరానరామృ
త మయావృష్టిస్స్వకష్టాపహా ॥ ౮ ॥ యస్యోద్గీతమనేకభక్తగణసుశ్రా
వ్యంభవాంకాంచితం । యస్యాఖండసుభక్తికర్మదృషదామత్యచ్ఛభక్తి
ప్రదం । యస్యానర్ఘ్యమహా విభూతిరలఘుర్మేరుస్సుభక్తాశయః ।
తస్యశ్రీబసవేశ్వరస్య సుగుణాన్వక్తుంనశక్తోవిధిః ॥ ౯ ॥ యస్యభ్రూ
యుగభంగకో ద్విషదసుప్రోద్ఘాటితౌత్సుక్యకో । యస్యశ్రీకరహస్త
యుగ్మ మఖిలార్థార్థప్రదేకల్పకః అక్షీణామలవీక్షణంవిమత పక్షచ్ఛే
దకాక్షేయకం । స్తోతుంతంబసవేశమంత్రిణ మసౌశ్రీశోపినాలంఖలు ॥
౧౦ ॥ ఆదౌశ్రీబసవేతిసంస్మరణ తస్సర్వార్థసంసిద్ధయో । జాతా
ప్రాంగణభూమయస్సకలసంపద్భేమరత్నోన్నతాః । పశ్చాత్కారుణికస్య
తస్య బసవస్యాక్షీణదృక్సంచయా । సర్వేషాంశివభక్తిసక్తి మనసాంపుం
సాముపర్యాశ్రితాః ॥ ౧౧ ॥ శ్రీమజ్జంగమదేశికోరు విభుసానందాను
మోదాత్మక । స్తత్పాదాంబుజసంభవాంబు కణసంసిక్తాంగజిహ్వామలః
తద్గీతాస్వనురక్తధీరమిత తత్పాదార్చనాంచన్మనాః । స్తోతుంశ్రీబసవే
శ్వరస్య సుగుణాన్ శేషోపినాలంఖలు ॥ ౧౨ ॥ తస్మిన్నాన్నగరికాస్సమంచిత

మహేశాంఘ్ర్యంబుజాతోల్లస । చ్చిత్తాక్రాంతసమస్తలోక జనతానం
దానుసంధాయకాః । శ్రీమద్వేదసదాగమోక్త వరశైవాచారమార్గ
స్థితాః । వర్తంతే బసవేశమంత్రి వరమాశ్రిత్యైవ మాహేశ్వరాః ॥ ౧౩ ॥
లింగాంగైక్యవిశేషశాస్త్ర పఠనోత్సాహైకసద్బుద్ధయః । ప్రాణాయా
మముఖాంగయోగ మనసః ప్రాచీనభక్తాశ్రయః । హేమోత్తుంగవిశేషని
ష్కచయమప్యత్యల్పమల్లోష్టవ । ద్దర్శంతో మలవృత్తయో త్రనగరే
స్థాస్యంతి కల్యాణకే ॥ ౧౪ ॥ యే తే భక్తగణాస్సమాశ్రిత మహాయోగా
త్మనః కోవిదాః । కందర్పారిపదారవింద భజనానందానుభావోన్మదాః ।
స్వస్థాధిష్ఠితభక్తకాయక మహాహాత్మ్యైకచిత్తాన్వితాః । సంతి ద్వాద
శయోజనాంచితమహాకల్యాణపుర్యాం సదా ॥ ౧౫ ॥ తస్యాసీత్స్వగినీభ
వాబ్ధితరణిః కాత్యాయనీశాసనాత్ ప్రాదుర్భూయ ప్రధానవర్య బసవస్యా
రాధ్యమానా శివం । నిత్యానిత్యవిశేషభక్తి విలసద్భక్తాంఘ్రిసంసేవనాత్ స
క్త్వా వా క్తతిభిర్విముక్తసదనే నక్తందివం సేవతే ॥ ౧౬ ॥ తత్కల్యాణపురే మహత్త
రగుణోల్లాసస్స భక్తాశ్రయో । వాస్తవ్యార్థవిచారబోధకమహావాక్యప్ర
వీణో మహా । నిష్టప్రాణసుభావలింగ వివిధార్చాసు ప్రమత్తో మలః ।
కక్కేశేతి ప్రసిద్ధనామక గురుః ప్రాక్కర్మదోషాపహః ॥ ౧౭ ॥ ప్రాక్కర్మ
నాశోత్కటభాక్సదా వాక్ వాక్కర్మచిత్తైరపి వర్ణనీయః । దృక్కర్మభూ
షోత్కరభక్తశేఖరః కక్కేశ్వరోయం కమనీయమూర్తిః ॥ ౧౮ ॥ తత్క
క్కేశమహాప్రసాద కణసంగ్రాహే మహాహాత్మ్యహో । భూత్వా ప్రత్య
హమీక్షతే స్మ బసవేశాఖ్యార్యవర్యో విభుః । జాతో ద్వాదశవర్షకాల ని
యమస్తస్యైక్షితస్యాప్యహో । కిం వక్ష్యామి మహాప్రసాద మలఘుం శర్వ
స్య భక్తిప్రదం ॥ ౧౯ ॥ ఆకాంక్షిణస్తస్య మహాప్రసాద మలభ్యమానస్య ప
రార్థదర్శినః । కాలో మహాంశ్చాభి బసవేశ్వరస్య జాతో వృథా ద్వాదశవ
ర్షసంజ్ఞకః ॥ ౨౦ ॥ స ఏకదా శ్రీబసవేశ్వరోయం పిపీలికానీతమహాప్ర
సాదం । కక్కేశ్వరస్యేతి వినిశ్చిత స్సన్నాహర్తుమైచ్ఛత్తదనుక్రమేణ ॥
౨౧ ॥ పిపీలికాస్త్ర సమీపదేశే నిక్షిప్య కించిచ్చసితాపదార్థం । గృహీత
మాధుర్యపదార్థకోసౌ ముమోచ ప్రసాదకణం మహాత్మనః ॥ ౨౨ ॥
గృహీతకక్కేశమహాప్రసాదకణో మహాత్మా బసవేశమంత్రీ । మదీయస్వ

పుణ్యాద్వరభక్తిభాజః పుణ్యాత్మనోయంఘనసుప్రసిద్ధః ॥ ౨౩ ॥ కామా విశేత్రూత్కటవారణేంద్ర సింహ ప్రసాదోయమఖండరూపః । దుష్టేంద్రియాసక్తజనాఘకుద్ధ పవిః ప్రసాదఃఖలుపాపనాశనః ॥ ౨౪ ॥ తాపత్రయాగ్నౌపరితాపితానాం సుధాప్రవృష్టిఃపరితాపనాశనః । మాయాప్రపంచామితగాఢరాత్రి ప్రభాకరోయంప్రమథప్రసాదః ॥ ౨౫ ॥ అకాలమృత్యుప్రభవాతితూల వైశ్వానరోయంప్రమథప్రసాదః ।సమస్తవేదాంతవిదాంమహాత్మనాం సులభ్యకోయంప్రమథప్రసాదః ॥ ౨౬ ॥ ఇష్టప్రదానేచతుకష్టనాశ నేపిశిష్టకోయంప్రమథప్రసాదః । దౌర్భాగ్యతూలాయతనానిలోసౌ భాగ్యాబ్ధిచంద్రఃఖలుసుప్రసాదః ॥ ౨౭ ॥ భక్తాంఘ్రిసేవోద్ధితభక్తికేకీ ఘనప్రసాదఃఖలుపాపనాశః । భక్తేష్టదాయి ప్రమథప్రసాదః ప్రసాదమత్యేత్యనకః ప్రమోదతే ॥ ౨౮ ॥ ఇతిస్తువన్ శ్రీబసవేశ్వరోయంప్రసాదమత్యంతసుపావనంముహుః। సర్వాన్మహేశప్రమథాంశ్చసత్వా ముదాసముద్దీపితనేత్రయుగ్మః ॥ ౨౯ ॥ అతీవసంతుష్టధియాప్రగృహ్య ప్రసాదమభ్యంతరభక్తిభావః । స్వోష్ణీషకాగ్రేదృఢమాకలయ్య బబంధపశ్చాద్గృహాణోత్సుకస్సన్ ॥ ౩౦ ॥ స్నాత్వావపుశ్శేషమహాశివార్చనంచికీర్షుః రంతగృహవేదికాంప్రతి । గత్వాసమావిశ్యసుఖాసనేశు భేధ్యాత్వామహేశంధరణీశతాంగం ॥ ౩౧ ॥ భస్మాసనోభస్మపరీవృతాంగో భస్మత్రిపుండ్రాంకితవిగ్రహస్సన్ । తథాచరుద్రాక్షవిభూషితాంగో బభౌమహాదేవఇవప్రసిద్ధః ॥ ౩౨ ॥ భక్తాగ్రణీశ్శ్రీబసవేశ్వరోయం కిక్కేశ్వరాంతగృహమాశ్విశ్య । ప్రసాదభోగాత్పరమిష్టగోష్ఠ్యా వసంతమాలోక్యసమన్ బభాషే ॥ ౩౩ ॥ స్వాబున్న నేకామితకాలకాంక్షీ భవత్ప్రసాదంతునలబ్ధవానహం । మదీయపుణ్యోత్కటపైపిలీకముఖౌ త్ప్రలబ్ధఃఖలుసుప్రసాదః ॥ ౩౪ ॥ అహంకృతార్థోస్మిభవత్ప్రసాదా దలభ్యకంనాస్తిజగత్రయేపి । మాన్యోస్మిధన్యోస్మిమదర్థసిద్ధయో జాతాస్త్వదక్షీణకృపోరుదృష్ట్యా ॥ ౩౫ ॥ ఇతిబ్రువాణంబసవేశమంత్రిణం సమీక్ష్యప్రోవాచప్రమోదకంవచః । కక్కేశ్వరోయంకరుణార్ద్రబుద్ధ్యా కందర్పదర్పాపహరస్యభక్తః ॥ ౩౬ ॥ మహేశభక్తప్రియదేశికేంద్ర కటాక్షలబ్ధస్యనతేహ్యలభ్యం । నిరంతరాపేక్షితదేవదేవ మహాప్రసాదా

మలజిహ్వకస్య ॥ ౩౭ ॥ తవాద్యమేతర్కయతః ప్రసాద స్సదాసులభ్యో జనవేశమంత్రిన్ । మామద్యచోత్కృష్టతయాస్తువన్త్స న్నా స్తైభ వాన్ భక్తగుణానువాదక । ౩౮ । భక్త్యుచ్చకేతత్కరణైకభావ న్నేభ వత్సమానో నహి భూతలేస్మిన్ । భక్తేష్టదానే భవభక్తిసాధనే కల్పోరు భూజః కమనీయవేషః ॥ ౩౯ ॥ సాక్షాన్మహాత్మస్సకలేశ్వరస్య స దాశివస్యాద్యమవాహకో భవాన్ । శివాజ్ఞయా కారణరూపధారీన త్వం స్వభావాత్పురుషో మహాత్మన్ ॥ ౪౦ ॥ ఆరాధనీయో హ్యత ఏవ మంత్రిన్ మామద్య మాన్యం కురు తే భవాంత్సదా । తేనైవముక్తో బసవేశమంత్రీ కక్కేశ్వరేణాధకపర్దిభక్తః ॥ ౪౧ ॥ స్వాంతర్గృహాంత... ధీమాన్ విభూతిరుద్రాక్షవిరాజితాంగః । ఇత్యుచ్యమానే బసవే... ణి ప్రకంపితాగద్గదకంఠికా సతీ ॥ ౪౨ ॥ భ్రాతర్మదర్థం భవ... న్నానీతమిత్యంగ మయాగృహీతం । ఆగః క్షమస్వాద్యజనానురంజన... రబ్ధకరోష్మరుఘనప్రభంజన ॥ ౪౩ ॥ సదాహృదిస్థాపితసన్నిరంజన స్వ భావతో దర్శితభక్తికాంజన । తత్కక్కేశమహాప్రసాద కణశో నూధాద ధాదాహృదం । నాగాంబా బసవేశ్వరస్య భగినీ చిహ్నం సమోదావ ధూః । సస్నేహం పరిపాల్యతే హి తవచ ప్రాచుర్యకైస్సాముదా । కందర్పా రిపదారవింద భజనానందానుసంధాయినీ ॥ ౪౪ ॥ సా నాగమాంబా సద సద్వివేకినీ సమాగతానేకసుభక్తమోదినీ । నిర్భీతికా నిర్జితకామచారి ణీ బభావ సాభాసురచంద్రికేవ ॥ ౪౫ ॥ సాక్షాత్కారణవిగ్రహస్య సు

...శ్రీచన్నబసవావతారః శ్రీ...

మహారూపస్య దీక్షావతః । కక్కేశస్య మహాప్రసాద మలఘుం సంప్రార్థ యంత్సర్వదా । జాతద్వాదశవత్సరాత్పర మహాలబ్ధః ప్రసాదో మమ । తత్ప్రసాదకణం తథైవచ మయా భక్తం న సంరక్షితం ॥ ౪౬ ॥ ఉష్ణీషా గ్రగతామలప్రవిల సత్ప్రసాదకం మేకణం । నాగాంబా భగినీ తు తత్క థ మహో భుక్త్వా సుచిత్తా సతీ । తీర్త్వా ప్రాప్తనకర్మవార్ధి మలఘుం భక్తిప్రధానా సదా । నానా భక్తగణాన్ పునః ప్రణమతీ నాలోకయంతీ ప రాః ॥ ౪౭ ॥ మహ్యం సమానీతమిదం ప్రసాద కణం పరాధీనమభూత్పవి త్రం । కరోమి కిం కింకరణీయమస్తి మే దుష్టస్య కష్టస్య కథం లభేన్మహాత్ ॥ ౪౮ ॥

ముదాసమాసీతనిదం ప్రసాద కణం వృథా జాతమనాదరేణ । ఆలోకయి
ష్యన్నహితుండికోన్నృణాం భుజంగమాన్ స్వోదరమేవపూరయేత్ ॥ ౪౯ ॥
త్వద్ధైనయత్నేః కృతవానహం సదా నిర్వృత్య తో లబ్ధ ప్రసాదకాసా । ప్రసా
దభోక్త్ర్యాః ఫలమద్య వక్తు మహం న శక్నోమి పరాత్పరం వినా ॥ ౫౦ ॥ శి
వాజ్ఞయాశీఘ్రమనిందితం పరం ప్రసాదకం సత్కృణమాత్మదుర్దశాత్ ।
లబ్ధమేవేత్యనధార్యధీమాన్ తూష్ణీం బభూవాతినికృష్టబుద్ధ్యా ॥ ౫౧ ॥
శివాజ్ఞయాశీఘ్రమనుగే ద్రజా సుతో భూలోకమావేశితుమున్మనాస్సన్ ।
కక్కేశమాహేశ్వరసత్ప్రసాదతో నాగాంబికాగర్భమసౌ ప్రపేదే ॥ ౫౨
కల్యాణపుర్యాం కరుణాకరస్య సహోదరీ శ్రీబసవేశ్వరస్య । భూత్వా స
దా శంకరకింకరాణా మనంతభక్తిం ప్రకటాయమానా ॥ ౫౩ ॥ సద్భక్తి
రేవోద్గతమూర్తిరూపా కిమేతదిత్యాకులితా జనాఘైః । బభౌ పురారాతి
విరాజమాన సమర్చనాసక్తమనాస్సుభాషిణీ ॥ ౫౪ ॥ యాంతాం దా
హృదలక్షణాం ప్రియసఖీసంవీక్ష్యమాణా భృశం । రాజత్కే ముదితా ము
ఖంచ విలసద్దివ్యప్రభావ్యాప్తితిం । మత్వా శంకితసర్వవస్తు నికరానా
దాయచోద్వేగినీ । భూత్వా నిత్యమతంద్రితా పరిభవత్యాశాసు సర్వాసు
సా ॥ ౫౫ ॥ ప్రతీకసాదాదవిశిష్టభూషణా వక్త్రేణభాస్వత్పరిపాండునా
తథా । తస్యాసుకాంత్యాచవిమృగ్యతారా ప్రభాతి కేచంద్రనుసేవరాత్రిః ॥
౫౬ ॥ శరీరకార్శ్యేనచగర్భభారాత్ సన్మూర్ఛనాచ్ఛర్దిభిరప్రవృత్త్యా
రుచేరభావాచ్చ సురోమరాజ్యా నాగాంబికాగర్భవతీతి నిశ్చితా ॥ ౫౭ ॥
పిత్రోరనుజ్ఞాతమవాప్యసాదరం కక్కేశ్వరామోఘఘనప్రసాదాత్ ।
కుమారపషస్సుకుమారరూప మాస్థాయగర్భం ప్రవివేశ తస్యాః ॥ ౫౮ ॥
క్రమక్రమేణోర్జితగర్భభారా నిశ్శంకయాసిర్జితభీశ్శివాజ్ఞయా । సదా
శివజ్ఞానపరారరాజ ప్రభేవసాభ్రానుమతిః ప్రకాశినీ ॥ ౫౯ ॥ తామంగనాం
పౌంజనాస్స మీక్ష్యనిందేత్యతి కేచిజ్జగురీదృశీమిమాం । నిర్భర్త్సకాంని
ర్జితకామచారిణీ మనస్యసాధారణవృత్తిభాజనీం ॥ ౬౦ ॥ అనూఢితా
పుణ్యతనుర్విరాగిణీ మహేశసద్భక్తియుతాగుణాఢ్యా । నాగాంబికేయం
నలినూఢ్యవేన వినిందితా హా హృదలక్షణాసతీ ॥ ౬౧ ॥ ఇయంమృగా
క్షీమృగరాజమధ్యమా స్వప్నవ్యవస్థాస్వపి నాన్యమీక్షతీ । పుమాంసమి

త్యార్యజనా బభూవు రాశ్చర్యయుక్తాః పతిషేధికాసు ॥ ౬౨ ॥ అస్యైతథా ప్రాహురజాగరూకా శ్చాస్యసాధారణవృత్తి మేనా । మహేతుకం గర్భ మధారయంతీం పశ్యామ వేతిచ నాగమాంబాం ॥ ౬౩ ॥ తథాపరే ప్రాకృతికశ్చ ప్రోచు ర్జలోదరం నాస్యదితి ప్రతిజ్ఞాం కృత్వా విచారాకులితో రుచిత్తాః ప్రకంపిరే వ్యర్థపదార్థగాస్తే ॥ ౬౪ ॥ ఏవం విధస్సర్వజనా బ్రువంతి స్సంతాపితాశ్చాంతహృదో బభూవుః । జ్ఞాత్వా బ్రువంతో యదినప్రదోషశ్చాజానతో జల్పనకేచదోషః ॥ ౬౫ ॥ నాగాంబికా శ్రీబసవేశమంత్రిణస్సహోదరీసారసపత్రనేత్రీ । గర్భం దధారేతి వదేత్సుమాన్యాః ప్రాచుర్యతో న క్షమశక్ను వామః ॥ ౬౬ ॥ పరార్ధ్యమానాసనసంస్థితోయం పరాత్పరం శంకరమామనన్మహః । ప్రాపంచధర్మం పరిహారయంత్సన్నాస్తే ముదా శ్రీబసవేశమంత్రీ ॥ ౬౭ ॥ ఏవం సర్వజనేషు వాదినికరేష్వంతర్బహిర్జల్పకే । ప్రాప్తద్వాదశవత్సరోన్నతమితి నాగాంబికాయాస్తదా । శ్రుత్వా దాహృదలక్ష్మదృష్టిభిరిదం భాగ్జన్మహో భారకం । నత్వా శ్రీబసవేశ్వరో గురువరం నానాత్మకో భూత్సుధీః ॥ ౬౮ ॥ నాగాంబికాం కేనపథా స్వసోదరీ మాశ్వాసయామ్యద్య వినిందితో క్తైః । ఇతిప్రచింతామనవాప్య చిత్తే గురుర్మదీయోపహరేత్స్వచింతాం ॥ ౬౯ ॥ మదీయచింతాముపహార్యసద్గతిం ప్రదర్శమానప్రతిభావిశేషః । పరాత్పరస్సంగమదేశికోహి నచాపరస్సత్యమితి వ్యచింతయత్ ॥ ౭౦ ॥ శ్రీసంగమేశశమనాంతక చిత్స్వకాశ శేషోరుభూషశశిశేఖరదివ్యమూర్తే । సర్వార్తిభంజనసమాశ్రితపాపతూల వాతూలపాహివరదానవిశేషతో మాం ॥ ౭౧ ॥ శంభో భవానఘమహేశ భవాబ్ధిపోత భద్రేభచర్మపరిధాన పరార్ధ్యమాన । అంభోజసంభవముఖామరసేవ్యమాన పాదారవిందపరిపాలయమాం భయార్తం ॥ ౭౨ ॥ కారుణ్యపూరకరకంఠకపాలహార కామ్యార్థదానచతురాగమగోచరార్య । కామోరుదర్పహరకంధినిషంగదేవ కాత్యాయనీశపరిపాలయమాం భయార్తం ॥ ౭౩ ॥ నీహారహీరవరమౌక్తికతారచంద్రపాటీర పాండురశరీరపరాత్పరేశ । సారంగశూలవరదాభయహస్తమేరు ధీరాఘనాశకరపాలయమాం భయార్తం ॥ ౭౪ ॥ శార్దూలసింధురపరాజినచేలశర్వ భూతేశఖండపరశో కమనీయవేష కా

లాగ్నిరుద్రనిరుపద్రవభద్రమూర్తే తస్మాద్ఘోరదర్పహర పాలయమాం భయార్తాం ॥ ౭౫ ॥ స్తుత్వా శ్రీబసవేశ్వరస్య సుముఖోభూత్వా మహేశోహరః । ప్రాదుర్భూయవిశేషపౌరుష మహామాహేశ్వరాకారధృత్ మాభైషీరహమస్మి భీతిరిహకా తే తే భగిన్యాశ్శుభో ఉక్షే శేతివదన్ముదా పరిలసద్వాచం తదా శ్రావయత్ ॥ ౭౬ ॥ సోష్ణీషశోద్భాసితమస్తకస్స్వయం శుభ్రాంశుకోద్భాసితదేహయష్టిః । విభూతివిభ్రాజితసర్వదేహశ్శో రుద్రాక్షమాలాకలితోరుకంఠః ॥ ౭౭ ॥ సమక్షమాగత్య సమర్మకం వచో వివక్షురాసీద్బసవేశ్వరం ప్రతి । రేరే మహాభక్తప్రధానవర్య త్వాం ద్రష్టుకామస్సముపాగతోస్మి ॥ ౭౮ ॥ ఇతి బ్రువాణే సతి దేశికేంద్రే సింహాసనే శ్రీబసవేశమంత్రీ । ప్రవేశయిత్వా ప్రణనామ శీఘ్రం పాద్యోదకాదీని చ తం ప్రదాస్య ॥ ౭౯ ॥ సాక్షాచ్ఛివే భక్తిమతాం జనానామసాధ్యకం నాస్తి జగత్త్రయేపి । పురామహేశేన సమీరితం హి మదీయభక్తస్య చమేన భేదః ౮౦ ॥ గురోస్సమీపే బసవేశ్వరోసౌ ప్రణమ్య ప్రోవాచ పదారవిందం । స్వామిన్ మదీయా భగినీతలోదరీ గర్భం బభారాతిజనోపదూషితం ॥ ౮౧ పరాపవాదానుగతప్రచారం సోఢుం మనో మేనహి రోచతే భృశం । తస్మాదముమ్మాం శరణాగతం తవ ప్రసాదతః పాలయ సంగమేశ ॥ ౮౨ ॥ శ్రీసంగమేశ్వర ఉవాచ ॥ ఉక్తశ్శ్రీబసవేశ్వరేణ మహతా మాహేశ్వరాకారవాన్ సర్వం పౌర్వికమాదరేణ కథితుం ప్రోద్యమ్య చోపక్రమత్ । భో భో శ్రీబసవేశ మే వచ నతస్స్వస్థో భవాద్యానఘ ప్రాచుర్యార్థవిశేషసంఘటనకేమత్తో న తేసద్గురుః ॥ ౮౩ ॥ ముఖం వివర్ణం బసవేశమంత్రిన్ తథా శరీరం చ వివర్ణతాం గతం । ప్రక్షీణితాంగ ప్రతిభా విభాతి మే కిమర్థమేతత్కథయాద్య ధీమన్ ॥ ౮౪ ॥ చింతాపవాదాదిభిరేవ దైన్యమవాప్య నేత్వం కిము మంత్రివర్య । మయిస్థితే తే కిము భీతిరేషా మాఖిద్యతాం శ్రీబసవేశ భక్తిమన్ ॥ ౮౫ ॥ సాక్షాచ్ఛివాజ్ఞావశతః కుమారో భూలోకమాగంతుమిహైవ ధీరః । తే సోదరీగర్భమవాప్య సంస్థో న కేవలం ప్రాకృతగర్భపవః ॥ ౮౬ ॥ నాగాంబికా తే భగినీ పురాతనా పురాశివాయాః పరిచారికేయం । నాగేంద్రయానేత్య గజానుశాసనాజ్ఞాతామనువ్యత్వముపేయుషీ సతీ ॥ ౮౭ ॥ అతస్త్వదీయా భగినీ ప్రసిద్ధా మాహేశ్వరానుగ్ర

హతోపవాదం । నాప్నోతితజ్జాతకుమారకోప్య యంభజేదయోనిత్వమ
రాద్రుధీబలీ॥౮౮ ॥ అంబాశంబరవైరిజన్మవిహితాలంబావిరాజన్మహా
రంభాదిప్రచురీకృతానన జితశ్రీచంద్రబింబాపురా । జృంభచ్ఛుంభని
శుంభదంభక మహీభృచ్ఛుంభరుట్ ప్రోజ్జ్వలాస్రోలంబోరుకదంబకేశనిక
రాబింబాధరీశాంభవీ ॥ ౮౯ ॥ రాజద్రాజతశైలకూట నవరత్నోద్యల్లి
సత్సౌధకే । నానారత్నవిడంబితోన్నత మహాసింహాసనేసంస్థితా । శ్రీ
వాణీముఖదేవసుందరి సుత్రాగౌరీసతీసుందరీ । ప్రాంతస్థాళిమథావలోక్య
ప్రహిణోదా నేతుమాత్మోద్భవం ॥ ౯౦ ॥ ఆయాంతమాలోక్యకుమా
ర మర్భకంవిరాజమానార్యమకోటితేజసం । దోర్భ్యాంసమాలింగ్యదృ
ఢం మహేశస్స్వాంకేసమావేశయదాదరాన్ముదా ॥ ౯౧ ॥ మూర్ధాన
మాఘ్రాయకపోలచుంబ రేశేపితన్మేసుతమాంసమీక్షయా మాంప్రత్య
నూనంతుబభాషయాశు ప్రమోదయానందగుణోదయాధునా ॥ ౯౨ ॥
అత్యుత్కటప్రేమభరాలసాంతాం స్థిరాశరేంద్రప్రభవాంమహేశం। నా
గేంద్రయానానగరంధ్ర కారిణంకత్తేసహాంతీకరుణారసేన ॥ ౯౩ ॥ స
మీక్ష్యచాన్యామతినిర్భయాసతీ సఖింప్రతిప్రాహసరోజలోచనా । ప
శ్యాళివర్యేపర బాయినీమువమాం ముహుర్ముహుశ్చుంబతిపుత్రకేతి ॥
౯౪ । ఉద్దిశ్యదేవీంహిమశైలజామువమాం షాణ్మాతురంశక్తిధరంవహం
తీం । ప్రహస్యమానా పరిహాసపూర్వికాం వాచంసముచ్చారయతీవనా
న్యా। ౯౫ । ఏవంవదంతీంనగరాజకన్య కానగేంద్రయానాంప్రతిసోపహా
సం। రేశేనయస్యేవదహాసకారణం చాదృష్టపూర్వామివమాంసమీక్ష్య
౯౬ ॥ ఇతిబ్రువాణాహిమశైలజాత దాముహూర్తమాత్రంవిరరామ
దేవీ । నాగేంద్రయానానమితాననాస తీకించిన్నభాషేగిరికన్యకాంప్రతి
౯౭ । కేరేవయస్యేశితధానసహస్ర ధాముదావహంతం సుకుమారమర్భ
కం। సమీక్ష్యసామర్షవతీనభాషతే తస్మాదితోగచ్ఛమహీతలంప్రతి ॥
౯౮ । మేనాగయానేకిమకారణేన మాంమత్కుమారం ప్రసమీక్ష్య
మోదం । నావాప్యప్రోచ్చైః పరిహాసితాత్వయా తస్మాదిహస్థాతుమ
యోగ్యతాంప్రజ ।౯౯ ॥ భూలోకమావాప్యమహాపవాదం భజత్వ
మాళేపరినిందనీయం । అనూఢితాగర్భవతీచభూత్వా దినైరనైకైరపిగ

హారిణీయా ॥ ౧౦౦ ॥ నాగేంద్రయానానగరాత్సుతాం ప్రతి ప్రణమ్య భీతా పరి
కంపితా సతీ । త్రాహి త్రాహీతి కృపామృతేన మాం సించయేతి ప్రతిఘు
ష్యపాణీ ॥ ౧౦౧ ॥ పాదాబ్జయోశ్శ్రీకరయోః పతంతీ శ్రీచండికా
యాశ్శిఖిపత్రమాతుః । పురస్థితా పూర్వవదంగనాం ప్రతి ప్రాచుర్యవా
క్యానిసభాషతే స్మ ॥ ౧౦౨ ॥ మాతర్మామిహ పాహి సర్వజగతామా
ధారభూతే శివే కందర్పారిని జోరుభాగనిలయే కాత్యాయని శ్రీకరే । ల
క్ష్మీభారతి వీజితోన్నత మహాసచ్చామరే కోమలే । కారుణ్యామలదృక్ప్ర
పూరితమహాభక్తాళయే తే నమః ॥ ౧౦౩ ॥ అంబ శ్రీభ్రమరాంబికే గిరి
సుతే శుంభత్ప్రభావోజ్జ్వలే హా త్వా త్వామహనోత్సహే ప్రవిముఖేశిష్టా
తికష్టాపహే । భూలోకం మమ జన్మ శాప మనుభోక్తుం దేవి నాజ్ఞాపయ
మా కార్షీ భవదీయ్య శాప వశగాం మాం దేవదేవప్రియే ॥ ౧౦౪ ॥ నత్వా
శ్రీభ్రమరాంబికాపదయుగం స్థిత్వా ప్రబద్ధాంజలిః । హా త్వా స్వానుగ
తాపవాద వచనాన్యాలోకయంతీ భృశం । ధ్యాత్వా శ్రీశివపాదపంకజ
యుగం నాగేంద్రయానా స్థితా । ప్రాంతక్రాంతనిజాళి మీక్ష్య రుదతీ ప్రో
చ్చైస్స సంభాషతే ॥ ౧౦౫ ॥ చింతాక్రాంతహృదా నిరంతర కృశాం
తాం నాగయానాం శివా సంప్రత్యేవమువాచ కోమలి మదీయో సౌతు శా
పోవృథా । సస్యాత్క్రోధసమాగతో హితముపాయం వక్ష్యామి తే సుంద
రి । గత్వా త్వం కుతలం కుమార మతులం సంప్రాప్య శం ప్రాప్స్యసి ॥ ౧౦౬
బాలే భూతల మేత్య భవ్య భవభక్తానేక భ్రాజస్మహా । వైభవసాధు దరంవ
హస్య చిరతో మాహోదసంత్వంకురు తద్గర్భాదఖిలైర్జనైశ్చ బహుధా
దూష్యాసతీ ద్వాదశే । వర్షే జాతకుమారజన్మ వశతః ప్రఖ్యాతిమావా
ప్స్యసి ॥ ౧౦౭ ॥ లోకానామపవాదమప్య పనయస్యాద్యం మహాదుష్క
రం । పశ్చాన్మామక పార్శ్వగా భవసి తద్గచ్ఛాధునా భూతలం । శ్రుత్వా
శ్రీమా శైలజాహిత వచస్సర్వార్థసారం మహత్ । నత్వా తాం పున
ర్ఘాణి వచనం నాగేంద్రయానా సతీ ॥ ౧౦౮ ॥ మాతర్మే శిఖివాహ
స్తు తనుజశ్శర్వాణి దుర్వారకో గచ్ఛంత్యాః కుతలం తవాజ్ఞ వశతః కృ
పాం ప్రాహిణు । మామిత్యుక్తవతీ నగేంద్ర తనయా చాశ్వాస్య శ్రీ
శాంభవీ గచ్ఛేచ్ఛావశతస్తథాస్తు సఖితే పుత్రస్య లాభో మహాన్ ॥ ౧౦౯ ॥

ఆజ్ఞాంగృహీత్వానగరాజపుత్ర్యా నాగేంద్రయానానలినాయతాక్షీ। నా
నావిధోద్భాసితభక్తిశక్త్యా ప్రాదుర్బభూవాత్రతవానఘుగృహే ॥ ౧౧౦
తస్మాదియంతేభగినీసుయోగినీ భూత్వానిశాచంద్రకళేవభాతి । ని
హారానిరతాన్నదాత్రీ నిరామయానిర్జితకామచారా ॥ ౧౧౧
కర్కేశస్యమహాప్రసాదకణతోగర్భందధానాభృశం । జాతేద్వాదశవత్స
రాత్పరమహాశ్రీబిజ్జలాఖ్యప్రభోః । భ్రాజత్సభ్యజనానురంజితమ
హాసంసద్యసౌసోదరీ । పుత్రంపాపలతాలవిత్రమజనత్ప్రోద్భూతపా
పేతరాత్ ॥ ౧౧౨ ॥ బాల్యాద్ద్వాదశవత్సరాదవతరేత్సాక్షాచ్ఛివా
జ్ఞానశాల్ । తన్నామాంకితమేవచన్న బసవేత్యాఖ్యాతిమావాప్స్యతి।
సోసౌసర్వమహేశభక్తజనసంసేవాసమాసక్తధీః । కార్యాకార్యవిచక్ష
ణః సుకృతినామగ్రేసరోభక్తిమాన్। ౧౧౩ ॥ ఇత్యుక్త్వాగురురాదరేణ
చదృశాంనాలక్ష్యతాఖ్యాతవాన్ । శ్రుత్వాశ్రీబసవేశ్వరోగురుము
ఖాదాత్మీయచింతాపహం । వాక్యంసిద్ధ్యలమానసోగుణనిధిర్నాగాంబి
కాంసోదరీం । నత్వాపూర్వకథాసుకూలకథనంగర్భస్థపుత్రోదయం ।
సర్వంశర్వముఖోదితంశ్రీవసిత్రామాత్రశ్రావయత్సాదరం । ౧౧౪ । నా
గాంబికాచబసవేశ్వరమంత్రివర్యశ్చింతాపవాదనికరైశ్చనిరాకులాస్తౌ
భూత్వామహత్తరసుఖాత్ప్రతిహృష్టచిత్తౌ సత్యంసదాశివపదాంబుజభక్తి
భాజౌ ॥ ౧౧౫ ॥ శ్రీబిజ్జలాఖ్యస్యమహీశ్వరస్య కల్యాణపుర్యాంబహు
ధాచరంతః । నిగూఢవృత్త్యానితరాంసమాగతాదూతాస్తదాతంప్రతి
ప్రోచురగ్రే ॥ ౧౧౬ ॥ శ్రీమన్మహారాజశిఖామణేవయం బ్రూమఃశృణు
ప్రాకృతలోకవాక్యం । నింద్యంత్వదగ్రేనితరాంప్రవక్తుం భీతానిశీథేనిఖి
లానువాదం ॥ ౧౧౭ ॥ ఆజ్ఞానుసారేణచగూఢవృత్త్యా కల్యాణపుర్యాంభ
వతోమహీపతే ।వీధీషువీధీషుచసంచరంతో దుర్వారవాక్యంశ్రుతమద్య
ఏవ ॥ ౧౧౮ ॥ వధూజనాశ్చైబసవేశసోదరీ గర్భంబభారేత్యనుమన్యమా
నాః । ఇతస్తతఃపర్యటయంతితస్మాత్ త్వంతమావేదితుమాగతాస్మః ॥
౧౧౯ ॥ అనూఢితాగర్భవతీభవామికిమేతదిత్యాకలనంచనాస్తి । నిర్ల
జ్జయానిర్భయమాచరంతీ సమస్తలోకేష్వపిగర్హణీయా ॥ ౧౨౦॥ ఉక్షే
శ్వరోయంభవతఃప్రశస్త మంత్రీశ్వరోతీవతిభావిశేషతః । మత్తోన్యథా

లోనహిభూపతేరితి ప్రాచుర్యగర్వేణహివర్తతేస్మ ॥ ౧౨౧ ॥ కాశ్చి త్ప్రవీణాః కమలాయతాక్ష్యః కాంతాస్త్వనేకాః కఠినోక్తివాదినీః । నివార్యసర్వాఘనివారకశ్శివ్రో నాస్మాకమేతత్కథనే ప్రసక్తిః ॥ ౧౨౨ ॥ ఏవంనిశమ్యార్యజనానువాదం భవంతమావేదితుమాగతావయం విచార్యసర్వంవిహితంచదుష్కరం యథాక్రమంహంసఇవాంబుక్షీరం ॥ ౧౨౩॥ మంత్రీశ్వరోయంబసవేశ్వరస్సుధీ స్సర్వేషులోకేషుప్రశస్తఏవ । స్వస్మిన్గృహేసంస్థితదోషభావం నవారయిష్యన్నితరాంప్రకాశయత్ ॥ ౧౨౪॥ వర్ణాశ్రమాచారవిచారహీనో భవేదశ్వైరపినిందనీయః । రాజ్యావసానేనరకంవ్రజేదసౌ రాజాస్వరాష్ట్రేకృతపాపశేషతః ॥ ౧౨౫ ॥ సర్వాం పరిజ్ఞాయసమాసతోహం తూష్ణీంభవిష్యేయదిరాజకీయం । తూష్ణీంభవేదిత్యనువీక్ష్యరాజా ధీరాన్సమాహూయవిచారవానభూత్ ॥ ౧౨౬ ॥ సర్వాన్సమాహూయసభాసదస్తాన్ సమ్యగ్విచార్యాశునిరాకులస్సన్ । ఉక్తేశ్వరఃమంత్రివరంప్రశాసి తుందూతంసమానేతుమసౌతుబిజ్జలః॥ ౧౨౭ ॥ ప్రాంతస్థమత్యుగ్రముఖండవిగ్రహం ప్రోవాచశీఘ్రంబసవంసమానయ । సకించుకీతత్రగృహేవసంతం దృష్ట్వాతమారాధ్యనతాంవరిష్ఠం ॥ ౧౨౮ ॥ బద్ధాంజలిశ్శ్రీబసవేశమంత్రిణం ప్రోవాచనమ్రఃపునః హూతఃనిభం । స్వామిన్మహారాజమహీశ్వరాజ్ఞా జాతాభవంతంసహసానయేతి॥ ౧౨౯ తస్మాదముంమాంప్రసమీక్ష్యసాదరం సామీప్యమాగచ్ఛతుభూపతేర్భవాన్ । శ్రుత్వాశ్రీబసవేశ్వరోగుణ నిధిదూతాననాత్పార్శ్వగాన్ । ఆహూయాఖిలబాంధవాన్పరిచరాన్ తైస్సాకమారాద్బలీ నిర్గత్యాగ్రహాన్నిగ్రహిహా స్వగృహతశ్చాక్రమ్యతత్సంసదం । దృష్ట్వాబిజ్జలనామకం ప్రభు వరంస్వోచ్చాసనంప్రావిశత్ ॥ ౧౩౦ ॥ దృష్ట్వాశ్రీబసవేశమంత్రిణమహోజాతోరుకోపోదయా । దారక్తాయతలోచనః ప్రభు వరః ప్రోచ్చాసనేసంస్థితం । భోభోశ్శ్రీబసవేశతేగృహవరేజాతోపవాదోమహాంతం ప్రచ్ఛాద్యమహానివ్రూరు యశమాసాన్యోసిమానీభవాన్ ॥ ౧౩౧ ॥ అనేకబంధుప్రకరైస్సమావృతస్యాలోకనీయస్యకులోభయంమే । మత్త్వాత్వమాచ్ఛాద్యచ నాగమాంబాం కన్యాంపృథాగర్భవతీంస్వసోదరీం ॥ ౧౩౨ ॥ కరోమికింత్వాం కఠినోక్తిభిశ్చ వత్స్యామికింవార్ధిక వేషధారి

ణా। ఇతిబ్రువాణేసతిబిజ్జలేశే శ్రుత్వాతిశాంత స్సుఖవాక్యమూచే ॥
౧౩౩ ॥ బసవః ॥ స్వామిన్ తవాజ్ఞావశతః ప్రవర్తే కంమాం క్రోధదృష్ట్యా
ముహుర్గాక్షిపసే౽ద్య । ప్రవర్తసేత్వం ప్రతికూలవృత్త్యా సప్రచ్ఛతామే
వహీమత్సోదరీం ॥ ౧౩౪ ॥ ఆహూయతాంమామకసోదరీం భ
వాన్ సర్వంసమావేదయమత్పురస్తాత్ । సభాసదాంత్వామనుమతేన శీ
ఘ్రంతత్సర్వమావేదయతిప్రసిద్ధా ॥ ౧౩౫ ॥ స్వాప్తంసమానీయ్యసమీ
పదేశే మత్సోదరీమానయమత్పురస్తాత్ । ఇతిబ్రువాణేబసవేశమంత్రిణి
ప్రకంపితాంగః ప్రతిఘట్యవాణీ ॥ ౧౩౬ ॥ ఆప్తస్తథాతద్భగినీమతంద్రి తా
మాలోక్యనీత్వాభవనీయసోదరః । సమాగమేతి ప్రభుశాసనాద హంస
మాగతోఽస్మి ప్రదామమణేత్వాం ॥ ౧౩౭ ॥ సభాం ప్రతిత్వాం సహసానయేతి
మంత్రీశ్వరాజ్ఞావశతస్సమాగతః । క్షిప్రంసమాయాహిశివార్చనాయాః
శాలస్సమాయాతికరీంద్రయానే ॥ ౧౩౮ ॥ ఆందోళికాందివ్యగుణిప్రకా
శినీ మారుహ్యసర్వాళిజనైః ప్రసేవితా । సభాంసమాసాద్యసమీపభూ
మౌ స్థితాసతీనిర్భయమావహంతీ ॥ ౧౩౯ ॥ దృష్ట్వాతాం నృపతిస్సవిస్మ
యగత స్వాంతోఽభవత్తత్ క్షణా । త్సానూచ్చంద్రనిభాననాం ప్రవిల
సత్కాంచేక్షణాంభాసురాం । సుశ్రోణీంసుధియాశివార్చ నపరాంతాం
తాంసుగర్భాన్వితాం । ఏతస్యాఃకథమక్రమేణ విధినాసంస్కారితందౌహృ
దం॥౧౪౦॥ పృచ్ఛామినాగాంబికనామ ధారిణీంసామేసదావేదయతిక్రమే
ణ । సప్రచ్ఛచైవంనిఖిలప్రజానాం పురస్తదాదౌహృదలక్షణంమహత్ ॥
౧౪౧ ॥ నాగాంబికోవాచ ॥ నవేద్మిగర్భస్థితలోక లక్షణంసర్వంశివో
వేత్తినచాపరోఽమాం । గర్భస్థితంసత్సుగుణంతు పృచ్ఛన్ స్వస్థోభవ శ్రీక
రబిజ్జలస్త్వం ॥ ౧౪౨ ॥ నాగాంబికావక్త్రసరోజజాత వాక్యానిశృణ్వన్
వసుధాపతిస్తథా । కిమేతదిత్యార్యజనాబ్రువంత స్తథైవపశ్యామఇతిస్తు
వంతః ॥ ౧౪౩ ॥ సభ్యాస్సమస్తాస్సహసావినిర్గతా స్సంతస్తదా శ్రీబస
వేశసోదరీం । సంభావ్యగర్భస్థితమర్భకంశుభం ప్రోచ్చైస్స్వరైః ప్రోచు
రనన్యమానసాః ॥ ౧౪౪ ॥ భోభోమహాప్రజ్ఞవతాంవరిష్ఠ నాగాంబికాగ
ర్భముపేయివాన్ భవాన్ । కస్సర్వమావేదయపృచ్ఛతోఽన శ్శృత్వావ
యంసాప్యసుమనాప్నువామః ॥ ౧౪౫ ॥ ఇతిబ్రువాణేషుచసర్వలోకేష్వా

గర్భస్థస్సోఽత్ర సంగర్భసంస్థః । ప్రోవాచకక్కేశ్వరదివ్యైవై ఘనసద్గర్భ
స్థితోఽహం కమలాయతాక్షః ॥ ౧౪౬ । సర్వేమహారాజముఖాజనాస్తే
గర్భస్థపుంసః పరమార్థబోధకం । వాక్యంనిశమ్యాద్భుతంప్రణమ్య ప్రో
చుఃపుమాంసంవరగర్భసంస్థం ॥ ౧౪౭ । భోభోమహేశామలసత్ప్రసాద
జాతస్వరూపామలసత్ప్రకాశ । భవత్స్వరూపంతుదిదృక్షవో వయం స్థితా
స్త్వమావిర్భవదివ్యమూర్తే ॥ ౧౪౮ ॥ స్వామిన్వయంతావకదర్శనో
త్సుకాభవామసర్వేభవపాశభంజన । దత్వాస్వరూపస్యమహాత్మ్యదర్శ
నం కృతార్థినోఽస్మాన్కురుభక్తవత్సల । ౧౪౯ ॥ సభాసదాంవాక్య
మనన్యభావం నిశమ్యగర్భస్థమహేశభక్తః । నిర్గంతుమభ్యంతరతోబహి
స్థితం విచారయామాసవిచారతోమునే ॥ ౧౫౦ ॥ మాతాపితామేచమహే
శరూపిణౌ తద్భక్తిభాజామఖిలార్థసాధనం । ఇతిప్రసిద్ధశ్రుతిబోధితా
ర్థం తస్మాత్స్వమాతరమేవపూజయేత్ । ౧౫౧ । ప్రసూతిజందుఃఖమ
తీవకష్టం మత్వాజనన్యాజఠరేనివాసీ । తత్కర్ణరంధ్రాదతిసూక్ష్మరూ
పాదావిర్బభూవార్యజనాగ్రదేశే ॥ ౧౫౨ ॥ సూక్ష్మాతిసూక్ష్మంవపు
రావహన్ తదావిద్వేషిణోఽవిస్మయమావహిష్యన్ । పశ్యత్సుసర్వేషు
జనేషుధీమానావిర్బభూవార్యజనానుమోదకః ॥ ౧౫౩ ॥ తదైవపు
ష్పాణిసుపర్వయక్షగంధర్వముఖ్యాశ్చవర్షుర్వరాంగనాః । రంభాదయోనృ
త్యవిదోననృతుర్గంధర్వముఖ్యాశ్చజగుర్విశేషతః । ౧౫౪ । భేరీమృ
దంగాదికవాద్యభేదానేదుస్సదాసర్వమునీశ్వరాశ్చ । విజృంభిరేదండ
మృగాజినాంబరా భస్మాక్షమాలాకలితాంగసంధయః । ౧౫౫ ॥ సజాత
మాత్రేణకుమారకోఽసౌ నామమాతుశ్చరణాబ్జయుగ్మం । బద్ధాంజలి
ర్ద్వాదశవర్షమూర్తిర్భస్మోరురుద్రాక్షపరీవృతాంగః । ౧౫౬ । తదా
జ్ఞయాశ్రీబసవేశ్వరస్య పాదౌనమస్కృత్యప్రబద్ధహస్తః । స్థితస్సమా
లోక్యనిజానురూపాం దీక్షాంవిధాతుంనిఖిలానుమత్యా ॥ ౧౫౭ । తస్మ
స్తుకేశ్యస్తసుశస్తహస్తపంచాక్షరీప్రస్ఫుటలింగధారిణాం । తంభాగినేయం
బసవేశమంత్రీకృత్వాసుచిత్తోఽభవదర్యమద్యుతిః ॥ ౧౫౮ ॥ దృష్ట్వాద్వాదశ
వర్షరూపమనఘం సద్భక్తిభాజాంహృది । రాజాబిజ్జలనామకఃప్రభుః పర
శ్చింతాపరోఽభూత్తదా । జ్ఞాత్వాశ్రీబసవేశభక్తిమనఘామాతిష్ఠవాన

క్షణాత్ । సారాసారవిచారహీనకుమతేర్లభ్యేత కథం భాక్తికం ॥ ౧౫౯ ॥ శ్రీచన్నసఙ్గో బసవేశ్వరోఽసౌ చిత్తే మహాదేవమనుస్మరన్ సదా । తదా ముదా సద్గురుజంగమేష్ట లింగార్చనాసక్తమనో బభూవ ॥ ౧౬౦ ॥ మహాత్మనః కుత్సితమార్గగేహా ఏతేఽమార్గానుగతప్రచారాన్ । పరీక్షయన్ జ్వలదిన్ధనేన శిరఃప్రకండూయతి మాంవినాయః ॥ ౧౬౧ ॥ పవిత్రిణాం పాపనివర్తకానాం పాపం యదా సంఘటతే మహాత్మనాం । ప్రజ్వాల్యమానాగ్నికణస్య చాల్ప క్రిమిప్రచారః కథమావహేత్ తథా ॥ ౧౬౨ ॥ విచార్యమాణో వసుధాపతిస్తం సభాగినేయం బసవేశమంత్రిణం । ప్రణమ్య శీఘ్రం పరిపాలయేతి పదే పదే ప్రాంజలిరాససాద ॥ ౧౬౩ ॥ దృష్ట్వా శ్రీబసవేశమంత్రిణం ముదా ప్రోవాచ నమ్రాననో । భూత్వా రాజశిఖామణిర్బసవ సన్మాన్యోఽసి ధన్యోఽసి భో । త్వత్కారుణ్యదృశా తృణం భవతి సన్మేరుః ప్రభాభాసురః । త్వత్క్రోధేక్షణదృక్ప్రసారణవశాన్మేరుస్తదాశ్మవత్ ॥ ౧౬౪ ॥ ఇత్యుక్త్వా బసవేశమంత్రిణముదా రాజా సుహృద్బాంధవైః । సంభావ్యాతిమహత్తరే శుభకరే పీఠే సమావేశయత్ । భాస్వత్కాంచనరత్నశోభిత మహాగ్రైవేయకైరాదరాత్ । కేయూరామలరత్నసంఘటిత కాంచత్కాంచనాంగుళీయకైః ॥ ౧౬౫ ॥ నానారత్నవిరాజమాన వరైరారాధ్యవస్త్రాదిభిః । శుంభత్కుంభిరథాశ్వముఖ్యనికరైరామోదయన్మంత్రిణం । నాగాంబామసమానకాంతిమహిమోద్భాసంచత్ప్రవైశిశుం । స పూజ్యాఖిలభావనైశ్చ బహుధా సంభావ్యమానోఽనఘః ॥ ౧౬౬ ॥ రాజా బిజ్జలనామకః కరిపరం చానీయ తస్మిన్నసౌ । సద్బంధుం బసవేశమర్భకమపి ప్రావేశయత్సాదరం । రాజాజ్ఞయా రాజిత శైలసన్నిభం విరాజమానోన్నమితాసనేభం । సమ్యక్సమారుహ్య సుమోదితాత్మా నిజాలయం సంప్రతిసంప్రతస్థే ॥ ౧౬౭ ॥ సభాగినేయం బసవేశమంత్రిణం దృష్ట్వా ప్రమోదం ప్రతిపేదిరే జనాః । కేచిజ్జగుః శ్రీభవ నైకరూపో నగోద్భవాంగోద్భవ దివ్యమోఘః ॥ ౧౬౮ ॥ తథాపరే శంకరరూపమేనం సుభక్తిభాజామిహ శంకరార్థం । జాతో న చేత్ కేవలమానుషోఽయం క్షితిజ్వలంతీస్మహి వీథికాసు ౧౬౯ ॥ పశ్యత్సు సర్వేషు జనేషు సత్సు బిభ్రత్సు నేత్రోత్సవమైశ్వర్యైః । నిరాకులో నిర్జితమోహాక

స్సన్ నిరంకుశంమార్గమసౌప్రపేదే॥౧౭౦॥ ఆందోళికాధిష్ఠితనాగమాం
బయాన్వభాగినేయేనచమంత్రివర్యః । నిర్గత్యసర్వాన్నిఖిరార్థకైస్త
దా సంతర్పయన్ స్వానుమతంచచార ॥ ౧౭౧ ॥ ఉక్షేశ్వరంభక్తజనాగ్ర
గణ్యాం సభాగినేయోజ్జ్వలపార్శ్వభాగం । సదాశివాంఘ్రిద్వయచిత్తవృ
త్తి మనన్యభావంమహిమావలంబినం ॥ ౧౭౨ ॥ ముదాతదాపౌరజనా
స్తదంగ నారతోన్నల్లసద్భర్మ్యవినిర్మితేషు । హర్మ్యోర్ధ్వభాగేషుచసంస్థి
తాస్తాః ప్రకామలాజాక్షతికానిచిక్షిపుః ॥ ౧౭౩ ॥ అవాకిరంశ్చ్ఛబసవే
శమంత్రిణి ప్రసూనకాదీన్యపిదివ్యతేజసి । మిథోమిథోసర్వధరాధిపస్త్రి
యస్సంభాషయామాసురమోఘవిగ్రహాః ॥ ౧౭౪ ॥ సౌవర్ణహర్మ్యో
రువిశాలచంద్రశాలావిరాజత్కమలాయతాక్ష్యః అన్యోన్యమాలోకన
మాచరంత్యః శ్రీచన్నసంజ్ఞంబసవేశమంత్రిణం ॥ ౧౭౫ ॥ నాగాంబికాద
క్షిణకర్ణజాత సుపుత్రకోయంసుకరస్థనేత్రః । గర్భస్థితోద్వాదశవత్స
రావధి ప్రసూతమాత్రేణహిద్వాదశాబ్దః ॥ ౧౭౬ ॥ చంద్రాననేచంద్రస
మానశీత లోమాతుఃప్రకంపాయజనాపవాదం । నివారయన్ రాజసభా
ప్రదేశే విశేషకీర్త్యాచవిరాజమానః ॥ ౧౭౭ ॥ బ్రాహ్మణ్యంపరమార్థదా
న నిపుణంభక్తానుకూలంపరం భక్తాగ్ర్యంబవాలుధాపశేష సుమహన్నామం
గల్యసీరాజన్నైః । సంశేవ్యామలహేమరత్న నికరానాదాయసంతోషతః
పశ్యంత్యస్సకలోత్సవంని వసితాశ్చిత్రస్థలేఖాయివ ॥ ౧౭౮ ॥ దృష్ట్వా
వయంధూర్జటిభక్తమేనం నిష్పాపవృత్త్యానితరాంభవామః । నేత్రో
త్సవంచామితమాప్నువామో యథాసురేంద్రంచయథాచవిష్ణుం ॥ ౧౭౯
సుధాబ్ధిమాశ్రిత్యసురాసురా యథాసతృప్తిమాపుర్న గజాసుశోపమం ।
తథావయంవీక్ష్య నిరాగవంతో ప్యమందమోదం నహ్మాదాభజామః ॥
౧౮౦ ॥ పుమానయంద్వాదశవత్సరావధిప్రవిశ్యమాతుర్జఠరేస్థితస్సన్
మహీశ్వరాహ్వానమాత్రతోయం బభాషసర్వంప్రతిభాషణాదికం దిదృ
క్షుణాభూపతినాపరీక్షితో మాతుస్సుకర్ణాదజనిప్రమోదాత్ ॥ ౧౮౧ ॥
నజాతమాత్రేణషడబ్దయుగ్మ రూపంకుమారఃకథమాససాద । కక్కేశ్వ
రానర్ఘ్యగురుప్రసాదాద్గర్భంబభారేతిమహాప్రసిద్ధిం । గతాహితస్మా
ద్గణనాయకాస్తే మహేశలోకాదవతీర్యశీఘ్రం ॥ ౧౮౨ ॥ మానుష్య

మహాశ్రిత్యజగద్ధితాయచ రంతిసత్యంనహికింప్రయోజనం । భూలోకమా
గంతుమనేకరూపిణాం మాహేశ్వరాణామఖిలార్థభాజాం ॥ ౧౮౩ ॥ ఇ
తిబ్రువంత్యశ్శివమర్చయంత్యః ప్రసూనకాద్యైరపిభావయంత్యః । ప్రశ
స్తవాక్యైరపిప్రార్థయంత్యః పురాంగనాః ప్రాపురమందమోదం ॥
౧౮౪ ॥ నాగాంబికాంసుస్థిరభక్తికన్యకాంనారీమణింవీక్ష్యనరేంద్రముఖ్యాః
తథావదుంభావ్య జనాశ్చసర్వే వినిందితోక్త్యా విమతాభవామః ॥
౧౮౫ ॥ తత్పాపభావంపరిహర్తుకామాః కథంభవామఃకఠినాపవాదం । ని
రర్థకంశ్రీబసవేశసోదరీ మనిందనీయామనువాదినోవయం ॥ ౧౮౬ ॥
అస్మత్కృతారోపితపాపజాలం నివర్తనసిద్ధ్యాబసవేశమంత్రి । నచాప
రశ్శ్రీపరమేశభక్తం ప్రపంచధర్మేతరభక్తిసాధ్యః ॥ ౧౮౭ ॥ ఇతిప్రచింతా
మనువాప్యసాదరం పౌరస్త్రియస్తాబసవేశ్వరంప్రతి । పరాపవాదానుగ
తానువాక్యైః పాపైస్సదానఃపరిముచ్యతామితి ॥ ౧౮౮ ॥ నమోనమ
శ్శంకరకింకరేభ్యో నమోనమఃపాపవినాశకృద్భ్యః । నమోనమఃపుణ్యకృ
తాంమహద్భ్యః స్వాత్మచ్ఛిన్నజ్ఞానవిచారవద్భ్యః ॥ ౧౮౯ ॥ ఏవంనమస్కృ
త్యసభాగినేయ ముత్కేశమంత్రీశ్వరమాదరాన్మహుః । సంభావయంత
స్సమితౌస్తువంత స్సర్వేశభక్తాననుమోదయంతః ॥ ౧౯౦ ॥ పాపైరనే
కైఃపరిమోచితావయం పాదౌనమస్కృత్యచమంత్రిణస్సదా । ధన్యాఃకృ
తార్థాధనధాన్యవంత స్సభాగ్యాస్సదారాఇతితంప్రశశంసుః ॥ ౧౯౧ ॥ పౌ
రాశ్శ్రీబసవేశమున్నతమముం స్తంభేంమాధిష్ఠితం । స్వాంకాధిష్ఠితడిం
భకం పరిలసత్కౌశేయవస్త్రావృతం । నత్వాతత్పరిచారకైస్సహ ముదా
భారోద్వహంతోజనాః । నానారత్నమయంసుకాంచ నయుతంప్రాపుస్త
దామందిరం ॥ ౧౯౨ ॥ నానాదేశసమాగతాఖిల మహాభక్తాళిమాలో
కయన్ । తద్వాంఛాపరిపూర్తిమాదర వశాదాపూరయన్సర్వదా ।
నిర్నిద్రోనిరహంకృతిర్బస వనస్మృతీశ్వరఃకాంతిమాన్ । నానాధ్యోని
జమందిరంసు మణిభిర్భ్రాజత్ప్రపేదేముదా ॥ ౧౯౩ ॥ శ్రీరాజ్యలక్ష్మ్యాశ్రి
తసద్వితీయం మాణిక్యకల్యాణమయంమహోత్తరం । భక్తాభిర్భాసు
రసన్నికాయం మత్తేభవర్యాదవతీర్యమందిరం ॥ ౧౯౪ ॥ స్వభాగినేయస్య
మహోత్తరస్య కరంగృహీత్వాకమనీయకంకణం । ప్రాంతస్థితైఃకంచుకిభి

ర్న్నివారిత ప్రజం ప్రపేదే భవసంభయాపహం ॥ ౧౫ ॥ తన్మందిరాంచ
త్సుత్తౌ విరాజితే ప్రభాజన్మణిప్రస్ఫుటకాంచనాసనే । శ్రీచన్ననందీశ్వర
మావివిశ్య స్వయంచతత్త్రైవ నిషేదివాన్ప్రభుః ॥ ౧౬ ॥ తత్రస్థితం చిత్రమువే
షయిష్యన్నాజ్ఞాం సతాం సత్కవిబృందకానాం । ప్రపూరయంశ్చీబసవే
శమంత్రీ ముదం ప్రపేదే సుహితాత్మకోయం ॥ ౧౭ ॥ గంగాంబికాదిప్రమ
దామణీభ్య స్స్వభాగినేయేన నమస్కరిష్యన్ । మితానుషంగైః పరివారి
తస్స న్నాస్తే ముదా శ్రీబసవేశమంత్రి । ఇతి శ్రీచన్నబసవపురాణే రేణు
కాగస్త్యసంవాదే చన్నబసవేశ్వరావతారకథనం నామ తృతీయో
ధ్యాయః ॥

చతుర్థాధ్యాయ ప్రారంభః

స్వామిన్మహేశాదిమభక్తిరేణుక ప్రాపంచధర్మేతరమార్గవర్తక
పాపేంధనవ్రాతజ్వలత్సుపావక ప్రజ్ఞానతాముగ్రతపః ప్రకాశక ॥ ౧ ॥
సమామిత్వత్పాదయుగం సదాహం నగేంద్రజాభర్తురశేషభక్తాః । కిము
ద్ధమావిశ్య భువస్థలం తేఽకిం కృతం సర్వమిహైవ చోచ్యతాం ॥ ౨ ॥ ఏవం
స్థితే శ్రీబసవేశమంత్రిణి ప్రసక్తకల్యాణపురిప్రమోదిని । సమస్తభక్తౌ
ఘగుణానువాదిని ప్రపంచధర్మేతరమార్గవర్తనీ ॥ ౩ ॥ కశ్చిన్మహాభక్త
వరః ప్రశస్తో మాచాహ్వయో మంగళభృత్సుపావనః । సమాగతః ప్రాహ
సమస్తభక్తసంఘాగ్రతిస్వస్యగుణప్రచారం ॥ ౪ ॥ భోభోమహేశా
నగణాః ప్రసిద్ధాః శృణ్వంత్వమమాజ్ఞామిహదాతుమర్హథ । వస్త్రాణివః క్షా
ళితుమాదరేణ దీక్షాయుతం దివ్యమతిం కురుధ్వం ॥ ౫ ॥ తథాస్త్వితి శ్రీప
రమేశభక్తా మాచాహ్వయం శ్రీమడివేలమాదరాత్ । ఆశీర్భిరామో
ద్యసుశీలవంతం కృత్వాయథాస్థానముపేయురార్యాః ॥ ౬ ॥ మాహే
శ్వరాణాం మలినాంబరాణి ప్రక్షాళ్య నిత్యం ప్రతివేశ్మపర్యటన్ । తదంత
రే ప్రాకృతదృష్టిపాతే ప్రద్యోతమానాగ్నినిభః ప్రసిద్ధః ॥ ౭ ॥ తం ఖడ్గ
ధారేణ కఠోరవృత్త్యా ఛిత్వా ప్ర[illegible]నయదర్యమద్యుతిః । సమాచిదేవ
స్సకలార్థసిద్ధః శ్రీచన్నసజ్ఞ బసవేశమాయయా । మృదం పరిస్పృశ్య
మహాత్సువర్ణం కృత్వా మహాఖ్యాతిమవాప్తవాన్యః । సోయం కలీకేత
సునామకశ్చ శ్రీచన్నసంజ్ఞం బసవేశమాయయా ॥ సమస్తమాహేశ్వ

రపాదపంకజ ప్రాప్తోఽతితీర్థేన పశేంధనాని । సౌవర్ణరూపాణిచకార
యో సౌసమాగతో మౌళిగమారనామకః ॥ ౯ ॥ శివేనసర్వంపరివాచ
యిత్వా గోపాలబాలస్యచప్రాణదాతా । సకిన్నరాఖ్యోబసవేశమంత్రి
ణం సమాగతో ద్రష్టుమరాన్మనీషీ ॥ ౧౦ ॥ మహేశభక్తోమహతాంవరి
ష్ఠ స్సమాదిరాజోఽప్యసమానభక్తిమాన్ । మితాయురప్యల్పమితిబృవా
ణో దీర్ఘాయుషంప్రాప్యనిజేచ్ఛయాభువి ॥ ౧౧ ॥ ప్రవర్తమానఃపర
మార్థదాయ కఃప్రద్యోతమానార్కనిభోమహాత్మా । సమాయయౌ
శ్రీబసవేశమంత్రిణం సభాగినేయంసహసాహిద్రష్టుం ॥ ౧౨ ॥ ఏవంమహా
భక్తగణాస్సమాగ తాః శ్రీచన్నసంజ్ఞంబసవేశమీక్షితుం । సమాగతాన్
భక్తగణాన్సమీక్ష్య సాష్టాంగకస్తాన్ప్రణనామమంత్రీ ॥ ౧౩ ॥ తత్రైవ
మంత్రీశ్వరభాగినేయో సమశ్చకారార్యమకోటితేజసః । దేదీప్యమానే
షుమహోచ్చకేషు సింహాసనేషుప్రణివేశ్యసద్గణాన్ ॥ ౧౪ ॥ బద్ధాం
జలిశ్శ్రీబసవేశమంత్రీ తేషాంపురస్సంస్థితవాన్ మహాత్మా । మహేశ
భక్తంప్రసమీక్ష్యమంత్రిణం సభాగినేయంసకలార్తిభంజనం ॥ ౧౫ ॥
భోభోమహాభక్త మహీశమంత్రిన్ వయంభవంతంసముదాసమీక్షితుం ।
ఉత్కేశమంత్రిన్భవదీయభక్తి క్రియామహాత్మ్యంచిరకాలసేవ్యం ॥ ౧౬
విజ్ఞాతుమత్యంతగుణప్రచారం సమస్తలోకేషుచభావగమ్యం । మం
త్రిన్ స్వదీయామలసత్యసత్య సద్భావమావేదితుమాదిమాం యే నాగాం
బికాయానలినాయతాక్ష్యాస్సుపుత్రికస్యాపిసశక్తిమంత్రతః ॥ ౧౭ ॥
త్వద్భాగినేయస్యచ కర్మజన్మనః కాలోచితంకర్మనవేదనీయం । రత్నానిస్య
మోఘానిహిచైకరీత్యా పుంజీకృతాన్యంబుజసంభవేన ॥ ౧౯ ॥ చిత్రం
ప్రవక్తుంశివఏవవేత్తి నచాపరశ్శ్రీబసవేశమంత్రిన్ । వయంప్రకామంవశ
మావహంతోఽప్యనేకధావర్ణితుముత్కమాశ్చ ॥ ౧౯ ॥ ఏతత్తేభగినీసు
తస్య సుమహద్రూపంవిచిత్రంచయ । త్సారాసారవిచారణాయ తమనా
స్సంశ్లేష్యభక్తిక్రియాః । భ్రాజచ్ఛీకరభక్తభక్తివిన యాస్స్వభావజన్యా
గుణా । స్తే తస్యామితతేజసశ్చ తులయాతుల్యాన్యరాలోకనే ॥ ౨౦ ॥
యోభక్తాళిపికాళిమేదుర లసద్వాసంతకాలోదయో । యశ్శ్రీజంగమ
సంఘచాతక మహామేఘస్వరూపోమహాన్ । యశ్చారణ్యవిరాజమాన

విచరచ్చక్రకార్కభాస్వచ్ఛవిః యో మాహేశ్వరస్సంచయామితచకోరాళే
స్సచంద్రోదయః ॥ ౨౧ ॥ తస్యాభీష్టఫలప్రదాన నిరతే శ్రీచన్నసంజ్ఞేశ్వ
ర । స్వారాధ్యస్యమహేశభక్తి భరితస్యాత్మీణదృష్టేస్తవ । స్వాత్మాద్దర్శ
నస్పర్శనాది కిరణైర్వాచాంశ్చసంభావణైః । ధన్యామాన్యతరావయం
హి బసవశ్రీకంఠభక్తిప్రియః ॥ ౨౨ ॥ ఏవంభావలయం ప్రవిశ్య సకలాన్
దుష్టాత్మనశ్శిక్షితుం । శిష్టాంశ్చామలధీమతః పరిలసత్కీర్త్యాచసంరక్షి
తుం । శంభుస్స్వామిమహాచానయత్స రభసాత్ప్రాపంచధర్మేతరం । రుద్రాక్షో
జ్జ్వలకంచుకోత్తమమహాకాయం సుధామాలయం । తం దృష్ట్వా భవదీ
య్యనాను కరణే బాలోయమహార్హకభవేత్ ॥ ౨౩ ॥ శ్రీచన్నసంజ్ఞో బస
వేశ్వరోయమితీర్యమాణాస్సకలామహేశ్వరాః । శ్రీమాదిరాజప్రము
ఖాః ప్రమోదాద్దివ్యాశిషంచ ప్రదదుస్తదగ్రే ॥ ౨౪ ॥ శ్రుత్వాతదామం
త్రివరస్తదాజ్ఞాం మద్దేశికాజ్ఞాచతథైవజాతా । ఇతీబ్రువాణో బసవేశమం
త్రీ శ్రీచన్నసంజ్ఞంబసవం సమాహ్వాయత్ ॥ ౨౫ ॥ సద్భక్తవర్యాన్ సహ
సా సమస్త దివ్యాంబరైర్దివ్యవిభూషణైశ్చ । సంభావయన్ సర్వమిదం
త్వదీయం మారారిభక్తామమకారవర్జితాః ॥ ౨౬ ॥ సద్భక్తవర్గైర్భవ
నాశకైస్సదాముదాశివధ్యానపరైకనిష్ఠః । భక్తాగ్రణిర్భాగ్యవారిసిష్ఠ
యాపదేపదేతత్ప్రపిలీనవానభూత్ ॥ ౨౭ ॥ రేణుకః ॥ ఏవం శ్రీబసవేశ
సంసది మహాభక్తేషుసంస్థేషువై । చారఃకశ్చిదుపేత్యసన్నిధి మరా
దుక్షే శితుశ్శ్రీమతః ॥ ౨౮ ॥ దౌవారికో దండధరస్సముఖం మంత్రీశమా
సాద్యమహేశభక్తం । ప్రణమ్యబద్ధాంజలిరగ్రగామీ మంత్రీశముద్ది
శ్యచవాచమూచే ॥ ౨౯ ॥ మంత్రిన్ మహచ్చిత్రమిదం ప్రజాతమ
నేకరత్నాంచితదివ్యశోభం । సౌవర్ణరాజ్వలయాభిరామ మంగుళ్య
కోద్భాసితహస్తయుగ్మం ॥ ౩౦ ॥ వియత్పథాత్ ప్రాంగణభూప్రదేశే
ద్వారస్యతేదండవదాపతత్సుధీః । కిం వచ్మిచిత్రంకుతఆగతం వా శేషంవ
పుస్సర్వమనేకధాగతం ॥ ౩౧ ॥ ఉక్తస్తదా శ్రీబసవేశమంత్రీ దౌవారికే
ణాథమహేశ్వరైస్సహ । సమాగతశ్శీకరహస్తయుగ్మం దృష్ట్వావిచారం
గతవాన్మహత్తరం ॥ ౩౨ ॥ కాంచత్కాంచనరత్నసంచయపరాజద్భూ
షణైర్భూషితం । రాజత్పల్లవమార్దవోజ్జ్వల ముకించిద్రక్తసంమిశ్రితం ।

కాంతాయాఃకరయుగ్మమేత దతులంపుంసస్సమాలోచ్యతా । మిత్యు
క్త్వాబసవస్తుసూక్ష్మ తరయాదృష్ట్యాసమాలోకయత్ ॥ ౩౩ ॥ తదంత
రేసద్వేషవేషసంయుతో యఃకశ్చిదాగత్యచవేత్రధారీ। సర్వంసమాఖ్యా
తుముపస్థితస్సన్ ప్రోవాచమంత్రింబసవేశ్వరంప్రతి ॥ ౩౪ ॥ సభాసదో
యూయమఖండభావా శ్రుణ్వంత్విహంవస్మియథాక్రమంవచః । ఇయం
మహీశస్యతుబిజ్జలస్య సహోదరీసారసపత్రనేత్రీ ॥ ౩౫ ॥ యాచిత్ర
కన్యేత్యభిధాప్రవర్తతే మదోద్ధతామంజులభాషిణీసదా । దివ్యాంబరా
దివ్యవిభూషణాఢ్యా దేదీప్యమానావయవాకృశాంగీ ॥ ౩౬ ॥ బింబా
ధరీచంద్రముఖీసుకాంత్యా శ్రీబిజ్జలాంతఃపురవాసినీసదా । కామాతు
రా కామశరైఃప్రపీడితా కాంతామణిఃకాంతమవేక్ష్యమాణా॥౩౭॥ అన్వేష
మాణాబహుధాసురూపిణం కురూపిణంవాకుసుమేషుతాడితా । నిర్నిద్ర
యాసానిరతాపుమాంసం నిరంతరంరంతుమనాబభూవ ॥ ౩౮ ॥ యాసా
కదావాసకలాశ్వఘర్షిణం సర్వాంగకైర్దార్ఢ్యతరంనిరామయం ।
నిశ్చంచలాత్మసమదుచ్చకాయం నిరంతరాపీతసురానురాగం ॥ ౩౯ ॥ క
శాదిభిర్వాజిసుసాధనైశ్చ ప్రపీడితంతుంగఖురప్రతాడనైః । వాహోనుమా
లోనువటారకాను బద్ధోరుదండైఃపరికంపితాంగం ॥ ౪౦ ॥ దృష్ట్వాత
మాలింగ్యరమస్వమామితి ప్రస్ఫోటకంప్రాహపదేపదేసా । తద్వాక్యమా
కర్ణ్యతథేతిచోచ్చరన్ తయాసమంరంతుముపక్రమంత్సః ॥ ౪౧ ॥ తత్యా
జనాస్మిన్నతిబద్ధపా మరావరంతమస్పృశ్యమతీవనింద్యం । తేనైవసాకం
చపలాప్రసీదతీ సర్వంత్వదాధీనమిదంమదీయం ॥౪౨॥ సమస్తవస్తుప్రక
రైశ్చతద్గృహం ప్రపూరమాణాపరిచారకైస్సదా । తేనైవసంభావతిసా
ప్రకామం తమేవచామోదయతేచనిత్యం ॥ ౪౩ ॥ ఏవంగతేష్వాయత
నేషుకాలే ష్వారాధ్యమానస్సతుబిజ్జలాహ్వయః । శుశ్రావదూతాద్భగి
నీప్రచారంసర్వైశ్చ నింద్యంసహసాప్రకంపయత్ ॥ ౪౪ ॥ ప్రబద్ధ
మోహాత్పరతోభవామి నింద్యామిమాంమామకసోదరీంప్రతి । కఠోర
వాక్యైఃకరణీయమస్తికిం ప్రకంపమానాచ్చప్రయోజనంనహి ॥ ౪౫ ॥
సత్యంసమాచ్ఛాద్యచవంచితోహం కథంచరిష్యామికఠోరవృత్త్యా । ఇతి
ప్రచింతాంసమవాప్యభూపతిః ప్రాసాదమభ్యేత్యపరస్పరంస్వాయం॥ ౪౬॥

నిరాగవంతంనితరాంప్రశాంతం సదాశివధ్యానపరంమహాంతం । నిర్మిం
ద్యమానీయసభాస్థలేతం మంత్రీశమూత్తే పిలేవానహంవృధా ॥ ౪౭ ॥
తేనాపగాధేనహిసోహమద్య ప్రైరైరనేకైఃపరిభూషితోస్మి । విశేషతోసా
ధుజనాన్పరీత్య వినశ్యతిప్రాక్తనకర్మలోపుమాన్ ॥ ౪౮ ॥ విచారితంశ్రీ
బసవేశమంత్రిణం సమేముఖంతేనసహప్రభాషితుం । నరోచతేభోక్తు
మనింద్యవస్తు నిద్రాచమత్తోనిరగాద్యతోవా ॥ ౪౯ ॥ వక్తుంనశక్నోమి
వశాదముష్య కరోమికింకింకరణీయమస్తిమె । సచాత్మబంధుర్నచసోద
రో పినమేపిత్రామజ్జనసీచనాస్తి ॥ ౫౦ ॥ సర్వాధికారీస్వయమేవభూత్వా
కేనేదమాశ్చర్యకరంవిచార్యం । నిందాపవాదాదిభిరప్రమత్తో భవామి
నాన్యత్కరణీయమస్తి॥ ౫౧ ॥ నిశ్చిత్యరాజానిజసోదరీమిమాం నివార
యామ్యద్యతునిందనీయాం । బృవన్నితిప్రోన్నతపాశహస్తా నాహూ
యచాజ్ఞాపయతిస్మభూపతిః । ౫౨ ॥ రేరేమహాహోద్దండవితండచండ
ప్రచండకాఃపాశభృతోసపాణయః । కశాదిభైరన్యతరైశ్చసాధనైశ్శే
నాంప్రతాడ్యాశువినమ్రకంధరాం ॥ ౫౩ ॥ మహాసియంత్రేమరణైకసాధ
నే నిక్షిప్యశీఘ్రంమమసన్నిధింప్రతి । ఆగచ్ఛతామిత్యనువాదయిష్య
దేనంచతన్మార్గపదానుగామినం ॥ ౫౪ ॥ తత్రైవసంస్థాపితతీక్ష్ణఖాది
రేస్తంభేవినిక్షిప్యసమాగమిష్యథ । తదాజ్ఞయాపాశభృతోసిపాణయ
స్తాంబిజ్జలాఖ్యప్రభుసోదరీంతథా ॥ ౫౫ ॥ పాశైస్సమాబధ్యచవీక్షయం
తో కశాదిభైరప్యతితాడయంతః । ముహుర్ముహుస్తన్ముఖమీక్షయం
తో తామానయామాసురఖండవృత్యా ॥ ౫౬ ॥ గ్రామాద్బహిస్తాంపర
లోకగామినీం ప్రవేశయిత్వాపరిమోహితాంగీం । చంద్రాననాంచారు
విభూషణాఢ్యాం సరోజనేత్రీంసదసత్సుమధ్యమాం ॥ ౫౭ ॥ సమీక్ష్య
మాణాన్సహసాసియంత్రే ప్రవేశితుంతేపరికంపితాంగాః । పరానువృ
త్యాపతివంచకేయం భూత్వామహాపాపినమానసాద ॥ ౫౮ ॥ విధాబలీ
యేసతికేనపుంసా నివార్యతేసద్గతిదుర్గతీవ । క్వరాజపత్నీకమనీయగా
త్రీ క్వచాశ్వఘర్షీకలుషానుయాయీ ॥ ౫౯ ॥ ఉభావపిప్రాక్తనకర్మ
చోదితౌ నచేదిమాకేనచబోధితావితి । పరస్పరంతేపరివాదయంతః ప్ర
భోరనుజ్ఞాంపరిపాలయంతః । ౬౦ ॥ విలంబనాత్కార్యముదాహరంతో

నిరంతరాలోచనముత్సృజంతః। వయంయదిప్రాకృతికాఃకరేభ్యో సహిష్ణి
షామోనిసితాసియంత్రకే ॥ ౬౧ ।ఆజ్ఞాతురాజ్ఞఃపరిపాలనీయేత్యాలోస్య
త్యసమ్యక్కరణీయఏవ । అన్యోన్యమేవం పరిచింతయంతో తా
మంగనాంచిక్షిపురుగ్రయంత్రే । ౬౨ ॥ నిక్షేపమాత్రేణహిఛిన్నభావ
మవాప్యతద్భాసురహస్తయుగ్మం । మహానిలేనోర్ధ్వముపేత్యమంత్రిన్
పపాతతేద్వారబహిప్రదేశే । ౬౩ । నచాన్యపుంసోనవరాంగనాయా
శ్శ్రీమన్మహాబిజ్జలభూపతేస్సతః। అనేకరత్నాంచితకాంచనోజ్జ్వలం కలా
పితంభాసురకంకణైక్యతం ॥ ౬౪ ॥ నామ్నా సురూపేణచయాప్రవర్త
తే తచ్చిత్రకన్యాకరయుగ్మమేతత్ । ఇతీర్యమాణేబహుభృత్యవర్గే
నిశమ్యతూష్ణీంభవదర్యమద్యుతిః ॥ ౬౫ కించిత్రమేతత్ప్రభుమందిరేవ శే
యదాకదావానశ్రుతంనబుద్ధం । చింతాపరిక్రాంత హృదంమహాంత
ముక్షేశమంత్రీశ్వరమాదిమంతం ॥ ౬౬ ॥ నిశాంతమాయాంతిముదార
వంతంకశ్చిద్వటోజంగమవేషధారీ । ఇతస్తతఃపర్యటనంప్రకుర్వన్ న్నా
రాధ్యమానోఽర్కనిభస్సుగాత్రః ॥ ౬౭ । మంత్రీశమభ్యేత్యవహాస్యబభా
షే కస్మాత్సమానీతమిదంమనోహారం । అతీవరమ్యంకుతుకావహంమే
పశ్యామపిస్రాక్తనపుణ్యలభ్యం । ౬౮ ॥ అనర్ఘ్యమాణిక్యరుచావిరాజి
తైస్సువర్ణనిర్వాహితకంకణోజ్జ్వలం । సుపాటలంపాణియుగంప్రపశ్య న్న
రఃపశుర్వాఽకిమేతిమోహం ॥ ౬౯ ॥ తదేవచిత్రంతరళాయతాక్ష్యా స్వ
రూపమాలోకితువారభేనునః । శాపానయుశ్రీబనవేశమంత్రిన్మదర్థ
మిత్యాహామహేశభక్తః ॥ ౭౦ ॥ యద్యత్పదార్థంయదికాంక్షతే మ
హాన్మహేశభక్తోమహసీయతేజాః । తత్సర్వమాహృత్యదదామితస్మై
మాహేశ్వరాయేతితవప్రతిజ్ఞా ॥ ౭౧ ॥ తస్మాదిమాంకామపిచిత్రకన్యా
మానీయమహ్యంపరిదాపయాద్య। పురాపురాణేతునతాంప్రతిజ్ఞాం పరోప
కారాయనకింవిధీయతే ॥ ౭౨ ॥ నకేవలంప్రాకృతమానుషోభవాన్ సా
క్షాన్మహేశోద్వహకోమహాత్మః । మహేశభక్తింప్రకటీకరోతుం తద్భ
క్తసంఘేష్టఫలంప్రదాతుం । ౭౩ ॥ విశేషభక్తింన్వయమేవవర్ధతుంశి
వస్తుతామేవహిప్రాహిణోద్భువి ॥ మామకేష్టఫలదాయకోభవాన్ వా
రచాక్షువనితాప్రదాయకః॥ దేశికేంద్రనిజలింగజంగమో త్వాన్సహకారతను

హృద్ధనేరపి ॥ ౭౪ ॥ నిందనీయమపివస్తుసంచితం సుందరీర్మదగజేంద్ర
గామినీః । దానకాంశ్చసకలార్థమాదరాత్పాలకోసిబసవేశబుద్ధిమన్
౭౫ ॥ సార్వకాలమపితేమనఃప్రభో సాత్వికంవహతిసజ్జనోచితం । దర్శ
నేనసుదృశఃకరయుగ్మం మామకంహృదపహారయత్స్మరః ॥ ౭౬ ॥ తాం
మహీశభగినీంసుకుమారీం మందహంసగమనాంసుకుమారీం । కామినీమి
హమమైవదర్శయ న్నాత్మభోగనిరతాంకురుప్రభో ॥ ౭౭ ॥ మన్మథస్య
మహనీయమార్గణై ర్బాధితోస్మిబహుధాసుభావనైః । నప్రయోజనమిహైవమే
ప్రభోతత్సుఖంహిసకలార్థసాధకం ॥ ౭౮ ॥ భార్త్తికం
తుసుఖమేవశర్మ దంనేతరంభవతిమోక్షదంనృణాం । భక్తకాంక్షితవ
ధూప్రదర్శనం భావిజన్మఫలసూచకంభవేత్ ॥ ౭౯ ॥ భక్తకామితఫలం
పరిదాస్యన్ నేతరంప్రతివచఃపరిభాషే । ఇత్యవార్యనియతింప్రతి ఘట్య
ప్రాకటశ్రియమవాప్యతాంభవాన్ ॥ ౮౦ ॥ వైకశోనవరజంగమేన య
త్సారసంవచనమీరితంముహుః । తన్నిశమ్యబసవేశ్వరోమహానాది దేశ
నిజభారవాహకం ॥ ౮౧ ॥ గచ్ఛగచ్ఛమమభారవాహక ప్రాకటాసివర
యంత్రవేశనాత్ । యత్రయత్రశకలానిసంతి వై ప్రాప్తకర్మవశతఃప్రమ
దాయాః ॥ ౮౨ ॥ తానిమామకపురస్సమాన యేత్యాదిశన్వరగృహంస
మాయయా । సమ్యగిత్యవికలంయథాతథా కాననంబహుసుభీతికార
ణం ॥ ౮౩ ॥ ఆవిశన్పరమభారవాహ కస్తానిసర్వశకలానిసంగ్రహాన్
సత్వరంసమితిసంస్థితః ప్రభోరగ్రతఃపరిముమోచవస్త్రతః ॥ ౮౪ ॥ సన్ని
వేశ్యప్రణమంతమాదరాద్భారవాహకమపిప్రతోషయత్ । యత్రయ
త్రనియతంనియమాని హ్యంగకానివినియోజ్యభక్తిమాన్ ॥ ౮౫ ॥ నూ
తనాన్నిఖిలపౌర్వికాన్నమన్ దేశికేంద్రవరజంగమాన్తథా । సంస్మరన్
సకలపాదతీర్థతత స్సించయన్శిథిలమంగకంతదా ॥ ౮౬ ॥ యోజయన్శ
శిధరంశివమీశం శాంకరీహృదయపంకజార్యమం । శాంతమాదిపురుషం
మహేశ్వరం మామకేహృదినిరంతరంభజే ॥ ౮౭ ॥ మన్మథారిమగజావి
హారిణం మాధవార్చితమహీశకుండలం । మత్తవారణసురారిధారణం
మామకేహృదినిరంతరంభజే ॥ ౮౮ ॥ సాంబమచ్యుతశరంమహామాంధ్యంమ
ర్దితారినిచయంమహనీయం । ఏవమేవమనుచింతయంత్సదా చింతితా

ర్థఫలదాయకంముదా ॥ ౮౯ ॥ శైవమంత్రపయసాసు మిశ్రితంభస్మ
తచ్ఛకలసంచయేఽక్షిపత్ । క్షేపణాత్సకలసంచయస్త దాసక్రమంచసహ
సానియుజ్యత ॥ ౯౦ ॥ యుజ్యమానసకలేషుభక్తి మాంత్సజ్జనాంఘ్రిజ
లసేచనేనచ । వ్యక్తరూపమభవత్సునారీ సక్తరాగరచనోరుతరంసత్ ॥
౯౧ ॥ పంచాక్షరీమంత్రితభస్మతోయైరశేషసద్భక్తపదాంబుభిశ్చ । శ్రీ
సంగమేశస్యకృపావశేన సాబిజ్జలాఖ్యస్యసహోదరీతదా ॥ ౯౨ ॥ త
థైవపూర్వాకృతిమాప్యసుందరీ సుప్తోద్ధితేవావయవైర్విరాజితా । బ
ద్ధాంజలిఃప్రాకృతపాపనాశనీభూత్వా తదగ్రేసుషమాంసమాశ్రితా ॥
౯౩ ॥ స్వామిన్మహేశామలభక్తవర్గ సంసేవనాసక్తమనఃప్రవర్తక ।
మంత్రీశ్వరానందకిరప్రసీద మాముద్ధరాఖండలవైభవాంచిత ॥ ౯౪ ॥ త
వాజ్ఞయాజంగమలింగదేశికే ప్రసక్తభక్త్యంచితయామహాత్మ్యా । సమా
గతాంసత్కృపయానుగృహ్య యదీప్సితంతత్కురుజంగమార్థకం ॥ ౯౫
ఇతిబ్రువంతీమతిసుందరీంతదా సమీక్ష్యతాంకాంక్షితచిత్రకన్యకాం । స
ఖీపమానీయచలింగధారణం స్వదేశికేంద్రేణచకారయిత్వా ॥ ౯౬ ॥
తస్మైవిటాగ్రేసరజంగమాయదత్వా ప్రమోదంపరమార్థసాధకం । ప్ర
సేవ్యమానో బసవేశమంత్రీ పరార్థ్యమానో
భవదగ్రజన్మన్ ॥ ౯౭ ॥ తత్రస్థితానేకమహేశ్వరాశ్చ మ
నుష్యవర్గాః ప్రసమీక్ష్యచిత్రం । శ్వరాజపుత్రీకమనీయగాత్రీ కథంస
మాసాద్యచవాజిఘర్షిణాం ॥ ౯౭ ॥ రాజ్ఞాసియంత్రేరభసానివేశితాస
మస్తమాప్తోహితదంగభంగః । తదంగభంగాత్తరళాయతాక్ష్యాః ఖండా
నిసర్వత్రవినిర్గతాని ॥ ౯౮ ॥ పునశ్చశర్వప్రియమంత్రివర్యాత్కథం
సమానీయనియోజితాని । నియోజనాత్సర్వమఖండభావ మంగంప్రదీ
ప్తంపరితోబభూవ ॥ ౯౯ ॥ సర్వంవిచిత్రంహసతీశ్వరస్య సమానవన్యే
తిచనిశ్చితాస్యః । మంత్రీశ్వరోయంప్రబలైకవీరః పరాత్పరశ్శ్రీపరమేశఏ
వ ॥ ౧౦౦ ॥ అథాప్రసాదుర్భూతా తరళనయనాతాపశమనీ నిధానార్థ
ర్తానాం నిఖిలగుణరూపైస్సుమనసా । మనోగమ్యాతన్వీమనసిజవికారై
కనిలయా కటాక్షైర్వ్యాపాసకలజనహృచ్చంచలయతీ ॥ ౧౦౧ ॥ సాచిత్ర
కన్యాసకలైశ్చమాన్యా మహేశభక్తాళిమతానుగుణ్యా । పుణ్యైరనేకై

ర్విటజంగమైర్యుక్తా దానదాచరంతీస్మరమప్యసూయతీ । ౧౦౨ ॥ విశేష్టలిం
గాంగినమన్యపూరుషం స్వప్నవ్యవస్థాస్వపినాభికాంక్షతీ। ఇతిప్రతిజ్ఞామయి
శాసనీయా యదిప్రసన్నో బసవేశమంత్రిన్ ॥ ౧౦౩ ॥ పునర్నమస్కృ
త్యచమంత్రివర్య మిదంబభాషేకమలాయతాక్షీ । పూర్వాభిధేయన్నస
హేమహాత్మన్ త్వంనామధేయేనచమాంసమాహ్వయ । ౧౦౪ । తథే
తినిశ్చిత్యమహేశ్వరేభ్యో విటానుకూలవ్యవహారవిద్భ్యః । తేభ్యోదదా
తాంబసవీతినామ్నీం యథాసుఖంతాన్సరతాత్ప్రమోదయత్ ॥ ౧౦౫
పునశ్చమంత్రీశ్వరసృష్టకాంతా స్వామిన్ననేకాన్విటజంగమానహం । ఏ
కాకినీసర్వజనానుకూలినీ కథంభవామ్యార్యజనానుమోదకీ । ౧౦౬ ॥
సర్వేషులోకేషుచసుప్రసిద్ధ మేకాంగనాయాః పతిరేకఏవ । పుంసస్త్వనే
కాసుఖభావసాధ్యా స్త్రియశ్చబహ్వ్యస్సురతోపయోగ్యాః ॥ ౧౦౭ ॥
తస్మాదమూన్ తోషయితుం సమర్థతానాస్తి ప్రభోమయ్యనివార్య
కర్మణీ । ఇతోన్యకర్మణ్యపిమాంనియోజ్య యప్రభుస్స్వతంత్రః పరిచా
రకేషు ॥ ౧౦౮ ॥ ఇతీరితాంవాచమనన్యభావాం శ్రుత్వాథతామాహ
మహీశమంత్రీ । సర్వేషుభక్తేషుయథానుకూల రూపంబిభర్తుంరుచి
రాసనేత్వాం ॥ ౧౦౯ ॥ నియోజయామ్యద్యనిరూఢసత్త్వ సమన్వితాం
శంకరశాసనాదహం। గత్వాచశీఘ్రంఘనజంగమాన్ బహూననేకభోగై
రపితోషయిత్వా ॥ ౧౧౦ ॥ ప్రాచుర్యభావాదికబంధనాదిభిః ప్రమోద
యాశుప్రమదామణిత్వం । ఇతిబ్రువాణోబసవేశమంత్రీ తామంగనామా
దిమజంగమేభ్యః ॥ ౧౧౧ ॥ ప్రదాస్యఫాలాక్షపదాంకితాని గద్యానిప
ద్యానిపఠన్ రరాజ। ఇతిబసవమహాత్మ్యంవిశ్వభాస్వచ్చరిత్రం నిఖిలజనభ
వఘ్నంనిత్యమాకర్ణనీయం । ఘనతరమహిమాఢ్యంకామితార్థప్రదే
యంమునిగణగణనీయం మోదనీయంజనానాం॥ ౧౧౨ ॥ ఇతిశ్రీచన్నబస
వపురాణే రేణుకాగస్త్య సంవాదే చిత్రకన్యా విచిత్రచరిత్ర కథనంనామ
చతుర్థోధ్యాయః ॥

—(పంచమాధ్యాయ ప్రారంభః)—

గంధర్వరాజకథా

శ్రీ అగస్త్యః ॥ శ్రీరేణుకంసిద్ధగణానుమోదకం శ్రీకంఠభక్తా

శిగుణానువాదకం। నత్వామహాహ్లాచ్చైవం మితాననస్సః స్తువఞ్ బభా
షేసుమహాన్ ఘటోద్భవః ॥౧॥ శ్రీకల్యాణపురేవరే ప్రవిలసద్భక్తప్రసి
ద్ధాలయే। శ్రీమత్కళ్యాణ మాదిరాజ ప్రముఖైః
శ్శామహేశ్వరైరావృతే। స్వామిన్ రేణుకకేనకేనచ మహాభక్తేన
కింకింకృతం। తత్సర్వం మమసావధానకృపయా సాకల్య
మావేదయ ॥౨॥ తతఃపరం రేణుకయోగివర్యస్తం కుంభసంభూతమగ
స్త్యమహానిం। సంభావ్యసద్భక్తగుణానువర్ణనం కృత్వాసముల్లాసయుద
ర్యమాధ్యాతిః ॥౩॥ తత్రస్థితానేకమహేశభక్తాః శ్రీజంగమాంఘ్రిష్వనుర
క్తచిత్తాః। శివప్రసాదేష్వభియుక్తభక్తిక్రియానుషక్తావృజినైర్విము
క్తాః ॥౪॥ సంతోషమాప్తాస్సకలేశశాంతాః నిరంతరానుష్ఠితలింగవంతః।
అలింగినాం దృష్టిపథం త్యజంతస్సంతో నిశంతేనివసంతితత్పురే ॥౫॥ తే
షాం ప్రపీణోశిభృత్సుభక్తిమాన్ సమాదిరాజోమహనీయతేజాః। ది
గంతరేష్వాయతినా ఘకీర్తిమాన్ సిద్ధేంద్రయోగీంద్రగణేషుగణ్యః ॥౬॥
శ్రీమాదిరాజంశ్రితకల్పభూజం శిష్టేష్టదానైకశిఖామణింతం। నత్వే
దమూచుర్నిఖిలోరుభక్తాః శైవంమహాభక్తికకర్మబ్రూహి ॥౭॥ సమా
దిరాజస్సకలార్థవేత్తా తైశ్శేవముక్తస్తరసాప్రవక్తుం।సదాశివంశ్రీకర
మద్వితీయం ధ్యాత్వేవమూచేసకలేశభక్తాః ॥౮॥ మాదిరాజః॥ పూ
ర్వంమహాభక్తగణైశ్చయత్కృతం వక్ష్యామితత్సర్వమనన్యబుద్ధయః।
యూయంమహాసక్తియుతాః ప్రవృద్ధాః శృణ్వంతు శ్రీశంకరభక్తిభాజః॥
౯॥ శ్రీశైలేశిఖరావృతేప్రవిమలేసిద్ధేంద్రసంసేవితే। సోపానాళివి
రాజితోత్కటలసద్దేవాలయోల్లాసితే। ఇంద్రోపేంద్రముఖామరాళి
వినుతేతుంద్రేతరైరావృతే। నిత్యానిత్యవివేకశేముషి వశేనిత్యోత్సవే
శ్రీకరే ॥౧౦॥ వృక్షాగ్రస్థితసర్వపక్షినికరాసాక్షాచ్ఛివాజ్ఞావశాః।
త్రోషచ్చైస్స్వస్వవిశేషనిస్స్వనవరైరుచ్చారితోగ్రాహ్వయాః। శ్రీకం
ఠేశమహేశశంకర మహాదేవేతిచోచ్చారణైః। రత్యంతాఘవినాశనం
తనుభృతాంకుర్వంతిసంతోషతః ॥౧౧॥ తత్రోల్లసత్పుణ్యజనానుకూ
లే ప్రఫుల్లరాజత్కమలాకరేశుభే। భృంగానుషంగాయతనానువాద నా
దేవేనసంమోదయితార్యబృందే ॥౧౨॥ సరోవరేసారససంకులేమలేమ

ద్రోణశతానేకకరీంద్రసేవితే । దేవర్షిబ్రహ్మర్షిమహర్షిసేవితే మ
హోరగేంద్రైరపిసంకులేతదా ॥ ౧౩ ॥ నిత్యంసమాసాదితనిత్యకర్మ
కో నిరంతరాలోడితసత్ప్రవర్తకః । సదాశివధ్యానవిధాయకోమలః క
శ్చిత్సుగంధర్వవరస్తతాప ॥ ౧౪ ॥ గంధర్వరాజఃకమలాకరస్య నితాంత
మాశ్చర్యకరంమహత్తరం ।నిర్నిద్రయానిశ్చలసద్విచారో నిశ్శేషపాపౌ
ఘహరఃప్రతేపే ॥ ౧౫ ॥ శాంతంశశాంకోల్లసితోరుశేఖరం శంభుంసదా
నందమయంమహేశం। ధ్యాయన్ సుచిత్తేదరమప్యనన్య దృక్సత్యంసతేపే
ధృఢభక్తియుక్తః ॥ ౧౬ ॥ గంధర్వేగగనేచరేమహతి తత్త్రీశేతపస్యత్యో
హో । భూతేశార్చనతత్పరా నిఖిలసన్మాన్యప్రకాశాప్రభా । భ్రా
జద్భస్మపరీవృతోత్తమ మహాకాయాసదానిర్మలా । రుద్రాక్షోజ్జ్వలకం
ఠహస్త శిరసాప్రాకాంతిశాంతాభిధా ॥ ౧౭ ॥ తత్రస్థానేకభక్తాన్ సకలగ
ణవరానాదిమాన్పూతనాంశ్చ । యాచిత్వాతత్ప్రసాదాద్ఘనతర మహి
మ్నాప్రాభవంప్రాప్నువంతౌ । సాష్టాంగ్భిత్వాన్నతిస్తాకరతల యుగళేతోష
మాపాదయంతౌ । సంతౌసంతౌశివమనుదినం చింతయంతావముస్థౌ॥
౧౮ ॥ నిత్యంజంగమలింగపాద జలజేభ్యస్తోయమానీయతౌ । తేభ్యశ్శే
షమహాప్రసాద మమలంసంగృహ్యసద్భక్తితః । ఏవంశ్రీశివలింగపూజన
విధింసమ్యక్సమాప్యామలౌ।తత్ప్రసాదమనిందితం కణముహోబాలింగేన
మర్ప్యాశినౌ ॥ ౧౯ ॥ ఏవంనిత్యమతంద్రితావ మితసత్పంచాక్షరీపాఠకౌ
సత్యాచారవివేకినౌ సహజలింగాంగైక్యసంధాయకౌ। తౌధక్త్రౌప్రసమీ
క్ష్యతత్పరి సరేసక్త్వోత్తమస్త్రాపసౌ । గంధర్వఃపరిహాసపూర్వక మసావా
క్షిప్తవానస్పృశన్ ॥ ౨౦ ॥ సదాశివంధ్యాయనితాంత మీశంకరస్థలే
త్యాపరివేశమానౌ ।నిత్యంశివధ్యానపరాచభూత్వా చోచ్ఛిష్టమన్నంకథ
మద్యతస్సదా ॥ ౨౧ ॥ యేనాపికేనాపియత్రకుత్ర సమర్పణీయంపర
మన్నమేవ । సోచ్ఛిష్టమన్నంపరినిందనీయ మస్పృశ్యమస్మాభిరితిప్రభోధ
యత్ ॥ ౨౨ ॥ నచార్పణీయంనచభావనీయ ముచ్ఛిష్టమిత్యాహపురతో
మనీషిణః । తస్మాదనర్ప్యంకణమన్నమేత త్సమర్పణపాపోత్కటమాప
తుర్యానాం ॥ ౨౩ ॥ నిశమ్యగంధర్వముఖోదితంవచ స్త్రాప్రోచతుర్భక్తవ
రౌకృధాతధా । గంధర్వరాజామితభక్తిభావ్యం సవేత్సిసద్భక్తగణప్రసా

దం ॥ ౨౪ ॥ ఏనంప్రసాదంపరిదృశ్యమాన ముచ్ఛిష్టమన్నంనచభోగ్యమి

—[బండంగికథ.]—

త్యసౌ మహాప్రసాదస్యతుదూషణాత్త్వంభవిష్యసిగ్రామవరాహరూపః ॥
౨౫ ॥ తాభ్యాంచశప్తస్తతభీతిమావ హన్నితాంతమాత్మానను నింద
యత్సుధీః । కిమర్థమాక్షేపితవాన్ కృతార్థినాతేనాపరాధేనచశాపి
తోస్మి॥ ౨౬ ॥యాస్యామికుత్రాహమతిప్రయాణాత్కంభక్తవర్యాంశరణం
వ్రజామి । సద్భక్తవర్యాగమశాపమోచనే సదాశివశ్చాప్యసమర్థఏవ ॥
౨౭ ॥ మహేశ్వరాజ్ఞావశతఃప్రకామం మాహేశ్వరాత్యుగ్రముఖోదితం
వచః । తథ్యంభవత్యేవనమిథ్యతాం వ్రజేదితిస్వచిత్తేనితరామచింతయత్
౨౮ ॥ అతీవచింతాంసమవాప్యయోగీ గంధర్వరాజఃకరకంఠభక్తౌ । ఏ
కాంతశాంతావితినామధేయా ననామసద్భక్తియుతోమునీంద్రః ॥ ౨౯ ॥
తంభక్తిభావేనసమంతమీక్ష్య గంధర్వరాజంకరుణాకరౌతౌ । మదీయ
శాపస్యవిమోచనాయ నాయంతుకాలఃక్రమతోభవేత్తే ॥ ౩౦ ॥ కోపో
పశాంతించసమాచరంతా వన్యోన్యమాలోకనమాచరంతౌ । శాంతౌకృ
తాంతాదరమాచరంతౌ గంధర్వరాజంప్రతివాచమూచతుః ॥ ౩౧ ॥ అ
ద్యైవశాపాత్పరిమోచనంతే నస్యాత్పునస్తత్ఖలుపోత్రిరూపిణః । కాలాం
తరేభక్తగణప్రసాద ప్రసేవనాత్ప్రాప్స్యసిపూర్వరూపం ॥ ౩౨ ॥ తద్భ
క్తగణ్యోత్కటసుప్రసాదాత్ త్వయాకృతామోఘ తపఃప్రభావాత్ ।
పూర్వంసురూపంపురుహూతవంద్యం సంప్రాప్యసాంబస్యతుపార్శ్వగోభ
వేత్ ॥ ౩౩ ॥ తయోస్తుశాపాదమలంసురూప ముత్సృజ్యవారాహవపు
ర్దధార । హైన్యంకురూపంకులహీనసేవ్యం కుమార్గగంఘూర్ణితఘో
ణభాజం ॥ ౩౪ ॥ ఘోణాగ్రతోఘుర్ఘురితీరయన్ వై భువంవిదార్య
ప్రబలేనఘోణీ । ఇతస్తతఃపర్యటనంప్రకుర్వన్ దంతాగ్రతోదంశనమాచ
రన్సః ॥ ౩౫ ॥ శైలూకమత్యున్నతదంతతో వై చోత్పాట్యనిత్యాశనమ
త్తిపోత్రీ । లంబోదరేణాల్పతరైశ్చపాదై శ్చరన్ చరన్ సంప్రతిగ్రామవీ
థికాః ॥ ౩౬ ॥ పురీంమనోజ్ఞాంవిజయాభిధాం ప్రతిశనైశ్శనైస్సూకర
రాట్ప్రపేదె । తత్రస్థవీధీషుచసంచరన్కుటీ విశ్రామ్యవిశ్రామ్యచతత్రతత్ర
౩౭ ॥ నిశీథకాలేనితరామగోచరే సంప్రావిశచ్చాంబరమందిరంతదా । త

త్రస్థితో యశ్శబరో ఽతిధీర స్సర్వేషు కార్యేష్వపిచంచలస్సదా ॥ ౩౮ ॥ అతీ
వకృష్ణః కపిలోరుదృష్టిః కపిద్ధభక్తిః కృపణో ఽసిపాణిః । సప్తుంద్రపామరాహ్వా
యస్సదారకస్సురామయస్సు పర్వరాజమప్యసూయయా విసీయమానసః
సతీచతస్యదుర్మదాపతౌతు నిస్పృహాసదా గతాగతేషుకందుకేష్వమంద
సుందరాశయా ॥ ౩౯ ॥ మదాంధకారమగ్నదుర్మనాః కఠోరవాక్ వ్రజ
ల్పినీహతాత్మమార్గతార్కకుతారదర్శినీసదా । నితాంతకాముకాయసీకృ
తాంతమార్గదర్శినీ పతంతమప్యనేకధాచపావకప్రవర్షిణీ ॥ ౪౦ ॥ సతం
ముదాకిటింప్రదృశ్యసంస్థితంనిజాం గణేనిజాంసతీమితిప్రవాహ్యభండగీ
తినామికాం । అయేసఖప్రియేసమావలోకయా ద్యమేపురస్థితంకి
టింతుసమ్యగానయాశుచాంతికంప్రతి ॥ ౪౧ ॥ ఇతీర్యమాణశాబరంవ
చఃప్రమోదితాసతీ నిశమ్యతస్యపోత్రిణస్సమాగతస్యచాంతికం । క్షుధా
తురంపిపాసుకంసమీక్ష్యశాబరీ తదానిజాలయాచ్చమృణ్మయంతు భిన్న
టోరుపాత్రకం ॥ ౪౨ ॥ ప్రసార్యతత్సమీపకంచ ప్రాశయన్ కిటింముదా
త్వజస్రమేవమాచరన్ ప్రసేవనాచ్చతోషయత్ । సభార్యకో నిజాంగణే
సమాహితో ఽభవత్తదాముదా సభార్యయాచ మూర్ఖధీరనుత్తమః ॥
౪౩ ॥

కదాచిదర్యమద్యుతి స్సుధాంశుభృత్సుభక్తిమా న్నిజాంగలింగ
సాహితౌ నిరంతరోన్ముఖోఽభవన్ । సదాశివంస్వమస్తకే ముదావహాన్
శివేతిచప్రమోదయ న్నిజాంతరంవివేశ జంగమఃపురీం ॥ ౧ ॥ ఇతస్తతశ్చ
సంచరన్ సురాజవీధిమాశ్రయం త్సభిక్షుకోఽతిభిక్షయా సమస్తవీధికాశ్చ
రన్ । అనార్యసేవ్యమానసాదశాబరం గృహాంగణంకరస్థితోరు ఘంట
యానినాదయ న్నిజాంగణం ॥ ౨ ॥ వళిప్రకాశద్వపురాదధానః పక్ష్మప్ర
రోమాంచితపాండువర్ణః । పదేపదేకంపితదేహమస్త కశ్చాససేదివాన్
శాబరసద్మజంగమః ॥ ౩ ॥ పదేపదేప్రస్ఖలదంగయష్టికో నందీశ్వరాంచద్వ
రవేణుదండః । లాలావిలోలద్రదనచ్ఛదస్సన్నా సేదివాన్ శాబరసద్మజంగ
మః ॥ ౪ ॥ పలత్రిపకంపాయతనోర్ధ్వకేశః శ్మశ్రూల్లసత్కూర్చకవా
న్మనోజ్ఞః । నితాంతముచ్చారితశంభునామకో నిషేదివాన్ శాబరసద్మ
జంగమః ॥ ౫ ॥ జటాశ్చకంథాంచలదక్షమాలికాం సితాతపత్రంవరకక్ష

పాలం । రుద్రాక్షమాలాశ్చవిభూతిఘుటి కాంబిభ్రత్సమాగత్యచతత్ర సంస్థః ॥ ౬ ॥ తంజంగమంవీక్ష్యతదంగనాచ భండంగినామ్నీపరిఘుట్యమానా । తత్రత్వాంగణేసంస్థితవిశ్వకద్యాన్ ।ప్రద్రావయద్వృద్ధమహేశ్వరోపరి ॥ ౭ ॥ భోభోమహాజంగమవేషధారిన్ రాత్రౌసమాగత్యచవిశ్వకద్రువత్ । సర్వంసమీక్ష్యాధగృహీతుమద్య మేగృహంకిమర్థంసముపాగతోసి ॥ ౮ ॥ భిక్షామిదానీంతునకోపిదాస్య త్యత్రతిగృహంబద్ధకవాటకంసత్ । భిక్షార్థమిత్యస్యకలాపమహా వహాన్మృషానువాదీభవస్యత్రసిద్ధః ॥ ౯ ॥ మదర్థమేవేతివినిశ్చినోమి నాన్యత్తుకార్యంత్వయివిద్యతేధునా । మదోద్ధతోమద్గృహమేత్యసాదరం మహానిశీథేమమదేహిభిక్షాం ॥ ౧౦ ॥ ఇతిబ్రువన్మామకమందిరే వసన్ కింకర్తుమిచ్ఛావశతాముపైషి।సర్వంసమాఖ్యాహిసమాసతోమే నోచేదిహస్థాతుమతిప్రయోజనం ॥ ౧౧ ॥ గచ్ఛాశునోచేత్కరవాలతోమే కఠోరదండేనచపేటికాదిభిః । సంతాపయామ్యద్యసమాగతంత్వాం సమ్మోదవాక్యైర్నహిమేప్రయోజనం ॥ సమీక్ష్యమాంసంస్మరణీయవేషా మాకాంక్షమాణఃకపటాత్మకోభవాన్। సజంగమస్త్వంనచలింగధారీ నానాత్మకోనాగరికోసిసత్యం॥౧౩॥ పత్తౌసమాగచ్ఛతిచేదిదానీంత్వాం మాంచనిస్సారయతిప్రకోపాత్ । ప్రతాడ్యపాశైరపిమాంచబంధ యన్నావేశయేత్కూపమగాధతోయం ॥ ౧౪ ॥ తస్మాదివాగచ్ఛభవాన్మదీయ కుటీరముత్సృజ్యకుమార్గగేతి। దర్వీంసమాదాయచశాబరీతం భండంగితందండితుమాజగామ ॥ ౧౫ ॥ భోజంగమావాంకృతభావణౌ సదానారీసమాగత్యనిరీక్షమాణా । భర్తారముద్దిశ్యచకాచిదన్యా ప్రజల్పయేత్కాగతిరావయోస్తదా॥౧౬॥ ఇతిబ్రువంతీమనువీక్ష్యజంగమో భండంగినీంప్రాహవిహస్యమానః । నిరర్థకంమాంతునిరాకరో షివిరాగిణంప్రాకటజంగమంమాం ॥ ౧౭ ॥ నిరాగవంతంవనితరాంసమీక్ష్య నిరంతరంమాంనిగమార్థవేదినం। నమేభయంమాస్పృశమామిహైవ మదోద్ధతేమంజుల భాషణంకురు ॥ ౧౮ ॥ భండంగినీత్వంపరిహాసపూర్వకం యద్యప్యనర్హంత్వయిసర్వమేవ । అవాచ్యమశ్రావ్యమతీవ నింద్యంశుభేనో మిపక్ష్యామినసాదయామివా॥ ౧౯ ॥ శంభోమహాదేవమహేశ్వరేతి కర్ణౌపిధాయాశుకర

ద్వయేన । నిమీల్యనేత్రేవిమలేముహుర్ముహుర్విచార్యతామేవముపా
చసద్వచః॥ ౨౦॥ వృద్ధోహమాకంపితవిగ్రహోహ మశ్రావ్యసంభాషణ
వర్జితోహం । నిష్కాముకోనిశ్చలమానసోహం మాంనిందసీద్యైర్వచ
నైశ్చభర్త్స్యసి ॥ ౨౧ ॥ నాహంయువాకామినికాముకోన హీనకామ
శ్చాన్యైఃపరిపీడితోహం । నచాంగనాభిర్వరణీయరూపో నమేరతిఃకాంచ
నకామినీషు ॥ ౨౨ ॥ నమేసమీపేధనధాన్యవస్తు జాలంతుదాతుంతిరు
ణీతిమోహాతః । వయస్సమానంనహిసౌసురూప లావణ్యకాదీనితథైన
శ్చాబరి ॥ ౨౩ ॥ శ్రీశైలయాత్రాంప్రతిగంతుమిచ్ఛ యాసమాగతో
హంబహుభిర్జనైస్సహ । తేసర్వభక్తాశ్శివమీక్షితుంయయు ర్గామమత్ర
హిత్వాస్థవిరంకృశాంగం ॥ ౨౪ ॥ తైస్సాకమద్యాశుహియాతుమ
ర్హాశక్తిర్నమేకింకరవాణికోమలి । క్షుధాతురంమాంప్రసమీక్ష్యసాద
రం భిక్షాంప్రదాస్యాశుచమామముష్మాత్ ॥ ౨౫ ॥ స్థలాచ్చనిష్కాస
యచారులోచనే నాన్యంతుయాచ్నామినరోత్తమంవా । మోఘాప్య
మోఘాపిమనుష్యమేకం యాచ్నామినాన్యంవసుదాస్యమప్యహం । ౨౬
ఖండంగ్యువాచ ॥ గచ్ఛాధునా జంగమమామకీయగృహంతుభిక్షా
దికదానకంనహి । ఇతస్తతస్సంతిమహాగృహాశ్చ భిక్షాప్రదానాయజనాః
ప్రజానాం ॥ ౨౭ ॥ తస్మాదితోగచ్ఛనచేదహంత్వాం దండేనవాదారువికా
రదర్వ్యా । ఖండంగినీవాక్యమతీవనిందితం శ్రుత్వానదజ్జంగమలింగవర్యః
౨౮ ॥ సంతాడయేతిస్వమతిప్రతిజ్ఞా మావేశయామాసమహేశవర్యః ।
జంగమః । ఖండంగియత్రప్రథమంతుయాచే భిక్షాప్రమాణంమహదల్పమే
వ ॥ ౨౯ ॥ అలంతదేవేతిమమప్రతిజ్ఞా మహ్యంప్రదాస్యాశునివారయా
ద్య । గచ్ఛామికుత్రేశమిహైనభిక్షాం దేహీతిచోచ్చైర్వచనైర్బభాషే
౩౦ ॥ దర్వీంగృహీత్వాపరిభర్త్స్యమానాం ఖండంగినీంవీక్ష్యమహేశ్వ
రోవదత్ । పురామహాభక్తగణార్చనానతాస్తాస్సూనరసానిప్రముఖాంగనా
స్స్యుః ॥ ౩౧ ॥ తాసాంసుభక్తేఃపరమాణుమాత్రం వక్తుంనశక్నోమివరా
హపాలినీ । తథైవసర్వేశివభక్తమార్గాః స్త్రియశ్చసర్వాశ్శివభక్తిప
క్షాః ॥ ౩౨ ॥ సాక్షాన్మహాభక్తగణప్రసాదా త్రైకాలాసమాపుఃకమలా
యతాక్షి । భిక్షాంప్రదాస్యామలభక్తితోమాం శ్రీశైలరాజంప్రతిమా

మితోఽనయ ॥ ౩౩ ॥ మాహేశ్వరేభ్యోఽఖిలవస్తుజాల మాకాంక్షితంచా
రుమతీస్త్రియశ్చ । మహీభుజోఽప్యన్యతరాశ్చదత్వా తేషాంప్రసాదా
త్పరమంపదంయయుః ॥ ౩౪ ॥ తస్మాదిహాముత్రచసర్వసాధనే మాహే
శ్వరేభ్యోనహిచాపరోమహాన్ । మహేశభక్తాయకుటుంబినేమే దత్వా
తుభిక్షాంపరమానుమోదయ ॥ ౩౫ ॥ ఏవంవాదినిభిక్షుకేసతి ముహు
ర్భండాంగినీనిర్భయా । మద్గేహేబహుధాన్య సంచయమపినిస్వావతోనాస్తి
తే । కిందాస్యామ్యధునామమాంగణ భువంహిత్వాశుగచ్ఛేతితం । ని
స్సార్యామల తేజసంగణ వరంసాదండపాణిస్థితా ॥ ౩౬ ॥ క్షుద్బాధావశ
తోమదీయ నిలయాన్నాయాసి చేజ్జంగమ । తేహస్తాంచితఘంటికామి
హాతుసంస్థాప్యాధునాభుంక్ష్వభో । నస్యాద్గచ్ఛతధేప్సితం గృహబహి
ర్ద్వారంసమేత్యానఘ । అస్మాభిర్యదపూర్వవస్తు నహితంభోజ్యంతద
న్నంమహత్ ॥ ౩౭ ॥ జంగమః ॥ భోభోభామినియత్రయత్ర ప్రథమం
యాచేతదేవాంగణే । భిక్షాంగృహ్యాయథేచ్ఛయాఽపి గమిష్యన్నాన్యంసనం
గృహ్యాతే । ఏతన్మేవ్రతమాదిమంబహు విధైరాభాషణైఃకింవృథా ।
భిక్షాందేహికృపానలంబ నతయాగచ్ఛామిశ్రీపర్వతం ॥ ౩౮ ॥ అన్యోన్య
మేవంపరిజల్పకేషు భండగినీబాహుబలేనదర్వ్యా । తంతాడితుంజంగమ
వర్యమంగ నాసక్రోధినీసన్నిధిమాజగామ ॥ ౩౯ ॥ తదంగనాయాఃపతి
రంతకోప ముస్తదాసమాగత్యనిజాంగనాంప్రతి । కింరేవృథాజంగమమే
నమంగనే కిమర్థమాతాడితుమిచ్ఛసిక్రుధా ॥ ౪౦ ॥ స్వామిన్నయంభిక్షుక
జంగమోఽమాం యాచ్నాతిభిక్షాంమమదేహిచేతి । నాప్నోషిభిక్షాంమమ
మందిరేత్వ మితఃకుతోగచ్ఛమహేశ్వరేతి ॥ ౪౧ ॥ మయాసముక్తోఽపిన
యాతిక్వాపి చాత్రైవగృహ్ణామినయామికుత్రచిత్ । ఇతిప్రతిజ్ఞామవలం
బ్యసంస్థితం సంతాడితుంజంగమవర్యమాగాం ॥ ౪౨ ॥ పామరః ॥ క్షు
ధాతురోవృద్ధజనశ్చధీమా నజాతిభిక్షాంపరియాచమానః । కించిన్మహా
ద్వాపరిదాస్యభిక్షాం నివారయాశుప్రమదేస్మదంగణాత్ ॥ ౪౩ ॥ కాలాం
తరేవాకమలాయతాక్షి సుకాలకేవాసుజనేచదుర్జనే । సమాగతేసత్య
నురాగిణీసతీ సంపూరయాన్నేనసుభాషణేన ॥ ౪౪ ॥ ఇతీర్యమాణాసతి
భర్తారికృధా తదాగృహేసంస్థితకోణకుంభే । పత్యాసమానీతమనేకవా

ర్థీ శంపురాతనంచామితకీటకావృతం ॥ ౪౫ ॥ పిష్టంసమాదాయచ ముష్టిమాత్రం దదానమాధిష్ఠితజంగమాయ । గృహీతపిష్టోగృహబా హ్యదేశే క్షుధాతురః ప్రాశనమాచకార॥౪౬ ॥ తత్పిష్టమాదాయనిజేష్ట లింగే సమర్ప్యతల్లింగఘనప్రసాదం । కించిత్స్వయంప్రాశనమాచరంత్సశే షంతుతత్త్యాజక్రిమిప్రకీర్ణం ॥ ౪౭ ॥ లోకేతుసర్వేబహుధావదంతి క్షుధాతురాణాంనరుచిర్నపక్వం । తత్సత్యమాసీదితిచింతయన్సతదా హి తత్పిష్టమధఃప్రచిక్షిపత్ ॥ ౪౮ ॥ భూమావరిక్షిప్యగతేమహేశ్వరే భండగినీబాహ్యముపేత్యబంధుభిః । భూమావరిక్షిప్తగుశేషపిష్టం తదాస మాలోక్యనిజోదరంముహుః ॥ ౪౯ ॥ ప్రతాడయంతీసతమాహ్వయంతీ కిమేతదిత్యాకులమాచరంతీ । మదీయభర్త్రాతుపురాతనేన సంపాది తంపిష్టమిదంప్రశస్తం ॥ ౫౦ ॥ నిరర్థకంజంగమవేషధారిణే దత్తంమయాయం జాతమనాదరేణ । సజంగమోపిత్వరతాముపేత్య మహ్యాంప్రచిక్షేపమ దోద్ధతస్సన్ ॥ ౫౧ ॥ మదీయభర్త్రాతుపురాతనేన సంపాదితంపిష్టమ నిందితంమహాత్ ! కథంసహిష్యేకఠినాత్మకంమే భర్తారమస్యక్తమసాద్య భావం ॥ ౫౨ ॥ త్వయాసమంమేనహిసంగమోస్తు త్వత్తోధికామేపతి యస్త్వనేకాః । పతివ్రతానాంపతిరేకఏవచ మాదృశీనాంపతయస్త్వనే కాః ॥ ౫౩ ॥ ప్రాంతస్థితానేకపతివ్రతాంగనాశ్రుణ్వంతుసస్వార్థమ హంప్రవక్ష్యే । యాయంతునిత్యంగృహకృత్యధర్మే కథంచరంతిప్రకృ తిస్వభావైః ॥ ౫౪ ॥ పుంభిఃప్రమోదంకథమాచరంత్యో నవేద్మ్యహం సారసపత్రలోచనాః । స్త్రీణాంస్వభావంపుమాన్సమీక్ష్య చరంతిచేద్యా తిచకాలఉత్తమః ॥ ౫౫ ॥ అనేకభర్తౄనపిలోపయిత్వా సమీక్ష్య సంప్రాప్తవయస్కమేనం । అయంతుధిక్కృత్యచమాంగృహస్థాం భిక్షార్థి నేపిష్టమదాపయద్వృథా ॥ ౫౬ ॥ సజంగమఃపిష్టమశేషతోభువి ప్రక్షి ప్యచోచ్ఛిష్టమనన్యభోజ్యం । గతశ్చశైలేంద్రమతంద్రితస్సన్పిష్టంవృథా జాతమనేకవార్షికం ॥ ౫౭ ॥ కరోమికింపిష్టమిదంబ్రువంతీ ప్రాంతస్థితందం ష్ట్రిణమాహ్వయత్తదా ॥ ౫౮ ॥ దంష్ట్రిసమాగత్యమహేశ్వరస్య ప్ర మోదతఃపిష్టచయంచఖాద ॥ ౫౯ ॥ తద్భక్షణానంతరమేవసర్వాః ప్రాం తస్థసర్వేపురుషాస్తదంగనాః । భండంగినీంప్రాహురనేకరీత్యా యుక్తం

కిమేతత్ప్రతివంచనంతే ॥౬౦॥ యఃకోఽపివాభాక్తికభావనేషతి స్సంభావనీయ
స్సరసాన్నపానైః । సనిందనీయఃపరమార్థతో వా ప్రపంచరీత్యాచప్రస
హ్యతామితి ॥ ౬౧ ॥ సంతోషయిత్వాసహసాజనాస్తే స్వస్థానమాజగ్ము
రనేకభావాః । తాన్నిందయంతస్సుహృదస్త్వవంతో భర్తారమానమ్రశి
రస్కమంగనాః ॥ ౬౨ ॥ జనైరనేకైరపిభామినీభిర్నివారితాపిప్రతిఘు
ష్యమాణా । తథైవభర్తారమనేకనీచ సంభాషణైర్నిందసమాచరంతీ ॥
౬౩ ॥ అన్వేషయిష్యామిచయత్రకుత్ర చిహ్యవానమన్యోన్యగుణాభిరా
మం । ఆజ్ఞాంమదీయామనుయాయినంతం పుమాంసమిత్యాకులమాచరం
తీ ॥ ౬౪ ॥ ప్రధావినీంపాతకకారిణీమిమాం మామాశ్వాసయన్ పార్శ్వము
పేయివాన్ సః । అయిప్రియేమామకచిత్తచోరే విసృజ్యమాంవిశ్వసనీ
యరూపం ॥ ౬౫ ॥ త్వదాజ్ఞయానిత్యమతంద్రితస్సన్ త్వదుక్తకర్మాణ్య
పిసమ్యగాచరన్ । ప్రతిక్షణంత్వాంపరిమోదయన్నహం త్వదగ్రభాగేతు
నితాంతమాశ్రితః ॥ ౬౬ ॥ త్వదాననాలోకనవర్జితందినం మేనేతదా
దుర్దినమేవనాన్యత్ । త్వదంగకస్పర్శవిహీనకాలో దుష్కాలమేవే
తిసదాఽనుమన్యే ॥ ౬౭ ॥ సాకంత్వయాఽసుప్తమిదంమహీతలం సౌధోన్మ
హేంద్రస్థలమేవమన్యే । త్వయేరితంవాక్యమసహ్యమప్యహో మహాను
కూలంభవతిప్రశస్తం ॥ ౬౮ ॥ ఇతిప్రియాంతాంబహుధానుయాయినం
పౌరాస్సముద్వీక్ష్యపుమాంసమూచుః । రేరేమహామూఢమదోద్ధతామి
మామశేషవాక్యైరనుమోదయన్నసి ॥ ౬౯ ॥ నాయాతితేమందిరమప్య
వార్యం వాక్యంనగృహ్ణాతిచనశ్రుణోతి । ఏతాదృశీంతాంకథమాదరేణ
సంభాషసేత్వంసహసానివారయ ॥ ౭౦ ॥ సత్యజ్యసిత్వంబహుధాప్రకా
రైస్సంభాషసేపాపభయాన్నబిభ్యతి । విషాన్నపానైర్వివిధైశ్చకర్మభి
ర్విశ్వాసనీయానభవేదియంసదా ॥ ౭౧ ॥ వాగ్భిర్జనైరేవముదీరితోఽపి
తాంసర్వభావేనచనాపరిత్యజత్ । అనేకధాతామనునీయమానో నినాయ
స్వీయంగృహమంబుజాక్షీం ॥ ౭౨ ॥ తయాసమంసర్వసుఖానిభోక్తుం
యథోపయోగ్యానితథాచకార । భండాంగినీసాపరితోభ్రమంతీ కుత్రాపి
నాలక్ష్యతపూర్వపాత్రిణం ॥ ౭౩ ॥ భోభోఃపతేమామకదివ్యపాత్రీ సదృ
శ్యతేయత్రకుత్రచిద్ధ్వా । అన్వేషయాశ్వోల్పతరాంస్త్రీష మాంశ్రపలం

బమానోదరమాదిమంకిరిం ॥ ౨౪ ॥ ఏవంబ్రువంతౌ ప్రతివీధికాసు నితాం
తముద్వీక్షణమాచరంతౌ । అన్వేషయంతావనుమానయంతౌ తేనైవ
మిథ్యాత్మకజంగమేన ॥ ౨౫ ॥ గృహీతఏవేతిచనిశ్చయంతౌ సంతౌస్వవ
క్షఃపరితాడయంతౌ । నిశాంతమభ్యేత్యనిశాంతకాలే కాంతాస్వకాంతే
నసమంరురోద ॥ ౨౬ ॥ కిరిస్తుతజ్జంగమసుప్రసాదం భుక్త్వాప్రమోదా
యతనాంతరంగః । భూత్వాచతత్పూర్వజనుఃప్రకారం జ్ఞాత్వాచశ్రీజంగ
మసుప్రసాదాత్ ॥ ౨౭ ॥ పురామహేశామలభక్తవర్య ముఖోదితాఖండి
తశాపకారణాత్ । ప్రాప్తోహమత్యంతగుణైర్విహీనం వరాహరూపంవ
సుధాతలేస్మిన్ ॥ ౨౮ ॥ విజ్ఞానమావాప్యవిశేషపూర్వ గంధర్వరూపంగ
గనేచరత్వం। ఇతిప్రమోదాంతరసంగభక్త భక్తిక్రియాజ్ఞానవిశేషభావం
౨౯ ॥ విసృజ్యపూర్వస్థితికర్మకంచు కంసునిర్మలజ్ఞానమయోబభూవ ।
తాభ్యాముభాభ్యాంవరజంగమాభ్యా ముదీరితాఖండితశాపమామనన్॥
౩౦ ॥ సద్యశ్శివజ్ఞానపరోపిధీమాం త్సస్మారపూర్వాకృతిమానుషంగాం
తతోప్యేత్రికర్మణ్యపిపుత్రభావం సదానుకుర్వంతమనుస్మరంత్సః ॥ ౩౧ ॥
తత్పాపమస్యాపితదంగనార్యాః ప్రేమ్ణావశాజ్జంగమసుప్రసాదః । మయా
సులభ్యోభవదల్పవృత్తి నాతాభ్యాంకథంప్రత్యుపకారమాచరే ॥ ౩౨ ॥
ఇతిస్మచింతావశమాప్యసాదరం గంధర్వరాజఃకమలాకరస్య । సమీపదే
శస్థితదేవతాలయేనిషేదివాన్నిర్జితనైజవృత్తిః ॥ ౩౩ ॥ మోక్షాభికాం
క్షీచభవామిపశ్చా దితిప్రతిజ్ఞాపరితాపితోభవత్ । తత్పాపమరస్యాపకృ
తింవిధాయ స్వాభావికంపూర్వమనింద్యరూపం ॥ ౩౪ ॥ గాంధర్వరూప
త్వమలంప్రగృహ్య గచ్ఛామిసాక్షాచ్ఛివసన్నిధింక్రమాత్ । ఆలోచ్యచై
వంకిరిరూపమేవ సంధార్యతత్రాపంతమహీతలేస్థితః ॥ ౩౫ ॥ తదంతరేత
త్రమహీంభృతోగృహే దేవీమహోత్సాహకరోత్సవాయ । పౌరాస్స
మస్తాఃపరదేశవాసి నస్త్రీయఃపుమాంసశ్చసమాగతాస్తదా ॥ ౩౬ ॥ దే
వీమహోత్సాహకరంమహోత్సవం ద్రష్టుంసమాజగ్మురనేకధాజనాః
తదుత్సవేశక్తిసమర్చనార్థకం బలిప్రదానస్యచికీర్షయాతదా ॥ ౩౭ ॥
గజాధిరాజంమహిషంమహోన్నతం కిటీంద్రమేకంచసమానయధ్వం ।
ఇత్యాజ్ఞయాభృత్యవరాస్సమేత్య కుటుంబినఃపామరనామకస్య ॥ ౩౮ ॥

సమీపమాగత్యసహస్రధాతం ప్రభోధయామాసురహో కిటీంద్రం । స
మాసయోత్రిప్రమదాంబృవంతస్తం ఘూర్ణయంతస్త్వరతాముపేయుః ॥
౮౯ ॥ సప్రాహశ్వేత్సకలాన్మహీభృతః ప్రశాసనాదాగతభృత్యవ
ర్గాన్ । నాస్త్యత్రఘోత్రిప్రవరోమదీయో గృహేనిశీథేక్వగతోనజానే ॥
౯౦ ॥ వరాహమన్వేషయితుంవ్రజంతో వీథీషువీథీషుచసంచరంతః । ప్ర
తస్థిరేపోత్రిణమాహ్వయంతస్సంతోఽన్యత్రాపిచతంప్రపేదిరే ॥ ౯౧ ॥
ఆజ్ఞాంసమాలంబ్యమహీశ్వరస్య వరాహమానేతుమశక్తకావయం । క
థంసమక్షంకిటిముత్సృజంతో గచ్ఛామపవంగతిముచ్చరంతః ॥ ౯౨ ॥ అ
తీవచింతామశమాప్నువంతః కాసారతీరేషుచసంచరంతః । తత్రగ్రహాదేతం
కిటిమీక్షయంతస్సంతోషమాపుస్సహసారుదంతం ॥ ౯౩ ॥ కిరింతమా
లోక్యచరజ్జుభిస్తదా బధ్వాదృఢంరాజసమీపమాపుః । నివార్యసర్వాన్ని
జభృత్యవర్గాం త్స్వయంస్వహస్తాంచితఖడ్గధారయా ॥ ౯౪ ॥ దేవీస
మీపేకిటిమావిశస్తదా ఛేత్తుంశిరస్తస్యసమారభన్ముదా । దేవీంనమ
స్కృత్యతదేష్టదేవ తాంస్తథైవనత్వాతరసాభ్రమన్నసిం ॥ ౯౫ ॥ ప్రవేశ
యామాసశిరోధిదేశే రాజాప్రహర్షేణకిశోర్మహిమ్నః । ప్రవేశమా
త్రేణహిహాస్తఖడ్గః స్వర్ణకాంత్యాసహసాపతద్భువి ॥ ౯౬ ॥ కిమేత
దాశ్చర్యమితీవరాజా స్వమంత్రిణంమంత్రివిదాంవరిష్ఠం । ఆహూయస
ర్వంత్వర్థదర్శయిష్య న్నిదంబభాషేనిజమంత్రివర్యం ॥ ౯౭ ॥ రాజ్ఞాస
ముచ్చారితనిత్యకృత్యం శ్రుత్వాతదావిస్మయమాససాద । క్షణంమనో
నిశ్చలతామవాప్య రాజ్ఞైవదచ్చాటువచఃప్రశస్తం ॥ ౯౮ ॥ అయస్సమా
నీయనివేశ్యరాజన్ ద్రష్టవ్యమితచ్చిత్రమితిప్రహృష్టః । తతోఽత్రివర్యై
స్వపురస్థితంత్వాయ స్సర్వంసమానీయనివేశయత్తదా ॥ ౯౯ ॥ తత్స్పర్శ
మాత్రేణహికాంచనస్య ప్రభావమావాప్యచరాజతేస్మ । తతోఽత్రివర్యో
దివిషత్స్వరూప మవాప్యగంధర్వసురూపమాప ॥ ౧౦౦ ॥ తజ్జంగమో
త్కృష్టఘనప్రసాదా త్సానూచ్ఛివాజ్ఞావశతస్సమాగతే । దివ్యేవిమా
నేదివిజైర్విరాజితే నానామణిభ్రాజితకాంచనేశుభే ॥ ౧౦౧ ॥ గంధర్వరా
జంగగనేచరంత మావేశయంతోమహిమోజ్జ్వలంతం । కైలాసమాని
న్యురనేకదేవ [illegible] ॥ ౧౦౨ ॥ తత్రస్థితానేక

మహాగ్నైస్సమం సదాశివం సంతతమామనంతః ॥ తత్రోజ్జ్వలాంగం ప్రవిమ
లలసచ్ఛాతకుంభోపమేయం । దృష్ట్వా రాజప్రముఖనిఖిలా విస్మయం
ప్రాపురార్యాః । కేనానీతః పాలితః కేనపోత్రీ తత్పుణ్యాం వైగణితుం సుశక్యా
న్నాదిశేషోఽపి శక్తః ॥ ౧౦౩ ॥ కేనానీతః ప్రవిమల ధియా కేనసంరక్షితో
వా తే సర్వేస్స్వస్వసకలవిభవైస్సర్వభావైశ్చమాన్యాః । తస్యానంతం
సుకృతవిభవం వక్తుమాద్యంతహీనం శేషో నాలంఖలుసయమునాహో వ
ర్ణితుం కేసమర్థాః ॥ ౧౦౪ ॥ ఇత్యన్యోన్యంత్వవనిపత యశ్చింతయం
తోమహాంతః పృచ్ఛ్వా మోద్య ప్రవిమలధియశ్శాంబరం పానురంతం । ఇ
త్యాలోచ్యకృత్వరధియుశ్శాంతమాపాదయంత స్తత్రాంతాంతం త్వేకగణన
యనాం తత్ క్షణం త్వానయిష్యేత్ ॥ ౧౦౫ ॥ ప్రాచుర్యేణ ప్రణతసుస
ఘం పామరం ప్రోచురార్యా శ్శేశే కోలః ప్రవిమలమతే కేనమార్గేణనీతః ।
కుత్రాసీత్తజ్జనన మనఘం కేనసంపాలితో స్యాచ్చైత చ్చేష్టాదికమను దినంస
ర్వమాఖ్యాహి నస్త్వం ॥ ౧౦౬ ॥ యచ్ఛాయుస్తేసకలదక్షిణం సంపదా
పూరయామాస సభ్యాన్ దృష్ట్వాసమరవిజయశ్శాంబరః పామరోసౌ । స
త్యం సర్వం తదభిమతకం తత్స్వభావం త్వహోచన్నాహం వేద్మి ప్రతను జననం
ప్రాశనం చాప్యమోఘం ॥ ౧౦౭ ॥ కోలస్యాస్య ప్రభవకథనం కోనరో వేత్తి
కింవా । కోలోయం మన్మందిర ప్రాంతభూమౌ నిత్యం నిత్యం క్రమమనుసరన్
వర్తతేసుప్తిమేతి ॥ ౧౦౮ ॥ ఏసంధృష్ట్వా త్వహమిహ సఖీం దర్శయిత్వా
చభూయశ్శు త్తృష్ణార్తాంకిటిమనుదినం భిస్సటాం ప్రాశయిత్వా । సత్యం
తం వై ప్రతిదిన మహం పోష్యసంస్థాయి నూమేకస్మాదేకో భవనమనఘో
జంగమః ప్రాదురాసీత్ ॥ ౧౦౯ ॥ సోవై వృద్ధస్థిరతరమహాదండకోదండ
ధారీ సాక్షాచ్ఛైవీ శివశివ మహాదేవదేవేతి వాదీ భిక్షాందేహీత్యనుల సు
ధియా యాచమానం నిశీథే । మజ్జాయాతం వికృతమనసా ముష్టిపిష్టం దదౌ
సా ॥ ౧౧౦ ॥ భిక్షాముష్టిం త్వనుకరతలేనాభిగృహ్ణన్మహాత్మా భుక్త్వా
శేషం భువిపరిహారత్పిష్టశేషం వరాహః । జగ్ధ్వాదివ్యంజనసుత మహాకో
లవర్యోథ శీఘ్రింత్వేవాయం గతఇతి సదాన్వేషయామోకిటీంద్రం ॥
౧౧౧ ॥ తస్మిన్నాఖేభవదనుచరాః ప్రాప్యమన్మందిరం తేపృచ్ఛంతిస్మ
శ్వానుతవకిటి ర్దీనయుతామిత్యవోచన్ । నాస్తీత్యుక్తే మయి బహువిధా

భాషమైశ్లోష్మయిత్వా ప్రత్యేకంతందదృశురనఘంస్తోలమేలేచకుర్యే॥ ౧౧౨॥ కర్యేదృష్ట్వాథవదనుచరాః పోత్రిణంపాశబైశ్తే సామీప్యంవై సరభస మహాత్మ్యాంతకాంప్రాని వేశుః । దేవీప్రీత్యైతవకరగతే నో గ్రఖడ్గేనపోత్రీ స్పృష్టోజాతః ప్రబలమహిమా తావకోవావిధేర్వా॥ ౧౧౩॥ నోచేదేవంమహితవిభవో జంగమాగ్రేసరాద్వానాహం వేద్మి ప్రబలతర తచ్చిత్రమేతన్మహిమ్నే । శ్రుత్వాసర్వంనరపతిముఖా మాను షాశ్వాబరోక్తంసత్యం సత్యంసకలజనసం రక్షణీయంమహాత్మ్యం॥ ౧౧౪॥ దత్వాద్రవ్యంసకలజనతానం ప్రదాయానుగుణ్యం సంతుష్యామశ్శబర మఖిలంపోషయామో మహాంతంసర్వంద్రవ్యంసదమలమతిః పామకో సా ప్రగృహ్ణాన్ బంధూన్ దారానపిచసకలాన్ మోదయిత్వాసభార్యః॥ ౧౧౫॥ స్వాధిష్ఠానంగృహమభిగతే పామరేరాజవీధ్యాం దృష్ట్వాపూర్వప్రకృతి మమలం జంగమంస్వానుకూలం । నీత్వాభారంనిఖిలజనస న్మాననీయో పభోగ్యం చాగత్యాశు ప్రవిమలధి యోరాజవర్యాయశీఘ్రం॥ ౧౧౬॥ విజ్ఞాప్యాథప్రముదగణ సంభావనీయంమహాంతం నిర్దిశ్యైవంని యమవచనైరానుపూర్వ్యంబభాషే। స్వామిన్ రాజన్ తవకరుణయా జంగ మంసానురోధాన్నేతుంన త్వంకమపిసుధియం ప్రేషయాశు ప్రసన్నః॥ ౧౧౭॥ తంవైశేషుళింగుణనిధిమముం దర్శయిత్వాగమిష్యేచ్ఛా గచ్ఛం తుత్వరగతితయారాజ ముఖ్యాస్సమస్తాః । శ్రుత్వారాజాసుకరమనఘం మంత్రిణంప్రేషయిత్వా తంశుద్ధాంతఃశరణమనఘం జంగమంచానినా య॥ ౧౧౮॥ నత్వాభూయః ప్రకృతిపురుషం జంగమంప్రాహధీమాం స్త్వామిన్ శోలప్తవిరభవ తస్సుప్రసాదాదమోఘం। రూపంప్రాప్యామర మునివరైరావృతోయం మహాత్మాగంధర్వస్సన్ గగనపదవీమాశ్రితోది వ్యదేహః॥ ౧౧౯॥ ఏతత్సర్వంసకలముని రాజన్యలోకాస్సమిత్యప్రా హుస్సర్వేప్రకలితధియః పామరాఃకంపితాంగాః । నానాధర్మానసుగత మహాబుద్ధయోస్మాన్ కృతార్థాన్ కృత్వా సర్వాన్ తవకరుణయా పాలనీయావయంహి॥ ౧౨౦॥ త్వత్తోనాన్యఃపరిగణనయా మోక్షదా నైకశీలోమత్తోనాన్యస్తవ కృపణధీఃపాలనీయోమహాత్మన్ । యస్మా త్తోకాలఃప్రవిమలమతి జాతయాపోబభూవ । స్వామిన్ ధన్యావయమపి

భవద్దర్శనాత్స్పర్శనాచ్చ ॥ ౧౨౧ ॥ త్వత్పాదాబ్జోదకమిహానఘం పా
తుమిచ్ఛాంవహంతస్త్వత్తః కాంక్షే । ఘనతరమహామోక్షమార్గప్ర
చారం॥ స్వామిన్ తావకభుక్తశేషమనఘం భుక్త్వామహాకోలకస్సర్వోర్వీ
రుహానస్తుసంచయమపిస్పృత్వాచసౌవర్ణకం। సంత్యజ్యాశ్రితకోలరూపమ
చలం గంధర్వరూపోభవన్ । పశ్చాద్దివ్యవిమానమేత్య శివసాయుజ్యం
ప్రపేదేమహత్ ॥ ౧౨౨ ॥ తస్మాత్తేమహిమానువర్ణన మహంకర్తుం
నశక్నోమిభో । మామప్యాదరణేనపాతు ముచితం శ్రీభక్తిముక్తిప్రద ।
ఇత్యన్యోన్యవచఃప్రభాషణ తయాసంతోషయఞ్జంగమం । ప్రోవాచో
త్తమరాజవర్య ప్రముఖానావేక్ష్యమాణోవిభుః ॥ ౧౨౩ ॥ ఇతిశ్రీచన్న
బసవపురాణే రేణుకాగస్త్యసంవాదే ప్రసాదమహాత్మ్యే గంధర్వరాజం
ప్రతినిశాంతశాంతకృతదత్త శాపవిమోచనం నామ పంచమోధ్యాయః॥

—॥ ప్రసాదమహిమా ॥—

ష ష్ఠా ధ్యా య ప్రా రం భః.

అగస్త్యః॥ భోరేణుకస్వాశ్రితసిద్ధిదాయక ప్రపంచధర్మేతరమా
ర్గకవర్తక । తజ్జంగమేనామితతేజసాపునః కిముక్తమాచక్ష్వసదాను
మోదక ॥ ౧ ॥ రేణుకః॥ భోరాజన్ తవభక్తియుక్తిభిరహంసంతుష్టమా
నోభవం । సాక్షాజ్జంగమసుప్రసాద మహిమోదగ్రంప్రవక్ష్యేశృణు॥ స
ర్వాఘౌఘహరంపరంశుభకరంసద్భక్తిముక్తిప్రదం। శ్రద్ధాళుశ్శశిశేఖ
రే విమలసద్భక్త్యాప్రమోదంభజ ॥ ౨ ॥ కశ్చిద్భక్తవరఃకపాలిచరణాం
భోజాతసద్భృంగకో । నిత్యంశైవగృహేషుసంచిత మహాభిక్షాంసమాదా
యచ । తద్భిక్షాంసమశేషముద్ధృత కరంతద్గ్రామబాహ్యస్థితం । చాం
భఃపూరితసత్తటాకమల ఘుసంప్రాప్యనిత్యంశుచిః ॥ ౩ ॥ భూత్వాలిం
గసమర్చనంచ కురుతేస్వేష్టలింగేముదా । సందాస్యామలసుప్రసాద
కమసౌభుక్తైసుఖంప్రత్యహం । తస్మిన్నంభసిపాత్రశుద్ధి కరణేప్రాసాదకం
తత్క్షణం। ప్రస్తంనిర్మలమేకమీక్ష్య ఝషకోభక్ష్యత్వరావాప్తదా॥
౪ ॥ పూర్వప్రాభవజన్మసంచిత మహాపుణ్యాత్సమీనోమల । స్తన్మా
హేశ్వరసుప్రసాదమలఘుం భుక్త్వాసువర్ణప్రభో । నిత్యంతజ్జలమధ్యమే
పరిచరన్నిత్యోత్సవంమాప్నువ । న్నాక్తేస్తైకాలమనేకమప్యనునయన్నా

శ్రోత్సవేనిర్భయః ॥ ౫ ॥ ఏకస్నాతవరఃప్రభాత సమయేజాలంస
మాదాయత ద్దీర్ఘంభాసురమీనసంచయ సమాక్రాంతంతటాకోత్త
మం । గంభీరామలతోయపూరిత మనేకైశ్శాబరైరాశ్రితం । దృష్ట్వా
జాలముమోచయత్స యసిత స్త్రీరేవసన్ సర్వతః ॥ ౬ ॥ జాలేనావృతసర్వ
మీన నికరేసంస్థాయినంభాసురం । ప్రాంచత్కాంచనరూపమద్భుత మహా
కాయంప్రసాదోచ్ఛ్రయం । సంగ్రాహ్యాశునిశాంత మేత్య నిజదారానాహ్వ
యత్ సుస్థితో । భోబాలేమహనీయసుందర మముంసమ్యక్సమాలోక
య ॥ ౭ ॥ బాలేభాసురమీనజాతి రఖిలాదృష్టామయాకుత్రచి । చ్చైత
జ్జాతిరనూపమానిఖిల సన్మాన్యాసదామోదినీ స్వాత్త్రైర్మైస్సకలైశ్చబం
ధునికరైర్భోజ్యోపిమాదీయతా । మాత్మార్థంరమణీయమేత ద
ఖిలంసంరక్షణీయంభవేత్ ॥ ౮ ॥ తత్పత్నీపతివాక్యతోండజ మతిశ్ర
ద్ధాన్వితాసుస్థిరం । పక్వంతత్ఫలలంయథా రుచిముదాదత్వాస్వభర్త్రేర్పి
తా । తద్భుక్త్వాశబరఃప్రశాంత హృదయఃపాపేంధనాగ్నిర్భవ । న్నిత్యం
శ్రీశివభక్తభక్తి కలితోప్రాగ్దోషకర్మత్యజత్ ॥ ౯ ॥ ఏవంనిస్పృహ
భావనస్య శబరస్యాక్రాంతకాలస్యత । ద్దూతాఃప్రేతపతేఃప్రకోప స
హితాస్సంతోదురంతాశయా । శ్చాపుస్తంయమలోకమారవ యు
తంనేతుంమహాభీకరా । శంభోశ్చైవతథైవకింకర వరానేతుంశివస్యాంతి
కం ॥ ౧౦ ॥ ధర్మాణామఖిలానుమోద నకరోధర్మోహ్యహింసాపరః ।
తస్మాదేవసుధర్మమాశ్రిత వతాంపుంసాంనపాపోచ్చయః । ఇత్యాలోచ్య
నితాంతశాంత మనసానిర్వ్యాకులస్సన్ముదా । సాక్షాచ్ఛంకరకింకరా న
నుదినంసంతర్పయన్మోదతే ॥ ౧౧ ॥ ఏకస్మిన్ దివసేమహేశ్వర మహాపూ
జాంప్రకుర్వన్ముదా । నిత్యాభ్యాసతయాసమస్త శివభక్తార్థంప్రసూ
నాదికం । చానేతుంపరియాస్యతోస్య నికటంసంప్రాప్యదంష్ట్రీవృథా । సం
ప్రాప్యాశుతమేవనిర్దయతయా సంక్షోభయంత్సంహరత్ ॥ ౧౨ ॥ తంపా
త్రిప్రవరేణసంహృత మరాదాక్రమ్యదూతాఃకృధా । ఘోరాద్ఘోరతరం
యమస్య నిరయంనేతుంప్రయుక్తాస్థితాః । తస్మిన్నేవహికింకరాశ్చ సమ
యేశ్రీశంకరాజ్ఞావశా । ద్దివ్యంరత్నమయంవిమాన మతులంచానీయ
ప్రోచుస్తదా ॥ ౧౩ ॥ రేరేదూతవరాస్సకోప మతిపుణ్యాత్మానమేనం

యథా । నేతుంసత్వరమాగతాని వృతవస్త్రాయూయమత్యద్భుతా ।
శ్చాత్రస్థాతుమయోగ్యతా భవతియుష్మాకంసమాలోచ్యతాం । నోచే
దంతకవత్పదంత మిహవైకురోర్మివయుంగచ్ఛన । ౧౪ ॥ దూతాన్తాన్ప
రిభర్త్స్యకల్ప కుసుమైర్విభ్రాజమానేనభే । భవ్యేదివ్యవిమానకేతి మ
నఘుంసంవేశయిత్వాతదా । ఆశ్చర్యంసకలేగతేసతి ముదాప్రోచ్చైర్మ
హేశంశివం । ధ్యాయంతశ్శితికంఠవాస మగమత్తైనైనసాకంప్రభో ॥౧౫
తస్మాద్భక్తగణప్రసాద మహిమాచోచ్చైస్తరాంవర్ణ్యతే । వైసారీఘ
నసుప్రసాద కణమాత్రాత్సుస్వరూపోభవత్ । తంభుక్త్వాశబరోమహే
శ నిలయంసంప్రాప్తవాసీప్సితం । సత్యం తేకథితంనిరంతర శుచిభూ
త్వాశివంభావయ ॥౧౬॥ శ్రుత్వాతన్ముఖతఃప్రసాద సుమహన్మాహాత్మ్య
మాద్యంప్రభు । ర్నత్వాజంగమసుప్రసాద మమలంమహ్యంప్రదాస్యే
భవే । ఇత్యుక్తేజననాయకేప హసనంకృత్వావదజ్జంగమ । స్సద్భ
క్తాయహిలింగినేప విలసత్ప్రసాదకందీయతే ॥ ౧౭ ॥ యేయేభస్మవిలేప
నాంగ విలసద్రుద్రాక్షమాలోజ్జ్వలాః యేపంచాక్షరమంత్రరాజ మసకృ
త్ప్రోచ్చారణాత్సుకృతాః । యేలింగైక్యవిధానసాధన మహాయోగాత్మ
కాభాసురాః । తేసర్వేమహనీయశంకర మహాభక్తాప్రసాదోత్కలాః ॥
౧౮ ॥ రాజన్సర్వమిదంత్వయాజన్మ రుతరప్రసాదకంకాంక్షితే । లభ్యం
స్యాత్కథమాశుశుద్ధ మనసాలభ్యఃప్రసాదస్తవ । ధర్మాధర్మవిచారకోసి
బహుధాసంభాషణేనైపుణః । ఏవంసర్వగుణేషుసత్స్వపి మహాశైవప్ర
తిష్ఠానహి ॥ ౧౯ ॥ కథయతిగుణవర్యేజంగమేకార్య ధుర్యే సలలితనిఖి
లార్యేసత్యసంకల్పధుర్యే । విహతవిమతవార్యేవేదవిజ్ఞానచర్యే పునర
పితమువాచప్రోల్లసద్రాజవర్యః ॥ ౨౦ ॥ అగస్త్యః ॥ భోరేణుకప్రాక్తన
కర్మనాశక ప్రభోధమానైకగుణానుకూలం । ఏవంమహారాజవర్యేప్రజల్పి
తేకిముక్తమార్యేణచజంగమేన ॥ ౨౧ ॥ రేణుకః ॥ ఏవముక్తవతిజంగ
మేశ్వరే భస్మనశ్చసుమహన్మహాత్మ్యకం । వక్తుముత్తమమసంతశర్మ
దంజంగమఃపునరథోచదాదరాత్ । ౨౨ । రాజా॥ కథంధార్యంస్వామిన్
కథమపిచతద్భస్మకరణం । కథంచేత్సత్సేవ్యం కథమిహచసర్వత్రసుఖదం
ఇదంసర్వంమహ్యంతవ పదయుగాసక్తమనసే। కృపాంభోధేసత్యంకథయ

కుధ కేశ్లైశ్యసుమహాన్ ॥ ౨3 ॥ జంగమః ॥ శ్రోతవ్యం ఘునభస్మనశ్చసు
మహాన్మాహాత్మ్యమత్యద్భుతం । సద్ధార్యం సక లైశ్చధారణ విధింతద్ధార
ణాద్యత్ఫలం । జ్ఞానాజ్ఞానకృతాఘసంతతియ కరంసద్భక్తిముక్తిప్రదం ।
వక్ష్యే సర్వసుఖదం మహీశ శృణు సద్భక్త్యా సదాపశ్చలః ॥ ౨౪ ॥ శ్రీమ
చ్ఛంకరపశ్చిమోత్తర లసత్సద్దక్షిణప్రాఙ్ముఖై । జాతాఃపింగళశుభ్ర
ధూమ్రము విలసత్తామ్రోరువర్ణాళ్ళుభాః । నందాచేతిసుభద్రకేతి సురభీ
త్యేతాస్సుశీలేతిచ । ప్రోచ్చశృంగసమావృతా సురభయస్స్వస్సర్వకామ
ప్రదాః ॥ ౨౫ ॥ తాభ్యశ్చామలభూతిశుభ్రి భసితేభస్మేరుక్షారంత్వితి।
ప్రఖ్యాతానిచతుర్విధానిక్రమ శస్తేషాంతుసంస్కారతా । చాఖ్యాతా
హిసమానతిస్సు విలసత్కల్పానుకల్పాతథా । చైవంచోపకకల్పకంచ
విలసద్వైకల్పమాహుర్బుధాః ॥ ౨౬ ॥ తేషాంకల్పవిభూతిధారణ వి
ధిముఖ్యత్వేమాఽద్యతే । కల్పాభావవిధానవిప్రప్రకృతయస్సర్వాఃప్రశ
స్తాస్మృతాః । తస్మాద్భస్మవిధానమాదిమ మహం వక్ష్యే మహీశ శృణు ।
ప్రాంచైస్సర్వమునీశ్వరైః కథితముత్పాపౌఘసంహారకం॥ ౨౭ ॥ సద్యో
జాతమితిప్రశస్త మనునాసంగ్రాహ యన్గోమయం । క్షోణ్యాస్పృష్టమ
నుప్రగృహ్య శుచినాత్వం భోజపత్రేక్షిపేత్ । సాక్షాద్దేవమహావామదేవ మ
నునాపిండానికుర్యాత్తతః । న్తత్పూష్వేతిచపిండసంచయ మరాత్పూ
ర్యాంశుభిస్తాపయేత్ ॥ ౨౮ ॥ తత్సర్వాణ్యమలాన్యఘోర మనునాశై
వాగ్నినాదాహయే । దాకల్పామలభూతిరేవ కథితాసర్వాగమైర్నైగ
మైః। స్సాక్షాద్గోమయచూర్ణమేవ సకలంచానీయయత్నాత్తదా । పూ
ర్వోక్తక్రమశఃకరోతి యదివైతత్కల్పకంసానుకం ॥ ౨౯ ॥ సాక్షాద్గో
మయమేవదగ్ధ మఖిలంతద్భస్మవస్త్రేణవై । ప్రాచుర్యేణచధూళయన్క
పి లసద్గోమూత్రతోద్రావయేత్ । తద్రావంఘుటికాన్విధాయ సిహితం
తత్పోనుకల్పంపున। శ్చైతద్ధార్యమశేషమంత్ర నికరైఃకాలాగ్నిరుద్రాది
భిః ॥ 3౦ ॥ ఏవంయస్తువిభూతిధారణ మస్స్వస్యోత్తమాంగాదిషు । త్రి
పుండ్రంవిధివద్విధాయ మనుజఃపాపౌఘసౌఘందహే । త్సాక్షాచ్ఛంకర
మార్గమేవవిచరంత్సద్భక్తభక్తైరముం । దేహాంతేశివలోకమేత్య సహసా
శ్రీశంభునామోదతే॥ 3౧॥ కైవల్యామలదీపకం సకలపాపారణ్యదావా

సలం। దౌర్భాగ్యాచలశంబకంమహి తమోమాయాధ్వాంతసూర్యోదయం।
నిత్యంధార్యమనంతపుణ్య ఫలదంభస్మప్రభావోన్నతిం । విధ్యుక్తేనచ
వానిరంతరమిదం చాన్యేనమార్గేణవా ॥ ౩౨ ॥ భ్రాజత్కుండలికుండ
లాంగ కలితంభస్మప్రభావోన్నతిం । ఫాలోల్లాసితపద్మసంభవ లిపిప్రధ్వం
సకంభాసురం । సంపత్సాధనకంపవిత్ర జనకంప్రాంశుప్రపంచాపహం ।
ప్రాగ్జన్మార్జితపాపజాల హరణంభస్మప్రధార్యంసదా ॥ ౩౩ ॥ ఏవంభ
స్మమహాత్మ్యమాది మమిదంసంరక్ష్యమాణోముదా । ప్రాచీనామలస
త్కథాంపునరపి ప్రోక్తుంమహీశంప్రతి । సంస్థాయీసకలానురంజన మ
నాశ్శ్రీజంగమశ్శుద్ధధీ । రిత్యాహశ్రితపోషణా మలమతేరాజన్నిదంశ్రావ
య ॥ ౩౪ ॥ పాపాత్మాపరమాపదా పరిస్మృతోభ్రిష్టస్సుకర్మస్వపి । క్లి
ష్టాచారరతశ్చరన్బహు విధాన్గ్రామాన్ భయంకుత్రచిత్ । నిద్రా
హారవివర్జితో నిఖిలరోగైర్బాధితస్సర్వదా । దుఃఖాక్రాంతమనాగ
తాగ తనిజప్రాణోభవత్కశ్చన ॥ ౩౫ ॥ గ్రామోదగ్రబహిఃప్రదేశ ని
వసత్ప్రేతోరుభూమావయం। కష్టాత్కష్టమవాప్యనిశ్చల తయానిశ్వాస
మాత్రోభవత్ । తత్కాలేకఠినఃకఠోర తరదంష్ట్రోవిశ్వకద్రుస్తదా । త
త్పుంసోంతికమేత్యతద్వ పుషిభస్మాంచత్పదైరంకయత్ ॥ ౩౬ ॥ తంపం
చత్వముపేయుషం పరిచరాఃకాలస్య నైజంపదం । నీత్వాప్రాహురసౌమ
హావృజి సకృన్మాన్యేతరఃప్రాకృతః । పాపీకుత్రనివేశనీయ వసతిస్స
మ్యక్సమాజ్ఞాపయే । త్యుక్త్వాతాన్ప్రతిదండభృత్ప్ర విలసద్వాచావ
దత్కింకరాన్ ॥ ౩౭ ॥ మాన్యఃపుణ్యతమస్సమస్త వృజినప్రధ్వంసకఃపా
వన । స్సర్వాంగానివిభూతిచిహ్న విలసంత్యత్యంతమాన్యస్సవై । తస్మా
త్సంకటనారకాణి నహి వైరూపాస్స్వతంత్రోభవ । త్కారుణ్యాత్కరు
ణాకరస్య శశభృన్మౌళేర్నికామాశ్రయాత్ ॥ ౩౮ ॥ కైలాసంశివవా
సమద్య విబుధైస్సాకంమహాసుందరం । రాజత్కాంచనరత్నశోభిత మి
దందివ్యంవిమానంశుభం । చారుహ్యేశుయథాసుఖం ప్రవిలసత్కీర్త్యావి
రాజద్వపు। గచ్ఛాద్యైవసురాసురోరగ గణైరప్రాప్యమాద్యంమహత్ ।
౩౯ ॥ ఇత్యాజ్ఞాంప్రతిగృహ్యసూత గణరాడ్దివ్యంవిమానంశుభం । సం
ప్రాప్యామితమోదతః పురహరప్రోద్యద్భటైరావృతం । కైలాసంసుజనో

రువాసనమమలం ప్రాప్తోత్తమోఽధీశ్వర । సర్వేశాజ్ఞవతాం హి పుణ్యా వపు
షాం కిం కిం న సాధ్యం భవేత్ ॥ ౪౦ ॥ అన్యాం వచ్మి కథాం మహీశ విలసద్భ
స్మప్రభా ప్రోజ్జ్వలాం । మేకో బ్రాహ్మణపుంగవోఽపి బహుధా పాపాని సంపా
దయన్ । బంధూన్ పుత్రకళత్రవర్గ మపి స్వానన్యాన్ త్యజద్దుష్టధీ
రూ । భూత్వా పర్యటనాతుర్ కులచయేజగ్ధించ కుర్వం త్సదా ॥ ౪౧ ॥
భ్రష్టః పాపరతః పరార్థని రతః పైశాచకర్మాశ్రితః । బ్రహ్మఘ్నః పరదా
రసంగ్రహా పరస్వర్ణాదిచౌర్యే మహాన్ । సంధ్యాస్నానవివర్జితే స్వక
లసన్మనాతిదూరోఽభవ । న్నానారోగపరీవృతాంగకమహాయష్టిస్వరూ
పేతరః ॥ ౪౨ ॥ భ్రష్టాచారరతస్య తస్య బహుధా రోగాతురస్యాస్య వై ।
క్షుత్తృష్ణాపరివారితోదర మహాజిహ్వాగ్రభాజస్తథా । క్షైరాతాశ్రయ
భూమిమాశ్రిత వతః కార్పణ్యయాఽస్య తు । భోక్తుం పాతుమపి ప్రకంపిత
హృదో న ప్రాప్తమల్పం మహత్ ॥ ౪౩ ॥ భోజ్యం కించిదపి ప్రశస్త మపి వా
చాస్యం తు వా కుత్రచిత్ । మాలబ్ధం ప్రసమీక్ష్య చాశ్రుజలసంసిక్తాక్షియు
గ్మోఽభవత్ । క్షుద్బాధార్థమతీవదుష్కర మహాకారీష సద్భస్మకం । చా
దాయాశు సరోగమంగక మపి ప్రాచుర్యతో ల్లేపయత్ ॥ ౪౪ ॥ నిద్రాహా
రవివర్జితోఽనిఖిల రోగైర్బాధితస్సర్వదా । దుఃఖాక్రాంతమనోగ
తా గతనిజప్రాణోఽభవద్దుస్సహాః । కష్టాత్కష్టమవాప్య నైజ మఖిలం స
చింతయన్కర్మభిః । పంచత్వం ప్రతిపద్య బంధుజనతో భ్రష్టస్తదా బ్రాహ్మ
ణః ॥ ౪౫ ॥ తం భ్రష్టం యమకింకరాః కరలసద్దండాః కఠోరాశయాః । నీ
త్వా దండధరాంతికం సవినయం తం దర్శయంతస్స్థితాః । ఆదాయామలభ
స్మలేపిత మహాకాయం తదేవామలం । భుంజానం కనకోజ్జ్వల ప్రవిమలే ది
వ్యే విమానే శుభే ॥ ౪౬ ॥ ఆవేశం తమిమే శివాంతిక మిమం నిన్యుర్హరాః సం
తస్తదా । భర్త్స్యమానో యమకింకరాశ్చ యమమప్యత్యంతకోపాన్వితాః

—— రుద్రాక్షమహిమా ——

రేణుకః । ఏవం భస్మమహాత్మ్యమాదరతయా తుభ్యం సమావేదితం ।
శ్రోతవ్యం భవపాశమోచన మిదం రుద్రాక్షమహాత్మ్యకం ॥ ౪౭ ॥ సద్ధా
ర్యం సదసద్వివేకజనకం సాలోక్యసామీప్యదం । వక్ష్యే దక్షముఖారిపక్షక
మహాభక్తాశ్రయం భాసురం । పూర్వం త్రైపురసంహారార్థ మలఘు

ప్రతాపోజ్జ్వలః ॥ ౬౪ ॥ సర్వారాతివిమర్దనస్సకల సన్మానోన్నతిధీరస్సు
ధీః । స్సర్వార్థేశ్వరసేవితో నిఖిలసన్మానోన్నత స్సర్వదా । రాజాస
ర్వధనుర్భృతామధిక సన్మానోన్మహా ధైర్యవాన్ । గాంభీర్యాంబునిధి
ర్విశేష నిజధైర్యాద్ధిక్కృతాద్రీశ్వరః ॥ ౬౫ ॥ సర్వైశ్వర్యసమన్వితఃయ
తి తలేదాశార్హనామామహాన్ । శాంతః కారుణికోఽస్వరూప విజి
తశ్రీపుత్రకోనిర్మలః । రాజారాజితసర్వరూప నిభవైః కామేంద్రముఖ్యా
మరాన్ । జిత్వాసర్వజనానురంజన తయాస్వస్థోభవత్సాత్వికః ॥ ౬౬ ॥
స్థిత్వా కాశ్మమహీశ్వరామల లసత్కన్యాంమహాభాసురాం । కాంతాం
తాంతుకళావతీతివిల సన్నామ్నీమరాదుద్వహాత్ । ఏవంచోద్వహనాత్ప
రంమహీ శ్వరవరస్తాంచంద్రబింబాననాం । రమ్యామిూక్ష్యరిరంసురా
కులమనాః కామేషుభిస్తాడితః ॥ ౬౭ ॥ రాత్రౌ రాజితహంసతూలక లితేత
ల్పేశయానోముదా తామానేతుమరాదళిం ప్రియ తమామాహ ప్రజారం
జనః । భోభోః ప్రాణసఖప్రహర్ష మధునామ త్వంప్రియసీమానయ । తేదా
స్యామ్యతులంసువర్ణ నిచయంప్రత్యాహతాంమాచర ॥ ౬౮ ॥ ఇ
త్యాభాష్యనిజాంగుళీయ కమరాద్దత్వాసఖంప్రేషయం । చ్ఛయ్యా
యాముపవిశ్యకామ విశిఖై రాపీడితో భూపతిః । గత్వాసాప్రియభా
షిణీసు విలద్ధ్వాచానిజాంతర్గృహే । సుప్తాంతాంచకళావతీ మతిసము
ల్లాసాపయస్యాముదా ॥ ౬౯ ॥ ఏవంప్రాహసురాగవాన్ తవప్రియేత్వా
మానయేత్యుత్తమో । మాంవై ప్రేషితవాన్ త్వదంతి కమరాదాగచ్ఛచం
ద్రాననే । శ్రుత్వాచాత్మసఖీముఖోదిత వచస్సాకంబుకంఠీసదా । ధృ
త్వాసర్వవిభూషణాని విలసద్రత్నానిరమ్యాణివై ॥ ౭౦ ॥ కాంచీనూపు
రఘంటికాని నదభాస్వన్మధ్యపాదద్వయా । మందంమందముఖోజభార
విచలచ్చాంచల్యమానాయయా । సాకంతీరవమధ్యమాక మలపత్రోల్లా
సనేత్రద్వయా । చంద్రాస్యాకరదీపమాః సలపనాభృంగాళినీలాలకా ॥
౭౧ ॥ పత్యుస్సన్నిధిమేత్యనిశ్చల తయాబద్ధాంజలిస్సంస్థితా । దృష్ట్వారా
జవరఃప్రశాంత హృదయోవ్యాసీదనంగాతురః । తాంపత్నీంనిజతల్పమధ్య
వసితుంమత్తేభకుంభస్తనీం । మోదాదాహ్వయదంగజాస్త్రనిచయైస్సం
తాడితో భూపతిః ॥ ౭౨ ॥ ఆహూతాపిసుసంగమాయ విముఖీమాలోక్య

కామశాతుర । స్తాం భార్యాం బలవత్తరం కరయుగాదాలింగితుం ప్రోద్య తః ॥ కళావతి ॥ రాజన్మాస్పృశ మాశివ ప్రతదిను తాం నిషాకాఘుకాం త్వయ్యాగ్రాహా । ధర్మాధర్మవిశారదోసి బహుధా శాస్త్రార్థవిత్సర్వదా ౭౩ ॥ అస్పృశ్యాం పరుజ్వహృథత్రతర తాంతాంగర్భిణీం బాలికాం । నిషా పూంచరజస్వలాం గుణవతీం భార్యామప్యాజ్యకాం । పత్న్యేవముదీరి తోపి బహుధా కామాతురః పార్థివః తాం దోర్భ్యాం బలవత్తరం కరయు గాదాలింగయన్మూఢధీః ॥ ౭౪ ॥ తత్కాలేతరుణీతనుః ప్రతపితాయః పిండసాదృశ్యతా । తాంతాంతాంపరిహృత్యకంపిత మనాఽధ్యాపషాదా దయం । కించిత్కంపిత్వితిభూపతిస్తదు మసౌ సంత్యజ్యనిశ్వాసయన్ । బా లేభాషిసిపల్లవోపమ మిదం శేసద్వపుఃకోమలం ॥ ౭౫ ॥ కింజాతంతపసీ యసుందర మరాత్త్వంమహాజ్వాలవత్ । మహ్యంసర్వమిదం నివేద్య సద యూచ్యాలింగయేత్యుక్తవాన్ । ఏవమన్మథబాణపీడిత మనావుద్వీక్ష్య బద్ధాంజలిః । ప్రోవాచాఖిలమాత్మనృత్త మనఘం రాజ్ఞే సదాబిభ్యతే ॥ ౭౬ ॥ రాజన్మయ్యనవద్యమాత్మ సదనే నానా మునీంద్రాయనే । సంస్థా యాం మునిరాట్సమాగమ దరాద్దూర్వాసనామామునిః । ఆయాంతంము నివర్యమాత్మ పితురౌపసం తౌమదీయౌ తదా । నైజమందిరమావివేశతు రముం నానామునీంద్రావృతం ॥ ౭౭ ॥ సంస్థాప్యాసనముత్తమం మునివ రంతస్మిన్మహాసనే । సంపాద్యముఖైరనేక కుసుమైరారా ధయంతౌముదా । పత్న్యాసాకంసౌమదీయజనకో బద్ధాంజలిస్తం మునిం । సతోవాచమదీయమందర వరే స్థాస్యోభవాసిత్యమం ॥ ౭౮ ॥ స్థాస్యా మ్యత్రసచాన్యథేతి ప్రవదన్ దూర్వాసఏవ స్వయం । స్థిత్వామామక పూ జనైః ప్రముదితః పంచాక్షరీముక్తవాన్ । నిత్యంతత్పరిచారికాం ప్రవిల నత్తత్పాదపూజారతాం । బాలాం మామధిన్య సత్వరముసౌ బ్రహ్మామలోకత్రయం ॥ ౭౯ ॥ తేనేదం వపురగ్నిసంనిభం సకలదోషైర్మంత్ర రాజేనతు । తస్మాత్తే గుణధుర్యమామక వపుస్త్వన్మంత్రహీనస్యవై । అ స్పృశ్యత్వము పైతనాన్యద పరం సంభావయశ్రీకర । సర్వాధ్యక్షితయా సమస్తవృజినాన్యాకామకుష్టాత్మనా ॥ ౮౦ ॥ కామాదన్యవధూపసంగ్ర హణమస్యన్యస్య ద్రవ్యాంతథా । దుష్టేభ్యస్సహవాసకాదిక మపి పాచ

రం । ముక్తేః కారణమేవసద్గురు కృపామోక్షప్రదా భూపతే ॥ ౫ ॥ హా
హాద్దేశికపాదకంజయుగళీ ధ్యానోద్యతానాం నృణాం । నాలభ్యం భువి
హస్తినశ్చ మిహాచాముత్ర ప్రతాపోజ్వలా । తేషాం సద్గురుభక్తి భక్తి
గణనేశక్తో భవేత్కః పుమాన్ । తస్మాచ్ఛ్రీగురులింగజంగమ పదే భేదో న
సందృశ్యతే ॥ ౬ ॥ శ్రీమచ్ఛంకరభక్తసద్గణ వరాన్నత్వా చ తత్సద్గుణా
నుత్కర్షేణ వదంస్తదర్చన సముత్సాహం చయన్ సర్వదా । తల్లింగార్చ
నమేవ నైజసదనానందం సమాలోకయన్ । యః ప్రాచుర్యవరః ప్రవర్తే
తి పుమానారాధ్య ఏవ స్వయం ॥ ౭ ॥ శ్రీమద్భక్తగణకృపారస నిమగ్న
స్సర్వభావేన యః । స్యాత్సోచ్ఛంకరతుల్య ఏవ మనుజో హ్యంత్యంతమోదా
వహః । శ్రుత్వేత్యుత్కృష్టకథాం ప్రవచ్మి శుభసద్భక్త్యా మహీశాతులం ।
శ్రావ్యం సర్వజనైశ్చ భక్తనికరైః పాపాపహం శ్రీమతాం ॥ ౮ ॥ రాజన్నా
గమవిన్మహీసురవరః శ్రీశైలయాత్రాం స్వయం । స్వైర్బంధుజనై
రనేకవ్రతినాం సంఘైస్సహాయో ముదా । గచ్ఛన్నధ్వని ఝాల్లరీఝర్ఝ
రి తస్యానుమాతః స్వయం వ్యాకులో । క్షుత్తృష్ణాభయపీడితోపి తదసౌ వృ
ద్ధో గిరీశం స్మరన్ ॥ ౯ ॥ తీక్ష్ణాంశోః కిరణైః ప్రతాపి తతనుహాః శంకరే
త్యుచ్చరన్ । శశ్వచ్ఛంభుగుణానువాద నిరతయా నిశ్వాసయన్సంతతం ।
శంభో శంకర శాంత పావన మహేశారాధ్యమాన ప్రభో । త్వత్సాన్నిధ్య
మిహైవ వేశయ గురో సంతాపితం నిశ్చలం ॥ ౧౦ ॥ తస్మిన్ బ్రాహ్మణపుం
గవే పరితప తీక్ష్ణాంశుభిస్సంతతం । సంతప్తే సతి పక్షిరాజ మిలిత క్షుద్బా
ధాం సమాక్రమ్య చ । భేరుండో వరశాల్మలీక తరుతో భూమావపత్తత్ఫలం
దృష్ట్వా మాం సమితి ప్రమోహితధియా న్యాప్తిస్థితో నిశ్చలః ॥ ౧౧ ॥
తచ్ఛాయాం సమవాప్య సద్విజవరస్సంతోషితస్వాంతరః । శాంతస్సత్కృ
పయా నిరీక్ష్య విహగం స్వస్త్యస్తు భేరుండ తే । త్వచ్ఛాయా మమ సర్వ తా
పహారిణీ మత్ప్రాణసంరక్షిణీ । తస్మాన్మామక సత్కృపామను వహంత్సర్వా
ధిపత్యం వహ ॥ ౧౨ ॥ సాక్షాన్మిత్రవరోసి చాండజ ప్రభో మత్ప్రాణసంరక్ష
ణా । తస్మాద్దేవమతీవ ప్రత్యుపకరన్నారాధయామీత్యయం । నిశ్చి
త్యాండజమావ్యాయ మృదుతరాం వాచం సమాచేష్టవాన్ । [illegible] భ్రాతా
రమా నామాకౌభవ భక్తప్రాచుర్యజన్మాంతరే ॥ ౧౩ ॥ భేరుండం కరుణాకరస్తే

స మహాత్మా సంభావయన్ బ్రాహ్మణా । శ్రీశైలేశమథాద్రిదృక్షు రమితో
ల్లాసః ప్రశస్తస్సుధీః । మందంమందమనన్యధీర వికలశ్చాలోకయన్ శ్రీ
గిరిం । పశ్చాచ్ఛ్రీగిరినాయకం భ్రమరికామాలోకయామాససః ॥ ౧౪ ॥
తత్ర శ్రీగిరిమల్లికార్జున పదధ్యానానురక్తోఽభవ । చ్ఛ్రీమచ్ఛ్రీభ్రమ
రాంబికాపరిలసత్పూజాపరస్సర్వదా । తత్రస్థాఖిలభక్తవర్గమపిసద్గో
ష్ఠ్యాభజన్నిశ్చలో । భూత్వాదిస్యాత్తపోభిరంతక హారంసంతోషయ
ద్బ్రాహ్మణాః ॥ ౧౫ ॥ భేరుండోఽపి భువస్థలేకతిపయాన్ స్సంవత్సరాన్ప్రోష్య రా
ణ్ణీత్వాపత్రిజనుర్వివాహయ మహాత్మన్స్బ్రాహ్మణానుగ్రహాత్ । భ్రాజచ్చా
రమరాజనామక మహారాజోఽభవద్భూపతే । వీరాగ్రేసరతాముపేత్య బ
హుధావిశ్వాసయన్సజ్జనాన్ ॥ ౧౬ ॥ సర్వారాతిమహీధ్రదారుణపవి
ర్భూత్వా నిరాతంకకో । లింగంసద్గురుదత్తముత్తమ నిజేకంతేవహంత్సర్వ
దా । నిత్యంజంగమలింగసంగత మనోనిర్వ్యాకులస్సన్ముదా । శాస్త్రాదు
ష్పథగామినాం పరిలసత్కీర్త్యాబభౌ పార్థివః ॥ ౧౭ ॥ భక్తౌఘాన్బ
హుమానయన్ భవిజనాన్బంధూనపి భామయన్ । శిష్టాచారతయావిశిష్ట
విలసద్గోష్ఠ్యాసుకాలంనయన్ । శ్రీశైలేశమహర్నిశంహృది ముదాధ్యా
యన్మహీశాసనో । వైరాగ్యాద్విపులంధనంవితరయన్నంతేశివంప్రా
విశత్ ॥ ౧౮ ॥ ఏవంజంగమవర్యవక్త్రగళితా న్యాకర్ణ్యవాక్యానితు
రాజాతత్పదపంకజద్వయ నమత్సన్మస్తకస్సన్తదా । మాయాజాలనిమ
గ్నమానస మరాదాక్రమ్యదుష్టక్రియం । మాంలింగాంగినమాదరాత్త్వ
రు గురో మత్పాపజాలంహర ॥ ౧౯ ॥ తద్రాజేంద్రవచో మహేశ్వర ప
రస్సమ్యగ్దయాంభోనిధి । ర్భూత్వాతంనృపతింనితాం తనుమతింసంస్నా
పయిత్వాస్వయం । స్నాత్వాసాత్తవిభూషితః పరిలసద్రుద్రాక్షమాలో
జ్జ్వల । స్సంధ్యాదీన్యఖిలాని నిర్మలతయాకర్మాణికుర్వంస్తదా ॥ ౨౦ ॥
శిష్యంభూపతిమాహ్వయం త్వనికటేసంస్థాపయంత్సద్గురుః । ఫాలేభ
స్మనిధాయతత్స్వర మసౌరుద్రాక్షమేకంతదా । దత్త్వాలింగమస [illegible]
పరి లసత్కంఠేనిబధ్నన్ముదా । శ్రీపంచాక్షరమంత్రరాజ మమలంస
మ్యక్సతారంసకృత్ ॥ ౨౧ ॥ ఉక్త్వాచోత్తమవీరశైవ నిరతాచారంచస
మ్యగ్వదన్ । రాజ్ఞాసత్కృతిమాప్యసర్వ విధవైస్సర్వైర్మహాభూషణైః

వస్త్రైర్వాహనవస్తుభిఃపరి లసద్వాంఛాంచసంపూరయన్ । నాద్యంస్వీయ
మతంద్రితో౽నిజగృహంసంప్రాప్తవాన్ జంగమః ॥ ౨౨ ॥ ఏవంసద్గురుజం
గమేన వివిధందీక్షాక్రమంభాక్తికం । శ్రుత్వాసుస్థిరభక్తికర్మభి రసౌ
లింగార్చనైస్తైర్విధైః । సద్గోష్ఠ్యాచసవిస్తరం సురుచిరాన్ భక్తాంశ్చసం
పూజయన్ । స్వాంతేచింతితవానిదంమమ పురంసద్భక్తిహీనంబృహత్ ॥
౨౩ ॥ సంచింత్యైవమశేషజాతి నికరానాబాలవృద్ధాంస్తదా । బం
ధూన్ బాహుబలాంశ్చరాజ నికరానాహూయచాజ్ఞప్తవాన్ । సుప్రా
జ్యస్థితసర్వ వృద్ధనికరామద్బంధువర్గాఇమే । సర్వేలింగినఏవమేవ భవ
తశ్రీకంఠభక్త్యన్వితాః । ౨౪ । నోచేత్త్వత్కృతపాపజాల కమపిప్రా
చుర్యతో౽మేభవే । తస్మాద్యూయమశేషశైవ నిగమాద్యర్థేవిచారా
నుగా । భూత్వాసద్గురుదత్తలింగ విపులాస్వర్చాసుశ్రద్ధావతః । సం
తో౽నిత్యమతంద్రితాశ్శివపురేస్థాస్యంతుసర్వోత్తమాః ॥ ౨౫ ॥ ఇత్యు
క్త్వాబహుమానయన్నిఖిలబంధూన్రాజవర్యస్తదా । నానాగ్రామనివాసిన
శ్చనిఖిలానాబాలవృద్ధాన్ ప్రభుః । వస్త్రైరాభరణైశ్చవస్తు నికరైరన్యై
శ్చసంభావనైః । స్సంభావ్యామితతేజసాపరి లసత్కీర్త్యాచక్షేమవాన్ ॥
౨౬ ॥ సర్వేతద్విధలింగధారి మతమేవాచారయంతో౽ముదా । రాజా
నంబహుమేనిరే నిఖిలమార్గైరాదృతాస్సజ్జనాః । నస్సర్వ్యాసితరాని
శ్రౌత్తమపయశ్చేపేటికాతాడనైః । పాశ్యంతౌనితరాంచతద్విధమహా
రాజాసముద్బోధయత్ ॥ ౨౭ ॥ పాపారణ్యమిహైవభూపతి మతోల్లా
సద్దవాగ్నేర్వయం । దగ్ధ్వాసా౽వస్థ్యమవాప్యసాధ్వ సమరాత్రావ్చేతసాన్ని
స్త్రరాః । సాక్షాచ్ఛంకరకింకరా సనుదినంనత్వాశివాజ్ఞావశా । చ్ఛ్రీశైలా
సవచేశివస్య నికటేస్థాస్యామఏవధ్రువం ॥ ౨౮ ॥ ఇత్యన్యోన్యమనేకధా
ప్రథు- వరంప్రస్తూయమానాజనా । నైజేష్వాయతనేషునిశ్చలధియో
౽న్యేష్వనిత్యోత్సవం । కుర్వాణాఃకుటిలాశ్చభక్తిరహితానాక్రోశయం
తో౽ముహుః । శైవాన్యుత్తమశాస్త్రచోదితమహాకర్మాణికృత్వాబభుః
౨౯ । ఏవంతుసర్వేశ్వరమాదిరాజ స్సర్వాంశ్చభక్తాన్ప్రతిబోధయిత్వా
ప్రసాదమహాత్మ్యమనన్యముక్త్వా ఘనశ్చతద్వక్తుముపక్రమంతః ॥ ౩౦
ఇతి శ్రీచన్నబసవపురాణే రేణుకాగస్త్యసంవాదే ప్రసాదమహాత్మ్య కథ

ఇత్యష్టమోధ్యాయః ।

—* న వ మో ధ్యా యః *—

శ్రుణ్వంతు దేవాదిగణాః ప్రశస్తంమయోదితం దివ్యమహాత్మ్యముత్తమం। సమస్తపాపౌఘుహరంపవిత్రం నిధానమాకాంక్షితభక్తిభాజాం॥ ౧ ॥ రాజత్కాంచనరత్ననిర్మిత మహాసౌధాగ్రశృంగోజ్వలం కల్హారాశ్రితసర్వనీరజ కులోద్భాసత్సరోభ్రాజితం । నానాభూషణభూషితాంగవిలసద్దివ్యాంగనాశోభితం । నానాదేశసమాగతాఖిల జనోల్లాసాస్పదంభాసురం । హస్తిస్యందనవాజిరాజి విలసచ్ఛాయాభిరామంసదా । దేవాగారవిరాజమాన నిగమానందానుమోదాత్మకం । ఉద్యానోల్లసదభ్రచుంబిసుమహద్వృక్షాంచితో పస్కరం సింహాద్రీతి విభోధ్యమాననగరం శిష్టాశ్రయంవర్తతే । ౩ । తస్మిన్ పురవరేరమ్యే మహనీయగుణాస్పదః । మహాదేవపదంభోజ యుగళేమగ్నమానసః । ౪ । సుకృతీసర్వలోకేషు సర్వభావేనపూజితః ।నిర్మమోనిరహంకారో నిఖిలేష్వనురక్తధీః । ౫ ॥ ధర్మాధర్మవిచారజ్ఞో ధర్మశాస్త్రవిచారవాన్ । వేదవిజ్ఞానవిభవో నామ్నా వేదపితామహః ॥ ౬ । నిరంతరంశివాచార నిరతో భక్తపుంగవః ఆసీత్సతుసదాచారో బ్రాహ్మణోబహుశాస్త్రవిత్ । ౭ । తస్యశిష్యో మహావిద్వాన్విమలో నిర్వికల్పకః । నిత్యంశివార్చనాసక్తస్సత్యవాగమలద్యుతిః । ౮ । వామనోనామభగవన్నామసంస్మరణోత్సుకః । ఏవంసర్వగుణోపేతో నిత్యంసద్గురుసేవకః । ౯ । సదాతద్భుక్తశేషంతు భుంజానస్సుధియాముదా । ఏకదాదేశికేంద్రస్య పాదసేవారతోభవత్ ౧౦ । గురుంపప్రచ్ఛశిష్యస్తం సర్వదేవేషుసర్వదా । యఃపూజ్యస్సర్వభావే నదేశికోత్తమతంవద । ౧౧ ।సర్వదేవోత్తమంసర్వ సాక్షిణంసకలాధరాదం । సర్వలోకేశమమలంస చ్చిదానందరూపిణం ॥ ౧౨ ॥ నిరామయంనిరాతంకం నిర్నిద్రంనిరుపద్రవం । తంబ్రూహిసంశయంఛిత్వా మాముద్ధరదయానిధే । ౧౩ । మతానాంసర్వసంసేవ్యం మతంచమమసద్గురో । ఉత్తమంజగురన్యాన్య ముత్తమామునిపుంగవాః । ౧౪ । తత్సర్వంసువ్యాఖ్యాహి సర్వేశ్వరమతానుగ । శ్రుణోమితారతమ్యంతు సర్వేషాందేహినామ్మతం । ౧౫ । ఏవంవదతిసచ్ఛాత్రే వినయేనవిచ

తుణే । శ్రుత్వాగురువరశ్శ్రీమాన్ సభిప్రాయసవిస్తరం ॥ ౧౬ ॥ శ్రీ
జేశికేంద్రలింగోరు జంగమానాంవిశేషతా। తథాచతత్ప్రసాదస్య మాహా
త్మ్యమతిదుష్కరం ॥ ౧౭ ॥ అమానుషంమహాధర్మం వక్తుంసముపచక్ర
మే । బ్రహ్మాదిదేవతానాంచ భక్తానాంచప్రవర్తకః ॥ ౧౮ ॥ మన్మథ
స్యాంతకస్యాపి సంహర్తావైసదాశివః యమినాంతాపసానాంచ నేతాత్రా
తామహాత్మనాం ॥ ౧౯ ॥ అనేకదైత్యసంహర్తా శాస్తాదుష్పథగామి
నాం । ఫాలోల్లసితకీలాల భవోజన్మేంధనానలః ॥ ౨౦ ॥ సర్వానందమ
యోదేవ శ్శంకరోలోకశంకరః । సుధాంశుభాసురోత్తుంగ కిరీటశ్చమ
హోన్నతః ॥ ౨౧ ॥ హిమాద్రిజాపరిష్వంగ నిశ్వసద్విమలోన్మనాః । అనం
తశ్చాచ్యుతోధీశో నిగమాగమగోచరః ॥ ౨౨ ॥ దేవానామపిదేవత్వా
న్మహాదేవఇతిస్మృతః । తస్మాద్ధివేతరోదేవో సవాచ్యస్సర్వదానఘ ॥
౨౩ సదాసర్వేశ్వరోధ్యేయశ్శంకరోలోకశంకరః।లోకానామపిసర్వేషాం
శివలోకోహినిర్మలః ॥ ౨౪॥ లోకత్రయేపిసర్వేషాం మతానాముత్తమం
మతం । శైవమేవప్రశంసంతి సర్వేతేమునిపుంగవాః ॥ ౨౫ ॥ దేవానా
మపిసర్వేషాం మహాదేవస్సనాతనః । మంత్రాణామపిసర్వేషాం మనుః
పంచాక్షరీయథా ॥ ౨౬ ॥ సుమంగలీనాంసర్వాసాం యథాస్యాత్సర్వమం
గళా । మతానామపిసర్వేషాం మతంశైవంప్రశస్యతే ॥ ౨౭ ॥మార్గా
ణాంచయథామార్గ శ్శాంకరఃపరమోచ్చకః । సర్వేషామపిశైవానాం
మతానాముత్తమోత్తమం ॥ ౨౮ ॥ తారకంశైవమిత్యాహు స్సర్వా
గమవిశారదాః । తస్మాదుత్తరశైవంతు సమ్యగ్జ్ఞాత్వావిముచ్యతే ॥ ౨౯
ఏవంవిధంమహాశైవ మంగీకృత్యమహాత్మనః । మాహాత్మ్యంవర్ణితుం
నాహం శక్తోస్మిఘనసద్వ్రత ॥ ౩౦ ॥ తస్మాదుత్తరశైవమార్గ సును
హ్మాల్లింగస్యపూజాదిషు । తస్మాజ్జంగమఏవభక్త నికరైఃపూజ్యోభవేత్స
ర్వదా ॥ ౩౧ ॥ ఏకస్యైకస్యహిభక్తిభాజో భక్తస్యచర్యాదికమాను
పూర్వ్యం । వక్తుంసశక్తఃఖలువైవిధాతా మహేశ్వరోవేత్తినవేద్మివత్స ॥
౩౨ ॥ యథోచితంవచ్మితథాపితుభ్యం శృణుప్రమోదావహమాతనూ
భృతాం । విశేషపాపౌఘహరంమహాత్మనాం చరిత్రమత్యద్భుతకర్మభా
జాం ॥ ౩౩ ॥ శ్రీజంగమారాధ్యవిధాయపద్యతో లింగస్యపూజాదికమ

మప్యకార్యం । గురోస్తుముఖ్యఃఖలుజంగమో సావితిప్రశస్తాశ్రుతిరాచచ
ష్టే ॥ ౩౪ ॥ భక్తఏవగురుస్స్నాతో చ్ఛివశ్శిష్యత్వమాప్తవాన్। ఏతత్సా
క్షీభవత్యేవ గణపాలఃపురాతనః ॥ ౩౫ ॥ పితాచభక్తస్సుతఏవశంభుః
బల్లాణఏవాత్రహిసాక్షీతాంవ్రజేత్। భక్తోధిపశ్శంభురవార్యసద్భట స్సా
క్షీభవేద్బాణమహాసురశ్చ ॥ ౩౬ ॥ భక్తస్తుజేతాప్రవినష్టసత్వో మ
హేశ్వరోభూదితితత్ప్రమాణం । శ్వేతాశ్వఏవాస్తిచరిత్రకేస్మిన్ నచా
పరోదేవగణప్రసిద్ధః ॥ ౩౭ ॥ యద్యదిచ్ఛతిమహేశ్వరోమహాన్ తత్తదే
వపరిదాస్యతిధ్రువం । భక్తిభాగపితుభక్తఏవహి స్వామికార్యకరణేవి
శాలధీః ॥ ౩౮ ॥ శ్రీమచ్ఛంకరభక్తసత్తమ మహాకారుణ్యదృక్సం
చయాః స్సర్వేషాంతనుధారిణాం। నిఖిలసత్కామ్యార్థదానేస్థిరాః । క
ల్పోర్వీరుహకామధేను విలసచ్చింతామణీనాంచయాః । తస్మాజ్జంగమ
ఏవసర్వజగతాంపూజ్యోభవేత్సర్వదా ॥ ౩౯ ॥ శ్రీమచ్ఛంకరభక్తపాద
విలసద్రేణుర్యదంగేస్పృశే । తస్యాఖండమహాపపాత కమపిప్రాచు
ర్యతోనశ్యతి । శ్రీమద్ధూర్జటిభక్తసంఘ విచరన్మార్గేలుఠన్మానవః ।
సర్వాన్పాతకసంచయాన్ హరతితద్ఘోరాన్ పురాసంచితాన్ ॥ ౪౦ ॥
శ్రీ స ర్వే శ్వ ర భృ త్య స త్త మ త సు చ్ఛా య శ్రి తా
నాంనృణాం । సర్వాఘౌఘహరంభవేత్సుకృతినస్స్యుస్సర్వభోగైరపి ।
శ్రీమచ్చంద్రకళాధరోన్నత మహాభక్తాళిసుస్నానతః । పంక్తీభూతసుక
చ్ఛరాంకిత జనాఃపాపాత్ప్రముచ్యంతి వై ॥ ౪౧ ॥ శ్రీమచ్ఛంకరభక్తిభా
గ్భిరఖిలాదేవాశ్చయక్షాస్తథా । సిద్ధాస్సాధ్యగణాశ్చకింనర వరాశ్చా
న్యేమునీనాంవరాః । దిక్పాలాశ్చనవగ్రహాశ్చ నితరామాక్రాంతవర్గా।
స్స్వామీతుల్యత్వంనహియాంతి సద్గుణచయైస్సర్వాధికారైరపి ॥ ౪౨ ॥
నిత్యం వైశ్వపచాభవంతువిల సల్లింగాంగినోభాక్తికాః । తే వైసర్వవిశే
షభావవి చరద్దేవాధికాస్స్యుస్సదా । తస్మాచ్చేన్యతరాభవంతి సుధియో
భక్తామహేశస్య వై । తేషాంసంఘటనంచత్ప్ర విలసత్ప్రాసాదకందుర్ల
భం ॥ ౪౩ ॥ యేనాపికేనాపిచభావకేన భక్తప్రసాదంకణమాత్రమేవ
వా । లభ్యేద్యదిప్రాక్తనపుణ్యభారా ద్భాండస్థమల్పంపరమోత్తమం
స్యాత్ । ఏవంనిశమ్యగురుణా వామనోతిముదంవహన్ । నమస్కృత్వా

గురోఃపాద యుగళేసుస్థిరో౽భవత్ ॥ ౪౪ ॥ ఏవంగతేమహాకాలే తద్భార్యా
మేమహితాంగనా । గౌడగేతిసమాఖ్యాతా కులహీనాపిసువ్రతా ౪౫
శివభక్తిరతానిత్యం శివభక్తార్చనేరతా । సదాశివమతిస్సర్వ తంత్రేషు
శివభావనా ॥ ౪౬ ॥ పాపభూధరసందోహ పవిశేషామహీయసీ । సమస్త
భక్తసంఘానాం కామధేనుస్వరూపిణీ ॥ ౪౭ ॥ శివజ్ఞానైకనిష్ఠాసా శివధ
ర్మవిచారిణీ । శివేతివాక్సుధాధారా వాంఛితార్థప్రదాయినీ ॥ ౪౮ ॥
సాక్షాచ్ఛివేరతింకృత్వా సర్వభావవివర్జితా । నిద్రాయామతినిద్రా
యాశివం స్మరతిసర్వదా ॥ ౪౯ ॥ ఏవంవిధాయాస్తస్యాస్తు ప్రసాదమను
కాంక్షయన్ । బ్రాహ్మణోసౌమహావిద్వాన్ సాక్షాద్వేదపితామహః ॥
౫౦ ॥ దధ్యౌకథంమహాభక్తి భాగిన్యాసుప్రసాదకం । లభేద్బ్రాహ్మణప
జ్ఞాతౌ జన్మనో మేమహత్తరం । గౌడగేతిమహానామ్నీ మంగనాంహీన
జాతిజా ॥ ౫౧ ॥ తాందిదృక్షుర్గమిష్యామి యదిలోకాపవాదభాక్ ।
భవిష్యామినసందేహ స్సర్వలోకేషువిశ్రుతః ॥ ౫౨ ॥ బ్రాహ్మణానాంచ
దూష్యో౽హం బద్ధపామరతో౽ధ్రువం । ఇతిచింతాపయోరాశౌ మగ్నో
బ్రాహ్మణపుంగవః ॥ ౫౩ ॥ కింకరోమిక్వగచ్ఛామి కార్యంవాకార్యమే
వవా । కంవిచార్యకరిష్యామి విచారేసత్యపార్థతా ॥ ౫౪ ॥ ఆత్మబు
ద్ధిసుఖావాప్తి కరాభవతినాన్యథా । విచార్యమాణేబహుధా కాలోయా
స్యతిచంచలః ॥ ౫౫ ॥ మనస్యేవందృఢీకృత్య శిష్యేణసహనిర్యయౌ ।
గత్వాగత్వాచతూష్ణీంవై స్వాంతేసమ్యగ్విచారయన్ ॥ ౫౬ ॥ శిష్యాగ్ర
ణ్యమనుక్త స్సన్నసంచరదిత స్తతః । దూరేమహావటచ్ఛాయే శిష్యేణస
హాసంవిశన్ ॥ ౫౭ ॥ కుత్రచిత్పతితందృష్ట్వా విశ్వకద్రుకళేబరం । తత్ర
ప్రవేశంకృతవాన్ పరకాయప్రవేశతః ॥ ౫౮ ॥ సారమేయస్వరూపేణ
గత్వాతన్మందిరంవరం । తత్ప్రసాదంప్రగృహ్ణామి నాన్యథాప్రతిలభ్యతే ॥
౫౯ ॥ ఇతినిశ్చిత్యవేగేన శిష్యస్యోరుప్రదేశకే । శిరోనిధాయసుప్తం
మాంమాప్రబోధయసువ్రత ॥ ౬౦ ॥ స్వపామీత్యుచ్చరన్శిష్యం సు
ప్తవానమితద్యుతిః । ఇత్యుక్త్వాసారమేయస్య కళేబరమవాప్తవాన్ ॥
౬౧ ॥ ససారమేయోమస్తాత్మాస్రస వల్లాలాకణో౽ధవన్ । ప్రసారితోగ్ర
జిహ్వాగ్రో ప్రచలత్కర్ణయుగ్మకః ॥ ౬౨ ॥ ప్రకంప్యమానసర్వాంగః

పద్భిఃఖనితభూతలః । ప్రదేశేప్రదేశేస్పృశన్ భూమి సంస్థితాన్వస్తుసంచయాన్ ॥
౧౩ ॥ ఆఘ్రాణయన్ లుఠన్ వాలం చాలయన్ జృంభయన్వపుః । ప్రద్ర
వన్ సహసా గత్వా పట్టణప్రాంతభూమిషు ॥ ౧౪ ॥ చండాలవాటికా
యాంతు సంచరన్ముదమాప్తవాన్ । తత్రతత్రతు చండాల వాటికాయాం
చరంశ్చరన్ ॥ ౧౫ । మృదంతద్గౌడగాఖ్యాయా మందిరంప్రావిశత్తదా ।
మారారిభక్తసంఘైశ్చ ప్రావృతంమందిరంవిశన్ ॥ ౧౬ ॥ తామంగనాంస
మాసాద్యాథ శునకోభక్తిసంయుతః । ప్రణమ్యదండవద్భూమౌ నారీందు
ష్కులసంభవాం ॥ ౧౭ ॥ సంస్థితంతత్పురోభాగే వీక్ష్యసాదివ్యచక్షు
షా । కృద్ధాసతీకురూపంతం శునకంప్రాహసుందరీ ॥ ౧౮ ॥ భోఃసార
మేయసద్రూపిసం బ్రాహ్మణ్యభక్తికముత్తమం । విహాయాగ్రాహ్యమాసా
ద్య కిమర్థంసముపాగతః । ౧౯ ॥ దేహోఽపిమలపిండోఽయం శివోజీవ
స్సనాతనః । దేహాభిమానీజీవస్స్యా న్నిర్దేహో వై శివోభవేత్ ॥
౨౦ । అతోగ్రజనుషో భ్రాంతిం విహాయస్థిరతాంవ్రజ । యాసుయాసు
చ యోనిష్షు జాతోఽసిబహుజన్మభాక్ । ౨౧ ॥ పయాంసిపాసియస్యాస్తుతన
మాయస్య వైధుర్యం । ఏతత్సర్వమవిజ్ఞాయ బ్రాహ్మణోఽహమితిస్మరన్
౨౨ । వృథాభిమానవాన్ భూత్వా సారమేయకళేబరం । ప్రవిశన్నీశమా
ర్గాను సారీభూతోఽసికింవృథా । ౨౩ । దృష్ట్వాశునకమేతత్త ద్విపరీతప
థానుగం । హసంతిధిక్తాశ్శర్వస్య నిరర్థకముపాగతం ॥ ౨౪ ॥ వృథా
సమస్తాస్సంగ్రాహ్య పాషాణంప్రశస్తమానకం । సమంత్రకంపరిస్థాప్య లిం
గమిత్యాహురంజసా । ౨౫ । అస్తికింతత్రపాషాణ బుద్ధిస్తేషాంమహాత్మ
నాం । తస్మాల్లింగినమావిశ్య స్వోత్కర్షమవిచారయేత్ ॥ ౨౬ । ఏవంవ
దంతీసానారీ శ్వానమాహూయచాంతికం । అన్నంమృణ్మయపాత్రేతు
నిక్షిప్యవిరరామసా ॥ ౨౭ ॥ ససారమేయస్సంప్రాప్త మన్నంమద్భాగ్య
సంభవం । ఏతదేవేతిభుక్త్వాథ నిజస్థానంసమావిశత్ । ౨౮ । శౌనకం
కాయముత్సృజ్య నైజందేహంసమాశ్రయన్ । నిద్రాళుఃబుద్ధితఇవ ప్రో
చ్ఛ్రయన్కరపాదకం । ౨౯ ॥ ఉన్మీల్యనేత్రయుగళం హస్తాభ్యాంపరిమ
ర్దయన్ । నైజమంగంగతోగ్యుక్తం మాయాకర్మప్రచారకం ॥ ౩౦ ॥
గురుంపశ్యన్నిదంప్రాహ వామనోవిబుధాధికం । భోస్స్వామిన్యత్రతు

త్రా పిమాంవినానగతోఽభవాన్ । ౮౧ । ఇదానీంగొడగాఖ్యాంతా
మంగనాంప్రతిచాంజసా । వేషంగృహీత్వాశౌనక్యం ప్రసాదమనుభుజ్య
చ । ౮౨ । సమాగతోఽసిమయితే కిమర్థంనిఘృణాత్మకం । సర్వమా
వేద్యమామద్య త్వత్కటాక్షేషు నైర్మదా । ౮౩ । పశ్యన్మహాప్రసాదం
తు మహ్యాందాపయసువ్రత । భవదీయేతుప్రాసాద పాత్రేభుక్తమ
హార్నిశం ॥ ౮౪ ॥ తథైవ తేతుప్రాసాద పాత్రంమేదేహిసద్గురో । త
త్ప్రసాదంభుభుక్షోర్మే సర్వంవిజ్ఞాపయానఘ ॥ ౮౫ । తత్రత్వద్భుక్తశే
షంతు భుక్త్వాశీఘ్రంతవాంతికం।ఆగమిష్యామ్యహందేవ మహ్యమాజ్ఞాం
ప్రదాపయ । ౮౬ ॥ ఇత్యుక్తంశిష్యమాలోక్య దేశికేంద్రోఽదయానిధిః।
భోశిష్యవర్యశ్రోతవ్య మగమ్యంస్థలమాంత్యజం । ౮౭ ॥ కష్టాత్కష్టత
రంకాయ మవాప్యగతవానహం । తవాశక్యంచదూష్యత్వా త్కథంగ
చ్ఛసిశిష్యక ॥ ౮౮ । సానదాశివభక్తైశ్చ ప్రాప్యతాభక్తివర్ధనీ । అతి
గూహానమార్గేణ గంతవ్యంనాన్యథాభవేత్ ॥ ౮౯ । యథాగచ్ఛసి
దూష్యత్వం ప్రాప్స్యసిప్రథమంధ్రువం । ఏవముక్తేగురువరే నిశమ్యగు
ణవానథ । ౯౦ ॥ ప్రత్యువాచనమస్కృత్య ప్రబద్ధాంజలిసంపుటః ।
పాదయోఃప్రణమన్సాక్షా చ్ఛివఏవేతిసద్గురుః । ౯౧ । స్వామిన్భవా
న్నఃప్రతిసర్వభావ నైర్మాహేశ్వరఃపూజ్యతమోభవేదితి । కులేషుచాష్టా
దశసుప్రబద్ధభ్రాంతిం విహాయోత్తమలింగధారిషు ॥ ౯౨ ॥ విశేషభక్తిం
కురువత్సకేతి ప్రతిజ్ఞయాశాసితవానసిత్వం । త్వదాజ్ఞయాసంచరితస్వభా
వో భవామిచైవాన్యతరంతునాస్తి ॥ ౯౩ ॥ భవానిహప్రత్యహమస్మ
దాదీన్ నిబోధ్యసేతద్వుపాతదంతిశం । నగచ్ఛశిష్యేత్యనుకూలవాక్యం
సమస్తభక్తైఃప్రతికూలకంస్యాత్ । ౯౪ ॥ యఃపంచముద్రాంచితలింగ
ధారీ కోవాపివాస్యాన్నహిమేన్యబుద్ధిః । తస్మాన్మమాజ్ఞాపయదేశికేంద్ర
గృహ్ణామిప్రాసాదకణంమహత్తరం ।౯౫ । ఇత్యుక్తవంతంనిజశిష్యవర్యం
సమీక్ష్యమత్తోఽధికఏవశిష్యః । ఏవంవినిశ్చిత్యజగాదశిష్యంయథేచ్ఛమా
రాధయభక్తివర్ధినీం ॥ ౯౬ ॥ గురోరనుజ్ఞాంపరిగృహ్యక్షిప్రం జగామత
ద్దేహమతంద్రితోఽసౌ । విశేషభక్త్యావిమలీకృతాంత రంగోభవత్సాత్త్విక
వృత్తిరేషః ॥ ౯౭ ॥ గత్వాతదాశ్రీగొడగాంగనాగృహం భక్త్యాశ్రయం

భావభవారిగమ్యం । తామంగనాంవీక్ష్యతదాస వామనోఽతదంగనాపా
దయుగంననామసః ॥౯౮॥ నత్వాతత్పాదయుగ్మంతు ప్రసాదమభికాంక్ష
యన్ । దేహిమేజననిత్యంహి ప్రసాదమనుకంపయా ॥౯౯॥ మదీయ
సద్గురోఃపాత్రే నిక్షిప్యభవదీయకం । ప్రసాదమధునాభుక్త్వా గచ్ఛామి
గురుసన్నిధిం ॥౧౦౦॥ ఇత్యుక్తవంతిమాలోక్య వామనంబ్రాహ్మణో
త్తమం । దృఢభక్తిరతంసాక్షా చ్ఛివభక్తాంఘ్రిసేవకం ॥౧౦౧॥ దా
సోఽహమితిసద్బుద్ధిం ధన్యంధైర్యవతాంవరం । సద్గురోశ్చరణద్వంద్వ ప్ర
విలీనహృదంతరం ॥౧౦౨॥ అతీవసాహసంమత్వా భుక్తశేషప్రసాదకం
సారమేయస్వరూపేణ సమాగత్యనిజాంగణే ॥౧౦౩॥ మృణ్మయేభుక్త
పాత్రేతు యథావేదపితామహః । భుక్త్వాగత స్తథాచాయం తత్పాత్రే
నిశ్చలోఽభవత్ ॥౧౦౪॥ భుక్త్వాసవామనోఽత్యం తతోషమావాప్యసంస్థి
తః । తస్మిన్నవసరేరమ్యే సంస్థితేవామనేముదా ॥౧౦౫॥ అంబాసము
జ్జృంభితవామభాగో గంగావిరాజత్కమనీయమస్తకః । నిశాకరోద్భా
సితమౌళిదేశః ఫాలోల్లసద్వహ్నివిశాలనేత్రః ॥౧౦౬॥ చంద్రార్కదృష్టి
శ్శశిఖండమౌళి ర్భుజంగమోద్భాసితకుండలోమహాన్ । క్రూరాహిభాస్వ
ద్వరకంకణస్స్రక్ శార్దూలదంతావళచర్మధారీ ॥౧౦౭॥ నిష్కళంకో
నిర్జితదానవౌఘో నిరంకుశోనిర్మలపాండుదేహః । భూస్యందనో వార్ధి
నిషంగధారీ ధరాధరేంద్రామలచాపభాసురః ॥౧౦౮॥ వేదాశ్వకో
బ్జాసనసారథిస్స్వయం కారుణ్యపూరఃకమనీయవేషః కరోజ్జ్వలచ్ఛూలకు
ఠారముఖ్య ఖట్వాంగకోగ్రఃకరిచర్మచేలః ॥౧౦౯॥ బ్రహ్మాదిభిర్దేవగ
ణైశ్చయక్షైస్సిద్ధైశ్చసాధ్యైరపిమానవైర్గణైస్సంసేవితోభక్తగణైశ్చసం
వృతో వృషేంద్రమారుహ్యశివఃప్రసేదివాన్ ॥౧౧౦॥ ఏవంప్రసన్నంశివ
మీక్ష్యవామ నస్తుష్టావసర్వేశ్వరమాదిమంప్రభుం । శంభోమహేశాసు
రవంద్యదేవ శార్దూలచర్మాంబరశేషభూషణ ॥౧౧౧॥ నిశాసుయా
ర్కాధికకంజనేత్ర మాంపాహిసర్వార్తిప్రభంజనేశ । అంభోజసంభూత
ముఖామరేంద్ర సందోహసంపూజితపాదయుగ్మ ॥౧౧౨॥ మునీనే
త్రాంబుజపూజనోత్సుక శ్రీకంఠమాంపాలయచంద్రశేఖర । గజాసుర
ధ్వంసకకామసంహర కపాలమాలాధరకాలకాల ॥౧౧౩॥ కాకోదరో

ద్భాసితకంఠదేశ క్రూరారిదైత్యేంద్రకులాద్రిశంబ। జృంభత్రిపతాపోజ్జ్వ
లసాంబశంక ర ప్రపంచధర్మాత్పరిమోచయానఘ ॥ ౧౧౪॥ నమంత్రముద్ధా
వ్యమహేశ్వరస్త్వం ప్రీతోస్మిహేవామనభక్తవర్య। తవోరుభక్త్యాలవది
న్యశక్త్యా స్తుత్యాచసిత్యంసుఖముద్వహంత్యా ॥ ౧౧౫ ॥ వరంవృణు
ష్వాశుదదామితేద్య నోచెన్మయాసార్ధమిహైవగచ్ఛ। ఇతిబ్రువాణే
సతిదేవదేవే ప్రణమ్యబద్ధాంజలిరబ్రవీత్తదా ॥౧౧౬॥ స్వామిన్మహాదే
వశశాంకశేఖర ప్రాపంచికమ్ముఖ్యవరంనమేస్యాత్ । కింతుత్వదీయామ
లభక్తసేవ కంకురుప్రభోమాకుధరేట్సుతాపతే ॥ ౧౧౭ ॥ శ్రుత్వావచ
స్తస్యమహేశ్వరశ్శివః కైలాసమాగచ్ఛమమేత్యువాచ। ఏతైర్గణైశ్శౌర్వి
ష్ణువిరించిదేవై ర్నిరీయుజ్యమానోసిఖిలాగమోక్తిభిః ॥ ౧౧౮ ॥ నిశ
మ్యశంభోర్ముఖపంకజాత సముద్భవంవాక్యమనన్యధీస్సః । పునర్జగా
దేద్ధముఖండవైభవం మహేశ్వరంవామననామకోయం ॥ ౧౧౯ ॥ భూ
తేశభస్మాంచితభవ్యమూర్తే బ్రహ్మాదిదేవార్చితపాదపీఠ । శ్రీదేశికేం
ద్రేణచమామకేన సమాగమిష్యామిమహేశత్వత్పదం ॥ ౧౨౦ ॥ నోచేద
లంభాక్తికకర్మశైవం । భక్తాంఘ్రిసేవోత్కరమాత్మన స్సదాఇహైవత
త్పూజనమేవముఖ్యంతత్రాపిత్వత్పూజనమేవనాస్యాత్ ॥ ౧౨౧ ॥ శ్రు
త్వాగిరీశఃపునరప్యువాచ గురుస్త్వదీయఃపరమంపదంమమ । నాప్నోతిస
ద్యశ్శ్వనకోభవత్పురా సమస్తభక్తామలభాజనాని ॥ ౧౨౨ ॥ విహాయ
తతఃపామరభావముత్సృజన్ నంతేభజేన్మామకముత్తమంపదం । తత్కా
రణంవచ్మిశృణుష్వవామనత్వం సర్వభావేనచసంశయోజ్ఝితః ॥ ౧౨౩ ॥
తథైవనోభూత్తవసద్గురుస్తు తస్మాత్త్వయాసార్ధమిహైవచాప్తిః । నస్యా
దహోమామకసత్పదంతు దృఢోరుచిత్తోరుభవన్నసంశయః ॥ ౧౨౪
సబ్రాహ్మణోహంసహసాప్రసాద మేతత్స్వరూపేణతదంగనాయాః । గృ
హ్ణామిచేల్లోకవిరోధికోభవే దితిప్రమోహాచ్ఛునకస్యకాయం ॥ ౧౨౫ ।
అవాప్యతస్యాగొడగాంగనాయాః ప్రసాదమత్యంతమవాప్తవాన్గురుః ॥
మద్భక్తజాలస్య మహోహాన్నతస్య జనస్యనిందాంబహుధాచకర్తుః ॥
౧౨౬ ॥అముత్రచాన్యత్రచసద్గతిస్తునా స్త్యేవసత్యంచరవత్ససర్వదా। మ
ద్భక్తియుక్తోమనుజాధమోపి మహత్తరస్యాన్మనుజోత్తమానాం॥౧౨౭

శశాంకవహాత్వీశరణాగతోఽస్మి గురుంవినానాస్తిప్రయోజనంమమ । గు
రుస్తుదేవోగురురేవబంధు ర్గురుః పితా మేగురురేవమాతా ॥ ౧౨౮ ॥ హి
త్వాగురుంచోత్తమమార్గదర్శినం భవత్పదంప్రోచ్చతరంనకాంక్షే ।
భక్తాస్త్వదీయాఃపరిహాసయంతి ప్రశస్తిహీనైర్వచనైస్సదామాం ॥ ౧౨౯ ॥
స్వామిన్ త్వదీయామలభక్తవర్గ ప్రసాదభోక్తాశునకోఽపిశుద్ధః భక్తప్రసా
దాత్త్వవిహీనవృత్తి ర్విద్వానపి గ్రామవరాహతుల్యః ॥ ౧౩౦ ॥ ఏవంప్రశస్తై
ర్నిగమాగమాది భిర్వదంతిసర్వేమునయఃప్రసిద్ధాః । తస్మాదముమ్మాం
గురుణాసమేతం త్వయాసమం నైజపదంప్రవేశయ ॥ ౧౩౧ ॥ సదాశివస్తం
సకలార్థవేదినం సర్వాస్వవస్థాస్వపిసత్యవాదినం । సమానయత్సద్గురు
ణాసమేతం నినాయ కైలాసమగమ్యమంజసా ॥ ౧౩౨ ॥ ఏవందివ్యమ
హాప్రసాద మహిమానంమాచిదేవాదికా । నుక్త్వాచోత్తమమాదిరాజ
గురువర్యోమాచిదేవం ప్రతి । సద్భక్తాన్సకలైస్సమాచరిత సత్వధ్యానమా
దర్శయన్ । నిత్యంభక్తజనాళికృత్య మచిరాదూచేమహాత్మాపునః ॥ ౧౩౩
ఇతి శ్రీ చన్నబసవ పురాణే రేణుకాగస్త్య సంవాదే గొడగావా
సున వర్ణనంనామ నవమోధ్యాయః ॥

—*[బిల్లమహారాజకథా]*—

దశమోధ్యాయ ప్రారంభః

రాజత్కాంచనశృంగసంగత మహారత్నోరుకాంతిచ్ఛటై । ర్న్య
క్కుర్వత్సురరాజసుందర పురీసౌధోరుకూటప్రభం । కోటీరాంగదభూష
ణైశ్చ విలసద్రాగిభిఃప్రతాపోజ్జ్వలైః । ప్రోద్దండాఖిలపండితాళిభి రన్యైకై
ర్భూసురైర్భాసురం ॥ ౧ ॥ కరిదితివురమాసీత్కాంచపల్లై శ్చాతిరమ్యం । క
రితురగవిరాజచ్ఛుండనైశ్చాపి గమ్యం । విమతజనసమూహైరప్యగమ్యం
నికామ్యం । ఘనతర శివభక్తేఃకారణంకల్పభూజాం ॥ ౨ ॥ శ్రీమత్తత్పురపా
లకః సకలసద్విద్యానుసంసక్తధీ । ర్ధన్యాస్త్రాదివిశేషసాధనవరైరాకంపి
తాఖండలః । కోటీరాంగదభూషణోజ్జ్వల వపుఃశ్రీశంభుభక్తిప్రియః ।
శిష్టాచారవిశేషధర్మనిరతః శ్రీబిల్లమాఖ్యోనృపః ॥ ౩ ॥ నిత్యంభక్తగు
ణానువాద నపరోనిత్యోత్సవోభక్తిమా । నత్యంతామలవృత్తివర్ధి
త మహాభక్తిఃప్రతాపోజ్జ్వలః । సత్సంగస్సకలార్థదాన నిరతస్సద్దీపితా

త్స్మ్రప్రథ । స్సర్వారాతివిమర్దనోపి జయతేబిల్లాచ్ఛనామాప్రభుః ॥ ౪ ॥
శ్రీశైలేశవిశేషభక్త నికరార్చాసక్తచిత్తాన్వితో । నిత్యంచోత్తమశై
వశాస్త్ర నిగమేష్వత్యంతభక్తిక్రియః । శ్రీమద్దేశికపాదకంజ యుగళే
ధ్యానైకనిష్ఠస్సదా । భక్తాభీష్టఫలప్రదాన దివిజోర్వీజాతయాపోభవత్ ॥
౫ ॥ తస్యాసీద్విబుధాగ్రణీః ప్రవిలసద్ధర్మాశ్రయో దేశికో । జాతీశేతిసు
నామకోనిఖిలవేదాచారవార్నిర్మలః । షల్లింగార్చనసావధాన నిరతః
పంచాక్షరీజాపకో । లింగీలింగవతాంయథారుచిముదంసంపాదయన్ సం
స్థితః ॥ ౬ ॥ రాజాబిల్లమనామకఃప్రభు వరఃప్రాంచత్ప్రతిజ్ఞాకరో ।
యద్యత్కించిదపిప్రశస్త మపివాసర్వంసదామద్గురో । ర్నైర్మాల్యైన
నివేద్యశేష మఖిలంగృహ్ణామినిత్యంత్వహం । చేత్యాభాష్యసుభక్తిమా
ను రుకృపాపీయూషమాపాదయత్ ౭ ॥ భ్రాజద్భాజనలేపనాంబర ల
సద్ధార్యాంగదాదీన్ముదా । హస్తిస్యందనవాజిరాజి శిబికాన్యారోహణం
చాఖిలం । నృత్యంవాద్యమనంతగీత మఖిలంసౌఖ్యంసదానద్గురో । ర్ద
త్త్వాదేశికవర్యసత్కరుణ యాగృహ్ణాతిబిల్లాహ్వయః ॥ ౮ ॥ నిత్యంప్రాత
రనస్యధీశ్చ తయాసద్దేశికాంఘ్రిద్వయం । నత్వాచేతరకార్యవాన్
భవతిసచ్ఛిష్యోభవన్త్సర్వదా । సత్యోద్దీపితసత్క్రియ స్సకలసద్భక్తాను
కూలోమహా । రాజస్తత్పరిచర్యయా ప్రతిదినంసేవ్యాంత్సదావర్తతే ॥
౯ ॥ ఏవంనిత్యమఖండసద్గురు కృపాపీయూషమాస్వాదితః । ఖ్యాతింబి
ల్లమసంజ్ఞికాంపరి వహద్రాజ్ఞోస్యశుద్ధాత్మన । స్సాన్నిధ్యంసకలైస్సు
సాధన వరైర్నానావిధైరాయుధై । ర్దీర్ఘోర్ద్దండవిరాజమాన శత
శఃపర్వాంచితంవైణవం ॥ ౧౦ ॥ బిభ్రద్భిర్ధ్వజముత్తమంజన వరైరా
క్రాంతనైజోత్కరై । శ్ఛత్రీవద్భిరనేకదంప్రిభి రపిప్రాంతానుప్రాంతాశ్రి
తైః । గాయంతీభిరనేకధానిజ వధూభిర్వ్యాక్షప్యమానోభవన్ । చామా
ఖ్యోబహుసాధనైః పరివృతస్తత్పట్టణాద్బాహ్యకె ॥ ౧౧ ॥ దేశేభేరి
మృదంగవాద్య నినదైరాకర్షయిష్యన్జనా । నంతేవాసినిజార్భకా
స్బహువిధైరాక్రీడయిష్యన్ముదా । సాధ్యాసాధ్యవిశేషసాధన కరైరా
మోదయిష్యన్ తదా । హింతాలాస్తరణానిజీర్ణ వసనాన్యాస్త్రీర్యమహా
ణావసన్ ॥ ౧౨ ॥ రాజానంప్రతిబిల్లమాఖ్య మనఘంచామాహ్వయస్సా

ధక । స్సర్వాస్స్వబంధుకళత్రమిత్ర సహితాన్పుత్రాంశ్చ వైసాధకాన్ ।
హారైర్మౌక్తికవిద్రుమోల్లసదమోఘైర్వస్తుభిస్సంయుతైః। రాజత్కాం
చనరత్నసంఖచితదివ్యైః కంకణైర్భూషయన్ ।౧౩। కాంచత్కాంచ
నకుండలైః కటితటేష్వాబద్ధసన్మేఖలైః । రత్నైశ్చాంబరభూషణై
శ్చ బహుధా సర్వానలంకృత్య సః । భేరీడిండిమవాద్యభేద నికరైరామో
దమాపాదకైః । శ్చావృత్యాశు సమాగతః ప్రవిలసచ్చామాహ్వయస్సా
యుధః । ౧౪ ।తచ్చామాఖ్యవరాంగనాశ్చ విలసద్వక్త్రాంబుజాస్సద్భ్రు
వః । స్వైర్వైణో్యసరసానురంజనవచఃప్రాగల్భ్యసంద్యన్సదా । భ్రాజద్రుజిష్ణి
శితేక్షుభిర్గ్వీకృతసత్కటాక్షకలాపోజ్జ్వలా ! సౌందర్యాతిశయైః నవస్వ
వశత్వాం తా నానయంతో్యవిటాన్ ॥ ౧౫ । ఏవం నైజకులోచితాన్స
కల ధర్మాన్నాశయంతో్యముహుః । ర్మాదం మందమతంద్రితాః కర లస
త్కాంసుంభవస్త్రాన్వితాః। చాతుర్యైశ్చపటేక్షణాస్సు లలితం గానం నితాం
తం ముదా । కుర్వంత్యస్సముపాగతా గృహబహిర్ద్వారం ప్రభోస్సుప్రథం
౧౬ ॥ ఏవం సర్వజనాస్సమేత్య విలసద్రాజాంగణే సంస్థితాః । భేరీడిండి
మవాద్య భేదనినదైరాపూరయంతో దిశ । స్తద్భేరీనినదం నిశమ్య సచి
వైస్సాకం ప్రభుస్స్వాశ్రితం । భృత్యాన్ప్రేషితవాన్కిమేతదితి తత్సర్వం స
మాచక్షితుం । ౧౭ । భృత్యశ్శీఘ్రమథాగతః ప్రవిలసద్రూపైశ్చ వేషై
స్తథా । నానాసాధనకాదిభిశ్చ వనితాసంఘైస్సమం తాదృశం । చా
మాఖ్యం ప్రసమీక్ష్యసత్వరమసౌ రాజానమావేదయ । త్వామీక్షితుం బ
హుసాధనైః పరిక్షరైస్సాన్నిధ్యమాయాంతి భో ॥ ౧౮ । సర్వే తే సచివాద
యస్తు తరసా తాన్ద్రష్టుకామోత్సుకా । స్సంతో భూపతిమధ్యయుః కుశ
లినః పౌరాః ప్రమోదాన్వితాః । దృష్ట్వా పౌరజనాశ్చ తస్మితమయం జ్ఞా
త్వా జగాద ప్రభుః । ర్మాత్రస్యాద్గురుసన్నిధిం ప్రతిముదాయాయాంతు గ
చ్ఛత్వితి ॥ ౧౯ । ఇత్యుక్త్వా నిజవేత్రధారిణమసౌ రాజాసమాజ్ఞాపయన్
తాన్సర్వాన్బహుసాధకాన్నిజగురోస్సాన్నిధ్యమానీనయత్ । తే సర్వే
బహుసాధకాః ప్రభువరేణాజ్ఞాపితాస్సత్వరం । ప్రాపుర్దేశికసత్తపోవనవ
రం నానాద్రుమైరావృతం ॥ ౨౦ ॥ శాండిల్యైర్బహుపద్భిరామ్రనికరైః ప్లక్షై
ర్వైదారద్రుమైః శ్రీపర్ణీభిరమోఘనీపవకులైః కారీరకైః పుండ్రకైః । కో

లైర్మణిమంజులచంపకైః పరిలసత్త్రిసరైయుక్తైర్భాసురం। జాతీశస్యతపోవనం బహు ఫలైఃపుష్పైస్సదాభ్రాజితం ॥౨౧॥ తైస్స్వైర్వ్యైస్సహసాధకైర్గుణవరోచామాహ్వయస్సత్వరం। సోత్సాహంప్రవిశన్దదర్శచ గురోస్సానందసంధాయకం ॥ ౨౨॥ కాంచత్కాంచనరత్నశోభిత మహాస్తంభాదికుడ్యాంచితం । ద్వారైస్స్ఫాటికసచ్ఛిలాను కరణైశ్చత్వారిభిశ్శోభితే । భ్రాజత్సద్మని భస్మభూషితమహాకాయం నితాంతోజ్జ్వలం । రుద్రాక్షోజ్జ్వలమాలికాపరివృతం కామాతిదూరంస్థిరం ॥ ౨౩॥ మల్లింగాంగవిమర్శినం కరతలన్యస్తోరులింగాంచితం । శ్రీపంచాక్షరమంత్రరాజమమలం జపన్తమాలోక్య తే సాధకాఊచుః "స్వామిన్ దేశికవర్య బిల్లమ మహారాజోథ వత్సన్నిధిం ।మామేతాన్బహుసాధకాన్పరిగృణన్ సందర్శయన్సద్గురో ॥ ౨౪ ॥ ఆగచ్ఛేతిసమాదిశత్తదను మత్త్యాచాహమద్యాగతో । గచ్ఛామ్యాశు యథాగతంప్రతి మహారాజంసమాజ్ఞాపయ । నత్వాతంగురువర్యమానమితభాస్వత్కంధరాస్సాధకాః । స్వామిన్ త్వచ్చరశిష్యచోదనవశాత్వత్సన్నిధావాస్థితాః ॥ ౨౫ ॥ నానాసాధనకారిణోవయమహోహానఃపశ్యతాంసద్గురో । మద్విద్యామవలోక్య సద్బహుమతింకర్తుంసమాజ్ఞాపయ । ఇత్యుక్త్వాబహుసాధకాస్తదనుతై భేరీమృదంగాదికాన్ । వాద్యంతోధ్వనయంత ఏవబహుధాచాశ్రావయంతఃపరం ॥ ౨౬ ॥ బాహాబాహికచాకచీభిరపిసన్ముష్టీభిరుత్సాహితైః । రమ్యోన్యంజనసంచయాప్రముదితాస్కుర్వంతఏవస్థితాః । అత్యుచ్చంవరవైణవంధ్వజమపిప్రస్థాప్యభూమిస్థలే । రజ్జ్వాద్యైస్సుదృఢంనిబధ్యను మహాద్రేణుంచభామంతదా॥ ౨౭ । సంగ్రామాహ్యోత్తమబాహులేప నవశాదున్మత్తచిత్తాస్స్వయం । చాన్యోన్యంఘటయంతితే కరలసత్ఖడ్గాఃక్వణత్కంకణాః । దారుంస్థూలతమంచదీర్ఘమతులంవిక్షిప్యభూమిస్థలే । తస్యాగ్రేనిశితాగ్రమేకఛురికాం సంబధ్యమానోపరః ॥ ౨౮ ॥ తత్తీక్ష్ణాగ్రనివేశితోత్తమ శిరఃప్రోచ్చాలితాంగోకః । శ్చాన్యోవక్షసికాంచిమున్నతశిలామావేశయన్దార్యతే । అన్యఃకశ్చిదమోఘసత్వ విపులశ్చాకట్యచక్రద్వయం । చాదాయాశునిజోత్తమాంగ విలసత్కేశైర్దృఢంబంధనం ॥ ౨౯ ॥ కృత్వాచక్రవదుత్కమంచ కృతవాన్నిర్వ్యాకులత్వంభజ । త్యంన్యశ్చాసినియం

త్రికోరు సంయమానత్ఫాలయ న్నిష్కృతి । పృష్ఠేరాసభమావహన్నురతఃశే
రజ్వాసమారోహణం । కుర్వన్ తత్పరతస్సమాగత మహాన త్వాష్ట్ర మేకం
తథా । ౩౦॥ అస్పృశ్యత్వముపేయుషా ఘనతరా పూర్ణామహాసాధకా
దృష్ట్వా సర్వజనాశ్చ సంసది మహాసంతోషమాపేదిరే । కాచిన్మస్తకసంస్థి
తోరుజలకుంభోపర్యుపప్రోల్లస త్కుంభం తత్పరమేక కుంభకమతస్తస్యో
పరిప్రోచ్ఛ్రకం । కుంభం చైవతు కుంభ పంచకలసత్సన్మస్తకా వైణవం ।
ప్రాంశుత్వాద్యధిరోహణంచ కురుతే పశ్యత్సు సర్వేష్వపై ॥ ౩౧ ॥ నారీ
కాచిదమోఘసాధన పరాసన్నాగవల్లీదళం । నాభౌ నిక్షిపతీ సితోరుతర
ఖడ్గప్రోచ్ఛ్రలద్ధారయా । కృత్తా తద్దళమాత్రమే వశిథిలం చిత్రం న చాం
గం చత । దృష్ట్వా సర్వజనాః ప్రకంపిత హృదోజాతాశ్చ తత్సంనిధౌ ॥ ౩౨
ఆరోప్యోన్నత వైణవం ధ్వజ మహాఘాసస్సమధ్యమైకంస్పృశం । తిర్యగ్దండని
బంధనంచ కృతవత్యస్మిన్ ప్రలంబశిరః కృత్వా చోర్ధ్వపదో భవన్ ప్రచలతి
ప్రాచుర్యతః పశ్యతాం । సర్వేషాం ముదమావహన్ కరలసత్కౌక్షేయక
స్సాధకః ౩౩ ॥ కాచిచ్చోత్తమనాయకీ ప్రవిలసత్కౌక్షేయకం భూతలే ।
నిక్షిప్యోర్ధ్వముఖం తదగ్ర మతులం సూచీప్రమాణం లఘు । దర్శంతీసు
దతీసతీ నిఖిల సన్మాన్యాదరాగ్రే స్థితా । హాహా హేతి జనాశ్చనం జగదిరే
కేచిజ్జనాశ్చోచిరే ॥ ౩౪ ॥ ఏవం సర్వజనేషణోత్సవ మరాత్కుర్వంత ఏవ
స్వయం । తజ్జ్ఞాతీశ్వర దేశికస్య నికటం సంప్రాప్య తే సాధకాః । నత్వా ప్రాం
జల యోబ్రువన్నితి గురో నః పాహి సర్వానిమాన్ । దత్వా భూషణవస్త్ర
నిష్కానిచ యానస్మిన్ సుకాలే మహాన్ ॥ ౩౫ ॥ ఏవం తే బహుసాధకాన్య
సుహృదో సంప్రాప్య తం దేశికం । స్తుత్వా ప్రాంజలయోపి నిశ్చల మనా స్త
ద్దేశికేంద్రో విభుః । సాక్షాల్లింగనిరీక్షణేనజని తానందానుభావప్రభవన్ ।
తానావేశత స్సైవ భాష యతత్రత్వాం తేషు సంస్థానపి ॥ ౩౬ ॥ తే సర్వేజ
గురగ్రతో గురు వరస్యాలోకయంతో ముఖం । వ్యర్థీభూతమనోరథా
వయమహో జాతా నిరర్థా కృషిః । అస్మాన్బాహుబలాంశ్చనే క్షతిశిర
శ్ఛేద్యత్యసంస్థాయినః । కింకుర్మో ద్య మహీశ్వరం ప్రతికథం గచ్ఛామహే
ని హ్రీకాయః ॥ ౩౭ ॥ ఏవం సర్వజనేషు సాధక వరేష్వన్యోన్యమాభాషి
తే । ష్వాసీనా బహుగీత వాద్య నిపుణా భాస్వచ్ఛశాంకాననా । బింబోష్ఠీ

బహుమానితాజన వ్రైరైరామోదయంతీసతీ । తానేవేద్ధమతీవ చింతి తే
హృదస్నాచంననామ్నీ తదా ॥ ౩౮ ॥ మాతుర్భృత్యంత్వనఘంమహేశ ని
రతంమద్విద్యయాసద్గురుం । మత్స్వాధీనమనన్యనస్తు నిరతంకృత్వాఽథని
శ్శంకయా । మత్ క్షుద్రాలయమానయామి నితరామాలోకయంతుస్వ
యం । ఏవంతానుపలాప్యసాధక వరాన్నాచంననామ్నీ ముదా । ౩౯ ॥
భోభోతాతయదేచ్ఛమాశుని యతంస్వస్థానమాయాత్వహో । ఏనం
కామవిశేషపుష్ప విలసద్బాణైర్మనశ్చంచలం । కృత్వామామకమందిరం
తు బహుధాదూష్యంనయామ్యద్యవై । త్వజ్జామాతరమేవమాన య
గురుంపశ్యత్సులోకేషుచ ॥ ౪౦ ॥ ఏవంచింతయతస్స్వబంధు నికరానా
త్మీయతాతంతదా । చామాఖ్యంచతురంసుసాధనకరం ప్రత్యాహతత్పు
త్రికా । మాభైషీరహమాదరాద్గురు వరంజాత్రశ్వరజ్ఞానినం । మద్దృ
గ్రజ్జుపరంపరైర్దృఢతరంబద్ధ్వానయిష్యామ్యద్యహో ॥ ౪౧ ॥ స్వోత్కంఠం
తు ప్రజల్పినీంనిజ సుతాంతాంచన్ననామ్నీంముదా । సంవీక్ష్యోన్నతకం
ధరాస్స వినయంసంతోషమాపేదిరే । సంతోష్యంతవిశేషసాధన తయా
తాంతానితాంతోన్ముఖం । సంత్యజ్యాశునిశాంతమాయ యురిమేభ్రాం
తానిరర్థాఃకృషేః ॥ ౪౨ ॥ ఇత్యుక్త్వాబహుమూల్యచిత్ర వసనంసా
కంచుకంబిభ్రతీ । సర్వాణ్యుత్తమ భూషణానిచ మహారత్నోల్లసంతిస్వయం
కాంచత్కాంచననూపురాణి విలసద్ధారాంశ్చసత్కుండలే । ధృత్వాశిరసు
మతంద్రితాక రలసత్కౌసుంభవస్త్రాన్వితా ॥ ౪౩ ॥ కస్తూరీతిలకోల్లస
చ్ఛశి ముఖీభృంగాళినీలాలకా । కాంచత్కజ్జలమండితోరు నయనాసా
కంబుకంఠీముదా । దృశ్యాదృశ్యసుమధ్యమాప్ర విలసత్కాంచీసితంబస్థ
లీ । ప్రాంతాక్రాంతసఖీకరోల్లసితసద్వీణాసతీమోహినీ ॥ ౪౪ ॥ మం
దంమందమమోఘసర్వ జనతానందానుసంధాయినీ । భాస్వత్కుందసు
కుట్మలోల్లసితసద్గుచ్ఛాంచితామోదకం । ఘోణాగ్రేణపదేపదేతువిలస
ద్వస్త్రాగ్రతోజిఘ్రతీ । చాగత్యోపవనంవివేశ గురువర్యాలోకనీయంత
దా ॥ ౪౫ ॥ ఏవంసావనితానితాంత మనకృద్వాణీభిరాత్మీయకాం ।
శ్చామాఖ్యంపితరంచ బంధునికరాంన్సతోషయిత్వాతదా । మత్ప్రజ్ఞానశ
తస్సునాదపల సత్ప్రియామమాసాదినం । తంజాతీశ్వరమాశుమామక

గృహాంనేష్యామిపశ్యంత్విమే। ౪౬ ॥ శ్రీజాతీశ్వరసద్వనంప్రవి శతీతస్మిం
దిరేతత్పురో । వీణామాళికరస్థితాంపరి లసత్తంత్రీభిరాకుంచితాం ।కాం
చత్కాంచనతుంబికాఫలల సద్దండాగ్రభాగాంశుభా । మానియాశుని
జాంగుళీభి రమలా స్తంత్రీరుపోత్తాడ్యతీ। ౪౭ ॥ సాసప్తస్వరసంయుతాః
ప్రవిలసత్తంత్రీరుపోచ్చార్యవై । స్వీయేనైవ కరేణతాం పరిలసద్వీ
ణాం దృఢీకృత్య సా । భ్రాజత్కంకణరత్నకాంతి భిరపిస్వీయోర్మి
కాభుగ్వరై । స్సంక్రాంతోన్నతతంత్రిణీ స్వనతయానానావిధంగాయతీ।
౪౮ ॥ తంత్రీస్వనంతద్గళనిస్వనంచ సమస్తసంగీతవిశారదాఅపి । భేదన్న
జానంతిహిసత్యమేతద్గాం ధర్వమేవేతివినిశ్చితాజనాః। ఆరోహణానామవ
రోహణానాం క్రియావినిష్టస్వరశాసనంచ । సాచన్ననామ్నీసమయాను
కూల గానంచగాయత్యఖిలానివార్య। ౪౯ ॥ దారూనంకురయత్యమో
ఘ దృషదస్సాంద్రావయత్యండజాన్ ।నిర్నిశ్చేష్టముపానయత్య మలసచ్చి
త్తానపిస్పందయె । దిత్యాహుస్సకలాస్సురర్షిమునయస్సంతాపి రేస
త్వరం । గానంతద్ద్వివిధమంబుజాసన ముఖానానానందయత్యంజసా ॥ ౫౦
జాతీశ్వరోయంజగదీశ్వరస్య సంధ్యానతస్సర్వముఖస్యశంభోః ।బహిర్ము
ఖస్స్వరమేష్టలింగం కంఠస్థస్వర్ణాంచితపేటికాంవిశేత్ ॥ ౫౧ ॥ భక్తాళి
రావంప్రమదామణిస్తదాగీతంచ శ్రుణ్వన్ గిరిశాంకితంముహుః । ఆనంద
సందోహహృదంతరంగో బభూవజాతీశ్వరదేశికోత్తమః । ౫౨ ॥ కా
మారిభక్తఃకమలాయతాక్ష్యాః కటాక్షపాతైస్ఖలితాంతరంగః । కామా
స్త్రసంపీడితమానసస్స న్కించిత్ప్రవక్తుంనశశాకసద్గురుః ॥ ౫౩ । తాం
కంబుకంఠింతరళాయతాక్షీ మనన్యవేషాంమణికుండలోజ్జ్వలాం । పీనస్త
నీంపేశలదేహవల్లికాం శారీరగంధోజ్జ్వలకంఠదేశాం ॥ ౫౪ ॥ కస్తూరిగం
ధాంచితఫాలదేశాం కటిప్రదేశాంచితమేఖలాంతదా । తాంచన్ననా
మ్నీంప్రసమీక్ష్యదేశికః కామాశుగైఃపీడితమానసోభవత్ ॥ ౫౫ ॥
ఆలోకమాత్రేణకృశాంగిరూపం హృత్పంకజేసుస్థిరతామవాప । తదంగ
నాహృద్వనజాంబకేన వ్రణీకృతాంతర్హృదయోబభూవ ॥ ౫౬ ॥ కా
మారిభక్తౌఘఘనప్రసంగ స్త్వత్కామినీసక్తమనఃప్రసంగః । తద్దేశికారా
ధ్యగణాంఘ్రికంజ సంసేవనాసక్తకరాలధీయా ॥ ౫౭ ॥ తదంగనాసత్క

చకుంభయుగ్మ కేసరితాంతముత్పాటకరౌ బభూవతుః । స్వకీయహస్తాం
చితలింగమూర్తౌ ప్రవేశనీయానిపిలోకనాని ॥ ౫౮ ॥ తద్భక్తరూపాపరి
వర్తితాని విలోకతామాపురుదంచితాని । త్రిధాప్రసాదగ్రహణోత్సుకేల
సజ్జిహ్వాతదీయానితరాంచసద్గురోః ॥ ౫౯ ॥ తత్సుందరీవక్త్రరసంపిపాసు
ర్బభూవసానందతయానిరంతరం నిర్మాల్యవస్తూనిచజిఘ్రతోగురోః ఘ్రా
ణాచతద్గంధవహేమహాత్మనః ॥ ౬౦ ॥ ఏవంచపంచేంద్రియసద్విచా
రో గుర్వింద్రియానక్తపరోబభూవ ఏవందేశికవర్యస్య స్వేంద్రియాణి
నిరంతరం । తదధీనానిజాతాని దర్శనాదేవతద్వధోః ॥ ౬౧ ॥ అథతాం
మంగనాంనాభిరసేకాంకీరనూనయః । పునశ్చసరసాలాపంకర్తుం స
ముపచక్రమే ॥ ౬౨ ॥ కాత్వంబాలేకస్యకకలత్రోద్భాసినద్వోడయుగ్మేక
స్మాదత్రప్రవిమలహృతే కారణాదాగతాసి । భర్తాకస్తేకనిజకకౌకాత్వదీ
యా ముదామేసమ్యక్ప్రోక్త్వా సరసవచనైస్సానురాగంభజస్వ ॥ ౬౩ ॥
కేనానీతాకేనవాజల్పితా వైకైస్సాకంనాసంస్థితా చాత్రబాలే । వీణాగా
నం కేనవాభ్యాసితంత్వం సర్వంమహ్యంసావధానేనబ్రూహి ॥ ౬౪ ॥
స్వామిన్ దేవమహానుభావ భవదీయాంఘ్రిద్వయాభ్యర్చనా । సంసక్తా
మఖిలానుమోద నకరీంసంగీతవిద్యాంచితాం । చామాఖ్యస్యచపుత్రి
కాంసవినయాంసభ్రాతృకాంసాదరాం । రాజ్ఞాబిల్లమనామకేన భవత
స్స్వామిన్యమాపాదితాం ॥ ౬౫ ॥ స్వచ్ఛందంతువిహారిణీం సరససన్మా
న్యాంసఖీభిర్వృతాం । త్వత్స్వామిన్యముపేయుషీంబహువిధైస్సంభా
షణైశ్చాభసురాం । వీణాగానవిశేషవాద్యనిపుణామాలోక్యమాంసర్వత
స్సర్వోత్కృష్టతయావిశేషవిభవైరామోదయశ్రీగురో ॥ ౬౬ ॥ ఇ
త్యన్యోన్యస్యవిశేషవాజ్ఞి పుణతామాపాదయంతీంతదా । దృష్ట్వాతాంమ
దనాంబకైర్దృఢతరైరాపీడితస్వాంతక । స్తత్తస్యాముఖపంకజాత విగ
ళద్వాణీభిరాత్మీయకం । చేతస్తాపమపానయన్ పునరపిప్రాహేద్ధమాలో
కయన్ ॥ ౬౭ ॥ బాలేభావభవారిభక్తిమనఘాముత్సృజ్యభావ్యామమ
భాస్వద్భావసభాసురాంగి వనితేత్వయ్యేవనిశ్చంచలః । సంస్థాస్యంతిమ
మేంద్రియాణికిమహాన్ స్థాస్యంతిత్వయ్యంగనే । కింకార్యంసదకామ
చారిణి వినాత్వాంనోత్సహేసంస్థితుం ॥ ౬౮ ॥ బాలేత్వద్వయస్సంగదర్శ న

వశాదేవాస్మి చౌత్సుక్యవాన్ । భూత్వా స్వర్గసుఖాదికం చ గణయే నాద్యా
పి నో సుందరి । తస్మాన్మాం మహాత్వత్కటాక్ష విలసత్సద్వీక్ష సౌభాగ్యసు
ధై । రాజ్యాభ్యాసమనోభవానం గవతం నావేక్షయ త్వం హి మాం ॥
౧౯ ॥ నింద్యో౽వాస్తు నిజానుకూల విషయే పూజ్యో౽స్తు వాసు ప్రభే । భో
జ్యాభోజ్యవిశేషనాస్తు నిచయే తస్యాభ్యతస్యాస్తికం । పశ్యాపర్వవిమర్శితా
తాన పిఖిలప్రజ్ఞావతామస్య హో । తద్వత్స్యాన్మనసానుగస్య నహి
నింద్యం కించిదస్తి ప్రియే ॥ ౨౦ ॥ తస్మాత్తే సుఘరాధరామృత మహంపీ
త్వా కృపం శాసయే । దేహి శ్రీఫలసుస్తని ప్రమురితాం సుత్వస్య మాం పోషి
భో । పీనమప్రాదనతత్స్వరస్య హి పుంస్కోవానసాధ్యం భవేత్ । తస్మాత్తే
సుఘరాధరామృ మహం పీత్వా వ్రమృత్యుం జయః । ౨౧ ॥ కింవక్ష్యే౽ప్య
బలేన నోజ విక్లైరాపీడితో౽హం న్యథా । మామాలింగ్య దృఢం సునో
జ పీడితాసు త్వాపత్యసంరక్ష్యతాం । మద్భిత్యోన్యమలాత్మకో౽యం పరం
నిశ్చాముదిష్టానుగ । స్వాంమాం ప్రీతి దీక్షకా భిల్లను మహారాజస్తుసంతుష్య
తి । ౨౨ ॥ ఉక్త్వాసద్గురుణా విశేష మదనాసక్త్యావిముహ్యద్ధృదా । చావం
ద్యాహనిజేచ్ఛయా ప్రహసితానిశ్వాసితంతం గురుం । భో స్వామిన్గురువ
ర్య నిత్యం తు జహాము భాశాస్త్రానవిద్భక్తిమాన్ । నేవం మావదమాం నృశంసయు
వతీ పద్వాత్సంత మోహం త్యజ ॥ 23 ॥ త్వం దేశిక స్సర్వగతాను మోదక స్సమస్త
శాస్త్రానుగత ప్రచారకః । సమస్తరిష్యోత్కట పాపనాశకః కథం హి మాం ప్ర
త్యనుముహ్యసి త్వం ॥ ౨౪ ॥ భవత్పదాబ్జార్చనతో౽యం హి సుమాపవ
త్యస్సుతరాం భవామః । సమస్తకార్యేష్వపి నిశ్చలాశ్చ సర్వానుకూలా
చరణే సమర్థాః ॥ ౨౫ ॥ మదంగమావేక్ష్య నిరంతరం భవాన్ భావోద్భ
వస్యాశుగపీడితో౽సి । స్తనావిమౌ మాంసలితౌ మదీయౌ దృశావపి ప్రోత్క
టదూషితాన్యతే । ౨౬ ॥ శేషం సమస్తాంగమపి ప్రశస్తం పాదం సమస్తాస్థి
మయంచ స్వామిన్ । సంతో౽మహంతస్సకలం విదిత్వా నిర్మోహతాం యాం
తి నిజాసు స్త్రీషు । ౨౭ ॥ పరాంగనాలోకనతాం హి పుంసాం ప్రాచీనపుణ్యం
పరినశ్యతీతి । భవంత ఏవ ప్రవదంతి నిత్యం పునః కథం నో ఘసిమా మమో
గ్యాం । ౨౮ ॥ నిజేష్టలింగే నియతో౽నువృత్తి మదంగభావేక్షణమావిరా
సీత్ । సదాశివస్యోత్తమమంత్రరాజ పంచాక్షరీమంత్రపరస్య కేద్యః ॥ ౨౯

మయీతిసంసక్తమనాశ్చభూత్వా నిరర్థకంచింతితవానసిత్వం । గురో
శ్చలింగస్యచజంగమస్యచ ప్రసాదభోగేపరమార్థవృత్తే ॥ ౮౦ ॥ కథం
మదోష్ఠామృతమాశుపాతు మాకాంక్షతే తేరసనాగ్రమేతత్ । పద్మాసన
స్థఃపరమేంద్రియాణి బాహూచపాదౌచనియామకస్సన్ ॥ ౮౧ ॥ మదం
గమాశ్లేషితుముద్యమానో భవిష్యసిత్వంబహుబద్ధపామరః । రుద్రా
క్షమేకైకమనుప్రయుక్తం సంచాలయన్దీర్ఘకరాంగుళీభిః ॥ ౮౨ ॥
మత్కంఠహస్తస్తనపార్శ్వకాదిషు నఖక్షతానీహసికర్తుమాదరాత్ ।సర్వం
త్విదంవీక్ష్యవిచారతస్త్వం ప్రసిద్ధమార్గంచరభూసురేంద్ర ॥ ౮౩ ॥శ్రు
ణోతిచేద్బిల్లమరాజవర్యో మావీక్ష్యతిత్వామపినానుమన్యతే । ఇతీర్య
మాణాంనిఖిలార్థబోధినీం ప్రియాంసముద్వీక్ష్యచచన్ననామ్నాం ।౮౪
పునశ్చతాంప్రాహపురస్థితాంప్రతి ప్రకంపితాంగఃప్రమదామణింతదా ।
బాలేత్వదీయైర్బహుభాషణైఃకిం ప్రయోజనంమేప్రకృతోపయోగం ।
౮౫ । త్వదోష్ఠదివ్యామృతమాశుదత్వా దోర్భ్యాంసమాలింగ్యచసుస్థి
రంకురు । గతాగతప్రాణచయస్యపుంస స్సంజీవనంమేసఖితేధరామృతం।
౮౬ ॥ వదయసంవిముఖామహిమాస్పదా స్సులలితాంగజసంహరభక్తి
కాః । కలితరూపవతీషువరాంగనా స్వనుగతాత్మహృదస్స్వైరనిందకాః ॥
౮౭ శ్రుణుమదీయవచఃకమలేక్షణే మదనబాణవశానుగతంత్విహ । తవక
టాక్షసువీక్షణసంచయైరను నయంమయినిశ్చలితాధవ ॥ ౮౮ ॥ సుదతి
సత్యమనన్యమనాస్సతీ । మయిగురుత్వధియంత్విహమాక్షిప । గురురపీహ
నిజోత్కటశక్తిషు ప్రవిమలాసుమనోనహిరోచతే ।౮౯॥ వదతిశక్తిమపి
స్వగుణామలే। సతిసతీతదనుక్రమవర్తనే। సురతతంత్ర తయాగురువర్య
కం నియమితుంసుమనాస్తమువాచసా । ౯౦ ॥ గురువరాద్యతవానఘ
మానసం మయినిరంతరమస్త్యతినిర్మలం । తవనిరంతరమామకసారతం
సులభతాముపయాతినసుశ్రయః ॥ ౯౧ ॥ ఏవంతన్ముఖపంకజాత గళితం
వాక్యంనిశమ్యస్వయం నిత్యానందమవాప్యసద్గురురయంస్వస్థోభవత్తాంస
ఖీం । సంభావ్యాఖిలభూషణైశ్చ వసనైరామోదయన్నంగనాం । మో
హీముంచితసర్వకర్మనిచ యస్స్వాంతేనిశామస్మరత్ ॥ ౯౨॥ సూర్యేచా
స్తగిరింగతేగురు వరస్సంధ్యోచితంకర్మకం।నిర్వర్త్యాశునిజానుకూల ని

ఖలవ్యాపారవృత్త్యాభృశం । శయ్యాగారమశేషరత్న విలసత్స్తంభ
కుడ్యోజ్జ్వలం । మంచోద్భాసితమంగజాత విభవైరాపాదితంప్రావిశత్ ॥
౯౪ ॥ మంచోపరిస్థాంమహిళాంముదాత దాసమానయన్నభ్యుదితేహి
మాంశౌ । తద్వక్త్రబింబంచహిమాంశుబింబం తుల్యత్వమాపాదితవాక్
సదేశికః ॥ ౯౫ సకోకిలారావమతంద్రితస్సన్ నిశమ్యతస్యాశ్చతుచంన
నామ్న్యాః । సల్లాపమానందవిధాయకంస్మరన్ తయోర్విభాగేనసమర్థ
తామగాత్ ॥ ౯౬ । ఏవంతయాత్మాసమమేకధాగురుస్సంయోగతా
మేత్యదృఢానుభావైః । ఆలింగనైర్దంతనఖక్షతైశ్చ తైస్తైస్సుఖంస్వా
నుభవంత్వపశ్యత్ ॥ ౯౭ । తన్వ్యాసహబ్రాహ్మణపుంగవోఽయం త్రి
యామమేవంత్రుటికాలమాచరన్ ।నతృప్తిమావాపనిధిర్దరిద్రో యథా
సముద్వీక్ష్యతథైవమోహీ ॥ ౯౮ । ప్రత్యూషకాలంప్రసమీక్ష్యసావ
ధూః శయ్యాంసముత్సృజ్యచలత్ప్రశోభా । స్రస్తాంబరాచంచలితోరు
హారా శారీరభావైఃకృశతామవాప్య । ౯౯ । స్వామిన్నిశాంతంమమశీ
ఘ్రమద్య గచ్ఛామిసూర్యోదయకాలఏషః । ఆజ్ఞామిదానీంమమదేహిస
ద్గురో గత్వాసుచిత్తాభవనేవసామి ॥ ౧౦౦ ॥ పశ్యంతిచేత్పౌరజనాశ్చక
ల్యే మామాక్షిపంత్యేవమహీశ్వరంప్రతి । నివేద్యనిస్సారయితుంస్వదే
శా దుష్టాత్మకమయంత్యేవనసంశయోఽత్ర ॥ ౧౦౧ । త్వామప్యయోగ్యం
ప్రవదంతిసర్వే సోఢుంనశక్నోమిజనాపవాదం । తస్మాదముష్మాత్తవస
న్నిధానాన్నివారయ శ్రీగురువర్యమామిహ ॥ ౧౦౨ ॥ జాతీశ్వరః ॥ జాతీ
శ్వరస్తద్వచనంనిశమ్య చింతాసమాక్రాంతహృదావధూంప్రతి । సిశ్వా
సయన్నాహనిజానురాగాద్బాలేవినాత్వాంత్రుటికాలమాత్రం ॥ ౧౦౩ ॥
నక్షంతుమిచ్ఛామ్యహమత్ర బాలేత్వయాసమం ప్రస్ఫుటపంకజేక్షణే
ఆగత్యచావాంపునరప్యమందం చాత్రాగమిష్యావఇతిప్రబోధయత్ ॥
౧౦౪ ॥ స్వామిన్నేషమవాచ్యమస్తు హృదయంత్వయ్యేవనిశ్చంచలం ।
కింతుత్వత్ప్రియశిష్యవర్యమనఘంరాజానమభ్యేత్యచ । తస్మాత్సత్కృతి
పూర్వకం బహుధనంలబ్ధ్వాదుకూలానిచ । ప్రీతేచామసునామకాయ
ప్రతిదత్వాచాగమిష్యామిభో ॥ ౧౦౫ । దేశికః ॥ రాజానంప్రతికింప్ర
యోజన మహాభాసర్వంమదీయంధనం । స్వర్ణంరౌప్యమశేషవస్తు ని

చయంవస్త్రాణ్యమోఘానిచ । నీత్వాగచ్ఛయథేప్సితం గుణవతిప్రాచుర్య
తోహంతవ । స్వాధీనస్స్వకరార్పితేధన వరేశాభీరతో మానిని ॥ ౧౦౬ ॥
చన్ననామ్నా ॥ స్వామిన్మజ్జనకస్తథైవ జననీహిత్వాసదామాంవినా ।
భోక్తుంనేచ్ఛత ఏవపర్యుషితకంతన్మేముదాదాస్యతః। పాథేయంచబిడాలకు
క్కుటమహాశ్వాన్నైశ్చసంరక్షితం । దత్వానిత్యమితస్తతః ప్రచలతోమ
య్యేవనిత్యోత్సుకా । ౧౦౭ ॥ దృష్ట్వాతౌపితరౌమదీయ గమనాదత్యం
తసంతోషిణౌ। శీఘ్రంతావకసన్నిధింప్రతి సమాగంతుంసమాజ్ఞాపయ।
ఏవంసమ్యగుదీరితోగురు వరస్తన్వ్యాతయాకాముకః । గత్వాశీఘ్రము
హైవమాంప్రతి సమాగచ్ఛేతిచాజ్ఞాపయత్ । ౧౦౮ । సర్వంద్రవ్యమ
శేషవస్తునిచయంవస్త్రాణ్యనేకానిచ । సంగృహ్యైశునిజేచ్ఛయా గురువ
రస్యాజ్ఞాంచలబ్ధ్వాముదా । సర్వైర్బంధుభిరావృతంపట కుటీరంప్రాప్య
నైజంతదా । ప్రీతేసర్వమవేదయద్గురు వరాత్సంప్రాప్తరూపంమహాత్ ॥
౧౦౯ ॥ ఇతి శ్రీ బిల్లమరాజ కథాయాం చన్ననామ్న్యాః స్వగృహప్రా
ప్తి కథనన్నామ దశమాధ్యాయః ॥

—(*) ఏకాదశోఽధ్యాయప్రారంభః (*)—

బాలే త్వద్గమనానుసారిహృదయం త్వన్యోఽస్య రాగాదిదం। నాహం
స్థాతుమపి ప్రియేఽఖిల సన్మార్గప్రసంగోచితః స్థాస్యామీతిబ్రువన్ రురోద
సకరామాలింగ్య తామంగనాం। వక్షోజోన్నతకుంభయుగ్మ కమరా
దాపూరయన్నశ్రుభిః॥ ౧ ॥ స్వామిన్భోగురువర్య మామకహృదబ్జే
త్వామహంసర్వదా। ధ్యాత్వా కానపి భూపతీన్ప్రతి మదీయాం తాంవిధి
స్నానోత్సహే। అంభోజాయతనేత్రి సుందరి భవత్సల్లాపనే నిశ్చలా। జి
హ్వామేకథమన్యథాజన వరే సంభాషణీయా భవేత్ ॥ ౨ ॥ స్వామిన్ ని
ర్జితకామరూపభవతా దోర్భ్యాం కృతాలింగనం నిత్యానందకరం నిరం
తరభవత్సాన్నిధ్యమాపాదకం। సంత్యజ్యాహమతీవమోహజనకం సంస
భోగసోత్సాహకం నేచ్ఛామ్యన్యజనం మహాబాన్నతమపి ప్రద్యుమ్నమం
గోద్వహాం ॥ 3 ॥ ఏవంతం గురువర్యమాదర వశాదామోదయంతీస్వ
యం। నిర్గత్యాశు శనైశ్శనైర్నిజ జనక్రాంతం నిశాంతం ముదా। గచ్ఛం
తీ క్రమలేక్షణాకలిత సద్గ్రైవేయకోద్భాసితా। మధ్యేత్యాహ వధూం ప్ర
తి ప్రియతమాం దీనాననో బ్రాహ్మణః ॥౪॥ బాలే మామకచిత్తచోరిణి వశ
ప్రాచుర్యతో మాం ప్రతి। స్వాభిప్రాయమవేక్ష్య తావక గృహం ప్రత్యాగ
మిష్యామి భో। వక్తారం గురుమిత్యభో గురువరస్వాతంత్ర్యశక్తిం త్యజ
శ్రీకంఠార్చనతత్పరో భవ న చేద్దూష్యో భవిష్యస్యథా ॥౫॥ దూష్యః
కః కమలాయతాక్షి బహుధా నిందాస్పదః కో భవే। త్సర్వానందమయశ్శి
వోఽపి హి జగతామాధారకశ్శంకరః। నాహం వేద్మి శివేతరం జగదిదం ప్రజ్ఞా
వతా చక్షుషా। జానామ్యద్య మదీయభావ సవిధం మాశంకయ ప్రేయసీ
౬ ॥ జ్ఞాత్వా తద్ధృదయం నితాంత మలఘు ప్రజ్ఞావహం ప్రస్ఫుటం। హిత్వా
తం గురువర్య మాత్మసదనం సంప్రాప్య సా సుందరీ। గత్వా మాతరమాశు
చామ పితరం నానావిధాన్బాంధవాన్। స్వప్రజ్ఞావశతస్సమార్జిత ధనం
సందర్శయంతీ స్థితా। ౭ । శ్రీజాతీశ్వరసద్గురుం ప్రవిలసచ్ఛృంగార
భావాదిభిః। ర్భంఫైర్బంధురధేనుకాది భిరపి స్వాత్మానుగుణ్యైస్తథా।

నల్లాపైశ్చసదానుమోద నరకరైస్సంతోషయిత్వాభృశం। చానీతంసక
లోరువస్తు నికరంపిత్రేసమర్ప్యావదత్ ॥ ౮ ॥ భోభోమేపితరామదీయ
సకలాన్సద్బాంధవాన్సాదరం । శుశ్రీణ్వాంత్వార్యమతేజసం గురువరంమనోన్మ
హాజాలావృతం । కృత్వాసర్వధనానివస్తునిచ యానాన్యాదాయసన్మార్గతః
స్వస్థానంసముపాగతా నరవరైర్మాన్యాసతీసంప్రతి । ౯ ॥ ఇత్యుక్త్వాని
జభూషణాని సకలాన్యాసాద్యవస్త్రాణిచ । సర్వేభ్యస్స్వజనేభ్యఏవ సహ
సానందర్శయంతీసతీ । ఆనంద్యాత్మజనైస్సహో నిజగృహేనిర్వ్యాకులా
నిశ్చలా । సంస్థాభూమిసురార్యసద్గురు వరేనిష్పాదితాత్మక్రియా ॥ ౧౦
మందేహోసురసంహతి బహుతరామూంబాధతేసర్వథే । త్యాలోచ్యా
త్మసుసారథిః ప్రవిలసచ్చంద్రాయుధోద్భాసితః । సూర్యప్రేరితసర్వఘృ
ష్టి నికరాధ్యక్షోరుణశ్శుద్ధధీ । స్సంప్రాప్తోయమితీవసర్వ జనతామానంద
యంశ్శోచ్చిద్ధితః ॥ ౧౧ ॥ భోభోబ్రాహ్మణపుంగవాప్రవిలసద్బ్రధ్నాఖ్యశ్రీ
కాలోమహాన్ । జాతశ్శీఘ్రమిహైవగాంగసలిలేస్నాతుంచయాస్యంత్వితి
బోధ్యంతీవపదాయుధాస్స గరుతస్సంచాలయంతోద్ధితాః । కూజంతిస్మ
నిజాశ్రమస్థ వలభీష్వామోదయంతోజనాన్ ॥ ౧౨ ॥ తత్కాలేనిబిడాం
ధకార తతయోనిస్సారితాస్సర్వతః । ప్రాచుర్యేణపతత్రిణోపి పరితోధ్వ
న్యంతఏవస్వయం । వల్మీకాంతరలీయతాహి సముదాయాదర్పణోనిస్పృ
హాః । జాతాకైరవసంతతిర్ముకుళితాకోకీవియోగంగాతా ॥ ౧౩ ॥
సూర్యోదయేసుస్థిరతాముపేత్య నిత్యోచితంకర్మనివర్త్యబాలా । అలం
కరిష్యన్స్వపురశ్చభూషణై రిద్ధంబభాషేపితరంసుభాషిణీ ॥ ౧౪ ॥ పితస్త్వ
మన్యంసుజనానుమోదకం సువేషమాదాయసుఖేనసత్ప్రభుం సంతోష
యి త్వా సకలం చ ద్రవ్యం సంపాదయాశు త్వమిహైవసత్వరం
౧౫ ॥ ఇతిబ్రువంతీమథవీక్ష్యసాధకః పితాథచామాహ్వాయకోముదా
తాం । తథేతినిశ్చిత్యవిశేషరూప మాపాదయామాససరోజనేత్ర్యాః ॥
౧౬ ॥ పాదేకటౌహస్తతలేచకంధరే ఫాలేశిరస్యుత్తమశంకరాంకాన్ ।
నాగాచ్ఛశార్దూలసురారిచర్మత్రిశూలహాలాహలవహ్నిచంద్రాన్ ॥ ౧౭
ధృత్వాతథావామశరీరభాగే మాహేశ్వరీంరూపమరాద్ధధానాం ।సమస్త
లోకానపివిస్మయంతీం తాంచార్ధనారీశ్వరరూపధారిణీం ॥ ౧౮ ॥ రాజా

బిళ్లమనామకోఽసుర వరస్యాఙ్ఘ్ర్యంబుజాతార్చనాం। కృత్వా నైజగృహం
ప్రవిశ్య విహితే సింహాసనే సంస్థితః । శ్రీశైలేశమహేశశంకర మహాదే
వేతిచోచ్చారిణీం । శ్రీపంచాక్షరశంకరాంకిత వపుర్నిర్ధారిణీమైక్షత
౧౯ ॥ విలోక్య రాజాపిహితార్ఘనారీ సువేషమత్యద్భుతమావహంతీం।
సమస్తవస్తూనిచభూషణాని దత్వాచవస్త్రాణ్యపితామపూజయత్ ॥ ౨౦ ॥
గృహీతసర్వార్థచయాసతీసా ముదంప్రపేదేముదితాంతరంగా । కేనాపి
రాజ్ఞాబహుభూషణాని వయంసువస్త్రాణ్యపినాప్నువామః ॥ ౨౧ ॥ అ
స్మిన్ దినేమామకభాగ్యగౌర వాదమూన్యమూల్యానినిషేవితాని । ధ
న్యావయంమాన్యతరాశ్చలోకే ఇతిబ్రువంతోభృశముల్లసంతః॥ ౨౨ ॥ ఇ
తిప్రహృష్టాబహుమన్యమానా నిజాలయంచామముఖాశ్చసాధకాః । వృ
త్త్యామహత్యాపిచచన్ననామ్న్యా ప్రపేదిరేప్రస్ఫుటద్రవ్యసంచయం ॥
౨౩ ॥ సాచన్ననామ్నీసకలైశ్చబంధుభిస్సఖీభిరామోదముపార్జితాభిః
సుభూషణైర్భూషితదేహవల్లీ విసృజ్యజాతీశ్వరసద్గురుంబభౌ ॥ ౨౪ ॥ జా
తీశ్వరస్తాంజగతిప్రసిద్ధాం సులోచనాంచేతసిచింతయన్సదా । శీఘ్రం
త్విహైవాశ్రితశిష్యజాల స్వభావతస్సన్నిధిమాగమిష్యే ॥ ౨౫ ॥ ఇతీ
ర్యమాణోనితరాంప్రబోధ్య క్వవాగతాకందుకసుస్తనీసా । కఠోరవృత్త్యా
కమలాయతాక్షీ కృపావిహీనాకృపణంవిసృజ్య ॥ ౨౬ ॥ నాయాతిచేత్సార
సపత్రలోచనా నాగేంద్రయానానసహేసుమాశుగాన్ । కరోమికింకాం
చసఖీంచప్రేష యామ్యనన్యచిత్తాం మయికార్యసాధనీం ॥ ౨౭ ॥ వన
ప్రియాలాపమనూపమేయం శ్రుత్వాతదాలాపమితిప్రభోధతే । శనైశ్శ
నైశ్చేతగరుత్సమాగమం దృష్ట్వాతదీయాగమనంసుమన్యతే॥ ౨౮ ॥ భృం
గాళిఝుంకారరవంతుశ్రుత్వా తదీయవీణాధ్వనిరేవమన్యతే । మందాని
లోద్భూతమహాసుగంధం తదంగనాదేహవిలిప్తగంధం ॥ ౨౯ ॥ ఇత్యు
చ్యమానోబహుధాచధృతి భ్రాంత్యాసహబ్రాహ్మణపుంగవోగురుః ।
మనోజసంభూతసుమాస్త్రతాడితః ప్రకంపితాత్మీయమనోంబుజాతః ॥
౩౦ ॥ నభుంజతేనస్వపితిప్రహృష్యతే నభాషతేనిందతిస్వాత్మసంస్థితిం।అతీవ
చింతావశమాప్యభూసురో రురోదహాకామినిహాప్రియేసఖి ॥ ౩౧ ॥
హామందయానేహరిణేక్షణేమాంసంరక్షయేతిస్మరతిప్రమోహాత్ । భూ

మాలుతన్నశుశ్రిజలం ప్రముంచన్ హస్తేముఖం న్యస్యతిశశ్వదుచ్చరన్ ॥ ౩౨
స దేవదేవత్స్వవిలీనమానస సోపరాత్పరం శ్రీపరమేశ్వరం త్యజన్ । కందర్ప
కాండోద్భవకాండతాడితః కరీంద్రయానామతి రేవనాన్యథా ॥ ౩౩ ॥ నీ
త్వాదినం నిశ్వసనం ప్రకుర్వన్ సంప్రాప్తసూర్యాస్తమయేద్విజోత్తమః ।
సంధ్యాదికం కృత్య మతీవయత్నాత్ కృత్వా నితాంతం వినినిద్రితేజసే ।
౩౪॥ ఉద్ధాయశయ్యాతలతో ద్విజేంద్రో బభ్రామ సర్వత్రవనే పిశాచవత్ ।
పూజోపకారాణ్యఖిలాని చాంత గృహే వినిక్షిప్యనితాంతవేగః ॥ ౩౫
సచ్ఛాత్రవర్గాన వబోధయన్ సన్సున్మత్తభావం ప్రతిపాదయన్నినా । తాం
చన్ననామ్నీమనుగంతుముద్యమో బభూవ భావోద్భవబాణపీడితః ॥౩౬
శుశ్రీణోతి రాజాయదిచావమానం త్వైవసద్భక్తచయే చవంచనం । నిందం
తిపౌరా ఇతిభావముత్సృజన్ తదంగనాన్వేషణతత్పరోభవత్ ॥ ౩౭ ॥
ఇతస్తతః పర్యటనం ప్రకుర్వన్ నిశీథకాలే నిలయం ప్రియాయాః । అలభ్య
మానో హతసైజమానో హాచన్ననామ్నీత్యనుమన్యమానః ॥ ౩౮ ॥
చక్రీవతాంబంధనరజ్జుభిస్తదా సంబంధ్యమానాత్మపదాబ్జయుగ్మః । పతన్న
తన్నుద్ధరమాం ప్రియేతి చోచ్చారయన్నుచ్చలతీవతత్ర ॥ ౩౯ ॥ పత్రా
దిభిర్నిర్మితకుట్టిమేషు ప్రలోభబుధ్యా ప్రచరత్తదంగనాః । సమీక్ష్యసా
చన్నసునామధేయా నాస్త్యత్రభామేతినతానసోభూత్ ॥ ౪౦ ॥ నవీన
మేనం నరమీక్ష్యశ్వాన స్స్వభ్యాగతాస్తం బహుధానిరుధ్య । విద్రావ
యామాసురతీవనిశ్చలా బహీతిబహ్వ్యాబహుధాధ్వనంతః ॥ ౪౧॥
అదృశ్యమానాం కమలాయతాక్షీ మనేకధాభాసురకంబుకంఠీం । అన్వేష
యన్నంగజబాణపీడితో నిర్నిద్రహారోభవదగ్రజన్మా ॥ ౪౨ ॥ మోహాం
ధకారేతిమిరే చసంచరన్నకించిదధ్వానమపిప్రియాంగనాం । సోపేయి
వాన్ సద్విజసత్తమోయువా పపాతప్రోచ్చైర్లగుడైః ప్రపీడితః ॥ ౪౩ ॥
ఏవంవిధస్యోత్తమదేశికస్య కరీంద్రయానావశతోతికష్టం । సంప్రాప్తమి
త్యుప్త ఇవోపధీశో ద్యుమండలేదృష్టిపథం ప్రపేదే ॥ ౪౪ ॥ నిశాపతా
వభ్యుదితే తదానీం కళాస్తదీయాః కకుభో విరేజుః । దేదీప్యమానే సతిపం
కజారౌ సర్వే సముద్ధాయచసాధకాస్తే ॥ ౪౫॥ పతంతమాయాంతమతీవ
కష్టం సంప్రాప్తవంతం తమవేక్ష్యమాణాః । నితాంతసంతోషభృతాంతరం

గా బభూవ్రత్యున్నతకంధరా స్తే ॥ ౪౬ ॥ భోభోమహాసాధకసజ్జనాశ్చ
సర్వాస్త్రియస్సాధుమఖండభావం । పశ్యంతిమోహాంధతమఃప్రవిష్టం క
ష్టాన్మహాత్కష్టనివిష్టచేతసం ॥ ౪౭ ॥ జాతీశ్వరం ఘుర్ఘురితాఘమేనం
మదీయచన్నాభిధధారిణీంప్రతి । సదాశివేనిశ్చలమానసస్య సద్భావవన
స్యాస్యకథంవికారః ॥ ౪౮ ॥ సద్వంశజాతాస్సుధియోమహాంతః క్వహీన
మార్గస్థితకర్మభాజః। అస్పృశ్యవర్ణావయవాస్సదాక్వప్రముహ్యంతిబ్రా
హ్మణవంశజాతః ॥ ౪౯ ॥ విజాతివంశోద్భవసుందరీఃప్రతి ప్రలోభబుద్ధిం
ప్రకటీకరోతి । శమాదయస్సద్గుణసంపదోఽస్య నిరర్థతామాపురతీవచంచ
లాః ॥ ౫౦ ॥ ఏతస్యమానంనియమాశ్చసత్క్రియాః కుతఃప్రయాతాఃకి
మువానవేద్మి । మదీయచన్నాహ్వయసుందరీంప్రతి ప్రయత్నతోయాతి
పతన్నితస్తతః ॥ ౫౧ ॥ ఇత్యుచ్యమానాన్ప్రతికాచిదంగనా చండీతినా
మ్నాపరిభర్త్సితాసతీ । తమాగతంవీక్ష్యతదాబభాషే ఆగచ్ఛనేష్యా
మితదంతికంత్వాం ॥ ౫౨ ॥ జాతీశ్వరంహస్తతలేనగృహ్ణాతి తన్మందిరం
ప్రాప్యతలోదరీంతాం। శయ్యాతలేసుప్తవతీంసుభాషిణీ ముద్ధాప్యచన్నా
హ్వయసుందరీంతదా ॥ ౫౩ ॥ భోసుందరిబ్రాహ్మణవర్యమేనం పశ్యత్వ
దర్థంసముపాగతంగురుం। నితాంతకామాతురమర్థదాయినం నీత్వాత్వదం
కేవినివేశయాద్య ॥ ౫౪ ॥ నిశమ్యతద్వాక్యమతిప్రయత్నా దుత్థాయ
శయ్యాతలతోఽథసుందరీ । తద్దేశికాంఘ్రిద్వితయంప్రణమ్య ప్రబద్ధహస్తా
బ్జయుగీబభాషే ॥ ౫౫ ॥ స్వామిన్మయ్యపరాధమాదర వశాద్విస్మృత్య
యద్యత్కృతం । తత్సర్వంత్వనఘప్రసహ్య నితరామన్యోన్యభావోఽభవ ।
ఆజ్ఞామంబుజపత్రనేత్ర భవతస్సంగృహ్యరాజాంతికం । గత్వారాజవరే
ణసద్బహుమతింసంప్రాప్తవంతోవయం ॥ ౫౬ ॥ ఉక్త్వైవమేతంద్రుతా
గురువరంహస్తాబ్జయుగ్మేనసా । శయ్యాయాముపవేశ్యకామ విశిఖై
రాపీడితంబ్రాహ్మణం । గాఢాలింగనచుంబనాదిభి రనేకైర్భావజోద్దీపకై
స్సంతృప్యాంగజకేళిభిస్సహ తదాసంతోషయిత్వాహతం॥ ౫౭ ॥ దేశికేం
ద్రయథాశర్మగచ్ఛశీఘ్రంమఠంప్రతి । వయమద్యగమిష్యామ స్వస్థానా
దన్యపట్టణం ॥ ౫౮ ॥ మాంత్వంచిత్తేక్షిపశ్రీమన్ మావిస్మరమహీసుర
భవంతమేవమత్వాంతే చింతయామినిరంతరం ॥ ౫౯ ॥ ఇత్యుచ్యమా

నాంనారీంతా ముద్వీక్ష్యగురుసత్తమః । పునఃప్రోవాచనితరాం న్విశే
షాద్దైన్యమావహా ॥ ౬౦ ॥ బాలేత్వయిగతాయాంతు సత్యంమామా
కసంస్థితిః । నాత్రస్యాన్నిశ్చయం మేనేనాగేంద్రగమనేశుభే ॥ ౬౧ ॥ స
రోజనేత్రేహిత్వాత్వాం స్థాతుంమేకింప్రయోజనం । అనేకమణిసంఘాత
సంచితంమందిరంకుతః ॥ ౬౨ ॥ సచ్ఛిష్యవర్గైశ్చాన్యైశ్చ సమేకించిత్ప్ర
యోజనం । నిమిషంవాత్రసంస్థాతుం నోత్సహేకమలాలయే ॥ ౬౩ ॥
సమస్తవస్తుజాలస్య సమస్తద్రవిణస్యచ । సమస్తమంత్రవర్గస్య దర్శ
నంతవకారణం ॥ ౬౪ ॥ ఇత్యుక్తఃపునరప్యాహ స్వామిన్నాగమనంమ
యా । దూష్యత్వంప్రాప్యనింద్యోసినాత్రకార్యావిచారణా ॥ ౬౫ ॥ దు
ష్కులప్రసవాచాహం దుర్మార్గనిరతాసదా । స్వైరిణీచదురాచార
పతీచాహంనసంశయః ॥ ౬౬ ॥ ఏవంమాంతత్వతోజ్ఞాత్వా త్యజపూర్వోత్త
మానఘ । భవంతోబ్రాహ్మణశ్రేష్ఠా సదాసజ్జనసేవితాః ॥ ౬౭ ॥ నిరం
తరసుఖాస్వాదజన కాంసచ్ఛుభావహాం । శివపూజాంపరిత్యజ్య నిరర్థక
మనీషయా ॥ ౬౮ ॥ ఐహికాముష్మికాధ్వానం త్యక్త్వాదుర్మార్గగో
యది । దూష్యంతిసర్వలోకాశ్చ పతంతంభవసాగరే ॥ ౬౯ ॥ శూ
ద్రాంగనాంసమాశ్రిత్య చన్నాఖ్యామితిదేశికః । గర్భభ్రష్టత్వమాప
న్నః కులహీనోభవత్యథ ॥ ౭౦ ॥ ఏవంలోకాపవాదంవై ససహిష్యేమ
హీసుర । భవానపిప్రయత్నేనత్యక్త్వా మాంసుఖమావహ ॥ ౭౧ ॥ శ్రు
త్వాతద్వచసంధర్మ గోచరంబ్రాహ్మణోత్తమః । బాలేకిమర్థంమాంప్ర
త్య హితంప్రతిభాషసే ॥ ౭౨ ॥ సర్వంజానామితన్వంగి శాస్త్రానుగది
తంవచః । సర్వేభ్యశ్శివభక్తేభ్యో యత్కృతంసుఖదుఃఖజం ॥ ౭౩ ॥ సు
ఖంవాదుఃఖమన్యద్వా సర్వంశివసమర్పణం । కుర్వతఃపురుషస్యార్థ సిద్ధ
యస్సంభవంతిహి ॥ ౭౪ ॥ తస్మాన్మమాన్యథాబుద్ధి ర్నాస్తిసత్యంబ్రవీ
మ్యహం । త్వద్రతేస్సుఖముత్కృష్ట సుఖమేవనసంశయః ॥ ౭౫ ॥ నాహం
నిందాపవాదాభి ర్బిభ్యేచంద్రనిభాననే । ఇత్యుక్తంతంగురువరం ప్రాం
జలిఃపురతస్థితా ॥ ౭౬ ॥ జగాదభవతశ్చిత్తం యద్యేవేచ్ఛతితత్కురు ।
యతఃపరంనవక్ష్యామి సర్వంజానాసిదేశిక ॥ ౭౭ ॥ అథసాపితరంప్రాహమజ్జ
నాన్నిస్సరంత్వీహ । ఇతిపుత్రీవచశ్శ్రుత్వా సచామఖ్యేతిసాధకః ॥ ౭౮ ॥

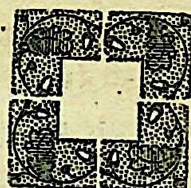
సర్వానాజ్ఞాపయామాస నిర్గచ్ఛత్వద్యసత్వరం ఇత్యుక్త్వాస్వయముత్థ్యా
చ్ఛ మశ్వమారుహ్యబంధుభిః ॥ ౭౯ ॥ తయాచచన్ననామ్న్యాసైస్ప్ర
యయౌప్రోచ్చలద్గతిః । జాతీశ్వరోఽపితద్భ్రాంత్వా కటిం చేలోరుబంధ
నాత్ ॥ ౮౦ ॥ దృఢమాబధ్యసహసా తయాసాకంవినిర్యయౌ । ఏతే
సమస్తాబహుభి స్సాధనైఃపరితోవృతాః ॥ ౮౧ ॥ దేశికేంద్రేణసహితాః
కాశీమాపుర్మహోత్సుకాః కాశీబహిస్థలేరమ్యే గంగాతీరేసువిస్తరే
౮౨ ॥ ఘోటోత్కటకుటీరాణి కృత్వాసర్వేమహాబలాః।సర్వైశ్చసాధనై
ర్నిత్య సాధకాపివిశుర్ముదా ॥ ౮౩॥ బిల్లమాఖ్యోమహారాజో నిత్యో
త్సాహసమన్వితః । యథాక్రమంగురోఃపాద పూజాంకర్తుమతంద్రితః॥
౮౪ । వినిర్గత్యమహోద్యానం నానావృక్షసమాకులం । అనేకపక్షి
సుమనోవల్లీ భిరతిరాజితం ॥ ౮౫ ॥ తత్రరాజన్మహాదివ్య మణిభిఃపరిశో
భితం । మఠంస్వదేశికేంద్రస్య దదర్శనృపనందనః ॥ ౮౬ ॥ దృష్ట్వామ
ఠంనమస్కృత్య దూరతోదృష్టిగోచరం । శనైశ్శనైస్తస్యపురః పూజా
మందిరమాయయౌ ॥ ౮౭ । నిత్యక్రమేణనియతో నిశ్చలోనిరహంకృ
తిః । అంతర్గృహేసదానంద వశగంసద్గురుంతదా ॥ ౮౮ ॥ జపంతంప్ర
జ్వలాకారం శ్రీమత్పంచాక్షరీంశుభాం । అదృశ్యమానంరాజేంద్రో
జాతీశ్వరమచింతయత్ ॥ ౮౯ ॥ ఇతస్తతఃపర్యటనం కృత్వాయత్రకుత
త్రచిత్ । అన్వేషమాణోతచ్ఛిష్యా నపృచ్ఛద్భూభృతాంవరః ॥ ౯౦ ॥
సద్గురుర్నాస్తిమేశిష్యా కుత్రవాతపసేగతః నోచేదదృశ్యతాంసిద్ధ సా
ధనైర్వాకుతోగతః । ౯౧ ॥ జానేసర్వంనమేబ్రూథ సత్యసంధాహిసాధ
వః । ఏవంబ్రువతిపృథ్వీశే శిష్యాప్రోచుర్మహీశ్వరం । ౯౨ ॥ ఇతఃపూ
ర్వదినేభూప ప్రభాతేదృశ్యతాంగతః । ఇతఃపరంనవిద్మోహి వయంభూ
పజనాశ్రయం॥ ౯౩ । ఇతితేషాంవచశ్శ్రుత్వా నిరాహారోదివానిశం । అ
న్వేషయన్వనాన్యం తగ్గృహాణిచమహీపతిః ।౯౪ ॥ నిర్విణ్ణోనితరాం
ఖిన్న మానసోభవదుత్తమః । కింకరోమీతిబహుధా చింతయన్మనసాకృ
తీ ॥ ౯౫ ॥ భృత్యానుత్తమసత్యభాష నిరతానాలోక్యభోభృత్యకాః ।
శ్రీమద్దేశికవర్యమాశునిత రామన్వేషయంతోధ్రువం । తద్వార్తామచి
రాత్ప్రగృహ్య సుఖదామాయాంతుమత్సన్నిధిం । గచ్ఛంత్విత్యనుభాష్య

మంత్రి నికరైస్సాకంస్వయంపర్యటత్ ॥ ౯౬ ॥ ఇత్యాజ్ఞాప్యధసందత్వా
తేభ్యశ్చోత్తమవంశజః । నస్వాస్థ్యమగమద్భూప స్సద్గురుస్యస్తమానసః ॥
౯౭ ॥ హామద్దేశికవర్యహాగుణ నిధేహాసత్యసంధామల । హాభక్తాశ్రయ
హాసుధీః ప్రవిమలశ్రీకంఠభక్తప్రియ। మాముత్సృజ్యనిజేచ్ఛయా ప్రవి
లసత్సచ్ఛిష్యమార్గానుగో । గచ్ఛస్యార్యజనానువంది తసదాసందర్శ
సందేహిమే ॥ ౯౮ ॥ ఇత్యుచ్చరన్మహాభక్త్యా గురోర్నామసహస్రకం।
పఠన్మహేశసర్వేశ ప్రతతోసాహిశంకర ॥ ౯౯ ॥ ఏవంశ్రీగురులింగ
జంగమ మహాపూజాక్రమంవిద్ధిభో । ఏవంభక్తజనానుకూల నిఖిలవ్యా
పారసత్కర్మచ । ఏపంమోక్షసుమార్గ ఇత్య నుదినంసందర్శయన్స
ర్వదా । మాముత్సృజ్యనిజాశ్రమాద్గురు వరక్వాసికృపావారిధే। ౧౦౦
ఏవంగచ్ఛతియత్రకుత్ర ఇతివానాహంవిజానామిభో । చేజ్జానామితవాం
ఘ్రిపద్మయుగళేసంసక్తహస్తాంబుజ।స్సన్నిత్యంత్వచలోభవన్త వపురస్స
ర్వంసహాచక్రకం । స్వప్రజ్ఞావశతఃప్రపాల్య నిఖిలాన్భోగాంశ్చసంప్రా
ప్నువం ॥ ౧౦౧ ॥ మాతాత్వంహిపితాచమేగురు వరస్త్వంబంధువర్గో
భవాన్ । త్వంమిత్రంచసమస్తధర్మ నికరానారాధమానాస్సదా । అ
స్మాకంపరమాదరేణ బహుధాసంబోధయన్దేశిక । ప్రాచుర్యేణతవాం
ఘ్రిపద్మ యుగళంసందర్శయశ్రీకర ॥ ౧౦౨ ॥ త్వంశ్రీశంకరఏవనా
న్యఇతిమేసద్భావనాసిద్ధిర ।స్త్యత్యంతాశ్రయభూరసిప్రవిమలప్రజ్ఞావతాం
సద్గురో । ఏవంభావయతోమమాద్య భవతస్సాంనిధ్యసందర్శనే । నస్యా
త్తామిహాకింకరోమి మహితంకంప్రేషయామ్యాశుగం ॥ ౧౦౩ ॥ శ్రీమ
ద్దేశికలింగజంగమ మహాపూజావిధాదేశికో । జాతీశఃపరిపూజనీయ ఇతి
మేసంతోమహాంతోవదన్ । తద్వాగ్భిశ్చభవంతముత్తమ గురుంసంభా
వ్యత్వత్తోమహ । త్తత్వంప్రాప్యవియోగమద్య భవతోనేచ్ఛామిసద్దేశి
క ॥ ౧౦౪ ॥ ఏవంవిలప్యబహుధా బిల్లమాఖ్యోమహీపతిః । మద్గురో
ర్దర్శనంకృత్వా తత్ప్రసాదంమహత్తరం ॥ ౧౦౫ ॥ గృహీత్వానిశ్చల
వ్రతోభ వామ్యద్యనసంశయః । ఏవంనిశ్చిత్యభూభర్తాని ర్నిద్రోనిర
హంకృతిః ॥ ౧౦౬ ॥ నిరాహారోదివానక్తం తద్గురుధ్యానతత్పరః । కిం
కరోమిక్వయాస్యామి కింగృహ్ణామిత్యజామికిం ॥ ౧౦౭ ॥ ఏవంచింతయత

స్తస్య భూపతేర్గూఢచారకః । ఉద్వీక్ష్యైకశ్చిదాగత్య నమస్కృత్య మహీ
శ్వరం । ౧౮ । రాజన్ జాతీశ్వరో దృష్టో మయా సమ్యగ్గురూత్తమః । ని
శ్శంకో నిరహంకారో నిర్ద్వంద్వో నిగమార్థవిత్ ॥ ౧౯ ॥ సాధకై
స్సాధనైర్యుక్తై రన్యైః పరివారితాం । తాం చన్ననామ్నీం గచ్ఛంతీ
మనుసృత్య నిజాశ్రమాత్ ॥ ౧౧౦ ॥ నిర్గత్య కాశీనగర మున్మత్త ఇవ దే
శికః । గతవాన్ నిత్యమందం తం ప్రోవాచ నృపసత్తమం ॥ ౧౧౧ ॥ శ్రుత్వా
దూతముఖాత్సర్వం తస్మై దత్వా ధనం బహు । మేనే చాత్మానమతులం స
ర్వభాగ్యైర్మహీశ్వరః ॥ ౧౧౨ ॥ అత్యంతముదమావాప్య నిస్స్వో భూరిధ
నం యథా । తద్వద్గురుం మహాత్మానం దిదృక్షుః పృథివీశ్వరః ॥ ౧౧౩ ॥
రాజ్యభారం మంత్రివరే నిక్షిప్య నిఖిలార్థవిత్ । గురుమన్వేషితుం రాజా
బిల్లమాఖ్యో వినిర్యయౌ ॥ ౧౧౪ ॥ శనైశ్శనైశ్చ పంథాన మతిక్రమ్యామ
హానదీం । మహాపాతకసందోహ నాశినీం మహదాశ్రయాం ॥ ౧౧౫ ॥
దౌర్భాగ్యహంత్రీం సకల సంపదాం మహదాశ్రయాం । నిదాఘశమనీం
నిత్య సౌఖ్యదాం నిరుపద్రవాం । భాగీరథీమనుప్రాప్య స్నాత్వా నిత్యక్రి
మ స్తదా । నిర్వృత్య నియతాత్మానన్ నిజదేశికమీక్షితుం ॥ ౧౧౬ ॥
నిర్యయౌ సహసాబద్ధ పాణిశ్శ్రీగురుముచ్చరన్ । హా గురో దేశికేంద్రేతి నిశ్వ
సన్ముహురప్యయం ॥ ౧౧౭ ॥ క్రమాత్కమాదనుప్రాప గంగాతీరే మ
హీపతిః । నివేశం సాధకానాంతు నిఖిలైస్సాధనైర్యుతం ॥ ౧౧౮ ॥ శ్రీ
చన్ననామ్న్యైనార్యాతు సల్లాపైరనువర్తకం । ఏకపాత్రే తు భుంజా
న ముద్వీక్ష్య ముదమాప సః ॥ ౧౧౯ ॥ రాజా ॥ అద్య ధన్యోస్మి మాన్యో
స్మి మదీయా పితరౌ తదా । ధన్యౌ స్యాతాం న మే చింతా న తాపః పరివేద
నం ॥ ౧౨౦ ॥ ఇతి నిశ్చిత్య రాజేంద్ర స్సద్గురుం పర్యపృచ్ఛత । నమస్కృ
త్య మహాభక్త్యా ప్రబద్ధాంజలిసంయుతః ॥ ౧౨౧ ॥ నమస్సద్గురునాథా
య నమస్సద్గురుసింధవే । నమః ప్రాక్తనదుష్కర్మ పాపవిధ్వంసకారిణే
౧౨౨ ॥ ఏవం నమంతం సచ్ఛిష్యం బిల్లమాఖ్యం మహీపతిం । ద్రష్టుం హ్రి
యానమ్రముఖో బభూవ గురుసత్తమః ॥ ౧౨౩ ॥ తం విస్రమముఖం దృ
ష్ట్వా సా చన్నాఖ్యా మహీపతిః । ఉవాచ గురుముద్దిశ్య నిర్భీత్వా నిశ్చలా
సతీ ॥ ౧౨౪ ॥ స్వామిన్ మహీపతే రాజన్ శ్రోతవ్యం మామకం వచః । మ

త్ప్రీత్యామోహభారేణ మయాసాకంవినిర్యయౌ ॥ ౧౫ ॥ అహంగచ్ఛామిచేద్గచ్ఛేత్ స్థాస్యామియదిస్థాస్యతి। అహంస్వపామిచేత్స్వప్యాత్ స్వపేత్సద్గురోర్వ్రతకసంత్విదం ॥ ౧౨౬ ॥ నిర్గత్యమయిభుక్తాయాం సత్యాంపత్త్వాత్రభోజనం । కరోత్యయంమహాత్మాతు మదీయోభవదగ్రభూః ॥ ౧౨౭ ॥ ఏవముచ్చైఃప్రజల్పత్యాం సత్యాంప్రాహమహీపతిః । లింగినోంగాంగసంస్పర్శాన్నాస్తిదోషోహిసుందరి ॥ ౧౨౮ ॥ త్వంహిమాతాసతుపితాదేశికోసౌమహామతిః । త్వందేశికాంగనాసత్యం నాత్రకార్యావిచారణా ॥ ౧౨౯ ॥ తస్మాద్గురుప్రసాదంతు గృహీత్వానిశ్చలాత్మనా । కృతార్థోహంభవామీతి ప్రసార్యాశుసిజంకరం ॥ ౧౨౯ ॥ దేహిప్రసాదంజగతిప్రసిద్ధ దేహిప్రసాదంహతజైనబౌద్ధ । దేహిప్రసాదంనిఖిలార్థబుద్ధ దేహిప్రసాదంసువిచారబద్ధ ॥ ౧౩౦ ॥ ఏవంబ్రువంతంనృపమిత్యసద్గురుః ప్రసాదమస్మైప్రదదానురాజ్ఞే । గృహీతసద్దివ్యప్రసాదకోసావాత్మానమత్యున్నతమేవమేనె ॥ ౧౩౧ ॥ విశేషసద్దేశికభక్తిభాజో దృఢప్రసాదగ్రహణోత్సుకస్య । సందర్శయామాసనిజస్వరూప మంబాసమేతోనిటలాంబకశ్శివః ॥ ౧౩౨ ॥ నారాయణోపేంద్రముఖైశ్చదేవై ర్యతిశ్చసాధ్యైఃమునిభిఃపరీవృతః । వృషేంద్రమారుహ్యవృషధ్వజస్తదా మహీపతేస్తస్యతుప్రాదురాసీత్ ॥ ౧౩౩ ॥ శ్రీమత్పింగజటాధరంసు విలసచ్చత్తుశ్రవఃకంకణం । గంగోత్తుంగతరంగసంగత లసచ్చంద్రోత్తమాంగంశివం । తారాహారపటీరపాండు రమహాకాయంసురాధీశ్వరం । దృష్ట్వాబిల్లమభూపతిః ప్రణతవానాబద్ధహస్తాంబుజః ॥ ౧౩౪ ॥ హేనీలకంఠగిరిజేశగిరీంద్రధన్విన్ హేశంకరామలవపుర్వరదానశీల । వందారుభక్తజనబృందసురక్షమాజమాముద్ధరాద్యభవపాశవినాశనేశ ॥ ౧౩౫ ॥ ఏవంసంస్తుతమాత్మభక్తి నిరతంతంబిల్లమాఖ్యోన్నతం । చాహులాయాంతికమాదరాద్వరదయా । పూర్ణోమహేశశ్శివః రేరేభూపమహాప్రసాదసిరతశ్రీదేశికేంద్రస్యతే । దాస్యామిష్టవరంవృణుష్వవిమలంయద్యత్సమాకాంక్షితం ॥ ౧౩౬ ॥ ఆగచ్ఛశీఘ్రంరజితాచలంప్రతి ప్రధానవాసంమమదేవగమ్యం । దివ్యేవిమానేవిశభూపతేద్య మయాసహామోమరబృందవంద్యం । శ్రుత్వాశంకరవాక్యమేత దమలంశ్రీబిల్లమాఖ్యోవదత్ । ద్దేవాస్సద్గురుసుప్ర

సాద విభవాదత్యంతసౌఖ్యావహః । కైలాసస్సగమోఽభవ త్కరుణ యాతేదేవదేవప్రభో । తస్మాత్సద్గుణాసమేత మిహమాం కైలాసమా వేశయా ॥ ౧౩౬ ॥ తదాగుహః ప్రాహమహేశదేవ హిత్వామదియాంవ రభామినీమిమాం। కైలాసమావేశితుమద్య నోత్సహే తస్మాదిమాంమాం చనివేశయేశ ॥ ౧౩౬ ॥ సాచన్ననామ్నాచతథా మహేశం ప్రణమ్యసద్భ క్త్యాయుతాజగాద । శంభోనిశాధీశ్వరశేఖరేశ కైలాసమావేశయబంధు భిర్మాం ॥ ౧౩౮ ॥ ఇతిమహితగుణాఢ్యా రాదరాద్బిల్లమాద్యైర్గదిత వచనజాలం శ్రావ్యమాకర్ణ్య శంభుః। నిఖిలసుజనగమ్యం నిత్యసౌఖ్యాభిర మ్యం । నిజనిలయమగమ్యం ప్రాప్తుమాజ్ఞాపయత్తాన్ ॥ ౧౩౯ ॥ ఇతి శ్రీ చెన్నబసవపురాణే రేణుకాగస్త్య సంవాదే బిల్లమ మహారాజ్ఞః కైలాసప్రాప్తి కథనంనామ ఏకాదశోఽధ్యాయః॥

—(సిద్ధరామచరిత్రం.)—

(ద్వాదశాఽధ్యాయప్రారంభః)

అగస్త్యః ॥ ఆకర్ణ్య రేణుకముఖాదఖిల ప్రసాదమాహాత్మ్యమద్భుతతరం । మహాత్మాంసుగమ్యం కుంభోద్భవః పునరపి ప్రణమన్బభాషే। స్వామిన్మహేశ్వర భక్తకథాం ప్రవచక్ష్వ ॥ ౧ ॥ శ్రుత్వాపిత్ప్తిమగమంత్సుఖబోధనియా మన్యాం చ భక్తసుకథాం మహిమాలయాం తాం । ఆఖ్యాహి మే గురురసికృపయా భవాబ్ధి ముత్తర్తుముత్తమతర స్తవసుప్రసాదః ॥ ౨ ॥ ఇతి తద్వచనం శ్రుత్వా రేణుకః ప్రముదోత్తమః । పునశ్చ భక్తవర్గస్య కథాం వక్తుముపక్రమత్ ॥ 3 ॥ కశ్చిద్బ్రాహ్మణపుంగవః కలితసద్విద్యాసుసంపత్తధీః వేదాద్యాగమచోదితాఖిల మహాశైవాభిమానీ సదా । నిత్యాచారరతో నిరంతర సుఖీ సీహారకుద్రేట్సుతా । సేతర్యప్రతి మోరుభక్తి రచలశ్శ్రీసిద్ధరామాభిధః ॥ ౪ ॥ నిష్క్రోధో నిరహంకృతి ర్నిగమవిన్నిర్నిద్రమహారోభవం । శ్రీమచ్ఛంకర నామసంస్మరణతో నిత్యం త్రికాలం నయన్ । శైవాచారవినిందకాచల మహాదంభోళిరాపోభవం । శ్రీమత్సొన్నలపట్టణేతు వసతిం కృత్వా చిరం మోదతే ॥ ౫ ॥ శ్రీమద్దేశికపాదపంకరుహ షట్పాదం ప్రభావోజ్జ్వలం । శ్రీమద్వేదసదాగమోక్త వరశైవాచారమానోన్నతం । సత్కీర్తి ప్రచురీకృతాఖిలదిశం శ్రీచంననందీశ్వరం । ద్రష్టుం శిష్టజనాభిరామ మగమత్కల్యాణసత్పట్టణం ॥ ౬ ॥ నానారత్నవిరాజమాన విలసత్ప్రాకారసద్గోపురం । ప్రజ్ఞావద్భిరనేకభక్తనికరైర్విభ్రాజమానం పురం। కల్యాణాహ్వాయమాపసిద్ధగణసంసేవ్యో మహాత్మాసుధీ స్తత్రత్యాన్నిఖిలాంశ్చ భక్తనిచయానారాధయన్ బ్రాహ్మణః ॥ ౭ ॥ పురం ప్రవిశ్య విపులం కల్యాణాహ్వాయముత్తమం । శ్రీచన్నబసవేశస్య సన్మందిరముపావిశత్ ॥ ౮ ॥ తన్మందిరబహిర్ద్వారవేదికాయాముపావిశన్ । దౌవారికం సమాహూయ నిజస్థితిముదీరయత్ ॥ ౯ ॥ భోదౌవారికశీఘ్రం తు శ్రీచన్నబసవేశ్వరాత్ । అజ్ఞాం గృహీత్వా మామద్య ప్రవేశయ తదంతికం ॥ ౧౦ ॥ శ్రీసిద్ధరామవచనం

శ్రుత్వా దౌవారికోత్తమః । తథేతి గత్వా వృత్తాంతం సర్వం తస్మై న్యవేద
యత్ ॥ ౧౧ ॥ శ్రీసిద్ధరామశ్శ్రితభక్తధామా నిరంతరాభ్యర్చితదివ్య
సోమః । భవంతమాలోకననిర్విరామో భూత్వా భవత్సంనిధిమాజగామ
౧౨ ॥ శ్రీసిద్ధరామభక్తస్య స్వానుభూతేర్మహాత్మనః । సమాగమం ని
శమ్యాహ శ్రీచన్నబసవేశ్వరః ॥ ౧౩ ॥ నాయం సముచితః కాలో బహిరా
గంతుమాత్మనః । శివపూజాంతరాయోఽద్య భవిష్యతి న సంశయః ॥ ౧౪
శివపూజాం విధానేన కృత్వా బహిరుపాగమం । త్వామాహ్వయామీతి వ
ద దౌవారికగణోత్తమ ॥ ౧౫ ॥ దౌవారికస్సమాగత్య సిద్ధరామం మ
హామతిం । శ్రీచన్నబసవేశేన యదుక్తం తత్సమర్మకం ॥ ౧౬ ॥ ఆవేద
యత్సదా స్థానమావివేశ తథా భటః । తతశ్చింతామవాప్యేద్ధం విచారం
ప్రాప్తవాన్ ద్విజః ॥ ౧౭ ॥ శ్రీచన్నబసవేశస్తు సదా సద్భక్తిసంయుతః ।
శ్రీకంఠవరభక్తాళి పాదాబ్జాశ్రితబంభరః ॥ ౧౮ ॥ షట్స్థలబ్రహ్మత
త్త్వజ్ఞో సదానందమయశ్శుచిః । శివభక్తేష్టదాతా చ శివభక్తిరతస్సదా ॥
౧౯ ॥ సాక్షాచ్ఛ్రీశివభక్తాళి పాదోదకపిపాసుకః । మహ్యం కిమర్థం వి
ముఖో బభూవేత్యనుచింతయన్ ॥ ౨౦ ॥ మే నైవ షట్స్థలవిజ్ఞాన వి
హీనత్వాన్నివారయత్ । ఇతి సమ్యగ్వినిశ్చిత్య గురుమేనం భజామ్యహం ॥
౨౧ ॥ హిత్వా శ్రీచన్నబసవం నాన్యో మే గురుసత్తమః । బహువిజ్ఞానవాన్
జంతురపి షట్స్థలవిత్సమః ॥ ౨౨ ॥ స భవత్సర్వభాగ్యైశ్చ లింగినోఽత్యం
తపావనాః । గతో మమ వికల్పేన కాలో దుర్విషయాత్మనః ॥ ౨౩ ॥ అ
ద్య మద్భాగ్యవశతశ్శివతుల్యో గురూత్తమః । గురుస్సంప్రాప్తవాంశ్చేతి
సంతోషం సముపేయివాన్ ॥ ౨౪ ॥ శ్రీచన్నబసవస్సావధానతశ్శివ
పూజనం । కృత్వా ప్రసాదగ్రహణం చాంతరాంగణతో బహిః ॥ ౨౫ ॥
నిర్గత్య బహుభిర్భక్తగణైస్సార్ధం మహాద్విజం । శ్రీసిద్ధరామమా
వేక్ష్య దోర్భ్యామాలింగ్య యత్నతః ॥ ౨౬ ॥ తద్దర్శనాత్సిద్ధరామో
దండవత్ప్రణనామ సః । ప్రణమంతం ప్రయత్నేన సముద్ధృత్య మహామలః ॥
౨౭ ॥ శ్రీచన్నబసవో ధీమానాశు స్వస్థానమంటపే । దివ్యసింహాసనే సి
ద్ధరామమావేశయన్ముదా ॥ ౨౮ ॥ సహస్రభక్తసంఘాంశ్చ శోభనేష్వా
సనేషు చ । నివేశయంత్స్వయం రత్నసింహాసనముపావిశత్ ॥ ౨౯ ॥

తంసిద్ధరామంమహితం శ్రీచన్నబసవేశ్వరః । ఉవాచపరమప్రీత్యా స
ర్వాధిష్ఠితసంసది ॥ ౩౦ ॥ హేసిద్ధరామపుణ్యాత్మన్ రాజయోగవతాం
వర । నిష్ఠాగరిష్ఠతాంభావ శుద్ధేస్తేపరివర్ధనం ॥ ౩౧ ॥ వక్తుంనశక్యతేస
ర్వ భావేనచవిశుద్ధధీః । భవదాగమనేనైవ మదీయంసర్వమందిరం ॥
౩౨ ॥పవిత్రితంమహాదేవ సుభక్తభవమోచన।భవద్దర్శనమాత్రేణ నే
త్రానందోమహానభూత్ ॥ ౩౩ ॥ ఇత్యుచ్యమానోబహుధా శ్రీచన్న
బసవేశ్వరః । ప్రబద్ధాంజలిరత్యంత భక్తిసంయుక్తమానసః । ౩౪ ।
భూత్వాసంస్థితమానంద బాష్పసంపూరితాక్షికం । శ్రీచన్నబసవేశంత
మాలోక్యబహుశాస్త్రవిత్ ॥ ౩౫ ॥ భోచన్నబసవేశార్య జనసంస్తవ్య
మానస । షట్స్థలబ్రహ్మతత్వజ్ఞ నిత్యలింగైక్యమానస ॥ ౩౬ ॥ అ
తీవలౌల్యదుర్భావ్య గుణైరాక్రాంతచేతసం ।అలక్ష్యమాణసద్భావ ల
క్షణేపాక్షికంసదా ॥ ౩౭ ॥ సౌశీల్యరహితంసర్వ దుష్కర్మవిఫలాశ్ర
యం । మాంప్రశిశంభుభక్తైస్తు తుల్యత్వమనువాదయన్ । ౩౮ । అ
త్యుచ్చతాంనయస్యస్మి న్మార్గేణాహంప్రవర్తకః । మయివాత్సల్యభావే
న బ్రువన్ప్రమథోత్తమ ॥ ౩౯ ॥ శ్రీచన్నబసవేశాద్య భవద్భిఃప్రతిపాది
తం । తదేవనిశ్చయంకృత్వా త్వత్ప్రసాదంమనోహరం ॥ ౪౦ ॥ దత్వా
త్వద్వారశిష్యంమాం మత్వాలింగాంగినంకురు।ఏవంవదతిసద్భక్తే సిద్ధరా
మేమహాత్మని ॥ ౪౧ ॥ కించిత్ప్రహస్యతం సిద్ధరామమాహమహామతిః ।
భోసిద్ధరామసద్భక్త సదాశివరతస్యతే । ౪౨ ॥నిరంతరంశివానంద మగ్న
వృత్తేస్సుధీమతః । కిమర్థంచిన్మయీందీక్షాం త్వంగృహ్ణాతుమిహేచ్ఛసి
౪౩ ॥ ఏవంశ్రీచన్నబసవే నోక్తస్సన్ద్విజసత్తమః । పునఃప్రోవాచ
భక్త్యా ప్రగణ్యంశ్రీబసవేశ్వరం ॥ ౪౪ ॥ బహుధాశ్రీప్రాణలింగో పా
సకోపిజనోత్తమః । హిత్వానిజేష్టలింగస్య ధారణాన్నహిసద్గతిః ॥౪౫॥
తస్మాదుపాస్యలింగస్య ధారణంసవిధాయకం । కృత్వామాముద్ధరభ
వాన్ త్వత్తోనాన్యోస్తిమేగురుః ॥ ౪౬ ॥ శ్రీసిద్ధరామభవతే దీక్షాం
దాతుంసమర్థకాత్రా । నాస్తిమేసర్వభక్తానా మేకంగురువరంభజ ।
౪౭ ॥ ఇత్యుచ్యమానేశ్రీ చన్నబసవేశేమహామతౌ । శర్వభక్తతతింన
త్వా ప్రాంజలిఃపురతస్స్థితః ॥ ౪౮ ॥శ్రీసిద్ధరామఃప్రోవాచ స్వామిన్భో

భక్తవత్సలాః । మహ్యం దీక్షాం విధానేన దాతుముద్ధర్తుమామిహ ॥
౪౯ ॥ శ్రీచన్నబసవేశాయ యూయమాజ్ఞాం ప్రయచ్ఛథ । తత్సిద్ధరా
మవచనం శ్రుత్వా సర్వే మహేశ్వరాః ॥ ౫౦ ॥ హే చన్నబసవ శ్రీమన్
త్వయి సద్గుణభావనా । అస్తి శ్రీసిద్ధరామస్య దీక్షాం దేహి యథావిధి ॥
౫౧ ॥ ఏవం శ్రీశర్వభక్తానామాజ్ఞాం స్వశిరసా వహన్ । తస్య శ్రీసిద్ధ
రామస్య లింగధారణముత్తమం ॥ ౫౨ ॥ శ్వః ప్రభాతే మహాయోగ్య
కాలస్సమ్యఙ్నిరీక్షితాం । పంచాంగశుద్ధిరప్యస్తి పరమోత్సవకారణః
౫౩ ॥ ఇతి సర్వే వినిశ్చిత్య గృహప్రాంగణభూమికాః । అలంకారయితుం
సర్వాన్ దాసీదాసజనాంస్తదా ॥ ౫౪ ॥ ప్రేషయామాస సర్వేషాం
భక్తానాం కల్పకోపమః । శ్రీచన్నబసవేశస్తు సర్వభక్తౌఘసంవృతః ॥ ౫౫
సదా సశివమహాగోష్ఠ్యా దివారాత్రముపానయత్ । తే దాసీదాసకజనా
స్తదాజ్ఞావశగామినః ॥ ౫౬ ॥ కస్తూరికాదిలేపేన సుగంధేన గృహాంతదా
విలిప్యమానాద్విస్త్యైశ్చ మౌక్తికైర్లలితాంగనాః ॥ ౫౭ ॥ అలంచక్రుర్వి
శేషేణ కుడ్యస్తంభాదికాన్ తదా । అనేకరత్నఖచితసౌవర్ణైస్తోరణై
రపి ॥ ౫౮ ॥ సర్వద్వారాణ్యలంకృత్య దర్శయామాసురంజసా । శ్రీచన్న
బసవేశసు దృష్ట్వా గేహం శుభావహం ॥ ౫౯ ॥ సంతోషరూపసర్వజ్ఞ స
ర్వజ్ఞైర్భక్తిసర్ధనైః । నీత్వా దివారాత్రమేవం శ్రీచన్నబసవేశ్వరః ॥
౬౦ ॥ అరుణోదయే మహాకాలే సంప్రాప్తే సుఖదాయిని । ఉద్ధాయశ
య్యాతలతో నిత్యకర్మ నివర్త్య చ ॥ ౬౧ ॥ సర్వభక్తగణోపేతో దీక్షా
గేహం ప్రవిశ్య చ । తన్మధ్యే శాతకుంభోరుస్తంభనిర్మితమంటపం ॥ ౬౨
తోరణైశ్చ మహారమ్యం నానాధూపైశ్చ ధూపితం । కర్పూరదీపికైర్దీ
పైః భ్రాజమానం సుమంటపం ॥ ౬౩ ॥ సమేత్య సత్కృపాసింధుః పంచ
వర్ణోపశోభితం । చూర్ణమానీయ తూర్ణం తద్గౌరీతిలకమిశ్రితాం ॥
౬౪ ॥ తేన చూర్ణేన రమ్యేన రంగవల్లీం విధాయ సః । తన్మధ్యే చలసచ్ఛా
లి తండులానిచ నిక్షిపన్ ॥ ౬౫ ॥ తస్య పశ్చిమభాగే తు స్వయం సింహాసనే
స్థితః । తస్మిన్మండలదేశే తు పంచకుంభాని నిక్షిపన్ ॥ ౬౬ ॥ చతుర్దిక్షు
మఠాచార్యాన్నియోజ్య చ పృథక్పృథక్ । సమస్తభక్తసంఘాంశ్చ సమ్యక్
స్థానేషు యోజయన్ ॥ ౬౭ తన్మధ్యకలశే సమ్యక్స్వసయమేవ విధానతః

సర్వైర్మిళిత్వాకలశాన్ గంధపుష్పాక్షతాదిభిః । ౧౮ । సంపూజ్యతం
తుమావృత్య వసనావరణంతథా । రత్నానిదివ్యాన్యారోప్యసువర్ణాదీ
నిశాస్త్రతః ॥ ౧౯ ॥ జలంసంపూర్యతత్ పంచకలశేషుసుధీమణిః।పంచా
మృతైఃపంచగవ్యైః పంచబ్రహ్మమయైశ్శుభైః॥౨౦॥మంత్రైశ్చసవిధానేన
పంచభిస్స్వగ్భిరర్చనం । పంచాక్షరేణమనునా సమ్యగారాధ్యయత్నతః
౨౧ ॥ ధూపైర్దీపైశ్చసంపూజ్య తత్రస్థాన్ భక్తసంచయాన్ । ప్రతి
సద్భస్మసహితతాంబూలంపరిగృహ్యచ।౨౨। దీక్షాంవిధాతుమాజ్ఞాంమే
దీయతామితిచోచ్చరన్ । తేషామాజ్ఞాంసమాదాయ మద్దుడిండిమసుస్వ
నైః ॥ ౨౩ ॥ వీణావేణుమృదంగాద్యై ర్బధిరీకృద్దిగంతరః। తస్మైశ్రీసిద్ధ
రామాయ దీక్షాందాతుముపక్రమత్ ॥ ౨౪ ॥ శుక్లాంబరధరంస్నాతం
భస్మరుద్రాక్షధారిణం । సమస్తభక్తసంఘేభ్యో నమస్కుర్వంతమాద
రాత్ ॥ ౨౫ ॥ వినాయసన్నిధింబద్ధ పాణింశిష్యంవిధానతః । కలశోదే
నసంస్నాప్య సత్కృపావీక్షణేనతు ॥ ౨౬ । సంవీక్ష్యప్రాక్తనంకర్మ నాశ
యన్సత్కృపానిధిః। శిష్యంతుప్రాఙ్ముఖంకృత్వా స్వయముత్తరతోము
ఖః । ౨౭ । శైవసంస్కారమార్గేణ వీరశైవప్రకారకీం । దీక్షాంవిధా
తుంఫాల ఫలకేనాశితుంలిపిం । ౨౮ ॥ భూతిపట్టాఖ్యదీక్షాంతు తస్మైద
త్వామహాజనే । స్వీయేనసత్కరేణైవ తదంగంపరితస్స్పృశన్ ॥ ౨౯ ॥
పాంచభౌతికకార్మిక మలమాశునివారయన్ । సాక్షాన్మంత్రబ్రహ్మమ
యం సర్వాతీతంకళాత్మకం । ౩౦ । బ్రహ్మోపేంద్రాదిభిస్సేవ్య మిద
మేవేతినిశ్చయన్ । షడధ్వపూర్వకేణైవ స్వయంపంచామృతేనచ ।౩౧
లింగంసంస్నాప్యయత్నేన గంధపుష్పాక్షతాదిభిః । సమర్చయన్మహాలిం
గ ముపాస్యంసర్వదేహిభిః ॥ ౩౨ ॥ ఇదమేవేతినిశ్చిత్య దర్శయన్ లింగ
ముత్తమం । శిష్యమస్తకవిన్యస్త హస్తోభూత్వాస్వవిద్యయా ॥ ౩౩ ॥
తత్కాలామిష్టలింగేతు విధాయసువిధానతః।తల్లింగంఛాత్రవిలసత్క రేవి
న్యస్యసద్గురుః ॥ ౩౪ ॥ హేశిష్యలింగమేవ త్వంసావధానేనధారయ ।
లింగంత్వత్ప్రాణతుల్యంవై సదాభావయసువ్రత ॥ ౩౫ ॥ ప్రమాదాద్య
త్రపతతి తత్రప్రాణాన్విమోచయ । లింగాంగైక్యక్రియాంసమ్యగుపది
శ్యమహామతిః । ౩౬ । శైవీంపంచాక్షరీంశుద్ధా ముపదిశ్యచవైదికీం ।

ప్రాణవాయుంసముద్ఘాట్య లింగప్రాణినమాకరోత్ । ౮౭ ॥ జీవన్ము
క్తిపరంవీర శైవమార్గంప్రదర్శయన్ । తీర్థప్రసాదాత్తస్మై శ్రీసి
ద్ధరామాయసద్గురుః ॥ ౮౮ ॥ దత్వాసంతోషయామాస శ్రీచన్నబస
వేశ్వరః । గృహీతతత్ప్రసాదస్సన్ సిద్ధరామోవిశేషధీః ॥ ౮౯ ॥ పర
మానందబృందైకం దళితాంతర్హృదాతదా । లింగంస్వమస్తకేధృత్వా
పంచాక్షరమనుస్మరన్ ॥ ౯౦ ॥ స్వగురుంలింగదాతారం శ్రీచన్నబస
వేశ్వరం । నమస్కృత్యతదాసర్వ భక్తానపిపునఃపునః ॥ ౯౧॥ సద్గురోత్వ
త్కటాక్షే క్షణేనతేనమహీయసా। గురులింగచరణాంచ సపర్యాహార్హా
హామస్మిభో । ౯౨ ॥ భవత్ప్రసాదగ్రహణే నిశ్చలోస్మిత్వథైవచ । సమ
స్తభక్తవర్గాణాం గణ్యోస్మికరుణానిధే ॥౯౩ ॥ ఏవంసంస్తూయమానస్య
సిద్ధరామస్యధీమతః । సర్వేసద్భక్తియుక్తాస్తే భక్తవర్గాఃకృతాశిషః ॥
౯౪ ॥ సంతోషమహాంతః ప్రోచుస్తం సిద్ధరామంకృతాంజలిం । హేసిద్ధ
రామసత్కామ విమతోద్ఘాటనక్రమ ॥ ౯౫ ॥ పితామహాదిసుమనోదు
ర్లభంయన్మహత్పదం । త్వయాసంపాదితంసత్యం త్వత్తోనాన్యోస్తిభక్తి
మాన్ । ౯౬ । సమస్తభక్తవర్గేషు ధన్యోసిజగతీతలే । శ్రీగంధే
ప్రసవోత్పత్తిర్మాణిక్యేచప్రకాశతా ॥ ౯౭ । హాటకేషుచసౌగంధ్య
మిక్షౌసత్ఫలముత్తమం । సచ్చిత్రచిత్రితేరూపే ప్రాణధారణముత్తమం ॥
౯౮ । తథైవత్వయిభోసిద్ధ రామదీక్షావ్యవస్థితా । ఇత్యుచ్యమానేషు
తదా సర్వభక్తేషుశుద్ధధీః । ౯౯ । శ్రీచన్నబసవేశస్తాన్ భక్తానాహ
విచారవాన్ । భోభక్తాశ్రోతవ్యమస్య శుచేశ్శుద్ధాత్మనస్తదా ॥ ౧౦౦॥
శ్రీసిద్ధరామసద్భక్తి మహిమానమహోన్నతం। వచ్మిశ్రీసిద్ధరామో
యం మహాభక్తిసమన్వితః ॥ ౧౦౧ । ఇతి శ్రీచన్న బసవపురాణే రేణు
కాగస్త్య సంవాదే శ్రీసిద్ధరామ దీక్షావిధానకథనంనామ ద్వాదశోఽ
ధ్యాయః ।

శ్రీశివాయనమః

—(సిద్ధరామచరిత్రం.)—

(త్రయోదశాఽధ్యాయప్రారంభః)

శ్రీమల్లికార్జునం దేవం శ్రీశైలోస్మందిరంనిజం। సమానయుదితః కంచి ద్వరమస్తివిశేషతః ॥ ౧ అయంమహాత్మాసాక్షా త్కారణకారణ ఏవహి। తస్మాదేతస్యమహాత్మ్యం నాలంవక్తుంచతుర్ముఖః ॥ ౨ ॥ ఇతి తద్గదితంవాక్యం శ్రుత్వాసద్భక్తపుంగవాః। ప్రోచుశ్శ్రీచన్నబసవం కథంశ్రీమల్లికార్జునం ।3॥ బ్రహ్మణావిష్ణునావాపి విశేషాన్వేషణాదిభిః। దృగ్గోచరత్వంనాప్నోతి కథమస్యసుగోచరః। ౪। బభూవసర్వమాఖ్యాహి శ్రీచన్నబసవప్రభో। శ్రుత్వావయంమహామోద మాప్నువామోమహామతే ॥ ౫ ॥ శ్రీచన్నబసవేశః ॥ పూర్వంశ్రీసిద్ధరామస్య జనకస్సొంనలాపురి। సద్బ్రాహ్మణస్సదాచార నిరతశ్శివభక్తిమాన్ ॥ ౬ ॥ విశేషవిద్యానిపుణో వేదశాస్త్రార్థవిత్సుధీః। సద్గణ్యస్సకలైర్మాన్యో ధన్యస్సర్వత్రకర్మసు। ౭। సర్వజ్ఞస్సర్వధర్మేషు నచంచలమతిస్సదా। నిత్యంసర్వేశ్వరేశంభౌ భక్తిమానేవసస్సదా। ౮ ముద్దాభిధేయస్సధామా శుద్ధాత్మాశ్రుతవాన్గుణీ। శ్రీసిద్ధరామానమేన మేవంజజ్ఞేశివాజ్ఞయా ॥ ౯। నిజపత్న్యాంమహాత్మానం నిర్దగ్ధాఖిలకల్మషః। అత్యంతముదమాపన్నో మేనేచాత్మానముత్తమం। ౧౦ జాతకర్మాదికంసర్వం కారయామాససద్ద్విజైః। సర్వాన్బంధూన్ బ్రాహ్మణాంశ్చ తోషయామాససత్వరం। ౧౧ ॥ తతఃక్రమాత్ప్రవవృధే పుత్రోయంపితృసన్నిధౌ। శైశవేసమయప్రాప్తై శ్శిశుభిర్బహుధాచరన్ ॥ ౧౨ బహుక్రీడానుకూలైస్తై ర్వస్తుభిఃపరిమోదితం। సస్నేహం పితరౌపుత్రం పాలయామాసతుస్సదా। ౧౩ ॥ ఏకదాడింభకోయంతు పిత్రోరాజ్ఞానుసారతః। పశూనానేతుముద్యుక్తో గతోబాహ్యమహావనే ॥ ౧౪। పథికాన్ బహుజనాన్ దృష్ట్వా బాలాన్ వృద్ధాంశ్చస్త్రీజనాన్

ఉద్వహంతో మహాభారా నాహ్వయంతో జనాం స్తదా ॥ ౧౫ ॥ ఉద్వేగ
వంతో నితరాం బృవంతశ్శంకరేతిచ । శ్రీశైలవాసమల్లేశ పాహిపాహీ
తిసత్వరం ॥ ౧౬ ॥ సజ్జనాయూయమత్రేతి కుత్రేతివ్యాజహారతాన్ ।
కేచిదూచుర్మహాదేవం మల్లికార్జునముత్తమం ॥ ౧౭ ॥ ద్రష్టుం శ్రీశై
లమధునా గచ్ఛామో నాన్యథావయం శ్రీశైలేశో మహాదేవ శ్చిద్ఘనో
మల్లికార్జునః ॥ ౧౮ ॥ దేవాదిదేవస్సర్వాత్మా శంకరో లోకశంకరః ।
సర్వాభీష్టప్రదాతాచ సర్వదేవైశ్చపూజితః ॥ ౧౯ ॥ అస్మాద్దేవాత్పరో
దేవో నాన్యోస్తిభువనత్రయే । తస్మాచ్ఛ్రీగిరినాథంతమారాధయితుమ
స్వహం ॥ ౨౦ ॥ గమిష్యామః ప్రమోదేన బంధుమిత్రసపుత్రకాః । ఏవ
ముచ్చరతః పునః పునరప్యాహడింభకః ॥ ౨౧ ॥ డింభః ॥ శ్రీమల్లికార్జు
నో దేవ స్సిద్ధో వాముని సత్తమః బంధుర్వాభవతాం బ్రూథ సర్వేసద్భక్త
సత్తమాః ॥ ౨౨ ॥ ఇతితద్వచనం శ్రుత్వా హసంతో నోచురగ్రతః । తే
షాం మధ్యే మహావృద్ధః ప్రాహ సద్బాలమాదరాత్ ॥ ౨౩ ॥ భో బాలక
మహాప్రాజ్ఞ వచ్మ్యహం తవపృచ్ఛతః । శ్రీమల్లికార్జునో దేవ దేవస్సాక్షా
చ్ఛివోవ్యయః ॥ ౨౪ ॥ బాలకః ॥ యదిజానాసిభో వృద్ధ లక్షణానిమహే
శితుః । మేసమాఖ్యాహి భవతః పాదపద్మయుగం భజే ॥ ౨౫ ॥ వృద్ధః ॥
శృణువక్ష్యామిభో బాల శ్రీశంభోర్లక్షణాని వై । అనంతానిమహాయోగ
గమ్యానిమహతామపి ॥ ౨౬ ॥ తథాపికించిద్వక్ష్యామి మమశక్త్యనుసా
రతః । సతాపసో నసృపతి ర్నసిద్ధో నచబాంధవః ॥ ౨౭ ॥ కింతుస్వామీ శివ
శ్శంభు ర్జగత్సృష్టికరో హరః । త్రిశూలపాణిః కరిచర్మోత్తరీయో మహా
నటః ॥ ౨౮ ॥ నిశాటజూటో నిశ్శంకో నీహారాచలజాపతిః । నీలకంఠో
మహానాగ భూషణః కరిదైత్యహా ॥ ౨౯ ॥ కపర్దీ కమలాధీశ సేవితః
ఫాలలోచనః । చితాభస్మవిలిప్తాంగ శ్చంద్రరూపో నందివాహనః ॥ ౩౦ ॥
సదానందమయో ధీర స్సర్వాభీష్టప్రదాయకః । నాగకుండలకేయూర
భూషణో నిర్మలద్యుతిః ॥ ౩౧ ॥ భూతేశో భువనాధ్యక్షో భూరిసంపత్ప్రదా
యకః । శ్రీశైలవాసస్సర్వజ్ఞ శ్చిదానందమయస్సదా ॥ ౩౨ ॥ నాస్తిదే
వేనతుల్యోన్య శ్శివేనసహడింభక । సమస్తలక్షణోపేత సర్వలక్షణవ
ర్జితః ॥ ౩౩ ॥ దిగంబరో దిగీశాది సేవితశ్శాంభవీప్రియః । ఇతిప్రవృద్ధ

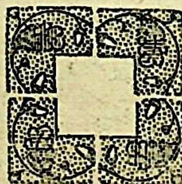
గదితం వాక్యం శ్రుత్వా విశాలధీః ॥ ౩౪ ॥ బాలోయం సిద్ధరామస్తం బ
భాషే భాసురం వచః । స్వామిన్ స్థవిరభూదేవ త్వయా సాకమహం త్విహ ॥
౩౫ ॥ ఆగమిష్యామి శ్రీశైలం తథా శ్రీమల్లికార్జునం । ద్రష్టుముత్సహ
తే చిత్తం దర్శయ శ్రీమహేశ్వరం ॥ ౩౬ ॥ త్వయా సమేతో హమద్య ని
ర్గమిష్యామి సువ్రత । ఏవం బ్రువంతమేనం వై వృద్ధబ్రాహ్మణపుంగవః ॥
౩౭ ॥ పునరప్యాహ భో వత్స కష్టాత్కష్టతరం గిరిం । త్వం హి బాలో నయస్కే
న ప్రాతర్భోజనతత్పరః ॥ ౩౮ ॥ కథమున్నత శ్రీశైల మధిరోహసి సత్వ
రం । పితృభ్యాం సమమాగచ్ఛ యది నేష్యామి సత్వరం ॥ ౩౯ ॥ వయం ప్ర
వృద్ధాస్సర్వే స్వవస్థాస్స్వపితుం చంచలాః । బాలం త్వాం కేన మార్గేణ నే
ష్యామి శ్రీగిరీశ్వరం ॥ ౪౦ ॥ బాలః ॥ స్వామిన్నిమే వై శిశవస్త నపాయిన ఏవ
చ । ఇమే బాలాశ్చ షట్పంచ వార్షికాగంతుమిచ్ఛవః ॥ ౪౧ ॥ ఏతేభ్యో
బహుబాలేభ్యో హ్యధికోహం న సంశయః తస్మాదేభిస్సమం బాలై రాగ
మిష్యామి సత్వరం ॥ ౪౨ ॥ స్త్రియశ్చ వృద్ధా గచ్ఛంతి కథం మమ సుదుస్స
హః । త్వమేవ మాతా చ పితా త్వం బంధుశ్చ పితామహః ॥ ౪౩ ॥ అతో
భవంతం సుహృదం న ముంచామి హితావహం । కథం వా శ్రీగిరీశం మే దర్శ
యస్వ మహామతే ॥ ౪౪ ॥ ఇత్యుచ్యమానే బాలేనైవ ప్రాహ వృద్ధో మహా
జనః । అరణ్యే నిర్జలే దేశే మహాశైలావరోహణే ॥ ౪౫ ॥ ఆరోహణే
వై కాలే చ ప్రయాసః ప్రచురో భవేత్ । కాలాతీతే భోజనం చ కష్టాత్క
ష్టతరం భవేత్ ॥ ౪౬ ॥ పిత్రోస్సకాశే నితరాం భోక్తుం నుసమయో తవ ।
కథం శ్రీగిరినాథస్య దర్శనం సంభవిష్యతి ॥ ౪౭ । బహుకాలవిరామేణ
సర్వే గచ్ఛంతి శ్రీగిరిం । అహం త్వైస్సాకమధునా గచ్ఛామి శ్రీగిరిం ప్రతి ॥
౪౮ ॥ ఇత్యుచ్చరంత్సముద్ధాయ హిత్వా బాలం ద్విజోత్తమః । నిర్జగా
మ తదా శీఘ్రం నిత్యోత్సాహేన శుద్ధధీః ॥ ౪౯ ॥ పునర్విచారయామాస
వృద్ధో బ్రాహ్మణపుంగవః । శ్రీగిరిం ప్రతి నాగచ్ఛే త్యుచ్యమానే మయి వృ
థా ॥ ౫౦ ॥ మహాన్ దోషస్సమాయాతి తద్ధ్వైవేతి వినిశ్చితే । బాలోయ
మస్య సద్భార వాహకః కః పునర్భవేత్ ॥ ౫౧ ॥ వృథాభిమానవాన్ భూ
త్వా కథం వృద్ధోహముత్సహే । ఇతి చింతామవాప్యాథ శనైః పంథాన
మావిశత్ ॥ ౫౨ ॥ తదా బాలోయమఖిలైర్బాలైస్సాకం వినిర్యయౌ ।

ఆగతం బాలముద్వీక్ష్య వృద్ధో బ్రాహ్మణపుంగవః । శనైశ్శనైర్బాలమేనం
గృహీత్వా శ్రీగిరీశ్వరం । తత్ర శ్రీపర్వతే రమ్యే సంగతానేకసంగతీః ॥
౫౪ । ఉచ్చారయన్ సిద్ధరామ మబోధయదహర్నిశం । ఇమే సత్తీర్థ
సందోహా ఇమే సర్వార్థసాధకాః । ౫౫ ॥ ఇమాని దేవఖాతాని సర్వపా
పహారాణిచ । ఇమాని మటపాన్యత్ర పాతసత్సుఖదానిచ ॥ ౫౬ ॥ ఇ
మాని గోపురాగ్రాణి వియచ్చుంబీని భూరిశః । ఇమాన్యుత్తమవన్యాని
పూజ్యాని ప్రసవంతి వై ॥ ౫౭ ॥ వనాని నానారూపాణి వాంఛితార్థప్ర
దానిచ । ఇమే నదీసప్రవాత్ర భృంగినశ్చ ఇమే నదాః । ౫౮ । ఇమాశ్చ
సద్యస్సుకరా స్సర్వే ఋషిసుతా ఇమే । ఇయం పాతాళగంగా చ సదాస
ద్వాహినీ శుభా । ౫౯ । సర్వపాపప్రశమనీ సర్వపావనకారిణీ । ఇమే శ్రీ
దేవతాగారా ఇమే నప్రాస్సుశోభనాః । ౬౦ । ఇమాశ్చ శక్తిప్రకరా ఇ
మా దేవాధిదేవతాః । ఇదం శ్రీశైలశిఖరం దర్శనాజ్జన్మనాశనం ॥ ౬౧
ఏవం సందర్శయన్ వృద్ధః క్రమాద్భాసురమంటపం । అనేకదివ్యరత్నౌ
ఘైః జృంభిత స్తంభమండితం । ౬౨ ॥ భృంగారుగోపురైర్నానా మ
ణిభిర్భాసురం శుభం । శ్రీమల్లికార్జునస్యాత్ర మాలయం బహుచిత్రి
తం ॥ ౬౩ ॥ దర్శయన్ బహుదేశేభ్య స్సమాగతమహాజనాన్ । అనే
కవాద్యనికరైర్వా ద్యమానాననేకశః । ౬౪ ॥ నివారయన్మహావృద్ధ
బ్రాహ్మణో బాలకం దృఢం । హస్తేన హస్తం సంగృహ్య మంటపాద్గర్భగే
హాళీం । ౬౫ ॥ ప్రవిశ్య దర్శయామాస దేవం శ్రీమల్లికార్జునం లింగరూ
పిణముత్కృష్టం గంగాధరముమాపతిం ॥ ౬౬ । అనేకదేవసంఘైశ్చ పూజ
నీయం మహేశ్వరం । తత్రైవ దేవబృందైశ్చ పూజితం ధూపపుష్పకైః ॥
౬౭ ॥ దీపైశ్చ దివ్యైస్సంక్రాంత ప్రతిబింబకదంబకం । వృద్ధో బ్రాహ్మణ
వర్యోయం స్వయం సంపూజ్య యత్నతః । ౬౮ । భో సిద్ధరామ త్వం శ్రీమన్మ
ల్లికార్జునముత్తమం । లింగరూపధరం దేవం సంపూజయ మహామతే ॥
౬౯ ॥ ఇతి బ్రువాణే సద్వృద్ధ బ్రాహ్మణే మునిసత్తమే । డింభకోయం సిద్ధరా
మో నశ్రుణోతి చ తద్వచః ॥ ౭౦ । న పూజయతి తల్లింగం న నమః కర్మ కుర్వ
తి । శ్రీమల్లికార్జునం దేవం దర్శయేతి సముచ్చరన్ ॥ ౭౧ । వృద్ధ
బ్రాహ్మణః ॥ భో సిద్ధరామ మద్వాక్యం శ్రుత్వా లింగం సమర్చయ । అయ

మేవమహాదేవ శ్చాయం శ్రీమల్లికార్జునః । ౨౨ । లింగరూపధరో భూ
త్వా సర్వాన్కామాన్ప్రయచ్ఛతి । నాన్యథా వచ్మి భో బాల నాత్ర కా
ర్యా విచారణా ॥ ౨౩ ॥ బాలకః । శ్రీమల్లికార్జునోఽయం తు పశ్యపశ్యే
తి మామిహ । వృథ జల్పసి మామద్య నాహం విస్మృతిమానసః ॥ ౨౪ ॥
స్యాద్యది శ్రీగిరీశోఽయం భవదుక్తిప్రమాణతః । లక్షణాని సదృశ్యం తే తా
ని సర్వాణి దర్శయ । ౨౫ ॥ పూర్వం త్వయా విశేషేణ గదితాని మహే
శితుః । లక్షణానీహ సర్వాణి నాహం విస్మృతవాన్ద్విజ । ౨౬ ॥ తస్మాద
ముష్మిన్ లింగే తు సందర్శయ కృపానిధే । భవంతమేవ పితరం మన్యే నా
న్యం భజామ్యహం ॥ ౨౭ ॥ భవానేవ హి సద్బంధు ర్భవానేవ చ మద్గురుః ।
భవానేవ హి దాతా మే భవపాశవిమోచకః । ౨౮ । ఇత్యుచ్యమానః సమా
లోక్య బాలం ప్రాహ ముహుర్ముహుః । భో వత్స నాన్యథా బ్రూహి సత్యం
వక్ష్యామి తే పురః । ౨౯ । సర్వకామప్రదాతా చ సర్వసంశయభేదకః ।
సర్వపాపప్రహర్తా చ సర్వకర్తా ప్రశాసితా ॥ ౩౦ । విష్ణుబ్రహ్మాదిభి
స్సర్వై శ్శైవ్యమానపదాంబుజః । నిశాధీశకళాభ్రాజ న్మహాకోటీరమం
డితః ॥ ౩౧ ॥ అగమ్యమానో లోకానామపి సర్వమహాత్మనాం । సమ
స్తదేవతానాంచ బ్రహ్మాదీనామగోచరః ॥ ౩౨ ॥ శివస్స్వలక్షణోపేతః
కథం నాదృక్పథం వ్రజేత్ । సర్వే దేవాశ్చ గంధర్వా యక్షాస్సాధ్యా మ
హాజనః । ౩౩ ॥ ఇదమేవ మహాలింగం సంపూజ్య సకలేష్టదం । సర్వ
కామాననాప్యాథ లింగేస్మిన్నిశ్చలాస్థితాః ॥ ౩౪ ॥ త్వమపి శ్రద్ధయా వ
త్స పారమేశ్వరమద్భుతం । లింగం సంపూజ్య యత్నేన నిష్పాపోద్య భవిష్య
సి । ౩౫ ॥ సర్వాగమపురాణేషు విదితం లింగముత్తమం । భజంత్సుఖమ
వాప్నోషి నిశ్చలో భవ డింభక । ౩౬ ॥ ఏవం గదతి సద్భక్తే బ్రాహ్మణే
బంధురూపకే । శ్రుత్వా బాలోయమాహేద్ధం బ్రాహ్మణం బ్రహ్మవిత్త
మం ॥ ౩౭ । అయం శ్రీగిరినాథశ్చే ద్ధస్తే శూలం న విద్యతే । ఫాలే లోచ
నమన్యాచ చంద్రశేఖరతా న హి । ౩౮ । గంగాధరత్వం భగవన్మస్తకే
న హి కిం ద్విజ । హస్తే కపాలం కంఠే తు కపాలాంచితమాలికా ॥ ౩౯ ॥
వ్యాఘ్రాసురార్ద్రత్వక్చేలం వరాహావరదం స్రుకం । వామే శైలసుతా
వామహస్తే న హి కురంగకః । ౪౦ ॥ డమరుప్రముఖా ముఖ్యా న సంతి పర

మేశితుః । మల్లికార్జునదేవ్యోయం కథంభవతిసువ్రత ॥ ౯౧ ॥ వృష
భారూఢతా నాస్తి వృషభధ్వజముత్తమం । భవదుక్తప్రకారాణాం ల
క్షణానాంతుమధ్యమే ॥ ౯౨ ॥ ఏకంలక్షణమప్యస్మిన్ లింగేనాస్తికథంభ
వేత్ । బాలత్వాద్ధస్తచుళకే పిష్టందత్వావిశేషతః ॥ ౯౩ ॥ శర్కరేతి
సమాఖ్యాప్య నివారయసిమాంద్విజ । నాహంభజామిసుదృఢం నానా
వాక్యానుగంవచః ॥ ౯౪ ॥ భవదుక్తప్రకారేణ పూర్వంశ్రీమల్లికార్జు
నం । సందర్శయకృపాసింధో త్వత్పాదాబ్జయుగంభజే ॥ ౯౫ ॥ నాగ
కుండలతా నాస్తి నాగభూషణతానహి । నాగయజ్ఞోపవీతంచ నాస్తిసర్వే
శ్వరేశ్వరే ॥ ౯౬ ॥ ఏవముక్తప్రకారేణ దర్శయాశుస్థిరంకురు । మా
మిత్యుచ్యమానంత మపకృద్బాలకంస్థిరం ॥ ౯౭ ॥ పదేపదేతంప్ర
ణమంతమర్భకం నిజాంఘ్రియుగ్మేనితరాంకృపానిధిః । దోర్భ్యాంసమా
దాయదృఢంనిజాం కేని వేశయన్నాహసుధోపమంవచః ॥ ౯౮ ॥ బాల
శ్రీపరమేశో నై భావగమ్యోహిసర్వదా । సకర్మచతుర్భిర్లక్ష్యో భవే
న్మాదృశదేహినాం ॥ ౯౯ ॥ స్వభావయుతభావేన భావ్యమానాన్యమూ
న్యపి । లక్షణానివిశేషేణ కథంలింగేవసంతిహి ॥ ౧౦౦ ॥ ఏతన్మౌఢ్యం
పరిత్యజ్య లింగేస్మిన్నిశ్చలోభవన్ । సమారాధయదేవేశం శంకరంలోకశం
కరం ॥ ౧౦౧ ॥ బాలకః ॥ పునఃప్రాహద్విజశ్రేష్ఠం భావగమ్యోమహే
శ్వరః । అలక్ష్యతామసాయాతి మనుష్యాణాందివౌకసాం ॥ ౧౦౨ ॥ స
కర్మచతుర్గ్రాహ్యస్యా దితియత్సముదీరితం । తద్వచఃపూర్వమేవార్య
మహ్యంనోచ్చారితంత్వయా ॥ ౧౦౩ ॥ వృద్ధోసిబ్రాహ్మణోసిత్వం సర్వజ్ఞోసి
సమానత । మాంప్రత్యలీకవచనం కిమర్థంచోక్తవానసి ॥ ౧౦౪ ॥
బ్రాహ్మణః ॥ మాంవత్సనమ్యగుద్దిశ్య శ్రీమహేశస్యశూలినః । లక్ష
ణానిసమాచక్ష్వే త్యుచ్యమానేమయిక్రమాత్ ॥ ౧౦౫ ॥ ఉక్తవానస్మి
భోబాల భావగమ్యోమహేశ్వరః । నిరాకారశ్శివస్సాక్షా త్సచ్చిదానం
దలక్షణః ॥ ౧౦౬ ॥ అపాణిపాదశ్చాచింత్య వైభవస్సర్వతోముఖః । వి
శ్వతశ్చక్షురవ్యక్త స్సర్వకారణకారణః ॥ ౧౦౭ ॥ అనాదిమధ్యావసాన
స్సర్వవ్యాపీదిగంబరః । నిత్యస్సాక్షీనిరాకారో నిశ్చలోనిర్గుణోగుణీ
౧౦౮ । భూత్వాచరాచరంసర్వం జగత్స్థావరజంగమం । స్వయమేవస్వ

జత్యాశు స్వయమేవహిపాల్యతే । ౧౦౯ । స్వయంవినాశయతిచస్వ స్వతంత్రాన్మహేశ్వరః । తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన సర్వభావేనభావయ । ౧౧౦ । బహుభిర్భావనైరస్మా త్సిపాస్సర్వాప్రజంత్యహో । అనాం గమిష్యామ్యత్ర కాలయాపనతోవృథా ॥ ౧౧౧ ।భోభోబ్రాహ్మణ పుంగవాగ్రజ ఖలుత్వత్తోనమేసఖ్యతా । పూర్వంయానిసమీరితాని భ వతాతాన్యాశుశూలిన్యహం । లప్స్యేన్యస్యవిలోకయిష్య సియదిప్రత్యా గమిష్యేగృహం । నోచేన్నేనహియత్రకుత్ర చరితంకార్యంవినాశకరం ౧౧౨ ॥ శ్రీమల్లికార్జునోయంతు సత్కృపావశతోద్విజ । ప్రసన్నో భవతిశ్రద్ధా ధారణాత్తనుభాజినాం । ౧౧౩ ॥ యత్సమీరితమస్యంతా త్వయాతత్సాధయామ్యహం । గంధంతుయయాయంస్వస్థానం యధాప్ర మమతంద్రితాః । ౧౧౪ ॥ ఏవముక్తేతదాబాలే బ్రాహ్మణోబాలభాష నాం । సమీక్ష్యసమ్యక్తంప్రాహ దయయాడింభకంప్రతి ॥ ౧౧౫ ॥ అరణ్యేనిర్జలేదేశే మహాపర్వతసంచయే । త్యక్త్వా త్వాంనోత్సహేగం తు మాగచ్ఛాగచ్ఛమందిరం । ౧౧౬ ॥ ఇతిశ్రీసిద్ధరామోయం బహు ధాసాంత్వయన్నపి । భర్త్స్యమానోపిబహుధా బ్రాహ్మణేనదయాళు నా ॥ ౧౧౭ । ఆగమిష్యామీతివద న్నతస్థయద్విజసత్తమం । ధిక్కృ త్యనిశ్చలోభూత్వా నియమాదివసువ్రతీ । ౧౧౮ । భగవత్సంనిధానే నై తిష్ఠన్నుచ్చైర్మహేశ్వరం । ధ్యాయంతంబాలముత్సృజ్య గతో బ్రాహ్మణపుంగవః । ఇతిశ్రీసిద్ధరామంపరిహృత్య బ్రాహ్మణగమనంనా మ త్రయోదశోధ్యాయః ॥ ౧౧౯ ।

శ్రీశివాయనమః

—(సిద్ధరామచరిత్రం.)—

(చతుర్దశోఽధ్యాయప్రారంభః)

తస్మిన్గతే ద్విజశ్రేష్ఠే సద్యోబోధనపేశతదా । మూర్ఛాంగతస్సిద్ధరామ
శ్చ తస్యభార్యాంబాష్పముత్సృజన్ ॥ ౧ ॥ భూమావతన్ సముద్ధాయ నిశ్వ
సంశ్చముహుర్ముహుః । విలోకయన్దిక్సర్వాహా విశ్వేశేతిచోచ్చరన్
౨ ॥ చింతయామాసమనసి ప్రస్ఖలద్బాష్పపుంజకః । కింకరోమిక్వగ
చ్ఛామి శరణంకంవ్రజామ్యహం ॥ ౩ ॥ శ్రీమల్లికార్జునందేవం దర్శ
యామీతిబోధయన్ । మాముత్సృజ్యమహారణ్యే గతవాన్బ్రాహ్మణో
త్తమః ॥ ౪ ॥ ఏవంచింతామవాప్యాథ బహుధాపర్యటన్తథా । గిరీన్
పృష్ఠానసేకాంశ్చ సరితస్సరాంసిచ ॥ ౫ లతాశ్చలలితాశ్చారు తృ
ణబృందాంశ్చపర్వతః । పర్యటన్పరితోభ్రాంత్యా సర్వానుద్దిశ్యచాబ్ర
వీత్ ॥ ౬ ॥ శారదాభ్రరదభ్రాభం శంకరందర్శయంత్విహ । మన్మథా
మదనోత్కృష్ట మదసంహారమీశ్వరం ॥ ౭ ॥ సందర్శయధ్వంసహసాభూ
యోభూయోనమామ్యహం । భోకుందాస్సుందరాకార మిందుశేఖర
మంజసా ॥ ౮ ॥ సందర్శయిత్వానన్నేత్రానందంకుర్వంతుభూరిశః । మ
ల్లీమతల్లికామహ్యం మల్లికార్జునముత్తమం ॥ ౯ ॥ మదుల్లాసకరందే
వ మాదరాద్దర్శయంత్వమూః । మందారభూరుహానంద సంధాయకము
మాపతిం ॥ ౧౦ ॥ వందారుజనమందారం భవంతోదర్శయంత్విహ ।
కుటజాఃకుటలాటవ్యా విటపీనాంకుతారకం ॥ ౧౧ ॥ నిటలాక్షంమహాదే
వ మాశుదర్శయతాధునా । కాలస్కంధాఃకాలకాలం కరుణామృతవా
రిధిం ॥ ౧౨ ॥ కామారిమాదరాన్మహ్యం దర్శయంత్వఘనాశనం । సిం
ధుకాసింధుగంభీరం సింధుతూణీరబంధురం ॥ ౧౩ ॥ సింధురాసురత్వక్చే
లమాదరాద్దర్శయంత్వహో । మధవోమాధవాదిభ్యః పూజితంమ
ల్లికార్జునం ॥ ౧౪ ॥ అమందానందసందోహ మిందుశేఖరమంజసా ।

సందర్శయధ్వంమేదేవం సచ్చిదానందవిగ్రహం ॥ ౧౫ ॥ ఇతిబ్రువాణో
బాలోయం భవ్యాత్మాభాసురాకృతిః । సింహాంశ్చవ్యాఘ్రాంశ్చభల్లూకా
నన్యసత్వాననేకశః ॥ ౧౬ ॥ మహ్యంశ్రీశైలనాథంతు భవంతోదర్శ
యంత్విహ । ఏవంవన్యాన్మహావృక్షాన్ తృణగుల్మలతాదికాన్ ॥ ౧౭ ॥
పృచ్ఛన్గుహాసుబహుధా మృగ్యమాణోదివానిశం । యత్రకుత్రాపినలభే
చంద్రచూడోమహేశ్వరః ॥ ౧౮ ॥ కింకరోమీతివిలపన్ బహుధాచిం
తయన్హృది । అటన్నటన్బహుశ్రాంతో నిటలాక్షమనుస్మరన్ ॥ ౧౯
చటులాతపసంతప్తో విటపీఛాయయాశ్రితః । చింతాసంతాపసంతప్తశ్చి
త్తేసమ్యగ్వ్యచింతయత్ ॥ ౨౦ ॥ అన్వేషణేవ్యశక్తోస్మి గమనేచతథైవచ
స్వేదబిందుసహస్రాణి నిస్సరంతిశరీరతః ॥ ౨౧ ॥ ఓష్ఠౌశుష్యతఏవాత్రతనుః
కంపంప్రయాస్యతి । మార్గోనదృశ్యతేమహ్యం కింకరోమీతిచింతయత్
౨౨ ॥ స్వామిన్శంకరసద్భావ గమ్యకామ్యార్థసిద్ధిద । బ్రాహ్మణేన
సమాఖ్యాతలక్షణైస్సముపేయుషం ॥ ౨౩ ॥ భవంతంద్రష్టుకామస్సన్
బ్రాహ్మణంత్యక్తవానహం । సర్వత్రాన్విష్యమాణోపి స్వరూపంతేన
దృశ్యతే ॥ ౨౪ ॥ కుత్రాసికుపితాత్మాసి కుతోద్వాసుతాప్రియ । శు
ష్యత్తాల్వోష్ఠజిహ్వోకః కించిద్వక్తుంనశక్నువం ॥ ౨౫ ॥ శ్రాంతస్యబహు
చింతాభిఃక్రాంతితస్యదురాత్మనః । క్షుత్తృడ్భ్యాంపీడితస్యాత్రత్యక్తబంధో
సురార్చిత ॥ ౨౫ ॥ దర్శయన్నిజరూపంమేస్వస్థచిత్తంకురుప్రభో । దు
ర్మార్గవశగంబాలం పశుపాలనతత్పరం ॥ ౨౭ ॥ నపశ్యామీతిచేద్దీక్షా
ప్రతిజ్ఞాబలవత్తరా । అస్తికిన్నైవజానామి త్వన్మచ్ఛిన్నసంశయం ॥ ౨౮
మాతాపితాచసద్బంధు గురుస్త్రిభువనేశ్వర । త్వమేవనాన్యోమే
నాస్తి దర్శనందేహిశంకర ॥ ౨౯ ॥ మద్గృహంశైశవేత్యక్త్వా త్వామే
వజగతాంపతిం । సర్వలక్షణసంయుక్తం భజేనాన్యంమహేశ్వర ॥ ౩౦
స్వామిన్త్వద్దర్శనాదేవ మహోత్సాహపరోభవం । మదీయాగారమ
ధునానేష్యామిత్వాంమహేశ్వర ॥ ౩౧ ॥ మదీయమాతృపితరౌ భ్రా
తృవర్గాంశ్చసాదరం । బంధూంశ్చమిత్రవర్గాంశ్చ దర్శయామిమహే
శ్వర ॥ ౩౨ ॥ ఇదానీమేవనీత్వాత్వాం మామకంమందిరంమహత్ ।
దర్శయంత్సర్వవస్తూని సద్భోజ్యానిదదామితే ॥ ౩౩ ॥ ఫలానిబహుళా

న్యాశు సుపక్వానిమహేశ్వర ।. పయాంసిగోగణానాంచ స్వచ్ఛానికరు
ణాకర ॥ ౩౪ ॥ చంద్రోపమేయమతులం నవనీతంసుధామయం । మా
హిషంచదధిదాస్యామి శరచ్చంద్రసమంచయత్ ॥ ౩౫ ॥ పాయసంపరమం
తుభ్యం పరమానందవిగ్రహ । దాస్యామిదశనందేహి సర్వలక్షణసం
యుత ॥ ౩౬ ॥ అపూపానివిశేషేణ ఘృతపక్వానిభూరిశః । లడ్డుకాదీ
నిదాస్యామి దివ్యానితవశంకర ॥ ౩౭ ॥ ఏవంప్రకారంబహుధా సిద్ధరా
మోమహేశ్వరం । సముద్దిశ్యవిశేషేణ గదంతంబాలకంప్రతి ॥ ౩౮ ॥
దయానిధిర్మహాదేవో దదర్శయిషురాకృతిం ।సంత్యజ్యసహసాభవ్యాం
జంగమాకారమావహన్ ॥ ౩౯ ॥ సిద్ధరామముపేత్యాహ కస్త్వంకథ
యడింభక । ఏకాకీనుబాలోదీనో మహారణ్యేసుదుస్సహే ॥ ౪౦ ॥ సిం
హశార్దూలభల్లూక నిబిడేచగజావృతే । నిర్జనేనితరాంశోచః కి
మర్థంస్థాస్యసిక్రమాత్ ॥ ౪౧ ॥ సర్వమాఖ్యాహి భోబాలసానురా
గేణసత్వరం । గమిష్యామీతిదయయాగ దంతంజంగమంప్రతి ॥ ౪౨ ॥
డింభకః ।భోజంగమభవానద్య శ్రుణోతుస్వార్థకంవచః। సొన్నలాపుర
సంస్థాయీ ముద్దనామాతుమత్పితా ॥ ౪౩ ॥ తస్యపుత్రోస్మిమన్నా
మ సిద్ధరామఇతిశ్రుతం ।పశూనానేతుముద్యుక్తో గతోబాహ్యప్రదేశకే
౪౪ ॥బాహ్యదేశేస్థితంమాంహికశ్చిద్భక్తవరఃపుమాన్।శ్రీమల్లికార్జు
నందేవం దర్శయామీతిబోధయన్ ॥ ౪౫ ॥ మామానీయగిరించైనం
నానాద్రుమసమాకులం ।నాదర్శయన్మహాదేవం సలక్షణముమాపతిం
౪౬ ॥ గతవాన్కింకరోమ్యద్య శివందర్శయజంగమ । జంగమేశమహా
భక్త యదిజానాసిశంకరం ॥ ౪౭ ॥ తన్నివాసందర్శయాద్య మదీయా
చ్ఛాదనంపటం । దాస్యామినాత్రసందేహో శపామితవపాదయోః
౪౮ ॥ ఇత్యుక్తవంతముద్వీక్ష్య స్మితపూర్వమభాషత । మాభైషీర్మా
రుదత్వంహి మహేశ్వరముమాపతిం ॥ ౪౯ ॥ తేదర్శయామిభోబాల
భక్తేనోక్తప్రకారతః । తద్వచశ్శ్రవణాదేవ సంతోషంపరమంగతః ॥ ౫౦
తత్పాదయుగళంనత్వా ప్రాంజలిఃపురతస్థితః। స్వామిన్ త్వయాసమంచా
హ మాగమిష్యామిశంకరం ॥ ౫౦ ॥ దర్శయేతిగదన్శీఘ్రం ప్రణనా
మముహుర్ముహుః । నమంతండింభకంతం వైగృహీత్వాజంగమోత్త

మః ॥ ౫౨ ॥ మల్లికార్జునదేవస్య నిలయంపశ్య బాలక। బహుశృంగో
న్నతంభాస్వత్కనకోజ్జ్వలమద్భుతం ॥ ౫౩ ॥ నవరత్నమయందివ్యం ద
ర్శనాద్భవనాశకం । ఏతస్మిన్నంతరే శ్రీమన్మల్లికార్జునముత్తమం ॥
౫౪ సంస్థితంలింగమత్యంత పావనంపశ్య బాలక । ఇత్యుచ్యమానంతం
జంగమోత్తమంప్రాహడింభకః ॥ ౫౫ ॥ పూర్వస్మిన్నేవకాలేతు బ్రా
హ్మణేనప్రదర్శితం అస్మిన్ దేవాలయేరమ్యే నాస్తి శ్రీమల్లికార్జునః ॥
౫౬ ॥ తంసర్వలక్షణోపేతంసందర్శయకృపానిధే । జంగమఃప్రాహతం
బాలంనిమీలయదృశౌతవ ॥ ౫౭ ॥ సర్వలక్షణసంయుక్తం శంకరంల
క్ష్యసిధ్రువం । తథేతినేత్రయుగళం నిమీల్యశివమస్మరత్ ॥ ౫౮ ॥ తావ
దున్మీలనాదేవ శంకరోలోకశంకరః । త్రిశూలీత్రిదశాధీశ సేవితశ్చంద్ర
శేఖరః ॥ ౫౯ ॥ గంగాధరఃపార్వతీశః కపాలీకరిచర్మభృత్ । సోమసూ
ర్యాగ్నినయన స్సురాసురనమస్కృతః ॥ ౬౦ ॥ కుందేందుశంఖసంకాశ
శరీరోవృషభధ్వజః । నాగయజ్ఞోపవీతీచ నాగకుండలమండితః ॥ ౬౧ ॥
కాలకాలఃకాలకంఠః కామసంహారకశ్శివః । ప్రత్యక్షతామపేత్య శ్రీ
బాలకంప్రతిసాదరం ॥ ౬౨ ॥ నిర్గుణోనిశ్చలోనిత్యస్సచ్చిదానందలక్షణః ।
గుణాతీతఃప్రసన్నాత్మా ప్రాపంచితదిగంతరః ॥ ౬౩ ॥ ప్రజ్ఞావతాంచదుర్ల
క్ష్యః ప్రోన్నమత్పాపసంహారః। దృగ్గోచరోభవత్తస్య సిద్ధరామస్యధీమతః ॥
౬౪ ॥ వృద్ధబ్రాహ్మణవర్యేణ యథోక్తానిమహాంతిచ। తల్లక్షణానిబిభ్రా
ణః శంకరోలోకశంకరః ॥ ౬౫ ॥ దృష్ట్వాసులక్షణోపేతం సాంబమూర్తిం
జగద్గురుం । ముదంపరామవాప్యాథ ననామభువిదండవత్ ॥ ౬౬ ॥ ఉ
ద్ధాయప్రాంజలిర్భూత్వా స్వామిన్శంకరసత్ప్రభో । కుత్రాసిదేవదేవత్వ
మలక్ష్యోసిమహేశ్వర ॥ ౬౭ ॥ సర్వత్రాన్వేషణాద్భ్రాంతో నకుత్రాపిచ
లబ్ధవాన్ । అటవ్యామటనాచ్ఛ్రాంతః మామేకోజంగమోత్తమః ॥ ౬౮
భవంతందర్శయామీతి వదన్నేవంమహాలయం । సందర్శయంత్స్వ
యం కుత్రగతవాన్నావేద్మ్యహం ॥ ౬౯ ॥ నేత్రేనిమీల్యతద్భక్తపుం
గవంవిస్మృతోస్మ్యహం । కథంతద్భక్తవర్యస్య దర్శనంసంభవిష్యతి ॥
౭౦ ॥ మాముద్ధృత్యమహాచింతా సముద్రాజ్జంగమోత్తమః । కుత్ర
వాగతవాన్తస్మై కింకరోమీత్యచింతయత్ ॥ ౭౧ ॥ ఇతిచింతాసమా

్రకాంత మానసఃడింభకంప్రతి । హస్తయుగ్మంప్రసార్యాశు ప్రాహగం
భీరయాగిరా ॥ ౭౨ ॥ నినాయసన్నిధింశంభుః కృపాంభోధిర్మహేశ్వరః
స్వాంకేనివేశ్యతంబాలం సర్వాంగానివిమృశ్యచ ॥ ౭౩ ॥ బాలతేబాల్య
భావేన భావితాంభాషనాంశుభాం । నిరీక్షితుంభక్తవరం జంగమంప్రేషి
తోస్మ్యహం ॥ ౭౪ ॥ సప్రసత్వాంసమాసీయ మామకందర్శనంముదా ।
దర్శయిష్యన్గతస్తుభ్యం దాస్యామీష్టవరంవృణు ॥ ౭౫ ॥ తవావరణవ
స్త్రంతు వజ్రవద్భవిష్యతి । యత్రకుత్రాపిగంతుంతే యోగనేత్రం
భవిష్యతి ॥ ౭౬ ॥ తవేప్సితప్రదానాయ దివ్యశ్చింతామణిస్స్వయం । ఏ
తత్సర్వంగృహీత్వాశు గచ్ఛత్వంస్వగృహంప్రతి ॥ ౭౭ ॥ పునఃకింకింప్రదా
స్యామి వృణుశ్రీబాలకోత్తమ । తత్సర్వందాతుముద్యుక్తో బాలభావ
నభక్తితః ॥ ౭౮ ॥ ఇతిబ్రువాణేదేవేశే శంకరేలోకశంకరే । నత్వాప్రో
వాచబాలస్తం సిద్ధరామస్సుఖాశయః ॥ ౭౯ ॥ స్వామిన్దేవేశసర్వజ్ఞ సకలా
ర్థప్రదాయక । ఏవంవృణోమిసువరం దత్వామాంపాహిశంకర ॥ ౮౦ ॥
తస్మాదన్యంనృణోమిత్వాం జగదీశ్వరశాశ్వత । మహ్యంకృపాతిరేకేణ
ప్రదాతవ్యంవరంప్రభో ॥ ౮౧ ॥ గౌరీవల్లభదివ్యదేహ విలసత్సల్లక్షణై
స్తైశ్శుభైః । రత్నైరేవశుభాలయేన మణిభిర్విభ్రాజయానేనచ । భ్రాజ
న్మాణిక్యసౌవర్ణలాపుర మరాత్సంప్రాప్యతత్రైవతు । స్థాతవ్యోహిభ
వాన్మహేశ నితరాంనాన్యంవృణోమీశ్వర ॥ ౮౨ ॥ మదీయాపితరౌ
దృష్ట్వా మదీయాబాంధవాస్తథా । భవంతంలక్షణోపేతం యాంతిసం
తోషమద్భుతం ॥ ౮౩ ॥ శ్రుత్వాతద్వచనంశంభుః శ్రీకంఠోభక్తవత్సలః
బాలవిజ్ఞానదృష్ట్యాతే సర్వదాసర్వలక్షణైః ॥ ౮౪ ॥ సంయుక్తంమా
మకంరూపం దర్శయామినచేతరం । ఏవముక్తేమహాదేవే తథైవేతిదృ
ఢీకరన్ ॥ ౮౫ ॥ గౌరీశ్వరంమహాదేవం తుష్టావవివిధైస్స్తవైః । సాకా
రలక్షణోపేతం శరణాగతవత్సలం ॥ ౮౬ ॥ శ్రీకంఠేశశశిశేఖరానఘ
స్వాశ్రితాఖిలజనాళిపాపహా । మేరుధీరకరుణామృతాంబుధే మల్లికార్జు
నవిభోనమోస్తుతే ॥ ౮౭ ॥ వామదేవవసుధాధరాత్మజాప్రేమకారణ
పరాత్పరప్రభో । పాహిపామరగుణప్రచారకం మల్లికార్జునవిభోనమో
స్తుతే ॥ ౮౮ ॥ అంతకాంతకనితాంతవైభవక్రాంతశాంతమునిచిత్తపూ

జిత । స్వాంతరేభవనిరంతరంభజే మల్లికార్జునవిభో నమోస్తుతే ॥ ౮౯ ॥
అంబుజాసనవిశేషసారథే జృంభదంబురుహలోచనాశుగ । డింభకం త్వి
హాశివేశరక్షమాం మల్లికార్జునవిభో నమోస్తుతే ॥ ౯౦ ॥ ఏవం ధ్యా
త్వావిశేషేణ శంభోః పాదయుగే పతన్ । ఆత్మానం సనివేద్యాసౌ పర్భక్తో
మోదమావహన్ ॥ ౯౧ ॥ వత్సత్వయానం ఘటితం మహత్తరం స్తవం
పఠేద్వాన్యజనః సదాముదా । సుశ్రావయేద్వా శ్రుతిసంపుటే ముదా న
స్యాద్భయం తస్య నరస్య పాపతః ॥ ౯౨ ॥ ఏవమాశ్వాస్య గిరిశో బాలమా
హజగత్పతిః । బహుకాలవిలంబోఽత్ర జాతస్తే డింభ కాధునా ॥ ౯౩ ॥ గ
చ్ఛామోఽస్మాత్ స్థలాచ్ఛీఘ్రం సొన్నలాపురమద్భుతం । పితరౌ బంధువ
ర్గాస్తే త్వయి నిశ్చలరాగతః ॥ ౯౪ ॥ శోచ్యంతి బహుధేత్యుక్త్వా శం
కరశ్శంభురవ్యయః । బాలమేనం గృహీత్వాశు సొన్నలాపురమావిశత్ ॥
౯౫ ॥ తత్రాలయం దివ్యమనూపమేయం సౌవర్ణరత్నోజ్జ్వలమంగజారిః
సంకల్పమాత్రేణహి కల్పయిత్వా తస్మిన్ స్వయం లింగమయో బభూవ ॥
౯౬ ॥ యథా శ్రీపర్వతే రమ్య మాలయం తద్వదీశ్వరః సమస్తజనసం
తోషం కుర్వన్ శ్రీమల్లికార్జునః ॥ ౯౭ ॥ ఏవంవిధమహాదివ్య మాల
యం కనకోజ్జ్వలం । పౌరాస్సమస్తాః పశ్యంతః కిమిత్యాలోకయంతి వై ॥
౯౮ ॥ యదాకదైతద్విధమద్భుతం పరం శివాలయం సిద్ధగణప్రచారకం । అ
నూపమేయం సురసిద్ధసాధ్యైః దృష్ట్వా ప్రమోదం సుఖమాప్నువామః ॥
౯౯ ॥ ఇతి సర్వే ప్రజల్పంతః పశ్యంతః పరితో జనాః లింగం దివ్యం సమా
లోక్య సిద్ధరామం చ బాలకం ॥ ౧౦౦ ॥ దృష్ట్వా విస్మయమాపన్నా న శేకు
ర్వర్ణితుం జనాః । సిద్ధరామస్య పితరం ముద్దాఖ్యం ప్రతిబోధితుం ॥ ౧౦౧
భో ముద్దనామక భువనప్రసిద్ధ శ్రీసిద్ధరామస్తవ సూనురద్య । సమాగతశ్శు
ద్ధమనాః ప్రబుద్ధవిజ్ఞాన వానిద్ధమఖండవైభవః ॥ ౧౦౨ ॥ శ్రుత్వేతి వాక్యం సు
ఖదాయి కర్ణయోః ప్రమోదితాత్యంతముదా వినిర్గతౌ । కుత్రాస్తి కుత్రే
తి సముచ్చరం తౌ తదీయమాతాపితరౌ సరాగిణౌ ॥ ౧౦౩ ॥ అన్వేష
యంతావఖిలైర్జనైస్తం నివేద్యమానౌ నితరాం శివాలయే । సౌవర్ణ
రత్నోన్నతభాసురే సుతం సమీక్ష్య సంతోషమవాపతుస్తౌ ॥ ౧౦౪ ॥
తల్లింగసంసక్తధియం మహాంతం శ్రీసిద్ధరామం శిఖివత్ప్రకాశం । సమీ

పమానీయముదా చుచుంబతు గండస్థలేమస్తకమస్యసూనోః । ౧౦౫ ॥ త
యోర్దర్శనమాత్రేణ మాతాపిత్రోస్సుతోత్తమః । తత్పాదయుగ
ళంనత్వా ప్రాంజలిఃపురతస్స్థితః ॥ ౧౦౬ ॥ సమంతంపుత్రమాలోక్య పి
తాపప్రచ్ఛసాదరం । క్వగతోసివినాపుత్ర మాంకస్మాదిహాచాగతః ॥
౧౦౭ ॥ సర్వమాఖ్యాహిమేపుత్ర త్వత్తోహంసార్థకోభవం । శ్రుత్వా
తద్వాక్యమమలం జననీజనకేరితం ॥ ౧౦౮ ॥ తథైవేతివినిశ్చిత్య యథా
క్రమమతంద్రితః । సర్వమావేదయామాస నైజంవృత్తాంతమద్భుతం ॥
౧౦౯ ॥ శ్రుత్వాసర్వేబంధువర్గాః జననీజనకౌతదా । జనాఃపౌరామో
షితశ్చ ప్రశంసుర్బహుధాసుతం ॥ ౧౧౦ ॥ భోసిద్ధరామత్వత్తోవా వ
యంనిర్జితకిల్బిషాః । సర్వేమదీయాఃపితర స్సర్వేచప్రపితామహాః ॥
౧౧౧ ॥ పుణ్యాత్మానోబభూవుస్తే దర్శనాత్తవసువ్రత । ఏతల్లింగస్యా
భిధేయం సిద్ధరామేశ్వరంజగుః ॥ ౧౧౨ ॥ సిద్ధరామసమానీతం లింగం
శ్రీసిద్ధరామకం । చక్రుస్సర్వేమహాత్మాన స్సర్వసిద్ధికరంనృణాం ॥ ౧౧౩
తల్లింగంసమ్యగారాధ్య సర్వేసద్భక్తివర్ధనాః । సర్వాన్కామానవాప్యా
ధ దేహాంతేముక్తిమాయయుః ॥ ౧౧౪ ॥ యేసిద్ధరామచరితం భవభక్తిసా
ధ్యం శ్రుణ్వంతియేపరి పఠంతిసమాసతస్తే । భోగానవాప్యసకలానిహ
దేహ భాజోపశ్చాత్సదా శివపురంప్రవిశంతిసత్యం ॥ ౧౧౫ ॥ ఇతి శ్రీ
చెన్నబసవపురాణే రేణుకాగస్త్య సంవాదే శ్రీసిద్ధరామస్య మల్లికార్జు
నదర్శనగృహప్రవేశ వర్ణనంనామ చతుర్దశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశివాయనమః

—(మైధురామమచరిత్రం.)—

(పంచదశాఽధ్యాయప్రారంభః)

అగస్త్యః ॥ శ్రీరేణుక శ్రితజనార్తి వినాశకార్యకింకింకృతంభవగణైః
భువి భాసురాంగైః । తేషాం మహాత్మ్యమనువర్ణ్య కృతార్థినం మాం
సర్వోత్తమం కురు కృపార్ణవసచ్చరిత్ర ॥ ౧ ॥ రేణుకః ॥ వక్ష్యామి ముని
శార్దూల శృణుష్వావహితోఽభవాన్ । పూర్వం శ్రీచన్నబసవేనోక్తం
యద్యన్మహాత్మ్యకం ॥ ౨ ॥ భక్తగణాః ॥ శ్రీచన్ననామబసవేశ్వరభ
వ్యమూర్తే పుణ్యభక్తోత్కటసచ్చరిత్రం । నః శ్రావయిత్వానితరాంకృ
పానిధే మదీయశబ్దగ్రహణే ప్రమోదయ ॥ 3 ॥ శ్రీచన్నబసవేశ్వరః ॥
భోభక్తసంఘాః పునరప్యమోఘాం కథాం ప్రవక్ష్యామ్యఘనాశపవిత్రాం ।
శృణ్వంతు శ్రీమైధునరామనామ్న స్సద్భక్తవర్యస్య సుభాసురస్య ॥ ౪ ॥
శ్రీమన్మైధునరామనామక మహాభక్తప్రచారం మహా । చ్చోఽస్త్యేతద్యాణా
మతిశర్మదం సకల సద్భక్తిప్రదం దేహినాం । శ్రీశైలాద్భ్రమరాంబయా
సహ మహాదేవం కృపావారిధిం । నైజామందిరమాదరేణ విభవైరానీన
యచ్ఛ్రుకరం ॥ ౬ ॥ భక్తగణాః ॥ మల్లికార్జునదేవోఽయం మాధవాదీ
ననేకధా । మోహాయుర్దుర్లభోజాతః కథమస్య సుగోచరః ॥ ౭ ॥ సస్స
ర్వం బసవేశత్వ మాఖ్యాతుం నిశ్చలోఽభవ । తథేతితాంత్సముద్దిశ్య భ
క్తిమానమితద్యుతిః ॥ ౮ ॥ వక్తుం మైధునరామస్య చారిత్రముపచక్రమే ।
హైమశృంగోన్నతానేక హర్మ్యసందోహబంధురం ॥ ౯ ॥ వేదశాస్త్రపు
రాణేతి హాసప్రవచనోజ్జ్వలం । అనేకవిద్వదాక్రాంతం విశాలాయత
నాంచితం ॥ ౧౦ ॥ భీమావళీపురం రమ్య ద్భీమవిక్రమరాజభిః । భ్రాజ
మానం విశేషేణ భూతలే భక్తసంచయైః ॥ ౧౧ ॥ తస్మిన్పురవరే రమ్యే

కశ్చిద్బ్రాహ్మణపుంగవః వేదశాస్త్రపురాణజ్ఞో వేదోక్తాచారకర్మవాన్
౧౨ ॥ నిత్యాగ్నిహోత్రీనిరతాన్నదాతా నిరంతరాలోడితశైవకర్మా ।
ససోమయాజీచశివేశభక్తి మాన్లబ్ధ్వాశివంపుత్రమనూపమేయం ॥ ౧౩
నిజప్రియాయాంనిత్యాగ్నిహోత్రీ లేభేహిమాద్రిస్సుతముత్తమంయ
థా । ఆత్మానమన్వాప్తసుతోదయ స్సన్మేనేసమస్తోత్తమచక్రవర్తినం ॥
౧౪ ॥ పుత్రంతంవిత్రాన్వయమాదధానా వత్యంతసంతోషమవాపతుస్తౌ
తదీయమాతాపితరౌతదాముదా సదాశివధ్యానపరౌచదంపతీ । ౧౫ ॥
కంచిత్కాలంకుమారస్య బాల్యావస్థాంనిరీక్ష్యచ । దిదృక్షుర్దేవదేవ
స్య స్వరూపమువధూర్జటేః ॥ ౧౬ ॥ కైలాసంప్రాప్తవానగ్రజన్మాస
ద్బ్రాహ్మణోత్తమః । తతఃక్రమాచ్ఛనవృధే బాలోయంపంచవార్షికః
౧౭ । సవకదాసర్వబాలైర నేకైస్సహసంయుతః । పర్ణేంధనానిచానే
తు మరణ్యంసముపాగతః॥౧౮। తద్వనేబహుక్రీడంతః పరస్పరమతంద్రి
తాః । వైసారిసంస్థైరాక్రాంత వటచ్ఛాయాంసమాశ్రితాః ॥ ౧౯ ॥
తేషామేకోవదత్సర్వాన్ బాలానుద్దిశ్యబాలకః । ఆశ్వయుక్శుక్లపక్షేవై
చతుర్దశ్యాంవిశేషతః । ౨౦ ॥ మదీయాంభగినీంచాపి తత్పతింభాసురం
ముదా । మామకంగృహమానీయ దత్వాభక్ష్యాణిభూరిశః ॥ ౨౧ ॥ పి
చ్ఛిలానిదధీన్యాశు పీయూషమపిభాసురం । సద్బంధుమిత్రాణ్యాహూ
య తైర్వాయం చైకపఙ్క్తితః ॥ ౨౨ । భుక్త్వాభగిన్యైతద్భర్త్రే నవీనానివి
శేషతః । చీనీచీనాంబరాదీని దత్వాసంతోషయామ్యహో । ౨౩ ॥
అన్యోవదత్తదాశీఘ్రం మావుత్తంభగినీంముదా । ఆత్మీయమందిరందివ్యం
సర్వవస్తుసమన్వితం । ౨౪ ॥ ఆనీయభోజయిత్వాహ మనేకైఃపిణ్యభో
జనైః । అమూల్యానిచవాసాంసి దాస్యామ్యాభరణానిచ॥ ౨౫ । అపరః
ప్రాహసౌగంధ్య పుష్పాణివివిధానిచ । తస్మిన్దినేప్రదాస్యామి భగిన్యైవ
స్తువాహనం । ౨౬ । అపుత్త్రాయచసంయా నాన్యనేకవసనానిచ । ద
త్వాసంతోషయిష్యామి నాత్రకార్యావిచారణా ॥ ౨౭ । ఉష్ణీషకాదిచే
లాని యథాశక్త్యానుసారతః । ఇత్యన్యోన్యంప్రజల్పంతః సర్వేసద్బాల
కోత్తమాః ॥ ౨౮ ॥ తేషాంమధ్యేసమాసీన స్సహసోద్ధాయబాలకః ।
శ్రీమన్మమైథునరామోయం బాలానుద్దిశ్యబంధురాన్। ౨౯ ॥ ఉవాచప

రమప్రీత్యా బంధూంత్సర్వాంత్సమాసతః । సమావయాయాత్మభగినీంత
త్పతించోత్తమోత్తమం ॥ ౩౦ ॥ సమస్తవస్తుజాలైశ్చ వస్త్రైర్భూషణ
సంచయైః । సంతోషయిత్వాసహసా సానందోహంభనామ్యహం ॥ ౩౧
తస్యమైథునరామస్య వాక్యాన్యాకర్ణ్యబాలకాః । ప్రహసంతఃపరీహాసం
కుర్వంతోహస్తతాడనం ॥ ౩౨ ॥ నాస్తికుత్రాపితేబాల భగినీతత్పతిః
కుతః । కింతుమత్సదృశీంవాచం బ్రూషిత్వంవ్యర్థభావనాత్ ॥ ౩౩ ॥
సాతూచ్ఛ్రీబ్రహ్మచర్యాశ్రమమాశ్రితద్విజస్మనః । పుత్రాఃకియత్ప్రమా
ణాస్తే కథనేసత్యతానహి ॥ ౩౪ ॥ గ్రామాభావస్థలేసీమ్నో వివాదఇ
వతేస్థితిః । దృశ్యతేనాస్తిసందేహః స్తూష్ణీంభవసుబాలక ॥ ౩౫ ॥ భగినీ
నాస్తితేలస్మాదావుత్తస్సనుజాయత । మామకంవాక్యమాకర్ణ్య తత్స
మంపరిభాషసే ॥ ౩౬ ॥ భోభోమైథునరామనాస్తి భగినీతేజాతమాత్రే
ణవైర్కైలాసంభవతఃపితాగత ఇతివార్తాంవయంశుశ్రుమః । ఆవుత్తోపితు
తస్సమాగత ఇతిత్వన్మందిరంసుందరం । భిత్తిర్నాస్తివిచిత్రలేఖనకథాత
ద్వత్వమాభాషసే ॥ ౩౭ ॥ అస్తిచేద్భగినీతేత న్నామబ్రూహియథార్థ
తః । ఆవుత్తస్యచనన్నామ బ్రూహినశ్శృణ్వతాంపురః ॥ ౩౮ ॥ ఐశ్వర్యం
చకియత్ప్రమాణ మతులంకేబాంధవాస్తైపున । శ్చారోధుంచకిమస్తిభావ
నతయాతేభాగినేయాశ్చకే । శ్వశ్రూకాతవసోదరీప్రియ తమాసర్వంస
మాచక్ష్వతా । మిత్యుక్త్వాబహుబాలకాః ప్రహసనంకుర్వంతఏవస్థితాః ॥
౩౯ ॥ కాసువిద్యాసుకుశలీ కుత్రవాతస్యమందిరం । ఆగతోవానవాసర్వ
మస్మభ్యంపరికథ్యతాం ॥ ౪౦ ॥ ఏవంబ్రువంతోబహుధా హసంతఃకరతా
డనం । కుర్వంతోముహురన్యోన్యం పృచ్ఛంతిస్మపదేపదే ॥ ౪౧ ॥ అ
న్యైకైర్బాలకైరేవ ముక్తోభూసురడింభకః । నిర్విణ్ణోనితరాంవక్తుం
నశశాకనతాననః ॥ ౪౨ ॥ హిత్వామైథునరామోసౌ సర్వాన్బాలానపి
ధా ॥ రుదన్నిశ్వాసయన్దీర్ఘంచ హాహాహేతిపథిబ్రువన్ ॥ ౪౩ ॥ ఉ
స్వరాంరుదంతంతం నైజంగృహముపాగతం । సుతమాత్మీయమస్వీ
మాతాసమ్యగపృచ్ఛత ॥ ౪౪ ॥ ఆలింగ్యసూనుమన్యోన్యం రేరే
బాలకసువ్రత । యేనకేనాపిబాలేన భర్త్సితోవాథవాన్యథా ॥ ౪౫ ॥
కేనాపితాడితోవాత్వం యాంవాకాంవాపిశాచికీం । దృష్ట్వాబిభ్యసివావ

న్స సర్వమాఖ్యాహి మేభవాన్ ॥ ౪౬ ॥ ఏవంపదేపదేపుత్ర మాశ్వాసం
తీముహుర్ముహుః । పృష్ఠదేశంతాడయంతీ నిందతీచాత్మదుర్గతిం ॥
౪౭ ॥ నిజాంశుకాగ్రతో బాష్పం బాలకస్యదృశోర్ముహుః । విమృజ్యంతీ
చనితరాం కిమర్థంబాలకైస్సహ ॥ ౪౮ ॥ త్వాంప్రేషితోహందుర్బు
ద్ధ్యా మాహదప్రియపుత్రక । అస్తిచేజ్జనకస్సోమ యాజీనేయంగతిర్భ
వేత్ ॥ ౪౯ ॥ అటవ్యాంబహువ్యాఘ్రాదీన్ దృష్ట్వాకింభీతిమాప్తవాన్
నచేద్బాలాన్సముత్సృజ్య భవంతంవాకుతోగతాః ॥ ౫౦ ॥ సర్వమా
వేదయసుత సత్వరస్తాంశ్చబాలకాన్ । తాడయామినసందేహో నా
త్రకార్యావిచారణా ॥ ౫౧ ॥ ఇతితద్గతితంవాక్య మాకర్ణ్యోవాచబాల
కః । మాతశ్శృణుమదీయాంచ వాచమన్యోన్యభాషితం ॥ ౫౨ ॥ బాలా
స్సర్వేవయంచైక వటచ్ఛాయాంసమాశ్రితాః । పరస్పరంప్రజల్పంతో భ
గిన్యాపుత్రకాదికాన్ ॥ ౫౩ ॥ తద్బంధూంశ్చానయిష్యామో సద్మా
నీహసమాసతః । ఆశ్వయుక్కృష్ణపక్షేతు చతుర్దశ్యాంప్రమోదతః ॥ ౫౪
భావనైర్వసనైశ్చాన్యైః పుష్పమాల్యాదిభిస్తథా । భోజనానంతరం
సర్వాన్ తోషయామోవిశేషతః ॥ ౫౫ ॥ ఇత్యుచ్యమానేష్వన త్సు
ప్రమోదాదవహమాదరాత్ । భవనుక్తప్రకారేణ బంధూనాహూయతత్ర
ద్దినే ॥ ౫౬ ॥ యథాసుఖంసమావేశ్య మద్గృహేనిశ్చలోభవన్ । భగినీం
తత్పతించైవ వేదశాస్త్రవివేదినం ॥ ౫౭ ॥ బంధూంశ్చసమ్యగానీయ చా
న్యైకైర్భాషణాదిభిః । తోషయామీతికథనా చ్ఛ్రుత్వా తేసర్వబాలకాః
౫౮ ॥ పరిహాసంప్రకుర్వంతో కుర్వంతోహస్తతాడనం । నిందంతోబ
హుధాచోచ్చై ర్వినదంతోముహుర్ముహుః ॥ ౫౯ ॥ సర్వేబాలా
మిళిత్వామాం చక్రురున్మత్తమానసం । కస్మాత్సమానయసిత్వం భగినీం
తత్పతింత్విహ ॥ ౬౦ ॥ తేసర్వబాలకామాంవై పరిహేళనతత్పరాః ।
భర్త్సయంతిస్మతస్మాత్తే సకాశంప్రాప్తవానహం ॥ ౬౧ ॥ భగినీంభా
వుకంచైవ దర్శయిత్వాప్రమోదయ । ఏవంబహుప్రకారేణ ప్రరుదం
తంసుతోత్తమం ॥ ౬౩ ॥ అన్వీక్ష్యమాతాబహుధా చింతయంతీముహు
ర్ముహుః । కింవచ్మ్యహంబాలమేనం కేనమార్గేణచాశ్వసే ॥ ౬౩ ॥
ఉపాయమేకమాశ్రిత్య బాలదుఃఖోపశాంతయే । ప్రవక్ష్యామీతినిశ్చిత్య

జగాదసుతముత్తమం ॥ ౬౪ ॥ మారుద్రప్రియసూ తే తే కథయామిసమాస
తః । అవుత్తస్యభగిన్యాశ్చ వృత్తాంతంచానుపూర్వకం ॥ ౬౫ ॥ భగినీ
భ్రీమారాంబా తేచాపుత్రోమల్లికార్జునః । తయోస్సదానివాసస్తు
శ్రీశైలస్సిద్ధిదాయకః ॥ ౬౬ ॥ తస్యవాహోమహోబాహుస్యా ద్భాగినే
యాస్త్వధీనతే । గణేశోపిరభద్రశ్చ శిఖివాహస్త్రయస్సుతాః ॥ ౬౭ ॥
తేసమర్థా మహాత్మానో సమర్థాస్సర్వకర్మసు · ఇంద్రాదిదేవతాస్తం
వై సమభ్యర్చ్య సుఖంయయుః ॥ ౬౮ ॥ ఇంద్రాదిదేవాబహవోస్యభృ
త్యా శార్దూలచర్మాంబరధారిణఃప్రియాః । స్వపాదపద్మప్రణతత్పరా
ణాం కామ్యార్థదాతాకమనీయవేషః ॥ ౬౯ ॥ త్రిశూలఖట్వాంగకురం
గపాశ ముఖ్యాన్యనేకానినిజాయుధాని । శుభ్రాభ్రదేహీసుఖదాశ్శీలీ
సులభ్యమానస్సుకృతాత్మనాంసదా ॥ ౭౦ ॥ ఆకాశకేశోఖిలసృష్టికర్తా
భర్తాప్రహర్తాచపరాత్పరశ్శివః । ఫాలేక్షణోభస్మపరీవృతాంగః పంచాన
నఃపాపవినాశకోహరః ॥ ౭౧ ॥ లోకత్రయేతేభగినీసమానా తద్దైవతిష్ఠ
త్యూనమోహిపూరుషః । తయోస్సపర్యాసకలార్థసిద్ధి స్సమస్తపాపౌ
ఘవినాశినీసదా ॥ ౭౨ ॥ పరస్పరాశ్లిష్టవపుర్ధరానా నానేతుమత్రప్ర
కటానమేధీః । అస్మద్గృహానాసయితుంసుభక్త్యా ధీరస్తిచేత్తద్ద్విధిరత్రకా
ర్యా ॥ ౭౩ ॥ అంబయూచైవముక్తస్స న్ముదమాపసబాలకః । పున
రాహనమస్కృత్య మాతరంమధురంవచః ॥ ౭౪ ॥ మాతఃప్రేషయమామి
హైవ సహసాగత్వాగిరీశంశుభం। జామాతారమరిందమంత వసుతామా
కారయన్మద్గృహం । చానీయాఖిలవస్తుభూషణ చయైరాపూర్యసద్భోజ
నైః । రూజ్ఞాంతెనిజవాసమద్భుత తరంసంప్రేషయామ్యంబభో ॥ ౭౫ ॥
బ్రాహ్మణీ ॥ రేరేపుత్రమహాప్రాజ్ఞ త్వదీయపితురేవచ । లోకాంతరేస్థితి
జాతా తదారభ్యసుతామమ ॥ ౭౬ ॥ నాగతాతత్పతిశ్చాపి మన్మందిర
మరిందమః । తద్దైవనాగతఃకింతు కింకరోమినిరర్థకం ॥ ౭౭ ॥ అవుత్త
స్తేమహాప్రాజ్ఞస్స ర్వైశ్వర్యసమన్వితః । చింతామణిఃకామధేనుః కల్పవృ
క్షస్తదంగణే ॥ ౭౮ ॥ నివసంతిసదాపుత్ర కింవక్ష్యామివిశేషతః । సమస్త
దేవతాస్తస్య పాదపద్మార్చనేరతాః ॥ ౭౯ ॥ నితరాంసేవనాసక్తా నిశా
ధీశోరు శేఖరం । నమస్యంతిమహాత్మానో నారాయణముఖాస్సదా ॥౮౦

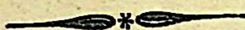
ఏతల్లక్షణసంయుక్తం దేవసేనాసమావృతం । అత్మాలయంసమానేతు
మసమర్థాభవామ్యహం ॥ ౮౧ ॥ క్రమక్రమేణసంవృద్ధయా వసంప్రా
ప్యబుద్ధిమాన్ । భూత్వావిశేషమైశ్వర్యం సంపాద్యబహుధాన్యకం ॥
౮౨ ॥ వస్తూనిబహుయోగ్యాని పరార్థ్యానివిశేషతః । సమానీయమ
హాదేవ మంబయాసహితంవిభుం ॥ ౮౩ ॥ శ్రీమల్లికార్జునంప్రీత్యా
సమానయకృపానిధిం । ఇతిబ్రువంతీంజననీ ముద్వీక్ష్యోద్వీక్ష్యబాలకః ॥
౮౪ ॥ విరరామపునర్వక్తు మశక్తస్సంతుష్టోత్తమః । నీత్వాచతద్దినం
కృత్స్నం తస్యాంప్రాప్తేచారుణోదయే ॥ ౮౫ ॥ ఉద్ధాయశీఘ్రముత్సృజ్య
గృహంచజననీంతదా । నిర్గమచ్ఛ్రీగిరింద్రష్టుం మహతామపిదుర్లభం ॥
౮౬ ॥ నిర్జనంనిఖలవ్యాఘ్ర సింహభల్లూకబంధురం । గండభేరుండచ
మరీకరి బృందసమావృతం ॥ ౮౭ ॥ కిటిగోమాయుకాశల్య వలీముఖస
మావృతం । ఖడ్గశంబరసంకీర్ణం నానాపక్షిసమాశ్రితం ॥ ౮౮ ॥ నా
నాక్రూరమృగారావై ర్నానాపక్షిరవైస్తథా । సమాక్రాంతంమహా
ఘోర మరణ్యంప్రావిశత్తదా ॥ ౮౯ ॥ ఏకాకీపర్వతోభూత్వా తత్రతత
త్రస్థపూరుషాన్ । విచారయంచ్ఛ్రీగిరీంద్రో క్రియత్క్రోశప్రమాణ
వాన్ ॥ ౯౦ ॥ ఇతిసత్వరమాక్రాంత పంథాస్సబాలకోత్తమః । శనై
శ్శనైర్మహారణ్య మతిక్రమ్యమనోహరం ॥ ౯౧ ॥ శ్రీశైలమనఘంసర్వ
సిద్ధసంఘైస్సమావృతం । అనేకమునిసంఘైశ్చ సమాక్రాంతంసుఖప్ర
దం ॥ ౯౩ ॥ పాపారణ్యకుఠారకం వరిలసద్దేవాదిభిస్సేవితం । భక్తాభీష్టఫ
లప్రదాన సుమహత్కల్పావనీసంభవం । గాయత్కింనరసుందరీపరి వృ
తంకామారిభక్తిప్రదం । సన్న్యాసీంద్రగణేడ్యమా నమమలంశ్రీశైల
మాలోకయత్ ॥ ౯౪ ॥ ఇతిశ్రీమచ్చెన్నబసవపురాణే రేణుకాగస్త్యసం
వాదే మైధునరామ చరిత్రే శ్రీశైల ప్రవేశ కథనంనామ పంచదశో
ధ్యాయః

శ్రీశివాయనమః

(మైధురామమచరిత్రం.)

(షోడశోఽధ్యాయః ప్రారంభః)

రేణుకః ॥ దృష్ట్వా శ్రీశైలమతులం సంతోషం పరమాప్తవాన్ పులకాంకితసర్వాంగో భూత్వా నద్విజపుత్రకః ॥ ౧ ॥ తద్గిరేశ్శృంగమారుహ్యాయం నమితోత్తమకంధరః । ఇతస్తతస్సర్వదిక్షు ప్రపశ్యన్సత్రకుత్రవా ॥ ౨ ॥ అస్తిమద్భృగిసించారాత్తత్పతించానుపూర్వకం । అన్వేషయన్గృహాంశ్శీఘ్రమానయిష్యామ్యసంశయః ॥3 శ్రీమచ్ఛ్రీశిఖరేశ్వరం ప్రవిలసచ్ఛ్రీహాటకేశం తదా । గాణాపత్యమతం ద్రితస్థలమపి ప్రోద్యస్మశాన్ పంచచ । పాతాళాయతగాంగపార్శ్వ మభయం సత్కుండికాదీన్యపి । ప్రాంచత్కోటిపరీమితాని సుమహల్లింగాని చాపశ్యత ॥ ౪ ॥ చంద్రగుప్తమహారాజ నగం వీక్ష్య విశేషతః । శంఖచక్రవరాహాది బిందుతీర్థాని సర్వతః ॥ ౫ ॥ సరస్వతీనారసింహ తీర్థాని వివిధానిచ । త్రిపురాంతకం చ బాల బ్రహ్మేశ్వరమతః పరం ॥ ౬ ॥ సిద్ధరామేశ్వరం సర్వసిద్ధిదాయకముత్తమం । వీరేశ్వరం తథా స్కంద సోమేశ్వరమతంద్రితః ॥ ౭ ॥ ప్రసూనాచలవిభ్రాజత్సంగసోమేశ్వరాదికాన్ । చతుర్ద్వారోపకద్వార మధ్యస్థానిమహాంతిచ ॥ ౮ ॥ తీర్థాన్యనేకానిపశ్యన్ మార్గస్థానఖిలాన్ జనాన్ । అపృచ్ఛన్నంబరయాదేవ శ్రీశైలస్థలవాసకః ॥ ౯ ॥ శ్రీమల్లికార్జునోదేవః కుత్రాస్తీతిపదేపదే । తైరాదర్శితమార్గస్సన్నాలయం ప్రాపధూర్జటేః ॥ ౧౦ ॥ తదాలయేలింగమూర్తిం దృష్ట్వా సంతోషమాప్తవాన్ । తల్లింగం సమ్యగాలోక్య నాస్తిశ్రీమల్లికార్జునః ॥ ౧౧ ॥ నాస్త్యత్రభ్రమరాంబేతి బహుచింతామవాప్తవాన్ । కిం కరోమిక్వయాస్యామి కుత్రచాన్వేషయామితౌ । ౧౨ ॥ అనేకధాపర్య

టసంస్కృత్వా శ్రాంతోఽనిశేషతః । ఏకస్మిన్మంటపే స్థిత్వా బహుధా చింత్య
యద్ధృది ॥ ౧౩ ॥ శ్రీమల్లికార్జునసందేశ ముద్దిశన్బాలకోత్తమః । ని
ర్వేదనాక్రాంతమనసా భూత్వా చైవంవ్యజిజ్ఞపత్ ॥ ౧౪ ॥ భోమల్లికార్జు
న శ్రీమ న్నంబయాసహావాసినం ॥ భవంతమధునాగృహ్ణ న్నేష్యామి
మమమందిరం ॥ ౧౫ ॥ ఇతినిశ్చిత్యమనసిప్రాప్తవాన్తనమందిరం । ద
ర్శయిత్వాస్వరూపం తే మమలక్షణసంయుతం ॥ ౧౬ ॥ నిర్గచ్ఛసత్వ
రం దేవ మల్లిజర్జునసత్ప్రభో । పర్న్యాన్బాలాన్స్వమందిరంచ మాతరంమా
మకీంశివ । విద్యాంచవిసృజన్ సర్వ పుస్తకానివిశేషతః ॥ ౧౭ ॥ త్వత్సన్ని
ధింప్రాప్తవతో దర్శనం దేహి మే ప్రభో । ఆశ్వయుక్కృష్ణపక్షే త్వమమా
వాస్యాతిథౌ శుభే ॥ ౧౮ ॥ సర్వే బాలాస్సమాహూయ భగినీంతత్పతిం
ముదా । అనేకభోజనైర్వస్త్రై రభ్యంజనాదిభిరాదరాత్ ॥ ౧౯ ॥ సంభా
నయంతితస్మాద్ద్వై త్వత్సమీపముపాగతః । మాంవీక్ష్య త్వముద్బాధార్తమ
నోన్యాన్యాభాషణోత్సుకం ॥ ౨౦ ॥ అనుగృహ్ణన్మహాదేవ నిర్గచ్ఛాద్య
మయాసహ । నమామిపాదయుగ్మం తే చాంబాయాశ్చవిశేషతః ॥ ౨౧
మల్లికార్జునదేవేశ మామకంవచనంశృణు । భవంతంబహుమానేన
భావయన్ బహువస్తుభిః ॥ ౨౨ ॥ సంతోషయిత్వాశీఘ్రం త్వాంస్వస్థలం
చనయామిభో । బాలంమాంబహుధాశ్రాంతం తవసామీప్యమాగతం ॥
౨౩ ॥ బంధుమార్గేణసంభావ్య పాహిశ్రీమల్లికార్జున । మామున్వీక్ష్య
మయాసార్ధం కిమర్థంనప్రభాషసే ॥ ౨౪ ఏతావధివిళంబోభూ న్మ
మాగమనకారణే । ఇతినిశ్చిత్యమనసిక్రోధా చ్చానైవభాషసే ॥ ౨౫ ॥
దరిద్రస్యధనీకస్య సంబంధో నైవజాయతే । ఏవంవిచారయన్నేవ దర్శనం
కింనదాస్యసి ॥ ౨౬ ॥ సర్వంబ్రూహిమహేశాద్య సర్వాధ్యక్షజగత్ప్ర
భో । ప్రియంసంపాదనీయంస్యా ద్దాదాపశ్చాద్ధనాదికం ॥ ౨౭ ॥ సంపా
ద్యబంధూనన్యాశ్చ తోషయంతిమనీషిణః । తస్మాన్మయికృపాసింధో
దయాంకురుమహేశ్వర ॥ ౨౮ ॥ భవంతమేవమన్యేహం సర్వబంధుస్వ
రూపిణం । అన్యోబంధుర్న దేవేశ త్వత్తోమేజగతాంప్రభో ॥ ౨౯ ॥ పి
తానాస్తిహి మేమాతా దుర్జనాదుఃఖజీవనీ । కదాపుత్రీంభవంతంచ ప
శ్యామీతినిరంతరం ॥ ౩౦ ॥ దూరత్వాత్త్వన్నివాసస్య చింతావ్యాకుల

మోనసా । తస్మాదనన్యంబాలంమాం వీక్ష్యమామకమందిరం । ౩౧ ॥
సమాగత్యసురాధీశ సంతోషయకృపానిధే । త్వాంవినా నైవగచ్ఛామి
మన్మందిరముమాపతే ॥ ౩౨ ॥ సత్యంసత్యంప్రవక్ష్యామి సర్వారాతిప్ర
భంజన । బాలోయంబహుధాదుఃఖ పరిశ్రాంతో భవంసదా ॥ ౩౩ ॥ అ
దృష్టశివరూపస్స న్నానావిధమచింతయం । సర్వదిక్షుసమాలోక్య భగి
నీపతిరవ్యయః ॥ ౩౪ ॥ మయిసద్బంధుబాధుత్వం విహాయవిముఖోభ
వత్ । స్వకీయవాసంప్రాప్త యమహ్యందర్శనమద్భుతం ॥ ౩౫ ॥ ద
త్వాకృతార్థినం దేవ కురుమాంభక్తవత్సల । కింతరోమ్యద్యపృచ్ఛా
మి కంసర్వార్థవిశారదం ॥ ౩౬ ॥ మాతరంభ్రాతరంమాంచ ద్రష్టుం
భోభగినీప్రియే । మనీషాతేకథంనాస్తి బంధూనపిమహాజనః ॥ ౩౭ ॥
శ్వశురగృహేసర్వవస్తు సమృద్ధేసత్యపిస్వయం । వధూర్మాతృగృహం
సర్వ హీనమప్యసకృన్స్మరేత్ ॥ ౩౮ ॥ మస్యతేనాత్రసందేహః ప్రపశ్యా
మిజగత్త్రయే । మదీయదుర్గతిశ్చైవం జాతాదౌర్భాగ్యగౌరవాత్ ॥ ౩౯
అవృత్తభగినిజ్యేష్ఠే మయాసహయువాంముదా । నిర్గత్యమద్గృహేసౌ
ఖ్యమనుభూయయథామతి ॥ ౪౦ ॥ కతిచిద్దినానిత్వామే గృహేపశ్చా
ద్విహైవతు । ఆగచ్ఛతాంయువాంశీఘ్రం మిత్యన్యోన్యమభాషత ॥ ౪౧
బహుప్రకారేణాహూతోప్య దృష్టోసిమహేశ్వర । నిరర్థకంగృహంగ
త్వా సర్వాన్బ్రాహ్మణబాలకాన్ ॥ ౪౨ ॥ కింబ్రవీమిప్రపశ్యామి తేషా
మాస్యానిభోశివ । అమావాస్యాత్విదానీం వై సామీప్యముపయాస్యతి
౪౩ ॥ త్వాంవినా నైవగచ్ఛామి హాతాన్మన్మందిరంప్రతి । గత్వాబాలైర
స్మైస్తై రపహాసమన్వహం ॥ ౪౪ ॥ కథంసహిష్యేతస్మాన్మే మరణం
చోత్తమోత్తమం । ఇతినిశ్చిత్యబాలోయ మత్యున్నతగిరీశితుః ॥ ౪౫ ॥
శృంగమారుహ్యసహసాత స్మాద్దీర్ఘసరోవరే । పతనోద్యుక్తమనసం
బహుసాహసినంతదా ॥ ౪౬ ॥ బాలంప్రతిసమాగత్య చోమామాహే
శ్వరౌతదా । సంగృహ్యబాహుయుగ్మంతు బాలకస్యదృఢంయథా ॥
౪౭ ॥ ఇదమూచతురేవత్స కిమేతత్కర్తుముద్యతం । సగ్రాహ్యంభవతా
కింతు సతోరన్యోన్యమాపదః ॥ ౪౮ ॥ కాభీతిర్మాకృథావత్స సాహ
సంతేనమోహితం । ఇతిబ్రువంతౌతౌదేవౌ బాలోక్యద్విజబాలకః ॥ ౪౯ ॥

కౌథవంతౌసమారోఢుం మాముత్పతనశీలినం । విసృజ్యపశ్యతాంశీఘ్రం త్వత్పాదయుగళంభజే ॥ ౫౦ ॥ భగిన్యాస్తత్పతేశ్చైవ మయినాస్తికృపామతిః । కౌయువాంరోఢుంమా మద్యసమ్యగాఖ్యాతుమర్హథ ॥ ౫౧ ॥ ఏవంగదంతంతంబాల మన్వీక్ష్యగిరిజాతదా । ఉవాచభగినీతేహం ప్రీత్యాత్వంమైమమానుజః ॥ ౫౨ ॥ అయంమమపతిస్తేస్యాదా వుత్రోసత్యధర్మవిత్ । త్వాంద్రష్టుంబహుధాశ్రాంతా వానామత్రసమాగతౌ ॥ ౫౩ ॥ భవజ్జననమారభ్య కదావామందిరంతవ । నాగతావద్యత్వాం దృష్ట్వానతోషానంద చేతసా ॥ ౫౪ ॥ భవాన్మానాత్రసందేహస్తవభావసగౌరవాత్ । పశ్యావోత్వాంయదావత్స పరమానందబంధురౌ ౫౫ యోస్మత్పితాసోమయాజీ గతోలోకాంతరంప్రతి । తదారభ్యభవద్వార్తాం నశ్రుణోమ్యహముత్తమాం ॥ ౫౬ ॥ ఇత్యుచ్యమానాయాం సత్యాంభగిన్యాంబాలకోత్తమః । నిశమ్యనిశ్చలోభూత్వా ననామశివపాదయోః ॥ ౫౭ ॥ తథాశివాయాఃపాదౌచ నత్వాబద్ధాంజలిస్థితం । భ్రాతరంసమ్యగాలింగ్య బభాషేజగదంబికా ॥ ౫౮ ॥ పశ్యబాలఇమేబాలా మదీయాస్తనయామలాః । తేభాగినేయాస్యుస్సర్వ విద్యాసుచవిశారదాః ॥ ౫౯ ॥ నిరంతరోత్సుకానిత్యం భావనీయావిశేషతః । ఆగచ్ఛమందిరందివ్యం పశ్యసన్మణిశోభితం ॥ ౬౦ ॥ అనేకదివ్యప్రాకార మండితంకనకోజ్వలం । కల్పవృక్షావృతంకామ ధేనుసందోహబంధురం ॥ ౬౧ ॥ చింతామణిసమాక్రాంతం దర్శనాత్సిద్ధిదాయకం । నానాగణసమాక్రాంతం నయనానందకారణం ॥ ౬౨ ॥ వందారుజనమందారం సుందరంసుకృతాత్మనాం । సంభావనీయంభ్రాతస్తే దర్శయామివిశేషతః ॥ ౬౩ ॥ ఏతైశ్చమత్పుత్రమిత్రై రనేకైస్సహసంచరన్ । నసాత్రమాతరంచైవ బాంధవానపిసత్వరం ॥ ౬౪ ॥ ఆనయిష్యామిభోభ్రాత రాశునాత్రవిచారణా । ఇమాన్పుత్రగణాన్పశ్య సదామత్సేవనోత్సుకాన్ ॥ ౬౫ ॥ మాతరంపరిపృచ్ఛత్వ మాగతోవానవావద । కేనవాసాళమధునాసం ప్రాప్తోత్రమహామతే ॥ ౬౬ ॥ కంటకోపలసంకీర్ణే సింహశార్దూలసేవితే । మహారణ్యేవిశేషేణ సంభ్రాంతఃకథమాగతః ॥ ౬౭ ॥ ఏకాకీబహుధామార్గే పరిశ్రాంతోసిబాలక । ఏవంభగిన్యాసాసం ద

మాభాషితగుణోచ్ఛ్రయం ॥ ౬౮ ॥ వాక్యమాకర్ణ్యపుసర ప్యేవమా
చేసబాలకః । మదీయాగమనం త్వాంతు త్వత్పితించమహాబాన్నతం ॥
౬౯ ॥ మదీయగృహమానేతు మాగతోస్మ్యహమాదరాత్ । మావి
లంబోత్రకార్యోహి మయాసహాయువాంముదా ॥ ౭౦ ॥ నిర్గచ్ఛేతాం
త్వదీయాంఘ్రి యుగళాయనమోనమః । మదీయాస్సర్వదాయాద్యాబాం
ధవాశ్చసుహృజ్జనాః ॥ ౭౧ ॥ బాలకాశ్చభవంతౌ వై దంపతీద్రష్టుముత్సు
కాః। తస్మాదత్రవయంస్థాతుం మనోమేనోచతేభృశం ॥ ౭౨ ॥ సంబంధి
భిస్సనేనాభిన్నహ వృత్తైర్నిర్మహత్తరైః । నిర్గత్యమామకీంరాజ ధానీ
మావశ్యకంయువాం ॥ ౭౩ ॥ ఆగచ్ఛేతాంమావాస్యా మార్గమధ్యే
భవిష్యతి । యువామాశుగృహీత్వాహ మాగమిష్యామిమందిరం ॥ ౭౪
స్సర్వైర్బాలైస్సమాచక్ష్య సమాగత్యనిరంతరం । ఇహైవనిశ్చితోభూ
త్వా స్థాస్యామోయదిసాంప్రతం ॥ ౭౫ ॥ సర్వేహసంతిసహసాస్వ ధ్యా
యాసహసాముహుః । అతోత్రనైవసంస్థాతుం నేచ్ఛామిభగినిప్రియె ॥
౭౬ ॥ త్వాంచత్వత్పతిమప్యేవ గృహీత్వాగంతుముత్సహే । ఇతఃపరం
నవాంఛైవాం నితరాంవక్తుమక్షమః ॥ ౭౭ ॥ ఇతిబ్రువాణంతంబాలం స
మీక్ష్యత్రిపురాంబికా। ప్రహసంతీత్యువాచేద్ధం బాలంబాలలతోపమా
౭౮ ॥ భోమేభ్రాతరమోఘవృత్తి రచలాతేచేత్తథైవాస్త్విహ । స్వచ్ఛం
దంసుఖమన్వభుంక్ష్వ బహుధాక్షాంతోసిమార్గశ్రమాత్ ॥ ఏతైస్సూ
నుభిరామృతోత్తమ మహాసద్భక్తసంఘైస్సహ । శ్వఃకల్యేవయమస్మదీ
య నిలయాద్గచ్ఛామహేనాన్యథా ॥ ౭౯ ॥ మాంతామైథునరామనామ
నిసుతేసంసక్తచిత్తాసతీ । సర్వత్రాపికుమారమార్గణ పరానానా
గృహేషుస్వయం । గత్వాపుత్రమదీయప్రాణ సమహాపుత్రాసిభోవత్స
మా । మాలోక్యాశునివారయాద్య బహుధాదుఃఖంమదీయంత్విదం ॥
౮౦ ॥ బాలశ్రీకరబాలభాషణ వశాదాక్రాంతదుఃఖోల్బణా । త్వామా
శ్వాసయితుంప్రవచ్మి నితరామంబాత్వదీయానుజా । ఆపుత్త్రస్త్వమల్లి
కార్జున విభుస్సత్యంనివాసోమమ శ్రీశైలఃఖలునాత్రచింతయ ఇతిస్వా
భావికీంమేగిరం ॥ ౮౧ ॥ శ్రుత్వామద్గిరమిత్యనన్య మనసాసంభావయంత్వా
దరం । నానారూపమృగేంద్రకుంభి నికరైరాక్రీడితంకస్సహం । శ్రీ

శైలం బహుసిద్ధసాధ్య నిచయైస్సంసేవ్యమానం భవాన్ । యతోఽవాని
జనస్థితిస్తు సమయాత్తజ్జ్ఞాయతే సుబ్రియా ॥ ౨౨ ॥ శ్రీశైలేశమహేశ
శంకరభవ శ్రీకంఠ భక్తప్రియ । సంసారారణ్యదవానల ప్రబలదైత్యారే త్రి
త్రీంద్రశంభుప్రభో । ప్రాతీయాపలకస్యకారమణభో ఫాలాక్షమృత్యుం
జయ । శ్రీపర్వగిరిమల్లికార్జునవిభో మద్బాలకం రక్షయ ॥ ౨౩ ॥
క్రందంతీ బహుధా క్రాంతా బాలాన్వేషణతోఽంగనా । విధర్భకానతి
మోహా దృష్ట్వాత్మసుతమన్వహం ॥ ౨౪ ॥ నిధానమివపశ్యంతీ పతానధిసు
నిశ్చలా । ద్రవ్యహీనా దరిద్రీసా నిత్యం త్వద్దర్శనోత్సుకా ॥ ౨౫ ॥ ఏ
వం బహుప్రకారేణ చింతయంతీ ముహుర్ముహుః । అర్ధరాత్రావతీతా
యాం తూర్ణం నిద్రామవాపసా ॥ ౨౬ ॥ తత్ర శైలేశంకరశ్శ్రీమాన్ భ
క్తానుగ్రహతత్పరః । స్వప్నే సందర్శయామాస తస్యాస్స్వస్యస్వరూప
కం ॥ ౨౭ ॥ అంబయాసహితం సర్వకుమారోభయపార్శ్వకం । అనేక
భక్తసంఘైశ్చ భాసురం సుమనోహరం ॥ ౨౮ ॥ సర్వాభీష్టప్రదే యో
గ్యం సర్వమంగళవిగ్రహం । దృష్ట్వా సంతోషమాపన్నా ప్రణనామ
ముహుర్ముహుః ॥ ౨౯ ॥ మా భైషీస్త్వం పుత్రేణ సాకం శ్వో వై ప్రభాతకే
ఆగమిష్యామహే నాత్ర సందేహోఽస్తి విచారణే ॥ ౩౦ ॥ ఏవం నాదిని
దేవే శేచోద్ధాయ బ్రాహ్మణీ తదా । ఇతస్తతశ్చ పశ్యంతీ నిందంతీ చాత్మ
దుర్గతిం ॥ ౩౧ ॥ కథం మే మందభాగ్యాయాః మందిరం ప్రతిశంకరః । ఆగమి
ష్యతి దేవర్షి సేవ్యమానో మహేశ్వరః ॥ ౩౨ ॥ సర్వావస్థాస్వవస్థాసు
సత్యశ్రానహి నిశ్చయః । క్వయాజీభవనం చైవ క్వ కైలాసో మహత్తరః
॥ ౩౩ ॥ క్వాహం దరిద్రీ కృపణా భర్తృహీనా నిరుత్సుకా । సర్వం మాన్యేతినిశ్చి
త్య జాగ్రతీసంస్థితా తదా ॥ ౩౪ ॥ తత్ర శ్రీగిరిమల్లికార్జున విభుర్బా
లస్య హస్తం ముదా । గృహ్ణన్బాలకమందిరం తవ శుభం గచ్ఛామహే స
త్వరం । ఉత్తిష్ఠేతి బ్రువన్నుమాసహచరో భూత్వా కుమారైస్సహ ।
మాయామోహితసర్వజంతునికరస్సత్పట్టణం ప్రాపితత్ ॥ ౩౫ ॥ బా
లం సముద్ధాయ సమావలోక్య యత్ప్రసిద్ధసత్పట్టణమధ్య బాలక । గచ్ఛన్గృ
హం ప్రత్యసమాం త్వదీయామంబాం మదీయాగమనం నివేదయ ॥ ౩౬ ॥
ఇత్యుక్తేతి నిర్గత్య స బాలకోత్తమస్సంభ్రమం స్వగృహమాశుగత్వా । అతీ

వధింతాపరిపీడితాంగాం స్వమాతరంవీక్ష్యననామమూర్ధ్నా॥ ౯౭ ॥ పు
త్రంపవిత్రాన్వయమీక్ష్యబ్రాహ్మణీ సమీపమానీయనిజాంకదేశే ।
విన్యస్యమూర్ధానమతీవచుంబతీసతీ తదాసర్వమపృచ్ఛదంగనా ॥ ౯౮ ॥
మాతస్త్వదాజ్ఞావశతోహమాశు శ్రీశైలమాశ్రిత్యచసోదరీంమమ। అవు
త్తమస్వేప్స్యనిజాలయంతాం వానీయురత్యంతిముదామయాతౌ ॥ ౯౯ ॥
అనేకభృత్యైర్భ్రమరాంబయాసహ కుమారవర్గైశ్చ సవాహనైశ్శి
వః। నిర్గత్యమత్పట్టణబాహ్యదేశే సమ్యఙ్నివాసఃకృతవాన్మహేశః ॥ ౧౦౦ ॥
ఏతత్సమస్తంవినివేదితంతే సమాగతోస్మ్యద్యసమాసతోంబ । ఉత్తిష్ఠశీ
ఘ్రంశివదర్శనార్థమా గత్యసర్వోత్కారపూజనంకురు ॥ ౧౦౧ ॥ సా
బ్రాహ్మణీసత్యవచఃప్రభాషిణీ సర్వోత్తమాసాదరమావిలోక్య అంబాగ
చతంశ్రీగిరి మల్లికార్జునం । పాద్యాచమానాదిభిరానుమోదయత్
౧౦౨ ॥ అంబాపతేరాగమనాత్తదీయం సన్మందిరంసర్వసుపర్వసేవ్యం । అ
నేకవస్తుప్రకరైర్విరాజితం సౌవర్ణరత్నోజ్జ్వలభిత్తిహర్మ్యకం ॥ ౧౦౩ ॥
అమూల్యమాణిక్యవిరాజితంత ద్బభూవచానందమయంప్రపశ్యతాం । త
న్మధ్యభాగేత్వసమానరూపం గౌరీసమేతంకరిచర్మవాసం ॥ ౧౦౪ ॥ నా
నామణిభ్రాజితహైమ పట్టణేనివేశయిత్వానిఖిలోపచారైః । ప్రపూ
జ్యమానాం బహుమానయంతీ సుపుత్రకాంపౌర జనాస్సమస్తాః ।
౧౦౫ ॥ అబాలవృద్ధాశ్చసమీక్ష్యకౌతుకం ప్రపేదిరేబంధుజనాస్సమస్తాః
కించిత్రమేతత్కృపణస్యబాలై రాకర్ణనీయంబహుధాప్రజాతం ॥ ౧౦౬ ॥
శివేప్రసన్నే సతిదేహధారిణా మసాధ్యకంనాస్తిజగత్త్రయేపి । గంధర్వయ
క్షాగగనేచరాఇమే నమేనిరేయస్యపదంమహేశితుః ॥ ౧౦౭ ॥ సోయంమ
హేశశ్శ్రుతిగ్గోచరోపి దృగ్గోచరోభూద్దురితాపహశ్శివః । ఇదంవిచిత్రంసక
లేచరాచరే హ్యదృష్టపూర్వంపరమంమహేశితుః ॥ ౧౦౮ ॥ శార్దూల
విక్రీడిత ॥ శ్రీమన్మైత్రధునరామసద్మనిమహా శావోత్రసంజాయతే । పశ్చా
న్మోవయుమద్యభోజనవరాః పౌరాస్సమస్తాముదా । ఆగచ్ఛంత్వితిబంధు
మిత్రసహితా స్సర్వేమిళిత్వాభృశం । గచ్ఛంతోబహుభర్మరత్నవిలస
ద్ద్వారంవివేశుస్తదా ॥ ౧౦౯ ॥ భద్రద్వారమనేకసజ్జనసమూహహ్లాదాభా
సితంసారవం । శ్రుత్వావిస్మయమాపురావృతజనా స్సర్వేసమంతాత్స్థి

తాః । తత్కాలేబహుశాస్త్రవిత్పరశివ ధ్యానైకనిష్ఠోమహాన్ । కశ్చి
ద్యోగివరఃకరోల్లసితసద్వీణానువాదోవదత్ ॥ ౧౧౦ ॥ భోపౌరాసకలా
మదీయవచనం శృణ్వంత్విదానీంముదా । శ్రీశైలాదిమహామల్లికార్జునవి
భుః స్వకేశ్వరశ్శంకరః । అపుత్రోభ్రమరాంబికాచభగినీ భూత్వాచతత్సూ
నవే । తత్సద్మావిశురత్రయాయ మధునాగంతుంత్వశక్యంభవేత్ ॥ ౧౧౧
శ్రుత్వాయోగిముఖోదితానివచనాన్యాలోకయంతోజనాః । సత్వాదేవ
మనన్యలభ్యమనఘం సద్బంధుమిత్రైస్సహ । బాలంమైథునరామనామక
మముం సంభావయంతోముహుః । స్వద్మాన్యావివిశుఃకృతోద్యమపరా
శ్చర్యాభిమానాస్సదా ॥ ౧౧౨ ॥ స్రగ్ధరావృత్తం ॥ శ్రీశైలేశంశమనమ
థనం శంకరంశాంకరీంతాం । భాస్వద్ధర్మోత్తమమణిమయే దివ్యసింహా
సనేతౌ । సంప్రావిశ్యన్స్వజనని సమేతోయమత్యంతభక్త్యా । దివ్యైఃకల్పే
ద్భవసురుచిరై ర్వస్తుభిస్తోషయత్సః ॥ ౧౧౩ ॥ ఉపజాతి ॥ సంతోష
యంత్సంనిధిమాప్యశంభో ర్బద్ధాంజలిర్బ్రాహ్మణబాలకోయం । తుష్టా
వశంభుంసుఖదాయకం శివంననామదివ్యైర్వచనైర్మహద్భిః ॥ ౧౧౪ ॥ స
హస్రపాదాయసహస్రచక్షుషే సర్వార్తిభేత్రేసకలైకకర్త్రే । నమో
నమస్తేనతదేనదానవే నగేంద్రజాహృత్కమలాధివాసినే ॥ ౧౧౫ ॥ ఆకా
శకేశాయహరిప్రియాయ చాబ్జాసనాద్యర్చితపాదుకాయ । కరీంద్రదై
త్యాజినవాససేనమః కపర్దినేకామహరాయశంభవే ॥ ౧౧౬ ॥ అను
ష్టుప్ । ఏవంతుష్ట్వామహేశాన ముమాపతిమహీనధీః । పపాతపాదయోస్త
స్య బాలకస్సాంబయాసహ ॥ ౧౧౭ ॥ శార్దూలవిక్రీడితం ॥ స్వామి
న్బాలకభావనాత్తవ మహద్రూపంసుగమ్యంభవ । ద్బ్రహ్మేంద్రాదిభిర
ప్యగోచర మిదంసద్భావనీయంమమ । జామాతృత్వముపేయివాన్గిరి సు
తామత్పుత్రికాభావనా । జాతామామకగౌరవంకి మితివక్ష్యేదతశ్శిక్ష
ప్రభో ॥ ౧౧౮ ॥ తత్రోన్నేత్రేమహేశ్వరఃప్ర విలసద్బధ్యాసమాహూ
యతం । భోభోమైథునరామతేద్యదృఢ తయాప్రాప్తోరుభక్త్యాస్వయం । తృ
ప్తోస్మ్యద్యవిమానముత్తమ మిదంనానామణిభ్రాజితం । త్వన్మాత్రాస
హితోభవానిహ మయాసాకంసమాగచ్ఛతాం ॥ ౧౧౯ ॥ బాలకః ॥ ఏ
వంచేత్తవసత్కృపామ యిసదాశంభోమహేశార్భకే । చేదానీంభవదా

జ్ఞయా ప్రవిశ లేదివ్యే శ్రుత తత్ప్రపశ్యకే । స్థాస్యావోఽత్ర త ఇతి ప్రణమ్య గిరిశం
తద్వద్గిరీంద్రాత్మజాం । కైలాసం పరమాపతుస్స వినయం బాల స్తదంబాపు
భౌ ॥ ౧౨౦ ॥ శ్రీమన్మైథునరామభక్త చరితం సద్భుక్తిభాజాం నృణాం ।
శ్రోత్రాణాం పరివర్తురపృథిక సద్ధర్మార్థకామాదికాః । సిద్ధ్యం తే శివశా
సనాత్ప్రతి దినం సిద్ధ్యష్టకం తద్భవే । తత్సన్మార్గభక్తగణాశ్శృణుధ్వ మనఘం
సద్భుక్తిముక్తిప్రదం ॥ ౧౨౧ ॥ అనుష్టుప్ ॥ ఇతి తేభ్యో వదన్ చెన్న బస
వేశో మహామతిః । విరరామ శివం ధ్యాయ న్నిశ్చలో నిగమార్థవిత్ ॥
౧౨౨ ॥ సిద్ధరామ స్తదానీం వై శ్రుత్వా శ్రుతిసుఖావహం । శ్రీ
చెన్నబసవస్యాస్య పంకజాతోద్భవీం కథాం ॥ ౧౩౩ ॥ శ్రీ చెన్నబసవేశం
తం ప్రణమ్య గురుసత్తమం । ప్రాంజలిః పురతస్థిత్వా సిద్ధరామోఽవదత్త
దా ॥ ౧౨౪ ॥ స్వామిన్దయాళో సకలేశభక్తి మన్నిజేష్టలింగానుభవం య
థాక్రమం । మహ్యం సమాచక్ష్వ మనోహరం శుభం భవత్ప్రసాదాద్ద్వయమ
న్వహం భజే ॥ ౧౨౫ ॥ ఇతి బ్రువాణే సతి సిద్ధరామే తత్రైవ సంస్థాన్సకలాం
శ్చ సత్వా । తదాజ్ఞయా వక్తుముపక్రమత్త చాతదిష్టలింగస్య మహాత్మ్య
ముత్తమం ॥ ౧౨౬ ॥ ఇతి శ్రీ చెన్నబసవపురాణే రేణుకాగస్త్యసంవా
దే మైథున రామనామ్నో మహిమానువర్ణనం నామ షోడశోధ్యా
యః ॥ * * * * *

శ్రీశివాయనమః

—(మడివాలుచరిత్రం.)—

(సప్తదశోఽధ్యాయప్రారంభః)

శ్రీచెన్నబసవః ॥ భోసిద్ధరామభువిసన్నుతదివ్యనామ కామాది రోషవిరరామకళాభిరామ । సోమేశభక్తిసుమదామవిరాజమాన త్వామద్యవచ్మివరలింగమహాప్రభావం ॥ ౧ ॥ భూమాకాచిదమోఘసర్వ విభవైర్విభ్రాజమానానదా । దుర్వాగోరువిచిత్రహర్మ్య నిచయైరాలోక్యమానాదివం । ద్రష్టుంచోద్గమనేవభాతినగరీ హింహాప్పరిగాఖ్యాశుభా తత్రాసీద్వరభక్తి మార్గనిరతోమాచాహ్వాయస్సర్వవిత్ ॥ ౨ ॥ తస్మిన్వరపురేరమ్యే నానాభక్తసమాశ్రయే । మడివాలోమాచిదేవో మహాభక్తాగ్రణీస్సుధీః ॥ 3 ॥ వీరభద్రావతారోయం వీరాగ్రేసరవృత్తిభాక్ అయోనిజోహరస్యాంఘ్రి పయోజార్చనతత్పరః ॥ ౪ ॥ జితేంద్రియోలింగినస్తుదర్శనస్పర్శనేనదా । సంభాషణేచవిముఖః సర్వధర్మరతస్సదా ॥ ౫ ॥ అనేకవేదవేదాంగ విద్భిర్విద్వద్భిరర్చితః । నిరంతరానుభవకజ్ఞానీ సద్భక్తివర్ధనః ॥ ౬ ॥ సఏకదా చేష్టలింగ ధారణేనిశ్చలోభవన్ । విశేషభక్తిసంయుక్తో వివేచనపరస్స్వయం॥ ౭ ॥ అన్వేషమాణోబహుధా కల్లినాథాహ్వాయంగురుం । సంప్రాప్యప్రార్థయామాస ధర్తుంలింగంనిజాంగకే ౮ ॥ స్వామిన్గురువరశ్రీమన్ త్వత్పాదాంబుజసేవకం । కృత్వామాం లింగినందేవ పాహిమాంభక్తవత్సల ॥ ౯ ॥ ఏవంసంప్రార్థితశ్శ్రీమాన్ కల్లినాథాహ్వయోమహాన్ । తేనైవశిష్యవర్యేణ మహతాబుద్ధిశాలినా ॥ ౧౦ ॥ తథైవేతివినిశ్చిత్య సర్వాంత్సల్లింగధారిణః । భక్తానాహూయతస్మధ్యే శిష్యమేనంసముద్దిశన్ ॥ ౧౧ ॥ సర్వాణిసూక్ష్మాకారాణి లింగానివివిధానిచ । పావనస్థాతేసిక్షిప్య పశ్యైతానిమహాంతిచ ॥ ౧౨ ॥

శిష్యవర్యతవేష్టంయ ద్ధార్యంస్యాత్తద్విమర్శయ । ఏవముక్తోథగురుణా ప్రాంజలిఃపురతో౽బ్రవీత్ ॥ ౧౩ ॥ స్వామిన్నేతానిసూక్ష్మాణిలింగాని వివిధానిచ । నమేయోగ్యానితస్మాన్మే స్థూలంనిర్మలముత్తమం ॥ ౧౪॥ అతిస్థూలందృఢతరం దత్వాశైలంసునిర్మలం । మహ్యంకృపాతిరేకేణ చావలోకయసువ్రత॥ ౧౫ ॥ ఇతీర్యమాణంతందృష్ట్వా గురుస్సర్వార్థకోవిదః । తత్రస్థమేకంశైలంతు స్థూలంసందర్శయన్తదా ॥ ౧౬ ॥ సర్వేషాంభక్తసంఘానాం మధ్యేతల్లింగముత్తమం । నైదికైర్వివిధైర్మంత్రై రాగమోక్తానుసారతః ॥ ౧౭ ॥ సంపూజ్యలింగంమహితం సర్వామంత్రైశ్చసంస్కృతం । గురుహస్తేనసంగ్రాహ్య తల్లింగంపరమంముదా ౧౮ ॥ తన్మస్తకేన్యస్త హస్తఃప్రశస్తోగురురుత్తమః । తద్ధస్తేలింగమావేశ్య శైవీంపంచాక్షరీంశుభాం॥ ౧౯ ॥ ఉపదిశ్యమహావీర శైవీందీక్షాంతథైవచ । భోశిష్యసర్వదాలింగ ప్రాణీభవనచాన్యథా ॥ ౨౦ ॥ ఇత్యాది వచనైస్సమ్యగనుశాస్యకృపానిధిః । తూష్ణీంబభూవసర్వేషాం భక్తానామంతికేగురుః ॥ ౨౧ ॥ ఏవంగురువరేణో౽యం శాసితోమాచనామకః । పునఃప్రోవాచమహితం గురుంకల్లీశ్వరాభిధం ॥ ౨౨ ॥ భోగురోభక్తసంఘాశ్చ శ్రుణ్వంత్వత్రమయేరితం । ప్రతిజ్ఞాపూర్వకంవాక్య మంగీకుర్వాం త్విహాదరాత్ ॥ ౨౩ ॥ సర్వేషాంభక్తసంఘానాం లింగినామలినానివై వసనానిగృహీత్వాహం నిత్యంసంక్షాళయన్ జలే ॥ ౨౪ ॥ ధౌతానివస్త్రజాలాని యథాక్రమమతంద్రితః । దాతుమాజ్ఞాంప్రయచ్ఛంతు యూయంశిష్యాయమేసదా ॥ ౨౫ ॥ ఇతితద్వచనంశ్రుత్వా తథాస్త్వితిజగుర్గణాః । గురుస్తథైవతత్కాల ఫలకేభస్మమంత్రితం । ౨౬ ॥ సంధార్య సర్వదాశుద్ధో భవచేత్యాశిషందదౌ। తదారభ్యమహాభక్తో మాచాఖ్యో మహిమాస్పదః ౨౭ ॥ భూత్వాసర్వేశభక్తానాం సేవాంకర్తుముపక్రమత్ । తస్మిన్ హాప్పరిగాఖ్యేతు పట్టణేసకలాశ్రయే । ౨౮ ॥ నీత్వా కంచిత్కాలమాద్యం పశ్చాత్కల్యాణపట్టణే । బసవేశందిదృక్షుస్సన్ । గత్వాభక్తేష్టదాయినం । ౨౯ । తంకల్పభూరుహంసర్వ భక్తానాంలింగధారిణాం. తంమడివేలమాచాఖ్యస్సంతోషంపరమాప్తవాన్॥ ౩౦ ॥ తత్రైవవసతించక్రే కల్యాణాహ్వయపట్టణే । నిత్యంభక్తాళివాసాంసి గృ

హీత్వాస్వప్రతిజ్ఞయా ॥ ౩౧ ॥ అలింగిదర్శనస్పర్శ వర్జితో భక్తస
త్తమః । తథైవాలింగిసస్పర్శ దర్శనాదివివర్జితం ॥ ౩౨ ॥ వస్త్రసం
చయమానీయ నిత్యందాస్యతి భక్తితః । సర్వేషాం భక్తసంఘానాం కృ
పాపాత్రో భవత్సదా ॥ ౩౩ ॥ మడివాలుమాచిదేవో య మన్యాంవృత్తిం
సమాశ్రయత్ । భవీ యో వాఽపి మనుజో దృక్పథంయదియాస్యతి ॥ ౩౪
తంభిత్త్వాపాతయిష్యామి మమనాత్రవిచారణా । ఇతిప్రతిజ్ఞాసర్వేషాం
శ్రావయిత్వాముహుర్ముహుః ॥ ౩౫ ॥ ఘంటామేకాంగృహీత్వా వై ఘు
రికాంనిశ్చితాంతథా । ధ్వనయన్మార్గమాసాద్య బధిరీకృతదిక్చయః ॥ ౩౬ ॥
ప్రత్యహంనిత్యసత్కర్మణ్యనురక్తో భవన్ముదా । ఏవంగతేమహాకాలే
కస్మిన్నేకదినేసుధీః ॥ ౩౭ ॥ సమస్తభక్తసంఘానాంగృహ్ణన్వస్త్రాణిసమ్ము
దా । క్షాళనార్థంగతేనీరే మాచిదేవేమహామతౌ ॥ ౩౮ ॥ నదీతీరంస
మాశ్రిత్య కేచిత్పౌరాఃకుమార్గగాః । మాచిదేవపరీక్షార్థం తత్రతత్రైవ
సంతిహి ॥ ౩౯ ॥ వినిద్రితేషుసర్వేషు సంఘేషుగుణవానయం । సర్వే
షాంభక్తసంఘానాం వస్త్రాణ్యాదాయసక్రమం ॥ ౪౦ ॥ అనన్యసంగతం
తీరమలింగిజనవర్జితం । ఏకాకీనిర్భయోధీరః క్షాళయన్వస్త్రసంచ
యం ॥ ౪౧ ॥ యథాక్రమంసమానీయ నిత్యంభక్తిసమన్వితః । లింగి
భ్యోవసనాన్యాశు దత్త్వాస్వస్థానముత్తమం ॥ ౪౨ ॥ శివపూజాదికంకు
ర్వన్ నిద్రాతినిఖిలార్థవిత్ । ఏవంనిత్యోత్సవంమత్వా మాచిదేవసు
నామకః ॥ ౪౩ ॥ వస్త్రక్షాళనకార్యేతు నిజోరస్థలపీడనం । లింగస్య
స్యభవేత్పీడా చేతినిశ్చిత్యసువ్రతీ ॥ ౪౪ ॥ తల్లింగందృఢసూత్రేణ బ
ద్ధ్వాకస్మిన్నికుంజకే । సంస్థాప్యతల్లింగసూత్రం స్వకంఠేధారయంత్సదా
౪౫ ॥ శుద్ధానివసనాన్యాశు నియమోదగ్రమానసః । గృహీత్వాకుంజ
నిక్షిప్త లింగంమహదనన్యధీః ॥ ౪౬ ॥ ప్రత్యహంసర్వలింగిభ్యో దాతు
ముత్సుకభాజినః । మడివేలమాచిదేవస్య మహిమానందిదృక్షవః ॥ ౪౭ ॥
కేచిత్పౌరాఃకుమార్గస్థాః పాపినోమనుజాధమాః । తత్తీరంగూఢమార్గేణ
గత్వాసర్వేసమీక్ష్యతం ॥ ౪౮ ॥ ధూర్జటేఃసూత్రమాక్రమ్య చిచ్ఛేదు
రఘుకారిణః । ఛేదనాన్నిర్గతప్రాణో భూత్వాభూమావపాతసః ॥ ౪౯ ॥
తత్సూత్రాద్బహుశో నారక్తధారాభూమాతుసుస్రువుః । రజ్జుచ్ఛేదాజ్జాతర

క్తమాలోక్యాత్యంతదుర్గమం ॥ ౫౦ ॥ దుర్మార్గవశగాసర్వేదు ద్రువుస్స
ర్వతోదిశః । భయాక్రాంతహృదస్సంతో కేచిత్కల్యాణపట్టణం ॥ ౫౧
గత్వానివేదయామాసు ర్మాచిదేవస్యధీమతః । మరణంబసవేశాయ
మహదాశ్చర్యకారణం॥ ౫౨ ॥ శ్రుత్వాన్ శ్రీబసవోధీమాన్ కిమేతదితిచిం
తయన్ । పశ్యామీతివ్రజన్ తత్ర తీరప్రాంతముపాగతః ॥ ౫౩ ॥ సమస్త
భక్తసంఘైశ్చ సమేతోబసవప్రభుః । నదీతీరేగతాసుంతం మాచిరాజంస
మీక్ష్యసః ॥ ౫౪ ॥ ఛేదితంలింగసూత్రంచరక్త ధారాసమాశ్రితం । ఏ
తస్యలింగసూత్రస్య ఛేదనాద్భువినిశ్చలః ॥ ౫౫ ॥ గతప్రాణోద్యజాతో
యం నాన్యథేతివివిక్షిరే । బసవాద్యామహాభక్త గణాశ్చుక్షుభురంజ
సా ॥ ౫౬ ॥ మడివాలమాచిదేవాఖ్య మహాభక్తివివర్ధన । హావీరభ
ద్రరూపాద్య హాలింగప్రాణధారణ ॥ ౫౭ ॥ హాసర్వభక్తసంఘానాం మధ్యే
కారణరూపభాక్ । అతికష్టాత్కష్టతరాందుర్గతింప్రాప్తవాన్ భవాన్ ॥ ౫౮ ॥
ఏతత్కృత్యంపౌరజనైః కృతందుర్మార్గభాజిభిః । ఏవంబహుప్రకారేణ
విలపన్ బసవేశ్వరః ॥ ౫౯ ॥ సర్వేషాంభక్తసంఘానాం పాదోదకమతంద్రి
తః । సంగృహ్యస్వగురుం సంగమేశ్వరంహృదిసంస్మరన్ ॥ ౬౦ ॥ భస్మతత్పా
దతీర్థేతు నిధాయనిఖిలార్థవిత్ । తద్దేహేయష్టౌనిక్షిప్య తత్సూత్రగ్ర
థనాత్తదా ॥ ౬౧ ॥ నిద్రాళురివచోద్ధాయ నిజకర్మరతోభవత్ । ప
శ్యతాంసర్వజంతూనా మాశ్చర్యంముదమావహన్ ॥ ౬౨ ॥ మడివేల
మాచిదేవోయం బసవాదిగణాన్ముదా । దృష్ట్వాసనామసర్వాన్ తాన త్యా
శ్చర్యయుతాన్ తదా ॥ ౬౩ ॥ అహంతుజన్మప్రభృతి నిద్రామేతాదృశీం
కదా । నాప్తవాన్ భవతామత్ర సమాగమనకారణం ॥ ౬౪ ॥ భవంత
స్సర్వమాఖ్యాతు మర్హంతుకృపయాధునా । కుత్రవాగంతుముద్యుక్తా
స్సంతోత్యంతసమాగతాః ॥ ౬౫ ॥ ఇతిబ్రువాణేసతిమాచిదేవే సర్వేగణా
శ్శంకరభక్తిభాజః । ప్రోచుస్తదాతంప్రతి మాచిదేవంశృణుష్వభక్తాగ్రణి
మాచిదేవ ॥ ౬౬ ॥ పౌరాశ్చకేచిత్ప్రవంచనోత్సుకా భవంతమాలోకి
తుమాగతాస్తే । కృత్తంత్వదీయంశుపథానుగామిభి స్వమీక్ష్యతేధూర్జ
టిసూత్రకంముదా ॥ ౬౭ ॥ తేనైవహేతునాత్వం హిగతాసుర్భువిని
శ్చలః । నిశమ్యత్వన్మృతించాద్య వయమత్రసమాగతాః ॥ ౬౮ ॥ లింగే

ప్రాణంసర్వభక్త సంఘవ్రస్తేషుసర్వదా । శారీరంకర్మవిన్యస్య నిత్యభ
క్తియుతస్య తే । ౧౯ ॥ మడివాలమాచిదేవాఖ్య తుల్యాస్తే నహిభూతలే
సూత్రచ్ఛేదనమాత్రేణ విగతాసురభూద్భవాన్ । ౨౦ । ఏతేషాంబసవా
దీనాం భక్తానాంసత్కృపావశాత్ । తల్లింగసూత్రఘటనా త్పునస్తే
ప్రాణధారణం ॥ ౨౧ ॥ జాతంతేలింగసాహిత్యం వక్తుంకఃక్షమతేభువి భ
వత్సమోభవానేవ నాన్యోస్తిభువనత్రయే । ౨౨ ॥ ఏవంబహుప్రకారే
ణ మానయంతోముహుర్ముహుః । మడివాలమాచిరాజం తంగృహీ
త్వాబసవాదయః ॥ ౨౩ ॥ కల్యాణపట్టణందివ్య మావివేశురసంఖ్యకాః
పునరప్యేకశాలేతు ధౌతవస్త్రచయంముదా । ఆవాహయ్యోచ్చైర్నృపాన్
క్షిప్రమాగచ్ఛంతంకృపానిధిం ॥ ౨౪ ॥ యేభక్తవర్గాస్తంయాచ్నా మా
చరంతిసుచేలకం । దత్త్వాపునశ్చసర్వేషాం వసనానియథాక్రమం ॥౨౫॥
దాతారంమాచిదేవాఖ్యం కశ్చిద్వైపురుషాధమః । హఠాత్సంస్పర్శయా
మాస లింగహీనోమహాహ్లాద్ధతః ॥ ౨౬ ॥ తద్దైవమాచిదేవోఽయం వీ
రవృత్త్యాసరాధమం । విదార్యఛురికాగ్రేణ వియదుత్పాతయత్కృ
ధా । ఉపాదయంతంవిపుల క్రోధాక్రాంతహృదంతదా ॥౨౭॥ మాచిదే
వఇతిజ్ఞాత్వా మానవాః కేచిదాకులాః । మనుజాధిపతింబిజ్జలాహ్వాయం
ప్రభుముత్తమం ॥ ౨౮ ॥ ప్రణమ్య చేద్ధంప్రోచుస్తే పరికంపితవిగ్రహాః ।
స్వామిన్బిజ్జలభూపాల శ్రోతవ్యంమామకంవచః ॥ ౨౯ ॥ అస్మిన్నేవహిక
ల్యాణపట్టణేతావకేశుభే । విపర్యాసోమహాన్జాత స్తంవక్ష్యామశ్శృణుప్ర
భో ॥౩౦॥ కశ్చిద్భక్తవరోధీరో వీరవృత్తింసమాచరన్ । మార్గమధ్యేరాజవీ
థ్యాం ఛురికాగ్రేణమామకం ॥౩౧॥ నిరాపరాధపురుషం ఛిత్వోత్పాతి
తవాన్ప్రభో । భవంతోద్యైవపశ్యంతు భ్రమంతంశవమంబరే ॥ ౩౨ ॥
ఏవంబ్రువంతోబహుధా రుదంతోనితరాంతదా । తత్పాదయోఃపతంత
స్తే రక్షరక్షేతిచాబ్రువన్ ॥౩౩॥ రాజాతుదీనాలాపాం స్తానాకర్ణ్యాకుపి
తాననః । అంబరేన్యస్తదృష్టిస్సన్ భ్రమంతంకుణపంతదా ॥ ౩౪ ॥ అ
లోక్యజ్ఞాపయామాస రాజాబిజ్జలనామకః । భోభోహస్తిపకాయూయం
మదేభేనగరీయసా । ౩౫ ॥ మామకేనమదాంధేన మాచిదేవంవిశే
షతః । పీడయిత్వానితాంతంతం పరలోకంప్రవేశయత ॥౩౬॥ ఇత్యా

జ్ఞాం శిరసావాహ్య శీఘ్రంతం గజముత్తమం । సమారుహ్యామ
హాబాదగ్ర రూపిణంమహిమోన్నతం ॥ ౮౭ ॥ రుద్రవద్ధస్తినంహస్తి
పక్షోప్రాణహారేచ్ఛయా । సమతమాగతంవీక్ష్య మహామదసమాకులం
౮౮ ॥ గజంసమాచిదేవోఽయం దృఢంనిజకరాగ్రతః । గృహీత్వోత్పాత
యామాస భ్రామయన్నిభముత్తమం ॥ ౮౯ ॥ భ్రిమణాదేవతత్కాలే
గతాసుర్గజసత్తమః । భూమావపాతబహుధాస్ర ఐద్రక్తోముఖాగ్రతః ॥
౯౦ ॥ తథాహస్తిపకోజాతః పశ్యత్సువివిధేషుచ । ఏతత్సర్వంమహీభర్తా
బిజ్జలాఖ్యోమహీపతిః ॥ ౯౧ ॥ శ్రుత్వానిర్వేదమాపన్న స్సభామధ్యం
సమాశ్రయత్ । బసవేశంమహాత్మానం సచివోత్తమమాహ్వయత్ ॥
౯౨ ॥ ఆయాంతంబసవేశంతం సత్కృత్యేవముదీరయత్ । బసవేశ్వర
మంత్రీశ భక్తవర్గాఇమేసదా ॥ ౯౩ ॥ భవదాశ్రయతస్సర్వ ప్రాణినాం
హింసకాశ్చవై । మడివాలమాచిదేవోఽయ మధునామహదాశయః ॥
౯౪ ॥ హత్వాచోత్పాతయామాస పశ్యతంకుణపందివి । తచ్ఛాంత్య
ర్థంరాజవాహ్యో మదోత్కటగజోత్తమః ॥ ౯౫ ॥ ప్రేరితోఽపినిరాతం
కం గజోహస్తిపకేనసహ । భ్రామన్భూతలేమాచి దేవేననిహతఃపథి ॥
౯౬ ॥ అసాధ్యోఽయంమాచిదేవో కథంసాధ్యోభవేదయం। నాహంశక్తోస్మి
భవతః కథనేతద్విచారయ ॥ ౯౭ ॥ ఇతిగదతిమహీశేబిజ్జలాఖ్యే గుణా
ఢ్యేప్రబలతరగుణాఢ్యం భావయన్మాచిరాజం । ప్రవిమలనిజభక్త్యా బి
జ్జలంశాంతయిత్వాబ సవసచివరాజఃప్రాహగంభీరవాగ్భిః ॥ ౯౮ ॥ ప్ర
భువరపరమార్థం పావనంయన్మదీయం । వచనమలఘుభావ్యం భక్తిభా
జాంజనానాం । భవభయహరభక్తేస్సాధకోఽయః పుమాన్వాసకలనిగమవే
త్తాసర్వకార్యప్రవక్తా ॥ ౯౯ ॥ ఇతిబహువిధవాగ్భిర్భూపతిం బిజ్జలాఖ్యం
ప్రశమితనిజవృత్తిం ప్రాపయన్భక్తిగమ్యః । బసవసచివరాజోభక్త
సంఘైస్సమేతఃపునరపివిగతాసూన్ ప్రాణినస్తాంశ్చకార ॥ ౧౦౦ ॥ య ఇ
దమఖిలభావ్యం మాచిదేవప్రభావం । పఠతిపరజనాన్వైశ్రావయేద్వాపు
మాన్యః ఇహహిసకలసౌఖ్యానాదరాత్ప్రాప్యపశ్చాత్ప్రే। విమలతరభక్త్యా
ప్రాప్నుయాన్మోక్షమంతే ॥ ౧౦౧ ॥ శ్రుత్వాశ్రీచంనబసవ వాక్యాన్యా
నందనిర్భరాః । సంతఃప్రోచుస్తదాభక్తసంఘాస్తే బసవేశ్వరం ॥ ౧౦౨ ॥

శ్రీచంనబసవేశార్య సద్భక్తాళిసురద్రుమ। పునశ్చభక్తసంఘానాం ప్రభావమనువర్ణయ ॥౧౦౩॥ భూయోపిశ్రోతుమిచ్ఛామో లింగాంగైక్యం మహాత్మనాం। ఇతిబృవాణేషుసత్సు మహాభక్తజనేషుచ ॥౧౦౪॥ నిశమ్యారాధ్యభక్తాం స్తాన్వక్తుంసముపచక్రమే। భోభక్తవర్గాశ్శృణ్వంతునమేవక్తుంసమర్థతా ॥౧౦౫॥ భవభక్తియుజాంసర్వభక్తానాంచరితంమహత్।తథాపిభవతామాజ్ఞామనుసృత్యయథామతి॥౧౦౬॥ వక్ష్యే శ్రోతవ్యమనఘా శ్లాఘనీయంమహాత్మభిః। మదోద్ధతానాంసర్వేషామనవాప్యంశరీరిణాం॥౧౦౭॥ ఇతిశ్రీమచ్చెన్నబసవపురాణే రేణుకాగస్త్యసంవాదే మడివాలమాచిదేవ మహిమాను వర్ణనంనామ సప్తదశోఽధ్యాయః॥

శ్రీశివాయనమః

—(హాళికమారసమాఖ్యానం)—

(అష్టాదశాఽధ్యాయప్రారంభః)

కల్యాణాహ్వయపట్టణేశుభకరే తస్మింత్సుభక్తాలయే । లింగార్చావిధిత
త్పరోవృజినపుంజాద్రీశశంబోమహాన్ । సాక్షాచ్ఛంకరసత్కథాశ్రవణ సం
సక్తాశయస్సర్వదా । పారావారగభీరధీర చలరాడ్ధైర్యైకకళాపారగః॥౧॥
కశ్చిద్భక్తవరఃకఠోరతర సద్భక్తిప్రభావోజ్జ్వల । శ్శిష్టాచారనిజేష్టలింగని
రతానందప్రమోదస్సదా । భ్రాజద్ధాళికమారనామక మహాభక్తోత్త
మోబంధుమాన్ । నేకాంవృత్తిమనన్యధీస్సమభజద్ధాళీయసీరోత్కర్షం
౨॥ తేనైవసీరోత్కర్షణేన ధీమాన్మారాహ్వయస్సర్వమహీంవిదార్య ।
అవాపయిత్వానిఖిలానిబీజాన్య మోఘపక్వానిశివాజ్ఞయాస్వయం ॥౩॥
భక్తాననేకానపితైశ్చధాన్యై స్సంతోషయిష్యన్స్వకృషిప్రలబ్ధైః । త
ద్భుక్తశేషంస్వయమాశుభక్త్యా సంగృహ్యమాణస్సకలేష్టబంధుభిః ॥౪॥
ఏవంప్రవర్తమానస్య సద్భక్తస్యమహీయసః । వ్రీహిప్రియంగుగోధూమ
యవముఖ్యాన్యనేకధా ॥౫॥ పరిపాలనశీలస్య పక్షిసంఘాన్వ్యపోహతః ।
మంచోపరిప్రవిష్టస్య తస్యైవసుమహాత్మనః । ౬ ॥ ప్రస్తరద్రావిణీవేగా
త్కక్షస్థంలింగముత్తమం । క్షుత్రవాగళితంతస్మాద్విగతాసుర్బభూవ
హ ॥౭॥ తదాహాళికమారాఖ్య భక్తస్యమహితాత్మనః । తదాతత్రస్థపు
రుష స్యాత్క్షీణకరుణానిధేః ॥౮॥ స్వపత్న్యాశ్శివపూజాయాః కాలాతీతో
మహానభూత్ । ఇత్యాలోచ్యతదానీం సాపత్నీతస్యమహామతేః ॥౯॥
తత్క్షేత్రంప్రాప్యసుభగా గతాసుంపతిమీక్ష్యసా । తదైవనిర్గతప్రా
ణా పపాతభువినిశ్చలా ॥౧౦॥ ఏతాదృశంశవద్వంద్వం సమీక్ష్యవ్రీహిపా
లకాః । సాశ్చర్యాస్సహసాగత్య మంత్రీశంబసవప్రభుం ॥౧౧॥ విజ్ఞాప

యంతో బహుధా దుఃఖాక్రాంతహృదోఽభవన్ । స్వామింశ్చ బసవేశా
ర్యమారాఖ్యో భక్తసత్తమః ॥ ౧౨ ॥ తద్భార్యా చ గతప్రాణౌ జాతావేక
క్షణాదమీ । కించిత్రం వా న విద్మశ్చ బసవేశ కృపానిధే ॥ ౧౩ ॥ తద్వ
చశ్శ్రవణాదేవ విస్మితో బసవేశ్వరః । భక్తసంఘైస్సమేతస్సన్ యయౌ
తత్పతనస్థలం ॥ ౧౪ ॥ దృష్ట్వా శవద్వయం తత్ర శర్వభక్తగణాస్తదా ।
కిమేతచ్చిత్రమాఖ్యాతుం యూయమేవ సమర్థకాః ॥ ౧౫ ॥ నాహం
జానామి వై భార్యా భర్త్రోర్మరణకారణం । ఇతి బ్రువాణే తస్మిన్ బసవేశ్వర
మంత్రిణి ॥ ౧౬ ॥ కేచిజ్జగుర్మహారోగతప్తావేతౌ మృతావితి। కేచిజ్జగదిరే
దండశూకదృష్టౌ మృతావితి ॥ ౧౭॥ కేచిద్భక్తాః ప్రోచురేవ మిష్టలింగా
ర్చనే రతః । దృఢవృత్తిస్సదా లింగే సదా సద్భక్తితత్పరః ॥౧౮॥ భక్తాంఘ్రి
పూజానిరతః సోఽయం కృషివశే వసన్ । నిత్యం సద్భక్తసంఘాంశ్చ తోష
యత్యమలాశయః ॥ ౧౯ ॥ ఏతాదృశోఽస్య భక్తస్య మారాఖ్యస్య మహీ
యసః । రుగ్బాధా సర్పబాధా చ తథా చేతరపీడనం । ౨౦ ॥ న సంఘటతి
పశ్యామో నాత్ర కార్యా విచారణా । సదా నిజేష్టలింగే వై సంవిలీనస్సు
మానసః ॥ ౨౧ ॥ పశ్యామి లింగమేతస్య కంఠే కక్షే చ మస్తకే । మిండసం
గేశనామ్నా తే భక్తవర్యేణ ధీమతా ॥ ౨౨ ॥ శ్రుత్వా సద్భక్తవర్గాస్తత్క్ష
ణపాంతికమాయయుః । సర్వాంగాణి పమృశ్యాశు లింగమిష్టం తదంగకే ।
౨౩ । అదృష్ట్వా భ్రాంతమనసో మంచాదూరం మహీతలం । అన్వేష
యంతో బహుధా లింగమిష్టం మహాత్మనః । ౨౪॥ పశ్యంతో లింగమాదా
య తచ్ఛవాంగే నివేశనాత్ । తదైవ సహసోద్ధాయ సుప్తోత్థిత వుమానివ
౧౫ । సర్వాన్సద్భక్తవర్గాంస్తా నాలోక్య బహువిస్మితౌ । దంపతీ చ ప్రణ
మ్యాథ ప్రోచతుః ప్రాంజలీర్మునా ॥ ౨౬ । బసవాదిమహాభక్తసంఘాః
క్షేత్రమిదం త్వమీ । దిదృక్షవోఽత్ర నిర్యాతా మదీయం కిం మహాజనః
౨౭ । స్వామినో హా బహుశ్రద్ధా సమేతాః క్షేత్రముత్తమం । చోరత్క
టత్పతత్పక్షి సంఘానిహ వ్యపోహితుం ॥ ౨౮ ॥ మంచమారుహ్య సంస్థోహం
న కించిద్వేద్మ్యహం గిణాః । ఇతి బ్రువాణే సద్భక్తే మారాఖ్యే లింగధారిణి
౨౯ ॥ బసవాదిమహాభక్తసంఘాః ప్రోచుస్సవిస్మయాః । భో భో హాలిక
మారాఖ్య లింగవిన్యస్తమానస ॥ ౩౦ ॥ వయం క్షేత్రమిదం ద్రష్టుం నాగ

త్తాఃకింత్వమిహాగణాః । త్వంచత్వదీయాజాయాచ విగతప్రాణినావితి ॥ ౩౧ ॥
శ్రవణాదేవనిర్యాతా ద్రష్టుంవాందంపతీగణాః । ఏతేషాంభక్తసంఘానాం
మిండసంగేశనామకః ॥ ౩౨ ॥ బుద్ధిమానాహసద్భక్తో లింగప్రాణీభవానితి
నిష్కారణంప్రాణచయో ననిర్యాంత్యస్య దేహతః ॥ ౩౩ ॥ పశ్యంతుదేహే
లింగంతుభవంతో ప్రమహీయసః । తథేత్యుక్త్వావిశేషేణ త్వదీయాంగ
స్యసంధిషు ॥ ౩౪ ॥ అదృశ్యమానంతల్లింగం కుత్రేతిపరితో భ్రమన్ ।
ఏతస్మిన్ భూతలేవత్ర చ్యుతంలింగంత్వదీయకం ॥ ౩౫ ॥ సమాసీయత్వ
దీయాంగ స్పర్శనాదేనతత్క్షణాత్ । పునఃప్రాణీభవానద్య జాతస్త్వవస
తీతదా ॥ ౩౬ ॥ సుప్తోత్థితేవ సప్రాణా భవదాత్మ్యైక్యమానసా । ఏతావ
ద్భిభవద్భక్తి మిష్టలింగైకభావనాం ॥ ౩౭ ॥ నజానీమోవయంమార నా
మకాత్యంతపావన । ఏవంసర్వేషుసద్భక్త సంఘేషుగదితేషుచ ॥ ౩౮ ॥
బసవేశోపిబహుధా శ్లాఘయన్మారనామకం । భోభోహళికమారాఖ్య
నహితత్సదృశఃపుమాన్ ॥ ౩౯ ॥ లింగేప్రాణంపునర్లింగధారణేవిహితాసు
తా । నకుత్రాపిప్రపశ్యామో త్వత్సమోనాస్తిభూతలే ॥ ౪౦ ॥ ఇత్యు
క్తవంతంబసవా ధ్యక్షంప్రాహామహామతిః । మాదిరాజమహాభక్త జనా
వృతమరిందమం ॥ ౪౧ ॥ బసవేశమహామంత్రిన్ న్నశేషేషుచలింగిషు ।
లింగాంగైక్యంస్వతస్సిద్ధం నహితత్రవిచారణా ॥ ౪౨ ॥ త్వద్భార్యాకథమే
తాదృగవస్థాంప్రాప్యసువ్రతా । నిశ్చలానిర్గతప్రాణాజాతాపునరపిస్వయం
౪౩ ॥ నిజేష్టలింగనిరతా భూత్వాప్రాణాన్ముమోచహా । పత్యౌపతితభూ
భాగే నిర్గతాసుర్మహీయసీ ॥ ౪౪ ॥ పత్యుఃప్రాణైస్సహైవాసీం దర్శనా
దేనసుందరీ స్వప్రాణాన్తేషుయుంజంతీ కింవక్ష్యేచిత్రమేతయోః ॥ ౪౫ ॥
మిండసంగావ్యయోభక్తో మాదిరాజసమీరితం । శ్రుత్వాపునశ్చప్రో
వాచ సర్వభక్తసమావృతః ॥ ౪౬ ॥ ఇయంపతివ్రతాశుద్ధా పతిదైవాభి
మానినీ । తస్మాత్పత్యౌనిజప్రాణా న్నియుజ్యపతితాభువి ॥ ౪౭ ॥ అ
యం హాళికమారాఖ్యో లింగప్రాణీనసంశయః । సర్వభక్తవరాశ్చాన్యే
కథ్యంతేసాత్రసంశయః ॥ ౪౮ ॥ తత్పత్నీ చేష్టలింగాంగ సంగినీసిత్యవర్త
నా । కథమిష్టంపరిత్యజ్య లింగనిర్గతసుప్రభా ॥ ౪౯ ॥ జాతాతత్కథ
యాద్యేతి బ్రువంతంమాచినామకం । ప్రత్యాహబసవేశస్తు మిండసంగేశ

నామకం ॥ ౨౦ ॥ ఉద్దిశ్యసర్వధర్మజ్ఞం సర్వశాస్త్రవిశారదం । మిండసం
గేశధీరస్య ధర్మసూక్ష్మమిదంభవాన్ ॥ ౨౧ ॥ ప్రవక్తాతుపరంధీమాన్
త్వత్తోనాన్యోస్తిసర్వవిత్ । సద్గురుస్త్వంవిశేషేణ శ్రోతుంమేసనపు
ధఃశా ॥ ౨౨ ॥ ఏవంశ్రీబసవేశేన బహుధామానితంపరం । మిండసం
గేశనామాన ముద్దిశ్యాఖిలసద్గుణాన్ ॥ ౨౩ ॥ మాచిదేవమహాబుద్ధే మిం
డసంగేశచేష్టితం । వక్తుమర్హసిసర్వేశ భక్తిమాన్యగుణానిధే ॥ ౨౪ ॥
త్వమేవమామకీనోరుసంశయచ్ఛేదనేపరః । త్వమేవమాతాపితరౌ
త్వంబంధుస్సద్గతిర్మమ ॥ ౨౫ ॥ ఇతిశ్రీమచ్ఛన్నబసవపురాణే రేణుకాగ
స్త్యసంవాదే హలికమార ప్రభావకథనంనామ అష్టాదశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశివాయనమః

—(మిండసంగేశమహిమ.)—

(ఏకోనవింశోఽధ్యాయప్రారంభః)

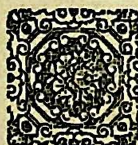
మాదిరాజః శృణుధ్వంశ్రద్ధయాయాయం వక్ష్యామివరజంగమాః
అయంపూర్వంయావనేతు పంచవింశతివార్షికే ॥ ౧ ॥ సంప్రాప్తేశంక
రధ్యానపరోభూత్వాదివానిశం । తద్భక్తపూజనేతేషా మాజ్ఞానుసరణే
రతః ॥ ౨ ॥ బసవేశమపూర్వంతం సర్వసద్భక్తకల్పకం । సదానందంశి
వధ్యానపరాయణమతంద్రితం ॥ ౩ ॥ దిదృక్షౌమిండసంగేశే కల్యాణమ
నుయాయిని । లింగాదర్శేసమిక్ష్యాశు బసవేశోతిభక్తిమాన్ ॥ ౪ ॥ ఉ
ద్ధాయశీఘ్రమాగత్య మిండసంగేశపాదయోః । ప్రణమ్యదండవద్భూ
మౌ ప్రబద్ధాంజలిసంపుటః ॥ ౫ ॥ గృహేనానీయసద్రత్న ఖచితేకనకా
సనే । ఉపవేశ్యవిధానేన పాద్యంహస్తోదకంతథా ॥ ౬ ॥ దత్వావిశేషధర్మ
జ్ఞో బసవేశోతిభక్తిమాన్ । సాక్షాదేనంమిండసంగనామానం చేష్టలింగి
నం ॥ ౭ ॥ శివాకారమితిధ్యాత్వా బహుధాపర్యపూజయత్ । ఉపవిష్టం
మహాత్మాన మువాచబసవేశ్వరః ॥ ౮ ॥ మిండసంగేశభవతః కారుణ్యాగ
మనాన్మమ । మందిరంమామకంచేదం వపురత్యంతపావనం ॥ ౯ ॥ ఏవం
భక్తిప్రయుక్తస్య బసవేశస్యధీమతః । సమస్తస్యపరీక్షార్థ మాశంకేశం
కరోపమః ॥ ౧౦ ॥ మిండసంగేశాహ్వయోయం బసవేశమువాచహ । భో
భోబసవభక్తాగ్ర గణ్యత్వంశృణుమద్వచః ॥ ౧౧ ॥ మదీయచేతోబహు
ధా వారకాంతాసునిశ్చలం । జాతంసత్కాంక్షతేతాసాం సంభోగంసుఖ
దాయకం ॥ ౧౨ ॥ మదీమిష్టలింగంతు తుభ్యందాస్యామిధీమతే । స
మాదాయయథాకాలం సంపూజ్యనియమాద్వ్రతీ ॥ ౧౩ ॥ తత్ప్రసాదం
సమగ్రంమే ప్రేషయాత్యంతపావన ॥ అనిశంలింగసంలగ్న కాయోయం

కథమీదృశం ॥ ౧౪ ॥ మార్గమాశ్రితఇత్యేవం సమవ్యేథాఃకదాచన ।
వసన్నపిచకుత్రాఽపి మమమానసముత్తమం ॥ ౧౫ ॥ లింగేస్మిన్నేవవసతి
నకుత్రాపివ్రజత్యలం । శాఖామృగస్వసేకానాం శాఖినామవరోహణం
౧౬ ॥ ఆరోహణంచకురుతే తచ్ఛిశుస్తంనముచతి । సర్వేషామింద్రియా
ణాంతు మనఏవప్రశస్యతే ॥ ౧౭ ॥ ఈంద్రియాణివిశేషేణ చరంతుమమ
మానసం । లింగేస్మిన్మమకేశుద్ధే నివసత్యేవనిశ్చయః ॥ ౧౮ ॥ మనో
యస్యదృఢంనస్యాన్నిష్ఠేలింగేనిరంతరం ॥ తస్యపూజాదికంవ్యర్థం ఛి
ద్రభాండేజలంయథా ॥ ౧౯ ॥ షట్స్థలజ్ఞానరహిత స్సలింగీభవినాసమః
అర్చనార్పణరహీతోయ స్సలింగీభవినాసమః ॥
౨౦ ॥ యిష్టలింగీభవన్ప్రాణ లింగాచారరహితోయది । భావలింగా
ర్తనాహీనస్సలింగీభవినాసమః ॥ ౨౧ ॥ శ్రుత్వాబసవవర్యోయం మిండ
సంగేశవాక్యయం । భవన్మతానుసారేణ సంచరామిదివానిశం ॥ ౨౨ ॥ స
మాలింగ్యస్వకంఠస్థ ధూర్జటేరాలయంమహత్ । తత్కంఠదేశేవిన్యస్య
వేశవాటీంజగామసః ॥ ౨౩ ॥ బసవేశస్తదాజ్ఞాను సారేణచయథాక్రమం
షట్కాలేషుచలింగస్య పూజనంసమ్యగాచరన్ ॥ ౨౪ ॥ స్వచ్ఛందంరమ
తస్తస్య మిండసంగాభిధస్యతు । లింగప్రసాదంసుమహత్ప్రేషయత్యమ
లాశయః ॥ ౨౫ ॥ ఏవంవేశ్యాంగనాగారే నివసన్లైంగముత్తమం । ప్ర
సాదమేవగృహ్ణాతి పరమానందకారణం ॥ ౨౬ ॥ ఏవంగతేమహాకాలే క
దాచిద్బహుజంగమాః । మహాత్మానోత్రసంప్రాప్తాః మధ్యాహ్నసమయే
తదా ॥ ౨౭ ॥ బసవేశస్సముద్ధాయ శివపూజాంమనోహరాం । మిండసంగే
శలింగస్య కృత్వాపూర్వోక్తమార్గతః ॥ ౨౮ ॥ ప్రసాదంప్రేషయిత్వా
థ సమాగత్యసభాస్థలే । ఆసీనంబసవేశంత మాఊచుర్జంగమాస్తదా
౨౯ ॥ జంగమాః ॥ బసవేశమహాబుద్ధే కుత్రేదానీంగతోభవాన్ । ఇత్యు
క్తేషుచసర్వేషు జంగమేషుకుశాగ్రధీః ॥౩౦ బసవేశస్తతఃప్రాహ సర్వాన్
శర్వగణాన్ప్రతి । భోభోమహేశ్వరాయూయం శృణ్వంతువచనంమమ
౩౧ ॥ శ్రీమద్దేశికరూపస్య మిండసంగాభిధస్యవై । లింగపూజాంచవిధి
వత్కృత్వా దివ్యంమహత్తరం ॥ ౩౨ ॥ ప్రసాదంధూర్జటేస్తస్మై ప్రయి
త్వాయథాక్రమం । సమాగతోస్మిభవతా మాస్థానంప్రతిభోగణాః ॥౩౩

ఇత్యపూర్వవచశ్శ్రుత్వా సర్వేవిస్మితమానసాః। ఏవంజగదిదేయత్ర కు త్రాపిచమహత్తరాః ॥ ౩౪ ॥ లింగినోబహవస్సంతి హిత్వాలింగంతుశాం భవం। ప్రాణత్యాగం ప్రకుర్వంతి సిద్ధగంధర్వకింనరాః ॥ ౩౫ ॥ అయంతు మిండసంగేశో వేశ్యాసంసక్తమానసః। ధీమ తేబసవేశాయ లింగందత్వాసు నిర్మలం ॥ ౩౬ ॥ పూజయేతిసమాచష్ట్య స్వయంతల్లోలుపోభవత్। లింగస్యదేహాపాయ్యాథాపి దేహస్యాపిచతన్మతం ॥ ౩౭ ॥ ఉభయో రేవసంబంధః కథమేతద్వ్యతిక్రమః। ఇష్టలింగీస్వంభూత్వా లింగంహి త్వాదివానిశం ॥ ౩౮ ॥ కథంజీవతినిర్దోషః సౌ మిండసంగేశనామకః। ప్ర మాదాత్పతితేలింగే ప్రాణాంస్సద్యఃపరిత్యజేత్ ॥ ౩౯ ॥ ఇత్యాగమైః శ్రుతిశ తైర్యదుక్తంవిధిపూర్వకం। తత్సర్వమద్యమిథ్యాత్వం గతమి త్యాహురాదిమాః ॥ ౪౦ ॥ ఏవమన్యోన్యవాగ్జాలం బసవేశోమహామ తిః। శ్రుత్వావహేళనంమిండ సంగేశస్యమహాత్మనః ॥ ౪౧ ॥ కింవచ్మి తేషాంపురత శ్శివోవేత్తి నసంశయః। ఏవంవిచార్యమాణేశ్రీ బసవేస చివోత్తమే ॥ ౪౨ ॥ సంధ్యాకాలస్తుసంప్రాప్త శ్శివపూజోపయోగకః॥ యదిచోద్ధాయగచ్ఛామి పూజామందిరముత్తమం ॥ ౪౩ ॥ సర్వేహసంత్యే వైతే యథాపూర్వామహాగణాః। ఏతేషాంపశ్యతాంసర్వ భక్తానాంపు రతోప్యహం ॥ ౪౪ ॥ తద్ధ్యానసాపరీక్షార్థం మనివేదితముత్తమం। పం చభక్ష్యయుతంభక్తం ప్రేషయిష్యామిధీమతే ॥ ౪౫ ॥ ఇతినిశ్చిత్యసహసా సర్వవస్తుసమన్వితం। అన్నంసంప్రేషయామాస సంగేశాయకృపాత్మనే ౪౬ ॥ కశ్చిద్భక్తస్సమాదాయ తదన్నంభక్ష్యసంయుతం। యత్రాస్తే మిండసంగేశస్తత్రగత్వాసమర్పయత్ ॥ ౪౭ ॥ తదన్నదర్శనాదేవ మిండ సంగేశ్వరోమహాన్। అసర్పితమితిజ్ఞాత్వా విగతాసుర్బభూవహ ॥ ౪౮ కాలాతిక్రమదోషేణ శంకరానర్పణేనచ। ఏవంజాతోమహాత్మాయ మితిసర్వేజగుర్బుధాః ॥ ౪౯ ॥ తేచాభక్తస్సమాగత్య బసవాదీన్గణాధిపాన్ సముద్దిశ్యాహసర్వంత ద్వృత్తాంతంచయథాక్రమం ॥ ౫౦ ॥ సమాగతే సభక్తేన సంనిశమ్యగణేశ్వరాః। హాహేతినితరాంభక్తా మిండసంగేశ భావనాం ॥ ౫౧ ॥ ప్రశంసంతస్స్వనిందోక్తీ ర్నిందంతోబహుధాము హుః। బసవేశంసమాక్రమ్య జగుస్సర్వార్థకోవిదం ॥ ౫౨ ॥ బసవేశ

మహామంత్రి న్మిండసంగేశ్వరస్యభో । అజ్ఞాత్వాభావనామేతా దృశీమజ్ఞా
సభాజనః ॥ ౫౩ । కింకుర్మోద్యభవానేవ సమదోర్ఘభవశాసనాత్ । ఇ
త్యుచ్యమానేషుసత్సు గణేషువివిధేషుచ । ౫౪ ॥ నిశమ్యబసవోధీమా
నిత్యువాచగణాన్ప్రతి । భోభోగణేశ్వరాయూయ మవిజ్ఞాయమహాత్మ
నః । ౫౫ ॥ మాహాత్మ్యంమాంవంచయితుం నిందావాగ్భిరనేకధా । ఏ
వంవిధంజాతమితి ప్రకర్షేణైవవేద్మ్యహం ॥ ౫౬ ॥ యూయంచాహం
మిళిత్వాద్యతస్యలింగంమహాత్మనః । సంపూజ్యాన్నమపూపాది సమేతం
బహుశోభనం ॥ ౫౭ ॥ సమర్ప్యకాలనియమాత్తత్ప్రసాదంమహత్తరం
గృహీత్వాశీఘ్రమద్యైవ గచ్ఛామోనాత్రసంశయః ॥ ౫౮ ॥ ఇతిబ్రు
వన్మంత్రివర్యో బసవేశోతిభక్తిమాన్ । స్వగురుసంగమేశంతం ధ్యా
త్వామనసినిశ్చలః । ౫౯ । సర్వైశ్వర్యగణైస్సార్ధం సుప్రసాదేనసత్వ
రం । సమేత్యశీఘ్రమాగత్య మిండసంగాభిధేయకం ॥ ౬౦ ॥ గతా
సువీక్ష్యమాణాస్తే విపులాశ్చర్యసంయుతాః । బహుధాకీర్తయంతస్తే
ప్రమథాబసవాదయః । ౬౧ ॥ ప్రబద్ధాంజలయస్సంతః ప్రణేముస్తంము
హుర్ముహుః । బసవేశంపురస్కృత్య వినమ్రతరకంధరాః ॥ ౬౨ ॥ భో
సంగమేశభవతస్థితినిశ్చలాంవై చైతేనిరర్థకధియోవయమత్రసంస్థాః ।
లింగప్రసాదమిహకాలమితంగృహాణ వ్యక్తామసీతిమధునాసదయంతుమస్వ
౬౩ ॥ ఏవంసంప్రార్థ్యచైతేవై సద్భక్తాఃపరమేశితుః । తూష్ణీంబభూవుర
న్యోన్యం ప్రజల్పంతోమహేశ్వరాః ॥ ౬౪ ॥ బసవేశోథసర్వేషాం
భక్తానామజ్ఞయాశుభం । ప్రసాదంమిండసగేశ నామకస్యమహాత్మనః
౬౫ ॥ వామాంకేనిక్షిపచ్ఛీఘ్ర మిష్టలింగసమర్పితం । తత్ప్రసాదస్పర్శ
నాద్వైత ధైవోన్మీల్యలోచనే ॥ ౬౬ ॥ సుప్తోద్ధితఇవప్రాజ్ఞ స్సర్వాంప్రచ్ఛ
బసవాదికాన్ । భవభక్తాంత్సమిత్యాహ భయభక్తిసమన్వితః ॥ ౬౭ ॥
సకాలేతత్ప్రసాదంతు సంగృహ్యసకలార్థకం । భోభోమాహేశ్వరా
యూయం మహాత్మానోనిరంతరం ॥ ౬౮ ॥ శివలింగైక్యనిరతా కథమే
తాదృశస్థలం । యూయంసమాగతావేశ్యా గారంసర్వైర్వినిందితం ॥ ౬౯
నివేదయంతంతత్సర్వం బ్రువంతంజంగమోత్తమం । సర్వేప్రాహుశ్చైక
వాక్యంవయంత్వాంద్రష్టుముత్సుకాః ॥ ౭౦ ॥ సంగమేశమహేశాంఘ్రి సం

సక్తామలమానస । ప్రసాదాంగప్రభావాతి భాసురాంగదయానిధే ॥ ౨౧
త్రైకాలికవిదామగ్ర గ్రగణ్యధన్యవదాన్యభో ॥ ఇష్టలింగాంగైక్యనిష్ఠ
శిష్టాచారసమన్విత ॥ ౨౨ ॥ భవద్భక్తింభవద్వ్యక్తిం భవద్యుక్తించని
శ్చలాం । వర్ణితుంన్నసమర్థాస్స్మ నానావిధగుణోత్కరాన్ ॥ ౨౩ ॥
మామకీయాస్తామస్తోక్తి నిరాస్యనిఖిలాముహుః । కృపాకటాక్షేక్షు
స్తైర్న స్సావధానేనమానయ ౨౪। తేషాంవచస్సమాకర్ణ్య హస్తాభ్యాం
కర్ణయుగ్మకం। ధృత్వాశివశివేత్యుచ్చై రుచ్చరన్నాహతాన్ప్రతి । ౨౫ ॥
జఘన్యోతిమదాక్రాంతో మదనాశుగపీడితః । అత్యోన్నత్యేససంస్తో
తు మనస్వాహార్హాంమహాగణాః । ౨౬ । అతోదుర్విషయాబ్ధేర్మా ము
ద్ధర్తుంప్లవరూపకాః । యూయమిత్యనులాపైస్తాన్ ప్రణనామముహు
ర్ముహుః ॥ ౨౭ ॥ గణానుద్దిశ్యతాంబూలం దత్వాబసవమంత్రిణా । సం
భావ్యబహుధావాగ్భి ర్యథాక్రమమతోషయత్ । ౨౮ । సర్వేషుభ
క్తవర్గేషు గతేషువివిధైస్సుఖైః । తాభిర్వేశ్యాంగనాభిశ్శ్రీ మిండసంగే
శ్వరోవసత్ ॥ ౨౯ ॥ శ్రీమిండసంగేశ్వరసచ్చరిత్రం శ్రీమాచిరాజేన
మహాత్మనాతదా । నిశమ్యసర్వేబసవేశ్వరాదయో నితాంతమానంద
హృదోబభూవుః ॥ ౩౦ ॥ అలఘుతరచరిత్రం హాలికామార నామ్నోగిరి
శమహితభక్తేర్మిండసంగాభిధస్య । ఘనతరమహిమానం స్తాయుతాం
శ్రుత్వాతాంచప్రభవతిధనధాన్య ప్రాభవంసచ్చరిత్రం ॥ ఇతిశ్రీమచ్చన్న
బసవపురాణే రేణుకాగస్త్యసంవాదే మిండసంగేశ మహిమానువర్ణనం
నామైకోనవింశతితమోధ్యాయః

శ్రీశివాయనమః

—(కమలానామకవేశ్యాకథా.)—

(వింశోఽధ్యాయః ప్రారంభః)

గణాఊచుః ॥ పునశ్చశ్రోతుమిచ్ఛామో భక్తానాంచరితం
మహత్ । కథాపీయూషమలఘు పిబంతోపిముహుర్ముహుః ॥ ౧ ॥ పు
నఃపిపాసమోత్యంతం వయంపాతుంకథామృతం । తస్మాత్సర్వంసమాసేన
కథ్యతాంసద్గుణోత్తమ ॥ ౨ ॥ శ్రుణ్వంతుభోభక్తగణాఃప్రశస్తా యథాక్ర
మంశంకరంభక్తసత్కథాః । స్త్రియఃపుమాంసోపివిశుద్ధచేతసో భూత్వాచ
రేయుఃపురుషార్థభాజః ॥ 3 ॥ కాచిద్వేశ్యాకమలనయనా కామసంహా
రభక్తా । వత్యాసక్తిర్వరగుణచయా వర్ణనీయామహద్భిః । కాలేకా
లేప్రపినుల మహాదేవపూజాసుషక్తా కారుణ్యంసాభజతి కమలానామికా
భక్తసంఘే ॥ ౪ ॥ కల్యాణపుర్యాంకమలాభిధానా కాంతామణిఃకామవికా
రవర్జితా । సదాశివధ్యానపరేష్టలింగినీ పరాఙ్ముఖీలింగవిహీనదేహిషు ॥
౫ ॥ తద్వేశ్యాకాంతసద్భక్తి మాతిష్ఠంతఃపురౌకసః । ప్రభుంబిజ్జలనామా
నమభ్యుపేత్యదురాశయాః ॥ ౬ ॥ కొండేలమాచిదేవంతే పురస్కృ
త్యాథనాగరాః । నరేంద్రంప్రణమంతో వై నానావిధమబోధయన్ ॥
౭ ॥ స్వామిన్బిజ్జలభూపాల కాచిద్వేశ్యాకళావతీ । కులహీనాచేష్టలింగ
ధారిణీతిగణేశ్వరాః ॥ ౮ ॥ తయా ముదా భోజనాది కర్మాణివివిధానిచ
కుర్వంతిబహుశో రాజన్ సాపినాన్యంసమీక్షతే ॥ ౯ ॥ తేషాంతులింగినాం
జాతి భేదోనాస్తివిచారణే । సర్వేమిళిత్వా తేహి నజాతయోపిచరంత్య
మీ ॥ ౧౦ ॥ ఏవంశ్రుత్వామహీశోథ క్రోధాకులితమానసః । సర్వా
న్పౌరజనానాహ కథమేతత్ప్రవర్తనం ॥ ౧౧ ॥ బసవేశంమంత్రివరం-స
మాహూయయథాక్రమం । పృచ్ఛామీతిసముద్దిశ్య సమాహ్వాయద

తంద్రితః । ౧౨ । ఆహూయబసవేశంతం రత్నసింహాసనేశుభే । నివేస
యిత్వాభూపాలో నిగమార్థవివేకినం । ౧౩ ॥ బసవేశం విలోక్యాహ
బహుధాకంపయన్జనాన్ । భోమంత్రివర్య తేభక్త్యా శివభక్తగణాలి
మా ॥ ౧౪ ॥ జాతినీతివిహీనాస్య రిత్యహం శ్రుతవాన్క్రమాత్ । కు
లంజలేవినిక్షిప్య సత్కీర్తింపరిహార్యచ । ౧౫ । లజ్జాంసంత్యజ్యసహసా
సాధుమార్గపరాఙ్ముఖాః । వేశ్యాంగనాలోలుపాస్తే తాభిస్సహ సుభోజ
నం । ౧౬ ॥ కథమాచక్రిరేసర్వే కథయస్వమహామతే । పయఃపానంప్ర
కుర్వాణః పన్నగోదారుణంవిషం । ౧౭ । నూర్ధ్వంతిప్రాకట్యోనింబో మ
ధునాసించితోపివా । కటుంసత్యజతేస్వంబే రమచర్మాదిజలే । ౧౮ ॥ వి
మలేతూళితంవాపి పాండుతాంనానుయాస్యతి । స్ఫాటికాశ్మాపిగంభీరే
జలేక్షిప్తోపిమార్దవం ॥ ౧౯ ॥ యాతికింబసవేశాద్య తద్వద్దీనకులో
ద్భవా । వేశ్యాంగనా లింగవతీ భూత్వాపికమలాభిధా । ౨౦ ॥ సర్వో
త్తమాభవేత్కింవా నజానేభవతాంమనః । ఏవంగదతిభూపాలే బసవే
శోతికోపవాన్ । ౨౧ । భూత్వాబిజ్జలభూపాలం మహాగంభీరయాగిరా ।
భోభోబిజ్జలభూపాల నజ్ఞోసిబహుశాస్త్రవిత్ ॥ ౨౨ ॥ ఏవంత్వయానవ
క్తవ్యం శివధర్మోమహత్తరః । సదానద్యశ్చబహుధా సాగరేషుసుసంగ
మాః ॥ ౨౩ ॥ తేషాంతాసాంచభేదస్తు గణ్యతేకింనుభూతలే । గురుదీక్షా
గ్రచిత్తానాం లింగేషునియతాత్మనాం ॥ ౨౪ । కులగోత్రాదిధర్మాణాం వి
చారోనాస్తితత్త్వతః । క్రియాసిద్ధావరప్రజ్ఞావతాం పుంసాంమహీతలే
౨౫ ॥ నతత్రశోధనీయోహి ధర్మాధర్మక్రమఃప్రభో । అనేకయాగకర్తా
పి శూలిభక్తినిరాసకః ॥ ౨౬ ॥ అధమాధమఏవేతి మంతవ్యస్సర్వథాజ
నైః । హీనజాతిసముత్పన్న శ్శివభక్తిరతోయది ॥ ౨౭ ॥ సఏవసర్వధ
ర్మజ్ఞ స్సశ్రుతస్సర్వశాస్త్రవిత్ । మహేశాంఘ్రిసరోజాత మానసాయా
నిరంతరం ॥ ౨౮ । కమలాభిఖ్యకాంతాయా మనోవృత్తిమజానతః । తే
కథంనిశ్చలజ్ఞానం సంభవత్యర్థికల్పక । ౨౯ ॥ యదివిజ్ఞాతుమిచ్ఛాచే
ద్దర్శయామీతిబిజ్జలం । సంతోషయిత్వామంత్రీశో యథాక్రమమతం
ద్రితః । ౩౦ ॥ జగామమందిరందివ్యం నైజంశ్రీబసవేశ్వరః । కదాచి
ద్బిజ్జలోరాజా చోరమార్గావలంబినః ॥ ౩౧ ॥ జనానాహూయబహు

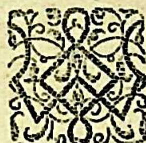
థా సంగతాన్వివిధైర్గుణాః । భోతస్కరాభవంతోవై గత్వాగూఢప్రచారకాః ॥ ౩౨ ॥ కమలాఖ్యాంగనాయాస్తు సుందిరం మహదాశ్రయం। తల్లింగం సమ్యగాదాయ సమాగచ్ఛంతుశీఘ్రతః ॥ ౩౩ ॥ ఇత్యాజ్ఞాప్య మహీశోథ నిశ్చలస్థితిమాపహాత్ । అథేతితం నమస్కృత్య తస్కరాని ర్గయాభృశం ॥ ౩౪ ॥ రాజాజ్ఞామవలంబ్యాశు నిర్యయుశ్చోరకాస్తదా । శ్రీమచ్ఛంకరభక్తానాం ద్రోహకస్యమహీంభుజః ॥ ౩౫ ॥ ముఖంవిద్వాన్నపశ్యేత పశ్యేద్యదిశివంస్మరేత్ । ఇతిమత్వేవసూర్యోఽస్తావస్తాచలముపాగమత్ ॥ ౩౬ ॥ శ్రీశైవమతవిద్వేషాద్దోషాదోషాసమాయయా । భూతాదిగంతరాణ్యాశు వివిశుర్వితత్రప్రభాః ॥ ౩౭ ॥ తస్కరాస్తేతదావేషధారిణోధృతకంచుకాః। నీలాంబరధరాధీరా నిశితాసిధరాభృశం ॥ ౩౮ ॥ అనేకమాయినోమోహకరా మలినవృత్తయః। నిర్ఘృణానిఖిలాత్క్షేణ పిధానైకధురంధరాః ॥ ౩౯ దివ్యాంజనకరాటాశ్చ దివ్యౌషధిసమన్వితాః। సాధనానివిశేషేణ గృహీత్వాపవిధానివై ॥ ౪౦ ॥ అర్ధరాత్రానతీతాయాం సర్వలోకేనిద్రితే । నిర్గత్యగూఢమార్గేణ తస్కరావేశవాటికాం ॥ ౪౧ ॥ ప్రవిశంతోనిశాంతంత దన్వేషంతోముహుర్ముహుః । ప్రాంగణాదవరుహ్యాంతర్గేహభిత్తింవిశోధ్యచ ॥ ౪౨ ॥ శివపూజాగారమేతన్నా న్యమిత్యనుమన్యతే । తత్కుడ్యేసుషిరంకృత్వా పాదావాదానివేశ్యచ ॥ ౪౩ ॥ శనైశ్శనైశ్చనతీర్యవివిశుస్తస్కరాస్తదా । ఆలోకయంతోబహుధా దీపమాలావిరాజితం ॥ ౪౪ ॥ సౌవర్ణపీఠఖచిత రత్నభాభిఃప్రదీపితం । మందిరంశివపూజాయాః మహదాశ్చర్యకారణం ॥ ౪౫ ॥ హేమకుంభోపపాత్రైశ్చ సద్రత్నఖచితైశ్శుభైః। రమ్యమాలోకయాంచక్రు రత్యంతనయనోత్సుకం ॥ ౪౬ ॥ తల్లింగపేటికామేకాం కుత్రాస్తీతినిశేషతః । శోధయంతోవిశేషేణ దదృశుర్మంచసంస్థితాం ॥ ౪౭ ॥ దివ్యైర్మణిభిరాక్లప్తాం దీప్యమానాంమహత్తరాం । ఆదాతుంపేటికాంతాంవై వేపమానానిరంతరం ॥ ౪౮ ॥ రాజాజ్ఞాభంగకర్తౄణాం పాపభారోభవేదితి । నిశ్చిత్యసహసాచోరాః పేటికాంలింగసంచితాం ॥ ౪౯ ॥ ఆదాయభవనాజ్జగ్ముః రాజానువశగాఅమీ । ఆనీతాంలింగవిభ్రాజత్పేటికాంరత్నశోభినీం ॥ ౫౦

రాజ్ఞేనివేద్యసముద్రో వివిశుస్స్వస్వమందిరం। సాలింగపేటికాయావ చోరై
రైరపహృతాఖిలైః । ౫౧ ॥ తానదేవహినానారీ పంచత్వంసముపాయ
యౌ । రాత్రౌతస్యాంవ్యతీతాయాం సంప్రాప్తే చారుణోదయే । ౫౨ ।
సర్వేపౌరాస్సముద్ధాయ తదాతద్గృహవాసినః । యథాకాలంసముద్వీక్ష్య
నోద్ధితేయంవరాంగనా ॥ ౫౩ । కిమర్థంవానవిద్మోఽత్ర కాతర్యస్యతు
కారణం । ఇత్యుక్త్వంతోనారీంతా మాశ్రిత్యబహుళాజనాః ॥ ౫౪ ॥
ఉద్ధాప్యోద్ధాప్యబహుధా చింతయంతో ముహుర్ముహుః । గతప్రాణేతి
నిశ్చిత్య కారుణ్యాద్బహవోజనాః ॥ ౫౫ ॥ హాహాహేత్యుచ్చైర్జఘ్ను
శ్శిరోజఘ్నుశ్చకేచన । రుదంతస్తన్నామధేయం స్మరంతోనితరాంతతః
౫౬ । గ్రామేకోలాహలారావోజా తస్సర్వాశుభంకరః రాజాబిజ్జలభూ
పాలఃకుటిలాత్మాదురాశయః॥౫౭॥తథాపిసర్వార్తరవం శ్రుత్వాబహిరుపా
గమత్ । తస్యరాజ్ఞఃపురోభాగే సర్వేపౌరాశ్చసాన్వితాః స్త్రియఃపు
మాంసోనితరాం నిందంతోనీచకర్మిణః ॥ ౫౮ ॥ అహోహానిరర్థకంత
స్యాః కమలాయాశ్చసద్మని । సర్వాణ్యాభరణాదీని హిత్వాచోరాఃకుమా
ర్గగాః ॥ ౫౯ ॥ తల్లింగపేటికామేవ గృహీత్వాదృశ్యతాంగతాః । చో
రాశ్చేద్రత్నవిభ్రాజ త్కనకాభరణాదికం ॥ ౬౦ ॥ హిత్వాగచ్ఛంతికింన
స్యుః కేనవాదుష్టచేతసా । ప్రేరితాసస్కరాశ్చైవ నేతరాశ్చోరమార్గ
గాః ॥ ౬౧ ॥ పేటికాగ్రహణాదేవ తల్లింగస్యమహీయసః । ప్రాణాశ్చ
చలితాశ్శీఘ్రం మృత్యునైవమహీయసా ॥ ౬౨ ॥ కమలాఖ్యాంగనాభ
క్తి భావనాభవ్యరూపిణీ। యదితస్యాంమృతాయాంతు రాజ్ఞోబహువి
పర్యయాః ॥ ౬౩ ॥ సమాగచ్ఛంతినాసత్య మితిసర్వైర్వినిశ్చితం । ప
రాసుంయేపరీవాహయేయుఃకౌటిల్య మార్గగాః ॥ ౬౪ ॥ తేసర్వేనిర
యంయాంతి యావచ్చంద్రదివాకరా । ఇత్యన్యోన్యంజల్పమానా న్జనా
న్వీక్ష్యమహీపతిః ॥ ౬౫ ॥ పాపభీత్యావేపమానో పరవాక్యానుసారతః ।
ప్రజాఃపాలయతస్సర్వా స్స్వపుత్రానివసర్వదా ॥ ౬౬ ॥ కథందుర్బుద్ధి
రాపన్నా బుద్ధిఃకర్మానుసారిణీ । సాధూనాంసజ్జనానాంచ సంతాపస్తుకు
లక్షయః ॥ ౬౭ ॥ భవిష్యతీతివిద్వాంస శ్శ్రావయంతిపదేపదే । నిరర్థకం
తుస్త్రీహత్యా కర్తుమేతస్యాత్కులక్షయః ॥ ౬౮ ॥ ఇతిచింతాపరోభూ

త్వా నిద్రాహారవివర్జితః । విచారయామ్యేతదర్థే బుద్ధిసాగరమాదివుం ॥ ౧౯ ॥ బసవేశ్వరమంత్రీశ మాసుబసవేశ్వరం । సమానయ ద్వంసామీప్యం మమసత్వరమాదరాత్ ॥ ౨౦ ॥ తథేతిభృత్యవర్గాస్తు రాజాజ్ఞాంశిరసావహన్ । గత్వామంత్రివరంశీఘ్రం మాలోక్యాహుర్దయాసిధిం ॥ ౨౧ ॥ స్వామిన్మంత్రీశధీవర్య భూపాలాజ్ఞానుసారతః । ఆగత్యావై భవంతోద్య సమాగత్యమహీశ్వరం ॥ ౨౨ ॥ స్వస్థచిత్తంప్రకుర్వంతు ప్రజాపాలనతత్పరం । ఏవంవిజ్ఞాపితాంతేషాం భృత్యానాంవచనంతదా ॥ ౨౩ ॥ సమాకర్ణ్యనృపాధీశో మహాత్మాంబుధిమాకరః । నిర్గత్యసహసాభూప మందిరంప్రావివేశసః ॥ ౨౪ ॥ తమాగతంమహాత్మానం బసవేశ్వరమాదిమం । సంవీక్ష్యసహసోద్ధాయ సమాలింగ్యవిశేషతః ॥ ౨౫ ॥ హస్తంగృహీత్వావిలస ద్ధేమపీఠేనిజాసనే । నివేశయిత్వాబహుధాసం భాష్యసభ్ధిక్తెస్సహ ॥ ౨౬ ॥ ఆత్మాపరాధమఖిలం విజ్ఞప్తుంసముపక్రమే । భోమంత్రీశ్వరశ్రోతవ్యం మమకృత్యంకృతంనిశి ॥ ౨౭ ॥ కమలాయాస్సుభక్తింతాం ముఖండితనిజవ్రతాం । సతీంవాఽసతీంవేతి పరీక్షాంకర్తుముద్యమన్ ॥ ౨౮ ॥ చోరమార్గరతాకాంచిత్సమాహూయేద్ధమబ్రువం ॥ ౨౯ ॥ తస్కరాయయాయమద్యైవ విమలంకమలాగృహం । ప్రవిశ్య గూఢమార్గేణ తల్లింగంమేప్రయచ్ఛధ ॥ ౩౦ ॥ మయేతిసమ్యగాజ్ఞప్తా మదాజ్ఞావశగాఅమీ । తన్మందిరంసమావిశ్య లింగంతస్యాఃప్రగృహ్యచ ॥ ౩౧ ॥ యావద్బహిర్గతాశ్చోరా స్తావదేవహిసత్వరం । తత్రైవాణాశ్చలితామంత్రిన్ కింకరోమికృవయామ్యహం ॥ ౩౨ ॥ స్త్రీహత్యామయి సంప్రాప్తా దుర్మార్గవశగామినీ । సమ్యగ్విచార్యమామద్య సముద్ధర్తుం త్వమర్హసి ॥ ౩౩ ॥ మయిరాజ్ఞిదురాచార మార్గగేసతిసత్క్రియాః ప్రణశ్యంతిప్రజాస్సర్వాః పాపకర్మరతాస్సదా ॥ ౩౪ ॥ భవిష్యంతినసందేహ స్తస్మాన్మాముద్ధరప్రభో । ఇతివాదినిభూపాలే పాపభీత్యాపదేపదే ౩౫ ॥ పతంతంపాదయోస్యన్వ సముద్ధాప్యైవమబ్రవీత్ । రాజన్కిము ధరం రుదసిసుచిరాదేవతత్ఫలం ॥ ౩౬ ॥ భుంజంతిశివభక్తాన్యే దూషయంతీహదుర్జనాః । తస్మాత్త్వంశరణంయాహి శివభక్తానసేకశః ॥ ౩౭ తఏవసర్వఫలదా స్సర్వపాపప్రభంజకాః । పూర్వమేవమయాసమ్యా గు

క్తం త్వాం ప్రత్యనేకధా । ౮౮ ॥ శరణ్యభక్తాస్సముధారాస్తే సర్వకార్యేషు
సర్వదా । లింగప్రాణా వనింద్యాస్స్యు రితి సమ్యగుదాహృతం ॥ ౮౯ ॥ వి
స్మృత్య భవతా సర్వం స్వక్తేస్సర్వ దోషసి భూపతే । పూర్వం హి చోళభూపా
ల నేలభూపాలకౌ తదా ॥ ౯౦ ॥ ఉదయేశాదయో హ్యేవ నిందకా బహు
పాపినః । భూత్వా నిర్వంశమాజగ్ము రితి సమ్యగ్విచారయ ॥ ౯౧ ॥ సుకృ
తం దుష్కృతం నాపి కర్తారం చానుమోదకం । సమమేవ సమాప్నోతి సర్వ
శాస్త్రార్థనిశ్చయః । ౯౨ ॥ ఇతి వాదిని మంత్రీశే బసవేశే మహాత్మని ।
బిజ్జలః పాపభీత్యాతః పునరప్యాహ భూపతిః । ౯౩ ॥ పురారాతి మహాభక్త గ
ణసంఘోపకారక । అజ్ఞానాబ్ధినిమగ్నానాం తారకోసి నిరంతరం ॥ ౯౪
త్వామేవ సర్వదా మన్యే సాక్షాదీశ్వరసన్నిభం । ఏవం దీనానులాపం తం
భూపతిం బిజ్జలాహ్వయం ॥ ౯౫ ॥ అన్వీక్ష్య కృపయా మంత్రీ బసవేశో మ
హామతిః । తల్లింగం దేహి మే రాజ న్నితి సంగృహ్య హస్తతః ॥ ౯౬ ॥ భక్తం
మాహేశ్వరైస్సార్థం బిజ్జలేన చ భీరుణా । కమలాయాస్తు సద్వేశ్మ ప్రా
విశత్పరితోవృతాః ॥ ౯౭ ॥ గతప్రాణాం ప్రసుప్తాం తాం కమలాం వీక్ష్య సా
ధ్వసం । నిర్విణ్ణాస్సకలా భక్తాః పూర్వాచార్యేణ ధీమతా ॥ ౯౮ ॥ య
థా పూర్వం స నియమం తథా తత్కంఠ రేమహాత్ । లింగమాబంధయా
మాసు బసవేశపురోగమాః ॥ ౯౯ ॥ తదైవ కమలాభిఖ్యా సర్వభక్తా
నుకంపయా । సుప్తోత్థితేవ నితరాం ముస్మేల్యనయనాంబుజే ॥ ౧౦౦ ॥ అవ
శ్యద్భక్తనికరాన్స బసవాదీంశ్చ బిజ్జలం। మహదాశ్చర్యసంయుక్తా ప్రాంజలిః
పురతస్థితా ॥ ౧౦౧ ॥ భూయోభూయో నమస్కృత్య తానువాచ వరాం
గనా । యూయం కిమర్థం స్మద్మే తన్మదీయం భక్తసత్తమాః ॥ ౧౦౨ ॥
సమాగతాస్సమాఖ్యాతు మర్హథేతి చ వాదినీం । మంత్రీశః కమలాభి
ఖ్యాం వనామ ప్రభుశాసనం ॥ ౧౦౩ ॥ బిజ్జలో భీతియుక్తస్సన్ లజ్జయా
నతకంధరః । శివభక్తిపరాం తాం హి స్వాపరాధమనుస్మరన్ ॥౧౦౪॥ కమలే
కరుణాపూరైః కటాక్షైరనువీక్షయ । అస్మానుద్ధర్తుమర్హాసి కమలే వి
మలాశయే ॥ ౧౦౫ ॥ కాలోచితామితమహేశ్వర పాదపూజావిభ్రాజ
మానహృదయే కమలాభిధేయే । త్వత్కీర్తిలేశమభివర్ణితుమాది శేషో
నాలం ఖలు ప్రకృతిమాత్రశయిణోవయం కే ॥ ౧౦౬ ॥ కౌటిల్యబుద్ధిమవలం

బ్ధ్వ కృతాపరాధం కామారిభక్తికలితే కమలాభిధేత్వం । మాముద్ధరేతిప
దయోఃపతితంమహాంతం । రాజానమీక్ష్య రమణీమణిరబ్రవీత్తం ॥ ౧౦౭
శివాజ్ఞయాసుస్థిరతామవాప్య భక్తవ్రజానాంపరమాశివంవృణు । ఇతీర్య
మాణానిజభక్తితత్పరా బభాసరాజానిజమందిరంయయా ॥ ౧౦౮ ॥ ఇతీదం
శ్రుణుయాద్వాపి పఠేద్వాభక్తితత్పరః । సర్వాన్కామానవాప్యాథ దే
హాంతేముక్తిమవాప్నుయాత్ । ౧౦౯ ॥ ఇతిశ్రీచెన్నబసవపురాణే రేణు
కాగస్త్యసంవాదే కమలాంగనా మహిమాను వర్ణనంనామ వింశతిత
మోఽధ్యాయః ॥ ౨౦

శ్రీశివాయనమః

—(టంగుటూరిమాచిదేవకథా.)—

(ఏకవింశాఽధ్యాయప్రారంభః)

పునఃపునశ్శ్రోతుమచింత్యవైభవం భక్తౌఘమాహాత్మ్య మఘాప
హారకం । కాంక్షంతిచిత్తాని పరంమహత్తరంచా స్మాకమిత్యాహురనేక
భక్తాః ॥ ౧ ॥ భోభక్తసంఘాయదిశ్రోతుమిచ్ఛా భవేన్మహాభక్తగణప్రభా
వం ।యథోచితంవచ్మినిశమ్యతా మితిప్రవక్తుముద్యోగముపక్రమత్తదా
౨ ॥ ఆసీత్పురాకశ్చిదమోఘభక్తి యుక్తోమలశ్శ్రీగిరినాథభక్తః శ్రీటం
గుటూర్మాచననామధేయ శ్శ్రితార్తిహృచ్ఛైవకళావిశారదః ॥ ౩ ॥
యోగీయోగ్యతరశ్శివానుభవవిత్కారుణ్యధీర్లింగవా । న్నిత్యాచారని
రర్గళస్సు వినయోనిత్యోత్సవోలింగిషు ॥ శ్రీమన్మాచననామధేయక
వర శ్శ్రీశంభుభక్తాగ్రణీః । పారావారగభీరమానస వరఃప్రద్యోతమానోభ
వత్ ॥ ౪ ॥ పత్నీపుత్రయుగాన్వితః పరధనంలోష్టోపమంపశ్యతః । సూ
నుస్తస్యరపంచకోమల మతిర్బాలైర్నైకైస్సహ । బాహ్యోద్యాన
ముపేత్యతత్ర బహుధాసంక్రీడయత్సాత్త్వికః । దూరంతేషుగతేషుసత్సు
ద్యయ మప్యద్రావబాలోచయః ॥ ౫ ॥ పరీత్యధావతస్తస్య బాలకస్య
శరీరతః । లింగంపపాతభూభాగే భాసమానంమహాద్భుతం ॥ ౬ ॥ బా
లోయంబహుధాశ్రాంతో భ్రష్టంలింగంనవేదహ । తత్రైవసర్వబాలా
నాం మధ్యేకశ్చిదలోకత ॥ ౭ ॥ భ్రాజమానంమహాలింగం దృష్ట్వాస్వా
న్తప్రముత్తమం । సంగృహ్యసహసోద్ధాయ గోపయన్యత్రకుత్రచిత్ । త
పంచవార్షికబాలస్య తస్యేతిచవినిశ్చయః । సమీపమేత్యభోబాల తా
వకీనంప్రదర్శయ ॥ ౯ ॥ ఉక్త్వాతదంగంపరితస్పృశత్తేధూర్జటేర్మ
హిమా । నాస్తీత్యుచ్చారణేనైవ గతాసుర్భువిచాపతత్ ॥ ౧౦ ॥ అహో

చిత్రమహోహోచిత్ర మితిసంభూయబాలకాః । విగతాసుంసముద్వీక్ష్య బి
భ్యుస్తే కంపితాంగకాః । ౧౧ ॥ కిమర్థమేవంసంజాతం బాలకస్యానిరర్థ
కం । మాతాపిత్రోస్సకాశేతు కథంబ్రూమోవయంత్వితి ॥ ౧౨ ॥ ఇతివాది
షుసర్వేషు బాలకేషూత్కటేషుచ । సఏవలింగసంగ్రాహీ సమాగత్యై
వమబ్రవీత్ । ౧౩ । బాలాశ్శృణ్వంతుమద్వాక్యం మార్గమధ్యేమ
హత్తరం । లింగమాలోక్యసంగృహ్య గుప్తవానస్మికుత్రచిత్ । ౧౪ ।
పునరాగత్యచైతస్య సమీపంబాలకస్యవై । అంగంప్రదర్శయేత్యుక్తే
మయాచాదర్శయత్తదా । ౧౫ । లింగంనాస్తీతికథనాత్తత్రైవవిగతా
సుకః । జాతఃకింకుర్మఇతిచ ప్రజల్పంతోముహుర్ముహుః ॥ ౧౬ ॥ బహు
ధాలోచ్యతల్లింగ మానీయగళబంధనం । కరణాదేవచోద్ధాయ యథా
పూర్వముపస్థితః ॥ ౧౭ । లింగప్రాణినమేనంహి దృష్ట్వాబాలాముదాన్వి
తాః । అత్యాశ్చర్యసమాయుక్తా బభూవుర్భయవర్జితాః ॥ ౧౮ ॥ ఏత
స్మిన్నంతరేకాలే బాలస్యైతస్యధీమతః । భ్రాతాజ్యేష్ఠస్సమాగత్య స
ర్వంశుశ్రావబాలకైః ॥ ౧౯ ॥ నినిందబాలమనుజంన గతాసుంచప్రాణి
నం । సర్వేషాంబాలకానాంతు పురతస్తంవిచేష్టినం । ౨౦ । రేరేబాల
కదుర్బుద్ధే భ్రష్టవ్రతతవాననం । నద్రష్టవ్యంత్వయాసార్థం నవక్తవ్యం
కదాచన । ౨౧ ॥ లింగంవిహాయగళితం నిజకంఠస్థలాదహో । కించి
త్కాలంవిహృత్యాథ విగతాసుర్నిరర్థకం ॥ ౨౨ ॥ లింగప్రాణీయది
భవేన్నరఃకంఠప్రదేశతః । యదాలింగంతుగళితంత దైవప్రాణసంచయః
౨౩ । తల్లింగంతుసమాశ్రిత్య వర్తతేయదిలింగవాన్ । ధిఙ్మేభ్రాతుర్జీ
వితంచ ధిక్తస్యపురుషార్థతా ॥ ౨౪ ॥ ధిగస్యజననంమాతుః క్లేశకారణ
మేవహి । ఏవంబహుప్రకారేణ దూషయంతంకృథాన్వితం । ౨౫ ।
సమీక్ష్యమాణాబాలాస్తే సర్వేసంభూయతత్క్షణం । ద్రక్ష్యామశ్చిత్రమే
తస్య లింగంసంగ్రాహ్యయత్నతః । ౨౬ ॥ వయంతుగోపయిష్యామః ప
శ్చాత్పశ్యామఏనహి । ఇతిసమ్యగ్విచార్యాథ కుమారాస్తంకుమారకం
౨౭ । బలాదాకృష్యకంఠస్థం లింగంజగృహురంజసా । తదైవప్రాణాశ్చ
లితాలింగే నసహజంగమాః ॥ ౨౮ ॥ విగతాసుంసముద్వీక్ష్య తల్లింగం
పునరప్యథ । సంస్పర్శయంతఃపునర ప్యన్యోన్యాభాషణోత్సుకాః । ౨౯

స్వప్రాణసంగతప్రాణం సఖిత్వైశ్చర్యసంయుతాః । బాలంసమేత్యసర్వే
తేస్తువంతో౽గ్రేపునఃపునః ॥ ౩౦ ॥ నమంతఃపాదయోస్తస్య బాలకస్యప
దేపదే । అహోబాలక తేజ్ఞాన మహోబాలక తేమతిః । ౩౧ ॥ అ
హోబాలక తేనిష్ఠా హ్యహో౽లింగైక్యభావనా । నవిద్మోయత్రకుత్రా
పి భవత్తుల్యంనరోత్తమం ॥ ౩౨ ॥ బాలో౽ప్యవిదితార్థో౽పి బ్రహ్మజ్ఞానవి
దాంవరః । జ్ఞానతో౽జ్ఞానతోవాపి యత్కృతంమందబుద్ధిభిః ॥ ౩౩ ॥ అస్మా
భిస్సాపరాధైస్తు సర్వంసైతుమ్యతామితి । నమత్సుసత్సుబాలేషు మాచి
దేవోగురుస్స్వయం ॥ ౩౪ ॥ సమాగత్యనిశమ్యాథ తత్సర్వంబాలముఖోది
తం । ప్రహస్యకుపితశ్శ్రీమా న్బాలకాలోపమోభవత్ ॥ ౩౫ ॥ ఉవా
చైవంబాలకాంస్తా ననన్యపరిభాషిణః । లింగినో౽స్యకథంగ్రాహ్యం ప్రా
ణసూత్రానుబంధనం ॥ ౩౬ ॥ భవేత్ప్రాకృతబుద్ధీనాం దుర్మార్గవశగామి
నాం । ఏవముచ్చారి తేమాచి దేవనామ్ని మహత్తరే ॥ ౩౭ ॥ సర్వేబాలా
శ్చవృద్ధాశ్చ చిత్రమేతద్దిదృక్షవః । పరంస్మితస్యబాలస్య పూర్వవద్గ్రహ
ణోన్ముఖాః ॥ ౩౮ ॥ సంతస్త్వవాప్యసామీప్యం కంఠగంలింగమస్పృ
శన్ । బలాదాకృష్యమాణంత ల్లింగంనత్యజదంగకం ॥ ౩౯ ॥ బహుప్ర
యాసయుక్తాస్తే తంచతల్లింగముత్తమం । తత్యజుర్భయసంగ్రస్త మా
నసావివశంగతాః ॥ ౪౦ ॥ వ్యర్థంకిమర్థంభగవ ద్భక్తాన్నిరుపమాన్స్వ
య । పీడయిత్వామహాపాప వశగాశ్చభవామహే ॥ ౪౧ ॥ ఏతచ్చా
త్యర్థమే తేషాం భక్తానాంచప్రదక్షిణం । కృత్వావయంతునిర్దోషా
భవామో౽త్రనసంశయః ॥ ౪౨ ॥ ఏవంనిశ్చిత్యపౌరాశ్చ బాలకాశ్చసు
తోత్తమా । పితరంమాచిదేవాఖ్యం నమశ్చక్రుఃపదేపదే ॥ ౪౩ ॥ మ
త్కృతానపరాధాన్వై క్షామ్యంత్వితిగరీయసః । తదాశిషంపరాంలబ్ధ్వా
స్తువంతోచ్చైర్మహాత్మనః ॥ ౪౪ ॥ ప్రపేదిరేస్వస్వగృహాన్ పామరాబాల
కాదయః । పౌరాశ్చరాజప్రముఖాః ప్రశంసంతోముహుర్ముహుః ॥ ౪౫
యేశంకరేవిమలభక్తినియుక్తచిత్తా యేశాంభవీశవరభక్తమతానుగుణ్యా
ఏతత్కథాంశ్రుతిపుటైశ్చపిబంతిశుద్ధాస్తేయాంతిశంకరపదంశమితారిబృం
దం ॥ ౪౬ ॥ నిరంతరాఖండితభక్తియుక్తా నిరూఢపాపౌఘహరాఃపవిత్రాః । న
సంతికింతేష్వపిదివ్యయోగో న్నేతాదృశోదివ్యగుణైకగణ్యాః ॥ ౪౭ ॥ ఏవం

ప్రకారేణనహుత్స్నపత్సు సర్వేష్వులోకేషుసతాంవరిష్ఠః । ఏకస్సముద్ధాయ
మహేశ భక్తోవక్తుంమహాభక్తకథాముపక్రమత్ ॥ ౪౮ ॥ ఇతి శ్రీ చెన్న
బసవపురాణే రేణుకాగస్త్యసంవాదే టంగుటూరి మాచిదేవాఖ్య మహి
మానువర్ణనం నామైకవింశతితమో౽ధ్యాయః ॥ ౨౧

శ్రీశివాయనమః

—(అ ని మి ష భ క్త క థా.)—

(ద్వావింశాఽధ్యాయప్రారంభః)

భక్తవర్యః॥ అమలసుగుణధుర్యోవ్యాదిమోభక్తవర్యోహ్యనిమిష
వరనామాఽచార్యసంఘాభిరామః । సురమునిగణనీయస్సూరిభిర్వర్ణనీ
య స్సకలగుణనికాయస్సాత్వికబ్రంహ్మచర్యః ॥ ౧ ॥ తస్యైవంవర్తమా
నస్య మహాభక్తస్యధీమతః । శ్రీశైలగామినోలింగం యత్రవాపతితం
భువి ॥ ౨ ॥ బాలత్వముపపన్నోపి శివభక్తివిశారదః । అజానన్దేహా
గళితం లింగందూరమవాప్యసః ॥ ౩ ॥ కంఠేక క్షేచోరసిచ లింగమన్వేష
యన్తదా । నాఽపశ్యన్యత్రకుత్రాపి చింతామాపమహత్తరాం ॥౪ ॥ స్వా
సూన్మోక్తుంసముద్యుక్తం నందికేశస్సమాగమత్ । భోభక్తవర్యాఽనిమి
ష మదీయంవాక్యమాదరాత్ ॥ ౫ ॥ నిశామయమహాబుద్ధే కిమర్థం
ప్రాణమోచనం । కరోషీతిహాసన్నుక్తె పునరాహావిరాగవాన్ । ౬ ॥
మదీయలింగమమలం యత్రావాపతితంభువి । తస్మాత్ప్రాణానహంధర్తుం
నోత్సహేనందికేశ్వర। ౭। ఏవముక్తేచాఽనిమిషే నందికేశోగణాగ్రణీః ।
ప్రత్యువాచప్రహస్యైన మనిమేషంమహత్తరం ॥ ౮ ॥ మాకృథాస్సాహ
సంవ్యర్థ మన్వేషయఇతస్తతః । ఇతఃపూర్వంతువసతిః కృతాయత్ర
త్వయానఘ ॥ ౯ ॥ తత్రగత్వాన్వేషణీయం సన్మార్గేమహదాశ్రమె ॥
యేషాంకేషాంచహస్తేషు లగ్నంవాలఘుమార్గతః॥ ౧౦ ॥ విచార్యపశ్చా
ద్యత్కార్యం తద్విచార్యంభవేత్సుధీః । ప్రాతఃకృత్యంయత్రజాతం త
త్రాఽన్వేషయసువ్రత। ౧౧ । కురుష్వశ్రద్ధయాయుక్తః ప్రయత్నంపర
మార్థకం । ఏవం శ్రీనందికేశేన భాషితంవచనంహితం ॥౧౨ ॥ నిశమ్య
భక్తవర్యోఽథ తమూచేమహసాంనిధిం । అహంగతదినేస్వామిన్ సుదూ

రేపస్మిన్సతః ॥ ౨౩ ॥ కస్యచిల్లింగముత్సృజ్య నివేశ్య కరపీఠకే । శివ
పూజాంచవిధివత్కృత్వా సమ్యఙ్మృయానఘః ౧౪ ॥ అపర్ణానానంతరంలిం
గం గ్రీవాయాం సుదృఢంమయా । ధృతమిత్యేవమేజ్ఞానం విస్మృతంనహి
కుత్రచిత్ ॥ ౧౫ ॥ శివాజ్ఞైవంహిసంజాతా కింకరోమ్యద్యతద్వద । అంగీ
కృతమహాశైవ వ్రతోల్లంఘనతఃపుమాన్ ॥ ౧౬ ॥ మహాపాపోపపాపౌ
ఘై బాధ్యతేనాత్రసంశయః । తస్మాన్మేమరణోపాయా దన్యోపా
యోనదృశ్యతే ॥ ౧౭ ॥ మమవ్రతమిదంముఖ్యం భవేద్యత్రచమేస్థితిః ।
తస్మాదస్యంస్థలంస్వామి న్నవేద్మిప్రమథోత్తమ ॥ ౧౮ ॥ నియమేనసమా
యుక్తం భక్తంనోర్ఘ్యుతిశంకరః । అత్రైవపర్ణయామ్యద్య పగల్తాండారి
నత్కథాం ॥ ౧౯ ॥ శ్రుణ్వత్రాంపఠతాంవాపి సర్వపాపప్రణాశనం ॥ శ్రు
ణునందీశవక్ష్యామి శ్రుతిసౌఖ్యప్రదాయకం ॥ ౨౦ ॥ ఇతఃపూర్వంమహా
భక్తః పగల్తాండారినామకః । సదాశివపదధ్యాన సంసక్తామలమానసః ॥
౨౧ ॥ విశ్వసంస్తుతసత్కీర్తి ర్విమలాకారవాన్ శుచిః । నిశ్యోత్సా
హీశివధ్యాన నిరతానందనిర్భరః । ౨౨ । నిరంతరమగస్త్యేశ్వ రా
ర్చాంకుర్వన్సముద్యమన్ । ఘటానాంశతకేనైవ సుగంధయుతవారిణా ॥
౨౩ ॥ అభిషించామిదేవేశ మగస్త్యేశమతంద్రితః పశ్చాద్భుంజామినియ
మాదితివ్రతముపాయయన్ ॥ ౨౪ ॥ ఏవంబహుషుకాలేషు గచ్ఛత్సుమ
హిమోజ్జ్వలః । నిత్యంశివార్చనంకృత్వా చాఖండితనిజవ్రతః ॥ ౨౫ ॥
ఏవంనిత్యార్చనోద్యుక్తే పగల్తాండారినామని । నిర్వర్షాచాంబుదాజా
తాప్రావృగట్కాలేమహత్తరే ॥ ౨౬ ॥ అనావృష్టితయానర్వ లోకోపిబ
హుచుక్షుభే । సరిత్సరాంసిబహుధా నిర్జలత్వముపాగమన్ ॥ ౨౭ ॥
ఏవంజాతోపిభక్తోయం నచచాలనిజవ్రతాత్ । నిదాఘకాలేసంప్రాప్తే
స్వగ్రామేనిర్జలేసతి ॥ ౨౮ ॥ పగల్తాండారిభక్తోసౌ సర్వత్రాన్వేష
యన్ జలం । గ్రామేభ్యోదూరసంస్థేభ్య స్తోయకుంభానిచాన్వహం ॥ ౨౯
ఆనీయసాత్వికోనిత్య క్రమపూరయంత్సుధీః । ఏకస్మిన్నేవదివసేగృహీ
త్వాదూరతోజలం ॥ ౩౦ ॥ సమాగతస్యహస్తాద్వై జలకుంభంశిలాత
లే । పతితంనిర్జలంకుంభం భిన్నమాసీద్సహస్రధా ॥ ౩౧ ॥ తదానిర్విణ్ణ
చిత్తస్సన్ బహుధాచింతయద్ధృది । అస్మిన్ గ్రామేనాస్తితో యమితిస

త్వాసుదూరతః ॥ ౩౨ ॥ సమాసీ తేష్వేక కుంభంపాపాణేతుశివాజ్ఞయా
హస్తచ్యుతం సద్భిన్నత్వే మాపేదేమమదుర్మతేః । ౩౩ । శివాభిషేక
కాలోయం సంప్రాప్తస్సకలార్థదః । సుకాలస్సాంతరాయస్స్యా త్కింకరో
మ్యద్యశంకర ॥ ౩౪ ॥ ఇతిచింతాపరోభూత్వా నిశ్చలోమూర్ఛ
నాంగతః । తస్మిన్నవసరేదివ్య జంగమాకారధృత్ప్రుమాన్ ॥ ౩౫ ॥
సువర్ణకలశేనజలం దివ్యమానీయవేగవాన్ । భోభక్తవర్యసౌవర్ణ
కుంభఃసద్వారిసంభృతం ॥ ౩౬ ॥ గృహీత్వానిత్యకర్మాణి నివర్తయ
మహామతే । ఇతిస్వప్నగతాంవాచం నిశమ్యనయనేశుభే ॥ ౩౭ ॥ ఉన్మీ
ల్యపశ్యంత్సర్వత్ర సకించదవలోకయన్ । నాస్తిజంగమవర్యోపి నాస్తికుం
భంజలాశ్రితం ॥ ౩౮ ॥ స్వప్నావస్థేయమితివై నిశ్చిత్యాస్యఁతునైకుత
తథైవపూర్వవన్నేత్రే నిమీల్యోచ్ఛ్వసితస్యవై ॥ ౩౯ ॥ కుతూవేవహిత
ద్భాండం హైమంసద్వారిసంయుతం । దృష్ట్వానంతోపమానన్నో మా
మకోదరసంస్థితం ॥ ౪౦ ॥ కుంభముత్పాటయిత్వాహ మభిషించామిశంక
రం । నిశ్చిత్యసహసాశీఘ్రం ఛురికాంనిశితాంతదా ॥ ౪౧ ॥ స్వోదరచ్ఛే
దనోద్యుక్తం సంగృహ్యోయుధముత్తమం । అఖండితమహాశైవ వ్రతశీ
లసముత్తమం ॥ ౪౨ ॥ పగల్తాండారినామానం ప్రతిశంభుర్జగత్పతిః ।
ఆవిర్భూత్వాజగాదేతి మాకార్షీస్సాహసంవృథా । ౪౩ । తవవ్రతేన
తృప్తోస్మి వరంవరయసువ్రత । కైలాసంప్రాహిణోమ్యద్య మావిలంబో
లశామయ ॥ ౪౪ ॥ ఏవముక్తోమహేశేన స్తోతుంశంభుంమనోదధే ।
మహానందమయోభూత్వా మదనారిముమాపతిం ॥ ౪౫ ॥ అంబుజాస
నాదిదేవ వందితాచ్యుతాశుగ శ్రీకరేశభాసురార్క భేశవహ్నిలోచన ।
కుంభినీధరేంద్రజామ నోంబుజాతభానుమ న్నస్తుతేనమోనమోమహేశ శ
ర్వమారసంహార ॥ ౪౬ ॥ జృంభదాదిశేషభూష శాంభవీమనోహర
స్వర్ణనాతివేగశుంభ దుష్టవాహభాసుర । అంబుజారిశేఖరత్రియంబక
కశూలభృహిత్వామాం నమోనమోస్తుఫాలలోచనామల ॥ ౪౭ ॥ ఇతి
స్తుత్వామహాదేవం శంకరంలోకశంకరం । ప్రాంజలిఃపురతస్థిత్వా ప్రణనా
మపునఃపునః ॥ స్వామిన్ శ్రీదేవదేవేశ వరయోగ్యోస్మ్యహంప్రభో
వతంమేపూరయిత్వాదౌ పశ్చాద్దేహివరంమమ ॥ ౪౯ ॥ ఇతఃపరంనజా

నేహం చింతితార్థప్రదాయకం । సర్వప్రపంచకర్తారం హర్తారం
చ జగత్పతిం ॥ ౫౦ ॥ నాన్యం వృణోమి త్వత్తోఽద్య రజతాద్రీశ శంకర । పా
హి పాహి పునః పాహి పాహి మాం పరమేశ్వర ॥ ౫౧ ॥ ఇతి సంస్తుత్య మా
సౌ శంకరశ్శశిభూషణః । పునరాహ మహాభక్తం పగల్తాండారినామకం ॥
౫౨ ॥ భో భక్తవర్య శ్రోతవ్యం మద్వాక్యం సావధానతః । నిధానకుంభేన సం
ప్రాప్తే ధూపోపకరణైశ్చ కిం ॥ ౫౩ ॥ సర్వాభీష్టప్రదే దేవే మయి తే స
ధా స్థితే । అన్యైర్ద్రవ్యైశ్చ కిం వత్స మత్ప్రత్యక్షకరైః పరైః ॥ ౫౪ ॥
దీయదర్శనప్రాప్తిర్వ్యాపత్న్యాత్త్రావదేషహి । పరిణామఫలావాప్తి
ర్నాన్యథా పరిభావయ ॥ ౫౫ ॥ తస్మాత్త్వం నయముత్సృజ్య ప్రసూనప
గుంభితం । దివ్యం విమానమారుహ్య కైలాసం మామకం పరం ॥ ౫౬
మాగచ్ఛేతి దేవేశే ప్రోచ్యమానే ముహుర్ముహుః । ప్రణమ్య పునర
ప్యాహ పగల్తాండారినామకః ॥ ౫౭ ॥ స్వామింస్తథాస్తు పశ్చాద్వై పూ
రయాద్య వ్రతం మమ । దృఢవ్రతినమాలోక్య కృపాకలితమానసః ॥ ౫౮
గంగాధరో దదౌ తస్మై జలకుంభం మనోహరం । తమాదాయ మహాలింగ
మభిషిచ్య యథామతి ॥ ౫౯ ॥ దివ్యం విమానమారుహ్య కైలాసం గతవా
న్పురా । తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన వ్రతం సాంగం సమాచరేత్ ॥ ౬౦ ॥ ఏ
వముక్త్వా చానిమిషః పునరప్యాహ నందినం । అన్యచ్చ బ్రూమి శ్రోతవ్యం స
ర్వశాస్త్రార్థకోవిద । ౬౧ ॥ పూర్వమేకో మహాభక్తస్స్వప్రమాణం మ
హత్తరం । ధూపవస్తు మహేశాయ నిత్యమర్పితవానభూత్ ॥ ౬౨ ॥ సర్వే
ద్యుత్కృష్టయోగాఢ్యా గుగ్గులం ఘుమఘుమాయితం । పూజాకాలే పురః క్షిప్తం
మహాదేవస్య ధూర్జటేః ॥ ౬౩ ॥ ఆదాయ స ద్రుతం తస్మై దుర్మార్గా
మాపణోత్సుకాః । తద్దైవభక్తిమాన్ధీరో కాలాతిక్రమదోషతః ॥ ౬౪
త్యవ్రతస్య భగ్నత్వాద్దాత్మదేహముమాపతేః । ప్రజ్వాల్యాగ్నిమసౌ భ
క్త్యా ధూపార్థం నైజమంగకం । ౬౫ ॥ తస్మిన్నగ్నౌ ప్రజ్వలితే తత్యా
త్స్నాహ వాన్సుచిః । శివం సతోషయామాస శివామపి తథైవ సః ॥ ౬౬
వతార్థముత్సృజన్దేహం శివసాయుజ్యవాప్తవాన్ । కశ్చిదన్యో మహా
క్తో నిత్యం దీపసహస్రకం ॥ ౬౭ ॥ శంకరాయ నివేద్యాశు స్వయంభుక్తేన
న్యథా । విక్రయిత్వా నిజద్రవ్యం సర్వం వై గృహసంస్థితం ॥ ౬౮ ॥ స

ద్యోఘృతంసమానీయ నిత్యందీపయతిస్మసై । ఏవంజాతేమహాకాలే ని
ష్ఠాభూత్వానిరంతరం ॥ ౬౯ ॥ చింతయన్నేశబంధంతు సముత్సృజ్యాపి
ధానతః । దీపయిత్వామహేశాయ సుస్థిరోజ్జ్వలనోపమః ॥ ౭౦ ॥ భూ
త్వానిశ్శంకమగమన్మత్కైలాసంగిరిశాలయం । భక్తప్రవీణాబహుధాపు
రారాతింవిశేషతః ౭౧ ॥ సంపూజ్యసకలాన్భోగానహాపుర్నిరతోత్సుకాః ।
తస్మాత్సర్వప్రయత్నైశ్చ వ్రతమేవసమాచరేత్ ॥ ౭౨ ॥ సుకేశ్వరాహ్వ
యశ్శ్రీమాన తంద్రితమనాస్సదా । ఉష్ణాంశోస్సైతభావోశ్చ సస్వృశామ
కరానితి ॥ ౭౩ ॥ తీక్ష్ణంవ్రతంస్సమాదాయ గుహాయామేవసంవిశన్ । బ
హిర్నయాతిభగవ ద్భక్తిమగ్నమహోదధిః ౭౪ ॥ సూర్యస్యరశ్మిభిస్స్పృ
ష్ట శ్శైలకదారవిమాశపే । కైలాసంప్రాప్తవాన్పూర్వం కలుషాద్రీశవ్ర
కం ॥ ౭౫ ॥ తచ్చిద్భక్తోమహాదేవం శంకరంశశిశేఖరం । మలయాచలసం
భూత మహాచందనచర్చనాత్ ॥ ౭౬ ॥ తోషయామీతినిశ్చిత్య మ
హావ్రతపరోభవత్ । నిత్యం(శ్రీ)ఖండశకలం సమానేతుమశేషధా ॥ ౭౭ ॥
ద్రవ్యంవితార్య బహుశోని స్సోభూత్వాదృఢవ్రతీ । వ్యయీకృత్య
గృహంనిస్వ మాలోక్యచవిరాగవాన్ ॥ ౭౮ ॥ కింకరోమీతిసంచింత్య
దృఢీకృత్యమనస్తథా । స్వకూర్పరస్యనిష్పేషా త్తోషయామాసశంకరం
౭౯ । కైలాసంప్రాప్తవాన్పూర్వం కమలాక్షాదిదుర్లభం । ఏవంగుగ్గల
మారాది భక్తాస్సద్వ్రతమాశ్రితాః ॥ ౮౦ ॥ అఖండితమహాభక్త గ
ణ్యాజాతాఃపురాకిల । ఏవముక్తేచానిమిషే నందికేశోమహామతిః ॥ ౮౧ ॥
నిశమ్యసర్వమేతస్య వాగ్జాలంవరబోధకం । నిష్ఠాగరిష్ఠతాంపశ్యన్ హ
సన్లింగమిదంతవ । ౮౨ ॥ గృహాణేతినిదానేన దత్వాతస్మైమహాద్యు
తిః । లింగాంగైక్యమిదంచేతి ప్రబోధ్యపరయాముదా ॥ ౮౩ ॥ దండవ
త్ప్రణమంతం హితవాక్యైరనేకధా । బోధయన్గతవాన్నందీ యథేచ్ఛం
శంకరాంతికం ॥ ౮౪ ॥ తదారభ్యానిమిషకో నిజలింగైక్యమానసః । భూ
త్వాసదానందమగ్నో జాతస్సర్వార్థకోవిదః ॥ ౮౫ ॥ ఏవంపురామహా
భక్త చర్యాంపిదోన్మనయంత్విహ । మహాత్మనోమూన్పశ్యామో మహ
దానందకారణాన్ । ౮౬ । ఇతిస్తువంతోబహుధా సంతోషంపరమం
యయుః । తస్మిన్నేవహికాలేతు మాచిదేవమహాత్మనః ॥ ౮౭ ॥ పత్నీ

టకేనిశేశయన్ ॥ ౮ ॥ జంగమార్చనసపర్యావినీతా నిత్యకృత్యవిధిషు
స్వాహాంచరన్ । తాం ప్రియామపి న పశ్యతి ప్రియో యాన్నానుగచ్ఛతి ప్రియం న
భాషతే ॥ ౯ ॥ తాం సమీక్ష్య సకలా మహేశ్వరాః సర్వకాలవిటసంఘ
గామినీం । చాటువాక్యనిచయైరనేకధా రిక్తమేవ కథనం జగుస్సదా ॥ ౧౦
ఏవమార్యజనశాసితాపి వా సత్యజత్స్వకటనైజదుర్గతిం । జంగమాస్తుబ
హవస్త్రాసుహృత్తరా స్తత్పతి ప్రతిసపి స్తరం జగుః ॥ ౧౧ ॥ భక్తవర్య భవదీ
య భామినీ భావనీయగుణనైర్భవానహో । భాసురైశ్చవిటజంగమైస్సహా
భాషతే నిభృతసంప్రకుర్వతీ ॥ ౧౨ ॥ పానసాంద్రవివరఘ్నరభామినీ తేనయాతి
ఋజుమార్గగామినీ ఇత్యుదీరయతి భక్తసంచయే తాం సమాహ్వాయద మో
ఘులకాణాం ॥ ౧౩ ॥ తత్స్వవర్త్రసహితేనిందితం శృణ్వతామపిచ దుర్వి
గాహకం । వేద్యమసహ్యదమోఘటాలకః క్రోధమాప్యచహాసన్నిద
మాంచే ॥ ౧౪ ॥ అంతికాశ్రితవధూం సముత్క్యతా మాహభక్తజనతాసు
కంపయా । కోమలాంగినరభక్తిసన్నిధౌ న క్రయానమసకృత్యజానఘే ॥
౧౫ ॥ భక్తవాక్యపరిపాలినీ లటా భ్రాజమానవపుషాశుచిస్మితా । భ
ద్రదంతిగమనాకృశోదరీ కుంభకారపృథుచక్రవద్భ్రమత్ ॥ ౧౬ ॥ భక్త
వర్యగుణధుర్యముగ్ధభో భాసురాంగిగమనంత్విదం నహి । కింతునవ్యగవ
లోకయాధునా స్వేచ్ఛయాచరతి సాస్వతోఽనఘ ॥ ౧౭ ॥ ఏవమేవగదితే
షు తాం వధూం భర్త్సయన్బహువిధం భయానకం । బాలకే ప్రమథభక్త
సంసది ప్రస్ఫుటం గమనమేవ సంచర । ౧౮ ॥ వాక్యమాత్మపతిసమ్ముఖోది
తం వర్ణ్యమాత్మని నిధాయ సావధూః । వర్ణ్యమానవరటాగళింతచా
దర్శయత్సకలభావితాత్మనాం ॥ ౧౯ ॥ కామినీగమనమాశు తేగణా
స్సంవిలోక్య జగురేకవాక్యతః । భో ఘటాలవరనామకామల ప్రాకృతోఽసి
తవ భార్యయానయా ॥ ౨౦ ॥ అస్మదీయవచనం పరిగృహ్ణన్ ప్రాయశోఽపి
పరిభర్త్సయాసతీం । ఏవముచ్చరతి భక్తసంచయే ప్రాహ భక్తనిచయం
మహేశ్వరః ॥ ౨౧ ॥ నాస్మదీయవచనం విలంఘితుం నిత్యభక్తినియతా
సతీ మమ । చంచలా భవతి నోగణాస్సదా మాననీయగుణ సంచయా
ముదా ॥ ౨౨ ॥ నిందనీయగుణసంచయోఽపియః పుంసి బంధురము దంప్రజ
ల్పతి । మానవేషు సకలేషు సత్స్వహో మాన్య ఏవ స భవేత్పుమాన్సుధీః

౨౩ ॥ యాయమాదిషుమాహేశ్వరాశ్రమా యోగభక్తికుశలాశ్చని
శ్చలాః । నిందకాస్సబహువిధంవినిందకా మామకీయమహిళాః కింపరాః ॥
౨౪ ॥ ఘటాలకేభక్తనశేవ టత్త్వైవంమహేశ్వరాః । ఊచుర్ఘటాకి
క్రాంతః మదుక్తంసస్మృతంత్వయా ॥ ౨౫ ॥ త్వద్భార్యాకులటాస్మృత్తి
మాశ్రితాసపతిప్రతా । ఇత్యేనముక్తేమద్భార్యా హీనస్మృత్తింనవేద్మ్య
హం ॥ ౨౬ ॥ యద్యుక్తంమయాతన్వ్యా తత్తదాచరితంముదా ।
యాయమిద్ధంప్రవక్తుంవై నార్హధర్మస్సనాతనః । ॥ ౨౭ ॥ పరదూ
షణకర్తౄణాం పాపమేవనసంశయః । నశివోమానయతితాన్స్వభక్తా
మానయంతివై ॥ ౨౮ ॥ పృథివ్యాంభర్తృభూపానాం జనానాంచనింద
నోక్తిభిః । పరలోకేయాతనాద్వై భయంప్రాప్తశ్చకాశ్చన ॥ ౨౯ ॥
స్మరపీడాంత్యజంతిస్మ నత్యజంతిస్మకాశ్చన । స్త్రీణామేషస్వభావోహి
పుంసామపిమహీతలే ॥ ౩౦ ॥ కింనదీజలమరాచ్చసజ్జనా సర్వఏవమలినాఃపి
బంతికిం। తద్విధాకథనమప్యనేకధా మానవాశ్చసులభంభజంత్యహో ।
౩౧ ॥ సర్వపక్వఫలంసంచయేయథా బీజసంతతిరిహాఖిలాజనాః । దుస్త
రేఘనతరేహిసంసృతౌ సంస్థితాఃప్రకృతిధర్మసిశ్చలాః ॥ ౩౨ ॥ యేచ
యేచభువిసంతిసజ్జనాస్తే చతేచనిజస్మృతిగామినః । దుర్జనాఖలుతథైవ
దుష్పథే సంచరంతినిజమార్గతస్సదా ॥ ౩౩ ॥ భావజాంతకపదాబ్జని
శ్చలా యాయమార్యజనసేవ్యసద్గుణాః । తద్గుణైశ్చసుకృతైశ్చదు
ష్కృతైః కింప్రయోజనమతోహిమాదృశైః ॥ ౩౪ ॥ యేచకేచనజనా
మహనీయమార్గమేకమవలంబ్యశాంభవం । స్థానమావివిశురేవదేహ
తః కేచదేహపతనాదనంతరం ॥ ౩౫ ॥ కేచలింగపరిలీనమానసా భక్తి
మేవభవబంధమోచనీం । నిశ్చితార్థఫలదాయనీమితి ప్రోచ్చరంతిస్ఫుర
వైరిభాక్తికాః ॥ ౩౬ ॥ వఃకిమర్థముదుర్గుణైస్సదా మాదృశైఃప్రకృ
తిబద్ధదేహిభిః । కామవైరిమమమేవసంతతం సంస్మరంతిసకలార్థసిద్ధి
దం ॥ ౩౭ ॥ ఏవముచ్చరతినైష్ఠికేతదా నిష్ఠురోక్తిభిరనేకధాగణాః । సం
విచార్యసహసాగుణధుర్యం శర్వభక్తమనఘంబభాషిరే ॥ ౩౮ ॥ రేఘ
టాలగుణధుర్యభక్తిమాన్త్వావకీయవచనాద్వయంభియా । నోచ్చరా
మఇతిసత్వరం తదాప్రోచ్చలద్వపుషఏవసంస్థితాః ॥ ౩౯ ॥ తేగణాస్తుబ

పుత్రద్వయంకటే వహంతీవనజాననా । తత్రస్థాన్సకలాన్భక్తాన్నత్వాభ
ర్తారమాహసా ॥ ౮౮ ॥ స్వామిన్సర్వార్థతత్త్వజ్ఞ సర్వలోకహితంకర ।
భో ప్రాణనాథ భూలోకే భక్తిస్తే ప్రకటాభవత్ ॥ ౮౯ । స్థాతుమత్రమతి
ర్నో మే గచ్ఛామశ్శివసన్నిధిం । విజ్ఞాప్యైవం పతింపుత్రద్వయంవై పరిగృ
హ్యచ ॥ ౯౦ ॥ చరమాంగే పతింధృత్వా పశ్యత్సు నిఖిలేషువై । వియ
న్మార్గేణసానారీ కైలాసంప్రాపసన్ముదా ॥ ౯౧ ॥ సర్వేభక్తజనాస్తత్ర స్థి
తావిస్మయమాయయుః । పురా చేరమరాజాఖ్య చతురంగబలాన్వితః ॥
౯౨ ॥ కైలాసంప్రాప్తవాంశ్చేతి శ్రుణవామోఽనగోచరః। సర్వైతంత్రైస్స
మేతోఽయం భక్తవర్యో మహేశధీః । ౯౩ । కుమారఘూర్జరో నామ కై
లాసంప్రాప్తవానితి । ఫూర్భిర్నవభిరీశస్య పురంతు శ్రీహలాయుధః
౯౪ । శుశ్రుమోఽగతవాంశ్చేతి పురావిద్భిరనేకధా । బిల్లమాఖ్యోమ
హారాజా గురుభక్తిరతస్సదా ॥ ౯౫ ॥ నివేద్య గురవే సర్వం అల్పంవాచా
ధికంతువా । పశ్చాత్ప్రసాదరూపేణ గృహ్ణాన్కాలమసీనయత్ ॥ ౯౬ ॥
ఏకదావృషలీసక్తం గురుంవీక్ష్య విశంకితః । ఏకభాజనభుంజానం సాకూ
ద్దంపతియుగ్మకం ॥ ౯౭ ॥ మత్వాప్రసాదం దేహీతి యాచయన్నిశ్చయో
రుధీః । తస్మాత్ప్రసాదాత్సంప్రాప్త కైలాసస్సమహీపతిః ॥ ౯౮ ॥ గు
రుణాచతయాసాకం తత్పుత్రైర్బంధువర్గకైః । దివ్యంవిమానమారు
హ్య గతవానితిశుశ్రుమః ॥ ౯౯ ॥ వయంతత్సర్వమతులం మాహాత్మ్య
మభివర్ణితుం । నశక్నువామ ఇత్యేవ మన్యోన్యంపరిభాషిరే ॥ ౧౦౦ ॥
యథావ్రతంనిధానేన ముదాభూతేశమవ్యయం । సుధాంశుశేఖరంపూ
జ్య సదానందమయాబభుః ॥ ౧౦౧ ॥ ఏవంస్మరంతో బహుధా భక్తాన్భ
వభయాపహాన్ । నమస్కృత్య కథామన్యాం వక్తుమన్యో మహేశ్వరః ॥
౧౦౨ ॥ ఉపక్రమన్మహాపాప శమనీంభక్తివర్ధనీం । సౌభాగ్యదాయి
నీంసర్వ చింతాసంతాపహారిణీం ॥ ౧౦౩ ॥ య ఇదంశృణుతేనిత్యం పఠే
ద్వాభక్తియోగతః । ఇహైవసకలాన్భోగా న్భుక్త్వాతే మోక్షమాప్ను
యాత్ ॥ ౧౦౪ ॥ ఇతి శ్రీమచ్ఛన్నబసవపురాణే రేణుకాగస్త్య సంవా
దే అనిమిషభక్త మహిమాను వర్ణనంనామ ద్వావింశోఽధ్యాయః ॥ ౨౨

—]*[—

శ్రీశివాయనమః

—(ఘ టా ల భ క్త క థా .)—

(త్రయోవింశాఽధ్యాయప్రారంభః)

రేణుకః ॥ కశ్చిద్భక్తవరఃకపాలి కరుణాసక్తోఘటాలాహ్వయః। కా
మక్రోధముఖారివర్గ నిబిడారణ్యోరుదావానలః । సద్భక్తాంఘ్రిసరోజ
సేవ నిరతానందోమహాత్మాహకో । మేదిన్యాంమహనీయసద్గుణచ
య్యైరాసీన్మహాకీర్తిమాన్ ॥ ౧ ॥ తత్పత్నీవిమలాంగయష్టి రబలాయా
నాంమనోహారిణి। కందర్పోరువిలాసకేళినిరతాభ్యాసాపియస్మన్యమా।
బింబోష్ఠీపరిపూర్ణచంద్ర వదనాకుంభీంద్రకుంభస్తనీ। రంభోరుఃపరిజృంభ
మాణ విపులశ్రోణీలసద్రాజతే ॥ ౨ ॥ సానఘాస్తురతిసుందరాకృతిః సా
ర్వకాలమతిభక్తిసంయుతం । ప్రాణనాథమనుకూలకర్మభిస్తోషయత్యను
లవాగ్భిరప్యముం ॥ ౩ ॥ పత్యురప్యధికభక్తితత్పరా పశ్యతామమితవి
స్మయావహా । కామకేళిభిరనేకజంగమైః క్రీడతిస్మకలహంసగామినీ ॥౪॥
యత్రపత్యురనుకూలతాభవేత్తత్రతత్రబహుధాప్రియంకరీ । నిత్యనైష్టి
కపరేప్రమోదతా స్వేచ్ఛయాచరతిసర్వతస్సదా ॥ ౫ ॥ మందమందగ
మనానతీసదా మన్మథోరుపథగామినీముదా । సుందరేషుసురతాభి
లాషిణీ నిందతిస్మనిఖిలాస్త్రియస్సదా ॥ ౬ ॥ ప్రావణాయుమతిచారిణీ
మిమాం భ్రాజమానవపుషీంకృశోదరీం । నిందనీయగుణజాలకామపి
ప్రాయశోపినహిభావతేముహుః ॥ ౭ ॥ నిత్యభక్తపరిచారణోత్సుకో ని
ర్వికారహృదయోనిరంతరం । భక్తసద్మసురజఃపరిగృణన్ ప్రాబలోరుఘ
టకేనివేశయన్ ॥ ౮ ॥ జంగమార్చనపరోపిసోమహా న్నిత్యకృత్యవిధిమస్వ
హంచరన్ । తాంప్రియామపినపశ్యతిప్రియా న్నానుగచ్ఛతిప్రియంనభా
తే । తాంసమీక్ష్యసకటామహేశ్వరా స్సర్వకాలవిటసంఘగామినీం ।

హుభాషరస్ఫురం మేనిరేనిజవధూప్రియవేధం। నిర్ణిరాశయితుమాత్మ
భావనాం దర్శయుశ్యమలమానసోప్యయం । ౩౯ ॥ నిశ్చలత్వమథవా
ప్రసుత్కన్నలింగాస్య శీఘ్రమనువలోకయంత్వితి । ఏకమార్గమవలంబ్యతే
గణాః ప్రోచురార్యగుణవర్యమంజసా । ౪౦ భోఘటాలభువిభక్తనంచ
యాః శ్వాంకరంపదమనేకధాయయుః । ఇత్యుదీరితమఖండభావనా త్వం
కథంభజసిశాంకరంపదం ॥ ౪౧ ॥ ఏవముచ్చరతిభక్తనంచయే మోదమే
త్యసకలాంశ్చజంగమాన్ । ప్రాహబద్ధనిజసంపుటాంజలి దణ్డవప్రణ
మితస్సదాముదా ॥ ౪౨ ॥ భోగణాఃపరమధార్మికాస్తథా జ్ఞాననిశ్చలసు
భక్తిసత్క్రియాః । లోకసంస్థితవిశేషసద్గతి ర్జ్ఞానినఃకిమితివచ్మిసాంప్రతం।
౪౩ ॥ స్వాత్మధైవభవదీయవాక్చయం సన్నిశమ్యపునరప్యభాషణే ।
నోచింతఖలుమదీయవర్తనం శ్రూయతామహంతువచ్మిసాదరం ॥ ౪౪॥
ఏవమాత్మనియమంప్రతీర్యచ ప్రాకటంప్రవిమలంనిజదేహం । దగ్ధవస్త్ర
మివతద్గణాయనయుం దర్శయంత్సుఖసమాధిమాపనః॥౪౫ । పాద్మకేప్ర
విమలేవరాసనే ప్రస్ఫురత్స్థితికృతంమహేశ్వరం ప్రేప్సుమోదనమవాప్యని
శ్చలం తత్క్షణంతనుప్రమోహముత్సృజన్ ॥ ౪౬ ॥ స్వావధానవశతోఽసి
జాందృశం స్వేష్టలింగవరమేవసత్వరం । సంవిదాయసకలేంద్రియాణ్య
హో నిశ్చలానినియమాత్ప్రసాధయన్ ॥ ౪౭ ॥ స్వాంతరాశ్రితమ
నోవిరాజకో జ్యోతిషఃప్రకృతిరజ్జుసంచయం। దాహయన్నిజముఖైస్స్వర
షిభి స్సేవ్యమీశనిజవాసమాపసః ॥ ౪౮ ॥ బ్రహ్మరంధ్రముపభిద్య
సత్కళా యావదాశ్రితవతీచిదంబరం । తావదేవనితరాంప్రణాదకస్సు
స్వరస్స్వభువనంప్రపూరయత్ । ౪౯ ॥ సర్వలోకజనలోచనాన్యపి ప్రా
కటద్యుతివిశేషతఃపురః । సంవృతానిసభయంప్రకంపిరే కాలమృత్యుత
ఇవాఖిలాజనాః ॥౫౦। భూఃకులాలకవిశేషచక్రవ ద్బభ్రమాచకుధరాశ్చ
కంపిరే । తారకాశ్చగగనాచ్చవైచ్యుతాః దిగ్గజాశ్చచలితానిజస్థలాత్ ॥
౫౧ ॥ భాస్వతశ్శశధరస్యకాంతయా శ్యామితాస్వరనినాదతోఽభృశం ।
మానయశ్చమునివృత్తినిస్పృహా నశ్చకాగతిరితీహచింతితాః ॥ ౫౨ ॥ తా
వదేవకుసుమోరువృష్టయ శ్చాంబరాచ్చపతితాసుసౌరభాః । దేవదుందు
భిరవాస్తుసర్వత శ్శ్రావితాశ్చజనసంచయైస్తదా । ౫౩ ॥ మేనకాదిగణి

కాశ్చమోదతో నృత్యమేవపరిచక్రురంజసా । మందమందపవనానవుస్త
దా శ్చానుకూలనవనాశ్యశోభనాః ॥ ౫౪ ॥ తాదృశంబహువిచిత్రమీ
క్ష్యతే భావజారివరభక్తసంచయాః । చేతరాశ్చసకలాజనా స్తదా తం
ఘటాలమసకృత్ప్రశంసిరే ॥ ౫౫ ॥ భూతలేదివిరసాతలేసివా భాతిమే
త్ర్యంబకమలారిశేఖరం । యశ్చకశ్చనపుమానితోనఘః ప్రాప్తవానితిక
థాంనవిద్మహే ॥ ౫౬ ॥ భోమహేశవరభక్తసత్తమే త్యాహురాదిమ
ఘటాలతేనమః । మాదృశాస్తవసమాజవర్తినః స్త్యజ్యతుర్గతవాన్మ
హాప్రభో ॥ ౫౭ ॥ తావకీయనిజభక్తిమీక్షితుంమోహతఃకృతమహాప
రాధకం । క్షమ్యతాంగుణనిధేకరుణాత్మన్ సద్ఘటాలవరనామకానఘ ॥
౫౮ । ఏవమాదిమగణాస్త్వనివార్యం దుఃఖమాప్యవిరతేషుతేష్వహో ।
తేభ్యఏవవరభాక్తికోమహాన్ కశ్చిదుద్ధృతకరఃపురస్థితః ॥ ౫౯ ॥ భావిక
ర్మకరణేతుభావుకా నిర్వికళంత్వితిగణానబోధయత్ । అస్యదేహమన
ఘస్యభూతలే స్థాపితుంత్విహమమాదిశంతుభో ॥ ౬౦ ॥ కార్యమస్యగు
ణినస్సుకాయజాం కర్మకర్తుమిహభాసురోమహాన్ । ఇత్యనుగ్రహమరా
ద్గణాదయం ప్రాప్యకాయమనఘస్యచాస్పృశన్ ॥ ౬౧ ॥ స్పర్శనా
త్త్వవిమలంసుభాసురం కాయమాపఘుఃభస్మసాత్కృతి । దగ్ధవస్త్రమివ
సానరంజనా స్సమ్యగీక్ష్యకుహాద్భుతంయయుః ॥ ౬౨ ॥ సానుమోదన
మవాప్యతేగణా భస్మతత్పరిబుధస్సభావహం । స్వాంగకేషుభసితస్యధా
రణా ప్రాక్కృతంతునిజకర్మసంత్యజః ॥ ౬౩ ॥ ఏవమగ్రిమగణాన్సభస్మకం
సంవిలిప్యనిజమందిరాన్యయుః । తచ్చరిత్రమతిభాసురంశుభం యేప
ఠంతిభువితేపవిత్రిణః ॥ ౬౪ ॥ ఘటాలనామాదిమభక్తసత్కథాం పఠంతి
శృణ్వంతిచయేసుచిత్తాః । నితాంతమీశస్యసుఖప్రదాయకం పదంప్రప
శ్యంతిహిశాశ్వతంజనాః ॥ ౬౫ ॥ ఇతి శ్రీమచ్చన్న బసవపురాణే రేణు
కాగస్త్యసంవాదే ఘటాలభక్తమహిమాను వర్ణనంనామ త్రయోవిం
శో ధ్యాయః

శ్రీశివాయనమః

(అంబికాచౌడకథా.)

(చతుర్వింశోఽధ్యాయప్రారంభః)

పూర్వ్యాంచుఘుటాలాఖ్యే పత్యేతాంసకలాత్మనాం। ఆపాద్యవి
స్మయంశంభో రావిశేషసంమహత్ ॥ ౧ ॥ టంగుటూరిమహాగ్రామే చి
దేవనామాంత్యైర్వచ । శాంకరంపదమావాప్య శాశ్వతోభవదాదరాత్
౨ ॥ ఏవంప్రవక్తుర్వచసంనిశమ్య శ్రీజంగమస్యాదిమభక్తసంఘాః । గృ
హాణ్ సమూహావ్యపురమోఘవృత్తయ శ్శివార్చనాసక్తహృదో బభూవుః ॥
౩ ॥ ఇదంసమాఖ్యానమనూనమేయం ప్రశ్నోత్తియుక్తశ్చనదేహధారీ ।
సనర్వభోగానమితాంశ్చభుక్త్వా సమాపమీశస్య వజేత్సదాశుచిః ॥ ౪ ॥
శ్రీసిద్ధరామాహ్వయమేవముక్త్వా శ్రీచన్నసద్దీక్షితనామధేయః । పు
నస్తథాచాంబికచౌడయాఖ్య కథాంప్రవక్తుంకలితోభవత్సుధీః ॥ ౫ ॥ శ్రీ
సిద్ధరామాహ్వయసిద్ధసాధ్య శ్రోతవ్యమాఖ్యానమిదంమహత్తరం । మ
హత్తరస్యాంబికచౌడనామ్నో కామారిభక్తస్యతుచేష్టలింగినః ॥ ౬ ॥
ఇష్టలింగీచేష్టతమః కష్టాత్రిపులనాశకః । హస్తవృష్టిభిరుత్సృష్ట శ్చాంబి
కాచౌడనాయకః ॥ ౭ ॥ సద్భక్తిమాన్సదాశైవ స్సకలైర్లింగదేహిభిః ।
సర్వవిద్యాసుకుశలః సత్యాంగమలద్యుతిః ॥ ౮ ॥ విరాగవాన్ విశేషేషు
విశేషేణనిరంతరం । భూత్వాతద్భక్తిమేవాద్య ద్రవ్యంమత్వాసుఖాస్ప
దం ॥ ౯ ॥ సదానిజేష్టలింగేతు నితరాంభక్తిమాచరన్ । రూపకారాను
వృత్త్యాతు యుల్లఖేదల్పకంమహత్ ॥ ౧౦ ॥ ద్రవ్యేనతేనసద్భక్త సమర్చన
మాత్రంద్రితః । కుర్వన్ప్రతిదినంకాల మనయద్యమనీనయత్ ॥ ౧౧ ॥ ఏ
వంసంచరతస్తస్య చౌడయాఖ్యస్యలింగినః । దృఢాంభక్తింసమాకర్ణ్య
ద్రష్టుమభ్యాయయుర్గణాః ॥ ౧౨ ॥ సతానంబికాచౌడాఖ్యో దృష్ట్వాన

త్వాముపాముర్ముహుః । పాద్యమాచమనంచార్ఘ్యం దత్వాముదమవా
ప్యసః ॥ ౧౩ ॥ నిత్యలింగార్చనాసక్తే సదాజంగమతత్పరే దోషలేశం న
పశ్యంతిభవభక్తగణాశ్శుభాః॥ ౧౪ । ఏకదాభగవద్భక్త స్సంఘూస్సంభూ
యసంసది । అన్యోన్యంభాషయంతో వై ప్రోచురేవమనేకధా। ౧౫ ॥
కేచిజ్జగుర్విశేషేణ లింగనిష్ఠాపరాయణాః ।ఇష్టలింగార్చనం యస్య మం
తలింగానధానతః । ౧౬ ॥ కేచిజ్జగరి రేబాహ్య పూజాంకృత్వాంనిరం।
తరంతతోభ్యంతరపూజాం వై కర్తవ్యమితిచా...వన్ ॥౧౭ ॥ కేచిదాహు
ర్మహాదేవ పూజామానసికాపరా । ఇతఃపరామహాపూజా నాస్తిసర్వా
ర్థసాధకా ॥౧౮ ॥ ఏవంవాదిషుభక్తేషు సభామాగత్యశుద్ధధీః । అంబి
కాచౌడయాఖ్యోసౌచాహతానమిత్రద్యుతిన్ ॥ ౧౯ ॥ భోభోశివగణా
ధ్యక్షా శ్శృణ్వంతువచనంమమ । యూయంలింగాంగినోభక్తి క్రియాజ్ఞా
నసమన్వితాః ॥ ౨౦ ॥ లింగాభిమానకలితా లింగాంగైక్యవిశారదాః
నవాచ్యమేవంబహుధా నరుచిర్జాయతేమమ ॥ ౨౧ ॥ శివోపినతుమే
ద్భక్తింభవతాంభావనేతరాం । తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన స్వేష్టలింగార్చ
నంమహత్ ॥ ౨౨ ॥ధారాధరేజలంమత్వా భాండస్థంబహిరుత్సృజన్ ।
జలంమత్తఇవత్వస్య మార్గమ్యాశిత్యసుప్రతీ ॥ ౨౩ ॥ కరస్థలస్థలింగ
స్య పూజనంవర్జయేద్యది । ఉభయోర్భ్రష్టతామేత్య నరకంచాధిగ
చ్ఛతి ॥ ౨౪ ॥ కరేజ్యోతిర్మయేలింగే సంస్థితేసార్వకాలికే । అణుమా
త్రకళాభ్యాసాత్కింప్రయోజనమాదిమాః ॥ ౨౫ ॥ అసంఖ్యాతమహాభ
క్తగణగీతిరిహాస్తిచేత్ । దశారావ్రశుతౌచింతా కిమర్థంసద్గణోత్త
మాః ॥ ౨౬ ॥ స్థితేమదఙ్కురీమంత్రే కించక్రదళసంఖ్యయా । త్రివిధప్ర
సాదేనం లబ్ధేకుండల్యమృతసేవనం ॥౨౭॥ కిమర్థంభోగణాస్సమ్యగా
లోచ్యేద్ధంసమితుత్యతాం।సద్భక్తికన్యాంసంగృహ్యతారకేయఃతుణఃకుతః॥
౨౮ ॥ సులభేనైవసంప్రాప్త ముక్తోకింలింగినాభయం । సమస్తైసఃతుయ
కరం భవేల్లింగసమర్చనం ॥ ౨౯ ॥ ఏవముక్తేమహాభక్తే చౌడనామ్ని
మహామతౌ । అన్యఃకశ్చిద్భక్తవరః ప్రోవాచేద్ధంగణాన్ప్రతి ॥ ౩౦ ॥
బాహ్యపూజాంబహువిధాం కుర్వన్నపిమహావ్రతీ । కాయశోషణమా
త్రంహి నస్యాన్మోక్షస్యసాధనం ॥ ౩౧ ॥అంతర్యపూజయాసామ్యం భవే

త్విం భక్తసత్తమాః । నాత్రా చ్చిద్ర్పప్రాసంప్రాప్తి పర్యంతం బాహ్య పూజనం ॥ ౩౨ ॥ ఆరూఢస్య సదా బాహ్య పూజయా కింప్రయోజనం । వేదాగమపురాణాక్షై ర్భాసితం యత్ప్రభాషణం ॥ ౩౩ ॥ జ్ఞానం మానసికం హిత్వా నోచితం చాస్యమార్గణం । జ్ఞానాధారా యోగినస్తే పూర్వం మానసపూజనాత్ ॥ ౩౪ ॥ కైవల్యం ప్రాప్తవంతో హి తస్మాన్మానసికం పరం । శ్రుణుధ్వం శ్రద్ధయా యుయం సం ప్రవక్ష్యామి సాధకాః । ౩౫ ॥

—[* ఆత్మదేవకథా *]—

ఆసీత్పూర్వం భక్తవరః కశ్చిచ్ఛాంతమనో మహాన్ । ఆత్మదేవ ఇతి ఖ్యాత స్సర్వాత్మా సత్ప్రవర్తకః ॥ ౩౬ ॥ కైవల్యం ప్రాప్తవాన్పూర్వం ఖద్యోతద్యుతి భాసురః । తస్య ప్రవర్తనం వచ్మి యథామతి సుమన్నహం ॥ ౩౭ ॥ స వై నిత్యం మహాదేవం శంకరం లోకశంకరం । కాలత్రయే యథాకాలం సంపూజ్య గిరిజాపతిం ॥ ౩౮ ॥ స్వాత్మన్యేవ తు సంపూజ్య సకలై రుపచారకైః । తోషయిత్వా ప్రశాంతో యం కాలం నిత్యాయ మహోత్తరః ॥ ౩౯ ॥ సాత్రా స్సాత్మకమవాప్యేతి కథం చేద్వచ్మి సాదరం । సదేవాత్మా మహాసత్వ త్రధానస్సకలై ర్గుణైః ॥ ౪౦ ॥ కర్మనాశాన్నైత్యనైనైవ నిజబంధుసుతానపి । కళత్రం పోషయామాస దరిద్రో ద్రవ్యహీనతః ॥ ౪౧ ॥ ఏవం భూతోఽపి ప్రియతిత్రి కాలం మానసార్చనాత్ । సర్వాణ్యపి చ కార్యాణి సర్వారాణ్యపి సంత్యజన్ ॥ ౪౨ ॥ స ఏకదా సర్వజనై స్సాకం వేతనకర్మణి । దూరం ప్రయాతో ధవేన నియుక్తస్సస్యఖండనే । ౪౩ ॥ దేవాత్మా సకలైస్సార్ధం దాత్రమాదాయ హస్తతః । సస్యచ్ఛేదనకాలే తు కాలమిత్యస్య శివార్చనే ॥ ౪౪ ॥ కాలాతీతే మహేశస్య పూజయా కిల్బిషం భవేత్ । నిశ్చిత్యైవం నిశ్చలాత్మా విజనస్థలమావిశత్ ॥ ౪౫ ॥ తత్ర వైదికం కర్మ త్యక్త్వా స్వాత్మని శంకరం । భజన్నానోపచారైస్తు పూజాం కర్తుముపక్రమన్ ॥ ౪౬ ॥ తత్కాలే చైవ సముద్దిశ్య క్షుత్రవాగత వానితి । పర్యటం తో జనాస్సర్వే పశ్యతిస్మ సుఖస్థితం ॥౪౭ ॥ తే తేజసా వైతనికాః పశ్య శ్వే నం సునిశ్చలం । కిమర్థమాగతో యం తు హిత్వా నిజకృత్యం వృథా । ౪౮ ॥ ఏవం సుఖస్థితం పశ్యే ద్యది నేతా స మానసతః । సస్సర్వాన్ భర్త్సయామ్చ్ఛిత్రం వేతనం నైవ దాస్యతి ॥ ౪౯ ॥ కిమర్థమేవం సంస్థాయీ తూష్ణయా వాత్మ్య

పాతురః । నితాంతం సీడితో భూతో న్రియామాసవిద్మహే ॥
౫౦ ॥ ఏవంవిధస్య వై పుంసః కథం దాస్యతి వేతనం । వేతనాభావతః కిం వై భు
క్త్వాసి స్వోనిశాంతకే ॥ ౫౧ ॥ యేన కేనాపి పుంసా వా తాడితో నైవ చేత్త
థా । క్రూరసర్పేణ దష్టో వా కుత్సితాద్వాసవిద్మహే ॥ ౫౨ ॥ దారాపు
త్రాదిభిస్సర్వై ర్వంచితస్సన్ ప్రియామృధా । మానమాత్రైత్యసంస్థో
వా న తు చైవం ప్రవర్తనే ॥ ౫౩ ॥ విగతాసుర భూర్వ్యేతి వేపమానాంగయ
ష్టయః । సర్వే వయం సమేత్యైనం పృచ్ఛామః పురుషార్థతః ॥ ౫౪ ॥ ఇతి
సర్వేతు సంభూయ సంప్రాప్యైనమనునిశ్చలం । ప్రబోధయంతః పృచ్ఛంతి
పార్శ్వయోరుభయోః స్థితాః ॥ ౫౫ ॥ భోమూఢధీ ర్వేతనార్థం సమా
గత్యాత్మ దేవక । ఏవమస్మాభిరన్యోన్యం కర్మ వై తనమేవచ ॥ ౫౬ ॥ క
ర్తుమాగత్య వై తూష్ణీం స్థితవానసి మూఢధీః । ఏవం స్థాస్యసి చేత్కోపి లోష్ట
మాత్రం న దాస్యతి ॥ ౫౭ ॥ ఏవం వైతానికాస్సర్వే భర్త్సయంతో ము
హుర్ముహుః । కశ్చిదేకస్సమాగత్య తాంత్సర్వాంశ్చ నివారయన్ ॥ ౫౮
పశ్యత్స్వన్యేషు లోకేషు పార్శ్వస్థేషు తథైవ చ । దేవాత్మనః కరం సమ్యగవ
లంబ్య ప్రబోదయన్ ॥ ౫౯ ॥ ప్రబోధమాత్రతో ధీర స్తాంత్సర్వానవ
లోక్య చ । శేషే మూఢధియస్సర్వే మదీయే మానసే శుభే ॥ ౬౦ ॥ ఉ
మాసహాయమాద్యంత రహితం శంభుమీశ్వరం । సంస్థాప్య సానధానేన
పాద్యార్ఘ్యాచమనాదిభిః ॥ ౬౧ ॥ గంధాక్షతైః పత్రపుష్ప ధూపదీపా
దిభిస్తథా । సంపూజ్య దధిసంపూర్ణ ఘటార్పణవిధామను ॥ ౬౨ ॥
కరమాలంబ్య బహుధా ఘుష్టణాత్పతితం భువి । శకలాన్యపి జాతాని త
స్మాన్నాముకపూజనం ॥ ౬౩ ॥ విఫలం జాతమిత్యుక్త్వా తస్య మస్తకముచ్ఛినత్ ।
ఏవం విచ్ఛిన్నకంఠం తం సమాలోక్యైత రేజనాః ॥ ౬౪ ॥ భయకంపితస
ర్వాంగాః ప్రాహుః పృథ్వీశ్వరం ప్రతి । భోభో మహీశ రాజేంద్ర శ్రోత
వ్యం మామకం వచః ॥ ౬౫ ॥ కబంధమసృజాయుక్తం పశ్య త్వం పృథివీశ్వర ।
మదీయస్యాస్య వై పుంస శ్శిరశ్ఛిత్త్వా నిరర్థకం ॥ ౬౬ ॥ దేవాత్మా సుస్థిరో
భూత్వా స్థితవాంస్తత్ర భూపతే । దద్వచశ్శ్రవణాదేవ క్రుద్ధో భూపతిరంజ
సా ॥ ౬౭ ॥ తమానయితుమాచష్టే ఖడ్గహస్తం సముద్ధతం । ఖడ్గహస్తమ
హాధీర దేవాత్మానమిహానయ ॥ ౬౮ ॥ రాజాజ్ఞాం శిరసా గృహ్ణన్ ఖడ్గ

ప స్తోతి వేగవాన్ । సమాగత్య మహాత్మానం దేవాత్మానమతంద్రితం ॥
౧౯ ॥ అవిత్రహ స్తమావేశ్య ప్రాహ ప్రోచ్చైస్స్వరైరముం। దేవాత్మన్
శీఘ్రమాగచ్ఛ త్వాం నృపతేరాజ్ఞయా భవాన్ । ౨౦ ॥ ఇతి తస్య వచశ్శ్రుత్వా
దేవాత్మా ధైర్యవాంస్తథా రాజ్ఞస్సమీపమాగత్య బద్ధాంజలిపుటస్స్థితః ॥
౨౧ ॥ పురస్థితం సముద్వీక్ష్య క్రుద్ధో రాజా తమబ్రవీత్ । రే రే దురాత్మన్
దుర్బుద్ధే నిష్కారణమనుష్యనై ॥ ౨౨ ॥ శిరశ్ఛేదితవాంస్తస్మాత్త్వదీ
యం మస్తకం తథా । కారయిష్యామి శీఘ్రేణ కఠోరైః ఖడ్గమస్తకైః ॥
౨౩ ॥ ఇత్యుచ్యమానం రాజానం నమస్కృత్యేదమబ్రవీత్ । రాజన్మమా
పరాధోఽన ప్రాచుర్యేణ పరీక్ష్యతాం ॥ ౨౪ ॥ మయి కాలే మహేశస్య పూ
జాకరణశీలిని । పురుషోఽయం సమాగత్య మత్పూజాభంగమాచరత్ ॥ ౨౫ ॥
పూరితం దధిభాండం చ భుక్త్వా పాతయదూర్ధ్వతః । తస్మాదేతస్య శిరస శ్ఛే
దనం కృతవానహం ॥ ౨౬ ॥ సోఽచే దేవం శిరశ్ఛేత్తుం కారణం కిం మహీ
శ్వర । దేవాత్మనో వచశ్శ్రుత్వా రాజా తాన్ప్రత్యభాషత ॥ ౨౭ ॥ ఏత
త్సర్వమసత్యం వా సత్యం వా బ్రూథ మే పురః । ఇత్యుచ్యమానే రాజేంద్రే
సర్వే వై తాసికాస్తదా ॥ ౨౮ ॥ ఊచురిత్థం మహారాజన్ శివో నాస్తి న పూ
జనం । సర్వం మిథ్యైవ భవతః కోపస్య పరిశాంతయే ॥ ౨౯ ॥ వదత్యేషం ససం
దేహా దంభనీరోమో భేదయం । అత్మదేవం సముద్దిశ్య పునరాహ మ
హీపతిః ॥ ౩౦ ॥ భవతా పూజితం లింగం భామం వా కృత్రిమం తు వా । భ
వత్సమర్పితం సర్వం పూజోపకరణాదికం ॥ ౩౧ ॥ దర్శయాద్య ప్రప
శ్యామి దధికుంభం చ సంభృతం । పానీయపాత్రమపి తే పాతుం వా స్నా
తుమార్జితం ॥ ౩౨ ॥ సత్యమావేదయ శ్రీమన్నద్య దేవమహామతే ।
సోఽచేద్దండ్యో భవేచ్ఛీఘ్రం మిథ్యాగ్రహపరో భవేత్ ॥ ౩౩ ॥ అదండ్యా
న్దండయన్రాజా దండ్యాంశ్చైవాప్యదండయన్ కిల్బిషం మహదాప్నోతి
శాస్త్రేష్వేవం వినిశ్చితం ॥ ౩౪ ॥ ఏవం వాదిని భూపాలే నిశమ్య నిఖిలా
ర్థదం । వచః కాత్యాయనస్య మాత్మదేవో బ్రవీత్తతః ॥ ౩౫ ॥ సత్యం
బ్రవీమి నృపశాశ్వతికం బ్రవీమి సారం బ్రవీమ్యఖిల శాస్త్రహితం బ్రవీమి ।
మన్మానసార్చనవిధౌ మహనీయమీశ మావేశ్య పూజితవతో మమ సాప
రాధీ ॥ ౩౬ ॥ నిష్కారణం తు దధిపూరితకుంభమేకం జీవేశ్వరార్పణవి

ధాపరిపాతయంత్సః । పూజాదికంతుపరినాశితవానయంచ కింవచ్మ్యహం తవపురోస్యమహాపరాధం ॥ ౮౭ ॥ పూజానబాహ్యమమరాజవర్య శ్రీశంకరస్యామితశాంభవస్య । కామ్యేతరంపూజనమేకవారం కర్తుస్సమస్తాఘహరంభవేద్ధి ॥ ౮౮ ॥ ఏవంసంగద్యతస్తస్యా త్మదేవస్య చద్ధీమతః । నిశమ్యవచనంధీరో రాజాతంభర్త్సయన్క్రుధా ॥ ౮౯ ॥ ప్రత్యువాచపరానందభరితంభయవర్జితం । కరస్థదాత్రంకామారి భక్తమత్యద్భుతాకృతిం ॥ ౯౦ ॥ రేరేవాబాలకప్రాజ్ఞ నిపుణోసిప్రభాషణే । కృత్వాపరాధంబహుళం కిమర్థంమాంప్రభాషసే ॥ ౯౧ ॥ ఏవంక్రోధాక్రాంత హృదస్తస్యరాజ్ఞఃపురస్థితః । ఆత్మదేవఃప్రహస్యేద్ధం ప్రోవాచక్షితిపాలకం ॥ ౯౨ ॥ భోభూపతేమామకభాషణేత్వం విశేషతస్సంశయభావనోసి । తస్మాదిమాంమామకమానసార్చాం తేదర్శయామ్యద్యసమావలోకయ ॥ ౯౩ ॥ ఏవంబ్రువన్నాత్మశరీరమాశు ప్రభిద్యదాత్రేణకరస్థితేన । సందర్శయామాసనమర్చనంతు శ్రీశంకరస్యార్యమకోటిభాసః ॥ ౯౪ ॥ అనేనయద్యత్సముదీరితంపురా తత్సర్వమాలోక్యశివార్చనంప్రభుః । సురాసురైరప్యనుమానగోచరో దృష్టోమయాశ్రీమదఖండవైభవః ॥ ౯౫ ॥ రాజప్రదత్నవిజృంభితేసువిలస త్సౌవర్ణపీఠేమహా । జ్యోతిర్లింగమఖండపుష్పనిచయైర్బిల్వైస్సుపత్రైస్తథా । ధూపైర్దీపచయైస్సురమ్యసుఫలం పాత్రేతిదాభాజనే । నైవేద్యోచితవస్తుభాండరుచిరా ద్రష్టుందదర్శప్రభుః ॥ ౯౬ ॥ సభాసదస్సర్వజనాశ్చ తద్విధం సమీక్ష్యలింగందధపూర్ణకుంభం । సమర్చనాత్పూర్వముఖస్రవద్దధి ప్రణేమురత్యంతభయాన్వితాశ్చ ॥ ౯౭ ॥ శివాప్రియశ్రీకరశంకరేతి శ్రీకంఠశంభోశశిశేఖరేతి । సన్మస్తకన్యస్తకరద్వయాన్వితాస్తదాప్రణేముస్సకలాశ్చసజ్జనాః ॥ ౯౮ ॥ ప్రభుశ్చబద్ధాంజలిరీశమున్యయం నత్వాతిభీతోభయకంపితాంగః అమాత్యవర్గానవలోక్యభూపతిః ప్రోవాచసువ్యాకులమానసస్సన్ ॥ ౯౯ ॥ హాఆత్మదేవస్యమహాత్మనముత్తమం పరీక్ష్యమాణఃపరమాపరాధీ । భూత్వామహేశస్యమహాపరాధం కథంసహిష్యేకఠినాత్మకోహం ॥ ౧౦౦ ॥ న్నిరాపరాధీనిఖిలార్థవేదీ నిరంతరంశంకరనామవాదీ । దురాత్మనానుష్టపదానుగామినా ప్రదూషి

తఃప్రోక్తసకర్మతోమె ॥ ౧౦౧ ॥ కరస్థయానై జలవిత్రధారయా వక్షస్థ
లంభిస్వచలింగమూర్తినం। సందర్శయామాసయతోయతోన స్తస్మాద
మపశ్యాదివాకోనరిష్టః ॥ ౧౦౨ ॥ ఏవంబహుప్రకారేణ స్తువంతోస్యమ
హీభుజః । పురప్రాత్మదేవస్య వక్షోద్వారస్యబంధనం ॥ ౧౦౩ ॥ జాతం
పునశ్చాత్మదేహో యథాపూర్వశరీరవాన్। భూత్వాస్వస్థానమావిశ్య శి
వార్చనరతోభవత్ ॥ ౧౦౪ ॥ ఇత్థఃపూర్వంచాత్మదేవో యస్యకంఠమ
చిచ్ఛినత్ । ఆత్మదేవప్రభావేన సప్రాణోభవదుత్తమః ॥ ౧౦౫ ॥ ఏవం
విధాంచాత్మపూజాం వర్ణ్యమానాన్విశేషతః । సమాలోక్యామహామాహా
త్మ్యం చేష్టలింగాంగినాంమహత్ ॥ ౧౦౬ ॥ ప్రభిద్యవక్షోభాగంతు జ్యో
తిర్లింగమదర్శయత్ । గతప్రాణండింభకంచ పునరుజ్జీవయత్సుధీః ॥
౧౦౭ ॥ ఇత్యూచుర్బహుధాయూయం స్వేష్టలింగాంగినాంపరం । మ
హిమానంప్రవక్ష్యామి శృణుధ్వంశ్రద్ధయాన్వితాః ॥ ౧౦౮ ॥ చోడా
హ్వయోమహాభక్తః కశ్చిదుద్ధాయభక్తిమాన్ । ఇష్టలింగీప్రహాస్యేనా
నాలోక్యైద్ధమభాషత ॥ ౧౦౯ ॥ భోభక్తసంఘాశ్శృణ్వంతు మామకంవ
చనంమహత్ । గర్భగోళమివాత్యంతం నభవేన్మమకక్రియా ॥ ౧౧౦ ॥
మద్విద్యయామహాదేవం దర్శయిష్యామిసాదరం । పశ్యంత్విదానీమిత్యు
క్త్వా మాయావస్త్రంప్రభిద్యచ ॥ ౧౧౧ ॥ అంబరేదర్శయామాస శం
కరంలోకశంకరం । తత్రస్థితమహాదర్వ్యా ప్రభిద్యగగనంమహత్ ॥
౧౧౨ ॥ కైలాసస్థానసంస్థాయీ హర్మ్యంభర్మమయంమహత్ । అనేక
దివ్యరత్నైశ్చ భ్రాజమానంనిరంతరం ॥ ౧౧౩ ॥ దర్శనాదేవసర్వేషాం
దృగ్వ్యధాసమభూత్తదా। క్షణమాత్రంమహత్తేజో దృష్ట్వావిస్మయమాన
సాః ॥ ౧౧౪ ॥ పశ్చాద్దదృశురానంద భరితాస్తేగణేశ్వరాః । హర్మ్యే
భర్మమయేతస్మి న్నానామణివిరాజితే ॥ ౧౧౫ ॥ సింహాసనేసమాసీనం
సకలార్థప్రదాయినం । సర్వేశ్వరంసదానంద మయంచంద్రార్ధశే
ఖరం ॥ ౧౧౬ ॥ కోటిసూర్యప్రభందేవం కోమలాంగముమాపతిం । అ
వ్యక్తంవ్యక్తమాద్యంత శూన్యంభవభయాపహం ॥ ౧౧౭ ॥ భద్రేభచ
ర్మవసనం భసంభాస్వత్కళేబరం । వామభాగేమహాదేవీం బిభ్రాణంభూ
తిభూషితం ॥ ౧౧౮ ॥ దేవాసురైశ్చమునిభి ర్దివ్యగంధర్వకిన్నరైః ।

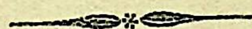
స్తూయమానంసురారాతి మథనంమహిమోజ్జ్వలం ॥ ౧౧౯ ॥ రంభాదినా ట్యగీతైశ్చ నానాగంధర్వగాయనైః। సానందంనందికేశాద్యైః స్తోత్రశాస్త్రై ర్విరాజితం ॥ ౧౨౦ ॥ శివభూత్యసభాస్థాన గతాస్సర్వేమహాజనాః। ప్రేపదేక్షణేముస్తే దండవత్ప్రతితాభువి ॥ ౧౨౧ ॥ స్వామిన్ప్రభోతేశసర్వజ్ఞ సకలారాతిభంజన । రక్షరక్షేతిబహుధా స్తువంత స్త్రత్రసంస్థితాః ॥ ౧౨౨ ॥ ఏవంసంస్తూయమానేషు సకలేషుమహాత్మసు । చౌడాహ్వయోయథా పూర్వం మాయావృత్తిమమారయత్ ॥ ౧౨౩ ॥ ఏవంసిద్ధందర్శయామాసతః శ్రీశైలానంమహేశ్వరం । చౌడాఖ్యస్యచరిత్రంతే వర్ణయంతోమహాజనాః ॥ ౧౨౪ ॥ చౌడయాఖ్యమహాధీర సాక్షాదీశ్వరభక్తిమాన్ । భవసాగరమగ్నానాం తారకోసిభవానిహ ॥ ౧౨౫ ॥ అంతర్లింగార్చనంచైవ బాహ్యలింగార్చనంతతః । అజ్ఞాత్వాబుద్ధిహీనోస్మాభిర్యదుక్తం తత్క్షమస్వభో ॥ ౧౨౬ ॥ అజ్ఞానినోస్మాన్సుజ్ఞానం బోధయన్నిఖిలంభవాన్ దుర్లభంయోగినాంశంభుందర్శయన్ భక్తిమానసి । ౧౨౭ ॥ అతస్త్వాంప్రణమామోద్య సంపాలయమహామతే । ఇతిస్తువంతశ్చౌడాఖ్యంస్వవేశ్మాన్యాయయుర్ముదా ॥ ౧౨౮ ॥ శ్రీచన్నబసవేశస్తం సిద్ధరామంమహాజనం । ఇష్టలింగాంగినందివ్యంసం భావ్యస్వానుమోదతః ॥ ౧౨౯ ॥ స్వశ్లోభవత్తదాసిద్ధ రామస్తంబసవేశ్వరం । పదేపదేనమస్కృత్యభక్తినమ్రోభవత్సుధీః ॥ ౧౩౦ ॥ శ్రీచన్నబసవేశాజ్ఞాం గృహీత్వానిత్యనైష్ఠికః । శ్రీశంభుభక్తియుక్తానాం లింగినాంస్తుతిమాచరన్ ॥ ౧౩౧ ॥ నైజంపట్టణమాసాద్య నిగమాతీతవైభవం । శంకరంమనసాధ్యాయన్ శంకరార్చాపరోభవత్ ॥ ౧౩౨ ॥ యేసిద్ధరామచరితంమునినామసాక్యం శ్రుణ్వంతిచేతరజనా అపిపారయంతి । తేశాశ్వతంసుఖమనంతరమప్రమేయం భుంజ్వాథశాంకరపదంత్వనుయాంతిధీరా ॥ ౧౩౪ ॥ ఇతి శ్రీమచ్చన్నబసవపురాణే రేణుకాగస్త్యసంవాదే అంబికాచౌడయాఖ్య మహిమానువర్ణనంనామ చతుర్వింశోధ్యాయః ।

శ్రీశివాయనమః

—(కూ క ద క మా ర క థా)—

(పంచవింశోఽధ్యాయప్రారంభః)

శ్రీ అగస్త్యః॥ పునశ్శ్రోతుమిచ్ఛామి భక్తానాంచరితంమహత్ ।
సర్వపాపక్షయకరం మోక్షసాధనముత్తమం ॥ ౧ ॥ రేణుకః ॥ కుంభ
సంభవసద్బుద్ధే కుమార్గాణాందురాత్మనాం । శాసకోసిసముద్రోదం చు
ళికీకృతవానసి ॥ ౨ ॥ తథాపిశంభోర్మాహాత్మ్యం తద్భక్తానాంతథైవచ ।
శ్రోతుమిచ్ఛసిచేద్వక్ష్యే శ్రుణుష్వావహితోభవాన్ ॥ 3 ॥ ఏకదాచ
న్నబసవో భక్తసంఘైస్సమావృతః । సభామంటపమాసాద్య సంస్థితో
భూద్విశారదః ॥ ౪ ॥ తస్మిన్కాలేభక్తిమంతం శ్రీచన్నబసవేశ్వరం ।
ద్రష్టుంకూకదమారాఖ్య స్సపత్నీకస్సమాయయౌ ॥ ౫ ॥ తంవైకూకద
మారనామక మహాభక్తంభవధ్వంసినం । ప్రజ్ఞావంతమవేత్యచన్నబసవ
స్సర్వైస్సభాసంస్థితైః । భక్తైస్సాకమరిందమం నరపతింపాద్యాచమ
నాభిః । సంపూజ్యార్ఘ్యమతేజసంప్ర విలసత్పీఠేసమావేశయత్ ॥ ౬ ॥
కస్మాత్త్వమిహచాగతోసి భవతస్సందర్శనేనైవమే । నష్టాదోషచయా
శ్చమందిర మహనోజాతంపవిత్రంసదా । శ్రీమద్భాగ్యవశాత్సుదర్శన
మభూత్తేభూపతేసత్వరం జాతఃప్రాక్తనకర్మనాశ సమపిప్రాపంచధర్మేత
ర ॥ ౭ ॥ ఏవంసంస్తువతస్తస్య శ్రీచన్నబసవస్యవై । మాదిరాజోమ
హాతేజా శ్రుత్వావచనమబ్రవీత్ ॥ ౮ ॥ భోచన్నబసవేశత్వ మస్యభ
క్తస్యధీమతః । రాజ్ఞఃకూకదమారాఖ్య భక్తస్యచరితంమహత్ ॥ ౯ ॥
వక్ష్యేశ్రోతవ్యమమలం భక్తానాంభక్తివర్ధనం । శ్రుణ్వతామపిజంతూ
నాం సర్వపాపహరంపరం ॥ ౧౦ ॥ అయంతుశ్రీనాగరూరు నామకేప
ట్టణేశుభే । వసన్భూపాలకోభూత్వా జనాన్సర్వానపాలయత్ ॥ ౧౧ ॥

సదాశివంమనఃపంక జాతేసంస్థాప్యసర్వదా । సద్భక్తసేవాంకుర్వన్సన్సా
ర్వకాలమతంద్రితః ॥ ౧౨ అన్యామేకాంప్రతిజ్ఞాంచ కృతవానయమద్భు
తాం । యేభక్తాయద్యదిచ్ఛంతో యాచయంతిచమాంసదా ॥ ౧౩ ॥
తేషాంతద్వస్తుజాలేన పూరయామిచకామినాం । వినాద్రవ్యఘటితోధిక్యాం
భార్యామపిచయాచయేత్ ॥ ౧౪ ॥ తాంవైప్రియతమామపి దాస్యా
మిశివశాసనాత్ । చన్నదాస్యామిభగవద్భక్తిహీనోభవామ్యహం ॥౧౫
ఇతిప్రతిజ్ఞామతులలాం సమాశ్రితవతస్తదా । రాజ్ఞఃకూకదమాస్య భా
ర్యాస్సత్వగుణాన్వితాః ॥ ౧౬ । బహ్వ్యశ్చాష్టోత్తరశతం భర్తృశుశ్రూ
షణేరతాః । అతీవరూపలావణ్యశోభనాంగాస్సుతోజ్జ్వలాః ॥ ౧౭ ॥ త
థాపిభక్తితాత్పర్యయుక్తాభర్తారిసర్వదా । పతివ్రతాభిఃపత్నీభి రేతా
దృగ్భిరనేకదా ॥ ౧౮ ॥ రాజ్యంపాలయతస్తస్య ప్రతిజ్ఞామతిదుస్సహాం।
శ్రుత్వాసమాయయుస్సర్వే భవభక్తామహత్తరాః ॥ ౧౯ ॥ ఆగతానఖి
లాన్భక్తా నారాధ్యబహుధానృపః।యద్యదిచ్ఛంతితేభ్యోయం తత్సర్వం
పరిదాస్యతి ॥ ౨౦ ॥ కేషాంచిద్భక్తసంఘానాం భోజనేనమహాత్మనాం ।
కేషాంచిద్ధనధాన్యైశ్చ కేషాంచిద్వస్త్రదానతః ॥ ౨౧ ॥ కేషాంకన్యా
ప్రదానేన కేషాంసద్వస్తుభిస్సదా । తోషయంతంమహారాజం జంగ
మాఃకేచిదాతురాః ॥ ౨౨ ॥ సమాగత్యత్వదీయాంవై భార్యాంమేదీయ
తామితి । తథైవేతిదదౌతస్మై భార్యామేకాంపతివ్రతాం ॥ ౨౩ ॥ త
థైవాన్యోపిసద్భక్తో నిర్భీత్యానృపతింప్రతి । భార్యాంసద్గుణసంపం
నాం మహ్యమేకాంప్రదాపయ ॥ ౨౪ ॥ తథైవభార్యాంరూపాఢ్యాం
దదౌభక్తాయధీమతే । అపరఃకశ్చిదాగత్య యథాపూర్వమయాచత ॥
౨౫ ॥ అంగీకృత్యతథైవేతి భక్తాయామితతేజసే । దదౌచజాయామ
న్యాంచ సర్వాభరణభూషితాం ॥ ౨౬ ॥ ఏవంసర్వాసుదత్తాసు సర్వే
బంధుజనాస్తదా । మంత్రిణోమంత్రయిత్వాచ జ్ఞాత్వైతామవశిష్టకాం॥
౨౭ ॥ శ్రుణ్వంతియదిభక్తాస్తే యాచయంతీహతామపి । ఇతిసమ్యగ్విచా
ర్యైవ మూచుఃపత్న్యోస్యభూపతేః ॥ ౨౮ ॥ యేయేమహేశ్వరగణాస్స
మ్యగాగత్యపట్టణం। విచారయంతిచేద్రాజ్ఞో దర్శనంనభవేదితి ॥ ౨౯ ఏ
వందినేషుబహుషు గతేషుప్రభుసత్తమః । విచారవానభూద్రాజా భక్త

క్తదర్శనలాలసః ॥ ౩౦ ॥ కిముతాంభక్తసంఘానాం దర్శనం నైవజా
యతే । సమ్యగ్విచార్యవక్తవ్యా మంత్రిణోద్యవిశారదాః ॥ ౩౧ ॥ ఏవం
గదతిరాజేంద్రే శ్రుత్వాసర్వేపిమంత్రిణః । భయకంపితసర్వాంగా స్సం
త్రాసంప్రాపురంజసా ॥ ౩౨ ॥ తత్ర కైలాసకుధరే నానాదేవగణావృతే
యక్షగంధర్వవిద్యాధరసేవ్యేసుమహత్తరే ॥ ౩౩ ॥ నానామునిగణాకీర్ణే
రత్నసింహాసనేస్థితం । ఉమాసహాయందేవేశం శంకరంలోకశంకరం ॥
౩౪ ॥ అవ్యక్తమవ్యయంశాంతం సోమసూర్యాగ్నిలోచనం । నీలకంఠ
ముదారాంగం నిత్యానందమయంశివం ॥ ౩౫ ॥ నారదస్సకలార్థజ్ఞ
స్సంచారీజన్యజేమనః । సమాగత్యనమస్కృత్య సంపూజ్యవిధివత్సుధీః
౩౬ ॥ బద్ధాంజలిస్తతఃప్రాహ శంభుంప్రతివిశారదః । స్వామిన్దేవేశభూతే
శ భక్తానుగ్రహతత్పర ॥ ౩౭ ॥ అవధారయమద్వాక్య మత్యద్భుతమిదం
శివ । భువికాకదమారాఖ్యో భవద్ధర్మపరాయణః ॥ ౩౮ ॥ భవద్భక్తి
పరాయేవై యద్యదిచ్ఛంతిసత్వరం । దాస్యామిసత్యమిత్యుక్త్వా ప్రతిజ్ఞా
మకరోద్విభుః ॥ ౩౯ ॥ తత్ప్రతిజ్ఞాంనిశమ్యేశ భక్తాబహువిధాముదా
అభ్యేత్యమహారాజంభక్తిసంభ్రమంమహాజసం ॥ ౪౦ ॥ యాచయామాసు
సురనోన్యం బహువస్తూనిసాదరం । కేచిద్ధనంకేచిదన్యం కేచిద్వస్త్రాణి
కేచన ॥ ౪౧ ॥ కన్యాప్రదానంకేచిద్వై రాజపత్నీశ్చసుందరీః । యా
చయామాసురత్యంతం భక్తియుక్తంమహీపతిం ॥ ౪౨ ॥ తేభ్యోభక్తగ
ణేభ్యస్తు దత్వాసర్వంధనాదికం । దారాంశ్చపుత్రాన్నైజాన్వై దత్తవా
న్విమలాశయః ॥ ౪౩ ॥ భక్తాగమనలోపాద్వా ప్రేమ్ణావాహాంనపేప్మి
భో । ఇత్యుక్త్వాథనమస్కృత్య నారదోజన్యజేమనః ॥ ౪౪ ॥ శంభోశం
కరదేవేశ పాహీతిప్రబ్రువన్యయా । ఏతస్మిన్నంతరేదివ్యే వాసంతేసముప
స్థితే ॥ ౪౫ ॥ కాలేమహాతివిభ్రాజత్కోకిలారావసంకులే । కుందమందా
రకుసుమోత్కరగుచ్ఛైర్విరాజితే ॥ ౪౬ ॥ పలాశపుష్పసంస్రావ స్మ
కరందస్యలేహనాత్ । ద్విరేఫారావసంయుక్తే దివ్యేసమ్యగ్వ్యవస్థితే ॥
౪౭ ॥ మాగారయాసపరిశ్రాంత హృదయాన్నిఖిలాన్జనాన్ । ఆహ్వా
యద్భిరివారక్తైః పల్లవైరతిశోభనే ॥ ౪౮ ॥ మందమారుతసందోహై
ర్బోధయన్నివమన్మథం । వసంతోభ్యాయయౌసర్వ కాముకానందదా

యకః ॥ ౪౯ ॥ తదా కైలాసనిలయ శ్శంకరో లోకశంకరః । భక్తభ
క్తిపరీక్షార్థం మాయయా భూతలం ప్రతి ॥ ౫౦ తస్య కూకదమారస్య ధై
ర్యం భక్తిం పరీక్షితుం । వృద్ధజంగమరూపేణ ధృత్వా దండం చ వైణవం ॥
౫౧ ॥ జటాపల్లవధారీ చ భస్మరుద్రాక్షభూషణః । పలద్భిన్నశ్రోణీసూ
చర్మవాంశ్చ ప్రస్ఖలత్పాదయుగ్మకః ॥ ౫౨ ॥ భవశర్వ మహేశేతి పార్వ
తీశశివేతి చ । పదే పదే పతన్భూమౌ పునశ్చోద్ధాయ నిశ్వసన్ ॥ ౫౩ ॥ త
త్ర తత్ర చ ఛాయాసు సమాసీనశ్శ్రమాదివ । తాళవృంతేన సూర్యాంశూ
నాచ్ఛాద్య చ పదే పదే ॥ ౫౪ ॥ హా కష్టమితి సంధ్యాయ న్వార్ధక్యం చ ప్ర
దూషయన్ । బాలానామప్యనేకానా మమవలేపనతో౽పృథా ॥ ౫౫ ॥
భర్త్సయన్ దండతస్తాన్వై శనై రాగత్య పట్టణం । కుత్రాస్తి రాజభవనం
కియద్దూరమితః పరం ॥ ౫౬ ॥ పృచ్ఛంతం పురతస్తాన్వై జనానన్యోన్య
భాషణైః । ఆయాంతం దూరతో దృష్ట్వా జంగమాకల్పకం ముదా ॥ ౫౭
రాజా కూకదమారాఖ్యో । భవభక్తం భయాపహం పీఠాదుద్ధాయ వేగేన
దూరాత్ప్రత్యుజ్జగామ సః ॥ ౫౮ ॥ పంచముద్రాంకితతనుం ప్రస్ఖలత్పా
దయుగ్మకం । ఊర్ధ్వశ్వాసైః పరిశ్రాంత మున్నతాంగం సముత్తమం ॥ ౫౯
భయాక్రాంతహృదా శ్రీమాన్ భక్తిమానమితద్యుతిః । రాజా తం జంగ
మాకార మానినాయ గృహం స్వకం ॥ ౬౦ ॥ పీఠే సౌవర్ణకే దివ్యే స్థిరీ
కృత్య కృతప్రణతీ । ప్రణమ్య పాదౌ ప్రక్షాళ్య చార్ఘ్యం దత్వా చ హస్త
యోః ॥ ౬౧ ॥ ముఖే చాచమనం దత్వా మార్గాయాసం వ్యపోహ
యన్ । పశ్చాదంతర్గృహం నీత్వా స్నాపయిత్వా జలైశ్శుభైః ॥ ౬౨ ॥
సుశ్రీచందనకర్పూర మిశ్రితైర్వివిధైస్తథా । వస్త్రేణైకేన దివ్యేన తద్దే
హం పరిమృజ్య చ ॥ ౬౩ ॥ ధర్తుమేకం మహద్వస్త్రం క్షౌమం దత్వా సుకోమ
లం । వినీతాధ్వశ్రమం తం వై జంగమాకల్పకం ముదా ॥ ౬౪ ॥ ప్రవే
శయిత్వా సౌవర్ణే పీఠే రత్నోజ్జ్వలే శుభే । పృచ్ఛంతం స్వాగతం పశ్య న్గ
వలోక్య మహీపతిం ॥ ౬౫ ॥ ప్రత్యువాచ ప్రసన్నాత్మా పరమానందని
ర్భరః । రాజన్ కూకదమారాఖ్య భక్తిశ్రద్ధాసమన్విత ॥ ౬౬ ॥ మా
న్యోసి సర్వదా సద్భి రారాధ్యోసి హి రాజభిః । ధన్యోసి ధనధాన్యాద్యై
ర్దైన్యనాశనసి భూభృతాం ॥ ౬౭ ॥ భక్తేన మ్రోసి భగవద్భక్తానాం వినయా

న్వితః । వృద్ధోఽహం బహుశోకార్తః పాండువర్ణేనసంయుతః ॥ ౧౮ ॥
నమాతా మేనచపితా నభ్రాతా నచసోదరః । నద్వితీయానబంధుర్మే శ
క్తిహీనోఽస్మిసర్వదా ॥ ౧౯ ॥ తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన మాముద్ధరమహీ
పతే । త్వత్తోనాన్యోఽస్తిలోకేఽస్మిన్ భవభక్తేప్సితార్థదః ॥ ౨౦ ॥ ఏవంగ
దతిలోకేశే జంగమేజగతీపతిః । పునఃకూకదమారాఖ్యః ప్రత్యువాచప
తత్పదోః ॥ ౨౧ ॥ భోభోజంగమవర్యాద్య మాంమందంమనుజాధమం ।
ముదేనమన్మథారాతిం మనసాహిమదోద్ధతః ॥ ౨౨ ॥ నభజామికుతశ్శ్రే
ష్ఠో భవామిభయమోచన । కథాపిపృథివీశానాం మోక్షప్రాప్తిస్సువి
స్మయా ॥ ౨౩ ॥ నశ్రూయతేమయాప్రాజ్ఞ కథంమోక్షోభవేన్మమ । ధ
ర్మశాస్త్రప్రమాణంహి రాజ్యాంతేనరకంధ్రువం ॥ ౨౪ ॥ తస్మాదస్మాక
మారాధ్య భవన్మోక్షోదురాత్మనాం । భవత్పాదాబ్జయుగ్మస్య దర్శనా
త్కృతినోవయం ॥ ౨౫ ॥ రక్షమాంసర్వతత్వజ్ఞ రజతాద్రీశభక్తిమన్ ।
అస్మాదాదీంస్తారయితుం భవాబ్ధేస్తరణిర్భవాన్ ॥ ౨౬ ॥ త్వత్తోనాన్యోగు
రుర్మేస్యాత్ త్వత్తోనాన్యః ప్రియంవదః । అతః కారుణ్యభావేన రక్షమాంజం
గమేశ్వర ॥ ౨౭ ॥ ఏవముక్త్వాపతంతంత ముద్ధాప్యపదయోర్ద్వయోః ।
ప్రత్యువాచమహారాజం పరమానందవిగ్రహః ॥ ౨౮ ॥ రాజన్కూకద
మారాఖ్య త్వత్కీర్తిర్భువనత్రయే । ప్రసిద్ధిమగమత్తస్మాదాగతో
స్మితవాంతికం ॥ ౨౯ ॥ భార్యాస్స్వనేకాస్తేరాజన్ భక్తేభ్యశ్శంకరస్య
వై । దత్తవానితిశ్రుత్వాహం తవాంతికముపాగమం ॥ ౩౦ ॥ స్థవిరో
యత్రకుత్రాపి గంతుంనోత్సహతేమనః । నగచ్ఛామియదిశ్రీమన్
భిక్షామాత్రంకథంలభేత్ ॥ ౩౧ ॥ ఇతిచింతాపరోభూత్వా నిష్పత్నీక
స్సమాగతః దత్వామహ్యంసుపత్నీంతే ధనధాన్యైశ్చపూరయ ॥ ౩౨ ॥
నస్తోత్రవ్యాహిరాజేంద్ర భవాన్యదిచశ్రోష్యసి । స్వకీర్తిశ్రవణాదేవపు
ణ్యనాశోభవిష్యతి ॥ ౩౩ ॥ ఇతిసర్వాణిశాస్త్రాణి శ్రావయంతిమనీషిణః ।
తస్మాత్తేపురతోరాజ న్నహంవచ్మిప్రతిక్షణం ॥ ౩౪ ॥ భవద్దర్శనమా
త్రేణ మదీయంనేత్రయుగ్మకం । శైత్యమాపశరీరంచ తథాజాతంమ
హీపతే ॥ ౩౫ ॥ అస్తిచేద్గుణినీభార్యా దీయతాంమేప్రభూత్తమ । నో
చేన్నాస్తీతివక్తవ్యం గచ్ఛామిచయథాసుఖం ॥ ౩౬ ॥ అన్యథామాంన

మస్యైథా భవదీయోస్మి సర్వదా । రాజా । భోభోజంగమవర్యాస్య
యథాన్యాయ్యంమదాలయే ॥ ౮౭ ॥ భుంక్ష్వసర్వం ప్రవక్ష్యామి పశ్చా
త్కార్యమతంద్రితః । జంగమః ॥ రాజన్మ్యాకదమారాఖ్య భార్యాహీ
నస్యపూజనం ॥ ౮౮ ॥ త్వద్గృహేభోజనంచైవ నకార్యంహికదాచన ।
ధర్మపత్నీసమేతస్స్యాద్యద్దాస్యసిసువ్రత ॥ ౮౯ ॥ తత్సర్వంప్రతిగృహ్ణా
మి సత్యంసత్యంబ్రవీమ్యహం ॥ రాజా । స్వామిన్జంగమవర్యాస్తి చైకా
భార్యాపతివ్రతా ॥ ౯౦ ॥ శివపూజాదికంగేహే మామకే కురు పావన ।
జంగమః ॥ రాజవర్యజనాస్సర్వే మంత్రిణశ్చపురోహితాః ॥ ౯౧ ॥ రాజా
జాయాస్తుభక్తేభ్యో దత్తవానితిశుశ్రువే । కస్మాదద్యాగతా భార్యా రా
జన్ తేసుఖదాయినీ ॥ ౯౨ ॥ మిథ్యావచోభిరాత్మీయం మనస్తోషయతే
భవాన్ ॥ రాజా ॥ జంగమోత్తమమిథ్యాభిర్వాగ్భిస్త్వాంనబ్రవీమ్యహం ।
౯౩ ॥ నకోపిభవభక్తోమాం పత్నీమేనాంనయాచత । సత్యమస్తిహిభా
ర్యామే భార్యాహీనస్యపూజనం ॥ ౯౪ ॥ నగ్రాహ్యామితియత్ప్రోక్తం
తత్యుక్త్వామాంప్రమోదయ । ఏవంగదంతంరాజానం దృష్ట్వాకపటజంగ
మః ॥ ౯౫ ॥ ప్రహసన్ప్రాహసర్వజ్ఞో భక్తభక్తిపరీక్షకః ॥ జంగమః ॥
రాజసర్వభపత్కీర్తి స్సమస్తాశాసువిశ్రుతా ॥ ౯౬ ॥ అద్యనష్టాయతో
భార్యానదత్తాభవతానఘ । ఏతాదృశీలోభభక్తి ర్దృఢభక్తిప్రణాశి
నీ ॥ ౯౭ ॥ కథమాసీన్మహారాజ భార్యాలోభాదరిందమ । ఏవంచేద్భుంక
ర్ప్రీతిః కథంభవతిభూపతే ॥ ౯౮ ॥ మనస్యేకంవచస్యేకం క్రియాయామేకమే
వ చేత్ । కృత్వాప్రతిజ్ఞాంమహతీం భక్తేభ్యోబహుమానతః ॥ ౯౯ ॥
యద్యదిచ్ఛంతిభక్తాయే దాస్యామీతిశివాజ్ఞయా । ఉక్త్వాభార్యాంగోప
యిత్వా చాద్యనాస్తీత్యుదాహరన్ ॥ ౧౦౦ ॥ యాచకాన్వినివృత్తోసి
కథమస్తీహసత్యతా । ధానుష్కోధనురాకృష్య లక్ష్యంకృత్వావిధాన
తః ॥ ౧౦౧ ॥ అపరాద్ధపృషత్కోసా వితినిందంతివైజనాః । తద్దైవంవై
మహారాజన్ దత్వాదానాన్యనేకశః ॥ ౧౦౨ ॥ భార్యామేకాంగోపయి
త్వా దుష్కీర్త్యాబోధితోభవాన్ । యావాసాధ్వీతికథితా సతీసంవత్స
రావధి ॥ ౧౦౩ ॥ గౌరీంసంపూజ్యయత్నేన పురంచాస్యాంప్రజేద్యది । సా
కింభవతివైసాధ్వీ సర్వలోకభయంకరీ ॥ ౧౦౪ ॥ తద్వృత్తవకథాజాతాపత్నీ

లోభాన్నృపోత్తమ । ఏవమవ్యక్తమన్నృతం భవచ్చారిత్రమేవహి ॥౧౦౫
ఇత్యుచ్యమానే సతి జంగమోత్తమే నిశమ్య రాజాఽఖిలం తు భాషణం । ప్ర
ణమ్య తత్పాదయుగం బభాషే స్వామిన్మనీషామమ చేదృశీనహి ॥ ౧౦౬ ॥
మద్బుద్ధిసంపాదకహేతుజన్యం గుణోత్కరం కింతు న మేపరాధః । తథా
పి సర్వం క్షమయా మహాత్మన్ పురస్తు మత్పాదిమభక్తవర్య ॥ ౧౦౭ ॥ స్వా
మిన్మదీయాన్గుణదోషసంచయాంత్సమాసతో వచ్మి సమాహితశ్శృణు। భా
ర్యాస్వసుస్స్త్రీ హ్యహదత్తవానితి హైః కింకృతం వా కపటం న వేద్మి ౧౦౮ ॥ స
కోపి జంగమశ్శ్రీమాన్దరిద్రస్థవిరోయువా । అరూపో వా సురూపో వా స
మేత్యైనాం వధూం మమ ॥ ౧౦౯ దేహీతి నావదత్తస్మాదియమేవం వ్యవ
స్థితా । ఇతఃపరం న జానామి సత్యం సత్యం వదామ్యహం ॥ ౧౧౦॥ అ
ద్యాస్మిన్నయ స్వామిన్ స్తే దర్శనస్పర్శనాదిభిః హితోపదేశతో వాపి క
రుణామృతసాగర ॥ ౧౧౧ ॥ దాస్యామ్యేనాం గృహాణాద్య గుణశీలాంప
తివ్రతాం । సుభాషిణీం మదీయాం వై భార్యామేకాం ముప్రభో ॥ ౧౧౨ ॥
ఏనాం గృహీత్వామామద్య కృతార్థం కురు జంగమ । నో చేత్త్వయా యు
గం తేద్య సత్యం జామి మహామతే ॥ ౧౧౩ ॥ ఇత్యుచ్యమానస్య మహీశ్వరస్య
వచాంసి సర్వాణ్యపి భాసురాణి । శ్రుత్వా మహీశం ప్రతిజంగమేశః ప్రాహ
ప్రపంచోత్కటవాక్యపుంజైః ॥ ౧౧౪ ॥ శ్రీజంగమః ॥ భో భూపతే తే వచనై
స్సుధానువైరహం తుష్యామి రసోత్కటైరపి । భార్యా త్వదీయా యది
భాసురాంగీ కిమర్థముత్సృజ్య గతా సుభక్తాః ॥ ౧౧౫ ॥ సతీమిమాం శ
ర్వగణైర్విసృష్టాం కథం హి గృహ్ణామ్యహమాదరాత్తవ । కురూపిణీ వా కుటి
లాత్మికా వా కుమార్గగా వా కులనాశినీ వా ॥ ౧౧౬ ॥ రాజపత్నీం స
ముద్దిశ్య హైవం పదతి జంగమే । శ్రుత్వా రాజా ప్రమోదాత్మా జంగమం
పునరబ్రవీత్ ॥ ౧౧౭ ॥ జంగమ ప్రవరేయం తు మద్భార్యా వామలోచ
నా । మదనారి మహాభక్త సేవనోత్సుకమానసా ॥ ౧౧౮ ॥ సదాశివ
పదన్యస్త చిత్తవృత్తిరనూనమా । పతివ్రతానాం సర్వాసాం పరమానం
దదాయినీ ॥ ౧౧౯ ॥ అర్థిభ్యస్సర్వదాత్యర్థమర్థదానపరాయణా।
శోభనాంగీ నిరాకారాని రత్నాన్నప్రదాయినీ ॥ ౧౨౦ ॥ అస్యాస్సద్గుణసం
పత్తిం వక్తుం కః పురుషః కృతీ । తస్మాదేనాం గృహాణాద్య భవచ్ఛ

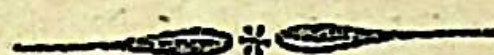
భ్రమణోత్సుకా ॥ ౧౨౧ ॥ ఏవంగదలిభూపాలే నిశమ్యప్రాహ జంగమః।
భార్యామత్కృత్యకృతినో నవదంతిమహీతలే॥౧౨౨॥ భార్యాం... త్వామే వపశ్యామ్యన్యం కదాచన । శ్రీగా...సత్యతారాద... క్వచ భక్తిక్రియాన్వితా ॥ ౨౨౩ ॥ నవనీతవిలిప్తాచ్ఛ శిలారూపం భ...నః।
యువతీనాంచవాగ్జాల మిక్షుపుష్పోపమంసదా ॥ ౧౨౪ ॥ ...చే ష్టాదికంసర్వం రత్నశృంఖలవన్మదే । భవం...తనసందేహః ...ర్యా కార్యవిచారణే ॥ ౧౨౫ ॥ స్త్రియస్స్వజాస్వ...పేణ సంస్థితా ...వృత్తయః । తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన నిం...స్యుర్నిఖిలై...నైః ॥
౧౨౬ ॥ శ్రుత్వాజంగమవాక్యాణి శ్రుణ్వతాం...తివాన్యపి । భ...యుక స్తతఃప్రాహ పులకాంకితవిగ్రహః ॥ ౧౨౭ ॥ భోజంగమవర...మాన్ కి మర్ఘ్యంవాక్ప్రకల్పనైః । ఏనాంమారాత్భక్తా...షు పూజనో...మాన సాం...॥ ౧౨౮ ॥ భక్తాభీష్టప్రదాంచైవ స్వశా...వ్యాచారషు । ...చ్ఛరణ రక్షార్థం పాదుకాద్వయకారిణీ ॥ ౧౨౯ ॥ గృహాణాద్యే...స్యామి నిస్సందేహేనజంగమ । భవాబ్ధితరణోపాయే భవానేవహి...కః ।౧౩౦
ఇత్యుక్త్వాంతఃపురస్థాంతా మానేతుంకాచిదంగనాం । ప్రే...త్వాన మాహూయ సాధ్వీంసర్వగుణోత్తమాం ॥ ౧౩౧ ॥ దివ్యభూ...భూషా ఢ్యాం దివ్యచందనచర్చితాం సమాయాంతీంలసద్వేణీం కృ...ంగీమతిశో భనాం । ౧౩౨ ॥ మత్తేభగమనాంసింహ మధ్యమాంమృ...భాషిణీం ।
దివ్యకాంచీనూపురాణాం రావైరాక్రాంత...మికాం ॥ ౧౩౩ ॥ హ ర్మ్యేభర్మమయేదివ్యే మణిభిఃపరిశోభితే।దివ్యసింహాసనస్థాయు మహాతేజం గమాయవై।౧౩౪ ॥ తాంవధూందర్శయిత్వాథ సంస్థితో...పతిస్తదా।
ప్రబద్ధాంజలిహస్తాబ్జో వినమ్రోన్నమవిగ్రహః ; ౧౩౫ ఇతిశ్రీచన్న బసవపురాణే రేణుకాగకస్త్యసంవాదే జంగమాయ భూపవనితాప్ర దర్శనం నామ పంచవింశతి తమోఽధ్యాయః

శ్రీశివాయనమః

— (కూ శ ద క మా ర క థా.) —

(షడ్వింశాఽధ్యాయప్రారంభః)

శౌనకః ॥ తదాకూకదమారాఖ్యో నిజభార్యాంగుణోన్నతాం ।
ప్రోక్తసంజ్ఞామకరోత్తస్మై సమ్యక్కర్తుం మహాత్మనే ॥ ౧ ॥ జ్ఞాత్వా సంజ్ఞాం
మహాత్మానం నమస్కృత్య మహీపతేః । వామభాగే స్థితా రాజ్ఞః ప్రబ
ద్ధాంజలిసంపుటా ॥ ౨ ॥ సుస్మితోద్భాసవదనా సుందరీ సుముఖీ తదా ।
ప్రాహ గంభీరయా వాచా కపటాకారజంగమం ॥ ౩ ॥ భో జంగమశ్రేష్ఠ బు
ధార్చితాంఘ్రే శుభార్జితానేకభయాపనోదక । భద్రంకరారాధ్య భవత్ప
దాబ్జం భజే సదాస్మాం పరిపాలయ ప్రభో ॥ ౪ ॥ అజాదిదేవాసురసిద్ధసం
ఘా తథాపి సర్వే మునయస్సమానసాః । భవంతమారాధితుమక్షమాస్తే
నజానంతు కేనాధితుమాదిజంగమ ॥ ౫ ॥ అంధస్య దీపం బధిరస్య గానం త
థైవ నిద్రాంతరతస్య పుంసః । ఇత్థోరవార్యాకుచిరస్య మోఘా తథైవ తేభ
క్తిరిహాస్తి మే ప్రభో ॥ ౬ ॥ భవద్దర్శనమాత్రేణ నేత్రానందో మహాన
భూత్ । తస్మైన బహుజన్మాబ్ధే స్తారితాస్మి కృపానిధే ॥ ౭ ॥ తథా జన్మ
భయం ఘోరం సంత్యజ్య విమలాశయా । నిత్యం జంగమసద్భక్తిరేవాస్తు మ
మసర్వదా ॥ ౮ ॥ పూర్వజన్మార్జితానేక దోషజాలం వినాశితం । పు
ణ్యమేవార్జితం సమ్యక్తవ దర్శనమాత్రతః ॥ ౯ ॥ ఇత్యుచ్యమానాం
తాం నారీమువాచ వరజంగమః । భో భో భామిని శ్రోతవ్యం మద్వాక్యమతివి
స్మితా ॥ ౧౦ ॥ జంగమః ॥ గచ్ఛామ్యద్య నృపేత్యుక్తే సుయితే విభురబ్ర
వీత్ । మద్భార్యాం యాచయేద్యస్తు భక్తస్తస్మై ముదాసతీ ॥ ౧౧ ॥ త
సుత్వచం సముత్పాట్య పాదుకేపి ప్రకుర్వతీ । ఇత్యుక్త్వా మాం సమా
హూయ భవతేం చాప్యదర్శయత్ ॥ ౧౨ ॥ భో పద్మదళపత్రాక్షి భవ

న్నేహేనభూపతిః ।భవతీముత్కృష్టయాహూయ దాస్యాహ్యద్య చేతి త్వాం
౧౩ ॥ త్రిలోక్యాంబహుధాసంతి నృపాస్సత్యపరాయణాః । దానశీలా
శ్చబహుధా భార్యాదాతానవిద్యతే ॥ ౧౪ ॥ తవభర్తాతుసుదతిదారాం
స్సర్వాంశ్చదత్తవాన్ । భవతీమదాస్యమేకాకీమిత్యువాచమహాప్రభుః
౧౫॥ బహుధాపర్యటన్లోకే యత్రకుత్రాపికోమలి । ఏతాదృశం॥
హిరాజానం నపశ్యామివధూప్రదం ॥ ౧౬ ॥ శ్రీమానతీవధీమాంశ్చ
ప్రజ్ఞాపోజ్జ్వలకీర్తిమాన్ । సత్యవాదీసతాంమధ్యే సిళ్ళంకోనియమాద
యం ॥ ౧౭ ॥ త్వమపిశ్రద్ధయావత్సే భర్తృశుశ్రూషణేరతా । ఏతత్స
ర్వందిదృక్షుస్సన్నాగతోస్మివరాననే ॥౧౮ ॥ త్వదీయాంమహతీంభక్తిం
దృష్ట్వాసంతోషమాప్తవాన్ । దాంపత్యమనుకూలత్వం చోభ
యోరతిభాక్తికం ॥ ౧౯ ॥ ఉభయోరతిసామ్యత్వం మాదృశానాంచసే
వనం । అనేకజన్మసంసిద్ధ్యా జాయతేనాత్రసంశయః ॥ ౨౦ ॥ కపటాశ
ల్పకస్యాశు జంగమస్యమహాత్మనః।నత్వాపాదాంబుజద్వంద్వం పునరప్యా
హసావధూః ॥ ౨౧ ॥ సజ్జీకృత్యధనుర్వేగా దాశుగాంశ్చప్రయుజ్యచ । త
న్మేచనేభవేచ్ఛక్తి ర్మారణేసహితాదృశీ ॥ ౨౨ ॥ పుత్రికాయాస్తునట
నే శక్తిర్నాస్తివిచారణాత్ । యథావైసూత్రధారీతు నటయేత్తద్వ
ధంనచేత్ ॥ ౨౩ ॥ కులాలచక్రేభ్రమణ శక్తిర్నాస్తిహిజంగమ । కు
లాలస్యైవశక్తిస్యాన్న పరస్యతువస్తునః ॥ ౨౪ ॥ మహీధరగుహాస్వేవ
ప్రతిధ్వనిషుసత్యతా । నసాతుధ్వనిశక్తిస్తు కదావావిద్యతేభువి ॥ ౨౫
యథాతావకశక్త్యైవ భ్రామయేదఖిలంజగత్ । తథావయంభ్రామ్య
మాణా నాస్మదీయస్వతంత్రతా ॥ ౨౬ ॥ వృద్ధత్వాద్బహుధాశ్రాంతో
మార్గాయాసాన్మహామతే । అస్మానుద్ధర్తుమేవస్యా న్నచేత్తేకింప్ర
యోజనం ॥ ౨౭ ॥ మృదులత్వాచ్చతేపాదౌ భువివిక్షేపణాద్ధ్రువం ।
అతీవరక్తౌసంజాతౌ కింకరోమ్యద్యజంగమ ॥ ౨౮ ॥ పాదస్ఫోటాశ్చబహ
వో పతంతేత్యంతబాధకాః । పాదరక్షౌచనస్థా తేకంటకాదిభయాప
హా ॥ ౨౯ ॥ కింకరోమ్యద్యవదస్వామిన్ జంగమోత్తమసువ్రత ।మ
దర్థం త్వంసమాగత్య బహుధాశ్రమవానసి॥౩౦॥ఇత్యుచ్యమానాంతాం
నారీం బహుధామానయన్కృతీ । పునరూచేమహాత్మాశ్రీ జంగమా

కారవేషవాన్ ॥ ౩౧ ॥ జంగమః ॥ బాలేబహువిధాభక్తిర్వర్త్తే వా
మేశితుః । అస్మదీయాసుభక్తిస్తు భవిదర్శనవర్జితా ॥ ౩౨ ॥ పశ్చి
నాంలింగహీనత్వాత్తాసాంచర్మనమేప్రియం । తస్మాత్త్వపాదరక్షార్థం
నిందస్యాస్యాన్నిశ్చయార్థతః ॥ ౩౩ ॥ పశవోలింగహీనాశ్చ తస్మాత్తచ్చ
ర్మనిర్మితే । పాదరక్షేనమేయోగ్యే స్యాతాంభోహారిణేక్షణె ॥ ౩౪
అస్మత్ప్రియాసంకక్షపశ్యే ద్దరిద్రస్యతుదండినః । సర్వేపశ్యంతిధనినా మా
యాసంసుఖజీవినాం ॥ ౩౫ ॥ భిక్షామాత్రేణజీవంతం భిక్షుకంమృదుభాష
ణైః । భిక్షాందత్వామోదయంతే యేతేధర్మపరాభువి ॥ ౩౬ ॥ యాచ
మానస్యయఃపుంసో ఇచ్ఛాంనైనైవపూరయేత్ । తేనభారవతీభూమి ర్న
ద్రుమైర్గిరిసింధుభిః ॥ ౩౭ ॥ తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన యాచకంపూరయే
ద్యది । ఇహాత్యంతంసుఖంభుక్త్వా పశ్చాత్కైలాసమాప్నుయాత్ ॥ ౩౮
ఏకస్మిన్ దివసేసౌఖ్య మేకస్మిన్ దివసేవ్యథా । ఏకస్మిన్ దివసేభక్ష్య భోజ
నంలభతేహాతాత్ ॥ ౩౯ ॥ యత్నాదపిచనాప్నోతి భోజనంముష్టిమా
త్రకం । తస్మాత్కాయసుఖస్యాంతం నాస్తీతిప్రాహురుత్తమాః ॥ ౪౦ ॥
బహునోక్తేనకింబాలే భిక్షుకస్యహిజీవితం । వ్యర్థంలోకత్రయేశంభుః
కథంవైభైక్షమాచరత్ ॥ ౪౧ ॥ నాస్మాకంతుపితామాతా బంధురప్యన్య
తోపమః । ఏకోహంనిర్గుణోభూత్వా సంచరామిజగత్త్రయే ॥ ౪౨ ॥
అంబుజాక్షిమహాప్రీతి కరైరానందవర్ధనైః । అమృతోపమైర్వాక్య
చయైస్సంతోషయసిమాంసదా ॥ ౪౩ ॥ అంతఃకరణతోవాథ వాక్ప్రజ
ల్పనతోపివా । మామతిప్రేమభావేన పృచ్ఛసిత్వంవరాననే ॥ ౪౪ ॥ త్వం
రాజపత్నీధనవాంస్తే పతిశ్చారులోచనే । దరిద్రోహంసదాభిక్షాశనో
వృద్ధోస్మిసువ్రతే ॥ ౪౫ ॥ మయితేనుగ్రహాశ్చేత్తనధాన్యైరనేకధా
సంతోషయమహాభాగె సాధ్వీషుసకలాసుచ ॥ ౪౬ ॥ శీతలానిచవాక్యా
ని మృదులానిబహూని తే । శ్రుత్వామనశ్శీతలతాం యాతిమేకరుణాక
రే ॥ ౪౭ ॥ ఇత్యుచ్యమానంతంశంభో ర్భక్తమాలోక్యభామినీ । ప్రత్యు
వాచమహాభక్తి యుక్తాసాప్రమదామణిః ॥ ౪౮ ॥ నిర్వంచకేనభక్త్యాలీః
మనోధనకళేబరైః । యస్సంతోషయతేభక్త్యా తంప్రతీశఃప్రసీదతి ॥
౪౯ ॥ కపటేనచదంభేన శ్రద్ధాహీనేనచాన్యథా । తథాభక్తివిహీనేన

న్మోహేన భూపతిః । భవతీముత్సృష్టయామాస దాస్యాఽస్యద్య చేతి త్వాం
౧౩ ॥ త్రిలోక్యాం బహుధా సంతి నృపాస్సత్యపరాయణాః । దానశీలా
శ్చ బహుధా భార్యాదాతా న విద్యతే ॥ ౧౪ ॥ తవ భర్తా తు సుదతి దారాం
స్సర్వాంశ్చ దత్తవాన్ । భవతీమదాస్యమేకాకీమిత్యవాచ మహాప్రభుః
౧౫ ॥ బహుధా పర్యటన్ లోకే యత్ర కుత్రాపి కోమలి । ఏతాదృశం
హి రాజానం న పశ్యామి వధూప్రదం ॥ ౧౬ ॥ శ్రీమానతీవ ధీమాంశ్చ
ప్రతాపోజ్జ్వలకీర్తిమాన్ । సత్యవాదీ సతాం మధ్యే నిశ్శంకో నియమాద
యం ॥ ౧౭ ॥ త్వమపి శ్రద్ధయా వత్సే భర్తృశుశ్రూషణే రతా । ఏతత్స
ర్వం దిదృక్షుస్సన్నాగతోఽస్మి వరాననే ॥ ౧౮ ॥ త్వదీయాం మహతీం భక్తిం
దృష్ట్వా సంతోషమాప్తవాన్ । దాంపత్యమనుకూలత్వం చోభ
యోరతిభక్తికం ॥ ౧౯ ॥ ఉభయోరతిసామ్యత్వం మాదృశానాం చ సే
వనం । అనేకజన్మసంసిద్ధ్యా జాయతే నాత్ర సంశయః ॥ ౨౦ ॥ కపటాక
ల్పకస్యాశు జంగమస్య మహాత్మనః । నత్వా పాదాంబుజద్వంద్వం పునరప్యా
హ సా వధూః ॥ ౨౧ ॥ సజ్జీకృత్య ధనుర్వేగాదాశుగాంశ్చ ప్రయుజ్య చ । త
న్మోచనే భవేచ్ఛక్తిర్మార్గణే న హి తాదృశీ ॥ ౨౨ ॥ పుత్రికాయాస్తు నట
నే శక్తిర్నాస్తి విచారణాత్ । యథా వై సూత్రధారీ తు నటయేత్తద్వ
ధం న చేత్ ॥ ౨౩ ॥ కులాలచక్రే భ్రమణశక్తిర్నాస్తి హి జంగమ । కు
లాలస్యైవ శక్తిస్స్యాన్నాపరస్య తు వస్తునః ॥ ౨౪ ॥ మహీధరగుహాస్వేవ
ప్రతిధ్వనిషు సత్యతా । న సా తు ధ్వనిశక్తిస్తు కదా వా విద్యతే భువి ॥ ౨౫
యథా తావకశక్త్యైవ భ్రామయేదఖిలం జగత్ । తథా వయం భ్రామ్య
మాణా నాస్మదీయస్వతంత్రతా ॥ ౨౬ ॥ వృద్ధత్వాద్బహుధా శ్రాంతో
మార్గాయాసాన్మహామతే । అస్మానుద్ధర్తుమేవాస్యాన్న చేత్తత్కిం ప్ర
యోజనం ॥ ౨౭ ॥ మృదులత్వాచ్చ తే పాదౌ భువి విక్షేపణాద్ఘనం ।
అతీవ రక్తౌ సంజాతౌ కింకరోమ్యద్య జంగమ ॥ ౨౮ ॥ పాదస్ఫోటాశ్చ బహ
వో వర్తంతే త్యంతబాధకాః । పాదరక్షౌ చ నస్థౌ తే కంటకాదిభయాప
హౌ ॥ ౨౯ ॥ కింకరోమ్యద్య వద స్వామిన్ జంగమోత్తమ సువ్రత । మ
ద్గృహం త్వం సమాగత్య బహుధా శ్రమవానసి ॥ ౩౦ ॥ ఇత్యుచ్యమానాం తాం
నారీం బహుధా మానయన్కృతీ । పునరూచే మహాత్మా శ్రీ జంగమా

కారవేషవాన్ ॥ ౩౧ ॥ జంగమః ॥ ఖాతేబహువిధాభక్తి ర్వర్తతేపర
మేశితుః । అస్మదీయాసుభక్తిస్తు భవిదర్శనవర్జితా ॥ ౩౨ ॥ పశూ
నాంలింగహీనత్వా త్తాసాంచర్మనమేప్రియం । తస్మాత్త్వపాదరక్షార్థం
నింద్యాస్స్యాన్నిశ్చయార్థతః ॥ ౩౩ ॥ పశవోలింగహీనాశ్చ తస్మాత్తచ్చ
ర్మనిర్మితే । పాదరక్షేనమేయోగ్యే స్యాతాంభోహరిణేక్షణే ॥ ౩౪
అస్మత్ప్రియాసంకః పశ్యే ద్దరిద్రస్యతుదండినః । సర్వేపశ్యంతిధనినా మా
యాసంసుఖజీవినాం ॥ ౩౫ ॥ భిక్షామాత్రేణజీవంతం భిక్షుకంమృదుభాష
ణైః । భిక్షాందత్వామోదయంతే యేతేధర్మపరాభువి ॥ ౩౬ ॥ యాచ
మానస్యయః పుంసో ఇచ్ఛాంవైనైవపూరయేత్ । తేనభారవతీభూమి ర్న
ద్రుమైర్గిరిసింధుభిః ॥ ౩౭ ॥ తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన యాచకంపూరయే
ద్యది । ఇహాత్యంతంసుఖంభుక్త్వా పశ్చాత్కైలాసమాప్నుయాత్ ॥ ౩౮
ఏకస్మిన్దివసేసౌఖ్య మేకస్మిన్దివసేవ్యథా । ఏకస్మిన్దివసేభక్ష్య భోజ
నంలభతేహఠాత్ ॥ ౩౯ ॥ యత్నాదపిచనాప్నోతి భోజనంముష్టిమా
త్రకం । తస్మాత్కాయసుఖస్యాంతం నాస్తీతిప్రాహురుత్తమాః ॥ ౪౦ ॥
బహునోక్తేనకింబాలే భిక్షుకస్యహిజీవితం । వ్యర్థంలోకత్రయేశంభుః
కథంవైభైక్షమాచరత్ ॥ ౪౧ ॥ నాస్మాకంతుపితామాతా బంధురప్యమృ
తోపమః । ఏకోహంనిర్గుణోభూత్వా సంచరామిజగత్త్రయే ॥ ౪౨ ॥
అంబుజాక్షిమహాప్రీతి కరైరానందవర్ధనైః । అమృతోపమైర్వాక్య
చనైస్సంతోషయసిమాంసదా ॥ ౪౩ ॥ అంతఃకరణతోవాథ వాక్ప్రజ
ల్పనతోపివా । హామతిప్రేమభావేన పృచ్ఛసిత్వంవరాననే ॥ ౪౪ ॥ త్వం
రాజపత్నీధనవాంస్తే పతిశ్చారులోచనే । దరిద్రోహంసదాభిక్షా శనో
వృద్ధోస్మిసువ్రతే ॥ ౪౫ ॥ మయితేనుగ్రహశ్చే త్తనధాన్యైరనేకధా
సంతోషయమహాభాగె సాధ్వీషుసకలాసుచ ॥ ౪౬ ॥ శీతలానిచవాక్యా
నిమృదులానిబహూనితే । శ్రుత్వామనశ్శీతలతాం యాతిమేకరుణాక
రే ॥ ౪౭ ॥ ఇత్యుచ్యమానంతంశంభో ర్భక్తమాలోక్యభామినీ । ప్రత్యు
వాచమహాభక్తి యుక్తాసాప్రమదామణిః ॥ ౪౮ ॥ నిర్వంచకేనభక్తాళీః
మనోధనకళేబరైః । యస్సంతోషయతేభక్త్యా తంప్రతీశఃప్రసీదతి ॥
౪౯ ॥ కపటేనచదంభేన శ్రద్ధాహీనేనచాన్యథా । తథాభక్తివిహీనేన

వత్తుప్యతిమహేశ్వరః ॥ ౫౦ ॥ నిరంతరంచైకధియా మనోవాక్కాయ
కర్మభిః । యఃకరోతిమహాభక్తిం తస్యశంభుఃప్రసీదతి ॥ ౫౧ ॥ చిరుతొం
డాహ్వయోభక్త శ్శివధ్యానపరాయణః । శిలాభిఃపరితాడ్యాశు శివంసం
తోషయత్పురా॥ ౫౨ ॥ ఫల్గునోపిమహాభక్తి సంయుక్తఃపరమేశ్వరం ।
ధనుషాతోషయామాస సర్వాసురనిబర్హణం ॥ ౫౩ ॥ నిర్మలేతిసమా
ఖ్యాతా వధూర్నిష్ఠాశివార్చనే । భవిదర్శనమాత్రేణ బ్రాహ్మణంవాన
రోత్తమం ॥ ౫౪ ॥ తాడయామీతినిశ్చిత్య భవినంభక్తివర్జితం కుటిలా
కల్పకంవృద్ధ బ్రాహ్మణంముసలేనవై ॥ ౫౫ ॥ సంతాడ్యబహుదాశం
భుం శంకరంలోకశంకరం । వశీకృత్యమహాదేవ వాసం కైలాసమాపసా
౫౬ ॥ స్త్రియోవాపురుషావాథ శివభక్తిపరాయణాః । బ్రాహ్మణోపర
వర్ణావా యయుఃకైలాసముత్తమం ॥ ౫౭ ॥ ఏవంవిధాబహుజనా
స్తోషయిత్వామహేశ్వరం । దృఢభక్తిసమాయుక్తాః ప్రాపుఃకైవల్యము
త్తమం ॥ ౫౮ ॥ తేషాంసద్భక్తియుక్తానాం మధ్యేకేవయమాదరాత్ ।
భక్తిస్స్వనేకథాస్వామిన్ సర్వదానస్వలోముఖి ॥ ౫౯ ॥ యథాగంగా
దినద్యోవై బహుధాప్రవహంత్యపి । వార్ధిమేవప్రవిశ్యంతి నాన్యగా
మిన్యపవహి ॥ ౬౦ ॥ ఏవంభక్తిక్రియాయుక్తి రనేకాపిమహేశితుః । త
స్మిన్నేవశివేసర్వం ప్రవిశేద్భావశుద్ధితః ॥ ౬౧ ॥ భావశుద్ధివిహీనంయ
త్పూజనంపరమేశితుః । హుతంభస్మనియద్ద్రవ్యం తద్వన్నిష్ఫలతాంవ్ర
జేత్ ॥ ౬౨ ॥ తస్మాద్వాచాకర్మణాచ మనసాచనిరంతరం । పూజయేచ్ఛి
దిసర్వేశం ససాయుజ్యమవాప్నుయాత్ ॥ ౬౩ ॥ కింవచ్మిబహుధాస్వా
మిన్ పురతస్తేగుణోత్తమ । అసాధ్యసాధ్యవతేద్వే భవదాధీనఏవహి ॥
౬౪ ॥ నిశమ్యరాజ్ఞాగదితం వచనంవరజంగమః । పునరాహమహారాజప
త్నింపరమశోభనాం ॥ ౬౫ ॥ జంగమః ॥ బాలేకూపమగాధంతు దృష్ట్వా
జనినిమజ్యచ । ముక్తాచయంసమానీయ దాస్యామీతిప్రజల్పనే ॥ ౬౬ ॥
తావన్మాత్రేణనంసిద్ధి ర్జాతాకింకమలేక్షణే । ఏవంవిధంనవాచ్యంహి క
రణేసత్యతాభవేత్ ॥ ౬౭ ॥ తద్వదేవహిసద్భక్తై ర్మహిమానంతువర్ణయేత్
యద్యైవస్వవాచావదతి తద్వదాచరణేభవతుం ॥ ౬౮ ॥ ఏవముక్తంజంగ
మేన వాగ్జాలంభామినీతదా । నిశమ్యప్రాహతంజంగ మాకృతింపురుషో

త్తమం ॥ ౧౯ ॥ స్వామిన్జంగమవర్యాద్య పశ్యమన్మానసంముదా । వా
గ్జల్పనాదేవసిద్ధి ర్నభవత్యేవనిశ్చయః ॥ ౨౦ ॥ ఇత్యుక్త్వాపతిముద్దిశ్య
బభాషేవామలోచనా । శ్రోతవ్యంభూపతేతథ్యం మామకంవచనంసు
హృత్ ॥ ౨౧ ॥ అస్మదర్థంసమాగత్య జంగమోయంసుభక్తిమాన్ ।
మార్గాయాసేనబహుధా శ్రాంతోభూదచలాధిప ॥ ౨౨ ॥ పాదస్ఫోటా
శ్చబహవో జాతాస్తస్యమహాత్మనః । ఏతచ్ఛ్రమాపనోదార్థం ముపా
యఃకథ్యతాంనృప ॥ ౨౩ ॥ మత్తనుత్వచముత్పాట్య పాదరక్షేమహాత్మ
నః । కృత్వాపదోర్ధారయిత్వా ప్రేమయావస్వమందిరం ॥ ౨౪ ॥ ఏ
వంచేదీశ్వరానందో జాయతేపరమార్థతః । భక్తాధీనంజగత్సర్వం భ
క్తాధీనోహిశంకరః ॥ ౨౫ ॥ తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన శంభుభక్తింసమాచ
రేత్ । యదాతుష్యతిభక్తోవై తదాతుష్యతిశంకరః ॥ ౨౬ ॥ ఏవముక్త
పతింభార్యా ముద్వీక్ష్యమనుజాధిపః । అత్యంతమాపసంతోషం నిస్వః
ప్రాప్యధనంయథా ॥ ౨౭ ॥ ధైర్యవానమితోల్లాసో నిష్కాపట్యోమహా
యశాః । రాజాకూకదమారాఖ్య స్తద్ధైవేతివినిశ్చితః ॥ ౨౮ ॥ ఖడ్గమా
దాయవేగేన తత్తనుంఛేత్తుముత్సుకం । సంవీక్ష్యజంగమఃప్రాహ భూపతిం
భయవర్జితం ॥ ౨౯ ॥ భోభోరాజన్మహాప్రాజ్ఞ భవాన్మేప్రస్ఫుటంవచః ।
శ్రోతవ్యమత్యుచ్ఛతర మహ్యాహితమనిందితం ॥ ౩౦ ॥ యఃకశ్చనపుమా
నేకో భిక్షుఃప్రేమితోవనే । పత్రార్థంవృక్షమూలంవై ఛేత్తుముద్య
మ్యతేకిము ॥ ౩౧ ॥ సఖడ్గేనసుతీక్ష్ణేన చర్మోత్పాటనకర్మణి । ఖ
డ్గేనప్రాణనాహర్తుం ముద్యుక్తంకిమితిబ్రువే ॥ ౩౨ ॥ సఖేనోచ్ఛిద్య
మానంయ త్తత్కుఠారేణయఃపుమాన్ । ఛేత్తుమిచ్ఛతిలోకేస్మి న్ని
ష్కారణమతంద్రితః ॥ ౩౩ ॥ దుర్మదాంధాహిరాజాన స్సదాదుర్మార్గవ
ర్తినః । నిరర్థకంవధూప్రాణా నాహర్తుంకథమిచ్ఛసి ౩౪ ॥ హాహా
వయంద్రోహిణస్స్మ క్షుణాదేవావిచారతః । తస్మాద్విచారఃకర్తవ్య స్సారా
సారవిచక్షణైః ॥ ౩౫ ॥ అహంవై సుఖమాకాంక్ష న్నంగనాయాస్సుఖా
ప్తదాన్ । ప్రాణానాహర్తుమిచ్ఛామి వ్యర్థస్యాస్మమజీవనం ॥ ౩౬ ॥
లోకేమహాపవాదశ్చ పుణ్యహానిర్భవేన్మహా । అహింసాత్పరమోధ
ర్మో నాస్తీత్యాహుర్మనీషిణః ॥ ౩౭ ॥ తస్మాన్మత్వరతస్త్వాన్యా స్తనుత

శ్చ్యగ్మసంగ్రహః । నకర్త్వ్యోహిభవతా కర్త్వ్యోధర్మసంగ్రహః ॥ ౮౮ ॥
అంతర్గృహంసమాసీయ తస్యేమేనాంమనోహరాం । ఏతస్యానైతనో
శ్చర్మ సభైరుచ్ఛిద్యయత్నతః ॥ ౮౯ ॥ కృత్వారక్షేపాదయోర్మేకు
శలీభవసర్వదా ॥ ఏవంనైషద్విచారోయం నూ చేద్గచ్ఛామిసాంప్రతం
౯౦ ॥ జంగమోక్తిర్నిశమ్యాశు రాజాసత్వరయాతదా । ఏవమేవాస్తు
భోస్వామిన్ విలంబోత్రభవేన్మమ ॥ ౯౧ ॥ మదాగమనపర్యంతం హం
సతూలవినిర్మితాం । శయ్యామావిశ్యస్వాస్థో జంగమోత్తమసువ్రత॥
౯౨ ॥ ఇత్యుక్త్వాతంమహాత్మానం పర్యంకేపుష్పశోభితే । ప్రవేశయిత్వా
నిశ్శంకః పత్న్యాస్వాంతర్గృహంయయౌ ॥ ౯౩ ॥ తత్రైవాంతర్గృహేత
న్యాస్తనుమాలోక్యయత్నతః । కృపాణాగ్రేణపృష్ఠస్య చర్మచోత్పా
ట్యసద్రవ్తీ ॥ ౯౪ ॥ తేనైవచర్మణాపాద రక్షేకృత్వామహీపతిః ॥ గృ
హీతపాదరక్షస్సన్ శివనామోచ్చరన్ముదా ॥ ౯౫ ॥ సౌవర్ణపాత్రేచది
వ్యాన్యమితానిమహాంతినై । రత్నానిభస్మనాసాధకం నిక్షిప్యపృథివీప
తిః ॥ ౯౬ ॥ సంగృహ్యాపాత్రమమలం జంగమాయసుతేజసే । సమర్పి
తుంసమాగత్య పురతస్సంస్థితంనృపం ॥ ౯౭ ॥ సమీక్ష్యప్రహసన్ప్రా
హ వృద్ధఃకపటవేషధృత్ ।రాజస్తేభక్తితాత్పర్య మౌదార్యంచసమర్మకం
౯౮ ॥ జ్ఞాతంసర్వంకృత్రిమంతే మయాసమ్యక్కృతంత్వయా । మా
మత్రైవనివేశ్యాశు గత్వాచాంతఃపురంమహత్ ॥ ౯౯ ॥ తుణాదేవంస
మాగత్య గృహాణేదమితీర్యసే । తస్యాపత్న్యాస్త్వదీయాయాః కృత్తి
రుత్పాటితాకదా ॥ ౧౦౦ ॥ కదాకృతేపాదరక్షే సర్వంమిథ్యేతిభాతి
మే । పాదరక్షాద్వయంచైత త్పూర్వసంచితమేవతే॥ ౧౦౧॥ నైవబాధు
నిశంతస్మా న్నగృహ్ణామిసృపోత్తమ । యథాసుఖంగమిష్యామి స్వస్థానం
సాధువృత్తితః । ౧౦౨ ॥ మదర్థంతేప్రయాసోద్య మాభూత్పార్థివ
నందన । ప్రకృతంకర్మసంత్యజ్య స్వస్థోభవవిశాలధీః ॥ ౧౦౩ ॥ మషీకా
లేపసంకృత్వా జంబూఫలమిదంత్వితి । కథనాదేవతత్సత్యం సంభవేత్కి
ముపార్థివ ॥ ౧౦౪ ॥ తద్వస్మసస్తోషయితుం మామకంత్వరిసూదన ।
కిమర్థంవాంఛతిభవా న్నాహంగృహ్ణామిసత్యతః ॥ ౧౦౫ ॥ ఏవముక్త
వతస్తస్య జంగమస్యమహాత్మనః । నిశమ్యవచనంఘోరం నితరాంభీతి

ముద్వహన్ ॥ ౧౦౬ ॥ రాజా ॥ స్వామిన్ జంగమసర్వజ్ఞ మామకంకర్మ
కృత్రిమం। నహిసాధ్వ్యస్తుమేపత్న్యాశ్చర్మణాద్యైవనిర్మితం ॥ ౧౦౭ ॥
సత్యంసత్యంపునస్సత్యం శపామిశివపాదయోః । ప్రాచీనంనహిభోస్వా
మిన్ పాదరక్షాద్వయంప్రభో ॥ ౧౦౮ ॥ ఇత్యుక్త్వాపాదయోస్తస్య ప
తితంతమనుజాధిపం । ధిక్కృత్యక్రోధసంయుక్తో రాజానంప్రాహజంగమః
౧౦౯ ॥ జంగమః ॥ పత్న్యాస్తేచర్మణాసమ్యక్ నిర్మితం చేన్నృపోత్తమ।
యుత్రచోత్పాటితంచర్మ తత్స్థలందర్శయాద్యమే॥ ౧౧౦ ॥ రాజా ॥ త
థేత్యుక్త్వాజంగమంతం నైజమంతఃపురంతదా । నీత్వాసందర్శయామా
సపత్నీంతాంభువిమూర్ఛితాం॥ ౧౧౧ ॥ చర్మోత్పాటనతస్సమ్యగ్గాయా
సేనసమన్వితాం । బోధయామాసరాజేంద్రో జంగమాగమనంతథా ॥
౧౧౨ ॥ శ్రవణాదేవసానారీ సముద్ధాయభువస్థలాత్ । బద్ధాంజలిర్నమ
స్కృత్వా జంగమాకల్పకాకృతిం ॥ ౧౧౩ ॥ దర్శనాజ్జంగమేశస్య త
స్యాస్తన్వ్యాస్తను స్త్వచా। యథాపూర్వంతుసంజాతా దేహేయాసోపినిర్గ
తః ॥ ౧౧౪ ॥ తతో రాజానముద్దిశ్య జంగమఃప్రాహసత్వరం ।రాజన్దర్శ
యమేసాధ్వీ శరీరంయుత్రఛేదితం ॥ ౧౧౫ ॥ తస్యాదర్శనమాత్రేణ దృ
శ్యతేపూర్వత్తనుః । పూర్వంమయాయద్గదితం తదేవాద్యనియామితం ॥
౧౧౬ ॥ రాజ్ఞాంవాక్యనసత్యత్వం రాజానోదుష్టకర్మిణః । తేషాంచేష్టాది
కంసర్వ మమాన్యంహిమహాత్మభిః ॥ ౧౧౭ ॥ కింతుబిభ్యంతిలోకేస్మిన్
దండ్యంతీతిమహాభయాత్ । జనాస్సర్వేచసేవంతే రాజ్ఞఃకుటిలగానపి ॥
౧౧౮ ॥ నాస్మాకంతుభవద్భీతి ర్నాస్మాకంత్వీదృశీమృషా । నాస్మాకం
భవదీయాశా కింవృథాభావనైరలం ॥ ౧౧౯ ॥ వయంతుజంగమాస్స
త్య సంధాస్సాత్వికమానసాః । నాస్మాకంవైభవద్భిస్తు ప్రయోజనమిహా
స్తిహి ॥ ౧౨౦ ॥ గచ్ఛామ్యద్యమహారాజ సుఖంభుంక్ష్వయథామతి ।ఏ
వముక్త్వాజగామిష్టుం ప్రాహజంగమసత్తమం ॥ ౧౨౧ ॥ కాకానాంతుయ
థారూపం కోకిలానాంతథైవచ । పరభృద్భిస్సమాస్తేస్యు ర్వాసంతే
సముపస్థితే ॥ ౨౨ ॥ హీరేణసమతాంయాతి స్ఫాటికంపరమప్యహో
తద్వద్రాజాభవానద్య శివభక్తైస్సమోనహి ॥ ౧౨౩ ॥ మద్భార్యావన
జాతాక్షీ మదీయ్యవచనానుగా । ఇత్యుక్త్వామాంసహాయ దాస్యామ్యే

నామితిబ్రువన్ ॥ ౧౨౪ ॥ తాం వై తస్మిందర్శయిత్వా మహ్యమానంద
నిర్భరాం । సా వధూశ్చ మయా ప్రేమ్ణా సానందం పర్యభావత ॥ ౧౨౫ ॥
ఏతచ్చిత్రం న జానేహం యత్ర కుత్రాపి దేహినాం । సర్వాను త్తైరివసంజాత
మితి జానామి భూపతే ॥ ౧౨౬ ॥ మహేశ్వరేభ్యో దాస్యామి పత్నీ రేతాఃప
తివ్రతాః । ఇతి ప్రతిజ్ఞామాపాద్య గోపయిత్వాంగనామిమాం ॥ ౧౨౭
మాంమిథ్యావాగ్భిరేతాభి స్సమాశ్వాస్య ముహుర్ముహుః । గణోఽ
సి గుణినాంమధ్యే ధన్యోఽసి ధనదాయినాం ॥ ౧౨౮ ॥ మాన్యోఽసి మహతాం
మధ్యే మాదృశానాంమహాత్మనాం । గచ్ఛామి నృపశార్దూల దయాం
కురు మయి ప్రభో ॥ ౧౨౯ ॥ ఇత్యుచ్యమానం తం జంగమాకల్పం వీక్ష్య
భూపతిః ॥ రాజా ॥ అపరాధశతం స్వామిన్ మామకం క్షంతుమర్హసి ।
౧౩౦ ॥ ఇత్యుక్త్వా ఖడ్గమాదాయ స్వామిన్ జంగమసత్తమ । సమక్షం భ
వతో దేహం ఛిత్వా చైనాం పతివ్రతాం ॥ ౧౩౧ ॥ తస్యాః కృత్తిముత్పా
ట్య కరోమి తవ పాదయోః । రత్నాద్వయమిదం పశ్యే త్యుక్త్వా తాం ఛేత్తుము
త్సుకం ॥ ౧౩౨ ॥ రాజానం దృఢమనస్కం వీక్ష్య సాహసికం ముదా । జం
గమాకారముత్సృజ్య శంకరశ్చంద్రశేఖరః ॥ ౧౩౩ ॥ నందివాహనమా
రుహ్య పార్వత్యా సహితః ప్రభుః ౧౩౪ ॥ ప్రాదురాస పరమేశ్వరో మహా
న్పార్వతీశ్వర అమేయవిగ్రహః । శూలపాణిరసమానవిగ్రహశ్చంద్రమౌళిర
ఖిలార్థదాయకః ॥ ౧౩౫ ॥ హారహీరఘనసార డిండిమోద్దామపాండు
రవిరాజితాంగకః । వ్యాఘ్రచర్మవసనస్త్రిలోచనో వర్ణ్యమానగుణసం
చయో హరః ॥ ౧౩౬ ॥ కంఠదేశకలితోరగావళిర్ భోగికంకణలసత్క
రోజ్జ్వలః । కేశవాజదివిజేశ్వరాదిభి స్సేవ్యమాననిజపాదయుగ్మకః ॥ ౧౩౭
కుండలీకృతఫణీంద్రవాసుకిః కుధ్రరాజతనయోజ్వలశ్శినః । తస్యకూశద
సుమారకస్యవై కుందకుట్మలరదః పరేశ్వరః ॥ ౧౩౮ ॥ మహాదేవం మహే
శానం మహేశ్వరమరిందమం । వామభాగే మహాదేవీం వహంతం చంద్రశే
ఖరం ॥ ౧౩౯ ॥ నీలకంఠం విరూపాక్షం వృషభారూఢమవ్యయం । శూ
లినం సుకుమారాంగం సురాసురనమస్కృతం ॥ ౧౪౦ ॥ దృష్ట్వా కూకదమా
రాఖ్యో రాజా భక్తిభయాన్వితః । ప్రబద్ధాంజలియుగ్మస్సన్ ప్రణనామ
ముహుర్ముహుః ॥ ౧౪౧ ॥ హస్తాంజలిపుటం స్వీయ మస్తకే న్యస్య భూప

తి । చకారసంస్తుతిం దేవం సర్వాభయదశీలినం ॥ ౧౪౨ ॥ శ్రీమచ్ఛంక
ర దేవ దేవశశిభృచ్ఛ్రీకంఠ భక్తప్రియ । ప్రాచీనాఖిలపాపకర్మహరణ ప్ర
ద్యోతమానద్యుతిః । ఫాలాక్షాఖిలదేవదైత్యనికరైస్సంసేవితాంఘ్రిద్వ
య । స్వామిన్ పాహి మహేశ మామిహ మహాదేవ ప్రభో శాశ్వత ॥ ౧౪౩
శ్రీశైలేశ శివాప్రియాశ్రితమహాభక్తాళిపాపాపహ । భ్రాజత్కుండలికుం
డలోరగగిరిధన్వన్నబ్ధితూణీర హే । ఆశావాససురేశవంద్యనిగమా
ధ్వాతీతనిర్వాణద । త్రాహి త్రాహి గిరీశ మామిహ మహాపాపాద్రిశంబాహ
ల ॥ ౧౪౪ ॥ ఏవం స్తుత్వా నమంతం తం పాదయోః పరమేశ్వరః । ఉద్ధాప్య
బహుమానేన చోవాచ నృపతిం ప్రతి ॥ ౧౪౫ ॥ భో భో కుమారదమారాఖ్య
భక్తోసి ముమ సర్వథా । ధైర్యేణ మేరుతుల్యోసి గాంభీర్యేణ చ వారిధిః ॥ ౧౪౬
నిగ్రహానుగ్రహాభ్యాం చ త్వత్తుల్యో నాస్తి భూతలే । పత్నీ పతివ్రతా తస్వి
పావనీ తే ప్రహర్షిణీ ॥ ౧౪౭ ॥ మద్భక్తాక్షయభక్తిభ్యాం పూజయస్య
నిశం ముదా । నాన్యా వై సమతాం యాతి కాపి తస్యాః పతివ్రతా ॥ ౧౪౮ ॥
తస్మాత్కారుణ్యభావేన చోభయోరోర్గుణినోర్గుణం । దిదృక్షురభ్యాగతో
స్మి జంగమాకారవేషవాన్ ॥ ౧౪౯ ॥ యువయోర్దృఢభక్తిం వై దృ
ష్ట్వా ధైర్యమనల్పకం । సత్యవాదిత్వమతుల ముభయోరతిమైత్రతాం ॥
౧౫౦ ॥ అత్యానందోభవన్మేద్య చ పత్న్యోర్భక్తిభావతః । తథాపి వచ్మి శ్రో
తవ్యం భూలోకే మనుజాధిప ॥ ౧౫౧ ॥ అనయా సహ సాధ్వ్యా త్వమిహ భో
గాననేకధా । భుంక్ష్వా భక్తిం మామకీం తు ప్రకటీకృత్య సర్వతః ॥ ౧౫౨ ॥
పశ్చాన్మామక సాన్నిధ్యం లభ్యసే పార్థివోత్తమ । శ్రీకల్యాణపురే రమ్యే
నాగాంబాయా నృతోత్తమః ॥ ౧౫౩ ॥ శ్రీచన్నబసవేశాఖ్యో వర్తతే
సచివాగ్రణీః । సదా సద్భక్తిమాన్నిత్యం జంగమార్చనతత్పరః ॥ ౧౫౪ ॥
అయోనిజశ్శివాచారతత్పరో నిగమార్థవిత్ । అనేక భక్తసంఘానాం కా
మితార్థప్రదాయకః ॥ ౧౫౫ ॥ తేనైవ సాకం భక్తానామిష్టాగోష్ఠిం విశేష
తః । కృత్వా చ మమ సాన్నిధ్య మాగమిష్యసి సత్వరం ॥ ౧౫౬ ॥ తన్మంది
రే జంగమానాం సమ్యక్తీర్థప్రసాదతః । మత్సాయుజ్యమవాప్స్యసి నాస్య
థా త్రవిచారణా ॥ ౧౫౭ ॥ ఇత్యుక్త్వా శ్రీమహాదేవ శ్శంకరో లోకశంక
రః । అంతర్దధే ప్రసన్నాత్మా సకలాభీష్టదః ప్రభుః ॥ ౧౫౮ ॥ ఇతి శ్రీమ

చ్చన్న బసవపురాణే రేణుకాగస్త్యసంవాదే కూళదమారాఖ్య మహారాజ మహిమానువర్ణనంనామ షడ్వింశతితమోధ్యాయః॥

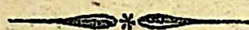

శ్రీశివాయనమః

చెన్నబసవపురాణం

—(వీరసంగాంబికాకథా.)—

(సప్తవింశాఽధ్యాయప్రారంభః)

రేణుకః॥ ఏవంమహేశ్వరేదేవే దేవ్యాసహమహాత్మని । అదృశ్యతాంగతేతత్ర రాజాచింతాపరోభవత్ ॥ ౧ ॥ మయిప్రేమ్ణాసమాగత్య నైజంరూపంమనోహరం ।దర్శయిత్వాసురారాతి రదత్వామోక్షమద్భుతం ॥ ౨॥ పునరత్యంతదుర్వారే సంసారాబ్ధావిసృజ్యచ । గతవాన్కింకరోమ్యద్య శంకరాజ్ఞాంవిలంఘ్యకః ॥ ౩ ॥ ప్రవర్తతేవిమూఢాత్మాపతేదాపదిసర్వదా । కింకరోమిక్వగచ్ఛామి శంకరాజ్ఞైవసర్వదా ॥౪॥ ఏవంవిచార్యమాణౌతౌ దంపతీసంస్థితౌసదా। గురురభ్యాగమచ్ఛీఘ్రంద్రష్టుంశిష్యమనూపమం ॥ ౫ ॥ తమాయాంతంమహాత్మానం సమీక్ష్యనరనాయకః । ప్రత్యుజ్జగామసహసా పరమానందనిర్భరః ॥ ౬ ॥ సమానీయమహాత్మానమనేకమణినిర్మితే । దివ్యసింహాసనేసమ్య గుపవేశ్యమహీపతిః ॥౭॥ పాద్యమర్ఘ్యంచాచమనం దత్వాబద్ధాంజలిస్తదా । స్వాగతంపరిపృచ్ఛంతం స్వానందపరిపూర్తయే ॥ ౮ ॥ స్వామిన్నర్వార్థతత్వజ్ఞ సత్యసంధమహామతే । మహాత్మ్యంభవతోవక్తుం నాహంశక్తోస్మిదేశిక

౯ ॥ మహాదేవో మహాజంగమాకారప్రదండహస్తకః ఆగత్యమహతీ మా
మక్తీ మాంశక్తింపరీక్ష్యచ ॥ ౧౦॥ మద్భార్యాయాశ్చదార్ఢ్యం వై మయినిశ్చ
లభావనాం । సహాఽఽదిశన్మహాదేవోమామత్రైవనివాసితుం ॥ ౧౧ ॥
మోక్షంత్వద్యత్తవానద్య కింకరోమికృపానిధే । ఏవంగదతిభూపాలే దేశికః
ప్రాహసుస్మితః ॥ ౧౨ ॥ రాజన్నేదంమహచ్చిత్ర మీశ్వరానుగ్రహేస
తి । భక్తాధీనోహిసర్వేశో భక్తాధీనమిదంజగత్ ॥ ౧౩ ॥ సద్భక్త్యాచే
శ్వరప్రాప్తిర్నైవ జాయతేనాత్రసంశయః । పత్నీముత్కృత్యగదసి స్వీయాం
సద్భక్తిభావనాం ॥ ౧౪ ॥ ఇత్యాదివచనైర్నాహం నతుష్యామిమహీప
తే । కింతుపూర్వంమహాభక్తి సంయుక్తాఃకాశ్చిదంగనాః ॥ ౧౫ ॥ బ
హ్వ్యస్సంతిహిభూపాల పారమార్థికచింతకాః । శివసాక్షాత్కారత్వంహి
భక్తానాంసులభంఖలు ॥ ౧౬ ॥

గుండాఖ్య భక్తకథా

పూర్వంకులాలవంశోద్భో గుండాఖ్యశ్శివభక్తిమాన్ । భక్త్యాసర్వోత్తమో
భూత్వా శివంసంపూజ్యనిత్యశః ॥ ౧౭ ॥ నిత్యంసకాయకష్టేన జంగ
మాంస్తోషయన్ముదా । ప్రసన్నీకృత్యదిగ్వస్త్రం భవంభక్తభయాపహం ॥
౧౮ ॥ వార్ధక్యంబహుధానింద్యం సంత్యజ్యసుఖహీనకం । యౌవనం
ప్రాప్తవాన్నిత్య సుఖదంసర్వదేహినాం ॥ ౧౯ ॥ అహంసద్భక్తిమాం
త్సర్వ భక్తేష్వితికదాచన । మద్భార్యాచతథైవేతి నమన్యేథానృపోత్త
మ ॥ ౨౦ ॥ భార్యాధైర్యవతీతస్వి మదీయేతికిమీహసే । ఏతాదృశ్యో
ధైర్యవంత్యోభామిన్యస్సంతిభూతలే ॥ ౨౧ ॥ నిమిత్తమాత్రంసద్భక్తివ
ర్ధనేత్వంనృపోత్తమ । ఏవముక్తేగురువరే నిశమ్యవసుధాధిపః ॥ ౨౨
పునరాహమహాత్మానం గురుంశిష్యాళిసేవితం । స్వామిన్ దేశికవర్యాద్య
కథయస్వమహామతే ॥ ౨౩ ॥ కయావధ్వానీతిమత్యా కింకింకృతమనూప
మం । భాక్తికంకర్మభగవ న్వక్తుమర్హసిసాంప్రతం ॥ ౨౪ ॥ రాజ్ఞా
కృతాదరేణ పృష్టోదేశికసత్తమః । వీరసంగాంబికాఖ్యానం వక్తుంస
ముపచక్రమే ॥ ౨౫ ॥

వీరసంగాంబా కథా

దేశికః : కాచిద్భూతలవాసినీ సకలసద్భక్తానుకంపాస్పదా । శ్రీ

కఠాంఘ్రిసరోజయుగ్మ మధులిడ్వ్యూహమనోహారిణీ ॥ ౨౬ ॥ భ్రాజద్భ
క్తివిజృంభిణీ భవిజనస్పర్శోపసంహారిణీ । దభ్రోద్భాసితకాయకేనసతః బా
స్వజంగమాన్ తోషిణీ ॥ ౨౭ ॥ దార్ఢ్యేన కాయకేనైవ జంగమార్చనస
తత్పరా । శివం సంతోషయంతీ సా నిత్యారాధనతో వధూః ॥ ౨౮ ॥ ఏ
వంగతేషు కాలేషు ప్రాలేయాచలజాపతిః । దిదృక్షుస్తాం గుణవతీం వీరసం
గాంబికాం ముదా ॥ ౨౯ ॥ జంగమాకల్పకేనాశు దృఢభక్తిపరీక్షకః ।
సమాయయౌ మహాదేవ స్సర్వప్రాణిహితార్థదః ॥ ౩౦ ॥ తమాగతం మ
హావృద్ధ జంగమాకల్పకం ముదా । సమాలోక్య మహాభక్తిసంయుక్తా భార్యా
యయౌ తథా ॥ ౩౧ ॥ ఆదాసమ్యఙ్నమస్కృత్య గృహీత్వా తం మహాప్రభుం
జంగమం పాణినా పీఠే సమావేశ్య చ భక్తితః ॥ ౩౨ ॥ సంపూజ్య బహుభి
ర్యత్నైః పాద్యార్ఘ్యాచమనాదిభిః । ప్రబద్ధాంజలిసంయుక్తాం భక్తిస
మ్రాం వధూం ప్రతి ॥ ౩౩ ॥ ఉవాచ జంగమః ప్రీతో నిత్యకర్మోత్సుకాం
వధూం । వీరసంగాంబికే బాలే కథమేతేన కర్మణా ॥ ౩౪ ॥ కథం జీవసి న
భర్త్రా స్వధర్మతోషయసే సదా । భక్తోసతు వ్యతియది ప్రాలే యాద్రిసు
తాపతిః ॥ ౩౫ ॥ కథం తు వ్యతిభో బాలే సర్వం కథయ మే సతి । శ్రుత్వా
గచ్ఛామ్యహం నైజ స్థానం సద్భిర్నిషేవితం ॥ ౩౬ ॥ అంగనే నిత్యమిష్టా
నాం భక్తానాం పంచకం ముదా । భునక్తి పిణ్యాకయుతం త్వద్గృహే నాస్తి
సంచితం ॥ ౩౭ ॥ ధాన్యం చ ధనమత్యల్పం భక్ష్యం వా భక్ష్యమేవ వా ।
కస్మాదానీయ ద్రవ్యం త్వమేతేభ్యస్సద్భ్య ఏవహి ॥ ౩౮ ॥ జంగమేభ్యో ద
దాస్యాశు దరిద్రమతి దృశ్యతి । త్వయి మే మహదాశ్చర్యం జాయతే నా
త్ర సంశయః ॥ ౩౯ ॥ తవ దార్ఢ్యేన వై స్వల్ప కర్మణా జంగమార్చనం
భవతీతి న మన్యేహం సర్వమాచక్ష్వ మాం ప్రతి ॥ ౪౦ ॥ న నిధిస్తే గృహే ర
మ్యో న చ ద్వారం గృహస్య వై । న చ భాండాన్యనేకాని పూరితాని చ వస్తు
భిః ॥ ౪౧ ॥ కథం స్వకాయకష్టేన చైతద్వై భక్తపంచకం । సంతోషయసి
భో బాలే భవభక్తిసమన్వితం ॥ ౪౨ ॥ యత్ర కుత్రాపి గత్వా స్వ మార్జ
యిత్వా విశేషతః । దాతుం తుభ్యం న పుత్రాస్తే కథమేతత్ప్రవర్తనం ॥
౪౩ ॥ స్వకాయకేన కష్టేన స్వోదరం నైవ పూర్యతే । ఏతాన్ భక్తాన్ స్వ
ధర్మసాధ్వి ప్రమోదయసి సర్వదా ॥ ౪౪ ॥ ఏతత్సర్వం సమాచక్ష్వ శృణ్వో

మిముఖతస్తవ । ఇత్యుచ్యమానమావేక్ష్య లింగవంతంమహామతిం ॥ ౪౫
జంగమంప్రాహసాతన్వీ సుస్మితాకమలేక్షణా । భక్త్యాప్రసన్నవదనాబా
లా బాలేందుఫాలికా ॥ ౪౬ ॥ ప్రస్థప్రమాణంకుడుపప్రమాణం నికుంచ
కంథాన్యమపీహనాస్తి తథాపిస్వామిన్ స్తవసుప్రసాదాత్సర్వంసమాసాది
తమేననాన్యథా । ౪౭ । నస్వాపతేయంనచహేమరాశ్యై నకుప్యమప్యామ
లకప్రమాణం । సర్వంత్వదీయాంమలసుప్రసాదా త్ప్రపూరితంసద్మమదీయ
మద్య ॥ ౪౮ । సర్వస్యద్రవిణస్యాది కారణంత్వదనుగ్రహః । నాస్తిచే
త్త్వత్కృపాస్వామి స్కాధమేతత్ప్రవర్తనం ॥ ౪౯ । దరిద్రనాశనోపా
యే ధనధాన్యైకసాధనే । త్వదధీనంసర్వమిదం నిత్యానిత్యవిచారణే ॥
౫౦ ॥ క్షణభంగురమేతద్ద్వై శారీరంకర్మసర్వదా । తస్మాత్సర్వప్రయత్నే
న భక్తిమేవసమార్జయేత్ ॥ ౫౧ ॥ మద్దేశికాజ్ఞయాస్వామిన్ ద్రజేణ
మమజీవనం । భక్తాంశ్చభోజయామ్యాశు నమేనాన్యోఽజీవనం ॥ ౫౨ ॥
జంగమః ॥ బాలేత్వయేరిత సత్యం కింతుజంగమభోజనే । త్వదీయభోజ
నేచైవ నాలంభవతిఖల్వహా ॥ ౫౩ ॥ వీరాంబికా । స్వామిన్ జంగమ
సర్వపూర్వ మఖిలాభక్తాపదార్థాస్సదా । దేవంశంభుమనంతభోగమ
తులం స్వల్పక్రియాభిస్సదా । సంపూజ్యామితసౌఖ్యకారక మరాదల్పే
తరంశాశ్వతం । సామీప్యంచసమానలోక మతులంసాయుజ్యమాపుఃపు
రా ॥ ౫౪ ॥ నిత్యంశ్రీగురులింగజంగమ మహాపూజానుషంగాశయా ।
భక్తాఃశంకరకింకరాః ప్రతిదినంసజ్జంగమాతృప్తయే । సత్యాచారరతా
స్సదాసు మనసావాక్కాయకర్మాదిభిః । స్వల్పైరప్యమలైస్సదాశివమ
హో సంతోషయంతిస్మభో ॥ ౫౫ ॥ తన్వ్యాస్తస్యాస్సమాకర్ణ్య వచనం
జంగమోత్తమః । పునరాహనిదానేన వీరసంగాంబికాంప్రతి ॥ ౫౬ ॥ కేన
భక్తేన వైస్వల్పకర్మణాజంగమార్చనం । కృతంసర్వంసమాచక్ష్వ శ్రుణో
మ్యద్యసుభాషిణి ॥ ౫౭ ॥ స్వామిన్ జంగమవర్యాద్య శ్రోతవ్యంయన్మ
యోచ్యతే । పూర్వంకశ్చిన్మహాభక్తో చక్కిమాచాహ్వయోమహాన్ ॥

చక్కిమాచయాఖ్యకథా.

సాక్షాచ్ఛంకరపాదపద్మ భజనాసక్తస్సదాశుద్ధధీః । సద్భక్తాళి
సమర్చనోత్సుకమనాః శ్రీచక్కిమాచాహ్వయః । భక్త్యాభక్తగణాలయ

ప్రవిలసన్త్యోలూఖల ప్రాంతకే । త్యక్తః ప్రీహిభిరాత్మవృత్తి మనఘా
ముత్కారయన్స్థితః ॥ ౫౯ ॥ తద్వ్రీహీన్ తిస్వల్పకానపి ముదా సంగ్ర
హ్యాకణ్డోలకే । సంక్షిప్యామలచేతసా గురు కృపాపీయూషపాకోద్భవం ।
భస్మాక్షేపణత స్తదాక్షయ మురాదావాప్య తత్తండులైః సర్వాన్భక్తగణాన
తోషయదయం శ్రీచక్కిమాచాహ్వయః ॥ ౬౦ ॥ ఏవం కల్యాణపు
ర్యాం వై సంస్థితస్య మహాత్మనః । గణార్చనరతస్యాస్య చక్కిమాచాహ్వ
యస్య వై ॥ ౬౧ ॥ ఆకర్ణ్యాన్నిర్మలం కర్మ బసవేశో మహామతిః । అతిదీన
త్వమాలోక్య చక్కిమాచాహ్వయస్య వై ॥ ౬౨ ॥ సర్వాన్ భక్తగణా
న్సమాహూయ గాహూంయో వాచ శుద్ధధీః । భో భో భక్తగణాస్సర్వే శృణ్వంతు వ
చనం మమ ॥ ౬౩ ॥ చక్కిమాచాహ్వయో భక్త స్సర్వదా దీనవృత్తితః ।
ఊలూఖల ప్రాంతదేశే శిలావృత్తిం సమాచరన్ ॥ ౬౪ ॥ కండోలే క్షిప్య
తత్సర్వం భవనం ప్రాప్య బుద్ధిమాన్ । సగురుం మనసా ధ్యాత్వా పంచాక్ష
రమనుస్మరన్ ॥ ౬౫ ॥ భస్మప్రక్షేపణాదేవ కండోలే తండులాదికం । అ
క్షయత్వమవాప్నోతి తేన భక్తాంశ్చ భోజయేత్ ॥ ౬౬ ॥ ఇతి శ్రుణో మ్య
హం భక్తా యూయం తూలూఖలాశ్రయే । స్థలే బహూని వ్రీహ్యాదీ న్య
మితాని క్షిపంత్వథ ॥ ౬౭ ॥ తథా స్త్వితి నిధానేన శృణ్వంతో భక్తసంచ
యాః । ఊలూఖల ప్రాంతదేశే చిక్షిపు స్తండులాదికం ॥ ౬౮ ॥ యథా
పూర్వం సమాగత్య చక్కిమాచాహ్వయః కృతీ । సమాలోక్య మహాధా
న్య సంచయం తండులాదికం ॥ ౬౯ ॥ బసవేశో మహాత్మాయం మద
ర్థం కృతవానితి । నిశ్చిత్య సర్వం సంగృహ్య భారం కృత్వా విశేషతః ॥ ౭౦
నిధాయ సోత్తమాంగే త మాయయా స్వగృహం ప్రతి । నిజాలయ బ
హిర్ద్వారే స్థిత్వా జాయా ముపాహ్వయత్ ॥ ౭౧ ॥ భారవంతం పతిం దృ
ష్ట్వా సమాగమ్య ముదా తదా । ఉవాచ బహుధా భీతా భక్తిలోపభయా
ద్వధూః ॥ ౭౨ ॥ స్వామిన్ సర్వజ్ఞ భో నాథ సత్యధర్మపరాయణ । నైజం కృ
త్యం సముత్సృజ్య కస్మాత్తండులసంచయః ॥ ౭౩ ॥ సమానీతో మహాభార
స్సర్వం కథయ మే ప్రభో । శ్రుత్వా పశ్చాదహం వక్ష్యే సర్వమాలోడ్య స
త్యతః ॥ ౭౪ ॥ భారవంతం భవంతం వై సమాలోక్య మహేశ్వరాః । ప్ర
హాస్యంతి ప్రభు స్త్వం హి కిం వచ్మి భవతః పురః ॥ ౭౫ ॥ జీవశ్చ శీలం చ సముం హి

పుంసాం విలంబి కాలంబి ఘటద్వరిమోపమం । జీవేవినష్టే సతిశీలనాశ శ్శీలేపి
నష్టే సతి జీవనాశః ॥ ౭౬ ॥ తస్మాత్ప్రయత్నేన సుశీల మాద్యం సంరక్ష్యప
శ్చాదఖిలం సమాచరేత్ । స్వశీలభంగాది హనాస్తి కించి త్ప్రయోజనం దే
హభృతాం హి పుంసాం ॥ ౭౭ ॥ ఏవం పత్న్యాస్సమాకర్ణ్య వచనం విహితం
మహత్ । పునరాహ విచారాత్మా చక్కిమాచాహ్వయో మహాన్ ॥ ౭౮ ॥
బాలే నేతరతోఽనీతమే తద్ధి ధాన్యసంకులం। దృష్ట్వా చోలూఖలప్రాంతే
స మానీతమిదం మయా ॥ ౭౯ ॥ నిత్య కాయిక మేతద్ధి నాన్యయాచ్ఞా
దిభిః ప్రియే బసవప్రధానవర్యేణ జగమార్థమిదం కృతం ॥ ౮౦ ॥ ఇతి
మత్వా మయా సమ్యగానీతో ధాన్యభారకః । ఇతః పరం న వేద్మ్యన్య మిత్యు
వాచ స విస్మయం ॥ ౮౧ ॥ సావధూః పునరప్యాహ భర్తారం ప్రతి నిశ్చలా
నిత్యంచ వృత్తిముత్సృజ్యానితరాం తండులాదికం ॥ ౮౨ ॥ కిమర్థమత్ర
సంజాత మితిమత్వా కృతాశయః । అస్మిన్బాహ్యైర నేకాని తండులాదీని వేశ్మ
తః ॥ ౮౩ ॥ సమానీయ చ నిక్షేపు ర్వా విచార్య ప్రయత్నతః । సమా
నీతమిదం సర్వం నాహం గృహ్ణామి సత్యతః ౮౪ । ఇత్యుక్త్వా వచనం పత్న్యై
తూష్ణీంభూత్వా చ తత్పతిః । పునర్భారం స్వోత్తమాంగే నిధాయ త్వరసాత
దా ॥ ౮౫ ॥ సమాగత్య యథాపూర్వ ములూఖలసమీపకే । తాండు
లం భారముత్సృజ్య చోంఛవృత్తిం సమాశ్రితః ॥ ౮౬ ॥ యథాపూర్వం
ముష్టిమాత్రం సమాదాయ గృహం ప్రతి । సమాగత్య చ భార్యాయై ద
త్తవాన్ చక్కిమాచకః ॥ ౮౭ ॥ సావధూం తిసంతోష హృదయా ముష్టి
మాత్రకం భాండే నిక్షిప్య పచనం కృత్వా సర్వానభోజయత్ ॥ ౮౮ ॥ ఏతత్స
ర్వం సతీకృత్య మాకర్ణ్య బసవాధిపః । అహో విచిత్రమిత్యాహ మా
హాత్మ్యమనువర్ణయన్ ॥ ౮౯ ॥ అసవేద్య మహాత్మ్యం వై భక్తానాం
పరమేశితుః । మయాకృతమిదం సర్వం శంకరో వేత్తి నాపరః ॥ ౯౦ ॥ ఏ
వం విచార్య బహుధా భక్త మాహేశ్వరైస్సహ । భక్తిమాన్ బసవేశో
యం చక్కిమాచాలయం ప్రతి ॥ ౯౧ ॥ సమాగత్య సుభక్త్యా తౌ దంపతీ
ప్రణనామ సః । భయభక్తిసమాయుక్తం బసవేశం మహామతిం ॥ ౯౨ ॥
పునః పునర్నమస్కృత్య ప్రాంజలీ పురతస్స్థితౌ । సమీక్ష్య బసవేశోయం
ప్రోవాచేద్ధమనన్యధీః ॥ ౯౩ ॥ భోచక్కిమాచనామంస్తే భక్తిమత్యంత

నిశ్చలాం । అనవేక్ష్యానుపమితాంత్వయిదీనత్వమానహాన్ ॥ ౯౪ ॥ మ
హోలూఖలసామీప్యే తండులాదీన్యనేకశః । నిక్షేపితానిమామద్య
క్షమస్వకరుణానిధే ॥ ౯౫ ॥ ఏవముక్తమువాచాథ బసవేశంభయాన్వి
తం । చక్కమాంబాహ్వయస్యాశు భార్యాసద్భక్తివర్ధనీ ॥ ౯౬ ॥ స్వా
మిన్ శ్రీబసవేశదేవ బహుధామాముచ్చకై ర్వాక్చయైరుత్కృత్యామల
భక్తిమీక్షితుమరాదా లోచ్యయుద్యత్కృతం । తత్సర్వంత్వహమామకీ
య మిలిమేచిత్తేస్థితిశ్చేచ్ఛివస్సంతుష్యేదితరాశ్చభక్తనికరాస్తుష్యంతి
కింస్త్వప్రభో ॥ ౯౭ ॥ తస్మాత్త్వయైకమేవముక్త్వ సామిదంసద్భక్తసంతు
ష్టయే । స్వల్పంవాపిసుఖోపలభ్య మలఘుస్యాత్సర్వదాసువ్రత సర్వం
సద్వ్రతకర్మపేత్సివి హితంకావాస్మదీయాకథా । సారాసారవిచక్షణేశ్వర భు
రసిప్రాగల్భ్యవాక్యైరలం ॥ ౯౮ ॥ ఏవంబహుప్రకారేణ బసవేశంమ
హామతిం । సంతోషయిత్వాసానారీ నిజాలయమనీనయత్ ॥ ౯౯ ॥
ఏవంజంగమసద్భక్తి వర్తనంపరమేశితుః । వర్తతేనాన్యథానక్తు మస
మర్థాస్మిభోప్రభో ॥ ౧౦౦ ॥ స్వామిన్ జంగమసర్వజ్ఞ కాయికంత్వల్ప
మప్యహో । అస్మద్గురుకటాక్షేణ బహుళంజాయతేధ్రువం ॥ ౧౦౧ ॥
యత్కరోతిసదాభక్త్యా బాల్యంవాప్యధికంభవేత్ । ఏవముక్త్వావిశేషే
ణవీరరామవధూమణిః ॥ ౧౦౨ ॥ వీరసంగాంబికావాక్య మతినిశ్చలమ
ద్భుతం । నిశమ్యజంగమఃప్రాహ పునస్తాముత్తమోత్తమాం ॥ ౧౦౩ ॥
జంగమః ॥ వీరసంగాంబికేస్వస్తిస్తే తథాస్తుసుభాషిణి । తేసద్గురుకటాక్షేణ
యల్లబ్ధంశాశ్వతంమహత్ ॥ ౧౦౪ ॥ అయోమయంగుణాధారం సూచీం
దర్శయమేసతి । దృష్ట్వాగచ్ఛామితద్ద్రూపం గురుణాదత్తముత్తమం ॥
౧౦౫ ॥ ఇత్యుచ్యమానంతంజంగమ మాహూయాంతికంముదా । గుణ
యంత్రాత్సముద్ధృత్య సూచీంసూక్ష్మగుణాన్వితాం ॥ ౧౦౬ ॥ దర్శయా
మీతినిశ్చిత్య తద్గృహీత్వావిధానతః । సమీపమానయత్తస్య జంగమ
స్యమహాత్మనః ॥ ౧౦౭ ॥ తజ్జంగమాత్క్షిపతనాత్త్రిధాఖండమజాయత ।
త్రిధాభూతంగుణాధారం సముద్వీక్ష్యవరాంగనా ॥ ౧౦౮ ॥ బహుచిం
తామవాప్యాథ లుఠంతీభువిమూర్ఛితా । దుఃఖాతురాభయాక్రాం
తహృదయావిలలాపసా ॥ ౧౦౯ ॥ హాసూచేహాగుణాధార హాసద్గురు

కృపాశ్రయా । హామదాస్పదముత్సృజ్య క్రిధాభిన్నోఽసిసాంప్రతం॥ ౧౧౦
కింకరోమిక్వగచ్ఛామి జంగమంకిమితిబ్రువే । మత్ప్రాణతుల్యంత్వాం హి
త్వాకథంజీవామిభూతలే ॥ ౧౧౧ ॥ తవాథేయేనచైతేన తంతునాబహు
జంగమాన్ । యథాసుఖంభోజయిత్వా నిత్యానందాశ్నవామ్యహం ॥
౧౧౨ । త్వయిభిన్నేమమేదానీం క్వగతిర్జంగమార్చనే । శరణంవ్రజా
మికందేవం గురుంవాగుణసాగరం । ౧౧౩ । సర్వభీతింసముత్సృజ్య
త్వామేవోత్సృష్టదేవతాం । ఇతిమత్వాత్యంతభక్త్యా భక్తాంత్సర్వానతో
షయం । ౧౧౪ ॥ ఇదానీంకింకరిష్యామి కాగతిర్మేభవిష్యతి । హాదే
శికేంద్రదహస్తాబ్జ సంలబ్ధామితసత్ప్రభ ॥ ౧౧౫ । హాశంకరార్చనాసక్త
భక్తాభీష్టఫలప్రద । హాకల్పవృక్షసదృశ హామేకామధుగచ్యుత ॥ ౧౧౬
ఇదానీంకథమాయాతో నాశఃకించిన్నవేద్మ్యహం । హాహాపుత్రకళత్రా
దిబంధుమిత్రాదికోభవాన్ । ౧౧౭ ॥ ఇతిమత్వాకాలమేనం నేష్యామి
నిధిసాధన । క్వగతోసిమదీయంతు కాయంకంకథముద్వహే ॥ ౧౧౮ ॥
జంగమార్చనతోదూరః తథాగురుసమర్చనాత్ । ఉల్లుఠంతీంపృథివ్యాం
తాం బాష్పపూరితలోచనాం । ౧౧౯ ॥ నితాంతందుఃఖితాంవీక్ష్య జం
గమఃప్రాహకుత్సితః । భోభామినికిమర్థంత్వం మోహేసపరిముహ్యసి ॥
౧౨౦ । భవతీంమోహశీలాంవై కింవచ్మిసుగుణాలయే । ఆయసంఖండ
ముత్స్వల్ప ముద్దిశ్యశ్రీశివార్చనం ॥ ౧౨౧ ॥ భక్తౌఘపూజనంత్యక్త్వా
కింవృథాపరితప్యసే । ఆయసేసూచికాకారే భ్రాంతిశ్చేత్తవసువ్రతే ॥
౧౨౨ ॥ ఏకంద్వేత్రితయంవాపి దాస్యామ్యేతాదృశంతవ । మాశుచం
వ్రజభోతన్వి మాదృశానాంపురస్థలే ॥ ౧౨౩ ॥ అహంతునసహిప్యే
త్వా మతిదుఃఖితమానసాం । ఏవంత్వేకథాదుఃఖ మపనోదనతత్పరే॥
౧౨౪ ॥ జంగమేనతిసాప్రాహ పథూర్దీనాననాతదా । స్వామిన్భర్త
రిమేలోకం శంభోర్గచ్ఛతిభూయసా । ౧౨౫ । దుఃఖాతురామనుప్రాప్య
మాంవైప్రేమ్ణాగురుస్స్వయం । ఆశ్వాస్యమామాయసంతం తోరాధా
రంతుసూచికం । ౧౨౬ । దత్వాచానేనసద్భక్తాన్భోజయిత్వాశివార్చ
నం । కుర్విత్యాజ్ఞప్తవాంస్తథ్యం తథేత్యాజ్ఞాంసముద్వహం । ౧౨౭
శివాజ్ఞయాఇదానీంతు భిన్నేజాతేమహేశ్వర । కాయికేసంభరిభ్రష్టా

తథాభక్తగణార్చనాత్ । ౧౨౮ । శివార్చనాపరిభ్రష్టా కింకరోమ్యద్య
జంగమ । నమేభర్తానమేమాతా నమేపుత్రోనమేపితా । ౧౨౯ । నమే
ప్రియతమోబంధుర్హితవక్తాచమేనహి । అన్యోపాయోపినాస్త్యత్ర
వ్రతభంగేమహేశ్వర । ౧౩౦ । తస్మాదసూంస్త్యజామ్యద్య నాత్రకా
ర్యావిచారణా । ఇతిబ్రువంతీంతాంవీక్ష్య జంగమస్స్మితపూర్వకం । ౧౩౧
జంగమః । ఉవాచబాలికేవ్యర్థం ప్రాణత్యాగేకిమస్తిహి । కాయంవి
నాసమస్తానాం నక్రియానచభావనా ॥ ౧౩౨ ॥ తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన
కాయస్సంరక్ష్యఏవహి। సాహసంమాకృథావత్సే ప్రాణత్యాగపరాయణే।
౧౩౩ । ఆయసేశకలేభ్రాంతి ముత్సృజ్యత్వంనిరాశయా । భూత్వాసర్వే
శ్వరంశంభుం సకలార్థప్రదాయకం ॥ ౧౩౪ । సంపూజ్యసర్వకర్మాణి
యథాపూర్వంసమాచర । సూచౌతేత్వాయసేప్రీతి రస్తిచేత్ప్రమదా
మణే । ౧౩౫ ॥ సౌవర్ణంరాజతంవాపి దాస్యామేతత్స్వరూపకం । గృ
హీత్వాసుస్థిరాభూత్వా నితాంతంభక్తిమాచర । ౧౩౬ ॥ అహింసాప్ర
రమోధర్మో నాస్తీతిశ్రుతయోబ్రువన్ । తస్మాదసూన్నముంచేత బ
లాత్కారేణసువ్రతే । ౧౩౭ ॥ యదిచ్ఛసిసిద్ధప్రాణ త్యాగేశంభుర్న
తుష్యతి । శంకరస్తుష్యతియది స్వానందోపిభవేద్ధ్రువం । ౧౩౮ ॥ ఏవ
ముక్త్వాజంగమేశస్స్వ భిక్షాపాత్రతోమలాం । సౌవర్ణకణికాంతస్యాః
పురతోనిక్షిపన్ముని ॥ ౧౩౯ ॥ దృష్ట్వాతాంశుద్ధసౌవర్ణ కణికాంతృణ్వివ
తన్వసీం । వీరసంగాంబికాప్రాహ జంగమంకుటిలాకృతిం । ౧౪౦ । స్వా
మిన్ జంగమసర్వజ్ఞ మాయయాయాంప్రవివేక్ష్యమాం । కిముథాంబ్రూషిదై
వజ్ఞ ప్రాణత్యాగపరాయణాం ౧౪౧ । త్యక్త్వాప్రాణాన్హైవాహం శం
భోస్సాయుజ్యమాప్నుయాం। సమాజ్ఞాపయభూతేశస్థానంమమకృపానిధే।
౧౪౨ । శివామిశివపాదాంబు జాతయోర్నాన్యచింతనం । ఏవంనిశ్చిత్య
మనసా గుహాంకృత్వావిశేషతః । ౧౪౩ ॥ ఆయసంతంగుణాధార మా
దాయశ్శకలత్రయం । గుహాప్రవేశనోత్సుక్యాం దృఢభక్తిసమన్వితాం ॥
౧౪౪ । పరీక్ష్యబహుధాతాంవై ప్రాదురాసీన్మహేశ్వరః । అంబయాసహి
తోదేవో హరిబ్రహ్మాదివందితః ॥ ౧౪౫ । వృషభేశసమారూఢం విశ్వ
రూపంగిరీశ్వరం । విష్ణుబ్రహ్మాదిమునిభిస్సంస్తూయమానంగిరిజాపతిం ॥౧౪౬

సహూలోక్యకృపాళుం వై వీరసంగాంబికా తదా । నమస్కృత్యాసురారా
తిం ప్రబద్ధాంజలిసంస్థితా ॥ ౧౪౭ ॥ నమో నమో మహేశాయ నమస్తే
గిరిధన్వినే । నమో వేదాంతవేద్యాయ త్రిజగత్పతయే నమః ॥ ౧౪౮ ॥ న
మో మహేశాయ పినాకపాణయే నమః పరార్ధ్యామితతేజసే నమః । న
మో నతాభీష్టఫలప్రదాయినే నమస్సురేశార్చితపాదుకాయ ॥ ౧౪౯ ॥
నమో నమస్తే హరిదంబరాయ నమో నమో గోపతివాహనాయ । నమో
నమః కేశవసన్నుతాయ నమో నమశ్శోభనవిగ్రహాయ ॥ ౧౫౦ ॥ నమో
నమః పాపనికృంతనాయ నమో నమో భక్తసుఖప్రదాయ । నమో నమో
భావజసంహరాయ నమో నమస్స్రగ్విభూషణాయ ॥ ౧౫౧ ॥ నమో
నమో భక్తభయాపహారిణే నమో నమో భక్తహృదబ్జవాసినే । నమో న
మశ్శక్తిధరాయ శంభవే నమో నమః ప్రాక్తనకర్మనాశినే ॥ ౧౫౨ ॥ న
మో నమస్సృష్టికరాయ శూలినే నమో నమః పాలనశీలవృత్తయే । న
మో నమస్సంహరణాత్మశక్తయే నమో నమో వ్యాఘ్రసురారికృత్తయే ॥
౧౫౩ ॥ ఏవం స్తుతిభిరర్ధ్యాభిస్సంస్తుత్య గిరిజాధిపం । సంతోషయిత్వా ప
దయోః పపాత పరయా ముదా ॥ ౧౫౪ ॥ శంకరస్తాం స్వహస్తాభ్యాముద్ధా
ప్యకరుణానిధిః । ప్రాహ గంభీరయా వాచా వీరసంగాంబికాం ప్రతి ॥ ౧౫౫
వీరసంగాంబికే బాలే స్తుత్యా తవ సుభాషిణి । పరితుష్టాంతరంగోఽస్మి భవ
ద్భక్త్యా చ సువ్రతే ॥ ౧౫౬ ॥ వరం వరయ తన్వంగి వాంఛితార్థం దదామి తే
భవద్భక్తిపరీక్షార్థం జంగమాకారవేషధృత్ ॥ ౧౫౭ ॥ సమాగతో
హం మహాభైక్షీస్సత్యవ్రతపరాయణే । యద్యత్సమీహసే తన్వి తత్సర్వం
ప్రదదామి తే ॥ ౧౫౮ ॥ అనేన సంస్తవేనైవ యో మాం స్తౌతి నిత్యశః ।
తస్యాభీష్టం ప్రదాస్యామి నాత్ర కార్యా విచారణా ॥ ౧౫౯ ॥ ఇతి సంభా
ష్య తాం నారీం విమానమధిరోప్య చ । కైలాసమాని నాయాశు శంకరో
లోకశంకరః ॥ ౧౬౦ ॥ ఇతి శ్రీమచ్ఛన్నబసవపురాణే రేణుకాగస్త్యసంవా
దే వీరసంగాంబికాఖ్యానకథనం నామ సప్తవింశతితమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశివాయనమః

చెన్నబసవపురాణం

—(శాంద్రసతీకథా.)—

(అష్టవింశాఽధ్యాయప్రారంభః)

రేణుకః ॥ పునరన్యాంప్రవక్ష్యామి కథాంపాపప్రహారిణీం । శ్రుత్వాతాంకథ్యతాంవాపి శివభక్తిప్రదాయినీం ॥ ౧ ॥ కాచిత్పురాశాంద్రసతీతినామ్నా కాంతామణిశ్శంకరభక్తిసంయుతా । నిరంకుశాభక్తగణార్చనోత్సుకా ప్రపంచధర్మేతరమార్గవర్తినీ ॥ ౨ ॥ సదాశివధ్యానపరానిరంతరం శ్రీకంఠభక్తప్రియశంకరేతి । శివేశశంభోశశిశేఖరేతి శ్రితాఘనాశామలవిగ్రహేతి । 3 ॥ భూతేశశర్వామితసత్ప్రకాశ శ్రీశైలవాసాచ్యుతసాయకేతి । కపాలమాలాంచితనీలకంఠ త్రిశూలహస్తేత్యనువాదినీసతీ ॥ ౪ ॥ శివేతరధ్యానపరంచనామ స్వప్నేఽప్యవస్థాస్వపినోచ్చరంతీ । కదాపిబాహ్యస్థలముత్సృజంతీ భక్తేతరాలోకనభీతచేతసా ॥ ౫ ॥ ఏవంచరంత్యాఃపరమేశ్వరశ్శివస్తస్యాస్సుభక్తింసుదృఢాంపరీక్షితుం । సమాయయాజంగమవేషధారీ కరస్థలోద్దండకమండలుస్సన్ ॥ ౬ ॥ గృహాంతరద్వారమవాప్యజంగమస్తుశాంద్రసత్యాస్తరసాముదాయుతః । ఘంటాఘనధ్వానమతంద్రితోయు మశ్రావయత్కర్ణపుటద్వయస్య ॥ ౭ ॥ దేహీతిభిక్షామనువాదినంతమవేక్ష్యసాభిక్షుకజంగమోత్తమం । రుద్రాక్షమాలాంచితదివ్యవిగ్రహం భస్మోల్లసత్కాయమలోకయత్తదా ॥ ౮ ॥ ఉరస్థలోద్భాసితలింగపేటికం విశాలవక్షస్స్థలమంబుజాక్షీ । విశాలపత్రేవిమలేతదాము దానిధాయదివ్యాన్నమతీవభక్తితః ॥ ౯ ॥ తస్మైసుభక్త్యామితతేజసేదదా తస్మాత్క్షణంభూతలమావివేశ।తదాప్రసాదస్యకణస్యభూ

తల ప్రపాతనాచ్ఛిత్తమతీవవిభ్రమన్ ॥ ౧౦ ॥ తత్ప్రసాదకణమిత్యుక్త్వా
భూతలే శ్రీహరేకమలలోచనాచ్యుత । శ్రీపతేమధురిపో త్రివిక్రమే
త్యుచ్యమానమనుసృత్య వేగతః ॥ ౧౧ ॥ స్వయంశివశివేత్యుక్త్వా శ్రో
త్రరంధ్రేపిధాయచ । గృహాద్బహిర్వినిష్క్రాన్తస్య జంగమంకపటాన్వితం ॥
౧౨ ॥ దర్వీందారుమయీంచకోణ కుహరేసంస్థాంసమాదాయసా । వి
ష్ణోర్నామపదేపదేచ కథనాదత్యంతకోపాన్వితా । ఏవంమావదమావదే
త్య విహితంసంతాడయంతీసతీ । ప్రద్రావంతమధోక్షజాచ్యుతహరేపా
హీతిపాహీతిమాం ॥ ౧౩ ॥ రౌద్రసత్త్వాతయాతన్వ్యా తాడ్యమానోఽపి
భూసురః । శ్రీహరిస్మరణంసోఽర్ఝ్ను తేతిచాతిస్మరన్ముహుః ॥ ౧౪ ॥ ఏవంబ
హుప్రకారేణ తాడ్యమానోఽపతన్ భువి । హాకృష్ణగోపాలతానంద తాత
మాంరక్షకేశవ ॥ ౧౫ ॥ ఇత్యుచ్యమానోదండాగ్రంభూభాగేనిక్షిప
త్తదా । రురోదహామహీనాథ రక్షరక్షేతిమామిహ ॥ ౧౬ ॥ బ్రువంత
ముచ్చైర్వచనైర్నాత్రస్థాస్యామిరాక్షసీ । మామద్యసంహరత్యేషా ప
శ్యంత్విహజనాన్బహూన్ ॥ ౧౭ ॥ సమాశ్రయస్ధదవత్తం శ్రీహరేరక్ష
మామితి । ఏవంమాబ్రూహిమాబ్రూహీ త్యనుసృత్యపదేపదే ॥ ౧౮ ॥
తాడయామాసదర్వ్యాతం సక్రోధాయతచేతసా । తాడయంతీంరౌద్రస
త్త్వాం దర్శయన్ జంగమాబ్రవీత్ ॥ ౧౯ ॥ మన్మస్తకేపృష్ఠభాగే భుజయో
రుభయోరపి । వ్రణాబహువిధాజాతాః పశ్యంత్వితిమహేశ్వరాః ॥ ౨౦
నాహంవేద్మినపశ్యామి యత్రకుత్రాపిభూతలే । ఏతాదృశీంతాడయంతీం భి
క్షుకంస్వృద్ధజంగమం ॥ ౨౧ ॥ దీనంవిశ్లథసర్వాంగం దండినంముండినంతు
మాం । సమాలోక్యసమాహూయ తాందుర్మార్గప్రవర్తనీం ॥ ౨౨ ॥
శిక్షయంతీహసందేహో నాత్రకార్యావిచారణా । తూష్ణీంభిక్షామా
చరంత మేవంకృత్వాభువస్థలే ॥ ౨౩ ॥ కథంస్థాస్యత్యనుపమా కథంయా
యాసహిష్యథ । తస్మాన్నిష్కాసయంత్వద్య పట్టణాత్క్లేశకారిణీం ॥ ౨౪
నోచేద్యుష్మాకమత్యంతం హానిస్స్యాదుత్తరోత్తరే । ఇతిబ్రువాణంతంవీక్ష్య
బభూవుర్విస్మయాకులాః ॥ ౨౫ ॥ శృణ్వంతుభోగణాస్సర్వే పూర్వంచోళ
మహీశ్వరః । ధేనువత్సార్థమనఘ మాత్మపుత్రమఖండయత్ ॥ ౨౬
ఇత్యుచ్యమానంతంజంగ మేశందృష్ట్వామహేశ్వరాః । స్వామిన్ జంగమ

సర్వజ్ఞ తత్కథం బ్రూహి భూపతేః । ౨౭ । కిమర్థం రాజపుత్రస్తు గోవ
త్సం సత్కృపాశ్రయః । హత్వా స్వయం చ నిహత స్తత్కథం స క్షమమహా
సి ॥ ౨౮ ॥ ఇత్యుచ్యమానాం స్తాన్ప్రాహ జంగమః కటాక్షకృతిః । శ్రుణ్వం
త్విదానీం వక్ష్యామి తత్కథం భక్తసత్తమాః ॥ ౨౯ ॥

చోళభూపాలకథా.

ఆసీత్పురా ప్రాజ్ఞమహావరిష్ఠో శివాచారసద్ధ్యానరతో నిరంతరం ।
చోళేశ్వరశ్శర్వమతానుగామీ సర్వప్రజారంజనకః కృపాళుః ॥ ౩౦ ॥ నిరం
తరోత్సాహకరో గణార్చనే నిర్దోషవాన్నిశ్చలమానసశ్శుచిః । బహుప్ర
తాపోజ్జ్వలనః ప్రభావాన శేషవిద్యాసువిశేషబుద్ధిః ॥ ౩౧ ॥ సశింగరా
ఖ్యాంచితపట్టణే వసన్నిరంతరం శంకరపూజనేరతః । సుభాగ్యవాన్సుందర
మూర్తిమాన్కృతీ సుపుత్రకః స్సుస్థిరవృత్తినిశ్చలః ॥ ౩౨ ॥ తస్యైవంవ
ర్తమానస్య చోళరాజస్య ధీమతః । పుత్రః పవిత్రో గుణవా న్నారాధ్య
స్సర్వభావనైః ॥ ౩౩ ॥ స ఏకదా విలాసార్థం బాహ్యోద్యానేచ్ఛయా త
దా । రథం దివ్యం పతాకాద్యై ర్భూషితం కనకోజ్జ్వలం ॥ ౩౪ ॥ బహుచి
త్రం సమారుహ్య బంధుమిత్రజనైస్సహ । రథాశ్వకుంభిపత్తీనాం సంఘై
ర్బహుభిరావృతః ॥ ౩౫ ॥ ప్రజవాన్ హయాన్గమయతో రా
జపుత్రస్య ధీమతః । శతాంగ స్తత్ క్షణాదేవ రాజమార్గముపావిశత్ ॥
౩౬ ॥ తత్కాలే దేశికేంద్రస్య ధేనోర్వత్సా మహారవైః । భీతాసతీ మా
ర్గమధ్యే రథాంగాఘాతతో భువి ॥ ౩౭ ॥ పతితా తత్ క్షణాదేవ ప్రాణాన్త
త్యాజ పావనా । రాజపుత్రోఽతిత్వరయా రథముద్రావయత్తదా ॥ ౩౮ ॥
పతితాం తాం ధేనువత్సామనవేక్ష్య యథాక్రమం । కంచిత్కాలం బాహ్యదేశే
విహరన్ రాజపుత్రకః ॥ ౩౯ ॥ పునస్స్వభవనం ప్రేప్సు స్సర్వైశ్వర్యేణ సంయు
తః । తథాగతో రాజసూను రత్యంతానందసంయుతః ॥ ౪౦ ॥ తదంతరే
తజ్జననీ పయస్వినీ వత్సాం సముద్దిశ్య చలన్నిబోధసా । అంబేతి చాంబేతి
సమాహ్వయంతీ చారణ్యకాత్ గోష్ఠముగాదుపావిశత్ ॥ ౪౧ ॥ తత్ర
స్వవత్సామనవేక్ష్య ధేను రిత స్తతోఽన్వేషయతీ ససత్వరం । పునస్సమాగ
త్య చ పూర్వవత్తాం వత్సాం సముద్దిశ్య విలాపయంతీ ॥ ౪౨ ॥ తతస్స మీక్ష్యా
శు భువస్థలే తాం వత్సాం రథాంగాన్నిహతాం పయస్వినీ । నితాంతమా

క్రాంతసుచాప్రమముంచతీ బాష్పోదకం నేత్రయుగాదవార్యం ॥ ౪౩ ॥ పు
నః పునర్విహ్యాతి చోచ్చైకైస్స్వరై రంగాణి సర్వాణ్యపి పుత్రికాయాః। వా
లం సముద్ధృత్య చ మూత్రమూర్ఘ్నతీ ప్రస్రావయత్యాశుపయోనిజోధసా ॥
౪౪ । ఏతాదృశీం వీక్ష్య హతాత్స్వవత్సాం పశ్యత్సు సర్వేషు జనేషు పార్శ్వ
యోః । అవార్యశోకాదనుగేషు మానుషేష్వరాత్స్వవార్తాం నృపతేః
ప్రబోధితుం ॥ ౪౫ ॥ ఘంటాం బహిర్ద్వారతల ప్రబద్ధాం చాత్మీయశృం
గేణ ఘనారవం యథా । ప్రతాడయద్ధేనురథధ్వనిం తదా విజ్ఞాయ చైతి
త్కమితీహ సత్వరం । ౪౬ ॥ సమాగతో భూపతిరీక్ష్య నైచికీం స్వనేత్ర
యుగ్మస్రుత బాష్పవిప్రుతాం। మృదా క్తవక్త్ర సృణికాం సశోకాం నిజోధ
సా విస్రుతక్షీరబిందుకాం ॥ ౪౭ ॥ సమీపమాసాద్య సమీక్ష్య భూపతిః కి
మర్థమేషాకులశోకవిహ్వలా । విచారమగ్నస్సువిచారధీరః కిమేతది
త్యాహ శివేశ్వరేతి ॥ ౪౮ ॥ ఈశాన శర్వేతి హతాత్సరాజా ధేనుం చ వ
త్సాం చ జగదేకవీరః । విచారయామాస హరేతి చోచ్చరన్ ముహుర్ముహుః
కేన హతేతి చోచ్చరన్ ॥ ౪౯ ॥ ఏవం విచార్యమాణం తం పౌరాః ప్రాహు
స్సమంజసం । రాజన్ భూతయా లోకే సూనునా ప్రహతేతి వై॥ ౫౦ । రథ
మారుహ్య తే సూనా రథాంగమయత్ప్రభో । రథాంగాదాహతా నష్టా
వత్సేత్యేవం బ్రువన్ ధ్రువం । ౫౧ ॥ గోవత్సాఘాతుకం పుత్రం శ్రుత్వద్వీ
త్యభూపతిః । సర్వేషాం బంధుమిత్రాణాం పురః ప్రోవాచ శుద్ధధీః ॥ ౫౨ ॥
సర్వాజ్ఞవాంశ్చ విదుష స్సమాహూయ విశారదః । కింకరోమి మహాపాప
కారిణం మామకం సుతం । ౫౩ । బ్రూథ ప్రాజ్ఞాః పురజనా మదీయో యో య
మితి స్స్పృహాం । విసృజ్య ధర్మశాస్త్రాను రీత్యా సర్వం విచార్య చ॥ ౫౪ ॥ స
ర్వేషాం పాతకానాం చ మహాపాతక పంచకం । మహాఘోరమితి ప్రోచు స్స
ర్వశాస్త్రార్థకోవిదాః । ౫౫॥ బ్రహ్మహత్యా సురాపాన స్స్వర్ణస్తేయ
స్స్తథైవ చ । గురుతల్పగతి శ్చైషాం సంసర్గ ఇతి కీర్తితాః । ౫౬ ॥ ఇ
దం గోవత్సహననం తత్సమం భవతి ధ్రువం । అహం శిక్షితమోభూత్వా న
హన్మి యది పుత్రకం । ౫౭ । సర్వైర్దూష్యో భవామ్యద్య దుష్కృతం
మహదాప్నువం । ఇతి సమ్యగ్విచార్యాశు స్వపుత్రం హంతుముత్సుకః ॥
౫౮ ॥ భటానసిధరాన్ సద్య స్సమాహూయేదమబ్రవీత్ । రే రే భటా

యూయమద్య మత్పుత్రం పాపకారిణం । ౫౯ । నీత్వారణ్యం మహాఘో
రం శిరశ్ఛిందంతు సత్వరం । నో చేద్యుష్మాకమధునా శిరాంసి ఛేదయామ్య
హం । ౬౦ ॥ ఏవం ఘోరవాక్యేన చైకేనైవ మహీపతిః । ఆదిదేశ మహా
ఖడ్గధారిణో రాజసేవకాన్ ॥ ౬౧ । తథేత్యాజ్ఞాం సమాదాయ శితఖడ్గ
పాణయః । సమాయయుస్తదానీం వై రాజపుత్రాంతికం భటాః ॥ ౬౨ ॥
ఇతః పూర్వం మహారాజపుత్రః పరమధార్మికః । గృహమాగత్య వేగేన బ
హుధా చింతయన్ ధృధి । ౬౩ ॥ నిష్కారణం ధేనువత్సో ర ధా.. గాదాహ
తో మమ । అపరాధో మహాన్ జాతః కింకరోమీతి చింతయన్ । ౬౪ । అ
నేకబంధమిత్రైశ్చ తథా పౌరజనైస్సహ । విద్వద్భిర్ధర్మశాస్త్రజ్ఞైర్బ
హుధా సాకృతైస్సృతః । ౬౫ । పురాణాని విశేషేణ ధర్మశాస్త్రాణి
భూరిశః । శృణ్వంతం బుద్ధిమంతం తం సమస్కృత్య భటోత్కరాః ॥ ౬౬ ।
ప్రాహుర్మహీశపుత్రాద్య త్వచ్ఛిరశ్ఛేత్తుమాగతాః । రాజాజ్ఞయా నయాం
ధేను వత్సప్రాణాపహారిణాం । ౬౭ ॥ భవంతం వై మహాఘోరాం సాటవీ
నేష్యామ్యద్య వై । ఆయాహి శీఘ్రమిత్యుక్త్వా నిరాదరణతః స్థితాః ॥ ౬౮
స్వరాష్ట్రే యే ప్రకుర్వంతి దోషం స్వల్పం మహత్తరం । తత్సర్వం భూపతిం
హిత్వా నకుత్రాపి న భేదితి ॥ ౬౯ ॥ ఏవం సర్వాణి శాస్త్రాణి సమూలో
ద్యవిచారతః । ప్రేషయామాస సర్వజ్ఞో భూపతిర్ఘనదంతికం ॥ ౭౦ ॥
సమాగచ్ఛ మహారాజపుత్రాద్య విమలాశయ । విలంబో బహుధా జాతో
నాత్ర కార్యా విచారణా ॥ ౭౧ । సర్వశాస్త్రాణి వై సంత్సి శిక్షకోసిధవానతః
కింబ్రూమో ధర్మశాస్త్రజ్ఞ త్వత్తోనాన్యోస్తి శిక్షకః ॥ ౭౨ । భటానాం వచ
నం సమ్యక్ శ్రుత్వా హితం సన్నిశమ్య సః । రాజపుత్రో మహాధీరో సముద్ధాయో
త్థితే గవాన్ ॥ ౭౩ ॥ ఇతః పూర్వాహ్యపవాహ ముద్యుక్తో భటసత్తమాః ।
ఆగమిష్యామ్యహం శీఘ్రమటవీం ప్రతినిర్భయః । ౭౪ । ఇత్యుక్త్వా నిశ్చ
లో భూత్వా స్నాత్వా శుద్ధోదకే శుభే । భస్మోద్ధూళనమత్యంతం భస్మ
ధారణవిత్సుధీః ॥ ౭౫ । రుద్రాక్షమాలికాధారీ రుద్రమంత్రపరాయణః
నిత్యోనిత్యవంయథా పూర్వం మత్వా సత్వగుణాన్వితః ॥ ౭౬ । గురోః పా
దాంబుజధ్యానం కృత్వా చిత్తే మహాత్మనః । అసంఖ్యాత మహాభక్తగణా
న్నత్వా చ సత్వరం । ౭౭ । పితుస్సన్నిధిమాగత్య నమస్కృత్వా యథావిధి

తదాజ్ఞామవలంబ్యాథ నిర్యయావిశ్చలాత్మకః ॥ ౭౮ ॥ శంభో శంకరస
ర్వజ్ఞ శశిశేఖరశాశ్వత । నివారయ మహాపాపం మదీయం పరమేశ్వర ॥
౭౯ ॥ ఏవం శ్రీశంకరధ్యానం కుర్వన్గచ్ఛంతమర్భకం । గృహ్ణన్నిర్గత్య వే
గేన దృఢహస్తైరశోభనైః ॥ ౮౦ ॥ సమాయాంతం మహాధైర్యసంతం
సూనుం విలోకయన్ । అత్యాశ్చర్యేణ సంయుక్తః శ్లాఘయామాస పుత్ర
కం ॥ ౮౧ ॥ సర్వే సభాసదస్తత్ర సంస్థితాః కవిగాయకాః । పండితాః పర
తత్త్వజ్ఞాః ప్రజాస్సర్వాశ్చ బాంధవాః ॥ ౮౨ ॥ సమ్యగాలోచయామాసు
శ్చ సంతస్సర్వభావనైః । సమాగత్య స తత్పుత్ర స్సభాసంస్థం మహీపతిం ॥
౮౩ ॥ నమస్కృత్య నిరాతంకో బద్ధాంజలిపుటః స్థితః । తదా పౌరజనాస్సర్వే
పౌరాన్సపర్యాః సమాగతాః ॥ ౮౪ ॥ నిశమ్య సర్వమేతద్ధి వృత్తాంతం రా
ట్సుతస్య వై । సర్వ్యాకులా బభూవుస్తే సర్వవ్యాపారవర్జితాః ॥ ౮౫ ॥
అన్యోన్యస్యం చుక్రుశుశ్చైవ జల్పంతశ్చలితాశయాః । హా హా మహీ
శపుత్రోఽయం శౌర్యవంతం మహామతిం ॥ ౮౬ ॥ ధైర్యగాంభీర్యచాతుర్య
సౌందర్యాదిగుణాన్వితం । సూనుం నిరర్థకం ఛేత్తుం సత్సార్థం సుప్రయో
జకం ॥ ౮౭ ॥ హంతుమాజ్ఞాపయాంశ్చేతి కేచిజ్జగురనిందితం । అత్యంత
కఠినో భూత్వా చోళరాజోఽయమర్భకం ॥ ౮౮ ॥ సాక్షాదాత్మజమేనం వై
శిరశ్ఛేత్తుం మనో దధే । ఏతాదృశం నిర్దయాళుం యత్ర కుత్రాపి భూ
తలే ॥ ౮౯ ॥ న విద్మో వయమత్యస్యే ప్రపోమస్తే సారమాధికాః । కే
చిజ్జగదిరే పుత్ర హంతుం స్వపురే స్థితిః ॥ ౯౦ ॥ నోచితా ఖలు చాస్మాకమి
తి చింతానశాననాః । సమస్తానాం చ మోహకానాం పుత్రమోహో హా మ
హాత్త్రః ॥ ౯౧ ॥ ఏతాదృశం పుత్రమోహం హిత్వా నిశ్చలతామగాత్
మాతాపిత్రో లోకసూనోః శిరశ్ఛిత్వా నిరాకులః ॥ ౯౨ ॥ కథం స్థాస్యతి
భూలోకే నిశ్చలత్వేన భూపతిః రథ్యాయాం రథనిఘోషభయతో ధేను
పుత్రికా ॥ ౯౩ ॥ సమాగత్య రథాంగాద్యై నిహతః ప్రాణముత్సృజత్ ।
అనేన రాజపుత్రేణ కింకృతం దుష్కృతం మహత్ ॥ ౯౪ ॥ అవశ్యమనుభో
క్తవ్యం కృతం కర్మ శుభాశుభం । ఇత్యన్యోన్యం ప్రజల్పంత స్సంస్థితాస్స
కలాజనాః ॥ ౯౫ ॥ వృద్ధాః ప్రాహురయం పుత్రో బుద్ధిమాన్ పిప్రాక్త
నాత్ । కర్మణశ్చోదితో భూత్వా రథమద్రావయత్పురే ॥ ౯౬ ॥ త

స్మాద్దైవస్యాపరాధేన నిహతా ధేనువత్సకా । ఏతత్పాపోపశాంత్యర్థం
స్వాపరాధప్రశాంతయే ॥ ౯౭ ॥ స్వకుమారమపి ప్రాజ్ఞ శ్శిరశ్ఛేత్తుం సము
ద్యయౌ । నోచేన్నిరర్థకం పుత్రం కథం ఛేత్తుం సముద్యతః ॥ ౯౮ ॥ అ
హోహో ధర్మోన్నతమా బుద్ధి రహోహో కీర్తి రుపార్జితా । అహోహో బుద్ధేశ్చ
కౌశల్య మహో౽సి మహాత్మతః ॥ ౯౯ ॥ ఇతి సర్వే ప్రశంసుస్తం చోళ
రాజం మహీపతిం । తత్పుత్రమపి ధీమంతం స్వాపరాధవిచింతకం ॥ ౧౦౦
ఏవం నిశ్చలవృత్యా వై స్వశిరశ్ఛేత్తుముత్సుకం । మృత్యుంజయో మ
హాదేవః కిమర్థం న ప్రసీదతి ॥ ౧౦౧ ॥ శిరశ్ఛేదనకాలే వై సంప్రాప్తే సా
ధుమాగళతః । ఉపాయాంతరమాలోచ్య ప్రాణసంరక్షకో నహి ॥ ౧౦౨
రాజాజ్ఞాభంగకర్తౄణాం మహదంహోహో భవేదితి । నిశ్చిత్యైష ధర్మశా
స్త్రానుసారేణ స్వపసదనః ॥ ౧౦౩ ॥ స్వశిరశ్ఛేదనే నిశ్చలాత్మా భూద
చిరాదయం । హాహా లోకత్రయేప్యేవం సాహసీ నాస్తి సత్యతః ॥ ౧౦౪ ॥
ధీదమేసం రాజపుత్రం కృపాళుశ్శంకరో మహాన్ । సంరక్షకో భవేత్సత్యం
నాత్ర కార్యావిచారణా ॥ ౧౦౫ ॥ ఏవం బహుప్రకారేణ సంస్తువంతో మ
హాజనాః । శంభో శివశివేత్యాహు శ్శశ్వత్కరుణయా సహ ॥ ౧౦౬ ॥ ఏ
వం సర్వేషు పశ్యత్సు బాలో౽యం రాజపుత్రకః । అసంఖ్యాతమహాభక్తగ
ణాన్నత్వా సుపుత్రకః ॥ ౧౦౭ ॥ భటానాహ మహీశాజ్ఞాం కురుధ్వం శ్రద్ధ
యాన్వితాః । భో భటా అతివిళంబో౽త్ర న కార్యో నిశ్చలాత్మకాః ॥ ౧౦౮ ॥
మచ్ఛిరశ్ఛేదనం కృత్వా భవంతో భూపతిం ప్రతి । విజ్ఞాపయంత్విదం సర్వం
కిమర్థం వ్యర్థచింతనా ॥ ౧౦౯ ॥ ఇతి వాదిన మన్యోన్యం నిశ్చలాత్మానమీ
క్ష్యతే । దుఃఖాక్రాంతహృదో భూత్వా రాజాజ్ఞాభయతస్తదా ॥ ౧౧౦
కోశాత్ఖడ్గం సముద్ధృత్య తత్‌క్షణే క్రూరవృత్తితః । చిక్షిపుస్తే నిరాత్మ
శ్యా భటాః పుత్రస్య భూపతేః ॥ ౧౧౧ ॥ ఖడ్గధారా కంఠదేశా త్కుంఠి
తాకుధరాదివ । పునశ్ఛేత్తుం సముద్యుక్తే కంఠం రాజ్ఞస్సుతస్య వై ॥
౧౧౨ ॥ తత్‌క్షణాదేవ శ్రీకంఠ శ్శంకరశ్చంద్రశేఖరః । ఉమయా సహి
తో దేవో వృషభేశ్వరవాహనః ॥ ౧౧౩ ॥ అనేకప్రమథైర్యుక్తో హరి
బ్రహ్మేంద్రసేవితః । అంబరాచ్ఛంబరారాతి కుంభినీధరశంబభృత్ ॥ ౧౧౪
డింభకం రక్షణార్థం హి కుంభిన్యాం సంప్రభవాదరాత్ । ఆవిర్బభూవ స

ర్నాత్మాశరోద్వమర్యాదవిక్రమః ॥ ౧౧౫ ॥ నిర్వాణసుఖదశ్శ్రీమాన్ శా
ర్వరీకరభూషణః । సర్వాశ్రితసురారాతి గర్వాపహారణోహరః ॥ ౧౧౬
తంభూతేశం మహాత్మానందృష్ట్వారాజా చతత్సుతః । నమస్కృత్య మ
హాదేవం శంకరంలోకశంకరం ।౧౧౬ । స్తోత్రంచక్రతురవ్యక్తం సుభగం
శోభనాకృతిం । మహేశ్వరంమహాదేవం కోటిసూర్యప్రభంహరం ।౧౧౭
వందారుజనమందారం కుందేందుస్ఫటికప్రభం । బృందారకమహాబృంద
నందితంచంద్రశేఖరం ॥ ౧౧౯ ॥ అంబుజాసనాచ్యుతాది దేవవంద్యశం
కర శూరదానవాద్రిపాటనోల్లసత్పవేశివ । పంచవక్త్రపార్వతీశ పాహి
మాంకృపానిధే । ఫాలలోచనార్కకోటి భాసురాసురార్చిత ॥ ౧౨౦ ॥
దేవదేవదివ్యరూప దేవదానవార్చిత । శ్రీశసాయకార్యసోమరుచంద్ర
సూర్యాగ్నిలోచన । కాలకాలకాలకంఠ కామితార్థదాయక । భ్రాజమా
నభూషితాంగ పాహినాగికీశ్వర ॥ ౧౨౧ ॥ ఏవంబహుప్రకారేణ స్తూ
యమానాకృతాంజలీ, రాజానంరాజపుత్రంచ సమీక్ష్యగిరిజాధిపః ౧౨౨
సంభావ్యశార్వరీశోరు శేఖరఃప్రాహసస్మితః। భోచోళభూపతే తేచ పుత్ర
స్యాస్యమహౌజసః ॥ ౧౨౩ ॥ ధైర్యంచసాహసంచైవ తథాభక్తింక్రియా
న్వితాం । అదృష్టపూర్వాం దృష్ట్వాద్య సంతుష్టోస్మిమహీపతే ॥ ౧౨౪ ॥
ఆగచ్ఛంతుభవంతోద్యకైలాసమతిపావనం । తేగురుఃపత్నీపుత్రాద్యా
శ్చేమస్త్వత్సయాసహ ॥ ౧౨౫ ॥ ఇత్యుక్త్వానీయదివ్యంవై విమానం
సద్గణాంచితం ఏతానారోప్యసహసా తస్మిన్సద్భక్తిసంయుతాన్ ॥ ౧౨౬
కైలాసంసుజనావాసం మహోల్లాసంసుతేజసాం । నివేశయామాసదే
వో నిఖిలార్థప్రదాయకః ॥ ౧౨౭ ॥ ఇతి శ్రీ చెన్నబసవపురాణే రే
ణుకాగస్త్యసంవాదే చోళమహీపాలవర్ణనంనామాష్టావింశోఽధ్యాయః

శ్రీశివాయనమః

చెన్నబసవపురాణం

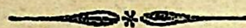
(ఏకోనవింశాఽధ్యాయప్రారంభః)

రేణుకః ॥ చోళేశ్వర ఇత్యుత్కృష్టా భక్తసంఘా మహత్తరాః ।
యాయంవిమర్శనంకృత్వా మత్త్వాసంశయమయంత్వహో ॥ ౧ ॥ భవంతో
త్రాహ్యాయతో వా నోచేత్త్రిగమిష్యథ । నవేద్మ్యహంమహాభాగా రౌ
ద్రసత్త్వంమహత్తరాః ॥ ౨ ॥ ఇతివాదిని వాచాలే జంగమేకుటిలాకృతౌ ।
సమ్యగ్విచారయామాసు స్సర్వభక్తగణాస్తదా ॥ ౩ ॥ జంగమః ॥ అత్రా
గచ్ఛతిసాసాధ్వీ యదిమాంభవతాంపురః । తాడయత్యేవసందేహో
నాసత్యంప్రవదామ్యహం ॥ ౪ ॥ ఏవముక్తేతదా ప్రాహు స్సర్వభక్తగ
ణాస్తథా । ఇదంచిత్రమనేనోక్తం సాభక్తంనహ్యసూయతి ॥ ౫ ॥ శివ
భక్తంమహాదేవ సమంమత్వామహోత్సుకాత్ । సంపూజ్య శ్రద్ధయా
నిత్య మశేషార్థంప్రదాస్యతి ॥ ౬ ॥ కిమర్థంబిభ్యసిభవాన్ తదర్థం
జంగమోత్తమ। సావధూస్త్వాంకింకరోతి వయంతే ప్రాణరక్షకాః ॥ ౭ ॥ ఇ
తిసమ్యగ్దృఢీకృత్య జంగమంతంగణేశ్వరాః । కేచిద్విచారయామాసు స్త్రా
మానయితుమంగనాం ॥ ౮ ॥ కేచిద్గత్వాహుర్మహాభక్తి వర్ధనీంసు
దృఢవ్రతాం । మహిమాఖ్యానూయితు మశక్తావయమేవహి ॥ ౯ ॥
గత్వాతద్గృహమద్యైవ పృచ్ఛామస్వచ్ఛభావనాం । రౌద్రసత్త్వంజంగ
మార్థం కాభీరస్మాకమత్రవై ॥ ౧౦ ॥ తథేతినవ్యేసంభూయ జంగ
మంకపటాకృతిం । గృహీత్వాసహసా జగ్ము ర్మందిరంసుందరంమహత్
౧౧ ॥ సమాగతాన్ జంగమాన్వై సముద్వీక్ష్యముదాసతీ । అర్ఘ్యపా
ద్యాదివిధిభి స్సమభ్యర్చ్య యథావిధి ॥ ౧౨ ॥ సుఖాసనేషుసంస్థాన్ తాన్
ప్రణనామముహుర్ముహుః ఏవంసంపూజ్యమానాంస్తాన్ రౌద్రసత్త్వం
గణేశ్వరాః ॥ ౧౩ ॥ ప్రాహుర్భోః ప్రమదేసాధ్వి కిమర్థంజంగమోత్త
మం । దత్వాస్యసంతాడితవతీ కిమర్థంవదసువ్రతే ॥ ౧౪ ॥ తేభక్తిభావనా
దయాశ్చనతస్యవిమలస్యచ । అయోగ్యమేతద్వైకర్మ జంగమస్యహితా

జనం ॥ ౧౫ ॥ శృణ్వంతి యది భక్తౌఘాః హసంతి చ పదే పదే । అన్యేన కే
నాపి కృతం కిం కుర్మో యది భామినీ ॥ ౧౬ ॥ ఇతి సర్వేషు భక్తేషు గదత్సు
వరభామినీ । రౌద్రసత్త్రీ తదా ప్రాహ భక్తౌఘాన్ ప్రతి సాంప్రతం ॥ ౧౭ ॥
భవంతో హ్యత్ర వై శృణ్వంతు భాషణం మామకం త్విదం । సదా మచ్ఛీలసంప
త్తిం సదా మద్వ్రతిముత్తమం ॥ ౧౮ ॥ మత్వా పునః పునర్మాం వై కిమర్థం
జల్పథ భాసఘాః । మామకీయాపరాధం వై తస్య శ్రీజంగమస్య చ । ౧౯ ॥
అపరాధం ద్వయం చైవ విచార్యాశు ప్రజల్పథ । ఆవయోరుభయోర్మధ్యే
యో భవేదపరాధకృత్ ॥ ౨౦ ॥ స భవేచ్ఛిక్షణీయో హి నాత్ర కార్యా వి
చారణా । నిర్నిమిత్తం భక్తమేనం కిమర్థం తాడయామ్యహం ॥ ౨౧ ॥
సభాయాం భవతామగ్రే కిమిత్యుక్తమసేనైవ । సత్యం వాసత్యమశ్రావ్యం
న జానే సద్గణేశ్వరాః ॥ ౨౨ ॥ మత్పురః కిమితి ప్రాహ జంగమశ్శైవలాంఛ
నః । తచ్ఛ్రుత్వాయామయమద్యైవ మాం వై శిక్షితుమర్హథ ॥ ౨౩ ॥
జంగమః ॥ ఇత్యుచ్యమానాం తాం వీక్ష్య హారేణారాధనాచ్యుత । ఏవంవ
దన్ రౌద్రసత్త్రి కిమిత్యుక్త్వా మ్మయాద్యపైః ॥ ౨౪ ॥ విజ్ఞాపయాశు భక్త్యాత్వ
మేతాస్స్వతిసుభాషిణి । తవ ఏవ మాం శిక్షయంతు యుక్తాయుక్తవిమర్శ
కాః ॥ ౨౫ ॥ ఇత్యుచ్యమానం తం జంగమేశం దర్వ్యా పునః పునః । తాడ
యామాస సర్వేషాం పురశ్శివశివేతి చ ॥ ౨౬ ॥ ఏవం వై తాడ్యమానోపి
విష్ణోర్నామానసి నోద్ఘృతి । సా రౌద్రసత్త్రీ దర్వ్యా తం పునః పునరతాడయత్
౨౭ ॥ ఏవం వై నావదేత్యుక్త్వా జంగమం త్వనుగామినీ । సంవీక్ష్య భక్త
సంఘాస్తే తే కించిదపి నాబ్రువన్ ॥ ౧౮ ॥ మహేశ్వరో దేవగణైస్సమే
తో మహాకృపాంచుహ్యాయహిం ప్రథన్వా । ఆవిర్బభూవార్యమకోటితే
జాస్తస్యైతదా రౌద్రసతీతి నామ్న్యాః ॥ ౨౯ ॥ తం చేన విరోశం జగతాం వరిష్ఠం
బ్రహ్మాదిదేవార్చితపాదయుగ్మం సితోత్సవం శంకరమద్వితీయం ననామ
మూర్ధ్నా నలినాయతాక్షీ ॥ ౩౦ ॥ ఏవంవిధం శంభుమనంతమవ్యయం సవీ
క్ష్య సర్వే సుధియోగణేశ్వరాః । ప్రణేమురత్యాదరతః ప్రకంపితాః ప్రబద్ధ
హస్తాంజలయో నితాంతం ॥ ౩౧ ॥ తదా న సర్వేషు పశ్యత్సు విమానం దివ్య
ముత్తమం । అంబరాదచలాయాం వై సత్వరం సముపాయయౌ ॥ ౩౨ ॥
దివ్యవిమానే తాం రౌద్రసతీం మహేశ్వశంకరః । కైలాససుజనావాసం

త్రావినేశయదచ్యుతం ॥ ౩౩ ॥ ఇతి శ్రీమచ్చన్నబసవపురాణే రేణుకాగస్త్య
సంవాదే రౌద్రసక్తి మహిమానువర్ణనం నామైకోనత్రింశో౽ధ్యాయః ॥

శ్రీశివాయనమః

చన్నబసవపురాణం.

—(త్రింశాధ్యాయప్రారంభః)—

రేణుకః ॥ ఏవంవదత్సు భక్తేషు తేభ్యశ్చైకో మహత్తరః । సము
ద్ధాయ మహాభక్త చర్యాంవక్తుముపక్రమే ॥ ౧ ॥ ఆసీత్పూర్వంప్రవిమల
మతిః కశ్చిదుద్దామకీర్తి । శ్శైవీనిత్యంశశిధర మహాభక్తపూజానుషక్తః
౨ ॥ తత్పాదాబ్జప్రవిమల లసత్తీర్థసాదానుషక్తో రమ్యోల్లాసోరజతగి
రిశే రక్కసిబ్రహ్మనామా ॥ ౩ ॥ సదాశివధ్యానపరస్యతస్య శ్రీరక్కసిబ
హ్మసునామకస్య । మాహాత్మ్యమాఖ్యాతుమశక్తిమానహం తథాపికించి
త్కమపీహవచ్మి ॥ ౪ ॥ నిత్యంశివార్చనోత్సుక్యః శివభక్తార్చనే తథా
పంచాహ్నికంగృహేస్వీయె జంగమాన్భక్తభోజనైః ॥ ౪ ॥ యథా
సుఖంభోజయిత్వా యత్రకుత్రనగచ్ఛథ । అత్రైవమద్గృహేయూయం
స్థాతవ్యాజంగమోత్తమాః ॥ ౫ ॥ భోజ్యాన్నపానవసనద్రవ్యైరచ్ఛా
నైరహం । తోషయామిమహాదేవ తృప్తయేభవతామిహ ॥ ౬ ॥ భ
వంతస్తృప్యథయది శ్రీశైలేశఃప్రతుష్యతి । తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన మ
ద్గృహాన్ననివర్తథ ॥ ౭ ॥ ఇతిప్రమోదతోభక్తాన్ పాదసంవాహనాదిభిః
సమస్కృత్యనిదానేన శపథఃక్రియతేముహుః ॥ ౮ ॥ యేయేగచ్ఛంతితద్గే

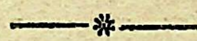
హాం తేసర్వేతత్రసంస్థితాః ।నకోఽపిబహిరాయాతి రాక్షసబ్రహ్మవేశ్మతః॥
౯ ॥ అత్యంతసుఖతశ్శంభు భక్తాస్తత్రైవసంస్థితాః । ౧౦ ॥ భిక్షార్థం
వాస్వభార్యార్థం పుత్రార్థంధనమార్జితుం । ౧౦ । బహిర్నాయాం
తిభక్తాస్తు శ్రీకంఠస్యమహాజనః । బాహ్యప్రపంచకంసర్వం పరిత్యజ్య
యథావిధి ॥ ౧౧ । నిత్యంపూజాదికంసర్వం రాక్షసబ్రహ్మనామతః ।
సంగృహ్యసుఖినోభూత్వా సర్వకార్యాణిసంత్యజుః । ౧౨॥ నిత్యానందమ
యాస్సర్వే నిత్యలింగార్చనోత్సుకాః । భూత్వాశివమహాదేవే త్య
చ్ఛరంతోనిరంతరం ॥ ౧౩ ॥ ఏతత్సర్వంపౌరజనా శ్చేతరాశ్చాతిపామ
రాః । సర్వేవిచారయామాసు ర్వీక్ష్యకృత్యంమహత్తరం ॥ ౧౪ ॥ యే
యేచేచ్ఛంతిసద్భక్తా రాక్షసబ్రహ్మమందిరం । తేబహిర్నానుగచ్ఛంతి
కించిత్రమితిచాబ్రువన్ ॥ ౧౫ ॥ రాక్షసోఽయంకామరూపో మానవాకా
రముద్వహన్ । శివభక్తోహమిత్యుక్త్వా శివభక్తాంత్సమాహ్వయన్ ।
౧౬ ॥ అంతర్గృహంసమావేశ్య సర్వాన్భక్షితవానితి । మన్యామహేన
చేదేకో హ్యతో బాహ్యంనయాత్యహో ॥ ౧౭ । ఏవంసంశయచిత్తా
నాం సందేహంఛేత్తుమీశ్వరః । జంగమాకృతిమావాహ్య తస్యమందిర
మాయయౌ ॥ ౧౮ । మాహేశ్వరాకారధరో మహాత్మామదోద్ధతానే
కమదప్రహర్తా । మారారినామోచ్చరణైకమానసో మందంసమభ్యాగ
మదంతికాంతికః । ౧౯ । సాక్షాన్మదనసద్రూపీ సామోదోసాత్వికోమలః
భస్మాంచితమహాఫాలతలోరుద్రాక్షమాల్యవాన్ ॥ ౨౦ ॥ సూక్ష్మాం
శుకాచ్ఛాదితదివ్యదేహో శూలీశివధ్యానపరోయువామహాన్ । భ
వ్యాత్మకోభావభవారిపూజకో భద్రాకృతిర్భాసురలింగధారీ॥ ౨౧ ॥ వ
క్షోల్లసల్లింగసుపేటికస్సంత్సమాయయాశంకరశంకరేతి । నీలాంబరాం
చన్నిజమధ్యభాగ స్తదంతరేప్రచ్ఛురితాసిధేనుకః ॥ ౨౨ ॥ విశేషశైవీవి
లసత్సుపాదుకో వరాక్షమాలాంచితసవ్యహస్తః । శ్రీచందనోల్లేపితదివ్య
దేహస్సుకాంతిమానాగతవాంస్తదంతికం ॥ ౨౩ ॥ తాంబూలచర్వీదరహాస
వక్త్ర స్సదాశివధ్యానపరఃపవిత్రః । సమాయయాసాత్వికవేషధారీ శ్రీ
రాక్షసబ్రహ్మ సునామమందిరం ॥ ౨౪ ॥ సమాగతంమహాత్మానం దృ
ష్ట్వాభక్తిక్రియాదిభిః । నమస్కృత్వాతివేగేన రాక్షసబ్రహ్మనామకః ।

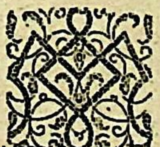
౨౫ । సమస్తరాజోపచారైస్సమభ్యర్చ్యపురస్థితం । ఏతాదృశంమహా
త్మానం భక్తిసంయుక్తమానసం ॥ ౨౬ ॥ రాక్షసబ్రహ్మనామాన ము
వాచవికటాకృతిః । భోరాక్షసబ్రహ్మనామ నామకప్రకటాకృతే ।
౨౭ । భూమండలేభవత్తుల్యో నాస్తిసద్భక్తివర్ధనః । ధైర్యేణసహ
సేనాపి సకలైస్సద్గుణైరపి ॥ ౨౮ ॥ కారుణ్యధనధాన్యాద్యైస్త్వత్తుల్యో
నాస్తిభూతలే । తస్మాద్భోరాక్షసబ్రహ్మనామకత్వన్మందిరేశుభే ॥ ౨౯ ।
మన్మనోరోచతేత్యంత మాజ్ఞాందేహికృపామతే । ఇత్యుచ్యమానసంతం
భక్తవర్యంశ్రీజంగమంప్రతి । ౩౦ । ఉవాచప్రాంజలిర్భూత్వా రక్షసి
బ్రహ్మనామకః । స్వామింస్త్వద్దైవాస్తునిత్యం త్వత్పూజాసక్తమానసం ॥
౩౧ ॥ మామనుగృహ్యయత్ప్రోక్తం తత్సత్యంకురుజంగమ । కించిత్కా
లమిహస్థిత్వా గచ్ఛామీత్యుచ్యసేయది । ౩౨ । నప్రేషయామికుత్రా
పి భవంతంనిశ్చలోభవ । శపథఃక్రియతామే తద్విషయేజంగమోత్త
మ ॥ ౩౩ । సత్యంవక్ష్యామిశ్రావ్యోహి భవాన్ప్రసంచారణే । ఏవము
క్తేబ్రహ్మనామ్నితదాశ్రీజంగమోవదత్ ॥ ౩౪ ॥ జంగమః । భోర
క్షసిబ్రహ్మనామన్మ దర్శనంకింప్రషీకసి । హిత్వాభవంతంకుత్రాపి నగ
మిష్యామిసువ్రత । ౩౫ । తథాపితేనిశ్చయార్థం శపథామీతిసత్యతః
భూతిం సమ్యక్సమాదాయ తత్ఫాలఫలకేదధౌ । ౩౬ । త్వాంవినాయ
త్రకుత్రాపి నగచ్ఛామీత్యుదీరయన్ । ఉషిత్వాక్షణకాలంవై తత్రైవ
పునరబ్రవీత్ ॥ ౩౭ ॥ కించిత్ప్రయోజనంమేస్తి గచ్ఛామ్యద్యైవసత్వరం
ఆజ్ఞాంమేదేహిశీఘ్రంవై సర్వేశార్చనతత్పర ॥ ౩౮ । ఇత్యుచ్య
మానంతంజంగమేశంప్రాహక్రుధాన్వితః । మాకృథాసాహసంత్వంహి
మాదృశానాంపురస్థలే ॥ ౩౯ ॥ ప్రమాదోవాస్వభావోవా భ్రాంతిర్వా
భవతోనఘ । కాపట్యంత్వంకరోషీతి నవేద్మిత్వాంకదాచన ॥ ౪౦ ॥ అ
ద్యైవభస్మనాసాకం ప్రమాణంకృతవానసి । యత్రకుత్రాపిహిత్వాత్వాం
నగచ్ఛామీతిచోచ్చరన్ ॥ ౪౧ । ఇదానీంగంతుముద్యుక్తే కథంతువ్య
తిశంకరః । అహంకథంసహిష్యేత్వాం గమనోద్యుక్తమానసం ॥ ౪౨ ॥
సర్వంమిథ్యైవమేభాతి సత్యసంధాహిసాధవః । గమనేచ్ఛాకదామాస్తు
ప్రాణైఃకంఠగతైరపి ॥ ౪౩ ॥ అస్మాత్స్థలాత్కథంత్వాం వై విముంచా

మిమహోమతే । యదిముంచామిసద్భక్తే ర్లోపస్స్యాత్స్వవ్రతస్యచ ॥ ౪౪॥
కిమర్థమాగతోఽసిత్వం కిమర్థంతుగమిష్యసి । సర్వంకథయమేతాతస
ఘృణాఃఖలుసాధవః ॥ ౪౫॥ ఇత్యుచ్యమానంతంశ్రీమ ద్రాక్షసబ్రహ్మనామ
కం । పునరేవసువాచశ్రీ జంగమస్సకపటాకృతిః ॥ ౪౬ ॥ భోరాక్షసబ్ర
హ్మనామక స్వయంజంగమసత్తమః । స్వచ్ఛందగామినస్సత్యం సంచ
రామోదివానిశం ॥ ౪౭ ॥ నాస్మాకంభీతిరస్యాస్మాత్పురుషాద్వ్యాఘ్రతోఽపి
వా । పిశాచాద్ఘోరరూపాద్వా కఃకింమాంవైకరిష్యతి ॥ ౪౮ ॥ మహతో
రగాణాంవల్మీకే వాసఃకింనిశ్చలంభవేత్ । తథైవమాదృశానాంచ సం
స్థితిర్నిర్ధిసాల్పికే ॥ ౪౯ ॥ మాదృశానాంగుణాం త్సర్వాన్వర్ణితుంకఃక్ష
తీభవేత్ । అలంబహువిధైర్వాక్యై ర్విలంబోజాయతేమమ ॥ ౫౦ ॥ గ
చ్ఛామ్యద్యైవసహసాకిం కరిష్యసిమామిహ । పశ్యామీతిప్రయాణాభి
ముఖోభూజ్జంగమోత్తమః ॥ ౫౧ ॥ ఏవముక్త్వాప్రయాణాభి ముఖేశ్రీ
జంగమోత్తమే । రాక్షసబ్రహ్మనామాయం ప్రత్యువాచప్రహర్షితః ॥
౫౨ ॥ స్వామిన్ జంగమసర్వజ్ఞ నిగమాగమవిద్ధివరాం । సర్వశాస్త్రపురా
ణాని వేత్సిసర్వవ్రతానిచ ॥ ౫౩ ॥ కిమర్థంమాంమూర్ఖచిత్తం కరోషి
త్వంమహామతే । పాపానాంమహతాంమధ్యే వ్రతభంగోమహత్తరః ॥
౫౪ ॥ త్వత్తోవివేకీనాస్త్యన్యో త్వత్తోనాన్యోస్తిమేగురుః । మయిజీవతి
భోజంగమోత్తమక్వానుగచ్ఛసి ॥ ౫౫ ॥ నత్యజామిభవంతంవై నానా
ధర్మవిదాంవరం । ఏవంశ్రీరాక్షసబ్రహ్మ నామ్నోవాక్యంనిశమ్యసః ॥
౫౬ ॥ జంగమఃకుపితాత్మాసన్ పునఃప్రోవాచతంప్రతి ॥ జంగమః ॥ పూ
ర్వంమహేశభక్తాస్తు బహవస్సంతిధార్మికాః ॥ ౫౭ ॥ బహుధాభక్తిమా
ర్గానుసారిణోవ్రతనిశ్చలాః । నిరంతరంశివధ్యాన పరాస్సచ్చిత్సుకా
న్వితాః ॥ ౫౮ ॥ భక్తితాత్పర్యయుక్తాశ్చ భవభక్తసమర్చకాః । బహు
ధాకాయకష్టేన భక్తిముత్పాద్యవిస్తరాం ॥ ౫౯ ॥ భక్తసంఘాంస్తోష
యిత్వా ధనధాన్యైర్విశేషతః । శివసాయుజ్యమాపుర్వైషట్స్థలజ్ఞాననిశ్చ
లాః ॥ ౬౦ ॥ ఏవంబహుక్రియావంతో దృష్ట్వాభూతలవాసినః । మయా
భవత్సమానోహి జంగమప్రతిబంధకః ॥ ౬౧ ॥ నదృష్టోయత్రకుత్రా
పి నానాథర్మేష్వసువ్రత । ఇత్యుచ్యమానమాలోక్య జంగమంబహుభా

షిణాం । ౬౨ । క్రుద్ధోసౌ రాక్షసబ్రహ్మ నామకః పునరబ్రవీత్ । జాలాంతరగతః పక్షీవ క్షోత్తేషణాత్త్రో యథా ౬౩ ॥ బహిర్యాయాతితద్వ్యక్త్యం కథంగచ్ఛసిజంగమ । ఇత్యుదీరణమాత్రేణ జంగమః ప్రాహనిగ్రహాత్ । ౬౪ । సముంతంరాక్షసబ్రహ్మ నామానం ప్రతినిర్భయః । నాహంబిభేమిభవతో మృగేంద్రోశశశాబకాత్ । ౬౫ । కింబిభ్యతివదాస్మాకం రాక్షసబ్రహ్మ నామక । శార్దూలోత్యుగ్రదుర్ధర్షో బిడాలఇవబిభ్యతి । ౬౬ । తద్వైవసర్వభక్తౌఘ వస్మాంవేత్సిస్వభావతః । తవత్వజ్జనకస్యాపి నబిభేమి కదాచన । ౬౭ ॥ యథాభక్తజనాస్సర్వే భవదాజ్ఞానుసారిణః । భూత్వా భవద్గృహాద్బాహ్యం న నిరాస్యంతి తథా నహి । ౬౯ ॥ ఇహాగచ్ఛమమాగ్రేత్వం కథంమామనురోధసి । పశ్యామీతిసముద్యుక్తో భవదుద్ధాయపీఠతః ॥ ౭౦ । గంతుముద్యుక్తమేవం వై రాక్షసబ్రహ్మనామకః । ఆక్రమ్యమార్గమేతస్య కథంగచ్ఛసిగచ్ఛథ । ౭౧ । ఇత్యుక్త్వానిజబాహుభ్యాం దృఢమాలింగ్యయత్నతః । స్వయంవైసుస్థిరోభూత్వా భూమౌసంస్థితవాన్ కృధా ॥ ౭౨ । తద్బాహుమధ్యగో జంగమోత్తమః కపటాకృతిః । అదృశ్యత్వమగాచ్ఛీఘ్రమనవద్యగుణోన్నతః ॥ ౭౩ ॥ జంగమే శేమహాప్రాజ్ఞే జటిలేకపటాకృతౌ । అదృశ్యత్వంగతేతస్మిన్ రాక్షసబ్రహ్మనామకః ॥ ౭౪ । బహుచింతాపరోభూత్వా కింకరోమీత్యచింతయత్ । కిమర్థమాగతో జంగమోత్తమోమామకంగృహం ॥ సమాగత్యదృఢీకృత్యమామత్యంతంసుభాషణైః । అద్యైవాహంగమిష్యామీత్యుక్త్వాదృశ్యత్వమాప్తవాన్ ॥ ౭౬ । వ్రతభంగోద్యమేజాతః కిం వృథావ్యర్థచింతనైః । ప్రాణానహంపరిత్యజ్య వ్రతంసంరక్షయామి వై ౭౭ । ఏవంనిశ్చిత్యమనసా స్వకంఠంఛేత్తుముద్యయౌ । భస్మోద్ధూళితసర్వాంగో రుద్రాక్షాభరణైర్యుతః । ౭౮ । నిత్యక్రియాంసమాపాద్య నిశ్చలోదగ్రమానసః । ధ్యాయన్మహేశనామాని సహస్రాణిముహుర్ముహుః ॥ ౭౯ ॥ కంఠేఖడ్గంసముత్క్షిప్య ఛేత్తుముత్క్షిణవృత్తితః । సముద్యుక్తే మహాభక్తే రాక్షసబ్రహ్మనామని ॥ ౮౦ । ప్రాదురాసమహాదేవః పార్వత్యాసహశంకరః । పరమానందసందోహ భరితసుందరాకృతిః ॥ ౮౧ । కందర్పారిః కాలకంఠః కపాలీకరుణాకరః । కలుషాపహరశ్రీమాన్కాలకా

లోమహేశ్వరః ॥ ౮౨ ॥ మహాబాహుర్వాహనోధీరో మదోద్ధతమదాప
హః । ఏతాదృశంమహాత్మానం సమీక్ష్యశశిశేఖరం ॥ ౮౩ ॥ ప్రణనామ
మహాభక్త్యా రక్కసిబ్రహ్మనామకః । స్వామిన్ శంకరదేవదేవ మదనప్రధ్వం
సకాలాంతక । ప్రాలేయాచలకన్యకావర మహాదుష్పాపాటవీపావక । ప్రద్యు
మ్నాంతకపావనాచ్యుత ముఖప్రస్తూయమానావ్యయ । శ్రీకంఠాశ్రిత
చిత్తకంజ నిలయశ్రీశైలవాసావమాం ॥ ౮౪ ॥ భూతేశామలభూతి
భూషితలసద్దేహప్రతాపోజ్జ్వల । ప్రధ్వంసీకృతపాపపుంజ కరిదైత్యధ్వం
సకశ్రీకర ॥ ౮౫ ॥ నిత్యోత్సాహనిరామయ ప్రమథసత్కారుణ్యకా
మ్యాగకాద । భ్రాజత్కుండలికుండలోరగ మహాభూషావమాంసర్వదా ॥
౮౬ ॥ ఏవంసంస్తుత్యదేవేశం శంకరంలోకశంకరం । పపాతపాదయోస్త
స్య పరమేశస్యశూలినః ॥ ౮౭ ॥ ప్రణమంతంమహాభక్త్యా రాక్షసబ్ర
హ్మనామకం । సముద్ధాప్యమహేశానః ప్రాహశ్రీపతివందితః ॥ ౮౮ ॥
ప్రసన్నోస్మిమహాభక్తి భావనప్రమథోత్తమ । వరంవరయదాస్యామి
సాధ్యంవాసాధ్యమేవవా ॥ ౮౯ ॥ అనేనస్తోత్రయుగ్మేన యఃపుమాన్
స్తూయతేసదా । తస్యాభీష్టంప్రదాస్యామి నాత్రకార్యావిచారణా ॥ ౯౦
ఇత్యుచ్యమానేదేవేశే రాక్షసబ్రహ్మనామకః । ప్రత్యువాచమహాదేవ
ప్రసన్నేత్వయిశంకర । కిమసాధ్యంభవేత్స్వామిన్ వాంఛేసాన్నిధ్యమేవ
తే । తథాస్త్వితిమహాదేవః కైలాసంప్రవివేశయత్ ॥ ౯౨ ॥ ఏవంశ్రీ
రాక్షసబ్రహ్మ నామకశ్శంకరేణసహ । సబాద్యంసహసాశం కరావా
సంప్రాపబుద్ధిమాన్ ॥ ౯౩ ॥ రౌద్రసత్తీతియాప్రోక్తా సాతథైవచజంగ
మ । సంపాద్యసుజనావాసం కైలాసంప్రాపసుందరీ ॥ ౯౪ ॥ ఇతిశ్రీ
మచ్చెన్నబసవపురాణే రేణుకాగస్త్య సంవాదే రౌద్రసత్తీమహిమాను
వర్ణనం నామత్రింశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశివాయనమః

చెన్నబసవపురాణం

శ్రీసాంబశివాశాంతసత్తికథా

(ఏకత్రింశాఽధ్యాయప్రారంభః)

రేణుకః । ఆసీత్పూర్వం కమలనయనా కంబుకంఠీ కృశాంగీ కం దర్పారిప్రమథగణపత్పద్మభృంగాయమానా । సత్యోత్సాహా సకలజనసన్మాననీయా గుణాఢ్యా సర్వేశాంఘ్రిద్వయహిత మనా శాంతిసత్తీతినామ్నా ॥ ౧ ॥ ఏకదా భర్తృశుశ్రూషా పరా శాంతసతీ ముదా । భర్తురభ్యంగనోద్యుక్తే స్వయం చోద్ధాయ వేగతః ॥ ౨ ॥ శిరస్సంలిప్య తైలేన సర్వాంగాణి తథైవచ । చాణకేన చ పిష్టేన తథా చాన్యైశ్చ పిష్టకైః ॥ ౩ ॥ ఉద్వర్తనం చ కృత్వాథ స్నానార్థం మజ్జనాలయే । సమానీయ పతిం వేగాదనుమోదనపూర్వకం ॥ ౪ ॥ స్నాపయంతీ సతీ తస్య నిజాంజలిపుటేన వై జలముత్క్షేపయామాస పతిరక్షణతత్పరా ॥ ౫ ॥ ఏతచ్చిత్రం సమాలోక్య భార్యాం పప్రచ్ఛ బాలవత్ । ప్రియే కిమర్థముదకం ప్రోక్షిప్తమధునా త్వయా ॥ ౬ ॥ సర్వమాఖ్యాహి సుశ్రోణి శృణోమి త్వన్ముఖాదహం । ఇత్యుచ్యమానా సా భర్త్రా తూష్ణీంభూత్వా క్షణం స్థితా ॥ ౭ ॥ పునః పునశ్చ పప్రచ్ఛ తాం పత్నీం వై పతివ్రతాం । సాథ గ్వారమనుప్రాప్య ప్రబద్ధాంజలిసంపుటా ॥ ౮ ॥ స్వామిన్వక్ష్యామ్యహం పశ్చాద్భుక్త్వా సుస్థితాం గజ । తథాస్త్వితి పతిస్తస్యాః స్నాత్వా శుద్ధోదకైశ్శుభైః ॥ ౯ ॥ శుభ్రవస్త్రాణి చోద్ధృత్య భస్మోద్ధూళితవిగ్రహః । రుద్రాక్షమాలాభరణః పంచాక్షరమనుం జపన్ ॥ ౧౦ ॥ శివపూజాం తతః కృత్వా భుక్త్వా భక్తజనైస్సహ । సుఖాసనే సమాసీన స్సుశీలాం స్వప్రియాం తదా ॥ ౧౧ ॥ పునః పప్రచ్ఛ వృత్తాంతమానుపూర్వకమాదరాత్ । ప్రియే మత్స్నానకాలే వై జలముత్క్షేపణం కృతం ॥ ౧౨ ॥ కిమర్థమేతదిత్యుక్తే పశ్చాద్వక్ష్యామి తే ప్రసన్నం । ఇత్యుక్తం హి త్వయా సాధ్వి తదద్య వద సువ్రతే ॥ ౧౩ ॥ ఇత్యుచ్య

మానం భర్తారం ప్రాహ సాననితా పునః । శ్రోతవ్యమధునా స్వామిన్ వ
క్ష్యామ్యవహితశ్శృణు ॥ ౧౪ ॥ మత్సోదరీ మహేశాన ముద్దిశ్యోగ్రమా
నసా । మహారణ్యే మృగేంద్రాది సంకులే చ భయంకరే ॥ ౧౫ ॥ తపశ్చ
చార బహుధా చాత్యుగ్రం సత్ఫలాశ్రితం । తపోయోగాత్సముత్పన్నా
జ్వాలా స్వాంబరగామినీ ॥ ౧౬ ॥ తజ్జ్వాలాశమనార్థం తద్రక్షణార్థం కృ
పానిధే । జలముత్క్షిప్తమధునా మయా సమ్యఙ్నిశామయ ॥ ౧౭ ॥ ఇత్యు
చ్యమానాం తాం జాయామీక్ష్య తత్పతిరబ్రవీత్ । క్వ చారణ్యం మహాఘో
రం క్వ చ శైలగిరిః ప్రియే ॥ ౧౮ ॥ క్వ తపోగ్నేర్మహాజ్వాలా క్వ త్వం కమల
లోచనే । సర్వం మిథ్యైవ మే భాతి తథ్యం వక్తుమిహార్హసి ॥ ౧౯ ॥ మాం
మిథ్యావాగ్భిరాశ్వాస్య సత్యేనైవాహి భో ప్రియే । యది సత్యం విజానాసి
తదేవ కథయాద్య మే ॥ ౨౦ ॥ ఏవం భర్తుర్వచశ్శ్రుత్వా ప్రగృహ్యాపతిపద్యు
గం । ప్రత్యువాచ ప్రహస్యైనం భర్తారం ప్రతి భామినీ ॥ ౨౧ ॥ స్వామిన్
ప్రాణేశ శ్రోతవ్యం మయా యత్సమీరితం । అసత్యం న భవేత్క్వాపి స
త్యం సత్యం బ్రవీమ్యహం ॥ ౨౨ ॥ శివభక్తియుతానాం వై లింగాంగైక్య
విదాం సదా । కిమసాధ్యం భవేల్లోకత్రయే శంభుసమర్చనాత్ ॥ ౨౩ ॥
దూరతశ్శ్రవణం దూరదృష్టిశ్చ గమనం తథా సర్వం సులభమేవాస్తు ప్రసా

రేణుకః కేతనామకభక్తకథా.

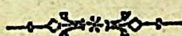
దాత్పార్వతీపతేః ॥ ౨౪ ॥ కథం చేద్వచ్మి సర్వజ్ఞ శృణు శ్రద్ధాసమన్వితః ।
పూర్వం కల్యాణపుర్యాం తు పుమానేకో మహత్తరః ॥ ౨౫ ॥ స కేతనామ
కో నిత్యం శివభక్తాంఘ్రిసేవకః । నిరంతరం ధర్మనిష్ఠో నిత్యకాయకవాన్
కృతీ ॥ ౨౬ ॥ స కేతనామా సకలేష్టదాతా సర్వేశ్వరధ్యానపరో నిరంతరం
స్వకాయకే నైవ హి శర్వభక్తాననేకధా తోషయతి ప్రమోదాత్ ॥ ౨౭ ॥
చాలనీశూర్పకండోలకారకో బహుభక్తిమాన్ । నియమేన సమాయు
క్తో నిత్యోత్సాహీ సుభక్తిమాన్ ॥ ౨౮ ॥ ఏకదా కేతనామాయం మ
హారణ్యం తు నైణవం । గత్వా ఛిత్వా వేణుకాష్ఠాన్ చాలనీశూర్పకాదికాన్
౨౯ ॥ కృత్వా వీథీషు విక్రీయ్య తల్లబ్ధం స్వత్వమన్వహం । గృహీత్వా తేన
స్వల్పేన సద్భక్తారాధకోఽభవత్ ॥ ౩౦ ॥ ఏవంగతేషు కాలేషు చైకదా కే
తనామకః । సదా శ్రీకంఠమీశానం ధ్యాత్వా మనసి నిశ్చలః ॥ ౩౧ ॥ య

యాభూమోపివిపినంనా నాద్రుమలతావృతం । చంపకాశోకపుంనాగ ఖర్జూరీవకులోద్రితం ॥ ౩౨ ॥ కురంటకోవిదారామ్ర పిచుమందద్రుమావృతం । లతాహింతాలతక్కోల తతిభిఃపరిశోభితం ॥ ౩౩॥ నికుంజపుంజై రాక్రాంతం తథా వేణుసమావృతం । పశ్యన్మదా వేణుపుంజం తన్మధ్యే సంస్థితంగురుం ॥ ౩౪ ॥ వేణుంవైచిచ్ఛినత్ కేత నామకో నిత్యకాయకః । అఖర్వశతపర్వాణ మతిస్థూలంచభాసురం ॥ ౩౫ ॥ తస్మిన్ననస లేశంభు ర్భక్తాభీష్టఫలప్రదః। తత్కేతనామకస్యోరు భక్తిమీక్షితుమాదరాత్ ॥౩౬॥ తద్వేణౌసుప్రకాశాని స్వర్ణబీజాన్యకల్పయత్ । దృష్ట్వాబీజాన్యమూల్యాని జల్ బజాఇతిసంత్యజన్ ॥ ౩౭ ॥ అన్యం గుల్మంవైణవకం దృష్ట్వా సమ్యగ్వనాంతరే । వేణుగుల్మంసమీచీన మితిమత్వాముదాతదా ॥ ౩౮ అచిచ్ఛినద్వేణుగుల్మ మసిధారేణసాహసీ । తేనాసినా వేణుగుల్మం ప్రపాతంపతితంభువి ॥ ౩౯ ॥ తన్మధ్యసంస్థితఃకశ్చి న్మహామోగీమహేశ్వరం । ధ్యాయంస్తపశ్చచారాతి దీర్ఘకాలంమహత్తరం ॥ ౪౦ ॥ సమునిర్వేణుగుల్మేన సాకంభూమావపతద్భువి। మహాదేవమహేశానే త్యసూన్ తత్యాజతత్క్షణే ॥ ౪౧ ॥ శివంస్మరంతంతంప్రాణాను త్సృజంతంమహామునిం । బహిరానీయకేతాఖ్యో బహుధావిస్మయాకులః ॥ ౪౨ ॥ పశ్యన్ బహుప్రకారేణ విలలాపముహుర్ముహుః । శంభోశంకరదేవేశ రక్షరక్షేతి చోచ్చరన్ ॥ ౪౩ ॥ అహాపాపతమోభూత్వా కథంస్థాస్యామిభూతలే। కింకరోమిక్వగచ్ఛామి కఃపుమాన్మాంసముద్ధరేత్॥ ౪౪ ॥ కిమర్థంప్రాతరుత్థాయ ఘోరంవిపినమాగతః । ఆగతోప్యత్రిలోభేన గుల్మంఛిద్మిహివైణవం ॥ ౪౫ ॥ నావిమృశ్యాతివేగేన కిమర్థంఛిద్మివైణవం । ఏతద్గుల్మనిమిత్తేన నిహతోమునిసత్తమః ॥ ౪౬ ॥ లోభాత్క్రోధోభవత్యేవ క్రోధాద్రోహసముద్భవః। ద్రోహేణనరకప్రాప్తి ర్భవేన్నాత్రవిచారణా॥ ౪౭ ॥ ఇతిచింతాపరోభూత్వా కేతాఖ్యోత్యంతబుద్ధిమాన్ । పపాతభువి సంతప్త చిత్తశ్శివశివేతిచ ॥ ౪౮ ॥ తత్రకళ్యాణనగరే కేతాఖ్యస్యమహామతేః । పత్నీపరమధర్మాత్మా గణార్చనపరాసతీ ॥ ౪౯ ॥ అలంకృత్యగృహాంస్వీయ మర్చనోత్సాహికీతథా । శుశ్రావార్తధ్వనింఘోరం । శివప్రోచ్చారణపూర్వకం ॥ ౫౦ ॥ స్వదేశికోపదేశేన స్వానుభూత్యాచతత్సతీ ।

దూరతశ్శ్రవణాన్మౌని నిధనంచానుపూర్వకం । ౫౨ ॥ దూరజ్ఞానాచ్చవి
జ్ఞాయ దుస్సాహ్యం దుఃఖమాపసా । కవాటబంధనంకృత్వా వేశ్మతఃక్లిష్ట
మానసా ॥ ౫౩ ॥ పతిముద్దిశ్యగచ్ఛంతీ దుఃఖాకులితమానసా । ప్రవి
శ్యగహనంఘోరం చోరవ్యాఘ్రభయాకులం ॥ ౫౪ ॥ నానాపక్షిగణా
కీర్ణం నానాద్రుమలతావృతం । ఖచుంబద్వృక్షసంఘాతై ర్వేణుభిశ్చస
మావృతం । ౫౫ ॥ ఏకాకినీనిర్భయాచ మున్యర్థమతిదుఃఖినం । పతిం
విలోక్యసానారీ పరమానందదాయినీ ॥ ౫౬ ॥ నమశ్చకారబహుధా
ప్రబద్ధాంజలిసంపుటా । అతిభక్తిసమాయుక్తా హాశివేత్యనువాదినీం ॥ ౫౭
పురస్థ్సితాంభక్తినమ్రాం పుణ్యశీలాంపతివ్రతాం । ఏతాదృశీంసతీందృ
ష్ట్వా హిత్వాదుఃఖంబభాషతాం । ౫౮ । కేతాఖ్యః । బాలేకిమర్థ
మటవీం మహాసత్వసమన్వితాం । ఏకాకినీసమాయాతా విచిత్రంజాయ
తేమమ । ౫౯ । యేచకేచనదుర్మార్గ వర్తినస్త్వాంమహాపథి । పాతయా
మాసురబలే కింమాంప్రతిముదావద ॥ ౬౦ ॥ గణార్చనస్యకాలోయ
మతీతఇతివాసఖే । అదృష్ట్వాయుత్కృతంపాపం మయాదుర్మార్గవర్తినా
౬౧ । యేనకేనాపివాశ్రుత్వా భవతీసముపాగతా । సర్వమాఖ్యాహిమే
బాలేశ్రుణోమిసుఖతస్తవ ॥ ౬౨ ॥ ఇతిభర్తుర్వచశ్శ్రుత్వానత్వాబద్ధాంజ
లిఃపురః । స్థిత్వాభర్తారముద్దిశ్య ప్రాహసావనితాతదా ॥ ౬౩ ॥ భా
ర్యా । భవంతంబహుధాదుఃఖ పరిశ్రాంతంభయాన్వితం । హిత్వాత్రా
హంవిశేషేణ స్థాతుంమేనప్రయోజనం ॥ ౬౪ ॥ ఇతిమత్వాద్రష్టుకామా
భవత్సంనిధిమాగతా । ఇతిభార్యావచశ్శ్రుత్వా కేతాఖ్యఃపునరబ్రవీత్
౬౫ ॥ బాలేకథంమహారణ్యే నిర్మనుష్యేభయంకరే । ఏకాకినోమమా
త్యంతం దుఃఖప్రాప్తిశ్శ్రుతాత్వయా । ౬౬ । భార్యా । భోభోప్రియతమ
శ్రీమన్ భవత్కృత్యమనౌత్సుకం । మునేశ్చమరణంజ్ఞాత్వా త్వత్ప్రసా
దాదిహాగతా ॥ ౬౭ ॥ ఇతితద్వచనంశ్రుత్వా దూరశ్రవణదర్శనం । అ
హోహాచిత్రమహోహాజ్ఞానం దేవానామపిదుర్లభం । ౬౮ ॥ కథంసం
ప్రాప్తిరభవ చ్చేతస్యాఃప్రమదామణేః । ప్రభావమాశ్చర్యయుక్త మితి
కేతాహ్వయస్మరన్ ॥ ౬౯ ॥ అహోహాసద్గురుణాలబ్ధ మేతత్ జ్ఞానంమహత్త
రం అనయాసహవిశ్వాసో మమసానుఫలప్రదః ॥ ౭౦ ॥ ఇతిసస్మృత్యచార్యా

థ తూష్ణీంభూత్వాక్షణంతతః । పత్నీంవిచారయామాస విశేషజ్ఞానసం
యుతాం ॥ ౭౧ ॥ భోభోః కమలపత్రాక్షి మామకంపాపముల్బణం । కే
నోపాయేనశామ్యేత తదాఖ్యాహిమహామతే ॥ ౭౨ ॥ లోకాపవాదతః
పాప వశతశ్చకథంప్రియే । దూరోభవామిసంబద్ధే త్వయాజ్ఞాతంనహిప్రి
యే ॥ ౭౩ ॥ ఏవంపతివచశ్శ్రుత్వా పునరాహతదంగనా । స్వామిన్భవద్భి
రజ్ఞాతం నహితేవక్తుముత్తమా ॥ ౭౪ ॥ తథాపికించిద్వక్ష్యామి యదుక్తం
శాస్త్రవాదిభిః। ప్రమాదాద్యత్కృతంపాపం ప్రాణత్యాగాద్వినశ్యతి ॥ ౭౫
నాన్యథేతిజగుస్సర్వే విద్వాంసో వేదపారగాః । తస్మాత్కింవచ్మిసర్వజ్ఞ సా
రంవేత్సిహిసత్వతః ॥ ౭౬ ॥ మునిశ్రేష్ఠోయమతులో నిరాహారోదివాని
శం । సాక్షాచ్ఛంకరపాదాబ్జ సంసక్తామలమానసః ॥ ౭౭ ॥ ఏతాదృశం
మునివరం హత్వాపాపోపశాంతయే । ఉపాయంనాత్రపశ్యామి మామ
కప్రాణతఃపరం ॥ ౭౮ ॥ ఇతినిశ్చలసద్వృత్తే భర్తుశ్చిత్తంనిరీక్ష్యసా
పత్యుఃపూర్వంమదీయాసూన్త్యజామీతిదృఢవ్రతా ॥ ౭౯ ॥ భర్తుర్హ
స్తగతంఖడ్గం సమాదాయాతివేగతః । స్వశిరశ్ఛేత్తుముద్యుక్తాం తస్యాం
శ్రీశంకరోవ్యయః ॥ ౮౦ ॥ పార్వత్యాసహితశ్శర్వః సర్వాతీతఃకళానిధిః ।
కాలకాలఃకృపాసింధుః కపాలీకలుషాపహః ॥ ౮౧ ॥ వృషధ్వజోవృషా
ధీశ వాహనోవిశ్వపావనః । మన్మథాకారసంహర్తా మధుసూదనవందితః
౮౨ ॥ ప్రాదుర్బభూవసహసా భక్తసంరక్షణోత్సుకః । అశేషదేవతా
రాధ్య చరణశ్చంద్రశేఖరః ॥ ౮౩ ॥ ఏతాదృశంమహాదేవం భక్తాను
గ్రహతత్పరం । సమీక్ష్యసహసోద్ధాయ ప్రణమ్యశిరసాతదా ॥ ౮౪ ॥
స్తోత్రంచకారబహుధా సురాసురనమస్కృతం । మహేశంశేషకోటీరం
మారారింమహిమోజ్జ్వలం ॥ ౮౫ ॥ రాజరాజసఖామరార్చిత రమ్యపా
దసరోరుహ । శ్రీధరార్చితచిత్తజాంతక చంద్రశేఖరశంకర । ధ్యానగ
మ్యమహేశదేవ దురాత్మనాంబహుదుఃఖద । ప్రాంశుపాండురదేహపా
లయ పార్వతీశపరాత్పర ॥ ౮౬ ॥ వ్యాఘ్రచర్మసుచేలవాసుకి కుండలీ
శ్వరకుండల । శ్రితజనాఘవినాశగిరిజా చిత్తపంకజభాస్కర । భారతీ
శ్వరపద్మనాభవిమృగ్యమానశిరఃపద । భ్రాజదగ్నిరవీందులోచనభక్త
చందనపాహిమాం ॥ ౮౭ ॥ ఏవంస్తోత్రైరనేకైస్తం స్తుత్వాశంభుముఖా

పతిం । ప్రణనామ స కేతాఖ్యో కారుణ్యామృతసాగరం ॥ ౮౮ ॥ ప్రణమం
తం భక్తిమంతం కేతాఖ్యం తం మహేశ్వరః । ఉద్ధృత్యాశ్వాస్య భో కేత
నామన్ సద్భక్తివర్ధన ॥ ౮౯ ॥ తే భక్త్యా దృఢశక్త్యా చ పత్న్యాశ్చ ప్ర
మదామణేః । సంతుష్టోఽస్మి సదానంద మయం కైలాసముద్భుతం ॥ ౯౦ ॥
ఆగచ్ఛ స్వధునేత్యుక్త్వా విమానే పుష్పశోభనే । గతప్రాణం మునివరం పు
నః ప్రాణిసమం గనాం ॥ ౯౧ ॥ కేతాఖ్యం చ సమావేశ్య తైస్సాకం స్వయ
మప్యహో । కైలాసమాయయౌ శీఘ్రం కాలకంఠకపాలభృత్ ॥ ౯౨
ఏవం తు దూరశ్రవణం దేశికస్య కృపాబలాత్ । సులభ్యమేవ భవతి నాత్ర
కార్యా విచారణా ॥ ౯౩ ॥ పునర్వై దూరదృష్టేశ్చ ప్రభావం కథయామ్యహం
శ్రుణు స్వామిన్ విశేషేణ విచిత్రం సర్వదేహినాం । ౯౪ । ఇతి శ్రీమచ్చె
న్నబసవపురాణే రేణుకాగస్త్యసంవాదే శాంతీసతి మహిమానువర్ణనే
కేతాఖ్యభక్తవర్ణనం నామ ఏకత్రింశోఽధ్యాయః ।

శ్రీశివాయనమః

చెన్నబసవపురాణం

నారదబ్రహ్మకథా.

(ద్వాత్రింశోఽధ్యాయప్రారంభః)

రేణుకః । శాంతసతీ ॥ భో ప్రాణనాథ పూర్వం వై కల్యాణనగరే
శుభే । నారదబ్రహ్మనామాసీత్ కందర్పారాతిభక్తిమాన్ ॥ ౧ ॥ స్వ
రూపసౌందర్యసమానవర్జిత స్సదాశివధ్యానపరో విలాసీ । జయంతకంద
ర్పవసంతముఖ్యా స్తస్యస్వరూపేణ సమం నయాంతి ॥ ౨ ॥ సంగీతసాహిత్య

కళాసువేదీ సర్వోత్తమశ్చర్వగణార్చనోత్సుకః । సనారదబ్రహ్మాసున మ
శోభూ స్సమ స్తవిద్యాస్వనివార్యశక్తిః ॥ 3 ॥ సత్యవ్రతీసర్వజనానురక్త
స్స్వరూపతఃకామినికామదాయి । యాయాస్త్రియస్తాస్స్వభిమతేన స్వస్మి
న్కామ ఋగ్వెరాహ్ తమానసాస్యుః । ౪ । తాభ్యస్సమాదాయసువర్ణ
మూల్య మానందసంధాయకకర్మతాసాం। దత్వాతదాతద్ద్రవిణేన నిత్యం
గణార్చనోత్సాహపరోబభూవ । ౪ ॥ ఏవంగతేషుకాలేషు బహుషు
ప్రాకటస్మృతిః । నారదబ్రహ్మనామాసౌ సద్భక్తశ్రేష్ఠోతిభక్తిమాన్ ॥ ౬ ।
ఏకదాకల్యకాలేతు స్నాత్వాశ్రీనిర్మలోదకే । ధృత్వావిభూతిరుద్రా
క్షాన్ తథైవవసనానిచ । ౭ ॥ మజ్జంలింగమూర్తేశ్చ కృత్వాస్వాయ
మతంద్రితః । నిత్యకాయకకర్మార్థం గృహాద్బాహ్యంవినిర్యయౌ। ౮ ॥
సంధార్య ఫాలఫలకేతిలకంసమోద మాచ్ఛాదితః ప్రవిమలంవసనం ప్రగృ
హ్య । క్షౌమందుకూలమపిభాసురమధ్యదేశే బధ్వాయయౌకలితకామిని
కాలసర్పః ॥ ౯ ॥ చందనేనపరిలిప్యనిజాంగం తాళవృంతవిలసన్నిజపా
ణిః । నాగవల్లిదళచర్వణోన్ముఖః కామినీజనహృదబ్జచకోరః॥౧౦ ॥ వామ
దృక్ప్రసరతోవని తానామాక్రమన్దృఢతరామపిస్మృత్తిం। చిత్తజాళుగవ
శాంతువిధాయ ప్రాయయౌపరమయాముదాతదా ౧౧॥ఏలాలవంగకలి
తామలనాగవల్లీ పత్రోల్లసత్కరతలఃకమనీయవేషః । తచ్చర్వణేనచవి
రాజితతుండహస్తః ప్రద్యుమ్న ఏవనహినాస్యఇతిప్రచారః ॥ ౧౨ ॥ శిఖా
సముద్వేల్లితపుష్పమాలికః సుగంధికుందోజ్వలగుచ్ఛహస్తః । గాయన్మ
దాగీతమనేకధాతదానమాయయౌవీధిషుసంచరన్సః ॥ ౧౩ ॥అనేకదివ్యా
భరణైస్సమేతో సుమాలికావేష్టితకంఠదేశః ।పదేపదేకాలవిలంబమాచ
రన్ సమాయయౌసారసపత్రలోచనః । ౧౪ ॥ సర్వాంగనాచిత్తమతీవ
చంచ లంకుర్వన్ సదానందమయంసుహాసీ । ఆశ్చర్యమత్యంతమనోవి
కారం బహూవచాలోకనతోంగనానాం ॥ ౧౫ ॥ ఏవంసమాగత్యశనైశ్శ
నైస్తదా సనారదబ్రహ్మసునామకోమహాన్ ।అనేకరత్నోజ్జ్వలదభ్రచుం
బచ్ఛృంగోంనతోంశుస్థిరవేదికాంతాం ॥౧౬ । సరాజవీధింసహసాప్రవి
శ్య స్వరైర్జగాళంకరశాస్త్రతేశ । సదాశివశ్రీభ్రమరాంబికేశ ప్రమో
దతోము పరిపాలయేతి । ౧౭ ॥ ఏవంగాయంత్సమాయాంతం సాక్షా

స్త్రీభూమన్మథాకృతిం । నారదబ్రహ్మనామాన మతిరూపిణమంజసా। ౧౮
కాచిద్ధర్మ్యస్థవనితా రాజపత్నీస్వరూపిణీ। జాలమార్గస్థనయనా సమ్య
గాలోక్యరూపిణం ॥ ౧౯ ॥ మదనజ్వరసంతప్త హృదయాభువిమూర్ఛి
తా । పునరుద్ధాయవేగేన పూర్వవద్వీక్ష్యసావధూః ॥ ౨౦ ॥ సవిస్మయా
చసంజాత పులకాంచితవిగ్రహా । వర్ణయామాసబహుధా నారదబ్ర
హ్మనామకం ॥ ౨౧ ॥ కోఽయంకస్మాదిహాయాతో భూలోకపురుషోనహి
స్వర్గమర్త్యాదిలోకేషు చాపిమాన్యాసురూపవాన్ ॥ ౨౨॥ పూర్వంమా
రశ్శంకరేణ హతఇత్యేవశుశ్రుమః । సాంగోభూత్వామన్మథోఽయం కస్మా
దిహసమాగతః ॥ ౨౩ ॥ ఏవంనోచేద్వసంతోవా జయంతోవానవేద్మ్య
హం । సాక్షాద్యక్షేశపుత్రోవా నోచేన్మానుష్యమండలే ॥ ౨౪ ॥ ఏ
తాదృశంరూపవంతం నపశ్యేయత్రకుత్రచిత్ ।హృదయంమేసమాక్రాం
తం తస్మిన్నేవసునిశ్చలం ॥ ౨౫ ॥ అత్యంతంకామవిశిఖా బాధ్యంతేకింక
రోమ్యహం । కిమర్థంద్రుక్పథంప్రాప్తోమాం కిమర్థంనపశ్యతి ॥ ౨౬
విరహానలమేతంవై కథంశామ్యతిశంకర । అనేనయాస్త్రీరమతే తత్సాం
దర్యంపదాషఃకిం ॥ ౨౭ ॥యావధూరస్యనికటం ప్రాప్నోతిక్షణమప్యహో
తస్యాఃపూర్వకృతంపుణ్యం వర్ణితుంనైవశక్యతే ॥ ౨౮ ॥ అనేనసాకం
భూతల్ప మపిపుష్పోపతల్పకం । అనేనభాషణంస్వల్ప మప్యానందప్రదా
యకం ॥ ౨౯ ॥ కథమేతేనమేసంగో భవేదిత్యతిమోహితః। లుఠంతీవిల
పంతీచ గతాచాధింకృశోదరీ ॥ ౩౦ ॥ హాహామేప్రాణనాథ హాహా
మేజీవనౌషధ।హాచిత్తచోరహాకాంత త్వదీయాంకురుమామిహ ॥౩౧॥
గత్వాశీఘ్రంమామకీయాం వ్యథాంతస్మైనివేద్యచ । ఏతత్స్థలంసమానే
తుం కాచవేద్వనితామమ ॥ ౩౨ ॥ అద్యాహంస్వల్పకృత్వావై గమి
ష్యామితదంతికం, గృహ్ణాతివానవామాంతు కోవింద్యాదీశ్వరంవినా ॥౩౩
ఏవంబహుప్రకారేణ జ్వలంతీంభువిమూర్ఛితాం । పునరుద్ధాయహా
కాంతేత్యుచ్చరంతీంపదేపదే ॥ ౩౪ ॥ పుష్పబాణేషుభిస్త్రస్తాం పుష్పశ
య్యాంవిలాసినీం । నిందంతీమాత్మజననం నిశ్వసంతీంముహుర్ముహుః
౩౫ ॥ ఏతాదృశీంరాజపత్నీం వీక్ష్యతత్ప్రియదూతికా । సమాగత్యాంతి
కంతస్యా స్సాశ్చర్యంసమభాషత । ౩౬॥ భోభోకమలపత్రాక్షిప్రమదా

మణిపామరే । వ్యర్థం కిమర్థం లుఠసి ప్రత్యాఖ్యాహ్యద్య మాం ప్రియే
౩౭ ॥ అసాధ్యం సాధయిష్యామి సాధ్యం చేత్తత్కుతో భయం । సర్వం కథయ
శుశ్రోణి నిర్వహిష్యామి సత్వరం । ౩౮ ॥ మా భైషీరితి చాశ్వాస్య ప్రే
యసీం ప్రేమపూర్వకం । గృహీత్వా తాం యయౌ రాజ పత్నీ మంత్రిగృహం
తదా ॥ ౩౯ ॥ సా రాజపత్నీ సహసా తామాఖ్యాతుం హ్రియా సహ । సశ
ఙ్కా క్షణం పశ్చాదువాచ స్థిరవృత్తితః ॥ ౪౦ ॥ భో భోః ప్రియతమే సర్వం వ
క్ష్యామ్యవహితా శృణు । కశ్చిద్యువా కామరూపో గానవిద్యావిశారదః ॥
౪౧ ॥ జయంతో వా వసంతో వా నలో వా నలకూబరః । కో వా స జానే త
ద్వార్తామపి కాపి న వక్తి మాం ॥ ౪౨ ॥ మదర్థం తే ప్రయాసాస్యాత్ త్వము
స్వేవ య భో సఖి । తస్యావయవసౌందర్యం వక్తుం మే న హి ధీరతా ॥ ౪౩
తమానయాద్య సాన్నిధ్యం మమ ప్రియతమే శుభే । నో చేత్ప్రాణాన్విముం
చామి సత్యం వచ్మి సుఖప్రదే ॥ ౪౪ ॥ మోహాబ్ధితరణోపాయే తరణిస్త్వ
మసి ప్రియే । కథం వాచా నయిత్వా త్వం ప్రాణదానం కురు ప్రియే ॥ ౪౫ ॥
మదీయో ప్రాసనం తస్మై మదీయం జీవనం తదా । మనో మదీయం తస్మిన్నైవ
వ సత్యేవ న సంశయః ॥ ౪౬ ॥ తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన దర్శయాశు ప్రి
యం మమ । త్వాం వినా న హి మే కార్యకర్త్రీ కార్యానుమోదినీ ॥ ౪౭ ॥
ఏవం నైసప్తమావస్థాం ప్రాప్య శుష్యాంగినీం వధూం । సమీక్ష్య ప్రేయసీ
ప్రాహ సాధుసాధ్వీతి తే వచః ॥ ౪౮ ॥ భో రాజపత్ని శ్రోతవ్యం హితం తేవ
చ్మి సాదరం । పాతివ్రత్యం సదా పాల్యం పాపభీత్యా పతివ్రతా ॥ ౪౯ ॥ బ్ర
హ్మవిష్ణుమహేశేభ్యః పతిః స్త్రీణాం వరో భవేత్ । పతిరేవ స్త్రియః కర్తా ప
తిరేవ హి మోక్షదః ॥ ౫౦ ॥ పతిరేవ సదా కామదాయకో భవతి ధ్రువం ।
పతివ్రతానాం దుస్సాధ్యం న కించిద్వర్తతే భువి ॥ ౫౧ ॥ తస్మాత్సర్వప్రయ
త్నేన పాతివ్రత్యం హి పాలయేత్ । ఇతి సమ్యగ్విచార్యాద్య త్యజ దుర్వృ
త్తిమంగనే ॥ ౫౨ ॥ పతిం విహాయ యా నారీ పుమాంసం చాన్యమీక్షతే ।
సా వధూ రౌరవాదీని నరకాన్యేవ పశ్యతి ॥ ౫౩ ॥ సర్వాసామేవ పత్నీనాం
రాజా త్వామేవ మాన్యతే । త్వమపి శ్రద్ధయా తస్య పత్యుర్భక్తిం సమా
చర ॥ ౫౪ ॥ తాత్కాలికసుఖం చేత్తత్తద్దుఃఖం సార్వకాలికం । తస్మాద్దు
ర్వృత్తిముత్సృజ్య పతిం సమ్యక్సమాచర ॥ ౫౫ ॥ ఐహికాముష్మికసుఖం

కీర్తిశ్చవిపులాతథా । హిత్వాసుర్వృత్తిమాసాద్య కథంజీవసిభూతలే
౫౬ ॥ మామకంవచనంశ్రుత్వా దృఢీకృత్యమనస్సదా । పతిమేకంమహా
దేవ రూపిణంభజసర్వదా ॥ ౫౭ ॥ సద్వంశసంభవాత్వంహి సదాసత్య
ప్రవర్తనీ । భర్తృశుశ్రూషణరతాప రాసాంహితవాదినీ ॥ ౫౮ ॥ స
మస్తజనసమ్మాన్యా సర్వలోకోపకారిణీ । ఏవంభూతావాపకర్మ దూ
ష్యంబంధుజనైరపి ॥ ౫౯ ॥ కథమాచరసిప్రీత్యా కామత్యాగంకురుప్రి
యే । అతీవకోపిసీశ్వశ్రూ శ్వశురశ్చతథావిధః ॥ ౬౦ ॥ కపటీభావుకో
బాలే ననందాపైతృదైవచ । సపత్న్యశ్చసదాత్వాంహి నసహిష్యంతిమా
నినీ ॥ ౬౧ ॥ పతిస్త్వయ్యనుకూలోపి దూష్యకర్మప్రచారణాత్ । ప్రతి
కూలోభవత్యేవ సత్యంసత్యంవదామ్యహం ॥ ౬౨ ॥ ఏవంవిధంచాపి
యంత్రంకథంనిస్తరసిప్రియే । సాహసంమాకృథాసార్వ కాలంభజపతిం
ముదా ॥ ౬౩ ॥ ఏతాదృశీంభవద్వృత్తిం భర్తాతేయదిశ్రూయతే । శిర
శ్ఛిత్తిస్తేరాజ్ఞి శ్రోతవ్యంమామకంవచః ॥ ౬౪ ॥ ఏవంబహుప్రకారే
ణ శాసితాపిసఖీముఖాత్ । నశ్రుణోతిసవాస్వాస్థ్య ముపయాతిప్రమో
హితః ॥ ౬౫ ॥ అథసాతన్నిషిద్ధయా పునరాహసఖీంప్రతి । నిర్లజ్జ
యాచనిర్భీత్యా రాజపత్నీనిరుత్సుకా ॥ ౬౯ ॥ రాజ్ఞీ ॥ ఆళేత్వయాయ
దుక్తం తత్సత్యమేవవిచారతః । విరహాగ్నిరయంబాలే కథంశామ్యతిత
ద్వద ॥ ౭౦ ॥ మచ్ఛిరశ్ఛిత్తిరాజేతి త్వయాయత్సముదీరితం । తథాభ
వతుపశ్చాన్మే సుఖమద్యభవేద్యది ॥ ౭౧ ॥ తస్మాన్మోహసముద్రాన్మా
ముద్ధరోద్ధంభోసఖి । మదనావస్థయాస్థాతుం నోత్సహేకమలాననే ॥ ౭౨
వచనంహితమప్యద్య నశ్రుణోమితవప్రియే । మారావస్థాబ్ధితోమాంవై
చోద్ధృత్యాద్యహితంవద ॥ ౭౩ ॥ కందర్పాకారమధునా సమానయమ
దంతికం । నోచేదసూంస్త్యజామ్యద్య నాత్రకార్యావిచారణా ॥ ౭౪ ॥ సా
రాజ్ఞీవచనంశ్రుత్వా వయస్యాశుద్ధమానసా । పునరప్యాహమాభైషీ రి
త్యుక్త్వానిర్భయాన్వితా ॥ ౭౫ ॥ బాలేతవహితార్థంవై వచ్మిచైతావధి
ప్రియే । ఏవంచేన్మాపిణంతంవై చానయామితవాంతికం ॥ ౭౬ ॥ ఇతిస
మ్యగ్దృఢంకృత్య మనస్తస్యాశ్రియాసఖీ । సమాలింగ్యదృఢంరాజ్ఞీం స
మాశ్వాస్యచబుద్ధితః ॥ ౭౭ ॥ ఆనయామీతిచాశ్వేష్య త్యుక్త్వాతంగమ

నోన్ముఖీ । జాలమార్గం సమాశ్రిత్య నిశ్చలా వనితా తదా ॥ ౭౮ ॥ తం
విటం దర్శయామాస స్వహస్తాంగుళినా తదా । అయమేవ మదీయాంగ
శోషణోత్సాహశక్తిమాన్ ॥ ౭౯ ॥ అయం మదీయహృదయచోరకశ్శో
భనాకృతిః । తమానయిత్వా స్వాధీనం కురు మారస్వరూపిణం ॥ ౮౦ ॥
ఇత్యుక్త్వా పాదయోస్తస్యాః పపాత ప్రమదామణిః । సా తథేతి వినిర్గత్య
సఖీ చింతావశానుగా ॥ ౮౧ ॥ కథం వై నారదబ్రహ్మ నామకం మన్మథో
పమం । నివేద్య చైతద్వృత్తాంతం కథం నేష్యామి తాం ప్రతి ॥ ౮౨ ॥ ఏత
యోర్మేళనం యత్ర భవేదితి విశేషతః । చింతామవాప్య బహుధా వినిర్గ
త్య కుమారాగారతః ॥ ౮౩ ॥ సోపానాలీమతిక్రమ్య ద్వారం సమ్యఙ్నిరుధ్య
చ । కుమారాగారాద్బహిరాగత్య తత్ర సంస్థా హియా సహ ॥ ౮౪ ॥ ఇతస్త
తశ్చ పశ్యంతీ చింతయంతీ ముహుర్ముహుః । హఠాత్సమాగతస్తత్ర
నాదరబ్రహ్మనామకః ॥ ౮౫ ॥ విలోక్య ప్రాహ సర్వజ్ఞం రూపిణం సత్య
వాదినం । స్వామిన్ శ్రీనారదబ్రహ్మ నామక ప్రాణదాయక ॥ ౮౬ ॥ రా
జపత్నీ మదీయా త్వాం దృష్ట్వా హర్మ్యస్థలాశ్రితా । అవస్థామాదిమాం
ప్రాప్య క్రమాదాపనవాంచసా ॥ ౮౭ ॥ భవాంస్తత్ర సమాగత్య తాం సం
మోదయ సుప్రభ । త్వదాగమనపర్యంతం మూర్ఛాం నాతిక్రమేద్వ
ధూః ॥ ౮౮ ॥ తస్మాదిదానీమాగత్య సమాశ్వాసయ తాం ప్రభో ॥ ఏవం
గదత్యాం తస్యాం వై దూతికాయాం నిశమ్య సః ॥ ౮౯ ॥ జగాద మానుకక్లృ
ప్తిం యది దాస్యతి సత్వరం । ఇదానీమేవ తత్తృప్తిం కృత్వా గచ్ఛామి సుంద
రం ॥ ౯౦ ॥ ఇత్యుక్త్వా ప్రయయౌ సార్ధం తయా దూతికయా ముదా ।
అనేకగోపురాట్టాల మండితం భర్మనిర్మితం ॥ ౯౧ ॥ అనేకమణిభిః ప్రో
తం మృదుశయ్యాసమన్వితం । విచిత్రప్రతిమాభ్రాజత్కుడ్యకుట్టిమ
శోభితం ॥ ౯౨ ॥ దృష్ట్వా శ్రీరాజభవన మంతర్గృహమథావిశత్ । తత్ర
నీత్వా ప్రియసఖీ శయ్యాయాముపవేశ్య తం ॥ ౯౩ ॥ నాదరబ్రహ్మనా
మానం నమస్కృత్య శుచిస్మితా । రాజపత్నీం సమాహూయ దర్శయి
త్వా రహస్థితే ॥ ౯౪ ॥ తస్మై క్లృప్తిం దాపయిత్వా బధ్వా ద్వారం యథాసు
ఖం । అనుభుంక్ష్వేతి తాముక్త్వా నిర్యయౌ సకుతూహలా ॥ ౯౫ ॥ స
రాజపత్నీ సహసా దృఢమాలింగ్య సస్మితం । యథేచ్ఛం క్రీడయామాస

తేనసా కంమహాత్మనా ॥ ౯౬ ॥ అశీతిబంధైగుణైరు ర్బిర్దంతక్షతనఖక్షతైః ఉద్దీపనకరైరన్యైః క్రీడయామాస తేనవై ॥౯౭॥ ఏవంవిధంసంచరంతోః కాలాతీతో మహానభూత్। ఏతస్మిన్నంతరేకా చిదంగనాకపటాశయా ॥ ౯౮ ॥ సపత్నీకృత్యమఖిలం సపత్నీంప్రత్యవేదయత్ । సాసపత్నీస్వవైరాదత్యంక్రుద్ధత్వమాగతా ॥ ౯౯ ॥ తయోరత్యంతసంతోష హృదోరేకాంతవాసినోః। కృత్యంసర్వంసమావేక్ష్య తద్ద్వారప్రతిబంధకం ॥ ౧౦౦ ॥ కృత్వానివేదయామాస భర్తారంప్రతిసాదరం। ఏవంనాదరబ్రహ్మాఖ్య భక్తబంధనకంకృతం ॥ ౧౦౧ ॥ ఇతిశ్రీమచ్చన్నబసవపురాణే రేణుకాగస్త్యసంవాదే నాదరబ్రహ్మమహిమానువర్ణనే రాజభవనప్రవేశప్రతిబంధనంనామ ద్వాత్రింశోఽధ్యాయః ।

శ్రీశివాయనమః

చెన్నబసవపురాణం

నా ద ర బ్ర హ్మ క థా.

(త్రయస్త్రింశాఽధ్యాయప్రారంభః)

రేణుకః ॥ తత్రశ్రీనాదరబ్రహ్మ మందిరేమహదాశ్రమే । పత్న్యాగమనేకాల విలంబోభూన్మహత్తరః ॥ ౧ । కిమర్థమితితత్పత్నీ దివ్యదృష్ట్యావిలోక్యచ । తత్రసంజాతమఖిలం కర్మవిజ్ఞాయయోగతః ॥ ౨ ॥ కథంవాచారయేచ్ఛంభు రితినిశ్చిత్యవేగతః । గణార్చనాయాఃకాలోయమతీయాదితిశంకయా ॥ 3 ॥ భక్తార్థమార్జితుంద్రవ్యం భర్త్రాయత్కర్మచాచరత్ , తత్కర్మణాహంద్రవిణ మార్జయిత్వాప్రమాణతః

౪ । గణాచారనాంకరోమీతి చాలంకృత్యనిజాంగకం । కస్తూరీతిలకంధృ
త్వా కరాగ్రేపుష్పగుచ్ఛకం ॥ ౫ ॥ ఏలాలవంగసంయుక్త నాగవల్లీదళా
న్వితాం, పేటికాంహస్తకమలే నిధాయగణికేవసా ॥ ౬ ॥ గాయంతీసు
స్వరైస్సర్వా నాహ్వాయంతీవిటానివ । బహిర్ద్వారోపదేశేతు నిశ్చలా
సముపస్థితా ॥ ౭ ॥ ఇతస్తతశ్చగచ్ఛంతో విటాస్తాంకుటిలాలకాం । ది
వ్యాంబరధరాందివ్య రూపిణీంసువిలాసినీం ॥ ౮ ॥ కోమలాంగీంచక్రవా
క స్తనీంకమలలోచనాం । సుదతీంవిద్రుమోష్ఠీంచకంబుకంఠీంకృశోదరీం
౯ ॥ శశాంకవదనాంచంద్రహాసాం గగనమధ్యమాం । కుసుంభవసనాం
పీత కంచుకీంమృదుభాషిణీం ॥ ౧౦ ॥ అశేషకాముకానాంచ కాలసర్ప
మివోజ్జ్వలాం । అతీవరూపిణీమేనాం దృష్ట్వాకించిన్నభాషిరే ॥ ౧౧ ॥
పతివ్రతేయంసద్భక్తా నచిరాత్తుంసంస్థితేతువై । యఃకోపికాముకోమూ
ఢబుద్ధిర్వాఞ్ఛనితామిమాం ॥ ౧౨ ॥ కులాంగనేతిభీత్యాతాం నేక్ష్య
తేనైవభాషతే । నాదరబ్రహ్మసన్నామ్నః పత్నీ చేతిప్రకల్పిరే ॥ ౧౩
ఏవంగతేషుసర్వేషు బహుచింతాకులాసతీ । యఃకోపిపురుషోమాంహి
వీక్ష్యతేనైవభాషతే ॥ ౧౪ ॥ కింకరోమ్యద్యభక్తానాం పూజాకాలస్సమా
గతః । కాలాతిక్రమణేమేస్యా ద్వ్రతభంగోమహత్తరః ॥ ౧౫ ॥ ఏవంవి
చారవత్యాస్తు తస్యాస్సద్భక్తిమీక్షితుం । శివస్సర్వోపదాంహర్తా విటవే
షంసముద్వహన్ ॥ ౧౬ ॥ భస్మత్రిపుండ్రవిలస త్ఫాలభాగోతిరూపవాన్
రుద్రాక్షమాలాకలితో రుద్రనామోత్సుకోమహాన్ ॥ ౧౭ ॥ తాంశ్రీనా
దరసద్బ్రహ్మ నామ్నఃపత్నీంసమీక్ష్యసః । బాలేకిమర్థమత్రత్వం రూపౌ
దార్యగుణాన్వితా ॥ ౧౮ ॥ యదామద్దృష్టిపాత్రాసి తదారభ్యమనోమ
మ । త్వయ్యేవరమతేసత్యం పునర్నాగచ్ఛతిప్రియే ॥ ౧౯ ॥ కింకరో
మ్యద్యమాంపాహి మన్మథజ్వరపీడితం । మనోభవాశుగాఃప్రాణా న్మమ
ఘ్నంతీహాపశ్యభో ॥ ౨౦ ॥ కాత్వంకమలపత్రాక్షి గృహిణీవాకులాంగ
నా । కులటావానజానేత్వాం కథంవాపాలయాధునా ॥ ౨౧ ॥ త్వదీ
యామలరూపస్య ద్రవ్యందాతుంనమేగతిః । కింతుషోడశనిష్కాని సం
తిమత్సంనిధౌప్రియే ॥ ౨౨ ॥ ఇతోధికంనమేబాలే సంనిధానాప్తిపాలయ
దానానాంసకలానాంవై ప్రాణదానంపరంజగుః ॥ ౨౩ ॥ తస్మాన్మాంసంశయా

త్మానం నిరర్థకమిహాఽఽగతం ॥ త్వద్దృగ్బాణైస్సమాఘాతమానసంమాం
ప్రపాలయ ॥ ౨౪ ॥ ఇత్యుచ్యమానంతంవీక్ష్య ప్రాహసావనితాతదా । భో
భోవిటవరశ్రేష్ఠ శ్రోతవ్యంమామకంవచః ॥ ౨౫ ॥ కావాచేదహమ
త్రస్థా కామంతేపూరయామ్యహం । యత్కించిత్ద్రవ్యమే తదలంమత్ప్రీ
తయేవిట ॥ ౨౬ ॥ ఆగచ్ఛాంతఃపురంరమ్యం విటపుంగవమామకం । దత్వా
మత్కృప్తిమాత్రంత్వం సుఖంభుంక్ష్వమయాసహ ॥ ౨౭ ॥ ఏవంతద్వచ
సంశ్రుత్వా విటరూపధరోహరః । పునరాహప్రియేమేద్య కార్యమస్తీహ
సత్వరం ॥ ౨౮ ॥ గృహాణద్రవ్యమేతద్వై క్లృప్తిమాత్రందదామి తే ఇత్యు
క్త్వాద్రవిణంతస్యై దాతుముత్సుకినంప్రతి ॥ ౨౯ ॥ సావధూః ప్రాహసర్వ
జ్ఞ నాహంగృహ్ణామిచాదితః । మయాసహసుఖంభుంక్ష్వ పశ్చాద్దేహిధనం
మమ ॥ ౩౦ ॥ తదాగృహ్ణామినిష్కాణి షోడశప్రమితాన్యహం । విటః ।
శ్రోతవ్యంవచనంబాలే మామకంశ్రవసోర్హితం ॥ ౩౩ ॥ యదర్థం
ద్రవిణందాస్యే పశ్చాద్దాతుంహిసంశయః । ఆదాచేత్తోఽంతరాయోమే
పశ్చాత్తేకోపి నిర్ణయః ॥ ౩౨ ॥ కదాపిదాన్యమేతత్స్యాత్ ద్రవిణంమా
మకంతవ । సుఖాంతేమామకంచేతః కథంత్వయ్యవిశిష్యతే ౩౩ ॥ నజా
నేబాలికేద్యైవ గృహాణపరయాముదా । ఆగచ్ఛామ్యద్యఏవాహ మా
జ్ఞాపయవరాననే ॥ ౩౪ ॥ అంగనా । నిశామయవిటశ్రేష్ఠ మామకంవ
చనంత్విదం । నిత్యమేతత్ప్రకారేణ ద్రవ్యంసంపాద్యయత్నతః ॥ ౩౫ ॥ గ
ణాచర్నాంకరోమ్యద్య కాలాతీతోభవేద్యది । వ్రతభంగోభవేత్తస్మా ద
ద్యాగచ్ఛరహస్థలం ॥ ౩౬ ॥ సూర్యస్యాస్తమయేజాతే త్వదీయానభ
వామ్యహం । మద్భర్తృకృత్యమేతద్వై నాస్మదీయమిదంవ్రతం ॥ ౩౭ ॥
మదీయంవాతదీయంవా భక్త్యర్థంకార్యమేవహి । బహుభాషణతఃకిం
మే ప్రయోజనమతంద్రితః ॥ ౩౮ ॥ త్వదాగమనకార్యంయత్తత్కృత్వా
గచ్ఛసత్వరం । నోచేదద్యైవగచ్ఛత్వం మాభాషయపునఃపునః ॥ ౩౯ ॥
ఏవంతన్వ్యాభర్త్సితోపి పునరాహవిటోత్తమః । విటః ॥ భామిన్యద్యైవ
రంతుం మే కార్యంకించిత్ప్రవర్తతే ॥ ౪౦ ॥ క్షిప్రంసమాగమిష్యా
మీత్యుచ్యమానేమయిప్రియే । కిమర్థంభర్త్స్యసేప్రేక్ష్ణామాం సమా
లోకయాధునా ॥ ౪౧ ॥ త్వాంవినాక్షణమాత్రంవై బహిఃస్థాతుంనమేరతి

తిః । ఏవంబహుప్రకారేణ తామాశ్వాస్యదృఢవ్రతాం ॥ ౪౨ ॥ నిష్కా
శిదత్వాత్తస్యై శ్రీవిటరూపోహరోఽయయా । సాతత్రైవబహిర్ద్వారే ర
ప్రాం తేసంస్థాపునఃపునః ॥ ౪౩ ॥ తదాగమనమేవేయం వీక్ష్యతేప్రమదా
మణిః । అనీనయత్తత్ర కాలం పశ్చాత్తాపసమన్వితా ॥ ౪౪ ॥ విటోఽయం
నాగమత్తీవ్రం కింకరోమ్యద్యమేవ్రతం । కథమగ్రేథ వేద్విత్త హీనత్వా
న్మేవిమర్శతః ౪౫ ॥ విటద్రవ్యమిదంసర్వం నాస్మదీయంభవేదహో
ఉన్మత్తబుద్ధ్యాతద్వాక్యమంగీకృత్యవిధాయకం ॥ ౪౬ ॥ ద్రవిణాల్లిప్తి
మాత్రం వై గృహీతాస్మినిరర్థకం । భ్రామయిత్వావిటశ్రేష్ఠో కిమర్థం
నాగతస్స్వయం ॥ ౪౭ ॥ సూర్యాస్తమయకాలోఽయం సంప్రాప్తస్సర్వఏవ
హి । గణార్చనార్థంద్రవిణం నాస్తికించిత్కరోమికిం ॥ ౪౮ ॥ భర్తా
మేకాయకార్థం వై గత్వాతద్రాజమందిరే । ప్రతిబంధంగతస్తస్య వ్రత
ముద్ధర్తుమిచ్ఛయా ॥ ౪౯ ॥ తత్కృత్యమవలంబ్యాహం భ్రష్టాస్మిభవభ
క్తితః । ఏతత్కృతేనమద్భర్త్రా వ్రతముత్తీర్యామ్యహం ॥ ౫౦ ॥ ఇ
తిసంకల్ప్యసద్వృత్యా సవిటోభాషితోమయా । నిష్కారణంద్రవ్యమేత
ద్దత్వాకుత్రగతోఽధునా ॥ ౫౧ ॥ మాంవిటోభ్రామయిత్వాతి కాముకీ
వసుభాషణైః । గతవాన్కుత్రవానాహం జానేకాలవిపర్యయం ॥ ౫౨
గణార్చనాయాఃకాలోఽయం సంప్రాప్తస్సుమహత్తరః । సత్యకాయిక
తోఽన్యం వై ద్రవిణంనాస్తిమద్గృహే ॥ ౫౩ ॥ నిత్యకాయికకర్మోద్య జా
తమేవంశివాజ్ఞయా । వ్రతభంగాన్మదీయాసు త్యాగోహిబలవత్తరః ॥
౫౪ ॥ తస్మాదసూంస్త్యజామ్యద్యచాసిముద్ధృత్యవేగతః । ప్రాణత్యాగో
త్సుకాయాం వై తస్యాః శ్రీపార్వతీపతిః ॥ ౫౫ ॥ నందికేశ్వరమారుహ్య
నగేంద్రధనురాదిమః । నానావిధైర్దేవగణై రమితానందదాయిభిః ॥
౫౬ ॥ సేవ్యమానోమహాదేవ శ్శివశ్చంద్రార్ధశేఖరః । తాంనాదర్బ్ర
హ్మపత్నీంప్రతిశ్రీశంకరోఽవ్యయః ॥ ౫౭ ॥ ప్రాదురాసప్రసన్నాత్మా భ
క్తానుగ్రహతత్పరః । తంమహాదేవమాలోక్య పరమానందవిగ్రహం ॥
౫౮ ॥ పదేపదేనమస్కృత్య ప్రాంజలిఃపురతస్థితా । భక్త్యావనమ్రముఖీ
భూత్వా భయప్రియముదన్వితా ॥ ౫౯ ॥ స్తోత్రంచకారసర్వేశం చిం
తితార్థప్రదాయినం । మహేశానంమహాత్మానం మహనీయమజంహ

ధర ॥ ౬౦ ॥ శివశ్రీకరవ్యోమ కేశాద్రివాసా త్రిశూలారాతిసంహారసక్త
శశంభో । భవానీశభద్రేశ చర్మోత్తరీయ । ప్రభో మాం సదా పాహి పా
పేంధనాగ్నే ॥ ౬౧ ॥ కృపాంభోనిధే క్రూరదైత్యాద్రిశంబ । స్వరూపా
ర్కకోటిప్రభాభాసురాంగ । ప్రతాపోజ్వలభ్రాజమూర్వీశతాంగ । ప్రభో
మాం సదా పాహి పాపేంధనాగ్నే । ౬౨ । ఏవం బహుప్రకారేణ స్తువంతీం
వీక్ష్య శంకరః । ప్రాహ గంభీరయా వాచా పరమానందనిర్భరః ॥ ౬౩ ॥ భో
భోః కమలపత్రాక్షి తే దృఢాం భక్తిం వీక్షితుం । విటరూపధరో భూత్వా
త్వదంతికముపాగమం ॥ ౬౪ ॥ ఇదానీం తవ భక్త్యాహం సంతుష్టోఽస్మి వరా
ననే । వరం వరయ దాస్యామి వర్ణనీయా సుభక్తితః ॥ ౬౫ ॥ ఇత్యుచ్య
మానే దేవేశే సా వధూః పునరబ్రవీత్ । స్వామిన్ వరం వృణీతుం మే శక్తి
ర్నాస్తి వరం వినా ॥ ౬౬ ॥ తవ మానయ మహాదేవ తేన సాకం పరం వృణే ।
తథాస్త్వితి మహాదేవః ప్రహసన్ కరుణానిధిః ॥ ౬౭ ॥ తం రాజపత్న్యా సా
నందం రమమాణం మహాద్యుతిం । నాదరబ్రహ్మనామానం బహిరాగ
మనోద్యమం ॥ ౬౮ । తత్ర శ్రీరాజసదనే సపత్నీమీర్ష్యయా తదా । స
మ్యక్ శిక్షయితుం రాజజ్యేష్ఠపత్నీ సముత్సుకా ॥ ౬౯ ॥ సపత్నీం నాదర
బ్రహ్మనామానం చైకమంచకే । సమీక్ష్య ద్వారబంధం చ కృత్వా రాజ్ఞే
నివేదితుం ॥ ౭౦ ॥ సంస్థితం కార్యవశతో భూపతేశ్చ విలంబనం । తత్రై
వ చ రహఃస్థానే నాదరబ్రహ్మనామకం ॥ ౭౧ ॥ గణార్చనాయాః కాలోఽయం
సంప్రాప్త ఇతి శంకయా । శయనాద్వై సముద్ధాయ కవాటప్రతిబంధనం ।
౭౨ ॥ ఉద్ధర్తుముద్యమం భక్తగణపూజానుషంగిణం । కింకరోమీతి చింతా
వశంగతం సత్యవాదినం ॥ ౭౩ ॥ నిత్యవ్రతార్థమాగత్య । నిష్కాణి పరిగృహ్య
చ । నితరామనయా సాకం సుఖం భుక్త్వా విధానతః ॥ ౭౪ ॥ గణార్చనా
ర్థం మయ్యత్ర గమనోద్యుక్తమానసే । కా వా కాంతా మదుర్మనాంధా మాం
తాం వై సన్నిరోధితుం ॥ ౭౫ ॥ కవాటబంధనం కృత్వా క్వ గతా వా న వే
ద్మ్యహం । సూర్యాస్తమయకాలోఽయం సంప్రాప్తః కింకరోమ్యహం ॥ ౭౬ ॥
గణార్చనాయాః కాలోఽయమతిక్రామతి సత్వరం ఇతి చింతాపరో భూత్వా
నిమీల్య నయనద్వయం ॥ ౭౭ ॥ శంభో శంకర దేవేశ ప్రణతః పాహి మా
మితి । ధ్యాయంతం తత్క్షణాదేవ సస్మార జగదీశ్వరః ॥ ౭౮ ॥ మహేశస్స్మ

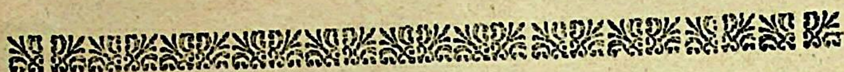
రణాదేవ నాదరబ్రహ్మనామకః । తత్క్షణాదేవ సదనం నైజం ప్రాప మహా
త్తరం ॥ ౨౯ ॥ పత్నీం పతివ్రతాం మాన్యాం మందిరం చ సమీక్ష్య సః । త
దా విస్మయమాపన్నో నాదరబ్రహ్మనామకః ॥ ౩౦ ॥ తస్మిందినే మహా
దేవం శంకరం లోకశంకరం । కోటిసూర్యప్రతీకాశం గజదైత్యనిషూద
నం ॥ ౩౧ ॥ దదర్శ దరహాసాంచన్ముఖం దనుజమర్దనం । ధరాధరేం
ద్రధనుషం దేవసందోహవందితం ॥ ౩౨ ॥ అమందానందసందోహం కం
దర్పారాతిమవ్యయం । అంబయా సహితం వీక్ష్య సంప్రమోదగ్రమానసః
౩౩ ॥ ననామ దండవద్భూమౌ నాదరబ్రహ్మనామకః । సమంతం నాదరబ్ర
హ్మనామకం వీక్ష్య శంకరః ॥ ౩౪ ॥ సమానీయాంతికం ప్రాహ సర్వాభీష్ట
ప్రదాయకః । భో నాదరబ్రహ్మనామన్ త్వదాగమనతస్తవ ॥ ౩౫ ॥ గణా
ర్చనాయాః కాలోఽయమతీయాదితి శంకయా । జాయా త్వదీయా భవతః
కాయకేన గణానిమాన్ ॥ ౩౬ ॥ అర్చయామీతి నిశ్చిత్య కులటారూప
మాశ్రితా । బహిర్ద్వారం సమాశ్రిత్య స్థితా మేనాం సుభాషిణీం । ౩౭
యః కశ్చన విటశ్రేష్ఠో నభాషతి న వీక్ష్యతే । కిం కరోమి క్వ గచ్ఛామి కథమ
గ్రే భవేదితి ॥ ౩౮ ॥ కించిత్కాలం సమీక్ష్యైవం బహుచింతాకులామి
మాం । నిత్యవ్రతానుకూలార్థం ద్రవ్యాలోచనతత్పరాం ॥ ౩౯ ॥ సమీ
క్ష్యాహం విటో భూత్వా దృఢవృత్తిం సమీక్షితుం । మదీయా భవ దాస్యా
మి క్షిప్రమిత్యుక్తవానహం ॥ ౪౦ ॥ అనాగమనహేతోర్మే చింతావ్యా
కులమానసా । వ్రతభంగోద్య మే జాతః కాలాతిక్రమణాదితి ॥ ౪౧ ॥ ప్రా
ణత్యాగం కర్తుమిచ్ఛావతీ మేనాం సమీక్షితుం । సమాగతోఽస్మి కృపయా
పార్వత్యా సహితోఽధునా ॥ ౪౨ ॥ వరం వరయ భో బాలే త్యుచ్యమానే
మయి దృఢా । త్వాం వినా న వృణోమీతి నిశ్చిత్యాత్రైవ సంస్థితా ॥ ౪౩ ॥
తస్మాత్త్వం స్మారితస్త్వం హి నాదరబ్రహ్మనామక । వరం వరయ దాస్యామి
వాంఛితార్థం మహామతే ॥ ౪౪ ॥ ఇత్యుచ్యమానం దేవేశం నాదరబ్ర
హ్మనామకః । స్తోత్రం చకార బహుభిః శ్రుతిబోధితవాక్యమైః ॥ ౪౫ ॥ న
మస్తే దేవదేవాయ నమస్తే శూలపాణయే । నమో వేదాంతవేద్యాయ న
మస్తే దివ్యమూర్తయే ॥ ౪౬ ॥ నమస్తే కాలకంఠాయ నమః కారుణ్యమూ
ర్తయే నమః కామారయే తుభ్యం నమో నామార్ధజానయే ॥ ౪౭ ॥ న

మోద్దండస్వరూపాయమార్కండాయుఃప్రదాయినే । నమో వేదోరుకాండాయ కోటిచండాంశుతేజసే ॥ ౯౮ ॥ నమో వేదండదైత్యేంద్ర ఖండనా ఖండమూర్తయె । నమోదండధరోద్దండ చండరూపవినాశినె ॥ ౯౯ ॥ నమఃకుండలివిభ్రాజ త్కుండలాయకృపాబ్ధయే । నమస్సురేశవంద్యాయ నానారూపాయ తేనమః ౧౦౦ । ఇతిస్తుత్వామహాదేవం పదాబ్జయుగళేపతత్ । పునరుద్ధాయసహసా నాదరబ్రహ్మనామకః ॥ ౧౦౧ ॥ ప్రాహసర్వజ్ఞ దేవేశ దేవదేవసనాతన । త్వయిప్రసన్నే నాన్యం వై వృణేసర్వార్థదాయక ॥ ౧౦౨ ॥ కృపాస్తిమయిచేద్దేవ భవతఃకిమసాధ్యకం . మాంచమన్మహిషీంచైవ సుత్రప్రియామతిసుందరీం ॥ ౧౦౩ ॥ కైలాసంసుజనావాసం సం ప్రావిశయశంకర । ఇతితద్వచనంశ్రుత్వా తథేత్యుక్త్వామహేశ్వరః ౧౦౩ ॥ దివ్యంవిమానమానీయ తస్మిన్నేతాన్ప్రవేశయన్ । సదానివాసంకైలాసం ప్రావివేశయదీశ్వరః ॥ ౧౦౫ ॥ తత్రశ్రీనాదరబ్రహ్మ సంగమేసనభూమణిః । రాజపత్నీదివ్యదేహం ప్రాప్యతల్పేదమావిశత్ ॥ ౧౦౬ సా సపత్నీద్వారబంధం కృత్వారాజ్ఞేనివేద్యచ । వృత్తాంతమఖిలంసర్వం దర్శయామాసబంధనం ॥ ౧౦౭ ॥ ఉద్ఘాట్యద్వారమంత ర్గృహమావిశ్యభూపతిః । నాపశ్యన్నాదరబ్రహ్మ నామానంచనిజప్రియాం ॥ ౧౦౮ ॥ అథ కృద్ధోవదద్భార్యాంజ్యేష్ఠాముద్దిశ్యసత్వరం । కిమర్థమేతాంనిర్నింద్యాం నిందితాసిప్రియాంమమ ॥ ౧౦౯ ॥ ఇతిచింతాపరోభూత్వా భార్యాముత్సృత్యభాసురాం । తాదృశీవృత్తిరస్మాకం కథంస్యాదిత్యచింతయన్ ॥ ౧౧౦ ॥ ఏవం వైదూరదృష్టేశ్చ ప్రభావంపత్యురగ్రతః । ఉక్త్వాశాంతీతి సన్నామ్నా సాదరంసమభాషత ॥ ౧౧౧ ॥ తత్రస్థసకలాభక్తవర్గాస్తాదంపతీతథా । బహుధాశంసయామాసు ర్బహుమానపురస్సరం ॥ ౧౧౨

ఇతి శ్రీమచ్చెన్నబసవ పురాణే రేణుకాగస్త్యసంవాదే శాంతసతీమాహాత్మ్యే నాదరబ్రహ్మమహిమాను వర్ణనంనామ త్రయస్త్రింశోధ్యాయః

శ్రీసాంబశివాయనమః.

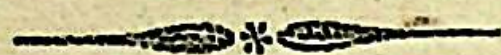

శ్రీశివాయనమః

చెన్నబసవపురాణం

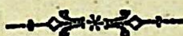
నరనామకభక్తకథా.

(చతుస్త్రింశోఽధ్యాయః ప్రారంభః)

రేణుకః॥ తేభ్యశ్చైకస్సముద్దాయ భక్తేభ్యోకథయత్కథాం। శ్రుణుధ్వం శ్రద్ధయాయూయం గణాస్సద్భక్తిసంయుతాః ॥ ౧ ॥ పూర్వంకశ్చిన్మహాభక్తో నరోనామమహాయశాః। అతీవసాహసీత స్యభార్యారత్నంతథైవచ ॥ ౨ ॥ యేయేమహేశభక్తావ్షాం యద్యాచ్ఛంతిహిభూరిశః। తేభ్యోహంసర్వవస్తూని ప్రాణానపిచనిశ్చలః ॥ ౩ ॥ ప్రదాస్యామీతిబహుళాం ప్రతిజ్ఞామకరోత్సుధీః। తద్భార్యాచతథైవేతి ప్రతిజ్ఞామవలంబయత్ ॥ ౪ ॥ ఏవంసద్వ్రతమాశ్రిత్య సంచరంతోర్మహాత్మనోః। కాలస్సతీతో బహుధా నిత్యసంకల్పపూర్వకం ॥ ౫ ॥ ఏతస్యదృఢచిత్తం వై వీక్షితుంపరమేశ్వరః। నిస్స్వంచకారనితరా మేకవస్త్రావలంబనం ॥ ౬ ॥ తద్భార్యాచతథైవాసీ దేకవస్త్రావలంబినీ। ఏకదాశంకరశ్శ్రీమా నతిభక్తిసమన్వితం ॥ ౭ ॥ భక్తంసమీక్షితుంభక్త స్స్వయంభూత్వామహేశ్వరః దంపత్యోరంతికంప్రాప ధనధాన్యప్రియోయథా ॥ ౮ ॥ ఏకాంశుకావశిష్టౌ తావవలోక్యాతిభక్తితః। పాద్యార్ఘ్యాచమనాదిభ్యః పరిపూజ్యయథావిధి ॥ ౯ ॥ పప్రచ్ఛతురుదారాంగం దంపతీభక్తపుంగవం। స్వామిన్కిమర్థమత్రాసీద్గమనంభవతోనఘ ॥ ౧౦ ॥ ఇత్యుచ్యమానౌతౌప్రాహ భక్తవేషధరోహరః। అతీవశైత్యబాధామే జాయతేనరనాయక ॥ ౧౧ ॥ వస్త్రయుగ్మంతుదత్త్వామే శైత్యబాధాంనివారయ। తథేత్యుక్త్వాస్వభార్యయా వస్త్రమేకంసమీక్ష్యచ ॥ ౧౨ ॥ స్వస్యాపిచతథైవేతి విచార్యబహుధానరః। దంపత్యోరావయోరాత్మ వస్త్రయుగ్మంవిధానతః ॥ ౧౩ ॥ దాస్యామఇతితుష్టుద్రా సింపరిగృహ్యాద్యమాప్రతి

శివః ప్రసన్నః కైలాసం తత్క్షణం ప్రదదౌ ముదా ॥ ఇతి శ్రీ మచ్చన్నబసవ
పురాణే రేణుకాగస్త్యసంవాదే శాంతసతీమహాత్మ్యే నరనామక భక్తమ
హిమానువర్ణనం నామ చతుస్త్రింశాధ్యాయః ॥

శ్రీ శివాయ నమః

చెన్నబసవపురాణం.

ఘ్రాణదబ్రహ్మకథా

—(పంచత్రింశాఽధ్యాయప్రారంభః)—

రేణుకః ॥ పునరన్యత్ప్రవక్ష్యామి భక్తమాహాత్మ్యముత్తమం ।
శృణ్వతాం కథ్యతాం వాపి భుక్తిముక్తిప్రదాయకం ॥ ౧ ॥ ఆసీత్పూర్వ
మఖండభక్తి విలసద్భవ్యాత్మకో ఘ్రాణద । బ్రహ్మాఖ్యః కలితోరువృత్తి
రలఘుప్రజ్ఞావతామగ్రణీః । నిత్యం శంకరభక్తసంచయ మహాపూజానుర
క్తోమల । శ్రీకల్యాణపురీనిజోరు వసతిస్సత్యానువాదీసదా ॥ ౨ ॥ స
వై ఘ్రాణదబ్రహ్మాఖ్యో నైజకాయకవృత్తితః । సంపాద్య భక్తిమతులాం
సాక్షాత్కైలాసమాప్తవాన్ ॥ ౩ ॥ గణాః ప్రత్యూచురత్యంత సంతోషా
తిశయాన్వితాః । కీదృశీ ఘ్రాణదబ్రహ్మ నామ్నో భక్తిరచంచలా ॥ ౪ ॥
తాం సమాఖ్యాహి భోస్స్వామిన్ శ్రోతుమిచ్ఛామహేఽధునా । తథేతి తాన్ప్ర
త్యనఘాం త్సమాఖ్యాతుముపక్రమే ॥ ౫ ॥ ఘ్రాణదబ్రహ్మసన్నామా భ
వభక్తాంఘ్రిపూజకః । నిత్యం జాలం చ బడిశం సమాదాయాతివేగతః ॥ ౬
నదీం నదం వా గత్వా తజ్జాలలగ్నాన్ ఝషాన్బహూన్ । కువేణ్యాం వై పునః క్షి
ప్య కుశలీ కులదీపకః ॥ ౭ ॥ తాంత్సర్వానండజాన్ జాలలగ్నానాదాశివా
య చ । పశ్చాల్లబ్ధాంశ్చ పార్వత్యై సమర్ప్యాథ విసృజ్య వై ॥ ౮ ॥ బడిశే

ననమానీతాం గురవేతి త్రివారకం । ఇతఃపరంతు యేలగ్నా జగమే భక్త్యా ఇతిస్మరన్ ॥ ౯ ॥ ఏతాంత్సర్వాంత్సమానీయ రాజవీథ్యాం విధానతః । ప్రక్రీయలబ్ధం ద్రవిణమే తేభ్యశ్చసమర్పయన్ ॥ ౧౦ ॥ ఏవంచతుర్విధంకృత్వా శంకరంమనసిస్మరన్ । గణార్చనపరోభూత్వా మహతీం కీర్తిమాప్తవాన్ ॥ ౧౧ ॥ ఏవంసంచరతస్తస్య నిత్యసత్యవ్రతస్యచ । బహుకాలస్త్వతీతోభూ ద్భగవద్భక్తిమార్గతః ॥ ౧౨ ॥ ఏకదా భ్రూణదబ్రహ్మ నామకస్య ప్రియాసతీ । ప్రాహగంభీరయావాచా భర్తారంప్రతిసస్మితా ॥ ౧౩ ॥ స్వామిన్ శ్రీబసవేశస్య మందిరే మహదాలయే । చతుస్సహస్రసంఖ్యాకతః ద్వయసద్గణభోజనం ॥ ౧౪ ॥ అజస్రంతు భవత్యేవ కస్మాదస్మద్గృహేకదా । నభుంజంత్యనఘాస్స్వామిన్ సర్వమాఖ్యాహిసువ్రత ॥ ౧౫ ॥ భవతానకదాహూతా భవభక్తాస్సమర్చనే । నోచేదేతాంస్తోషయితుం శక్తిర్నాస్తీతివాకుతః ॥ ౧౬ ॥ ఏవంనచేద్గణానేతా న్బసవేశో మహత్తరః । యత్రకుత్రాపివాగంతుం నాజ్ఞాపయతివాకిము ॥ ౧౭ ॥ సర్వమాఖ్యాహి మేస్వామిన్ శృణోమి భవతోనఘ । ఏతాంత్సర్వాన్గణానస్మదాలయే సుఖభోజనైః ॥ ౧౮ ॥ తోషయామీతి మేబుద్ధి రతీవపరిజాయతే । తత్కథంభవతిస్వామిన్ విచారయ మహామతే ॥ ౧౯ ॥ ఏవంస్వభార్యాకథితం సమాకర్ణ్య విశాలధీః । బాలేత్వదీయానుమత్యా చరిష్యామీతిసువ్రతే ॥ ౨౦ ॥ గణాంత్సర్వాన్నమస్కృత్య సత్వరం త్వాహ్వయామ్యహం । ఇత్యుక్త్వాతాంసతీంశీఘ్రం బసవేశాలయంయయౌ ॥ ౨౧ ॥ గత్వాశ్రీభ్రూణదబ్రహ్మ నామకోత్యంతభక్తిమాన్ దివ్యానుభవవిభ్రాజన్మంటపేసంస్థితాన్గణాన్ ॥ ౨౨ ॥ కాంశ్చిత్సురాతనోత్కృష్ట గుణశీలానువాదినః । కాంశ్చిత్సుశీలసంవాద కలితోత్కంఠమానసాన్ ॥ ౨౩ సాధూత్కృష్టపరిత్యాగ కరణైకధురంధరాన్ । నిగమాగమశాస్త్రార్థవిశేషజ్ఞానసంయుతాన్ ॥ ౨౪ ॥ సత్యజ్ఞానానందమయ స్వరూపానముతాజనః । షట్లింగాంగైక్యతత్వజ్ఞాన్ సార్వకాలైకభావనాన్ ॥ ౨౫ ॥ భక్త్యైక్యభావనాభక్తి గమ్యాన్సత్కాంఘ్రిసేవకాన్ । విశేషజ్ఞానసంయుక్తాన్ స్వివిక్తస్థలవాసినః ॥ ౨౬ ॥ భూతిభూషితసర్వాంగా న్రుద్రాక్షాభరణోజ్జ్వలాన్ । పంచాక్షరీజపాసక్తా న్పంచముద్రాంచితాంగకాన్ ।

౨౭ ॥ నిర్మోహాన్ దారపుత్రేషు నిశ్చలానందవిగ్రహాన్ । ఏతాదృశాన్
సమాఖ్యాశు నమస్కృత్యపదేపదే ॥ ౨౮ ॥ ఘ్రాణదబ్రహ్మసన్నామా తా
న్ప్రత్యాహనిరంకుశః । భోభోమహేశభక్తాఘా మయిసర్వేకృపాన్వితాః
౨౯ ॥ శివార్చనార్థంమద్గేహ మాగచ్ఛంత్వమలాశయాః । ఇత్యాహ్వానం
ప్రకుర్వంతం సమాఖ్యాశ్చర్యసంయుతాః ॥ ౩౦ ॥ కోయంకస్మాదిహా
యాతః కదాచైనం విద్మహే । నిర్వంచకోయంనితరా మజ్ఞాతకులనా
మకః ॥ ౩౧ ॥ స్వగ్రామస్థోథవాసోచే దన్యగ్రామనివాసకః । అత్యంత
భక్తియుక్తోయం లింగధారీసదాశుచిః ॥ ౩౨ ॥ అస్మాత్సర్వానేకవారం
శివపూజార్థమాహ్వయత్ । ధనికోవాదరిద్రోవా భక్తిమాన్యదిసత్వ
రం ॥ ౩౩ ॥ గచ్ఛామోవయమిత్యుక్త్వా పృచ్ఛామోనామతస్యవై ।
ఏవమన్యోన్యమాలోచ్య ప్రోచుస్తేగణపుంగవాః ॥ ౩౪ ॥ కోభవాన్క్వ
చతేసద్మ కస్మాదిహసమాగతః । కింభవన్నామధేయంచ కింకర్మభవదీ
యకం ॥ ౩౫ ॥ సర్వమాఖ్యాహినోభద్రం భవేత్తేనాత్రసంశయః । ఏ
వంవదత్సుసర్వేషు ఘ్రాణదబ్రహ్మనామకః ॥ ౩౬ ॥ ప్రోవాచతాన్నమ
స్కృత్య శృణుధ్వంభక్తపుంగవాః । మన్నివాసోత్రపుర్యాంవై నామ్నా
ఘ్రాణదబ్రహ్మకః ॥ ౩౭ ॥ భవత్పాదాబ్జభృంగోహం భవిస్పర్శవివర్జితః
భవదాగమనేచింతా వశమాపన్నమానసః ॥ ౩౮ ॥ అతోభవంతోద్య
సద్మ ప్రావిశంతుమదీయకం । ఇత్యుక్త్వాప్రదదౌతేభ్య స్తాంబూలంభస్మసం
యుతం ॥ ౩౯ ॥ తథేతిభస్మసహితంతాంబూలంప్రతిగృహ్యతే । స్వవే
శ్మన్యాయయు స్సర్వేసానందాస్సకలాగణాః ॥ ౪౦ ॥ తత్రశ్రీఘ్రాణద
బ్రహ్మనామకస్యప్రియాంప్రతి । జంగమాగమనంసమ్య గుక్త్వాస్వయమ
తంద్రితః ॥ ౪౧ ॥ అయుంయథాప్రకారేణ గృహిత్వాబక్షిశంతథా ।
నిత్యకాయకరీత్యాసా నదీంగత్వాముదాతదా ॥ ౪౨ ॥ వైసారిణాన్న
మాపాద్య వీథ్యాంవిక్రీతుముద్యమం । ఘ్రాణదబ్రహనామానం కశ్చిద్భ
క్తస్సమాఖ్యతం ॥ ౪౩ ॥ గణాన్నివేదయామాస ప్రాకృతంకర్మచోల్బ
ణం । సత్యంవాసత్యమేవేదం కర్మజ్ఞాతుంవిచక్షణాః ॥ ౪౪ ॥ తేగణాస్స
మ్యగాలోచ్య బుద్ధిమంతంబుధోత్తమం । ప్రేషయాసురస్పృశ్యం కర్మద్ర
ష్టుమతంద్రితం ॥ ౪౫ ॥ గత్వాభక్తవరస్సమ్య గపేక్ష్యామోగ్యకర్మవై

అనేకమక్షికాక్రాంత మతిదుర్గంధసంకులం ॥ ౪౬ ॥ హింతాలశాఖా
సంవీజ్యత్కరంకండోలబంధురం । ఘ్రాణదబ్రహ్మనామాన మిత్యధికకృ
త్యసత్వరం ॥ ౪౭ ॥ సర్వదుష్కృత్యమతులంనిం దనీయమరోచకం । గ
ణాన్ని వేదయామాస నిశ్వసన్నియతవ్రతీ ॥ ౪౮ ॥ నిశమ్యభక్తిముఖత
స్సర్వం తేగణపుంగవాః । తదావిచారయామాసు స్సర్వేసంభూయసాత్వి
కాః ॥ ౪౯ ॥ ఘ్రాణదబ్రహ్మనామాయం ఘనసద్భక్తిమానితి । సుశీల
వానితిజ్ఞాత్వా సర్వేవయమతంద్రితాః ॥ ౫౦ ॥ తాంబూలంభస్మనా
యుక్తం గృహ్ణాంతస్సముపస్థితాః । తస్యదుష్కర్మనిఖిలం జ్ఞాత్వాతన్మంది
రేకథం ॥ ౫౧ ॥ శివపూజాదికంకృత్వా భుంజామఃకథమాదరాత్ ।
తాంబూలమాదాసంగృహ్య కథంధిక్కర్మహేవయం ॥ ౫౨ ॥ ఇతిచింతాస
మాక్రాంత హృదోవిభ్రాంతిమావహః । సఘ్రాణదబ్రహ్మనామావి
క్రీయాండజసంచయం ॥ ౫౩ ॥ ద్రవ్యమక్షయ్యమాదాత ద్వ్యంజనార్థం
గృహంప్రతి । ప్రేషయిత్వాధనంప్రాప్య గృహంస్వీయంముదాతదా ॥
౫౪ ॥ భోముగ్ధేన్నాదిపచనం త్వభూద్వానహిమేవద । సమాహ్వాయా
మిభక్తౌఘా నిదానీమేవసద్వ్రతే ॥ ౫౫ ॥ ఏవంపత్యుర్వచశ్శ్రుత్వా ప్రాం
జలిఃపునరాహసా । స్వామిన్నైవషడ్రసోపేతం పక్వాంజాతంమహామతే ॥
౫౬ ॥ గణాన్సమాహ్వాయశ్రీమన్ కరుణామృతవారిధే । ఇతిపత్నీవ
చశ్శ్రుత్వా శీఘ్రంగత్వాగణోత్తమాన్ ॥ ౫౭ ॥ ప్రార్థయామాససర్వజ్ఞాన్
బంధుమిత్రసమన్వితాన్ । భోస్వామినోమహాదేవ స్మరణోత్సుకమాన
సాః ॥ ౫౮ ॥ సమాగచ్ఛంత్విదానీంవై భోక్తుంమస్మందిరంప్రతి । ఏవంబ
హుప్రకారేణ ప్రార్థ్యమానంగుణోత్తమం ॥ ౫౯ ॥ తేభ్యోగణేభ్యః కే
చిద్వై సముద్ధాయాతతాయినః । క్రోధాక్రాంతహృదోభూత్వా ప్రా
హుస్తంబ్రహ్మనామకం ॥ ౬౦ ॥ రేరేఘ్రాణదబ్రహ్మాఖ్య ప్రాజ్ఞోసిబహు
భక్తిమాన్ । ఇతిజ్ఞాత్వావయంసర్వే త్వద్గృహేభోక్తుముత్సుకాః ॥ ౬౧
ఇదానీంతావకీయంయత్ కర్మనాస్మాకమీహ్యతే । తస్మాత్తేమందిరేభో
క్తుం నేచ్ఛామోగచ్ఛసత్వరం । ౬౨ ॥ అసమంషడ్రసోపేతం సుగంధం
భక్ష్యభోజనం । కర్బూరాణామాదృశానాంతు బసవేశ్వరమందిరే ॥ ౬౩
అతిదుర్గంధభూయిష్ఠే భవనేభవదీయకే । భోక్తుంకిముద్యమాయాంతి

వైసారిపిశితంత్వాహా । ౬౪ ॥ ఏవంగదత్సునశ్వేషు భ్రూణదబ్రహ్మ
నామకః । పునరాహమహాభక్తా భవంతోమామకంగృహం ॥ ౬౫ ॥
సమాగచ్ఛంతుపశ్యంతు సఫలంసుకళాశ్రయం । పక్వంచవ్రసోపేతం
భక్ష్యంబహురసాశ్రయం ॥ ౬౬ ॥ ఏవంబహుశ్లాఘ్యమానం వీక్ష్యక్రో
ధాన్వితాస్తదా । తాడయామాసురత్యంతం గచ్ఛగచ్ఛేతిదుర్జనాః ॥
౬౭ ॥ ఏవంతైస్తాడ్యమానోసౌ భ్రూణదబ్రహ్మనామకః । గృహమాగ
త్యభార్యాంతా మనువృత్తమబోధయత్ ॥ ౬౮ ॥ తద్భార్యాపునరాగ
త్య తాస్నత్వాభక్తపుంగవాన్ । స్వగృహేభోక్తుమనఘా నాహ్వ
యామాససత్వరం ॥ ౬౯ ॥ బాలేతేమందిరేభోక్తుం గణానేచ్ఛంతిసాం
ప్రతం । యథాసుఖంతుగచ్ఛాద్య మామకంవచనంశ్రుణు ॥ ౭౦ ॥ నోచే
చ్చేత్తేపత్యురత్యుగ్ర కర్మస్యాత్తేనసంశయః । తస్మాదాశువినిర్గత్య మంది
రంగచ్ఛతావకం ॥ ౭౧ ॥ ఇతితైర్భర్త్సితాసాధ్వీ గృహమాగత్యనిశ్చ
లా । భర్తారంప్రతిచాచఖ్యౌ శ్రీకంఠార్పితమానసా ॥ ౭౨ ॥ చింతామ
వాపమహతీం ధిగ్జన్మేతిచమామకం । తద్భర్తాభ్రూణదబ్రహ్మ నామకో
పితథైవచ ॥ ౭౩ ॥ ఏవంప్రచింత్యమానౌతౌ గణార్థంయద్యదార్జి
తం । భక్తాదికంచబహుళం కింకుర్మోద్యేతినిశ్చలౌ ॥ ౭౪ ॥ దంపత్యో
శ్చేతయోశ్చింతా క్రాంతయోర్వార్తవాహకాత్ । వార్తామాకర్ణ్య
బసవ స్సముత్థాయసభాస్థలాత్ ॥ ౭౫ ॥ అత్యాశ్చర్యసమాయుక్త స్స
త్వరంగణసన్నిధిం । సమాగత్యనమస్కృత్య ప్రాంజలిఃపురతఃస్థితః ॥ ౭౬
ప్రాహగంభీరయావాచా గణానమితతేజసః । భోగణాభ్రూణదబ్రహ్మ నా
మానంశుద్ధమానసం ॥ ౭౭ ॥ నీచవాక్యైరనేకైస్తం వినింద్యబహుతా
డనైః । బహిర్నిస్సారయామాసు రితిప్రత్యయితాదిభిః ॥ ౭౮ ॥ శ్రుత్వా
సమాగతోహంవై సర్వజ్ఞాఃకింబ్రవీమ్యహం । భ్రూణదబ్రహ్మనామాయ
మతిహింసాపరోయది ॥ ౭౯ ॥ పూర్వంజ్ఞాంమాహ్వయాగారే జేమనంక
థమాచరేత్ । అస్యశ్రీభ్రూణదబ్రహ్మనామకస్యమహాత్మనః । ౮౦ ॥ నీ
చవృత్తిరియంచేద్వై యదిభర్తుశ్చకాయకం । ఏతదేవహిసజ్జాతాః కా
రణంచేద్విచారతః ॥ ౮౧ ॥ కక్కాదయోమహాత్మానః కింనసంతిపురాత
నాః । కర్ణమేకమలోత్పత్తిః యథాకాష్ఠేనలోద్భవః ॥ ౮౨ ॥ ఫలతేతు

యథాక్షీరం పాపాణేకజఠరంయథా ।తథైవచమహాత్మనః కథంవాసంచ రంత్వహోహ్యా౮౩। తేషాంసంస్థితిరస్మాభిః కథంవిజ్ఞాయతేధునా । త్రిలో కేశోమహాదేవో నాథోభూత్వామహీతలే । ౮౪ । సంచరన్ భక్తరూపా ర్థం నిందోర్భూత్వాలింగణేశ్వరాః ।క్రియాసిద్ధివతాంపుంసాం స్యుఃక్రియా బలవత్తరాః ॥ ౮౫ ॥ సనింద్యాభగవద్భక్తా కాలకాలోపమాస్సదా । అతోయూయంయథాన్యాయం గత్వాతస్మందిరేశుభే । ౮౬ ॥ భుక్త్వా చాశీర్భిరత్యంత మభివాద్యపునఃపునః । సమాగచ్ఛంతు వేశ్మాని స్వానీ త్యుక్త్వా ముదాతదా । ౮౭ । అహమప్యాగమిష్యామి భవద్భిస్సాకమం జసా । ఇత్యుక్త్వాబ్రఘూణబ్రహ్మ మందిరంగంతుముత్సుకాః ॥ ౮౮ ॥ భక్తమేకంపునస్తస్మై నివేదితుమతంద్రితం । ప్రేషయామాసుర్ద్యైవ భోక్తుంతేమందిరంప్రతి ॥ ౮౯ ॥ సమాగమిష్యామఇతి ప్రసిద్ధీకర్తుమంజసా గత్వాభక్తస్తదానీంవై ఘూణబ్రహ్మనామకం ॥ ౯౦ ॥ బోధయామా సభక్తానాం సమాగమనమాదరాత్ ।తదాశ్రవణమాత్రేణ ఘూణబ్ర హ్మనామకః । ౯౧ । సహసోద్ధాయసత్కారం కర్తుంతేషాంమహాజ సాం । ప్రత్యుజ్జగామసద్భక్త దర్శనార్థంకుతూహలాత్ ॥ ౯౨ ॥ శ్వే తచ్ఛత్రధరాన్ తాళవృంతాంచితలసత్కరాన్ । సచామరాన్మహాదేవ స్మరణోత్సుకమానసాన్ ॥ ౯౩ ॥ అనేకవాద్యఘోషైశ్చ నందిమాగధగా యకైః । సంయుక్తానమితోల్లాసాన్ నానారూపధరాంస్తదా ॥ ౯౪ ఆగతాంస్సద్గణాన్వీక్ష్య ప్రణమ్యపరయాముదా । స్వగృహంచానయామా స సానురాగపురస్సరం ॥ ౯౫ ॥ సర్వేషామాసనాన్యాశు దత్వాదృఢత రాణివై । పాద్యార్ఘ్యాచమనాదిభ్యః పుష్పైశ్శోభైర్స్సుగంధిభిః ॥ ౯౬ ధూపైర్దీపైశ్చసంపూజ్య ఘూర్వికాన్యూనతనాసపి ।ప్రణనామతురన్యో న్యం దంపతీభక్తిసంయుతౌ ॥ ౯౭ ॥ సర్వేషాంభక్తసంఘానాం సానురా గేణభక్తిమాన్ । ఘూణబ్రహ్మనామాచ తత్పత్నీచపతివ్రతా ॥ ౯౮ ॥ ఇష్టలింగార్చనార్థంవై రంగవల్యాదికానిచ । రచయిత్వావిశేషేణ పాత్రాణిబహుళానిచ ॥ ౯౯ ॥ తతోపవేశయిత్వాథ పీఠేతుబసవాది కాన్ । యేషాంయేషాంవ్రతంయద్య త్ప్రకారంవర్తతేసదా ॥ ౧౦౦ ॥ తేషాంతథాప్రకారంహి కారయామాసభక్తిమాన్ । సర్వేషామాజ్ఞయా

దివ్యాన్యాయతానిబహూనిచ ॥ ౧౦౧ ॥ భాజనానిచవిస్తీర్య బంధుమి
త్రైస్సమావృతః । భాజనేషువిచిత్రాణి పిణ్యాకాదీనిభూరిశః ॥ ౧౦౨ ॥
లడ్డుకాన్మాపచక్రాదీన్ మధుక్షీరంచసద్ఘృతం। మాహిషందధిశాకంచ
చోష్యంలేహ్యంచమంజులం ॥ ౧౦౩ ॥ కబళస్యైకస్యవైశాఖ మేక
మేకంరసాన్వితం । శాల్యోదనంసముత్క్షిప్య సర్వాన్సద్గణసంచయాన్
౧౦౪ ॥ భోజయామాససత్సంగో ఘ్రాణదబ్రహ్మనామకః । భోజనానంత
రంతేషాం గణానామనుకంపయా ॥౧౦౫॥ ఏలాలవంగజాతీసత్ఫల కర్పూ
రమిశ్రితం । నాగవల్లీదళయుతం తాంబూలక్రముకాన్వితం ॥ ౧౦౬ ॥
దత్వాసంతోషయామాస బసవాదీన్మహాజనః । తతఃప్రసన్నచిత్తేషు
స్వాసనేషుస్థితేష్వయం ॥ ౧౦౭ ॥ బసవోఘ్రాణదబ్రహ్మ మహిమానం
మహోన్నతం । ప్రచురీకర్తుమాహాయ ప్రాహగంభీరయాగిరా ॥
౧౦౮ ॥ భోఘ్రాణదబ్రహ్మనామన్ తావకంనిత్యకాయకం । దర్శయి
త్వాగణానేతాం స్సంతోషయమహామతే ॥ ౧౦౯ ॥ తథేతిఘ్రాణదబ్ర
హ్మ నామకశ్శివభక్తిమాన్ । శంకరంగిరిజాధీశం ధ్యాత్వామనసిశాశ్వ
తం ॥ ౧౧౦ ॥ జాలమాదాయవేగేన దిదర్శయిషురాదరాత్ । నిత్య
కాయకమత్యల్ప మపిమోదప్రదాయకం ॥ ౧౧౧ ॥ మజ్జనోదకకుండ
స్య ప్రాంతేస్థిత్వాస్వయంతదా । చిక్షేపకుండేతజ్జాలం శివస్మరణపూర్వ
కం ॥ ౧౧౨ ॥ తస్యభక్తిప్రభావేన భావనాశుద్ధితస్తదా । జాలలగ్నా
స్తథాచేంద్ర బ్రహ్మోపేంద్రముఖాస్సురాః ॥ ౧౧౩ ॥ పునశ్చిక్షేపత
త్కుండే జాలంశంభుంహృదిస్మరన్ । తజ్జాలేశంకరశ్శంభు ర్దిక్పాలైశ్చ
సమావృతః ॥ ౧౧౪ ॥ దేవర్షిబ్రహ్మర్షిగణై స్తథాశంకరకింకరైః।
ఏతాంత్సర్వాంత్సముద్ధృత్య దర్శయామాససత్వరం ॥ ౧౧౫ ॥ దృష్ట్వా
సర్వేగణాస్తత్ర మహదాశ్చర్యసంయుతాః । ప్రణేముఃపార్వతీనాథం శం
కరంలోకశంకరం ॥ ౧౧౬ ॥ శార్వరీశధరశంకరప్రభో చంద్రహాసశమనాం
తకానఘ । అంబుజాక్షపరిపూజితాంఘ్రి పత్పంకజాతపరిపాలయాచ్యుత
౧౧౭ ॥ పుండరీకదితిజాజినాంబరో ద్దండకామమదఖండనోత్సుక .కుండలీ
శవరకుండల ప్రభోకాండజాసననుతావనేశ్వర ॥ ౧౧౮ ॥ ఏవంసంస్తూ
యమానేషు భక్తేషుప్రకటద్యుతిః । శివస్తదాసీంవై దివ్యంవిమానమధ్ధి

రోష్యతే ॥ ౧౧౯ ॥ కైలాసంసుజనోల్లాసంప్రావివేశయదీశ్వరః । సర్వే భక్తగణాస్తావద్బసవేశపురోగమాః ॥ ౧౨౦ ॥ బహులధాన్యఘ్రాణదబ్రహ్మ నామానంతత్పలీమపి । కీర్తయామాసురన్యోన్యం స్తువంతోనిశ్చలాత్మకాః ॥ ౧౨౧ ॥ సర్వదాభక్తసంఘానాం సమర్చనపిశే... ఏ...దృశంమహాత్మ్యంవై లబ్ధవానితిమేనిరే ॥ ౧౨౨ ॥ తతస్సర్వే భక్తగణా బసవేశముఖాస్తదా । స్వస్వవేశ్మాన్యావివిశు స్సదాసద్భక్తిమానసాః । ౧౨౩ ॥ ఏవముక్త్వాథభక్తవరో భక్తానమితతేజసః । ఏతదేవసహిశ్రద్ధా భక్తియుక్తోనిరంతరం ॥ ౧౨౪ ॥ మహదాపద్యపిసదా సముంచేద్భక్తిముత్తమాం । యదిశ్రీశంకరఃప్రీతః కైవల్యందాస్యతిధ్రువం ॥ ౧౨౫ ॥ ఘ్రాణదబ్రహ్మమాహాత్మ్యం యశ్శృణోతినిరంతరం । తస్యశ్రీరాయురారోగ్యం భవత్యేవనసంశయః । ౧౨౬ ॥ ఇతి శ్రీ చెన్నబసవ పురాణే రేణుకాగస్త్యసంవాదే ఘ్రాణదబ్రహ్మ మహిమానువర్ణనంనామ పంచత్రింశతితమోధ్యాయః ॥

శ్రీశివాయనమః

శ్రీశివాయనమః

చెన్నబసవపురాణం

మారటబ్రహ్మకథా.

(షట్త్రింశోఽధ్యాయప్రారంభః)

రేణుకః ॥ పునరన్యత్ప్రవక్ష్యామి భక్తమాహాత్మ్యముత్తమం । శ్రుణుధ్వం శ్రద్ధయాయుక్తా భక్తిభావనతత్పరాః ॥ ౧ ॥ ఆసీత్పురామారటబ్రహ్మనామామాహా రాంఘ్రిసంసక్తనిజోరుధామా । గణార్చనాసక్త గుణాభిరామ స్సఏవనిశ్శంక ఇతీర్యమానః ॥ ౨ ॥ సధామారటశంభు శ్శ్రీ మహాదేవపదాంబుజే । సంసక్తమానసో భూత్వా గణార్చనపరో భవత్ ౩ ॥ నిత్యకాయక మేతస్య హాలికంకర్మ ఏవచ । తేనైవకర్మణాభరణ మాపాద్యనిజుతవ్రతీ ॥ ౪ ॥ నిత్యం గణార్చనోత్సాహ కలితాత్మాగణాన్ బహూన్ । భోజనాదిభిరత్యంతం తోషయన్నమలాశయః ॥ ౫ ॥ కాలంత్వనీనయత్కాంచి ద్భార్యాపుత్రసమన్వితః । వ్రతోత్సాహీ వ్రతోద్యోగీ సర్వదా వ్రతమానసః ॥ ౬ ॥ సాక్షాద్గురూపదేశేన హాలికంకర్మ కాయికం । సమాశ్రిత్యసదాభక్తి సంయుక్తోభూన్నిరంతరం ॥ ౭ ॥ ఏవం ప్రవర్తమానస్య సద్వృత్తేర్భక్తిమీక్షితుం । శివంకరో దేవదేవ శ్చింతితార్థప్రదాయకః ॥ ౮ ॥ ఏకదా హాలికంకర్మ కర్తుః పితృకుమారయోః । అంతికం వైమహాఘోర కృష్ణోరగమనూపయం ॥ ౯ ॥ దంశితుం ప్రేషయామాస దందశూకోరుభూషణః । సుభీషణో మహాఘోరో దీర్ఘసృక్కః ఫూత్కారజిహ్వాకః ॥ ౧౦ ॥ నితాంతం విషఫూత్కార జ్వాలాభిః కంపయన్ జనాన్ । సమాగత్యసుతం తస్య విషజ్వాలాభిరావృణోత్ ॥ ౧౧ ॥ విషజ్వాలాభిరాక్రాంత మేవం స్వస్యసుతోత్తమం । సమీక్ష్యాపినృశోకంచి న్నైవసంభావ తే పితా ॥ ౧౨ ॥ నతద్వార్తాం స్వకర్ణాభ్యాం న్యశృణోదనన ముహ్యతి । నచక్షుర్భ్యామశ్రుజలం లేశమాత్రం ప్రముంచతి ॥ ౧౩ ॥ ఏ

వంనిశ్శంకమతులం నిశ్శంకోగుణినాంవరః । హాలికంకర్మనైజంతు భక్తి
ప్రీత్యర్థమాచరత్ ॥ ౧౪ ॥ సబాలకోపిజననీ జనకౌనస్మరత్యహో । కం
వై జాంగలికంవాపి నాన్వేషయతిశుద్ధధీః ॥ ౧౫ ॥ ఆప్తసర్గానపిస్నేహా
న్మిత్రంసస్మరతిక్వచిత్ । స్వపాదచలనంవాపి సచాలయతికుత్రచిత్ ॥
౧౬ ॥ దుష్టజంతురయంచేతి నబిభ్యతిహృదిక్వచిత్ । శివాజ్ఞాచైవమస్తీ
తి సస్మరత్యుక్షవాహనం ॥ ౧౭ । ఏతాదృశౌదిద్వృక్షూణా మత్యంతా
శ్చర్యమావహత్ । ఏవంవిషాగ్నినాదగ్ధ శరీరఃకల్మషాకృతిః । ౧౮ ॥ ము
ఖాచ్ఛివశివేత్యుక్త్వా తస్యపుత్రోతిబుద్ధిమాన్ । గతజీవోఽసువోభాగే
పపాతోరగపీడితః ॥ ౧౯ ॥ ఏవంపతంతంభూభాగే సుతమిత్యవిరాగ
వాన్ । సంగృహ్యపాదాస్థలతో దూరముత్క్షేపయత్తదా ॥ ౨౦ ॥ ఏవం
సకాయికంకర్మ హాలికంభక్తతుష్టయే । కుర్వతస్తస్యపురతఃకశ్చిద్భక్తవ
రఃకృతీ ॥ ౨౧ ॥ తదాతదాభైక్షవృత్త్యా స్వగ్రామేసాధువృత్తితః ।సం
చరజ్జంగమాకార మవాప్యశశిశేఖరః ॥ ౨౨ ॥ తస్యకేదారసాన్నిధ్యే స్థి
త్వాదీనాననస్స్వయం । క్షుద్బాధాప్రబలాత్కార్శ్య మాప్తవానిసజంగ
మః ॥ ౨౩ ॥ శ్రీకంఠశంకరేత్యుచ్చైస్త్వనంగంభీరయాగిరా । భోభోహా
రటశంభోమా మవలోకయసువ్రత ॥ ౨౪ ॥ ఏవంసమాహ్వయంతంతం
జంగమంపూర్వవేదితం । సమీక్ష్యసన్నిధింప్రాప్య ప్రాహాగంభీరవాక్ప్రమైః
౨౫ ॥ స్వామింఛ్రీజంగమోత్తం సత్వాత్పాదయుగళంభజే । త్వదాగ
మనకార్యంయత్తదాఖ్యాహిమహామతే ॥ ౨౬ ॥ జంగమః । క్షుద్బాధ
యాపీడితోహ మస్మందత్వాద్యమామకీం । క్షుధంనివారయాశుత్వం
శ్రీకంఠాంఘ్ర్యంబుజాక్షక ॥ ౨౭ ॥ అన్నాద్యర్థినంజంగమంతం ప్రాహాని
శ్శంకనామకః । విలంబోద్యభవత్యేవ ఘటికాద్వయమాత్రకః ॥ ౨౮ ॥
సమానయతిమేచాన్నంతు భ్యందాస్యామినిశ్చయం । తావత్పర్యంతమ
త్రైవ సుస్థిరోభవజంగమ ॥ ౨౯ ॥ యదిక్షుద్బాధతేత్వాం హిగచ్ఛమ
న్మందిరంప్రతి । అహమప్యాగమిష్యామి త్వరతస్తవసంనిధిం ॥ ౩౦ ॥ ఇ
దంమదీయంసత్కర్మ హాలికంభరణోచితం । త్యక్త్వాగృహమిదానీం వైగం
తుంమేరోచతేనహ్యత్ ॥ ౩౧ ॥ ఏతన్మహద్భిరత్యంతం శాసితంకర్మచైవహి
ఏతత్సమాప్తిపర్యంతం నగచ్ఛామీతిమేవ్రతం ॥ ౩౨ ॥ తస్మాద్యథాను

ఖం గత్వా మామకం మందిరం భవాన్ । భుక్త్వా యథేచ్ఛమాగచ్ఛ మదం
తికమతంద్రితః ॥ ౩౩ ॥ ఇతి తద్వచనం శ్రుత్వా తథేత్యుక్త్వా గృహం ప్రతి ।
గంతుమారభమాణే శ్రీజంగమే కుటిలాకృతౌ ॥ ౩౪ ॥ తత్రాసన్నిధ్యే మ
హాఘోరసర్పాక్రాంతం సుతోత్తమం । సర్పోద్వేల్లితపాదం చ దృష్ట్వా
భీత ఇవోచ్చలత్ ॥ ౩౫ ॥ అత్యంతకంపితాంగస్సన్ నిమీల్య నయనద్వ
యం । సంస్థితం జంగమం సమ్యక్ నిశ్శంకః పరిరభ్య తం ॥ ౩౬ ॥ మా భైషీ
రితి తత్పృష్ఠమభితాడ్య పురస్థితం । నిశ్శంకనామకం ప్రాహ నిర్భీత్యా జం
గమోత్తమః ॥ ౩౭ ॥ భో భో నిశ్శంకనామం స్తే పుత్రం సర్పేణ దంశితం ।
న వేత్సి కిం ద్రష్టుమపి ప్రకృత్యా నైవ కాంక్షసే ॥ ౩౮ ॥ ఏవం తే పుత్రహం
తారం నదావిషధరోరగం । ససంహరసి భో తాత కిమర్థం వద సత్వరం ॥
౩౯ ॥ పరోపకారవిషయే పండితాః పారమార్థికాః । ప్రాణానపి త్యజం
త్యాశు పుత్రార్థం కిం న రోదసి ॥ ౪౦ ॥ ఏవం నిర్మోహినం యత్ర కుత్ర
వా సహి వేద్మ్యహం । పుత్రలాభే భవేత్సౌఖ్యం పుత్రలాభే భవేద్గతిః ॥ ౪౧ ॥
అపుత్రస్య గతిర్నాస్తి త్యాహుస్సర్వే మనీషిణః । తస్మాత్సర్వప్రయత్నే
న పుత్రం సంపాదయేద్బుధః ॥ ౪౨ ॥ త్వత్తోఽన్యో నాస్తి కుత్రాపి త్వత్తుల్య
స్త్వమేవ హి । నిర్గుణం నిశ్చలం పశ్చాత్తాపహీనం తు త్వామిహ ॥ ౪౩ ॥
పశ్యే నాన్యం హి లోకత్రయేఽపి చాన్వేషణాదపి । మద్వాక్యాదపి త్వత్పుత్రం
గత్వా చోద్ధాపయాధునా ॥ ౪౪ ॥ ఏవం గదంతం తం వీక్ష్య జంగమం ప్రా
హ సద్వ్రతీ స్వామిన్స్వయా యదుక్తం తత్సత్యం స్యాత్ త్వాకృతాత్మనాం ॥ ౪౫ ॥
ఋణానుబంధరూపేణ పతిపత్నీసుతాలయాః । భవంతీతి భవంతో వై వ
దంతి శివశాసనాత్ ॥ ౪౬ ॥ వశిష్ఠాదిమునిశ్రేష్ఠాః పుత్రార్థం బహుదుః
ఖితాః । నష్టాన్పుత్రాంత్స్వశక్త్యా తు పునరుజ్జీవయంతి కిం ॥ ౪౭ ॥ జ
లే యథా బుద్బుదాస్యుస్తథాస్యుః పాంచభౌతికాః । ఉత్పద్యంతే విలీయ్యం
తే నాస్తి తేషాం హి సత్యతా ॥ ౪౮ ॥ అతోఽస్మిన్ బుద్బుదాకారే నష్టే దేహే
మనీషిణః । న శోచంతి న ముహ్యంతి శోకస్యానవకాశతః ॥ ౪౯ ॥ ఇతి ని
శ్శంకవచనం శ్రుత్వా కుటిలజంగమః । పునః ప్రాహ విశాలాత్మా పరమా
ప్తపుమానివ ॥ ౫౦ ॥ అలం వైరాగ్యవాగ్భిస్తే నిర్ఘృణోఽస్యహితేష్వివ ।
పుత్రార్థమేవం వక్తారం న పశ్యే యత్ర కుత్ర వా ॥ ౫౧ ॥ గచ్ఛాధునా న

త్వరంత్వం గణాంత్సాధూన్ఛిత్వోపహూన్ । సమస్తభృత్యకుమారస్య గతి
మాఖ్యాహి సువ్రత ॥ ౫౨ ॥ తేనశక్యో భవతః పుత్ర ముద్ధరిష్యంతి నాన్యథా।
బలిదేవివేమనార్యో పూర్వం నై క్షితిపాలకం ॥ ౫౩ ॥ పునరుజ్జీవయామాస
తస్మాద్గచ్ఛ గణాంతికం । ఏవం నైపిల్లనయన నామకో పితథాభవత్ ॥ ౫౪
ఇత్యుచ్యమానం తం జంగమోత్తమం ప్రాహ తత్సతీ । స్వామిన్ స్నేనం నవక్త
వ్యం సర్వంజ్ఞాత్వా విచారతః ॥ ౫౫ ॥ చిక్కయామ్యస్య నిష్కస్య లింగైక్య
మనుయాయినః । పూర్వస్థితించ విజ్ఞాయ కథమేవం హి కథ్యసే । ౫౬ ॥
అనిత్యమేతద్ద్వేషాంచ ఘాతాత్మక మిదం తనుః । స్వధర్మకీర్తి హ్రక్రో
శో నిత్యం స్యాత్తద్గణాచరణం ॥ ౫౭ ॥ తత్సతాం స్వపతి స్వపుత్రస్య ధైర్య
వంతావితి స్మరన్ । యయా సుజంగమస్తస్య క్షేత్రపుత్రమవాలోకయత్ ॥
౫౮ ॥ శరేణ నిశ్శంక పుత్రాద్య తేను జస్యన్ప్రసస్యతః । విషాగ్నిజ్వాలయా మాన
గ్ధః పపాత భువి మూర్ఛితః ॥ ౫౯ ॥ అతి శ్రద్ధాపమాయుక్తో త్వభ్రాతో
రమనిందితం । విషనైద్యం సమానీయ సందర్శయత్ సాదరం ॥ ౬౦ ॥
జనకస్తత్సతీ చైవ నిష్ఫూర్ణానతిముద్ధరాయా । త్వాం నైజ్ఞేస్థోసితస్మాద్వై
కథం వా తం సముద్ధర ॥ ౬౧ ॥ ఏవం శ్రీజంగమశ్రేష్ఠః గదతి ప్రాహ తత్సు
తః । మైవం వాదీర్మహాత్మన్ త్వం కావార్తా మాతృశాంస్థితిః ॥ ౬౨ ॥
బ్రహ్మవిష్ణుమహేంద్రాద్యాః కాలేప్రాప్తే మహాత్తరే । సత్యాదికస్య నై
పుత్రః కన్య భ్రాతా పితా తథా ॥ ౬౩ ॥ సర్వం మహేంద్రజాలస్య విద్ధ్యేవ
మమ భ్రాతి భో । పంచభూతమయస్యాస్య శరీరస్యాసత్యతా ॥ ౬౪ ॥ త
దంతర్వ్యాసకస్సాక్షా త్సర్వవ్యాపీ మహేశ్వరః । తస్మాచ్ఛేత్సురీ గాగ్ధం కిం
వృథా పరివేదనం ॥ ౬౫ ॥ భవన్ని రేతన్సర్వం నై జ్ఞానంపరిస్ఫుర్వతు । దే
హాద్వినిర్గతే జీవే దేహస్స్యాన్మలపిండకః ॥ ౬౬ ॥ ఏపాం నాపహ్యావనా సా
పిభక్షితస్మిన నైరపి । జనోనహి విజానాతి దేహాహాం సంపాంచభౌతికః ॥
౬౭ ॥ తదర్థం దుఃఖమాపాద్య భక్తేమూర్ఖా భవానహో । క్రందనం తు శ
రీరార్థం వాజీవార్థం నద ప్రభో ॥ ౬౮ ॥ ఉభయోః కాష్ఠయోర్యోగా ద్వి
స్ఫులింగాభవంత్యహో । అనాదికర్మసంబంధా దంగాత్తద్వన్మహే
శితుః ॥ ౬౯ ॥ తస్మాత్కర్మక్షయార్థం తు శంకరం లోకశంకరం । భజేత్స్వ
చిత్ప్రసన్నాత్మా తారయేత్సకలాపదః ॥ ౭౦ ॥ మృత్యుంజయో మహాదేవో

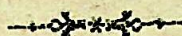
భక్తానుగ్రహతత్పరః । ఏక ఏవ హి సర్వేషాం మోక్షదశ్చ సుఖప్రదః ॥
౭౧ ॥ తస్మాన్మృత్యుంజయాదన్యో నాస్తి సత్యం బ్రవీమ్యహం । సాయం
కాలే ప్రజాస్సర్వే భూరుహాంత్సముపేక్ష్యతే ॥ ౭౨ ॥ భాస్కరేభ్యుదితే
యత్ర యాంతి వై నహి బాధ్యతా । తథైవ సోదరన్యాయః కాయకార్థం
సమాగతః ॥ ౭౩ ॥ తస్మాద్గచ్ఛామి చేత్కిం వై భవేత్కారుణికోత్తమ ।
ఏవముక్తే తస్య పుత్రే పునః కోపసమన్వితః ॥ ౭౪ ॥ భవద్వైరాగ్యవాక్యా
ని వేద్మ్యహం బహుభాషణైః । యద్యద్వాచా వదతి తత్తథా న కరోతి
హి ॥ ౭౫ ॥ పూర్వం భాస్కరవంశోద్ధః శ్రీరామో లక్ష్మణం ప్రతి । బ
హుదుఃఖాతురో భూత్వా నాగపాశైర్విమోచయత్ ॥ ౭౬ ॥ భక్తిర్విజ్ఞా
నజన్యం యత్ఫలమస్తి విశేషతః । తత్సర్వం వినియుజ్యాద్య భ్రాతరం పరిపా
లయ ॥ ౭౭ ॥ సోచన్నిందాపవాదాభ్యాం నింద్యో భవసి సత్యతః మంత్ర
తంత్రౌషధచస్త్రైర్మాదృశైశ్చ మహాత్మభిః ॥ ౭౮ ॥ అనుగ్రహాదయం బా
లః పునః ప్రాణీ భవేద్ధ్రువం । ఇతి మత్వాద్య వత్స్యామి గణానాం శరణం వ్రజ ॥ ౭౯ ॥
దేశికోరుప్రసాదో హి జనకోఽస్మాకమిష్యతే । మాతా సద్భక్తిరేవ స్యాచ్ఛీ
లం వై సంతతిస్సదా ॥ ౮౦ ॥ ముక్తిః కాంతామణిర్దివ్యా సేతరం తు భజా
మహే । తదేవ హిత బాంధవ్యమస్మాకం నేతరం భవేత్ ॥ ౮౧ ॥ ఏవం త
ద్వచనం శ్రుత్వా మత్వా స్పృథకరం మనః । పురో విలోక్య తత్పుత్రం సర్వద
ష్టం తు జంగమః ॥ ౮౨ ॥ హాహేత్యాశ్చర్యసంయుక్తస్తదా ప్రోవాచ త
త్సతీ । కిం విషీదసి భోస్స్వామిన్నియం స్యాత్పుణ్యవీథికా ॥ ౮౩ ॥ తత్రాగ
త్యజనాస్సర్వే స్వప్రయోజనతోఽనఘ । విపణిం ప్రావిశంతో వై స్వకార్యా
ణి నివృత్య చ ॥ ౮౪ ॥ స్వస్వవేశ్మాన్యాపశంతి తద్వద్భార్యాసుతాదయః ।
స్వకార్యానంతరం కోఽపి నస్థాస్యతి మహీతలే ॥ ౮౫ ॥ తస్మాద్దుఃఖం తు వ్య
ర్థం స్యాద్భక్తివైకల్యకారిణీ । యత్రస్యాత్సుగుణోత్కృష్టః తత్ర
మోహః ప్రశస్యతే ॥ ౮౬ ॥ యదా యదాస్యాజ్జననం తదా మృత్యుభ
యం భవేత్ । మృత్యుక్రాంతశరీరార్థం కిం వృథా పరిదేవనం ॥ ౮౭ ॥
నదీప్రవాహే కాష్ఠద్వయసంమేళనకం యథా । తథైవ దేహసంబంధో
వియోగే కా ప్రవేదనా ॥ ౮౮ ॥ ఏవం వై తత్సతీవాక్యమాకర్ణ్య ప్రాహ
జంగమః । జాయాఖ్యాతాన్నస్య మర్త్యస్య నిష్పూర్ణాసి వరాననే ॥ ౮౯ ॥

త్వత్తుల్యామంగనాంకుత్ర నాహంవీక్ష్యేమహీతలే । యతస్త్వమపి వై
భాగ్య సతీవాస్వప్రియేమే ప్రియా ॥ ౯౦ ॥ మాతరంపితరం బంధూం శ్వశురం
భగినీమపి । సర్వాణ్యపిచవస్తూని త్యజేత్తద్గతమానసా । ౯౧ । భూ
త్వాసముత్సుకాసాధ్వీ భర్తారమనుయాస్యతి । లోకాంతరంగతే పత్యౌ
తేనసాకంవరాంగనా । ౯౨ ॥ జ్వలనంప్రజ్వలిత్వా ధన్యాయంతత్ప్రవిశేన్ము
దా । పతివ్రతానాంధర్మోయం ప్రాచీనైఃపరికథ్యతే । ౯౩ । లోకేపిత
త్ప్రకారంహి చరంతిబహుశోంగనాః । భర్తురర్ధాంగినీనారీ భవతీతిహిక
థ్యతే ॥ ౯౪ ॥ తదంగస్యమాత్రంత్వయి నైవ నాస్తిసత్యంవిచారతః । పతిరే
వాంగనానాంహి దేవస్సద్గురురుత్తమః ॥ ౯౫ ॥ ప్రాణాశ్చపతిరేవేతి నిశ్చి
త్యాంతేత్యజేదసూన్ । ఇతిశ్రీజంగమేశస్య వచనంవారిజాననా । ౯౬ ॥
నిశమ్యజంగమేశంతం ప్రాహగంభీరయాగిరా । స్వామిన్త్వయాయదుక్తం
తత్తథ్యమేవాస్తునాన్యథా ॥ ౯౭ ॥ అస్మద్విధానాం శైవానామాచారో
హ్యాస్తుసత్యతః శైవాగమాదిశాస్త్రాణి జ్ఞాత్వాసర్వాణిమామిహ ॥ ౯౮
భర్త్రాసహప్రేతభూమిం గచ్ఛేత్యుచ్చరతిత్వయి । కథంహిలింగినస్సై
వాస్తు హ్యంత్యేతరమార్గగాం ॥ ౯౯ ॥ అంగంప్రాణాఃపతిర్లింగం లిం
గంమాతాపితాతథా । సర్వభావేనలింగాద్వై వ్యతిరిక్తంనవిద్యతే ।
౧౦౦ ॥ ఇతిమేభావనాసిద్ధి ర్దేశికోయప్రసాదతః । ఇత్యుచ్యమానాం
తాం నారీంవీక్ష్యకించిన్నభాషత । ౧౦౧ । పునస్తస్మాత్తరంప్రాహ కుపిత
స్సన్మహేశ్వరః । మాతాత్వమసిపుత్రస్తే గతిమేవముపాగమత్ । ౧౦౨
ఇతిచింతాకించిదపిప్ర మాదాదపినాస్తితే । కింబ్రవీమినితాంతం త్వాం
నిస్స్పృహాంనిజపుత్రకే । ౧౦౩ । సంరక్షణేతుదయయానహిమాతృసమా
వధూః । నిజాంగనానమాకా చిన్నభవేత్ప్రియభాషిణీ । ౧౦౪ । నహిపు
త్రసమోమోహః నాస్తిత్యాహుర్మనీషిణః । రుగార్తోపిప్రమత్తోపి
వికలాంగోపిస్యాత్మజః । ౧౦౫ ॥ మాతాఃవిముఖీతస్తే పుత్రాయేతివిని
శ్చితం । నిరామయోయంపుత్రస్తే సురూపీచాప్రమత్తకః । ౧౦౬ ॥ ని
ష్కారణంతుసర్వేణ దృష్టో యాదితినాస్తితే సదాశివపదస్యాస్త భక్తిశ్చే
ద్గతిరీదృశీ । ౧౦౭ ॥ అనేనయత్కిమర్థంవై కురుతేశివపూజనం । ఇ
త్యుచ్యమానంతం జంగమోత్తమంప్రాహసస్మితా ॥ ౧౦౮ ॥ స్వామిన్మ

దగ్ధం శ్రీకంఠ భక్తిం దూషయసి కిం ప్రభో । క్వచారబ్ధగతి స్తస్య క్వ భక్తిః ప
రమేశ్వరే ॥ ౧౦౯ ॥ ఉభయోర్నైవ సంబంధః ప్రారబ్ధం భోగతో నశ్యేత్
స్వామిన్ భక్తాగ్రగణ్యత్వం మయి నిష్కారణం భ్రమం ॥ ౧౧౦ ॥ ఉత్పాదయి
త్వా సద్భక్తౌ వికారం కల్పయస్యహో । ఫణిగంధవహం హిత్వా మృత్తి
కాం కిం త్వపేక్షతే ॥ ౧౧౧ ॥ తథైవ భక్తిం హిత్వా మే మనో నాన్యం సమీ
హతే । ఇతి తద్వాక్యమాకర్ణ్య కించిద్దూరముపేత్య సః ॥ ౧౧౨ ॥ త
ద్దాసీమాహ భో బాలే త్వం వా బోధయ మాతరం । ఇత్యుచ్యమానం తం
జంగమేశం వీక్ష్యాహ సాదరం ॥ ౧౩ ॥ తాశేవిక్రీతుముక్త్యుక్తే జననీ విప
దాయిని । శివే సంహారణోత్సాహే కిం కుర్వంతి జనాః పరే ॥ ౧౧౪ ॥ ఏ
వం తన్ముఖతః శ్రుత్వా తదాగత్యార్భకాంతికం । అనేకైర్గారుడైర్మంత్రై
స్తన్మాత్యచ విశేషతః ॥ ౧౧౫ ॥ ఫాలే విభూతిం సంధార్య పునరుజ్జీవయ
త్సుతం । జననీజనకౌ సమ్యగీక్ష్య పూర్వవదాస్థితౌ ॥ ౧౧౬ ॥ తదార్భకోద్ధా
యచ నేత్రయుగ్మముస్మీల్య తత్పాదయుగం ననామ । తతః ప్రసన్నః పరిర
భ్యతం ముదా సముంతముద్ధాయ తదాశు జంగమః ॥ ౧౧౭ ॥ విషాగ్నినా దగ్ధ
మముం భవంతం మాతా పితా బంధు సహోదరాశ్చ । నాలోకయామాసు
రతీవఘోర హ్యాదస్త్వనేకధా మద్వచనైశ్చ బోధితాః ॥ ౧౧౮ ॥ దివ్యా
వధైర్జన్యమనుప్రచార్తైస్తంత్రైశ్చ త్వాముచ్ఛ్వసినం విరాగతః । విసృ
జ్యమూర్ధ్నాన్ని జబంధుసోదరాన్ కిమర్థమాసేవసి పుత్రకాద్య ॥ ౧౧౯ ॥
దయావిహీనాన్దనుజోపమాని తిస్వభావరీత్యా సకలం పరీక్ష్య సురోపమా
నప్యనులోమభావ తస్సదాహి పశ్యంతి సదా మనీషిణః ॥ ౧౨౦ ॥ పుత్రః ॥
యే కేవా బంధుమిత్రాద్యా జననీజనకావపి । గదార్తం వీక్ష్య శోచంతి
నగృహ్ణంతి హి తద్గదం ॥ ౧౨౧ ॥ పరివేదనమాత్రేణ భవేత్కిం తన్నివారణం
సర్వస్వతంత్రం శ్రీకంఠం ధ్యాయేద్యది తరేత్పుమాన్ ॥ ౧౨౨ ॥ యద
భావి న తద్భావి భావి చేన్న తదన్యథా । ఏవం సమస్త సుజనాగదం తిఖలుస
త్యతః ॥ ౧౨౩ ॥ అతీవ వేదనైర్నైవ చాతిదుర్భాగ్యంతి భావనైః । కింప్ర
యోజనమత్యంతం భక్తిరేవాస్తు తత్పదే ॥ ౧౨౪ ॥ నాహం భజామి జన
నీ జనకౌ భ్రాతరం తథా । సాంబాదీశ్వర పాదాబ్జ భక్తిమేవ భజామ్యహం
౧౨౫ ॥ ఏతేషాం దృష్టభక్తించ దృష్ట్వా కించ వీక్ష్య సః । జంగమాకార

ముత్సృజ్య సాక్షాద్రూపమదర్శయత్ ॥ ౧౨౬ ॥ దృష్ట్వా శ్రీశంకరా
కారం శరదిందునిభాకృతిం । శశిశేఖరమాదిత్య కోటిసంకాశమస్తువన్ ॥
౧౨౭ ॥ భుజంగప్రయాతం॥ నమశ్శంభవే శంకరాయాచ్యుతాయ । ప్రమ
త్తోరుదైత్యాద్రి శంబాయ తుభ్యం । నమశ్శాంభవీహృత్సరోజాలిభాస్వ
త్సుమిత్రాయ శాంతాయ శర్వాయ గోప్త్రే ॥ ౧౨౮ ॥ బృహద్భానుమిత్రేందు
నేత్రాయ తుభ్యం నమో భ్రాజమానార్కకోటిప్రభాయ । నమస్సర్వకేశో
జ్జ్వలచ్ఛేఖరాయ ప్రమోదాత్మనే పాపకర్మప్రహర్త్రే ॥ ౧౨౯ ॥ నమః
పుండరీకాక్షచండాశుగాయ సువర్ణాచలోద్దండకోదండకాయ । నమః కాం
డజాతాసనాఖండలాదిప్రవృత్తిప్రసంగాయ ఫాలేక్షణాయ ॥ ౧౩౦ ॥ నమః
కామహంత్రే నమః కామ్యదాత్రే నమః కాలకంఠాయ కాలాంతకాయ నమః
కుండలీశోరుభూషాయ తుభ్యం నమః కాలకూటాశినే భాసురాయ ॥ ౧౩౧ ॥ న
మో త్ర్యుగ్రరూపాయ భర్గాయ తుభ్యం నమస్స్వర్గముఖ్యాపవర్గప్రదాత్రే । న
మో నిగ్రహానుగ్రహాకారభర్త్రే నమద్భక్తపాపౌఘహర్త్రే నమోస్తు ॥ ౧౩౨ ॥
ఏవం స్తువంతం నిశ్శంక మాలోక్యానందనిర్భరః । శంభుః ప్రసన్నస్తం ప్రా
హ శశ్వదాలోక్య సస్మితః ॥ ౧౩౩ ॥ భో సత్యవాదిన్ నిశ్శంకనామన్ తేని
శ్చలం మనః । పరీక్షితుం సమాగత్య జంగమాకారముద్వహన్ ॥ ౧౩౪ ॥
బహుధా పరీక్షితో౽సి త్వం వరం వరయ సువ్రత । వాంఛితార్థప్రదాస్యే
హం నాత్ర కార్యా విచారణా ॥ ౧౩౫ ॥ నిశ్శంకః ॥ త్వయి ప్రసన్నే దేవే
శ కిమసాధ్యం శరీరిణాం । నాన్యం వృణోమి శ్రీకంఠ భక్తిం దేహి పరాం త్వ
యి ॥ ౧౩౬ ॥ తథాస్త్వితి మహాదేవశ్శంకరీహృదయేశ్వరః । అనుగ్ర
హాత్సమాహూయ స్వాంతికం సకలార్థదః ॥ ౧౩౭ ॥ నిశ్శంకం నిరతా
నందం సస్నుషాపత్నిపుత్రికం । ఆసీనయన్నిజస్థానం కైలాసం కలుషాప
హం ॥ ౧౩౮ ॥ ఏవం సభాసదస్తస్య సద్భక్తానర్ఘ్యవాక్చయం । శ్రు
త్వా ప్రముదితేస్సర్వే సద్భక్తాస్సాధకోత్తమాః ॥ ౧౩౯ ॥ భక్తగణాః ॥ స్వా
మిన్భక్తివరశ్శ్రీమన్ త్వన్ముఖోదితవాక్తతేః । కృతార్థానయమద్యా
స్మ కిమతః పరమస్త్యహో ॥ ౧౪౦ ॥ ఏవం బహుప్రశంసం తస్యస్వా
న్యాయతనా వై । ప్రావిశన్స్తదా జంగమోత్తమాస్సుకృతాశయాః ॥
౧౪౧ ॥ శ్రీమన్మహేశభక్తానాం మాహాత్మ్యమభివర్ణితుం । బ్రహ్మ

పిష్ట్వాదయోనాలం పయస్కిముతభోః ప్రియే ॥ ౧౮౨ ॥ ఇతి శ్రీమచ్చెన్న బసవపురాణే రేణుకాగస్త్యసంవాదే మారటశంభుమహిమానువర్ణనంనామ షట్త్రింశోఽధ్యాయః ।

శ్రీశివాయనమః

చెన్నబసవపురాణం

కూకదమారాఖ్యకథా.

(సప్తత్రింశోఽధ్యాయప్రారంభః)

రేణుకః ॥ ఏవంశాంతసతీవాక్య మాకర్ణ్యాశ్చర్యసంయుతః । ప్రసన్నాహపతిస్తస్యాః ప్రేమపూర్వకమాదరాత్ ॥ ౧ ॥ పతిః ॥ బాలేత్వద్భగినీకుత్ర తపస్యతిసునిగ్రహా । తాంచతత్తపసస్థానం సందర్శయక్షపావతి ॥ ౨ ॥ ఇతిపత్యుర్వచశ్శ్రుత్వా తథేతిప్రమదామణిః । గృహీత్వా నిజభర్తారం నానాద్రుమలతావృతం ॥ ౩ ॥ అనేకమృగపక్షీంద్రసింహవ్యాఘ్రకులాన్వితం । మహాఘోరవనంతీర్త్వా చోరవ్యాఘ్రసుదారుణం ౪ ॥ తదామహాపర్వతస్య గుహామేకాంమహత్తరాం । దృష్ట్వాతస్యాం ప్రావివేశ భర్త్రాసాకంవరాంగనా ॥ ౫ ॥ తత్రతాందర్శయామాస సతీభర్త్రేప్రమోదితః । తపస్యంతీంమహాఘోరాం తరుణాదిత్యసంనిభాం ॥ ౬ ॥ ఏకాగ్రమానసావిష్ట పాదాంబుజహానిశ్చలాం । సాక్షాదానందసందోహా నిర్భరానిర్భయాన్వితాం ॥ ౭ ॥ దృష్ట్వానిజసతీప్రాహ శాంతపత్నీం పతివ్రతాం । బాలేకిమర్థమేతస్యాః పార్వతీపతిరీశ్వరః ॥ ౮ ॥ ప్రసన్నో

సత్యవత్సర్వ మాచష్ట్వవసజానసే । మన్మనోఽమాయతేఽత్యంత మేనాంవ
శీర్ణసమాత్రతః ॥ ౯ ॥ ఏవంగదతిప్రాణేశే ప్రాహాస్వప్రియసుంగనా । వ
ద్ప్యామిశ్రుణుమేనాథ వచనంసావధానతః ॥ ౧౦ ॥ స్వామిన్నస్మద్గురుశ్శ్రీమా
నిష్టలింగార్చనాత్పరం । నాన్యద్భావయబాలేతి లింగందత్వాగతేగురౌ
౧౧ ॥ ఆజ్ఞాంగురోస్సముల్లంఘ్య యోగమార్గానుసారతః । తదిహాయమి
తినిశ్చిత్య యోగమార్గరతాభవత్ ॥ ౧౨ ॥ గురువాక్యోల్లంఘనాద్వై
శంకరోలోకశంకరః । అన్యథ్యాస్యానువాప్నేతి ప్రత్యువాచపతింప్రతి ॥ ౧౩
త్వయాయద్గదితంబాలే సత్యమేవాస్తునాన్యథా । తథాపిమన్మనోఽత్యంత
మస్యాస్యంభజతిధ్రువం ॥ ౧౪ ॥ భూత్వాతద్భగినీత్వం హిసత్తారయసికిం
ప్రియే । నసహిష్యామితేకష్టం భగిన్యాశ్చాన్యథైవచ ॥ ౧౫ ॥ సమభూ
త్తారణోపాయేమద్వాక్యాత్సకుతూహలా । తారయస్వేష్టలింగార్చ నా
సక్తాసిసుమంగళి ॥ ౧౬ ॥ ఇతిపత్యుర్వచశ్శ్రుత్వా శాంతశక్తిసతీప్ర
తా । తథేతిస్వగురోః పాద యుగ్మంస్వాంతేనిధాయసా ॥ ౧౭ ॥ స్వేష్టలిం
గావధానేన శివముద్దిశ్య తత్తదా । చిదానందంమహాదేవం చింతితార్థ
ప్రదాయకం ॥ ౧౮ ॥ సతత్వైస్తాంజలిభూత్వా ప్రణనామపదేపదే । శం
భోమహేశపాహీతి శశిశేఖరశంకర ॥ ౧౯ ॥ సాక్షాత్కారత్వమాపన్నస్సం
భుస్తామాహసుప్రతాం । బాలేత్వదీయసంస్థాగ ఋష్ఠాదంగతోస్మ్యహం ॥
౨౦ ॥ వరంవరయదాస్యామి వాంఛితార్థంవరాననే । అదేయంనాస్తితే
బాలే స్వేష్టలింగావధానతః ॥ ౨౧ ॥ ఇత్యుక్తవంతంచేశం శాంతిసత్తీ
ముదాన్వితా । ప్రాహగంభీరయావాచా నత్వాపాదాంబుజద్వయం ॥ ౨౨ ॥
స్వామింత్స్వేశమాంపాహి సర్వలోకహితంకర । సర్వదాత్వత్పదాంభో
జే భక్తిందేహికృపానిధే ॥ ౨౩ ॥ మత్తేభం ॥ స్వామిన్దేవగిరీశశంకర శివా
ప్రాణేశశంభోహర । శ్రీకంఠాచ్యుతసాయకాబ్ధి శరధే చంద్రార్కచక్ర
ద్వయ । పాహిశ్రీకరభక్తవత్సల మహాపాపాద్రిశంబాధన । ప్రఖ్యాతా
ఖిలదేవతాకాండ పరమానందాస్తుతుభ్యంనమః ॥ ౨౪ ॥ ప్రాలేయాంశుకిరీట
హాటక మహీభృచ్చాపఫాలానల । భ్రాజత్కుండలికుండలాంగ జహార
స్వర్గాపవర్గప్రద । పాహిశ్రీగిరినాథమాం పశుపతేపాపేంధనౌఘా
నల । ప్రాలేయాచలజావిహార పరమోత్సాహప్రభావోజ్జ్వల ॥ ౨౫ ॥

ష్ప్రభా తాపసురేంద్రవ దితపద ద్వంద్వార్కకోటిప్రభ । ప్రాగ్జన్మార్జి
తపాపసంచయమృణా పూర్ణాహకృశానోభవ । భాస్వచ్చంద్రకృశానునే
త్రకమలా ధీశోరుకాండప్రభో పాహి శ్రీగిరినాథ భద్రవిభవ శుభ్రదేహ ద్రై
త్యాంతకా ॥ ౨౬ ॥ రథోద్ధతవృత్తం ॥ శ్రీగిరీశ మయి చేత్కృపా తవ ప్రాపయ
ప్రమథవాసమాదరాత్ । మత్పతిం మమ చ సోదరీమిమాం పావకం పదమన
శ్వసాధనం ॥ ౨౭ ॥ ఏవం సంస్తూయమానః శ్రీ శంకరస్తాం చ తత్పతిం । త
త్సోదరీం చైవ కైలాసమధివాసయత్ ॥ ౨౮ ॥ ఏవం సతీవ్రతం సా
సాం మహాత్మ్యమనుస్మరన్ । ఛాత్రం కూకదమారాఖ్యం సస్మితం స
మభాషత ॥ ౨౯ ॥ భోభోః కూకదమారాఖ్య భార్యయా సహితో భవాన్
మదాజ్ఞయా చ సంబసవ మంత్రిణం గచ్ఛ సాదరం ॥ ౩౦ ॥ ఇత్యాజ్ఞా భూప
తేర్జ్ఞాత్వా యయౌ కాదేశికసత్తమః । అఖండభక్త్యా తేన స్వే తం ముదా పర్య
పూజయన్ ॥ ౩౧ ॥ యే వై కూకదమారాఖ్య కథాం శృణ్వంతి పావ
నాం । తే సర్వే నిఖిలాన్ భోగాన్ భుక్త్వా యాంత్యంతిసద్గతిం ॥ ౩౨ ॥ ఇతి శ్రీ
మచ్చెన్న బసవపురాణే రేణుకాగస్త్యసంవాదే కూకదమారాఖ్య భూప
తిమహిమానువర్ణనం నామ సప్తత్రింశోధ్యాయః

శ్రీశివాయ నమః

చెన్నబసవపురాణం.

మల్లబ్రహ్మనామ్నః కథా

—(అష్టాత్రింశోఽధ్యాయప్రారంభః)—

అగస్త్యః ॥ శ్రీరేణుక శ్రీపదనార్తివినాశ దక్ష భాస్వత్కిరీటపదకంజ

నివేశితాత్మనః । శ్రీకంఠభక్తగణపుంగవసత్కథాం మే సంశ్రావయాద్య
పునరప్యఘసంప్రమోహాత్ ॥ ౧ ॥ భోకుంభసంభవమునే కులశేఖర ।
భూభృద్గుణోపురవిదారణభక్తవర్య పాథోధిసప్తకమురాత్పరిగృహ్య హస్తే
న్యోఽపిబేన్మునిచయే సకలే వినా త్వాం ॥ ౨ ॥ తస్మాదహం కిమితి వచ్మి ము
నీంద్రవంద్య సర్వం హి వేత్సి సకలార్థవిదాం వరిష్ఠ । సత్యే త్వ యేణకథితం గిరిశం
మహాత్మ్యమనుజ్ఞామవాప్య తేంతికముపాగతవానిహాస్మి ॥ ౩ ॥ పునర
న్యాం ప్రవక్ష్యామి కథాం పాపాపనోదినీం । శృణ్వతాం పఠతాం వాపి స
ర్వదా మంగళప్రదాం ॥ ౪ ॥ మల్లబ్రహ్మసునామానౌ మహిమాతిశ
యావుభౌ । మారారిభక్తిమంతౌ తౌ సాధనోజ్జ్వలరూపిణౌ ॥ ౫ ॥ లిం
గాంగినౌ లింగదేహౌ ప్రపంచలతికాతూలౌ । ఆస్తాం పూర్వం చన్నసంజ్ఞ బ
సవేశ్వరసన్నిధౌ ॥ ౬ ॥ తయోర్నిత్యప్రచారస్తు కరదీపైరనేకధా ।
శ్రీచన్నబసవేశస్య పూజాకాలే ప్రదీపనం ॥ ౭ ॥ కరదీపద్వయేనైవ స ల
సత్పాణియుగావిమౌ । అనేకకోటిసాహస్ర దీపోజ్జ్వలనకారిణౌ ॥ ౮ ॥
వినా తైలేనాగ్నినా చ ప్రభాముత్పాద్య శాశ్వతీం । శ్రీచన్నబసవేశస్య
పూజాపర్యంతమేవహి ॥ ౯ ॥ ద్యోతయంతౌ దిశస్సర్వాః పశ్చాదాహృ
త్య తత్ప్రభాం । స్వమందిరే ప్రవిశతస్తదాజ్ఞావశవర్తినౌ ॥ ౧౦ ॥ దు
ర్మంత్రీకశ్చిదాగత్య రాజానం బిజ్జలాహ్వయం । ఏతాదృశప్రభావం వై బో
ధయామాస సత్క్రమం ॥ ౧౧ ॥ సబిజ్జలాహ్వయశ్శ్రీమాం శ్రుత్వామా
హాత్మ్యమద్భుతం । మల్లబ్రహ్మాఖ్యయోశ్చిత్తం దిదృక్షుస్సకుతూహలః ।
౧౨ శ్రీచన్నబసవేశం తం మంత్రివర్యం మహామతిం । సమాహూయ
సవిశ్వాసం ప్రోవాచేదం సవిస్తరం ॥ ౧౩ ॥ భో చన్నబసవేశార్య జనసం
స్తూయమానస । భవదీయౌ మల్లబ్రహ్మనామానౌ సత్కళాశ్రయౌ ॥
౧౪ ॥ కరస్థితాభ్యాం దివ్యాభ్యాం దీపికాభ్యామచంచలౌ । సమాహూ
యాద్య మహ్యం తౌ దర్శయానఘసువ్రత ॥ ౧౫ ॥ ఏవం తద్వచనం శ్రుత్వా
శ్రీచన్నబసవేశ్వరః । బహుధా చింతయామాస బాష్పపూరితలోచనః ॥
౧౬ ॥ కింకరోమి మహాత్మానౌ మల్లబ్రహ్మాభిధావిమౌ । కథం సంప్రేష
యామ్యద్య శివద్రోహిణమంజసా ॥ ౧౭ ॥ భవభక్తివిహీనం తం భవిసం బ
హుభాషిణం । భవభక్తాననేకాంశ్చ పరీక్షంతం కుమార్గతః ॥ ౧౮ ॥ దు

రాజ్ఞాం బిజ్జలాఖ్యం ప్రతి సేవార్థమీదృశౌ । అప్రేషణీయా వేత్తౌ వై ప్రేషయామి యది ప్రభుః ॥ ౧౯ ॥ కిం కిం కరోతి వా తస్య మనో జ్ఞాతుం తే మయా । తథాపి ప్రేషయామ్యద్య మాహాత్మ్యం వేత్తుమేతయోః ॥ ౨౦ ॥ ఇతి నిశ్చిత్యాతివేగం మల్లబ్రహ్మాభిధౌ సతీ । ప్రేషయామ స వై వార్తావాహకం మృదుభాషిణం ॥ ౨౧ ॥ వార్తావహస్తదానీం వై గత్వా శ్రీబసవేశ్వరః । యువామాగత్య మద్యైవ మహ్యం ప్రేషితవాన్ ప్రభుః ॥ ౨౨ ॥ సమాగచ్ఛతం భో మల్ల బ్రహ్మాసన్నమహాప్రభో । మయా సాకమితి ప్రోక్త్వా ప్రాంజలిః పురతః స్థితః ॥ ౨౩ ॥ తథేత్యుక్త్వా వినిర్గత్య శ్రీచన్నబసవేశ్వరం । తథేతి తత్పార్శ్వస్థౌ బభూవతురచంచలౌ ॥ ౨౪ ॥ దృష్ట్వా తౌ బసవేశోఽయ మానమ్రమౌళికంధరః । వక్తుం న కించిన్మర్యాదాం న శశాక గుణోత్కరః ॥ ౨౫ ॥ తథాపి తస్యాభిమతం పరిజ్ఞాయ తతోద్యమౌ । ప్రోచతుశ్చన్నబసవం మల్లబ్రహ్మాభిధౌ తదా ॥ ౨౬ ॥ శ్రీచన్నబసవేశార్య సుజనస్తత్ర నైవ చ । అస్మదర్థే భవానద్య మా వ్యథాం కురు సత్ప్రభో ॥ ౨౭ ॥ గమిష్యావోఽద్య భూపాల సదనం ప్రతి సత్వరం । ఆజ్ఞాపయావయోర్దేవ శక్త్యాచ్ఛాసనమధునా ॥ ౨౮ ॥ ఇతి తద్వచనం శ్రుత్వా శ్రీచన్నబసవేశ్వరః । సమర్థయామాస వై తావిత్యనర్థ్యగృహాంతయోః ॥ ౨౯ ॥ పునశ్చింతయాన్విత్తేచైతౌ నృపాధమసన్నిధౌ ... తిష్ఠతః సదికి కింవా కుర్వాతో హి నరేశ్వరః ॥ ౩౦ ॥ తత్రస్థితాః ప్రజాస్సర్వాః పరిస్ఫురితమానసాః । సర్వే విచారయామాసు రద్య కిం వై భవేదితి ॥ ౩౧ ॥ శ్రీచన్నబసవేశోఽయం ధర్మాత్మా బహుశాస్త్రవిత్ । రాజా స్వభావరీత్యా తు సంచరత్యతిమోహతః ॥ ౩౨ ॥ కిం వా త్వాగమిష్యన్నం భవేన్నాత్ర విచారణా । ఏవం వై నిశ్చయం చక్రుర్గతాగతజనాస్తదా ॥ ౩౩ ॥ ఇతి సర్వే జనాస్తత్ర సంస్థితాశ్చక్రిరే పితే । కథం భవతి వా సర్వం పశ్యామః పరమాద్భుతం ॥ ౩౪ ॥ వినాశకాలే సంప్రాప్తే స్వయం ధర్మాద్విముచ్యతే । స రాజా బిజ్జలో నామ సదా భక్తపరాఙ్ముఖః ॥ ౩౫ ॥ దుర్బుద్ధిర్మల్లబ్రహ్మాభిధానౌ తౌ చ సమాహ్వయత్ । స సమాజ్ఞాపయామాస కందీపికాణి ॥ ౩౬ ॥ లసత్సువర్ణదండాంశ్చ లక్షదీపికముద్గరం । స్వహస్తగృహ్ణాత్వేవ మల్లబ్రహ్మౌ సభాపతిః ॥ ౩౭ ॥ అనేకకోటిసంఖ్యాకైః కర

దీప్తైరిత్యూర్జ్వలన్ । జ్వలంతీం తాం సభాం దృష్ట్వా రాజా బిజ్జలనామకః ॥
౩౮ ॥ కందీపసముద్భూతజ్వాలాభిర్జ్వాలితాకృతిః । తచ్ఛాంత్యర్థకాం
కించిదపి ప్రవక్తుం నశశాక సః ॥ ౩౯ ॥ కింకరోమీతి బహుధా చింతయా
మాస భూపతిః । తజ్జ్వాలాభిరతిక్రాంత శరీరో గద్గదస్వనః ॥ ౪౦ ॥ భూ
మావులుఠన్మంత్రివర్గాన్ పరిరభ్య ముహుర్ముహుః హా స్వామిన్ బసవాద్య స్త
మ స్తకో బిజ్జలాహ్వయః ॥ ౪౧ ॥ హా హేత్యుచ్చైర్వరైర్మంత్రిన్ రక్షర
క్షేతి చాబ్రవత్ । ప్రతిక్షణం తు పానీయం పాయ్యమానో౽తివేగతః ॥ ౪౨ ॥
ఇతస్తతః ప్రద్రవతి ప్రాణరక్షణతత్పరః । ఏతాదృశం మహీపాలం వీక్ష్య
దుఃఖాతురం ప్రభుం ॥ ౪౩ ॥ శ్రీచన్నబసవాధీమాన్ నాహ రాజానమం
జసా । స్వామిన్నృపాల సర్వేశ త్వత్తాపపరిశాంతయే ॥ ౪౪ ॥ నత్వా
ద్యుపాయ మద్యైవ శ్రోతవ్యం మామకం వచః । తత్కథం చేన్మహీపాల
శివాజ్ఞావశవర్తినా ॥ ౪౫ ॥ మల్ల బహ్మాభిధౌ వ్యక్తౌ నిగ్రహేణ పరీ
క్షితౌ । కరోల్లసద్దీపికాభ్యాం బహుధా చ పరీక్షితౌ ॥ ౪౬ ॥ అతస్తైబ
హుధా తా పసం జాతో౽సు ష్టకర్మిణః । తస్మాదేతౌ పరిత్యజ్య
శరణం యాహి భూవర ॥ ౪౭ ॥ స్వస్థో భవసి సద్యైవ నాత్ర కార్యా విచార
ణా । ఇతి శ్రీబసవేశస్య పుత్రాచ్చ వచనామృతాత్ ॥ ౪౮ ॥ తథేతి తౌ మ
హాత్మానౌ సమస్కృత్యాతివేగతః స్వహస్తోచ్చాలనేనైవ తావుభావ
తిజగ్మతుః ॥ ౪౯ ॥ దూరీకృతోరుతాపం తం శరీరం తాపయుత్తదా ।
స్వస్థోభూత్వా స్వాపరాధం చింతయామాస చేతసా ॥ ౫౦ ॥ అస్మాచ్ఛ్రీ
చన్నబసవా జ్జీవితో౽స్మీతి భూపతిః । వేత్రహస్తాః కంచుకినో వేపమానామ
హీపతేః ॥ ౫౧ కిమేతన్మహదాశ్చర్య కారణాద్దృష్టమద్భుతం । కస్మా
త్తాపపరిక్రాంతః కస్మాద్దైవ వినివర్తితః ౫౧ ॥ నవిద్మో వయమిత్యుక్త్వా
వందిమాగధగాయకాః । ఆశ్చర్యమాపురన్యాస్య భావజ్ఞైరల్పచేతసః ॥
౫౩ ॥ కేచిజ్జగుర్మహీపాల గతిరేవముజాయత । అస్మద్విధానాం సర్వే
షాం రాగతిః ప్రకృతాత్మనాం ॥ ౫౪ ॥ ఇతి చింతాపరిక్రాంత హృదయా
స్తేచకంపిరే । కేచిన్మనీషిణః ప్రాహుః కార్యాకార్యవిచక్షణాః ॥ ౫౫ ॥
అవశ్యమనుభోక్తవ్యం కృతం కర్మ శుభాశుభం । బిజ్జలాఖ్యో మహారాజో
నిర్భయానిఖిలానిమాన్ ॥ ౫౬ ॥ పరీక్ష్య శివసద్భక్తాం స్తాపమాపమహా

త్తరం । ఏవం సంభాషమాణే తు తస్మై జనాస్సర్వే సభాసదః ॥ ౫౭ ॥ జగ్ముర్నైజా
ని వేశ్మాని ప్రశంసంతో మహీభుజా । ఏవం పరీక్ష్య సద్భావం బిజ్జ
లో దుర్మదాంధకః ॥ ౫౮ ॥ శ్రీమల్లమహపాఖ్యాతౌ శివభక్తపరాయ
ణౌ । వినా నిమిత్తం సహసా హ్యయం నేత్రాణ్యుత్పాటయన్పృథా ॥ ౫౯ ॥ ఇ
తి శ్రీచన్నబసవ స్సృత్వా భక్తముఖాదరాత్ । శివశంభో మహేశేతి క
ణ్ఠరం క్షేపి ధాయ చ ॥ ౬౦ ॥ హా కష్టం శివభక్తానాం కథం సంప్రాప్తమీ
దృశం । ఇతి చింతాపరో భూత్వా క్రోధోద్దీపితమానసః ॥ ౬౧ ॥ శ్రీ
మల్లమహపాఖ్యాతౌ సమాహూయ మతి వేగతః । దృష్ట్వా శివశివేత్యుక్త్వా
పాపాత్మా భక్తివర్జితః ॥ ౬౨ ॥ ఏవం వైకృతవాం స్తన్మాన్నాశ మేష్యతి
సత్వరం । ఏవం శప్త్వా మహీపాలం భక్తిమాన్స బసవేశ్వరః ॥ ౬౩ ॥ తయో
శ్శ్రీమల్లమహపాహ్వయయోర్మహిమాబలాత్ । దత్వా నేత్రాణి భక్తా
నాం మానాసేన స్థితః కదా ॥ ౬౪ ॥ అద్యైవం జాతమాత్రేష్వః కించి
న్నాభవేదితి । కథం భవతి వేత్యుక్త్వా బహుధా చింతయన్పృథా ॥ ౬౫ ॥
జగదేవాహ్వయం మంత్రి వర్యం చాహూయ బుద్ధిమాన్ । సర్వేషాం భక్త
సంఘానాం పురః ప్రోవాచ సుస్థధీః ॥ ౬౬ ॥ జగదేవమహామంత్రిన్ శ్రు
ణు మద్వాక్యమాదరాత్ । పూర్వం భక్తైరకృత్యం సమాచరితవానసి ॥ ౬౭
పశ్చాద్దైవ్యై శివభక్తానాం ఫి సేవకోసి విచారతః । యః కుర్యాద్భక్తని
దాం నైశైవానాం చతథైవ చ ॥ ౬౮ ॥ తస్య జిహ్వాం సముత్పాట్య దం
డనీయో భవేద్ధ్రువం । శివభక్తేషు వైకల్యం యః కుర్యాన్మనుజాధమః ॥
౬౯ ॥ తస్య మస్తకమేవాశు ఛిద్యాన్నాత్ర విచారణా । శివద్రోహో
మహాన్జాతః పట్టణేస్య మహీపతేః ॥ ౭౦ ॥ వినాశకాలే సంప్రాప్తే ధర్మమా
ర్గాచ్చ్యుతో భవేత్ । ఇతి సర్వార్థతత్త్వజ్ఞాః ప్రాహుః పూర్వం మనీషిణః
౭౧ ॥ ఇతః పరం శివద్రోహో భవిష్యత్యచిరాదివ । తస్మాదేవం మహీ
పాలం శివద్రోహిణమంజసా ॥ ౭౨ ॥ బిజ్జలాహ్వయముత్స్రగం హత్వా
భక్తగణానిమాన్ । తోషయిత్వా మహాదేవే భక్తిమాన్భవ సర్వదా ॥
౭౩ ॥ యదా వై భక్తతృప్తిస్స్యాత్ తదా స్యాత్తృప్తిర్మహేశితుః । ఇత్యుక్త్వా జగ
దేవాఖ్యం మంత్రివర్యం మహత్తరం ॥ ౭౪ ॥ ప్రేషయిత్వా మహీపాల వ
ధార్థం బసవేశ్వరః । భాగినేయం చన్నబసవం ప్రాహ గంభీరయా గిరా ॥

౨౫ ॥ శ్రీచన్నబసవేశార్య శ్రోతవ్యం మామకంవచః । భావికార్యమస
హ్యాంస్యా ద్భక్తానాంపరమేశితుః ॥ ౨౬ ॥ కస్థాస్యామ్యగ్ర గర్భే సంగమే
శ్వరసంనిధిం । యాస్యామ్యద్యానుమోబుద్ధే శుభంభవతుతేసదా ॥ ౨౭ ॥
ఇత్యుక్త్వాబసవేశస్తం ప్రతిస్థేభాగినేయకం । శ్రీమతాబసవేశేన సాకం
సర్వేమహాజనః ॥ ౨౮ ॥ ప్రతస్థిరేమహాభక్త గణాశ్శంకరకింకరాః ॥ మ
డివాలమాచిదేవశ్చ మసణశ్చమహామతిః ॥ ౨౯ ॥ మదిరాజశ్చతేజస్వీ
ఖండసంగాభిధోపరః । ఏకాంతరామనామాచ వసిష్ఠశ్శంకరశ్చవై ॥
౩౦ ॥ మధుపాఖ్యోమహాభక్తో నిమిషోనిమిషాహ్వయః । కలికేతబ్ర
హ్మకశ్చ నామానావవిశారదా ॥ ౩౧ జేడమ్మమల్లేశవల్లారాఖ్య బ్ర
హ్మకన్నడనామకౌ । కిన్నరబ్రహ్మనామాచ దేవులచబ్బినామకః ॥
౩౨ ॥ తథామసిడిచౌడాఖ్యో నాగమాఖ్యోమహాయశాః । తథాపామ
రుసామాఖ్యో శూలాయుధసునామకః ॥ ౩౩ ॥ ఏతేభక్తగణాస్సర్వే బస
వేశపురోగమాః । కప్పడిశ్రీసంగమేశం గత్వాప్రాంజలయస్సదా ॥ ౩౪
ప్రార్థయామాసురత్యంతం భక్తియుక్తామహేశ్వరం । సర్వేషాంభక్త
సంఘానాం పురతోబసవేశ్వరః ॥ ౩౫ ॥ సాక్షాద్లింగస్వరూపంచ సంగ
మేశ్వరమవ్యయం । నమస్కృత్యప్రార్థయామాస సదాభీష్టఫలప్రదం ॥
౩౬ ॥ ప్రార్థనాదేవసర్వేశః పరాత్పరతరోగురుః । సమాగత్యబలాచ్ఛీ
ఘ్రం సమాలింగ్యముదాతదా ॥ ౩౭ ॥ అంతర్గేహం చాప్తశివ ప్రావేశ
యదవ్యయః । దేవదుందుభయోనేదు ర్ననృతుశ్చాప్సరోగణాః ॥ ౩౮ ॥
సంగమేశగురౌలీనే బసవేశమహామతౌ । సర్వంకల్యాణమభవ త్సర్వంశు
భతరంభవత్ ॥ ౩౯ ॥ ఇతి శ్రీమచ్చన్నబసవపురాణే రేణుకాగస్త్యసం
వాదే మల్లబ్రహ్మ మహిమానువర్ణనే బసవేశ్వరస్య సంగమేశ్వర వి
లీనకథనంనామాష్టత్రింశోధ్యాయః

శ్రీశివాయనమః

చెన్నబసవపురాణం.

మల్లబ్రహ్మనామ్నోఃకథా

—(ఏకోనచత్వారింశాఽధ్యాయప్రారంభః)—

శ్రీరేణుకః । అత్యంతచింతాసంయుక్తాః భక్తాఃకించిన్న భాషిరే, భక్తకల్పద్రుమోభక్త కామితార్థప్రదాయకః ।౧। భక్తచింతామణి శ్రీమాన్ బండారుబసవప్రభుః । శ్రీసంగమేశ్వరేలీనం గతవాన్కరుణానిధిః ।౨। శ్రీశంభుభక్తవర్గాణా మాధారశ్శకోభవేదితి। బహుధా భక్తవర్గాస్తే విలగ్నశ్శివాలయాంత్ ।౩। చింతయామాసురన్యోన్యం శివధ్యానపరాయణాః । కేచిన్మనీషిణఃప్రాహుః శ్రీచన్నబసవేశ్వరం । ౪ । అయోనిజంభక్తిమంతం భవభక్తేషుసర్వదా । విచారయామోవయ మిత్యుక్త్వాసాహావశేమాగతాః । ౫ । యత్రశ్రీచన్నబసవ స్తత్రగత్వామహేశ్వరాః । భోచన్నబసవేశార్య చూతులేతవక్షమతి । ౬ ।శ్రీసంగమేశసద్గర్భే విలీనేస్మాకమాదరాత్ । త్వమేవభక్తసంత్రాతా నాన్యోభవతినిశ్చయః । ౭ । ఏవంవదత్సుసర్వేషు శ్రీచన్నబసవేశ్వరః । ప్రాహగంభీరయావాచా నమస్కృత్యగణేశ్వరాన్ । ౮ । భోగణాభవతామాజ్ఞా వశవర్తీభవామ్యహం । యూయమేవమహాత్మానో యూయమేవశివాత్మకాః । ౯ । యుష్మానస్మాకముద్ధర్తుం సమర్థానాత్ర సంశయః । త్వత్పాదాంబుజసద్భక్త్యా సంచరామిపదేపదే।౧౦। ఏవంత్వఖండసద్భక్తి ముత్పాదయితుముత్సుకాః । భవంతుభవపాశఘ్నా భవంతస్సత్కృపాశ్రయాః । ౧౧ । వినాయుష్మాన్నమేకించి దిహాముత్రచసద్గతిః । యుష్మన్మాహాత్మ్యమాఖ్యాతుం నమేశక్తిఃకదాచన । ౧౨ । ఇత్యుక్త్వాఽగ్రగణైస్సా కమావివేశమహద్వనం । తత్రారణ్యేమహాఘోరే స్థిత్వాశర్వగణాస్తదా । ౧౩ । బసవేశంభక్తవరం ప్రశంసంతోమహాద్యుతిం । ప్రస్తుతం స్తస్యగీతాని గాయంతోబసవేశితుః । ౧౪ । నృత్యాంతిస్సంస్థితాస్తత కంచిత్కాలమసీనయున్ । హిత్వాకల్యాణనగరం బసవే

శ్శివసిగ్గతే ॥ ౧౫ ॥ భూకంపోబహుధాజాతో మహేభా హాసవర్జితాః ।
ఉత్తమాశ్వా న్నేత్రజలైః పూరయంతిస్మపట్టణం ॥ ౧౬ ॥ తారాశ్చపతితా
భూమౌ సౌధశృంగాణి తద్విషం । ధూమాకారాశ్చబహుధా జాతాస్త
త్రపురేదివా ॥ ౧౭ ॥ ఉద్యానానిచ సుమాని ఫలపత్రప్రసూనకైః । శ్వా
నశ్చజంబుకాశ్చైవ రోదనంచక్రురుచ్చకైః ॥ ౧౮ ॥ దిశాంశ్చకాంత
ఘోరత్వర్థం ప్రశస్తాస్త్రత్రపట్టణే । దివాకరయుగంతత్ర దదృశుస్సకలాజ
నాః ॥ ౧౯ ॥ రాజాదదర్శతత్కాలే యమ ప్రాణిభయంకరం । అశ
నీనాముగ్రపాతం జాతంకల్యాణపట్టణే ॥ ౨౦ ॥ అశ్మానః ప్రసురత్యం
తం స్థూలాస్సద్యస్సశ్శోపిరే । జనానాంతత్రనస్థానాం మస్తకేషుముహు
ర్ముహుః ॥ ౨౧ ॥ గృధ్రాః కాకాశ్చనరశైః స్తాహయామాసురుత్కటం । వ
వర్షుర్మాంసఖండాంశ్చ మేఘాదశదళస్తథా ॥ ౨౨ ॥ అత్యంతతిమిర
వ్యాప్తింభూత్రస్తైనపట్టణే । భభావుగగ్రఘోరత్వంత పాపనాశ్చమిత్రా
శ్చపః ॥ ౨౩ ॥ సర్వత్రమృత్యురూపాణి దదృశుర్నిఖిలాజనాః । గృహే
గృహే పిశాచాశ్చ నృత్యంచక్రుః పురేతదా ॥ ౨౪ ॥ అన్యోన్యంవైరిణోజాతా
మిత్రాణిచపదేపదే । ఏవంవిధాన్యనేకాని దుర్నిమిత్తాని పత్తనే ॥ ౨౫ ॥

* బిజ్జల వధ *

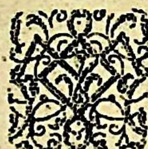
జాతాన్యాలోక్యపౌరాస్తే బహుధాచప్రకంపిరే । తదామంత్రివరోద్ధీ
మాన్ జగదేవాహ్వయోమహాన్ ॥ ౨౬ ॥ కల్యాణాలేసముద్ధాయ స్నా
త్వా శ్రీనిర్మలాంభసి । విధివద్భూతిరుద్రాక్షాన్ ధృత్వా లింగస్యమజ్జనం
॥ ౨౭ ॥ కృత్వాస్వమాత్రేతత్సర్వం రాజ్ఞః కృత్యంన్యవేదయత్ । సాపితజ్జ
ననీ మహా క్రుద్ధ్వాకృత్యంమహీపతేః ॥ ౨౮ ॥ భృకుటింకుటిలీకృత్య తజ్జ
న్యాధాత్రాంతహృదా తదా । భోకుమారమహావీర శైవాచారప్రవర్తక ॥
౨౯ ॥ జగదేవమహామంత్రిన్ కిమకారంబుద్ధిరీదృశీ । జాతావిలంబ
నంకర్తుం బిజ్జలంప్రతిమన్మతిం ॥ ౩౦ ॥ యదాకృతశ్శిరద్రోహ స్సదాత
స్యమహాత్మనః । శిరశ్ఛేద్యాదితిప్రాజ్ఞై రుచ్యతేశాస్త్రవేదిభిః ॥ ౩౧ ॥ బ
సవేశాదిమాఖ్యానా మాజ్ఞాజాతాతథైవచ । తస్మాత్తస్యశిరశ్ఛేత్తుం వి
లంబోమాస్తుతేసుత ॥ ౩౨ ॥ శీఘ్రమద్యైవగచ్ఛత్వం నాత్రకార్యా
విచారణా । భీతోసికింశిరశ్ఛేత్తుం దుర్మార్గస్యనవతీ స ॥ ౩౩ ॥ గణాజ్ఞా

భంగజం పాపం మహదాయాతిసువ్రత । సర్వేషామంహసాం శాంతి ర్వ్ర
ర్త్రతేనద్విహితాః ॥ ౩౪ ॥ శివాజ్ఞాభంగకర్తౄణాం శాంతిర్నాస్తి కదాచన ।
ఇతిసద్భిర్గ్నిచార్యాద్యైః కృతః వ్యోర్ధధర్మసంగ్రహః ॥ ౩౫ ॥ ఇతిమాత్రేణ స
మాదిష్టో స్వాపరాధమనుస్మరన్ । సత్వాపాదయుగం మాతుః ప్రజ్ఞావా
న్నాంతిని త్రపః ॥ ౩౬ ॥ మల్లబ్రహ్మభిఘాతౌ తు భోజయిత్వా విశేషతః ।
స్వాయుధసన్నాహసర్వే శంభ్వాజ్ఞాపాలనేప్సితః ॥ ౩౭ ॥ స్వాయంభువర
సౌ నాభ్రస్వ ధ్వనదేవో విముక్తాపదః । తౌ మల్లబ్రహ్మనామానౌ గృహీ
త్వా కుపితాంగనౌ ॥ ౩౮ ॥ రక్తమాల్యాంబరధరౌ రక్తగంధానులేపనౌ
జపిత్వైతయస్సమాగత్య సమన్వృత్య చమాంతరం ॥ ౩౯ ॥ తదాత్రిపుంప్ర
గృహీత్వా మండలాగ్రోల్లసత్కరౌ । గృహాన్నిర్గత్య సహసా బిజ్జలా
ఖ్యనృపాలయే ॥ ౪౦ ॥ సభామావిశ్య బహుధా బంధుమిత్రగణావృతం ।
సామంతైర్గిరికైర్త్రైర్ణవిక్రైస్తథా వారాంగనాదిభిః ॥ ౪౧ ॥ సమాక్రాంత
మంత్రిసైన్యైః బిజ్జలాఖ్యం మహీపతిం । ప్రజ్వలన్నేత్రకోణాభ్యాం విస్ఫులిం
గాన్విసృజంతః ॥ ౪౨ ॥ ఉద్గిరంతస్సభాసంస్థాన్ భీషయంతో ముహుర్ము
హుః । నిస్సారయంతస్సర్వాన్సర్వాన్ సచ్ఛిత్త్వా నిశ్చలాత్మకాః ॥ ౪౩ ॥ ది
వ్యాంబరధరం దివ్య భూషణాలంకృతాంగకం । దివ్యసింహాసనారూఢం ది
వ్యమాల్యానులేపనం ॥ ౪౪ ॥ శివనిందాకరం ముగ్ధం దాంభికం సురభిమాని
నం । సింహాసనాదధః కృత్వా ద్రోహిణం బిజ్జలాహ్వయం ॥ ౪౫ ॥ మల్ల
బ్రహ్మనుహాదమంత్రి నర్యాస్తన్యదురాత్మనః । శిరశ్ఛిత్వా విశేషేణ సన్న
తుః ఖడ్గపాణయః ॥ ౪౬ ॥ సర్వే సభాసదస్తత్ర కాందిశీకాః ప్రదుద్రు
వుః । తథాత్య నిజగేహం మాత్రే సంప్రతిపాదితం ॥ ౪౭ ॥ సర్వంవి
జ్ఞాపయామాస నైజకృత్యం సవిస్తరం । శివాపరాధహరణా న్మాతా తత్ర
స్వమోదయయా ॥ ౪౮ ॥ తావుభౌ మల్లబ్రహ్మణౌ జగదేవశ్చమంత్రి
రాట్ । స్వామిద్రోహిణాన్వృజినం సమయాతీతిశంకయా ॥ ౪౯ ॥
స్వాసూన్స్వజామోభోమాతి ర్మాత్రకార్యావిచారణా । ఇత్యనిర్వ్యాప్య వేగే
న శివస్ఫోటృష్టమప్యుత్సుకం ॥ ౫౦ ॥ జగదేకమంత్రివర్యం ప్రతిశంభుర్మ
హేశ్వరః । ప్రాదుర్భూతస్త్వా పుత్రమిత్ర కళత్రైస్సాకమాదరాత్ ॥ ౫౧
జగదేకమంత్రిభక్తం జనీసహితం తథా । కైలాసప్రాపయేశాను రక్ష

దీనకరుణానిధిః ॥ ౫౨ ॥ తౌ మల్లబసన్నామానౌ కల్యాణపురతో బ
హిః । నిర్గత్య చన్నబసవస్థానం ప్రాప్య మహౌజసౌ ॥ ౫౩ ॥ శ్రీచన్నబసవే
శాయ సర్వం కృత్యం నివేద్య చ । తత్రైవ సంస్థితావేవ భవభక్తిపరాయ
ణౌ ॥ ౫౪ ॥ తత్ర కల్యాణనగరే కాకగృధ్రసమాకులే । భాస్కరేభ్యో
ఽదితే రాజబంధుమిత్రసహోదరాః ॥ ౫౫ ॥ భూపతేర్మరణం దృష్ట్వా
క్రోశంతో భృశమాకులాః । లుఠంతో భువి మూర్ఛాభిశ్శరీరస్మృతిము
త్సృజన్ ॥ ౫౬ ॥ కేచిజ్జనాశ్శిరో జఘ్నుః కేచిచ్చ హృదయాసినా । కే
చిన్మూర్ఛావశం ప్రాప్తాః పరలోకం గతే నృపే ॥ ౫౭ ॥ పశ్చాత్సుద్ధా యస
శ్వేతే చౌర్ధ్వదైహికకర్మణి । ప్రవృత్తాః ప్రకృతం కర్మ రాజప్రాణాప
హారకం ॥ ౫౮ ॥ సజ్ఞాయ తేస్మాభిరిదం కిం వృథా పరివేదనం । బసవే
శం వినా కేన సత్కృతం కృతిమంత్రిదం ॥ ౫౯ ॥ తస్మాత్తదాప్తవర్గం చ భాగి
నేయం సవేశ్మకం । వినాశయిష్యామ ఇతి ప్రకోపోద్దీపితాననాః ॥ ౬౦ ॥
నిశ్చిత్యైకం చిత్కాలమేవం సర్వే తే రాజబాంధవాః । సాట్టహాసం స్యందనో
రు వాజివంతిగణోజ్జ్వలం ॥ ౬౧ ॥ అనేకసైన్యమాదాయ సకోపాదు
ర్మదాంధకాః । అసితోమరముద్గోరు పరశ్వాసుశోభితం ॥ ౬౨ ॥ బిం
డివాలోరుపాశాద్యై రావృతం భటసంచయం । మడ్డుడిండిమకాంస్యాదిభే
రీభాంకారశోభితం ॥ ౬౩ ॥ సమాయయా యత్ర గణాః సంస్థితాః కుంభసం
భవ । అహం పూర్వమహం పూర్వమిత్యహంకారసంయుతాః ॥ ౬౪ ॥
సైన్యమేతాదృశం దృష్ట్వా సర్వే భక్తగణాస్తదా । అత్యున్నతక్షితిరుహ
మారోహణమథాచరన్ ॥ ౬౫ ॥ తతస్సముద్దీపితాతిక్రోధేనోల్లసితా
ననాః । అస్మాన్నేతే హంతుకామేనాయాంతి స్మ కటా ఇతి ॥ ౬౬ ॥ గిరీన
పికాగ్రేణ చూర్ణీకర్తుం సముత్సుకీ । బెట్టిదేవాహ్వయ శ్శ్రీమాన్
శివధ్యానపరాయణః ॥ ౬౭ ॥ మదేభమపి సంహర్తుం మహాధైర్యోన్నతో
విభుః । మడివేలమాచిదేవోపి మహిమాఢ్యో మహాయశాః ॥ ౬౮ ॥ సా
క్షాద్భూతేశ్వరమపి స్వరూపేణ విశేషతః । సంభావయితుమున్యోగీ కి
న్నరబ్రహ్మనామకః ॥ ౬౯ ॥ సముత్తబాద్ధసంఘానాం మంతికశ్శిక్షితత్వ
విత్ । నేమనారాధ్యసన్నామా వేదాగమవిశారదః ॥ ౭౦ ॥ అనేకంస
నాదాతా శంభవేశశిమాశయే । నాగాహ్వయో మహావీరో నానాశా

ప్రభుశంకరః ॥ ౬౧ ॥ శుద్ధసావర్ణనిష్కాణి భక్తేభ్యోఽపరయా ముదా ।
దాతాఽలికేతనామా విష్ణుబాణసదాచరః ॥ ౬౨ ॥ చిరంజీవీమహాదిరా
జస్తథాపద్వే గణేశ్వరాః । శీలవంతః పంచశత సహస్రాః కరుణాలయాః ॥
౬౩ ॥ పునస్సప్తసహస్రం వీరమాహేశ్వరాజనాః చతుస్సంఖ్యాకోప
లక్ష ద్వయసంఖ్యా గణేశ్వరాః ॥ ౬౪ ॥ తతోఽన్యతామహాభక్తగణాబ
హువిధాస్తథా । నిత్యయుక్తాస్తు సైన్యం తద్వేష్టయంతోఽతిపావనాః ॥ ౬౫
దీర్ఘసవ్యాసినిర్మాస్త్రబంధం బధ్వా శివగణోత్తమాః । కుర్వంతో దశనానాం వై
సంఘర్షణమహీతలే । ౬౬ । హసంతో మండలాగ్రాణి ధృతవంతో మ
హాజనః । చర్మాణి చర్మధాన్యాయ బిభ్రంతస్సకుతూహలాః ॥ ౬౭ ॥ యు
యుత్సవోత్సాంతధీరాః కరోల్లసితముద్గరాః । నిర్భయా నిశ్చలాకారా
మహాసమరకోవిదాః ॥ ౬౮ ॥ ఏవం శాంభవభక్తగణాః స్వీయక్రోధసముజ్జ్వ
లాన్ ॥ తదా శ్రీచన్నబసవః ప్రబద్ధాంజలిసంపుటః ॥ ౬౯ ॥ శ్రీచన్న
బసవః । జగాదస్వామినోఽయూయం త్యజంతు క్రోధముల్బణం । ఏవచే
ద్భువనం సర్వం వినశ్యతి గణేశ్వరాః ॥ ౭౦ ॥ యేనిందంతి మహాదేవ భ
క్తానమితతేజసః । తేఏవ తే ప్రపంచస్యాంతి పుత్రమిత్రధనైస్సహ ॥ ౭౧ ॥ పు
రాభస్మాసురో యద్వత్తత్స్వాన్నశ్యంతి నిశ్చయం । శివద్రోహోఽపకర్త
వ్యః కరోతి యది నశ్యతి ॥ ౭౨ ॥ శివజ్ఞానైకనిష్ఠానాం భవతాం భక్తిరేవ
హి । శత్రువారణపంచాస్య రూపిణీ భవతి ధ్రువం ॥ ౭౩ ॥ సమస్తదుర్మ
దారణ్య దవానలవిజృంభిణీ । దరిద్రతూలవాతూలో సమానం స్యాన్ని
రంతరం ॥ ౭౪ ॥ ప్రతివాదిగిరీంద్రాణాం వజ్రతుల్యాభవేదహో । అ
స్తాం సర్వమిదం భక్త గణాః పశ్యంతు తద్గతిం ॥ ౭౫ ॥ తస్మాత్కోపస్య శ
మనం కృత్వా యూయం విచారతః । తిష్ఠంతు క్షణమాత్రం వై ద్రష్టుమ
ద్రోభవిష్యతి ॥ ౭౬ ॥ ఇత్యుక్త్వా చన్నబసవ స్సాంత్వయన్నిఖిలాన్గ
ణాన్ । సంస్థితస్తత్ర సహసా నిబిడాంధతమో భవత్ ॥ ౭౭ ॥ తద్దైవాశ
నిపాతాశ్చ జాతాశ్చ బహుశో ఘనాః । శిలాపాతాశ్చ బహుధా బభూవు
ర్భయదాయకాః ॥ ౭౮ ॥ అన్యోన్యవైరసంజాతం చమూనామార
వాద్భుతం । యే తే యుయుత్సవో ధీరాస్తే సర్వే నాశమాయయుః ॥
౭౯ ॥ బిజ్జలక్షితిపాలస్య సైన్య స్వస్వాపరాధతః । హస్తినో హస్తినో

జఘ్నుర్బాణా ద్విజనో హా జున స్తదా ౯౦ । జఘ్నుర స్త్రో ర్యస్య యుద్ధం కు
ర్వంతః కుటిలాశయాః । కేచిచ్ఛిరోవిహీనాశ్చ కేచిత్కటివిహీనకాః ॥
౯౧ । కేచిత్కరవిహీనాశ్చ ఛిన్ననాసాశ్చ కేచన । కేచిత్ప్రసన్నద్రక్షకా
యాః కేచిద్భిన్నోదరా స్తదా ॥ ౯౨ ॥ మహాహాహేతి హాహారావం కుర్వం
తో భువియూ ఘూర్ణితాః । ఇవే స్వీయా ఇమేచాన్యే ఇమే బంధుజనాఇతి ।
౯౩ । సమేనిరే మహాబన్యే మదోన్మత్తజనాఇవ । అత్యంతగాఢతమస
స్వరూపే సతి తద్దినే ॥ ౯౪ । బిజ్జలక్షితిపాలస్య సేనాస్తేకరివాహనః । వి
హతామ్రమిరే సర్వే స్వాపరాధేన కర్మణా ॥ ౯౫ ॥ ఇతి శ్రీమచ్ఛ్వ
బసవపురాణే రేణుకాగస్త్యసంవాదే బిజ్జలక్షితిపాలకసైన్య మానమర్ద
నామైకోన చత్వారింశోధ్యాయః ॥

శ్రీగణేశాయ నమః

చెన్నబసవపురాణం

కాంక్షద మూరాఖ్యకథా.

(చత్వారింశోఽధ్యాయప్రారంభః)

రేణుకః । ఏవమ్మృతేషు సర్వేషు జైనబౌద్ధాదికేష్వపి । తథాగాఘాంఘ ఫలమపి సమ్ప్రైతే భక్తపుంగవాః । ౧ । సమాలోక్యాతిచిత్రం వై కైవాఖ్యసమిదంబుధః । తదా శ్రీచన్నబసవ స్సర్వానేతాన్గణేశ్వరాన్ । ౨ । సమాలోక్య వచనమిదం కృత్వా బభాషే కరుణాకరః । స్వామినో యూయమత్యంత మహాత్మానో గుణోత్తమాః । ౩ । భవతాం నాశమిచ్ఛంత స్స్వయమేవమృతా వృథా । దోర్భ్యాం అంతిలీషుః శ్శరధిం యదాభిలష తేజసః । ౪ । జ్వలద్దావాగ్నిసంజాత జ్వాలాః కర్ష్మమయోత్కరాత్ । గంగానదీప్రవాహం వై కః కరేణావరోధయేత్ । ౫ । ఏవం వై భవతాం శక్తిం అజ్ఞాత్వా దుర్షియో హ్యమీ । వృథా స్వస్యాపరాధేన మ్రియిరే మూఢచేతసః । ౬ । బిజ్జలేన కృతం సర్వం స్వవినాశాయ కేవలం । ఇతి శ్రీచన్నబసవ స్సంస్తువన్గణనాయకాన్ । ౭ । ముదా తత్రైవ దివసం నీత్వా నిశ్చలమానసః । ప్రాతరుద్ధాయ వేగేన భక్తమాహేశ్వరైస్సహ । ౮ । శ్రీచన్నబసవేశోధి కారీనద్భక్తిమాంత్సుధీః । తస్మాత్ స్థలాద్విర్గత్య కించిద్దూరముపేత్య వై । ౯ । అనేకదివ్యరత్నేషు భ్రాజమానోరుశృంగకం సౌధై శ్శ్రీరాజమానంచ హుళికాఖ్యపురం యయుః । ౧౦ । తత్పురాధీశ్వరో ధీమాం శ్శ్చారై శ్శ్రుత్వాతిపావనః । శ్రీచన్నబసవేశస్య సమాగమనమద్భుతం । ౧౧ । భేరీమృదంగవాద్యైశ్చ కాహళై రతులైరపి । అభిగమ్య ప్రహర్షేణ దూరాదాగత్య తద్గణాన్ । ౧౨ । అవరుహ్య గజాచ్ఛీఘ్రం సాధుచారీవిచారవాన్ । పదే పదే నమస్కృత్య ప్రావివేశ గణాంతికం । ౧౩

శ్రీచన్నబసవేశస్తు సమాలోక్యాతిభక్తిమాన్ । దీర్ఘదండనమస్కృత్య తం
పర్యంతం వినయాన్వితం ॥ ౧౪ ॥ దోర్భ్యామాలింగ్య వేగేన క్షితిపాలం
మహాదరం । బహుప్రశంసయామాస బంధుమిత్రబలాన్వితం ॥ ౧౫ ॥
శ్రీచన్నబసవేశ్వరః ॥ రాజన్భవంతం పశ్యేత భక్తిమంతం గుణోత్తమం ।
ఇతి సర్వేజనా నాహం కదా నా త్వాం విలోకయే ॥ ౧౬ ॥ అద్య త్వద్దర్శ
నాద్రాజన్ ధన్యోస్మి కరుణానిధే । ఇతి స్తువతి శ్రీచన్నబసవేశమువా
చనః ॥ ౧౭ ॥ భో భో శ్రీచన్నబసవ ప్రభో మాం పశ్య నః జీవితం అత్యు
చ్చకైర్వాక్యచన్యైః కిమర్థం స్తౌషి మామిహ ॥ ౧౮ ॥ శ్రీచన్నబసవే
శార్య దర్శనార్థం భవానహు । యథాచంద్రం దంచకోరస్తు వాంఛతే ప్ర
త్యహం ముదా ॥ ౧౯ ॥ యథాయచాంస్వామినస్సైవ చక్రవాకస్సమీ
హతే । యథా చ నీలజీమూతం నీలకంఠస్సమీక్షతే ॥ ౨౦ ॥ మకరంద
దం భృంగబృందం వాంఛతే పుష్పకం యథా । తథా చ మహతో న్యాంత ద
ర్శనాపేక్షితోస్మ్యహం ॥ ౨౧ ॥ అద్య మే సఫలం జన్మ చాద్య మే సఫలం త
పః । మదీయపితరస్సర్వే కృతార్థాస్స్యుర్న సంశయః ॥ ౨౨ ॥ సతాం
సందర్శనాదేవ సిద్ధ్యంతే సర్వసిద్ధయః । తస్మాత్త్వద్దర్శనాత్స్వామిన్ మ
క్షయుర్మాన్యతాంగతః ॥ ౨౩ ॥ మాం పైత్యాచ్ఛిష్యభావేన సదా పశ్యాన్న
య ప్రభో । నిస్స్వో యథా నిధిం ప్రాప్య ముదం యాస్యతి సర్వదా ॥ ౨౪ ॥
తద్వత్త్వాం ఖీకరజాత దర్శనాత్తృప్తిమాప్తవాన్ । మదీయపాపజా
లాని జన్మాంతరకృతాని చ ॥ ౨౫ ॥ ప్రణశ్యంతి ప్రభో స్వామిన్ సత్యం స
త్యం వదామ్యహం । స్వామిన్మదీయసదనం ప్రత్యేతైశ్చ మహాత్మభిః ॥
౨౬ ॥ సమాగత్య కృతార్థం మాం కురు సద్భక్తిభావన । ఇత్థం సంప్రా

వీరభద్ర భూపతి భక్తదర్శనం

ర్థయంస్సర్వాన్ సేతాం ప్రభృగణసత్తమాన్ ॥ ౨౭ ॥ వీరభద్రమహీపాల
శ్రీచన్నబసవాదికాన్ । గృహీత్వా మందిరం దివ్యం హర్మ్యప్రాకారమండి
తం ॥ ౨౮ ॥ నానారత్నపరిస్ఫూర్తి కనకోజ్జ్వలశృంగకం । దివ్యసింహాస
నేష్వేతానుపవేశ్య కుశాగ్రధీః ॥ ౨౯ ॥ పాద్యార్ఘ్యాచమనాదిభిః పూ
జయిత్వాతిభక్తిమాన్ । దివ్యాన్నైః భక్ష్యభోజ్యాద్యైః శాకసూపాది
కైస్తథా ॥ ౩౦ ॥ భోజయిత్వా విధానేన తాంబూలానిసమర్పయత్ ।

శ్రీచన్నబసప్రభృతిభిశ్శైవైస్సన్మహేశ్వరైః । ౩౧ ॥ సభాంప్రవిశ్యాథ
శలి వీరభద్రమహీపతిః । శైవీంకథాంసావధానచిత్తోభూత్వావిశాలధీః ॥
౩౨ ॥ సద్గణేశముఖేభ్యోవై శ్రుత్వాకాలమనీనయత్ । పునఃప్రాతస్సము
త్థాయ వీరభద్రనృపాలకః ॥ ౩౩ ॥ నత్వాశ్రీచన్నబసవం ప్రాహగంభీ
రయాగిరా । శ్రీచన్నబసవాధీశ శ్రితార్తిపరినాశన ॥ ౩౪ ॥ శరజన్మాం
శసంభూతో భూత్వాశ్రీశంకరాజ్ఞయా । నాగాంబాగర్భమాశ్రిత్య
ద్వాదశాబ్దావధిక్రమాత్ ॥ ౩౫ ॥ అయోనిజస్తథోభూత్వా జాతోఽపి
ష్ణుశారక, । అనేకజైనచార్వాకబౌద్ధానాంమతమస్భృతం ॥ ౩౬ ॥
నిరాసయంశ్చైవమార్గం స్థాపితోఽసికృపానిధే । భవద్భక్తింభవచ్ఛక్తిం
కీర్తింతుంఫణిరాడపి ॥ ౩౭ ॥ నాలంఖలువయంకింభోభవచ్చరణసేవకాః ॥
కల్పవృక్షోఽసిసర్వేషాం భక్తానామిష్టదేసదా ॥ ౩౮ ॥ శైవపతువిపత్పాద్రి
దంభోళిరసిపావన । సర్వేషాంసద్గుణానాంచ స్వాశ్రితానాంవిశేషతః ॥
౩౯ ॥ అధారోఽసిమహాప్రజ్ఞ వతాంత్వంకరుణాకర । ఇత్థిబ్రువంతమాలో
క్య శ్రీచన్నబసవేశ్వరః ॥ ౪౦ ॥ పునరాహతదావీరభద్రభూపాలమా
దరాత్ । మామేవమనువాదీత్వం దాసోఽహంభవతాంప్రభో ॥ ౪౧ ॥
గణేశ్వరాణ్యమేసర్వే సమర్థాస్సర్వకర్మసు । అహందాసానుదాసోఽహ
మేతేషాంకరుణాకర ॥ ౪౨ ॥ నాహంవృణోమిభవతః పాదపంకరుహం
వినా । భాస్కరేణభవేత్కింవై తటిద్వల్లీసుసామ్యతా ॥ ౪౩ ॥ దేవభూ
రుహసామ్యంకిం క్షుద్రవృక్షోమహాబాహాస్నతః । మేరుణాకింభవేయుర్వై
సామ్యాఃపర్వతసంచయాః ॥ ౪౪ ॥ మృగేంద్రేణబిడాలోవై సామ్యత్వ
ముపయాతికిం । మణినాకిసమంయాతి కాచఃకపటకద్యుతిః ॥ ౪౫ ॥ గం
గానదీసమంయాంతి కింకృత్రిమసరిచ్చయాః । సరీసృపపతేస్తుల్యం భవేయుః
కింభుజంగమాః ॥ ౪౬ ॥ వైనతేయేనసమతాం యాంతికింవైపతత్రిణః ।
తద్వణేతైర్గణేశైర్మాం తుల్యత్వమభివాదయన్ ॥ ౪౭ ॥ ఉచ్చైఃకరోషిరా
జేంద్ర మామద్యగణనాయక । కథంచేదేవచైతేషాం మహిమాసావధా
నతః ॥ ౪౮ ॥ శృణురాజేంద్రవక్ష్యామి శృణ్వతామఘనాశనం । గ
ణానాంమహిమాఖ్యానం శ్రోతుమిచ్ఛాభవేత్తవ ॥ ౪౯ ॥ ఇతి శ్రీచ
న్నబసవపురాణే రేణుకాగస్త్యసంవాదే వీరభద్రభూపతే భక్తిసశేషా

సంనాపు చత్వారింశోధ్యాయ । శ్రీశివాయనమః

శ్రీశివాయనమః

చన్నబసవపురాణం.

మల్లిబొమ్మనామాత్యకథా

—(ఏకచత్వారింశోఽధ్యాయప్రారంభః)—

—:—

రేణుకః ॥ పునశ్చభక్తిమాహాత్మ్యం కథయిష్యామిసువ్రత । శ్రు
ణ్వగస్త్యమహాభాగ సర్వేషాంభుక్తిముక్తిదం ॥ ౧ ॥ శ్రీచన్నబసవేశ్వ
రః ॥ అయంమహాత్మానైసాక్షాదీశభక్తాంఘ్రిసేవకః । శ్రీమద్బిజ్జలదే
వాఖ్యశ్చర్వభక్తాంగ్రణీస్సుధీః ॥ ౨ ॥ ఏతస్యమహిమానంతే వక్ష్యామి
శ్రుణుతాధునా । ఏకస్మిన్దివసే బిజ్జలాహ్వయః ప్రభుసత్తమః ॥ ౩ ॥ బస
వేశ్వరమంత్రీశం బహుధావిజ్ఞాపనత్పరం । ప్రాహగంభీరయావాచా పా
మరః పురుషాధమః ॥ ౪ ॥ శ్రీమన్మంత్రీశబసవ బహువారమయాసహ ।
శివభక్తాభక్తిభృతో మహిమాధ్యామహత్తరాః ॥ ౫ ॥ ఇతిబ్యాషితస్త్వై వా
హం శ్రుతోస్మిశ్రవణోత్సవం । సర్వంమిథ్యైవమేభాతి సర్వేషామధి
కాకథం ॥ ౬ ॥ యత్రయత్రణమేభక్తాః కింకింకృత్వామహత్తరాః । బ
హూపుర్వామతాస్సర్వే రాజానశ్చవసర్వదా ॥ ౭ ॥ యుగేయుగేచభూపా
లా యానికర్మాణిచాచరన్ । తానిసర్వాణిమత్తోవై శ్రుణుష్వావహితో
నృప ॥ ౮ ॥ ఏకవింశతివారంతు క్షత్రియాణాంమహాత్మనాం । వంశాన్వి
శాలయామాస భార్గవోతిపరాక్రమం ॥ ౯ ॥ అబ్దానేతుంవిరచ్యార్థ శ్రీ

దానప్రశ్నితకల్పకః । మర్త్యాన్గపశగందుష్టం రావణంహతవాన్ పురా ॥
౧౦ శ్రీకంఠంతోషయిత్వాథ కాలకేయాదిరాక్షసాన్ । హత్వాకీర్తి
మవాప శ్రీ పార్థశ్శ్రీపతిసారథిః ॥ ౧౧ ॥ హరిశ్చంద్రమహీపాల స్స
త్యవాగమలవృతః । ఐంద్రసింహాసనం ప్రాప్య శైవంపదమవాప్తవాన్ ॥
౧౨ ॥ ఏవమద్యాపి రాజానో బహవస్సంతి ధార్మికాః । భవదీయాభక్తిగ
ణాః కిం కుర్వంత ఇమేవద ॥ ౧౩ ॥ ఇత్యుపాలంభనం కృత్వా బిజ్జలాఖ్య
నృపాలకః । తూష్ణీంభూత్వాస్థిత స్తత్ర సభామాంసాత్వికోపమః ॥ ౧౪ ॥
ఏవంవాదిని భూపాలే బిజ్జలాఖ్యే నృపానిధిః బసవేశ స్తతః ప్రాహ గణానుద్ది
శ్య సుద్ధధీః ॥ ౧౫ ॥ మహీంశ శ్రుణువక్ష్యామి భక్తమాహాత్మ్యమద్భుతం ।
శ్రుత్వా తాంపరతాంచాపి సర్వమాంగళప్రదం ॥ ౧౬ ॥ సుస్వరూపేణ
పూర్వస్మిన్ నారద బ్రహ్మనామకః । రాజపత్న్యైస్స్వపత్న్యైవై సాక్షా
త్కైలాసవాప్తవాన్ ॥ ౧౭ ॥ పండితః పారమార్థజ్ఞః పరవాదిభయంక
రః । పామరాన్ ప్రజ్ఞ రాజిత్వా వాదిమేశపదంయయౌ ॥ ౧౮ ॥ గురుభ
క్తిరతోభూత్వా బిల్లమాఖ్యమహీపతిః । శాంకరంపదమాపాప సత్యవా
గమలకృతిః ॥ ౧౯ ॥ గానవిద్యాభిరత్వం తం తోషయిత్వామహేశ్వరం ।
ప్రైయమభ్యోనంబివరః కైలాసంప్రాప్తవాన్ నృపం ॥ ౨౦ ॥ చేరమా
ఖ్యమహీపాల శ్శౌర్యౌదార్యగుణాన్వితః । భక్త్యాశంభుం తోషయిత్వా
పరమానందమాప్తవాన్ ॥ ౨౧ ॥ లింగాంగినశ్చ కేచిద్వై లింగనిష్ఠాస్తథా
పరే । కేచిద్వైగురునిష్ఠాశ్చ కేచిజ్జంగమనైష్ఠికాః ॥ ౨౨ ॥ నిశ్చలమ
హాభక్తి పరాస్సంపూజ్య శంకరం । జగ్ముః కైలాసమతులం కామితార్థప్ర

వీరసంగాభిఖ్యకథా

దాయకం ॥ ౨౩ ॥ తేషాం మధ్యే వీరసంగ నామకస్య మహాత్మనః । చరి
త్రంతే ప్రవక్ష్యామి శ్రుణురాజేంద్రనందన ॥ ౨౪ ॥ భవపాదాబ్జయుగళే
భక్తిమాసమితద్యుతిః । స్వరూపజితకందర్పం సుకుమారాంగయష్టికం
౨౫ ॥ ఏతాదృశంకుమారంతం వీరసంగాభిధ పితా । సమీక్ష్యోద్వా
హికంకర్మ కర్తవ్యమితినిశ్చయన్ ॥ ౨౬ ॥ పురోహితంపుణ్యమూర్తిం
పురస్కృత్య గుణోత్కరం । నిర్యయౌ స్వపురాచ్ఛీఘ్రం స్నానం చేసైవచేత
సా ॥ ౨౭ ॥ తత్ర జాతి... ప్రాకారశోభితం । దివ్యరత్న

పరిభ్రాజచ్ఛృంగకంహార్మ్యనంచయం ॥ ౨౮ ॥ దివ్యసింహాసనగర
మాలోక్యసకుతూహలః । తత్పట్టణేమాతులస్య సుతస్యసదనంశుభం ॥
౨౯ ॥ ముదాప్రవిశ్యసోద్వేగం నిరంకుశమతంద్రితః । దదర్శమాతుల
సుతం సంతతానందదాయకం ॥ ౩౦ ॥ ఉభావత్యంతవిశ్వాసా ద్దోర్భ్యా
మాలింగ్యరాగతః । పరస్పరంచకుశలం పప్రచ్ఛతురతంద్రితౌ ॥ ౩౧ ॥
తతోగృహంపతిశ్శ్రీమాన్ మతిసేనాత్వానురాగతః । దివ్యసింహాసనారూఢం
చకారప్రియభాషణైః ॥ ౩౨ ॥ తతస్సంపూజ్యవిధివ ద్భోజయిత్వాపదా
ర్థకైః । అపూపాదిభిరన్యోన్య భాషణైర్ముదమాపతుః ॥ ౩౩ ॥ భవ
దాగమనేనైవ మద్గేహమతిపావనం । జాతంమదీయస్యాంగస్యాపి భవదీ
యాంగసంగమాత్ ॥ ౩౪ ॥ ఏవముక్త్వాథప్రోవాచ గురుభక్తాహ్వ
యోమహాన్ । భవదాగమనంమాంప్ర త్యనుకంపాశ్రయంమహత్ ॥
౩౫ ॥ మాముద్దిశ్యయథాస్వాద్యం యద్యద్వక్తుమిహేచ్ఛసి । తత్సర్వం
వాచ్యమేవస్యా న్నాత్రకార్యావిచారణా ॥ ౩౬ ॥ గురుభక్తేనేత్థముక్త
స్యాలకఃప్రత్యువాచతం । భోభోశ్రీగురుభక్తార్య శ్రోతవ్యంమామకం
వచః ॥ ౩౭ ॥ త్వత్పుత్రికేయంకల్యాణి చంద్రిణీనామికావరా । ఉద్వా
హార్థంమదత్త్రీమన్మత్పుత్రాయధీమతే ॥ ౩౮ ॥ సంబంధోయంసమీ
చీన క్రమాచారపద్ధతిః అనయోస్సమశీలత్వా మాప్నుయాద్దేహినోత్సు
ఖాం ॥ ౩౯ ॥ నిశమ్యవచనంతస్య గురుభక్తాహ్వయస్సుధీః ప్రత్యువా
చతథైవేతి ప్రకృతార్థంప్రపంచయన్ ॥ ౪౦ ॥ త్వదీయోహ్యహంభవాన్
యత్ర కుత్రస్థోపిమదీయకః । అత్రభారంతత్రభారం వాహకోసినిరంత
రం ॥ ౪౧ ॥ కిమర్థంపృచ్ఛసిభవాన్ స్వతంత్రస్సర్వకర్మసు । గృహాణ
కన్యామేతాంతే సూనవేసుకృతాత్మనే ॥ ౪౨ ॥ సర్వేసభాసదస్తత్ర శ్రు
త్వాభాషణమేతయోః । అహోబాంధవ్యముభయో రన్యోన్యప్రేమ
కారణం ॥ ౪౩ ॥ యత్రకుత్రాపినాస్తీతి జగురానందమోహితాః । వీర
సంగాభిధపితా తదాకన్యాంసుభాషిణీం ॥ ౪౪ ॥ నిర్దోషిణీంగుణవతీం
చంద్రిణీనామికాంముదా । పీఠేనివేశయిత్వాశు దదావస్త్రాదికంతదా ॥
౪౫ ॥ జ్యోతిశ్శాస్త్రవిదస్తత్ర బ్రాహ్మణాన్బాంధవానపి । సమాహూ
యనిధానేన సుముహూర్తంవినిశ్చయన్ ॥ ౪౬ ॥ స్వకీయంమందిరంశ్రీ

త్వా పునరాగత్య సత్వరం । సర్వాంస్త్వబాంధవాన్ ప్రత్యా హ పుత్రోద్వా
హ ఫర్మాంజసా ॥ ౪౭ ॥ బంధుమిత్రాదికాంత్సర్వాం త్సమాహ్వానార్థ
మంజసా । లేఖనీః ప్రదదౌ వార్తా వాహకేభ్యః ప్రమోదతః ॥ ౪౮ ॥ ఏ
తస్మిన్నంతరే శ్రీమాన్ రాజా తస్య పురస్య వై । బాహ్యోద్యానం జగ
మిషు ర్మార్గమధ్య ముపాగమత్ ॥ ౪౯ ॥ తత్రాంగనాభిస్సహ సాగ
చ్ఛంతీం కన్యకామణిం । తాంచంద్రిణీతి సన్నామ్నీం దృష్ట్వా భాస్కరభూ
పతిః ॥ ౫౦ ॥ స్యందనాదవతీర్యాశు శశ్వదాలోకయత్తదా । అత్యాశ్చ
ర్యసమాయుక్తో వనితా యా మానసకన్యకాం ॥ ౫౧ ॥ మహా స్రగ్ధరావృ
త్త ॥ కేయం బాలాకమలనయనా కంబుకంఠీ కృశాంగీ । కైశోర్యాద్భసత్కు
సుమకలికా కోకిలాలాపవాణీ కౌమారస్యా త్తాంజనని జనకౌ కామితా
ర్థం ప్రదాస్యే । మహ్యం చేత్తత్పరిణయవిధౌ చాస్య తోహం ప్రమో
దాత్ ॥ ౫౨ । చేతోమే సాహంతివికస త్పద్మపత్రాయతాక్షీ దృగ్భా
గైస్తాంకథమహమహాదుద్వహిష్యే ప్రమోదాత్ । నస్థాస్యామి ప్రవిమలధి
యా నస్వసామీతి రాత్రౌ । చింతామూ ప… తిపతితిసంగా శుగైస్తాడితస్సః
॥ ౫౩ ॥ సాతు ఆత్త్వావ్యస్సుఖేరలస… స్యాదిసృష్టో । దేవో వామన
సహితముఖేనాతిసామ్యస్సుధాంశుః । మేఘాక్రాంతం కువలయమహోనే
త్రయుగ్మానుకారి । శ్రోతోసుక్తాంగమునసదృశో మల్లికాస్వర్గమాపుః ౫౪
బాలాయాః కిం ముఖమిదమహో హా చంద్రబింబః కిమబ్జం । వేణీ చేయం కి
ముమధులిహాంపంక్తి రుద్యచ్చరగః కిం । నేత్రే మీనౌ మదనవిశిఖౌ పద్మపత్రే కి
మస్యా నాహంజానే తనురపి తటిత్కింతు తారామృగాక్ష్యాః ॥ ౫౫ ॥ ర
థ్యాయాం భూపతి స్థిత్వా ఘటికాద్వయమాత్రకం । ఏవం సంవర్ణ్య తూ
ష్ణీంవై చాగమత్స్వస్యమందిరం ॥ ౫౬ ॥ అంతః ప్రవిశ్య బహుధా రోగా
ర్త ఇవ భూపతిః । నబహిర్యాతి చాన్యాంపై స్త్రియాం నారీం న భాషతే ॥
౫౭ ॥ తదామిత్రాణివై రాజ బాంధవాశ్చ పురోహితాః । భిషగ్వరా మం
త్రిణశ్చ యుతరేచ మహాజనాః ॥ ౫౮ ॥ సమాగత్యాతివేగేన పృచ్ఛమా
నోపి భూపతిః । నభాష తే చ స్వజనం నావలోకతి సత్ప్రియాన్ ॥ ౫౯ ॥ మం
త్రిణః ॥ రాజన్ భూపతయః కేవా ద్విషంతః కిం మదోత్కటాః । నో చే
త్ప్రజాః పాలయితుం రాజ్యం తేఽవ… ॥ ౬౦ ॥ ఏతత్సర్వం సమాచ

త్స్వ నిర్వహిష్యామపవహః । త్వయిస్థితే మహీపాలే కిమసాధ్యం భవేద్వద।
౭౧ ॥ ఏవంవదత్సు సర్వేషు బాంధవేషు చ మంత్రిషు । ఉన్మీల్య నేత్రే ద్వి
తయం తదా ప్రోవాచ భూపతిః ॥ ౭౨ ॥ రహస్యమాహూయ మంత్రి ప్ర
వ్యమేకం గుణోత్తమం । సర్వస్వభావాభిమతం సమాదిశ్య పునః ప్రభుః ॥
౭౩ ॥ కావాళన్యా మయాదృష్టా మన్మస్వప్నే మయసీనమా । తద్దర్శనాన్మ
దీయాంత రంగస్తస్యాం ప్రవర్తతే ॥ ౭౪ ॥ కథంవాకన్యకాం త్వాంతౌ దా
తుం సంధించి శేషతః । కుర్వంతు భవతాం సార జంజాకౌ న్యహాంధి చే ౭౫ ।
పితరం మాతరం తస్యా స్సర్వానపి చ భాంధవాన్ । తోషయిత్వా పసగసైః
కామితే నేతరేణవా ॥ ౭౬ ॥ ఆనయధ్వం కృపయా మయి సర్వే వి
యుంవదాః । నో చేదహం గతప్రాణో భవామి కరుణాకరాః ॥ ౭౭ ॥ ఇతి
రాజ్ఞా సమాదిష్టా మంత్రివర్యా మహత్తరాః । ఉద్యాయుత్వరతః కార్యం
నిర్వహిష్యామ ఇత్యమీ ॥ ౭౮ ॥ ఏవమాశ్వాస్య రాజానం బహుచింతా
సమాకులం । గురుభక్తస్య సద్వేశ్మ సమాగత్యేదమబ్రువన్ ॥ ౭౯ ॥ భ
వదీయగృహం చాద్య దర్శనాన్స్నానకుల్యకా । ప్రాప్తు కామ స్త్వదీ
యోహం దర్శనాదపి సద్వ్రత ॥ ౮౦ ॥ భవద్దర్శనమాత్రేణ జాతంమ
త్సుకృతోదయాత్ । కింతు సాసుజనస్పర్శ దర్శనాదిభి తెలిఘం ॥ ౮౧ ॥
పశ్యంతీతి పురాణజ్ఞాః ప్రాహుః ప్రామాణ్యవాదినః । అత స్త్వద్దర్శనం జాతం
మదీయ్య సుకృతోదయాత్ ॥ ౮౨ ॥ ఏవముక్త్వా తతస్తస్మై ర్బంధుమిత్రై
స్సుపూజితః । స్వాభిప్రాయం విశేషేణ విజ్ఞప్తుముపచక్రముః ॥ ౮౩ ॥ స్వా
మిన్నృహపతే శ్రీమన్ రాజా తే త్వత్సుతామిమాం । ఉద్వహితుమిదానీం సై
కాంతం తేకమలేక్షణాం ॥ ౮౪ ॥ రాజాభిమాన్మహాపవాంశ్చ । పతాపోజ్వ
లమూర్తిమాన్ । ధనవాన్ శీలవాంశ్చేతి జానాసి త్వం గుణోత్తమ ॥
౮౫ ॥ ఇత్యుక్త్యవసానేషు సత్సు మంత్రీశేషు మహామతిః । విసంప్రతిత్రరశంత
స్సాపప్రసర్వ్యక్తుం త శాకన ॥ ౮౬ ॥ భూత్వా గృహపతిః ప్రాహ తత్ప్ర
తాప్రవిచారవాన్ । భోమంత్రివర్యా జానాసి రాజానం తస్య సంపదం ॥ ౮౭ ॥
జాహాతాదక్షదిరాజా మే కిమసాధ్యం భవేదిహ । కిం త్వితః పరమద్యైవ మహా
మనో భగినీపతిః ॥ ౮౮ ॥ నిశ్చిత్యైవాం స్వపుత్రాయ గతేవాన్కరోమ్యహ
హం । నమాజన్మ భవాజీనా తస్మై వాస్మై మహాత్మనే ॥ ౮౯ ॥ వీరసం

గాహ్వయామాసేతి చోద్యమధునా వినిశ్చితా। నాస్యస్మై దాసయోగ్యాస్త్వ
స్యాధితి మే నిశ్చలా మతిః ॥ ౭౯ ॥ ఇతి తద్వచనం శ్రుత్వా మంత్రిపత్న్యా మ
హత్తరాః । రాజ్ఞే విజ్ఞాపయామాసు స్సర్వం తేనోక్తమంజసా ॥ ౮౦ ॥
శ్రుత్వా మానీ కథం రాజ్ఞో బంధూన్మిత్రాణి మంత్రిణః । సమాహ్వాయామాస
వేగేన బభాషే దీనభాషణః ॥ ౮౧ ॥ భో బాంధవా మంత్రిణశ్చ శృణుధ్వం
మామకం వచః । తాం కన్యకాం వినా నాహం జీవే సత్యం బ్రవీమ్యహం ॥
౮౨ ॥ కథం వా సాధనైస్తైర్వా కైర్వా నైర్వా భాస్య సంచయైః । తోషయి
త్వా కన్యకాయాః పితరం చానయంతు తాం ॥ ౮౩ ॥ రాజాజ్ఞయా బాంధ
వాశ్చ మంత్రిణశ్చ పురోహితాః । సురుధక్తగృహం ప్రాప్య మానితా
భాషణాదిభిః ॥ ౮౪ ॥ సర్వే స్తు నం గత్వా ప్రావాచు సురుధక్తం గుణాన్వి
తం । భో నక్వేవ మహాభక్త సమస్తోర్వేవపూజిత ॥ ౮౫ ॥ భవచ్ఛీలం భవ
ద్భక్తిం భవత్కీర్తిం మనోత్తరాం । కింవర్ణయామో శేషో పినాలం భ
ణితుం భవేత్ ॥ ౮౬ ॥ వయం భవంతం ప్రత్యేవ కించిద్వక్తుమిహాగతాః ।
సమ్యఙ్నిరూప్యతాం తత్త్వాను స్వాత్మనో భవసర్వదా ॥ ౮౭ ॥ భో మేరువర
స్థైర్యశ్రీ సురుధక్త మహాయశాః । సాత్వయం పార్థ్యతే కన్యాం ప్రష్టుం
రాజ్ఞైవ మాగతాః ॥ ౮౮ ॥ దీనః కురూపిణం నిస్స్వం రాజానం నేతి కిం వద ।
రాజ్ఞః కృపామనుప్రాప్య తృణం మేరుం కరిష్యసి ॥ ౮౯ ॥ మేరుం చ తృణవత్క
ర్తుం సమర్థోఽపి భవిష్యసి । కన్యకాపి సుఖం భుంక్తే నాత్ర కార్యవిచారణా
॥ ౯౦ ॥ కన్యా వరయతే రూపం మాతా విత్తం పితా శ్రుతం । బాంధవాః కుల
మిచ్ఛంతి మృష్టాన్నమితరే జనాః ॥ ౯౧ ॥ ఇతి సద్భిర్నిగదితాం వాణీం శ్రు
త్వా విచారతః । సంబంధోఽహి ప్రకర్తవ్యః సారాసారవిచక్షణైః ॥ ౯౨ ॥ పు
త్రికా భవదీయేయం సదా సద్భూషణాంచితా । మహాకీర్తిర్ధర్మశీలైర్భిస్సా
తే మహారాజభిరచంచలా ॥ ౯౩ ॥ సదా మహార్ఘ్యస్థలావాసీ శీలినీ చ భవిష్య
తి । తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన రాజ్ఞే దేయా భవత్సుతా ॥ ౯౪ ॥ పూర్వం
తస్మై నీలసంగ నామ్నే వాగ్దానమాచరన్ । పునః కథం ప్రదాస్యామి రాజ్ఞే
కన్యామితి స్పృహః ॥ ౯౫ ॥ విసృజ్య కన్యకాం తస్య రాజ్ఞే సత్యం స పూర్వ
కృత్ । వయం హి తత్ప్రవక్ష్యామః నాత్ర కార్యవిచారణా ॥ ౯౬ ॥ య
ద్రాజ్ఞో భక్తశ్రేష్ఠ పుత్రీ శేషాభ్యర్చనా యత్నయుక్ । లోకప్రచారో ...

త్రి కస్యయాసంస్థితిర్భవేత్ ॥౯౭॥ తత్రగత్వాతుపృచ్ఛంతి సత్వరపరివేద
నా । విధిర్వ్యత్యలిఖత్తస్మై తస్యభార్యాభవేద్ధ్రువం ॥ ౯౮ ॥ కింత్వయా
త్న ప్రకర్తవ్యః కోవిదైర్వరకాంక్షిభిః । ఇత్యుక్త్వా వ్యసనేషుతేషు పున
రాహదృఢవ్రతీ ॥౯౯॥ సత్యంభవద్భిరాఖ్యాతం వచనంనాన్యథాభవేత్ ।
ఏవంజ్ఞాత్వాపునర్యూయం మానబ్యాకవిశేషతః ॥౧౦౦॥ ఏవంరాజాన
ముద్దిశ్యచోక్త్వాకుర్వంతునిశ్చలం । హరిశ్చంద్రమహారాజో సూనృతా
ధర్మదృఢవ్రతీ ॥౧౦౧॥ సపత్నిపుత్రకోన్యాతా మహాకష్టమవాప్తవాన్।
సత్యేనాయాతువాసౌఖ్యం దుఃఖంస్యాద్వామహాత్తరం ॥ ౧౦౨ ॥ సహి
ష్యేనాన్యథావక్తు ముత్సహో మంత్రిపుంగవాః । రాజ్ఞేప్యజ్ఞాప్యమత్కార్య
త్యం కర్తవ్యస్సత్యసంగ్రహః ॥౧౦౩॥ అత్రేచ్ఛానైవ తత్రవ్యే త్యు
క్త్వా కుర్వంతునిశ్చలం ॥ ఇతి శ్రీమచ్చన్నబసవపురాణే రేణుకాగస్త్య
సంవాదే గురుభక్తస్య సత్యసంధప్రసంగ నామైక చత్వారింశోధ్యాయః

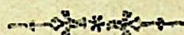

శ్రీశివాయనమః

చన్నబసవపురాణం.

వీరసంగాఖ్యకథా

—(ద్విచత్వారింశో౽ధ్యాయప్రారంభః)—

రేణుకః । తేన సర్వే మంత్రిణో రాజా బాంధవాశ్చ పదే పదే । సత్య
వాదినమేవైనం ప్రశంసంతో యయుస్తదా ॥ ౧ ॥ గత్వా రాజసమీపం
తే యథార్థ్యం ప్రవక్తుమిచ్ఛవః । రాజ్ఞే విజ్ఞాపయామాసు ర్యథార్థం
న్యాయవిస్తరం ॥ ౨ ॥ సచివైస్తైః ప్రస్తుతం రాజానం ప్రతిమోహి
తం । మంత్రిణః । రాజన్నయం తు బహుధా కన్యార్థం వై కృతోద్య
మః ॥ ౩ ॥ అపి ప్రయత్నం కుర్వాణో న శృణోతి స్మ భూపతిః । సంగమే
శాభిధాయేమాం దాస్యామీతి కృతవ్రతః ॥ ౪ ॥ విముఖో భూన్మామకీ
యం వాక్యమేనం చ జానిప । ఏతత్కార్యం తు నాస్మాభి ర్భవతి ప్రభుస
త్తమ ॥ ౫ ॥ లోకే నాస్త్యపాయేన భవతో౽ధీనమేవ హి । సత్యవాదిషు
సర్వేషు సత్స్వపి ప్రభుసత్తమ ॥ ౬ ॥ ఏకం వాగీశ్వరమేవ పాహుస్స
ర్వే మనీషిణః । తద్ధై గురుభక్తం తం సదా సత్యపథగామినం ॥ ౭ ॥ సత్యవా
దినముత్స్యాహు సర్వే శాస్త్రార్థకోవిదాః । తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన రక్ష
ణీయో హి సత్యవాక్ ॥ ౮ ॥ యస్య రాజ్యే సత్యవాదీ వర్తతే తస్య ముఖ్యతా ।
పరాపవాదినం సత్యహీనం బ్రాహ్మణమప్యహో ॥ ౯ ॥ నిర్వాసయే
త్స్వవిషయాన్నో చేద్ద్రోహీ భవిష్యతి । ధర్మశాస్త్రవిధానేన ప్రాహు
స్సర్వే మనీషిణః ॥ ౧౦ ॥ నిర్దోషః పి సత్యవాదీ యుష్మసుతక్ష్యో హి సర్వదా
ఇతి రాజానమాబోధ్య సర్వే మంత్రిపురోగమాః ॥ ౧౧ ఆయయుస్స్వస్వవే
శ్మాని సర్వే సందిగ్ధమానసాః । గతేషు తేషు సర్వేషు రాజా సన్మార్గముత్సృ
జన్ ॥ ౧౨ ॥ మదనజ్వరసంతప్తో దారానుత్సృజ్య బాంధవాన్ । శుభ
శాఖ్యవరస్య మందిరం ప్రవివేశ యః ॥ ౧౩ ॥ పశ్చాత్తామునిగస్తథం

తస్మిన్ప్రవిష్టే సః । గృహాంతం ప్రవిశంతం తం కన్యకా పురతస్థితం ॥ ౧౪ ॥
రాజానం వీక్ష్య సకలా బాంధవాస్తు ప్రకంపరే । ప్రకంపమానాం తాన్ స్వజనాన్ వీ
క్ష్య కన్యా దృఢవ్రతా ॥ ౧౫ ॥ ప్రాహ గంభీరయా వాచా కాఠిన్య ప్రాప్త
మద్భుతా । కింకరోతి నృపో మాం వై ప్రత్యూష్యన్య శివాజ్ఞయా ॥ ౧౬ ॥
గత్వా తదంతికం శీఘ్రం తం ప్రతి ప్రతిభాష్య చ । యథాగతం ప్రేషయి
త్వా పునస్త్వచ్చరణాబ్జయోః ॥ ౧౭ ॥ సన్నిధిం సమాగమిష్యామి న మే కిం
చిద్భయం పితః । ఏవముక్త్వా చంద్రిణీ సా గత్వా భూపతి సంనిధిం ॥ ౧౮ ॥
ఉవాచ పరమప్రీత్యా నిషీద్యాసనముత్తమం । స్థాతవ్యమత్ర రాజేంద్రే
త్యుక్త్వా ప్రాహ శుచిస్మితా ॥ ౧౯ ॥ రాజన్ త్వం భగినీం మాం వై ద్రష్టుమ
త్రాగతో భవాన్ । భవదాగమనద్వారా సంతోషో మే మహానభూత్ ॥
౨౦ ॥ మదీయాశ్చ ఇమే సర్వే ముదమాపుర్మహత్తరాం । భ్రాతరం త్వాం
నమస్కర్తుమ్ ఉద్యుక్తాస్సముపస్థితాః ॥ ౨౧ ॥ పీఠే దివ్యే నివాసోస్తు భవ
తః యదిదం ధ్రువం । భ్రాతః ప్రేమ్ణా త్వదియ్యేన కుశలీ నో న యుంసదా ॥ ౨౨
తత్తిష్ఠామే భగిన్యశ్చ కుశలినోన్యపాద్య మే । తస్యామిత్యుచ్యమానా
యాం పునరాహ మహీపతిః ॥ ౨౩ ॥ బాలే త్వదీయ సౌందర్య మాలో
క్యాతీవ మోహితః । సమాయాతోస్మి హే లోక్య నవక్తవ్యమిదం వచః ॥ ౨౪ ॥
మదీక్ష్య మాతా పితరౌ వన్యా తే చ తథైవహి । ఆవయోర్భగినీ భ్రాతృ
సంబంధా నాస్తి భో ప్రియే ॥ ౨౫ ॥ త్వత్కఠోరవచోభిర్వై మమాంగం
పరితాపితం । మదీయం సుస్వరూపం తు దృష్ట్వా బాహ్వోర్వ్యంగనాము
దా ॥ ౨౬ ॥ బలాదాగత్య మామేవ సమాలింగ్యంతి మోహితాః । త్వము
ద్య భ్రాతరం మత్వా మాం ప్రత్యేవం ప్రభాషసే ॥ ౨౭ ॥ ఏతేనాహ్వాన
మాత్రేణ భ్రాతా నాహం భవామి తే । త్వాం వినా న హి జీవామి నష్టాన్యా
మిచక్షుతచిత్ ॥ ౨౮ ॥ కథం వా మాం ప్రియం మత్వా పరిపాలయ బాలి
కే । మదీయ సర్వభోగ్యాని భాగ్యాని చ మహాంతి వై ॥ ౨౯ ॥ త్వదియ్యా
నికరిష్యామి నాత్ర కార్యా విచారణా । మదంగనాస్త్వదీయాస్యు స్త్వదా
జ్ఞావశగాస్సదా ॥ ౩౦ ॥ దాసీదాసజనాస్సర్వే త్వదీయా ఏవ నాన్యథా ।
త్వద్వినా హా సకాలేను సర్వం తుభ్యం సమర్పయే ॥ ౩౧ ॥ సంశయో మాస్తు
తే బాలే శపామి శివపాదయోః । నాన్యథా వద బాలే త్వం పరం మాం ప్రసు

ణశోభనే ॥ ౩౨ ॥ ఏవముక్త్వా నృపవరే పునరప్యాహ బాలికా । రాజం
చ్ఛృణు మహాభాగ మామకం వచనంత్విదం ॥ ౩౩ ॥ వాగ్దానేనైవ దారా
యాః పునరుద్వాహకం కుతః । సుగుణా మామకీయేన వీరసంగాభిధాయ
తే ॥ ౩౪ ॥ కథమన్యం వృణోమ్యద్య ప్రాణైః కంఠగతైరపి । ఏవం నవా
చ్యం రాజేంద్ర ధర్మజ్ఞోసి విచారవాన్ ॥ ౩౫ ॥ సర్వశాస్త్రాణి వేత్సి త్వం ధ
ర్మాన్ ధర్మార్థదైవచ నచ్యేషు మహానియేషు విశ్వాసోస్తి తవానఘ ॥ ౩౬ ॥
ఏవం భూత్వా పాపకర్మ న్యాయుక్తోఽద్య ప్రభో । రౌరవం యాస్యసి స్త్రీము
న్ని ప్రకారాన్విచారిణా ॥ ౩౭ ॥ తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన మాకృథాః పా
పముల్బణం । ... న్యథా నాన్యథా ప్యవనిన్ భగినీమితి విద్ధి మాం ॥ ౩౮
పరస్త్రీషు స్త్రీషు వాంఛాం కుర్వంతి యే జనాః । తే యాంతి నరకం ఘోర
... తిహి ॥ ౩౯ ॥ ప్రాపద్యర్థనం సింహబలః కామిభూ
... సా సుజః ప్రాప భూపతే స్వాల్లాలోపినన్ ॥ ౪౦ ॥
... స్సర్వవేదార్థసారవిత్ । సీతాం హృత్వా నిహతో రా
... ॥ ౪౧ ॥ ఏవం బహుజనా నష్టాః పరకాంతాభిలాషిణః ।
... యి తే రాజపుంగవ ॥ ౪౨ ॥ అన్యకాంతా
... స్వణువ మాత్రకం । పశ్చాత్తాపం సర్వత్వేవ మహాసంస్యా
... ॥ ౪౩ ॥ స్వగృహే నరసాన్నం వై హిత్వా చాన్యగృహం
ప్రతి । ...యాచ యేద్యో వై కో వా పీహాంరాధమః ॥ ౪౪ ॥ తద్వద్వి
... హిత్వా స్వీయాః పతివ్రతాః । అన్యకాంతాభిలాషేణ కి
... ॥ ౪౫ ॥ ధర్మమార్గానుసారేణ చైవముక్తో జనా
ధిపః । ... శృణోతి స్వాభిలాషం న జహౌ తి విమూఢధీః ॥ ౪౬ ॥ పునరప్యా
... స్త్రీ ...దిస్యవరాంగనాం । త్వాం వినా క్షణమాత్రం వై నస్థా
స్యామి మహీతలే ॥ ౪౭ ॥ త్వద్భృగ్బాణై రిమే ప్రాణా నిర్గమిష్యంతి దేహ
తః । త్వదీ... నంచ త్వా రక్ష మాం బాలికామణే ॥ ౪౮ ॥ త్వ
ద్దృగ్బాణనిపాతేన మమాంగం ప్రణితం ప్రియే । త్వదీయకుచకుంభాం
చ త్కుంకుమేన విలేపయ ॥ ౪౯ ॥ మదనావస్థయా దేహోహ్యా దారుణత్వ
ముపాగతః । వో త్వం త్వం మాం సమాలింగ్య పరితాపయ మద్వ్యథాం ॥
౫౦ ॥ యదా త్వదంగస్పర్శనస్యా త్తదా సందోహ ...హం । త్వయా

యద్గదితంసర్వం హితమప్యహితం మమ ॥ ౫౧ ॥ యదిప్రాణేశిమద్ద్వేషే
తదాస్యాద్ధర్మమార్గగః । నమేరుచిర్ధర్మమార్గేణ మేభోజననిద్రయోః ॥
౫౨ ॥ కింతుత్వాంపరిణేతుంమే రుచిరేవాస్తిబాలికే । కథంవామాంప
రిత్యక్త్వా నిరంతరసుఖం మయా ॥ ౫౩ ॥ అనుభుంక్ష్వమమైశ్వర్యం తి
వాధీనంకరోమ్యహం । పునరప్యాహ సాకన్యా రాజానంకామసంకృథా ॥
౫౪ ॥ ఏవంభూతాదీహలిప్త్యా సుకంవాంఛసిప్రభో । రాజన్భోగసుఖం
జాతు కటుత్వముపయాస్యతి ॥ ౫౫ ॥ పశ్చాద్గదోపశమనం నిరోగిభిః
దేహినాం। మమయాసుఖభోగస్య బంధుత్వే స్నిగ్ధప్రీతిసుఖప్రదం । ౫౬
తద్వద్ధితేనతేనృత్తిః కింనసౌఖ్యంనృపోత్తమ । కించిత్సుఖంసమాలభ్య
పశ్చాత్తాపమపాతకం ॥ ౫౭ ॥ సంపాదయసిరాజేంద్ర సర్వభాగ్యైశ్చమర్త్య
తే । ఇత్యుక్త్వామానముద్వీక్ష్య పునరప్యాహభూపతిః ॥ ౫౮ ॥ మార్గే
ణానేనమేబాలే పరితాపోనశామ్యతి తస్మాత్త్వంగుణ్యేన వేన నమ్రా
యతలోచనే । ౫౯ ॥ అనుగృహ్య సమాలింగ్య పరిపాలయసాంప్రతం।
ఏవంప్రజల్పినంవీక్ష్య రాజానంకుపితాననా । ౬౦ । ప్రాహప్రోద్భూతదో
షాసా కన్యకాకమలేక్షణా । రాజంస్త్వసద్గతిర్నాస్తి దుష్టేతీక్ష్ణస్వము
పార్జితా ॥ ౬౧ ॥ ఐహికాముష్మికం సౌఖ్యం హిత్వాన్యమార్గగోయది।
సర్వేభ్యోపిసదాబాహ్యో భవిష్యసిసనంశయః । ౬౨ ॥ దుష్టవ
క్త్రైరలం రాజన్ మాకృథాస్సాహసంవృథా । ఏవంగదసిచేల్లోకే నింద్యో
భవితుమర్హతి ॥ ౬౩ ఏవంబహుప్రకారేణ భర్త్సయన్తీంధయవిహ్వ
లాం। కన్యకాంవీక్ష్యభూపాలః కోపోద్దీపితమానభూత్ ; ౬౪ వాలాగ్ర
గ్రహణాద్వ్యాళో యథాక్రూరత్వమాప్నుయాత్ । యథాదండప్రహారే
ణవ్యాఘ్రో పాణాపహారకః ॥ ౬౫ । తద్వద్భూపతిత్యుగ్రో భూ
త్వాతామేవమైక్షత । తదీక్షణాదియంబాలా బహుధాచింతయద్ధృది ॥
౬౬ । కింకరోమ్యద్యభూపాలో బలాన్మామాక్రమిష్యది రాజాబహు
దురాలాపః కామాతంకకలుషాత్మకః ॥ ౬౭ ॥ ఏతేనబాధ్యమానస్త్వే
జననీజనకాదయః । కింకుర్వంతిమమశంభో కింపశ్యామి ఉపాయకం ॥ ౬౮
యథాగౌర్వ్యాఘ్రముఖాలోక్య భయాద్వ్యాకులతాం గతా తథైవసంస్థితి
జాతా కింకరోమ్యద్యశంకర ॥ ౬౯ । కథంవానిర్గమిష్యామి స్థలాదస్మా

దహంత్యేతి । నిశ్చయం యది భూపాలో బలవాన్కిం కరోతి వా ॥ ౨౦ ॥ మత్కోపాగ్నిశిఖాభిస్తు రాజానం నాశయామి చేత్ । స్వామిద్రోహస్య మాయాతి కథం స్వస్థం కరోమ్యహం ॥ ౨౧ ॥ అహమేవ హి రాజానం నల్లాపైశ్చానయామి చేత్ । నభవేత్క్రోధచిత్తో౽యం మాం కథం ముంచతి స్థలాత్ ॥ ౨౨ ॥ ఆర్తానాం భయభీతానాం తారకత్వం కరోతి వేత్ । తథాపి సాధనోపాయం కరిష్యామి యథామతి ॥ ౨౩ ॥ కాలయాపనమాత్రం హి కృత్వా రాజానమీదృశం । నిర్యాసయామీతి ధియా ప్రోవాచేద్ధస్మితాననా ॥ ౨౪ ॥ రాజన్ బహుప్రకారేణ కథ్యమానో౽పి నిస్పృహీ । సభవస్యద్య వక్ష్యామి హితం తే శృణు పార్థివ ॥ ౨౫ ॥ మాం సంతోషయితుం ప్రేమ చాస్తి చేత్తవ భూపతే । మామకం వచనం శీఘ్ర మంగీకురు మహీపతే ॥ ౨౬ ॥ ఏతద్దినం సమారభ్య సప్తరాత్రం శివార్చనం ।కృత్వా పశ్చాదుద్వహిష్యే సందేహో మాస్తు తే నృప ॥ ౨౭ ॥ ఏవం రాజానమాశ్వాస్య ప్రేషయిత్వా నిజాలయం । బంధూంశ్చ మాతాపితరౌ వేత్య సర్వం స్వ్యవేదయత్ ॥ ౨౮ ॥ తే సర్వే రాజదుర్వృత్తిం కన్యాయాః కౌశలం తథా । నిశమ్య సర్వమేతద్వై జామాత్రే వేదితుం తదా ॥ ౨౯ ॥ లిఖిత్వా లేఖనీం పత్రం భృత్యం ప్రేషితవాన్పితా । బాంధవాః కలితాత్మానో బభూవుస్తాం దిదృక్షవః ॥ ౩౦ ॥ లేఖనీపత్రమాలోక్య వీరసంగాభిధో౽బ్రవీత్ ॥ కథం భాస్కరభూపేన దుష్కృతం సముపార్జితం । ౩౧ ॥ కథం తాం చంద్రిణీనామ్నీ ముద్వహిష్యామి సత్వరం । మదీయశరభసాక్ష్యే శః కథం వా ఘటనేస్మము ॥ ౩౨ ॥ ఏవం చింతాసమాక్రాంత మానసం సంగనాభిధం । సమాగమ్యాహతుర్మాతా పితరౌ ప్రేమపూర్వకం ॥ ౩౩ మా భైషీః పుత్ర కన్యార్థం దేశికస్య కృపాబలాత్ । భవదీయాం కరిష్యావో కన్యామేతాం దృఢవ్రతాం ॥ ౩౪ ॥ రాజా బలీయాన్కన్యార్థం ప్రజాస్సర్వాస్తదీయకాః । విరోధో నైవ కర్తవ్య స్తేన సాకం దురాత్మనా ॥ ౩౫ ॥ కథం వా గూఢమార్గేణ వయం గత్వా తదంతికం । కన్యాముద్వాహ్య విధివ దాగమిష్యావ ఏవ హి ॥ ౩౬ ॥ ఇతి సర్వే బాంధవాశ్చ జననీజనకావపి । సంగమేశాభిధం పుత్రం కల్యాణాకల్పమాచరన్ ॥ ౩౭ ॥ ఉత్తమాశ్చ ప్రజనిని ప్రమోదాదతివేగతః ।సమాకృష్య సమాక్రాంతో బం

సుభిర్నిర్యయౌ తదా ॥ ౮౮ ॥ ఏవం శీఘ్రప్రసఙ్గమేశ నావకోవిదలాక్ష
ణః । ఓంకారపట్టణప్రాన్త సంస్థదుద్యానమాపసః ॥ ౮౯ ॥ తత్రాసౌ
బన్ధుభిస్సాకమేకం భృత్యం సమాహ్వయన్ । స్వవార్తాం ప్రేషయామా
స స్వశ్వశ్రూభ్యాం సకుతూహలః ॥ ౯౦ ॥ శ్రవణాదేవ తే సర్వే బన్ధుమిత్రా
దయో ముదా । అభిగమ్యాతివేగేన సమారభ్య పరస్పరం ॥ ౯౧ ॥ స్వ
గృహం చానయామాసుస్సర్వాంస్తాన్ స్వరసంయుతాన్ । తస్యామేవ హి రా
త్రౌ తే ముహూర్తే మతిశోభనే ॥ ౯౨ ॥ విచార్యోద్వాహికం కర్మ య
థాక్రమమనీనయన్ । వివాహానన్తరం సర్వే మిళిత్వా తాం వధూం తదా
౯౩ ॥ వరేణ సాకమశ్వైవ్వై సమారోఢుమథాజ్ఞపన్ । వధూవరావుత్త
మాశ్వం సమారోప్యాతివేగతః ॥ ౯౪ ॥ తస్మాదోంకారనగరాన్నిర్భ
యౌ నిర్గతౌ తదా । వధూం గృహీత్వా గచ్ఛన్తమాధాం తాం సంగమాభిధ ॥
౯౫ ॥ సమాలోక్యాహ రాజానం ప్రతిష్టం కుమాగనం । భో రాజన్
భవతః కన్యా నృణీతా యావనాఙ్గనా । ౯౬ ॥ తాముద్వాహ్యాతి వే
గేన సంగనాథోఽవినిర్యయౌ । ఏతత్సర్వం సమాఖ్యాతుం భవతాఽతి వే
గతః ॥ ౯౭ ॥ సమాగతోఽస్మి రాజేన్ద్ర గచ్ఛామ్యద్య గృహం మమ । త
ద్వాక్యశ్రవణాదేవ సహసోద్భ్రాయ భూపతిః ॥ ౯౮ ॥ స్వమిత్రాణి సమా
హూయ సర్వం తేభ్యో న్యవేదయత్ । చిన్తయామాస బహుధా చిత్త
జాంశుగపీడితః ॥ ౯౯ ॥ ఇయం కన్యా మదీయేతి నిష్ఠురోక్తిభిరన్వహం ॥
వినిర్భర్త్సితవానస్మి కిం కరోమ్యద్య మూఢవత్ ॥ ౧౦౦ ॥ హా స్తంభవ
దాధునాం తు హిత్వా కో వా విమూఢధీః । అన్యత్రాస్వేవ నేకించిత్ఫలం నా
స్తి విచారతః ॥ ౧౦౧ ॥ శివార్చనం సప్తరాత్రం కృత్వా త్వామేవ మత్ప
తిం । కరిష్యామీతి మాముక్త్వా వరమన్యం సముద్వహాత్ ॥ ౧౦౨ ॥ అతీ
వ విప్రకన్యా మదధార్మిగీభవేదితి । ఆశాబద్ధ్వా వినష్టా మే వరాన్తరవి
నాశతః ॥ ౧౦౩ ॥ మృగాధిపముఖగ్రస్తం మాంసపిణ్డం మలాఖ్యితం ॥
శ్వనాం మృగధూర్తేన గృహీతుమివ మే గతిః ॥ ౧౦౪ ॥ శీఘ్రం సబాన్ధ
వంతౌ వై కన్యామాధాం చ దుర్మతిం । ఆనయిష్యే దృఢం బద్ధ్వా వ్యా
ఘ్రో మృగశిశుం యథా ॥ ౧౦౫ ॥ ఇత్యాలోచ్య మహీపాలస్సేనానాథం స
మాహ్వయన్ । రథహస్తితురంగాద్యైర్యుగ్యం గత్వా వరాంగనాం ॥

౧౦౬ ॥ సంపృచ్ఛ్యానుమహ్యాం దాస్యాంతు సత్వరంచారులోచనాం । అహమ
ప్యాగమిష్యామి పశ్చాత్ప్రీత్యాస్మాకమాదరాత్ ॥ ౧౦౭ ॥ రాజాజ్ఞయా సైన్యమే
తన్నిర్గత్య పురతో బహిః । అతిదూరం సమాగత్య సవధూకం హయోపరి
౧౦౮ ॥ సానందం సంస్థితం వీక్ష్య వీరసంగాభిధం తదా । దురోధ సైన్యం
చోళర్తు రాజ్ఞయా కంపయన్ముహుః ॥ ౧౦౯ ॥ సాయుధం రుధ్యమానం
తత్సైన్యమిత్యభయంకరం । వీరసంగాభిధస్తత్ర స్థిత్వా వ్యాకులమా
నసః ॥ ౧౧౦ ॥ కిం కరోమ్యద్య భూపాల స్సమాగచ్ఛతి మాం ప్రతి । కింకరి
ష్యతి వా మాంచ వధూమేతాం వరాననాం ॥ ౧౧౧ ॥ సజానే శరభసాళ్వేశ
రక్ష మాం కరుణాకర । అద్యాగతాన్మహాయోధాన్ జేతుం శక్తిర్నమే శివ
౧౧౨ ॥ నోచేదేనాం విసృజ్యాద్య జీవనే కిం ఫలం మమ । వివాహార్థం
సమాహూయ బంధూంత్స్వజనానపి ॥ హిత్వా కథం గమిష్యామి కుమా
ర్గాదిహ శంకర ॥ ౧౧౩ ॥ ఏతత్కాంతానిమిత్తం మామహంతుముద్యుక్త
వాన్ప్రభుః । ఏనాం వై చంద్రిణీనామ్నీం హిత్వా జీవే కథం శివ । మా
తా త్వం హి పితా త్వం హి బంధుస్త్వం పరిరక్షణే ॥ ౧౧౪ ॥ హిత్వా వినాథ
వంతం త్వాం నాన్యం జానామి శంకర । ఏవం చింతాసమాక్రాంత మానస
స్సంగమాభిధః ॥ ౧౧౫ ॥ క్షణం విచారయామాస స్వాంతే సద్యోంశసం
భవః । పాంచభౌతికదేహస్య బహుమానం నిరర్థకం ॥ ౧౧౬ ॥ విచా
రస్య విహీనత్వాద్ధిద్ధం భవతి నిశ్చయః । శ్రీమచ్ఛరభసాళ్వేశం జానామ్య
ద్య భయాపహం ॥ ౧౧౭ ॥ సఏవ తారయేదస్మాన్ ఇతి నిశ్చిత్య చేతసి । ని
మీల్య నేత్రయుగళం నిశ్చలాత్మాతిభక్తిమాన్ ॥ ౧౧౮ ॥ ఏకనిష్ఠాగరి
ష్ఠోసౌ ధియా సస్మార శంకరం । స్మరణాదేవ శరభః ప్రాదురాసీన్మహాద్యు
తిః ॥ ౧౧౯ ॥ ఏవం శరభసాళ్వేశః పక్షిరాజమలద్యుతిః । స్వరూపం దర్శ
యామాస సంగమేశాయ ధీమతే ॥ ౧౨౦ ॥ భో సంగమేశ నామాస్తే భ
క్త్యాతుష్టస్సమాగతః । మా భైషీశ్శత్రువర్గేభ్యః ఖడ్గమేకం దదామ్యహం
౧౨౧ ॥ ఏతస్య శాతఖడ్గస్య దర్శనాదేవ శత్రవః । ప్రణశ్యంతి యథా వ
హ్నౌ శలభా ఇవ సత్వరం ॥ ౧౨౩ ॥ ఆగ్నేయాస్త్రమిదం దివ్యం సర్వశ
త్రువినాశనం । అస్మాదస్త్రాత్సముత్పన్నా నానాజ్వాలాస్ఫులింగశిఖాః ॥ ౧౨౪
ఏతాస్తాం దర్శనాదేవ సద్యో నశ్యంతి శత్రవః । తస్మాదస్త్రం త్వయాపంతు

ఖడ్గమేతద్గృహాణభో । ౧౨౫ । ఇత్యుక్త్వాప్రదదౌఖడ్గం సర్వశత్రునిబ
ర్హణం । శతధారాసమాక్రాంతం చామీకరసుముష్టికం ॥ ౧౨౬ ॥
యస్మైకస్మైనదాతవ్య మిత్యుక్త్వాశారభంవపుః । ఉపసంహృత్య వేగేన
తత్రైవాంతరధీయత ॥ ౧౨౭ ॥ సంగమేశాహ్వయశ్శ్రీమా నస్మిల్యన
యనద్వయం । ఇతస్తతస్సమాలోక్య హస్తేఖడ్గంవిలోకయన్ ॥ ౧౨౮ ॥
స్వప్నావస్థాతుమిథ్యేతి సర్వేప్రాహుర్మనీషిణః । సమిథ్యాస్యాదయంవా
ర్తా మత్కరేఖడ్గదర్శనాత్ ॥ ౧౨౯ ॥ కుతః శ్రీశరభసాళ్వేశః కు
త్రాహంబద్ధపామరః॥ ప్రసన్నే దేవదేవేశే కిమసాధ్యంనృణాంభవేత్ ॥ ౧౩౦
ఏవంమత్వాసర్వమిదం మత్పితృభ్యాంనివేదయే । ఇతిశీఘ్రంసయుద్ధా
య జననీజనకౌప్రతి ॥ ౧౩౧ ॥ సర్వంనివేదయామాస యథాశ్రుతమ
ఘూపహాం॥ నివేద్యతాభ్యాంచమాతా పితృభ్యామాశిషంపరాం ॥ ౧౩౨
గృహీత్వాశ్వంసమారూహ్య శత్రూన్హంతుంసమాయయౌ॥ యత్రసేనాధి
ప్రాస్తత్ర గత్వాక్రోధసమన్వితః ॥ ౧౩౩ ॥ సింహనాదంచకారాదౌ సర్వ
ప్రాణిభయంకరం । తద్ధ్వనిశ్రవణాదేవ సర్వేశత్రుపరంపరాః ॥ ౧౩౪ ॥
ప్రకంపిరేభయార్తాస్తే దుద్రువుస్సర్వతోదిశః । గతశేషామహాధీరా స్స
ర్వేశస్త్రాస్త్రపాణయః । ౧౩౫ ॥ సంగమేశాభిధంరోద్ధుంసమాజగ్ముస్త
దంతికం । పశ్చాద్రాజానమాగత్య స్వసైన్యంవీక్ష్యదూరతః ॥ ౧౩౬ ॥
అత్యంతన్నతంసమీపస్థ గిరిమారుహ్యయత్నతః । భయకంపితసర్వాంగో
భూపతిఃపురుషాధమః ॥ ౧౩౭ ॥ దదర్శసైన్యమతులం కాండిశీకమిత
స్తతః । తతశ్శ్రీసంగమేశాఖ్యం నవధూకంహయోపరి ॥ ౧౩౮ ॥ సంస్థి
తంవిలసత్ఖడ్గ హస్తంతమవిలోకయన్ । స్వసేనానాయకైస్థైర్య వ
ద్భిస్తుప్రేరితాభటాః ॥ ౧౩౯ ॥ అసిఖడ్గగదాబాణైర్హంతుంతంతత్పరా
భవన్ । తదాశ్రీశరభసాళ్వేశం సంగమేశాభిధోమహాన్ ॥ ౧౪౦ ॥ హృ
దిధ్యాత్వాహస్తసంస్థం ఖడ్గమాకంపయత్తదా ॥ తత్కంపనాదేవతదాజ్వా
లాబహ్వ్యస్సముద్గతాః ॥ ౧౪౧ ॥ సర్వాంస్తాన్దాహయామాసు ర్భయయు
క్తాన్సనుగ్రశస్త్రిణః । తత్రతద్భటసంఘేషు కశ్చిద్భక్తోపిసంహృతః ॥ ౧౪౨
తస్యాసవోబ్రహ్మరంధ్రా న్నిర్గతావ్యోమ్నిబభ్రముః । తేజోమయాన
సూస్స్వీక్ష్య సంగమేశాభిధఃకృతీ ॥ ౧౪౩ ॥ హాహా హా హేతి విలప న్స

పాతభువిమూర్ఛితః । క్షణంస్థిత్వా సముత్థాయ శశ్వదుచ్ఛ్వసితస్తదా ॥
౧౪౪ ॥ చింతయామాసబహుధా శివనామానిసంస్మరన్ । పాపాత్మాహం
పరామర్శ రహితత్వాదిదంకృతం ॥ ౧౪౫ ॥ కింకరోమ్యద్యసర్వేశ
పాపేంధనదవానల । భక్తాపచారతఃపాపం నిశ్చయంమహదాగతం ॥
౧౪౬ ॥ సాక్షాత్త్వణాపహాంస్య ప్రాయశ్చిత్తంనవిద్యతే । తస్మాదసూ
న్త్రముకాన్నైవత్య జామ్యద్యేతినిశ్చయన్ ॥ ౧౪౭ ॥ కటిస్థఛురికాగ్రే
ణ స్వశిరశ్ఛేత్తుముత్సుకః। తదాసచేతనోభూత్వా గతప్రాణోపిసత్వరం ॥
౧౪౮॥ సమాగత్యాహప్రాణాంస్తే నసిప్రాక్ష్యమయసువ్రత। ఏవముక్త్వా
సంగమేశ నామకాయతసంకరం ॥ ౧౪౯ ॥ గృహీత్వాశాంతహృదయం
చక్రేసుజ్ఞానవాన్ప్రభుః । ఏతత్సర్వంసమాలోక్య భూధరస్థోమహీపతిః ॥
౧౫౦ ॥ అయంమహాత్మాభక్తస్య ద్రోహంతునసహేదితి । అహంచ
సద్భక్తవేషం ధృత్వాగత్వాతదంతికం ॥ ౧౫౧ ॥ నమస్కృత్వాచచర
ణౌ శిరశ్ఛిద్వినచాన్యథా । పశ్చాత్త్వాంచంద్రిణీనామ్నీం గృహ్ణామీతిసు
ఖేచ్ఛయా ॥ ౧౫౨ ॥ అవరుహ్యగిరేశ్శృంగా దథస్థలమవాప్యసః ।దు
రాత్మాదుష్క్రియాసక్తో దురాలాపేష్వచంచలః ॥ ౧౫౩ ॥ స్వభూషణా
న్యుత్తమానిత్య జన్గంతుంసముత్సుకః । రుద్రాక్షమాలాస్సంధార్య భూ
తిభూషితవిగ్రహః ॥ ౧౫౪ ॥ కాషాయాంశుకమాలంబ్య కరస్థలకమండ
లుః । వక్త్రాచ్ఛంభునామాని సముచ్చారణతత్పరః॥౧౫౫॥ సమాయ
యౌమహాభక్తి సంయుక్తోజంగిమోయథా । తద్దర్శనాద్దేవతదా సము
త్థాయాతివేగతః ॥ ౧౫౬ ॥ శ్రీసంగమాభిధస్తస్య పాదయుగ్మేపపాత
సః । తదైవనిశితంఖడ్గం సమాదాయాతిత్వరతః ॥ ౧౫౭ ॥ తచ్ఛిరశ్ఛే
త్తుమాత్సుక్యా త్కంఠేఖడ్గంన్యవేశయత్ । తదాశరభసాళ్వేశ కృప
యాతన్మహత్తరా ॥ ౧౫౮ ॥ భూత్వాశ్రీమల్లికామాలా కంఠలగ్నా
బభూవహి । తత్క్షణేశంకరోనందికేశమారుహ్యవేగవాన్ ॥ ౧౫౯ ॥ స
మాయయాభక్తవర్య మేనంరక్షితుమాదరాత్ । సమస్తదేవగంధర్వ
సంసేవితపదద్వయః ॥ ౧౬౦ ॥ పార్వత్యాసహితశ్శంభుః ప్రాదురాసత్కృ
పార్ణవః । ప్రసన్నహృదయందేవం పార్వతీశ్వరమవ్యయం ॥ ౧౬౧ ॥
తుష్టావవివిధైస్తోత్రైః స్సురారాతివిమర్దనం । ప్రాంజలిఃపురతస్థిత్వా

నమస్కుర్వన్ప్ర దేవదే । ౧౬౨ ॥ భుజంగప్రయాతవృత్తం । నమఃకాల కంఠాయకామప్రదాత్రేనమో వేదవేద్యాయవిశ్వాత్మకాయ।నమఃకాల కందర్పదర్పప్రహంత్రేనమః పాండుగాత్రాయఫాలేక్షణాయ । ౧౬౪ ॥ నమోమిత్రనవ్హాబ్జనేత్ర త్రయాయ ప్రమత్తాసురప్రాణ ఘాతాయతుభ్యం । నమోనోత్రభిందద్వంద్యపాదాంబుజాయ ప్రశస్తేందవైశ్యేంద్రచర్మాంశుకాయ ॥ ౧౬౫ ॥ ఏవంస్తుత్వాసంగమేశ నామకోభక్తపుంగవః పపాతపాదయోస్తస్య శంకరస్యమహేశితుః ॥ ౧౬౬ ॥ పతంతంపాదయోశ్శంభు స్సముద్ధాప్యకృపార్ణనః । వరంవరయభోవత్స దాస్యామ్యద్యతవేప్సితం । ౧౬౭ । ఇత్యుచ్యమానేదేవేశే సంగమేశాహ్వయోమహాన్ । శంభుంనత్వాపునఃప్రాహ శశిశేఖరశంకర । ౧౬౮ ।కృపామయ్యస్తిచేద్దేవ చాస్మాకంబంధుసంతతేః । రాజ్ఞశ్చదేహికైలాసం నాన్యద్వాంఛేమహేశ్వర । ౧౬౯ ॥ ఇత్యుచ్యమానంతంప్రాహ శంకరోలోకశంకరః । రేరేవత్సమహాభక్త దుర్మార్గనశగామినః । ౧౭౦ । ఘోరంపాపదుష్కర్మ నిరతస్యమహీపతేః । కథంలభేదిహామ్ముత్ర సుఖంసద్బుద్ధిసాధనం । ౧౭౧ ॥ దేవాదీనాంచదుర్లభ్యం కైలాసందుఃఖభాజినాం । ఏతేషాంపాపకర్మాణాం కథంసాధ్యంభవేదహో ॥ ౧౭౨ ॥ అయంరాజామహాపాపీ ఘోరకర్మప్రవర్తకః । ఏతస్యదుర్లభాముక్తి స్సంగమాహ్వయసువ్రత । ౧౭౩ । ఏవముక్తోపిప్రభుణా శివేనముదితాత్మనా । సంగమేశాభిధః ప్రాహ పునరీశంకృపానిధిం। ౧౭౪ ॥ స్వామిన్నశ్వేశభవతో నామస్మరణమేవహి । నిహంతానర్వపాపానాం సమర్థఃఖలుశాశ్వతః । ౧౭౫ । త్వయిసాక్షాత్కరేస్వామి న్నేతేషాంకిముసాధ్యతా । ఏతేసర్వేత్వదీయాస్యు ర్మద్వివాహార్థమాగతాః ॥ ౧౭౬ । రాజాదుర్వృత్తిమాపన్నో ప్యస్మాకంసుఖదోభవత్ । కింత్వనేనహిరాజ్ఞామే భవద్దర్శనపూర్వికా ॥ ౧౭౭, అజ్ఞాతాసద్గతిస్స్వామి న్నోచేత్సాన్యథమిదృశీ । తస్మాదస్మాకమేతేషాం కైలాసందేహిశంకర ॥ ౧౭౮ । ఏవముక్తోమహాదేవ స్సంగమేశేనధీమతా। ప్రసన్నహృదయోభూత్వా గృహీత్వాతాన్యథాగిరిం ॥ ౧౭౯ । ఏవం శ్రీబసవేశేన కథితోబిజ్జలాహ్వయః । పునరప్యాహప్రహసన్ మంత్రిణంబసవేశ్వరం । ౧౮౦ ।య

ఇదం శ్రుణ్వాతి నిత్యం వీరసంగాభిధస్యతు । మహాత్మ్యమద్భుతంతస్య సర్వపాపక్షయో భవేత్ ॥ ౧౮౧ ॥ ఇతి శ్రీమచ్చన్న బసవపురాణే రేణుకాగస్త్యసంవాదే వీరసంగాభిధాన మహిమాను వర్ణనంనామ ద్విచత్వారింశోఽధ్యాయః

23

శ్రీశివాయనమః

చన్నబసవపురాణం.

ఔట్టిదమారర్యకథా

—(త్రిచత్వారింశాఽధ్యాయ ప్రారంభః)—

రేణుకః । కుంభసంభవసద్బుద్ధే పునరన్యాంమహత్తరాం । భక్తానాం సత్కథాంవచ్మి శ్రుణ్వతాంమంగళప్రదం ॥ ౧ ॥ బిజ్జలః । భోస్వాం శ్రీశివిచారజ్ఞ భవదీయాశ్చమామకాః । పూర్వేకాభక్తిమంతస్యు ప్రతాపోజ్వలమూర్తయః ॥ ౨ ॥ ఇదానీంవర్తమానేషు సద్భక్తేషుమహత్తరః । యఃకశ్చిదస్తిచేత్తస్మే మంత్రిన్ దర్శయసువ్రత॥౩॥ ఏవంవాదినిభూపాలే నిశమ్యబసవేశ్వరః । యది శ్రుణోషిభూపాల కథయామ్యచిరాదిహ ॥ ౪ ॥ ఇమేమదీయ్యాసర్వేహి భక్తిమంతో మహత్తరాః । మహాత్మానశ్చయఃకోపి నాస్తిమర్త్యార్గవర్తనః ॥ ౫ ॥ యథాగ్నిర్భస్మనాచ్ఛన్నో న ప్రకాశతిసర్వతః । మేఘాక్రాంతో యథాభాను స్తద్వజ్జానీహిమామకాన్ ॥ ౬ ॥ ఏవముక్త్వాసమీపస్థం శివభక్తంమహోన్నతం । శ్రీమదౌట్టిదమారాఖ్యం ప్రాహగంభీరయాగిరా ॥ ౭ ॥ భోభో ఔట్టిదమారాఖ్య భూభర్తాగదితంవచః । ఇతిభర్త్రాసంజ్ఞికంకృత్వా తూష్ణీంభూతోభవత్తదా । ౮ ॥ శ్రీమదౌట్టికదేవర్యో నామకోభవభక్తిమాన్ । జ్ఞాత్వాబసవభూసంజ్ఞం నిజాకారంమహత్తరం ॥ ౯ ॥ సూర్యమండలపర్యం

నం దీర్ఘం కృత్వాతివేగతః । బభౌసర్వోత్తమోభూత్వా సర్వానాకం
వ్యయత్కృధా ॥ ౧౦ ॥ ఏతత్స్వరూపం దృష్ట్వా తే బిజ్జలాదిసభాసదః । ప్ర
కంపిరే యథా వ్యాఘ్ర దర్శనాన్మృగసంచయాః ॥ ౧౧ ॥ ఏవం బెట్టకున్నా
మాంకో బసవేశ్వరమంత్రిణం । ప్రాహప్రోచ్ఛలదోర్ఘ్నస్సన్ కిం కరోమి జ
గత్రయం ॥ ౧౨ ॥ ఆదిత్యాదిగ్రహాంశ్చైవ ఇతరాంతారకా అపి । అధః
కింపాతయామ్యద్య వద శ్రీబసవేశ్వర ॥ ౧౩ ॥ బ్రహ్మాదిదేవతాసం
ఘాన్ పుత్రికా ఇవ హస్తతః । సంక్రీడయామి కిం మంత్రిన్ వద మే దీనపో
షణ ॥ ౧౪ ॥ సముద్రాన్సప్తసంగృహ్య కిం పిబామి కరస్థలాత్ । ఉ
ర్వీధరాంశ్చ మహతా శైచ్చకహస్తే కింవహే ॥ ౧౫ ॥ ఇత్యుక్త్వా పురత
స్స్థం శిలోచ్చయమతంద్రితః । ఉన్నమయ్య నఖాగ్రేణ చిక్షేపోర్ధ్వం చ
గోళవత్ ॥ ౧౬ ॥ ఏవం కందుకవద్భ్రాంతం నగం దృష్ట్వా సభాసదః । మ
స్మస్తకేషు నిపతే దితి భీతాః ప్రదుద్రువుః ॥ ౧౭ ॥ ఏవం పృథం సమీక్ష్యాథ బిజ్జ
లాఖ్యో మహీపతిః । పరికంపితసర్వాంగో బెట్టిదేవర్సనామకం ॥ ౧౮ ॥
ప్రణమ్య ప్రాంజలిర్భూత్వా పాహి పాహీతి చోచ్చరన్ । పాపాత్మాహం
పాపకర్మ నిరతోహం పరీక్షకః ॥ ౧౯ ॥ శరణాగతసంత్రాణ రక్ష రక్ష కృ
పానిధే । ఉపసంహృత్య తే రూపమిమాన్పాలయ మామపి ॥ ౨౦ ॥ భవ
ద్రూపమిదం స్వామిన్ త్రిపురాంతకసన్నిభం । తారకాదిత్యసంహార కా
రం కౌమారసన్నిభం ॥ ౨౧ ॥ దక్షాధ్వరధ్వంసకస్య వీరభద్రస్య సన్నిభం
వేధశ్శిరచ్ఛేదనోగ్రం భైరవం రూపమేవహి ॥ ౨౨ ॥ ఉపసంహృత్య తే రూపం
సుస్వరూపం యథాక్రమం । ధృత్వా రక్ష కృపాసింధో సాధుబాధాం నివా
రయ ॥ ౨౩ ॥ ఏవం బిజ్జలరాజేన సంస్తుతో భక్తపుంగవః । శ్రీమద్బె
ట్టిదనామర్స నామకోత్యున్నతం వపుః ॥ ౨౪ ॥ ఉపసంహృత్య కృపయా
పౌర్వికం రూపమాదదే । పౌరాస్సభాసదస్సర్వే నమశ్చక్రుః పదే పదే ॥
౨౫ ॥ ఏవం బెట్టిదమారర్స నామకస్య మహాత్మనః । చరిత్రం సర్వపాపఘ్నం
శ్రుత్వా ఆంపరతామపి ॥ ౨౬ ॥ శ్రీమద్బెట్టిదదేవర్స సమాఖ్యానము
దాహృతం । వీరభద్ర మహీపాల పునరన్యత్ప్రవచ్మి తే ॥ ౨౭ ॥ ఇతి శ్రీ
మచ్చెన్నబసవపురాణే రేణుకాగస్త్యసంవాదే బెట్టిదమారర్స సమా
ఖ్యానకథనం నామ త్రిచత్వారింశోధ్యాయః

శ్రీశివాయనమః

చెన్నబసవపురాణం

గిల్కదమారాఖ్యకథా.

(చతుశ్చత్వారింశోఽధ్యాయప్రారంభః)

రేణుకః॥ నిర్మాయీ నిశ్చలో ధీరో నిరతాన్నప్రదాయకః । ఆసీద్గిల్కదమారాఖ్యః కలిదోషవివర్జితః ॥ ౧ ॥ అఖండభక్తిసంయుక్తో మనస్యేవమచింతయత్ । కేనాహం కాయకేనేశం తోషయామీతి సద్ధియా ॥ ౨ ॥ విచార్యైకల్పమేకంతు ధర్తుం సముపచక్రమే । భస్మోద్ధూళితసర్వాంగః పాదవిన్యస్తహంసకః ॥ ౩ ॥ కాషాయవస్త్రసంధారీ కరోల్లసితపుత్రికః । కరేతరేషిడమరుః కాశ్మీరతిలకాంచితః ॥ ౪ ॥ రాజాదనసుబీజాంచ న్మాలికోమహిమోజ్జ్వలః । కచ్ఛవిచ్ఛురితచ్ఛురికః కజ్జలోజ్జ్వలలోచనః ॥ ౫ ॥ కచ్ఛోపరిపరిన్యస్త ఘంటస్స్ఫాటికకుండలః । ఏవంవిధస్స్వయంభూత్వా చరన్ భక్తగృహే గృహే ॥ ౬ ॥ పర్యటిత్వా పుత్రికాం హస్తగతాం చిత్రమావహన్ । శివభక్తగృహేష్వేవ సంచరన్నమలాశయః ॥ ౭ ॥ ఏతేన కాయకేనైవ యద్యత్సర్వముపార్జితం । తేన స్వేన సుభక్తాన్స్వ భోజయత్యమలాశయః ॥ ౮ ॥ ఏవం గణార్చనం కర్తుస్తస్య భక్తస్య ధీమతః । కాలో మహాన్ప్రచలితో నిష్ప్రత్యూహతయా శుభః ॥ ౯ ॥ ఏకదా వీరసంగాఖ్యః కల్యాణనగరే శుభే । మహాభక్తో లింగదేహీ శైవాగమవిశారదః ॥ ౧౦ ॥ ఏతాదృశం నిత్యచర్యం మారయాఖ్యస్య ధీమతః । గణాచార్యో వీరసంగ నామా శ్రుత్వాతికోపవాన్ ॥ ౧౧ భూత్వా గిల్కదమారాఖ్యం ప్రాహ గంభీరయా గిరా । భో భో గిల్కదమారాఖ్య నోచితం ఖలు కర్మ తే ॥ ౧౨ ॥ మాయయా పుత్రికాం స్వాం వై నటయిత్వా గృహే గృహే । ద్రవ్యం సంపాద్య యత్నేన మహాత్మా కిం భవా

నసి ॥ ౧౩ ॥ వినాకాయకమేతస్మా న్నాస్తికింతత్పరంతప । అనేనకాయ
కేనైవ శివస్తుష్యతికింతవ ॥ ౧౪ ॥ యేనకేనాపిభక్తేన చైవముక్తంమ
హాత్మనా । సాక్షాల్లింగాంగినామేత న్నింద్యంస్యాన్నాత్రసంశయః ॥ ౧౫
పూర్వం లింగాంగినోయేవా సాక్షాల్లింగైక్య మానసాః । యథాకులా
లగుండాఖ్యో ఘటతాడనతశ్శివం ॥ ౧౬ ॥ నటయిత్వాతథాబ్రహ్మ సా
రథింనటయేదిహ । యథాచారమభూపాల శ్చక్రవర్తీప్రతాపవాన్ ॥
౧౭ ॥ తాండవేశంమహాదేవ మనర్తయదఘాపహం । తద్వదిచ్ఛసికింస
త్యం బ్రూహిమేనిర్భయాధునా ॥ ౧౮ ॥ నోచేదిమేమహాభక్త జనాస్త్వాం
నానుమస్యతే । ఏవముక్తేగణాచార్యే సంగమేశేమహామతౌ ॥ ౧౯ ॥
శ్రుత్వాగిల్కదమారాఖ్యః ప్రాహగంభీరయాగిరా । స్వామిన్త్వదాజ్ఞ
యాకృత్యం త్యజామ్యద్యస్వకాయకం ॥ ౨౦ ॥ త్వదీయేచ్ఛానుసారేణ
చరిష్యామినసంశయః । ఇత్యుక్త్వాకాయికంనైజం సముత్సృజ్యాతిభక్తి
మాన్ ॥ ౨౧ ॥ స్వీయంగృహంసమాగత్య చింతయామాసచేతసి । కా
యికేనేతరేణాహం గణార్చనమఖండితం ॥ ౨౨ ॥ నిర్వహిష్యామీతి
ధియా భక్తమందిరమేత్యసః । నైజంలింగంకరేన్యస్య నిరీక్ష్యానందనిర్భ
రః ॥ ౨౩ ॥ సానందంనర్తయామాస యథాపూర్వమతంద్రితః । సహ్య
హస్తస్థమరోర్వా ద్యైనచసవిస్మయం ॥ ౨౪ ॥ నర్తయామాససర్వే
షాం భక్తానాంపురతస్తదా । ఏతద్ద్వైలింగనటనం దృష్ట్వాతత్రస్థితాజ
నాః ॥ ౨౫ ॥ అత్యాశ్చర్యమనుప్రాప్య నిశ్చలాఃప్రతిమాఇవ । తదాస
మస్తశైవానాం కరకక్షోదరేష్వపి ॥ ౨౬ ॥ ముఖోత్తమాంగసంస్థాని
లింగానిచసమంతతః । స్థావరాణిచపీఠస్థ లింగానిచచరాణిచ ॥ ౨౭ ॥ పే
టికాసుచసంస్థాని వస్త్రేణగ్రథితాన్యపి । ననృతుర్బహుధాసర్వ జనవి
స్మయకారకం ॥ ౨౮ ॥ ఏతద్విస్మయమాలోక్య జగ్ముర్బసవమందిరం ।
స్వామింశ్చ్రీబసవేశార్య జనసంనుతవైభవ ॥ ౨౯ ॥ శ్రోతవ్యంమామ
కంవాక్యం సువిస్మయకరంమహత్ । లింగినామితరేషాంచ లింగాని
స్థావరాణ్యపి ॥ ౩౦ ॥ బహుధానర్తనంచ క్రుభృంగావళిరివాద్యభో ।
పశ్యంతుయాయమిత్యుక్త్వా బహుభక్తియుతాస్తదా । ౩౧ ॥ విజ్ఞాప
యంతస్తత్ర స్థాబసవేశ్వరసన్నిధౌ । స్వయంశ్రీబసవేశోపి పేటికాంతస్థి

తంమహాత్ ॥ ౩౨ ॥ లింగమాలోక్యవిచలం దేవమానోబభూవహి ।
కిమాశ్చర్యమితఃపూర్వం యత్రకుత్రాపిభూతలే ॥ ౩౩ ॥ నదృష్టంన
శ్రుతంచైవ నానాగ్రంథేషుపూర్వికైః ।సర్వంవిమర్శయామోఽద్యే త్యు
క్త్వాశ్రీబసవేశ్వరః ॥ ౩౪ ॥ నిర్యయౌభక్తమాహేశ గణైస్సాకంగృ
హాద్బహిః । ఏతస్మింత్సమయేకశ్చి ద్వార్తావాహాఽతిసత్వరం॥ ౩౫ ॥ స
మాగత్యనమస్కృత్వా ప్రాహశ్రీబసవేశ్వరం । భోభోమంత్రివరప్రాజ్ఞ
పట్టణేఽస్మిన్మహత్తరే ॥ ౩౬ ॥ మహచ్చిత్రమభూత్తుభ్యం వక్తుమాగత
వానహం । కశ్చిద్గిల్కదమారాఖ్యో భక్తవర్యోగుణోత్తరః॥ ౩౭ ॥ సం
గృహ్యపుత్రికామేకాం నద్భక్తానాంగృహేగృహే । నటయన్ధనమాదా
య నిశ్శంకస్సద్గణార్చనం ॥ ౩౮ ॥ కురుతేఽస్మదినేచాస్మి న్నాక్షిప్తఃఖ
లుకేనవై । గణాచార్యేణచశ్రీమ త్సంగమేశేనధీమతా ॥ ౩౯ ॥ శ్రీ
మన్గిల్కదమారాఖ్యో భక్తస్తేఽబసవేశ్వర । పుత్రికానాట్యమతులం
పరిత్యజ్యయథావిధి ॥ ౪౦ ॥ స్వేష్టలింగంకరేస్యస్య యథాక్రమమనర్త
యత్ । యథాలింగంనర్తయతి తథాలింగాంగినాంసతాం॥ ౪౧ ॥ ఇత
రేషాంచలింగాని స్థావరాణిచరాణిచ । నటంతేపశ్యమంత్రీశ స్ఫాటికానీ
తరాణిచ ॥ ౪౨ ॥ ఇతితద్వచనంశ్రుత్వా సాశ్చర్యంబసవేశ్వరః । గణైస్సా
కంవినిర్గత్య గణాచార్యస్యధీమతః ॥ ౪౩ ॥ సంగమేశాహ్వయస్యాశు
మందిరంసముపాయయౌ । గృహాభ్యంతరపీఠస్థం గుణినంసంగనాహ్వ
యం ॥ ౪౪ ॥ నమస్కృత్యాహబసవ మంత్రీశోబహుమానయన్ ।
స్వామింశ్రీసంగమేశార్య కిమేతచ్చిత్రమద్భుతం ॥ ౩౫ ॥ సమస్తలింగన
టనం సర్వాశ్చర్యకరంపరం । కిమర్థంభవతాశిష్టో మారాఖ్యోమహా
త్మాంవరః ॥ ౩౬ ॥ మాదృశానాంచలింగాని నటయంతిసకాలకం । బస
వేశేనసంప్రోక్త స్సంగమేశాహ్వయోమహాన్ ॥ ౩౭ ॥ ప్రణమ్యప్రాహ
గంభీర గిరాశ్రీబసవాధిపం । స్వామిన్నేతస్యమాహాత్మ్య మజ్ఞాత్వా
మూఢబుద్ధితః ॥ ౪౮ ॥ మయాపృచ్ఛితవానాసీ న్మారాఖ్యోభక్తసత్త
మః । మాయయాపుత్రికామేకాం గృహీత్వాసద్గణాంగణే ॥ ౪౯ ॥ న
టయన్ధనమాదాయ గణార్చనరతోఽభవత్ । భవతఃక్షిప్రమేతద్వై నో
చితంశైవశాస్త్రతః ॥ ౫౦ ॥ ఏవంమయాసమాక్షిప్తో పుత్రికాంత్యక్తవా

నయం । ఇతఃపరంనజానేస్యం బసవేశ్వరభక్తిమన్ ॥ ౫౧ ॥ అత్యాశ్చ
ర్యమిదంసర్వ లింగానాంపటనందివి । ఏవంవదతిశ్రీసంగ మేశనామనిధీ
మతి ॥ ౫౨ ॥ శ్రుత్వాపునరపిప్రాహ గణాచార్యంమహత్తరం । భోసం
గమేశసన్నామన్ యథాపూర్వంప్రవర్తితుం ॥ ౫౩ ॥ శ్రీమద్గిల్కాద
మారాఖ్య భక్తంచానునయానఘ । ఏవంశ్రీసవేశేన కథితస్సంగనాభి
ధః ॥ ౫౩ ॥ తథేత్యుక్త్వాస్వాపరాధం శంకయామాసభూరిశః । ఏవంనిర
ర్థకంమార నామకంభక్తపుంగవం ॥ ౫౫ ॥ ఆక్షిప్త్వాస్వాపరాధేన బా
ధితోఽస్మీతిచింతయన్ । తదావేగేనమారాఖ్యంసమాహూయాతివేగతః ॥
౫౬ ॥ యథాపూర్వంమహత్కర్మ కర్తుమాజ్ఞప్తవానయం ॥ గిల్కాద
మారః ॥ భోభోగురువరాయాయ మేతత్కర్మత్యజేతిమాం ॥ ౫౭ ॥
నిర్వర్తస్యాద్యపునఃకర్మ పౌర్వికంసమ్యగాచర । ఇత్యాజ్ఞాసంగమేశో
యం మహ్యంశ్రావయతిధ్రువం ॥ ౫౮ ॥ భవంతోఽపిమహాంతోఽద్య తద్ధై
వాజ్ఞాందిశంతుమే । మహాగణానాంభక్తానాంపూజాయాస్సమయోమహాన్
౫౯ ॥ అత్యేతిచకథంకర్తు ముత్సహేద్యబ్రువంతుమే । ఇతితస్యవచ
శ్శ్రుత్వా బసవఃప్రాహజంగమాన్ ॥ ౬౦ ॥ భవంతోఽగురవస్సర్వే మా
రాఖ్యంమహిమోజ్వలం ।యథాపూర్వక్రమంధర్తు మాజ్ఞాందాస్యంతు
భోగణాః ॥ ౬౧ ॥ తథైవబసవేశస్య సమ్యగాజ్ఞానుసారతః।మారనామా
నమాహూయ మహాభక్తగణేశ్వరాః ॥ ౬౨ ॥ యథాక్రమంభవానత్ర
పంచరేత్యూచురంజసా । వీరభద్రమహీపాల భక్తమాహాత్మ్యముత్తమం ॥
౬౩ ॥ ఏవంవిధంవిజానీహి నాహంశక్తోఽస్మివర్ణితుం । మహాభక్తియుత
స్యాస్య మారాఖ్యస్యమహాకథాం ॥ ౬౪ ॥ యేశ్రుణ్వంతినిదానేన తేషాం
స్యుస్సర్వసంపదః । ఇతివఃకథితంసత్యం సత్యంసత్యంనసంశయః ॥ ౬౫ ॥
ఇతి శ్రీమచ్చెన్నబసవపురాణే రేణుకాగస్త్యసంవాదే గిల్కాదమారా
ఖ్య మహిమానువర్ణనంనామ చతుశ్చత్వారింశోఽధ్యాయః ॥

—[* ♦ *]—

శ్రీశివాయనమః

చన్నబసవపురాణం.

ఉరులింగపెద్దాఖ్యకథా

——(పంచచత్వారింశాఽధ్యాయప్రారంభః)——

రేణుకః । పునరన్యత్ప్రవక్ష్యామి శ్రోతౄణాంసుఖదాయకం । సర్వసంపత్కరందివ్యం సర్వోపద్రవనాశకం ॥ ౧ ॥ ఉరులింగోపపెద్దాఖ్యో మహాత్మామహానిధిః। దేశికేంద్రదయాపాత్రో దేవదేవైకభక్తిమాన్ ॥ ౨ ॥ లింగాంగీనిగమార్థజ్ఞో నిశ్చలాత్మామహేశ్వరే। కదాచిన్మహదారణ్యం నానాద్రుమలతావృతం ॥ ౩ ॥ సింహవ్యాఘ్రమహాసత్వ మృగపక్షిసమావృతం । ప్రవిశ్యాలోకయాంచక్రే కమలాకరముత్తమం ॥ ౪ ॥ కలహంససమాకీర్ణం కలితానందదాయకం । కలిదోషహరందివ్యం కుముదోద్భాసకంమహత్ ॥ ౫ ॥ అనేకభృంగమాలాభిరాక్రాంతాంబుజసంచయం । తత్రపద్మాసనాసీనం దరహాసోజ్వలన్ముఖం ॥ ౬ ॥ దదర్శజంగమోత్తంసం సాక్షాదపరశంకరం । నిమీలితాక్షియుగళ మనిశంకమలద్యుతిం ॥ ౭ ॥ సదాశివమహామంత్ర నిష్ఠావంతంకృశాంగకం । సమాలోక్యనమస్కృత్య స్వాభిప్రాయంనివేదితుం ॥ ౮ ॥ ఉద్యుక్తంప్రాహసర్వేశ భక్తిమాన్‌జంగమోత్తమః । కోభవానిహకస్మాద్వై సమాగత్యమదంతికే ॥ ౯ ॥ బద్ధాంజలిపుటోభూత్వా స్థాస్యస్యాశువదాద్యమే । స్వాటున్‌జంగమసర్వజ్ఞ హీనజాతిసముద్భవః ॥ ౧౦ నామ్నాపెద్దీతిమామేవ గదంతినిఖిలాజనాః । ఖలుశ్రీకంఠపాదాబ్జభక్తిశూన్యంభయోత్కరం ॥ ౧౧ ॥ మాముద్ధరమహాదేవ భక్తసర్వభయాపహ । మాతాత్వంమేపితాత్వంమే భ్రాతాగురువరోభవాన్ ॥ ౧౨ త్వాంవినాహంనజానేన్యం భవపాశనికృంతనం । ఏవంగదంతమసకృన్నమంతందీనభావనం ॥ ౧౩ ॥ అజ్ఞాతకులనామానం కథంశిష్యంకరోమ్యహం । అతీవదీనభావేన చాహంకారవివర్జితం ॥ ౧౪ ॥ ఇతిచింతాపరోభూత్వా ప్రాహగంభీరయాగిరా । భోభోత్వాంనైవజానామి గణాన

షితద్భవతే ॥ ౧౫ ॥ త్వన్నివాసస్థలమపి ప్రకృతంసహివేద్మ్యహం । క
థంత్వాముపదేక్ష్యామి నస్యాదవసరోఽప్యయం ॥ ౧౬ ॥ ఏవముక్తోజంగమే
న పెద్దాఖ్యఃపునరబ్రవీత్ । అహమత్రైవనగరే స్థాస్యామిబహుకాలతః ॥
౧౭ ॥ అనుగృహ్యహిభోస్వామిన్ మద్గుణానవలోకయ । నోచే
త్కథంవిజానాసి దుర్గుణాన్సుగుణానపి ॥ ౧౮ ॥
॥ ౧౯ ॥ ఏవముక్తః పెద్దినామ్నా పునరప్యాహజంగమః । బహు
ధాగురుశుశ్రూషాం కర్తుశ్శిష్యస్యసద్గుణాన్ ॥ ౨౦ ॥ పరీక్ష్యదేశికేం
ద్రోవై మంత్రంలింగంప్రదీయ్యతే । నోచేన్మహాపరాధీస్యా ద్గురువర్యో
పినిశ్చయః ॥ ౨౧ ॥ ఏవముక్తోజంగమేన గుణాఢ్యేనమహీయసా । న
మస్కృత్యాహభోస్వామిన్ కథమప్యుద్ధరోద్ధర ॥ ౨౨ ॥ ఇత్యుచ్యమా
నంతందీనం వినమ్రతరకంధరం । ప్రాహగంభీరయావాచా మాభైషీ
శ్శిష్యసత్తమ ॥ ౨౩ ॥ ద్వాదశాబ్దానవధిత్వంహి శుశ్రూషాంకురుసర్వ
దా । భూతిరుద్రాక్షమాలాశ్చ ధృత్వాశ్రద్ధాసమన్వితః ॥ ౨౪ ॥ శివభ
క్తాంఘ్రిసేవాంవై కరోషియదిసర్వదా । తదాతేషాంకృపాపాత్రో భవి
ష్యసిననంశయః ॥ ౨౫ ॥ ఇతితద్వచనంశ్రుత్వా తథేత్యాలోచ్యచేతసి ।
నిత్యంసద్భక్తశుశ్రూషాం కర్తుంసముపచక్రమే ॥ ౨౬ ॥ నిత్యమింధన
భారాణి శివభక్తాంగణేష్వయం । నిక్షిపన్ ద్వాదశాబ్దాంతం సుఖేనాప్యా
రయత్క్రమాత్ ॥ ౨౭ ॥ ఏవంబహుతిథేకాలే గతేపెద్దాహ్వయోమహా
వాన్ । ఏకస్మిన్ దివసేప్రాత రుద్ధాయచక్రమాద్వ్రతీ ॥ ౨౮ సద్గురోఃప్రాంగ
ణేస్థిత్వా కథంస్యాద్గురుదర్శనం । ఇతిచింతయతస్తస్య మహాదేవకృపా
బలాత్ ॥ ౨౯ గురురుద్ధాయశయ్యాయాస్తలతఃకల్యఏవహి । బహిరాగ
త్యశ్రీకంఠ నామాన్యస్మరదుచ్చకైః ॥ ౩౦ ॥ తతఃపురస్థితంపెద్ది నామా
నంవీక్ష్యసద్గురుః । అజ్ఞాత్వామానుషంరూపం దూరీకరణశంకయా ॥ ౩౧
ఇయంకావాబహ్వయణీనో చేద్వృషభరాడితి । ఏవంసంశయమాపన్నో
వాశివాశీతిచోచ్చరన్ ॥ ౩౨ ॥ ఏవంత్రివారస్మరణాదా పూరితమనో
రథః । గురోర్మంత్రమిదానీంమే సంప్రాప్తమితినిశ్చలః ॥ ౩౩ ॥ భూత్వా
ప్యస్తోకశ్రైనైవ సంస్మరచ్ఛివనామకం । ధన్యోస్మికృతకృత్యోస్మి స
ఫలం మానుష్యోస్మినసర్వదా ॥ ౩౪ ॥ మహాగురోఃకృపాలబ్ధా చేతఃకింప

రమస్త్వివై । పరాంముదమవాప్యాథ పరిధావన్నిత స్తతః ॥ ౩౫ ॥ ని
ష్కమాత్రప్రమాణేన భూమేరుపరిసంచరన్ । ముదంపరామవాప్యా
థనిష్కప్రాప్యధనంయథా ॥ ౩౬ ॥ తథాగురోరనుజ్ఞాంచ గృహీత్వానిజ
మందిరం । యయౌసర్వజ్ఞనైస్సాకం స్తూయమానాత్మవైభవః ॥ ౩౭ ॥
ఏవంగతేమహాకాలే పెద్దాఖ్యస్యమహామతేః । సమాఖ్యాదిక్షుసర్వా
సు ప్రపేదేపరమాద్భుతం ॥ ౩౮ ॥ ఏకదాతత్పురాధీశో వాపీమేకాంమ
హోత్తరాం । ఉద్ధారయితుముద్యుక్తో మంత్రిణంసముపాహ్వయత్ ॥ ౩౯
మంత్రిస్తేనకాంమహావాపీం స్వచ్ఛోదకసమన్వితాం । నిఖాదితుంనిజాన్
భృత్యా నాజ్ఞాపయనిరంకుశం ॥ ౪౦ ॥ ఇతిరాజ్ఞాసమాదిష్ట స్తథేత్యుక్త్వా
పురాద్బహిః । సమాగత్యాహభృత్యాంస్తా న్తత్రవాపీంనిఖాదత ॥ ౪౧ ॥
సర్వేతత్రస్థితాభృత్యా గణాస్సంభూయసత్వరం । వాపీంఖనితుమాత్తస్న
క్యా ఘుద్యోగంచక్రురుద్భటాః ॥ ౪౨ ॥ బహుధాకర్మకర్తారో వాపీంప్ర
తిసుదుస్సహాం । ఖనిత్వాచఖనిత్వాచ శ్రమమాపేదిరేభృశం ॥ ౪౩ ॥
పానీయంతత్రవాప్యాంవై లవమాత్రంనదృశ్యతే । అశ్మానమతులంతత్ర
దదృశుఃపర్వతోపమం ॥ ౪౪ ॥ సర్వేతత్రైవసంభూయ ఖనిత్రాదీనిభూ
తలే । నిక్షిపంతోనిశ్వసంత శ్చింతాక్రాంతాఃప్రకంపిరే ॥ ౪౫ ॥ కింకు
ర్మోద్యవయంరాజ్ఞ స్సమీపంకథముత్సుకాత్ । గమిష్యామఃప్రయా
సోఽపి మహాన్జాతోత్రకర్మణి ॥ ౪౬ ॥ కింవాస్యాద్భూపతింగత్వా య
థాక్రమమతంద్రితాః । వక్ష్యామస్సదుపాయంవై సఏవపరిపశ్యతు ।
౪౭ ॥ ఇతిసమ్యగ్విచార్యైతే రాజానంప్రాప్యనిష్క్రియాః । నమస్కృత్య
తదాప్రాహు రతీవోద్విగ్నమానసాః ॥ ౪౮ ॥ రాజన్త్వదాజ్ఞయైవైతే వ
యముత్సాహభావనాత్ । వాపీంఖనిత్వాబహుధా శ్రాంతాఃప్రత్యా
హతోవయం ॥ ౪౯ । వాపీకూపతటాకాద్యా కృతాఅస్మాభిరేవహి ।
ఏతత్కూపస్యకరణె నాస్తిశక్తిర్మహీపతే ॥ ౫౦ ॥ సపత్నీపుత్రపౌత్రా
ద్యా వాపీకర్మనియోజకాః । భవత్తోబహుమాన్యాస్యు రితిబుద్ధ్యాస
మాగతాః ॥ ౫౧ ॥ అద్యనిష్ఫలితంజాతం వాప్యాంప్రస్తరదర్శనాత్ ।
యథాస్థానంతుగచ్ఛామ స్సమ్యగాజ్ఞాపయప్రభో ॥ ౫౨ ॥ ఇతితేషాం
వచశ్శ్రుత్వా భూపతిశ్శిల్పిన స్తదా । అహూయాజ్ఞాపయామాస ఖనితుం

ఛేదితుంశిలాం ॥ ౫౩ ॥ తేసర్వేశిల్పినోవేగా దాక్రమ్యాథఘనటంకకాః ।
బహుధాచ్ఛేదయామాసుస్తం శైలపాషాణముల్బణం ॥ ౫౪ ॥ ఏవంబహు
శ్రమావిష్టాశ్చాపి తేశిల్పినోభృశం । నకించిచ్చచాలాశ్మ స్థలతోప
ర్వతోపమః ॥ ౫౫ ॥ అభేద్యమానంపాషాణం దృష్ట్వాతేశిల్పకౌశలాః ।
రాజానమభిగమ్యాహుశ్శక్తిర్నాస్తీహభేదనే ॥ ౫౬ ॥ రాజన్బహువి
ధాదృష్టాః పాషాణాఃపర్వతోపమాః । అస్మాభిరేతత్సదృశం నవిద్మోస్మయ
త్రకుత్రచిత్ ॥ ౫౭ ॥ అస్మాకమాజ్ఞాదాతవ్యా గచ్ఛామస్స్వస్థలంప్రతి ।
వృథాప్రయాసోద్యజాతో కింకుర్మోత్ర మహీపతే ॥ ౫౮ ॥ ఇత్యుచ్య
మానేషుతేషు శిల్పివర్గేషుభూపతిః । నిశమ్యచింతయామాస కథంతో
యంపతేదితి ॥ ౫౯ ॥ అయశోపిమహత్ప్రాప్తం కింకరోమ్యద్యశంకర । ఇ
తిచింతాపరోభూత్వా మంత్రివర్గాన్సమాహ్వయత్ ॥ ౬౦ ॥ భోభోమంత్రి
వరాయూయం బుద్ధిమంతోవిచారణే । అత్రోపాయఃప్రకర్తవ్యః కా
ర్యసాధనహేతవే ॥ ౬౧ ॥ నోచేద్దుష్కీర్తిరాయాతి మమయుష్మాకమం
జసా । తస్మాదాలోచ్యయూయంవై మహ్యంవక్తుంసమర్హథ ॥ ౬౨ ॥
రాజాజ్ఞయావిచార్యాహుర్మంత్రిణోబుద్ధిసాగరాః । రాజన్నేతత్పురస్థా
యే బుద్ధిమంతోగ్నిహోత్రిణః ॥ ౬౩ ॥ వృద్ధాస్సదాచారవంతో శు
జనేతరవర్తినః । శైవాచారవిచారజ్ఞా స్తేనాహూయవిధానతః ॥ ౬౪ ॥
సమస్కృత్యచవక్తవ్యం యూయంమద్వాక్యగౌరవాత్ । పాషాణంసంస్థి
తపాషాణే పాదవిన్యాసమాత్రకం ॥ ౬౫ ॥ కుర్వంతుయుష్మత్కృప
యాకిముసాధ్యంభవేద్భువి । ఇతిసంప్రార్థ్యతాన్ రాజన్ సమానయమ
హాత్మనః ॥ ౬౬ ॥ తథైవేతివినిశ్చిత్య సర్వాన్సద్భక్తిమార్గగాన్ । స
మానేతుంసముద్యుక్తం రాజానంప్రాహయశ్చిన ॥ ౬౭ ॥ రాజన్సత్యంస
మానేతు మాజ్ఞాందేహిమహాత్మనః । ఇత్యుక్త్వాతంగృహీత్వాశుసమ
గచ్ఛదతంద్రితః ॥ ౬౮ ॥ తాంత్సర్వానభిగమ్యాథ సమస్కృత్యమహీప
తిః । ప్రాంజలిఃపురతస్స్థిత్వా ప్రాహగంభీరయాగిరా ॥ ౬౯ ॥ రాజా ॥
స్వామినోత్రమయావాపీ పానీయార్థంహినిర్మితా । తత్రజాతోమహాన
శ్మనోటంకైరపిభిద్యతే ॥ ౭౦ ॥ భవంతఃపాదవిన్యాసం కుర్వంతుప్రస్తరో
పరి । భవత్పాదరజోభిర్వై పాషాణోపిప్రసవేత్స్వయం ॥ ౭౧ ॥ ఏవంసం

ప్రార్థ్యమానా స్తేన సర్వై ర్వైశ్యక్షత్రసత్తమాః. తథా స్త్వితి మహావాప్యాం ద
దృశుః ప్రస్తరం గురుం, ౭౧ సర్వేఽపి రాజ్ఞా సమావృత్య తత్ర భూపతినా సహ
పశ్యంతో దృషదం తస్మిన్ పాదన్యాసే బభ్రముః ॥ ౭౨ । బహుధా పా
దవిన్యాస కరణాదపి ప్రస్తరః । అత్యంతకఠినో భూత్వా నచచాలాశ్రితస్థ
లాత్ ॥ ౭౩ ॥ ఏవంవిధం సమాలోక్య రాజా చింతాసమాకులః । కింకరో
మ్యద్య సర్వేశ త్వమేవ హి గతిర్మమ ॥ ౭౪ ॥ ఇతి చింతాసమాక్రాంత
హృదయే నృపతౌ తదా । కశ్చిద్వార్తావహో దూరా త్సమాగత్యేదమబ్ర
వీత్ ॥ ౭౫ ॥ తుభ్యం నమోస్తు రాజేంద్ర శృణు మద్వాక్యమాదరాత్ ।
చిత్రం దృష్ట్వా భవంతం వై కథితుం సముపాగమం ॥ ౭౬ ॥ కశ్చిదస్మద్గ్రామ
వాసీ పెద్దాఖ్యోంత్యజ ఏవ హి । భూత్వా మహాత్మా సర్వేషాం పూజనీ
యో బభూవ హ ॥ ౭౭ ॥ స భూమౌ పాదవిన్యాసం కురుతే సర్వదా హి సః ।
కింతు నిష్ప్రమాణేన భూమే రుపరి గచ్ఛతి ॥ ౭౮ ॥ ఏతాదృశం మహా
త్మానం యత్ర కుత్రాపి భూతలే । న పశ్యామో న శృణుమ ఇతి సర్వే గదం
తి వా ॥ ౭౯ ॥ తమానయ మహారాజన్ సదుపాయేన భూపతే । ప్రస్తరే
పాదవిన్యాసః కరణీయో హి సత్వరం ॥ ౮౦ ॥ ఇత్యుచ్యమానం వై వార్తా
వాహకం బహుమానయన్ । తమానేతుం మహాత్మానం పెద్దాఖ్యం పర
యా ముదా ॥ ౮౧ ॥ ప్రేషయామాస మంత్రీశం భూపాలో బుద్ధిసాగరం
గత్వా మంత్రివరః ప్రాజ్ఞం పెద్దాహ్వం ప్రతిపశ్చలం ॥ ౮౨ ॥ దృష్ట్వైనమశ్చ
శారాదా పశ్చాత్ప్రహ్వోఽతిదీనవత్ । రాజాజ్ఞయాథ వానద్య సమాగత్య
వభాంతరే ॥ ౮౩ ॥ దర్శనం దేహి భూభర్తు ర్భవద్దర్శనకాంక్షిణః ।
మన్యథా నాన్యథా స్వామిన్ సత్యం సత్యం బ్రవీమ్యహం ॥ ౮౪ ॥ కాభీర
స్మాక మిత్యుక్త్వా సత్వరం సభ్యైస్సహ । సమానీతం మహీపాల మద్రాక్షీ
త్పెద్దినామకః ॥ ౮౫ ॥ తమాయాంతం మహాత్మాన మభిగమ్య మహీశ్వ
రః । సమానీయ ప్రయత్నేన సర్వం తస్మై న్యవేదయత్ ॥ ౮౬ ॥ సోఽపి పె
ద్దాహ్వయో ధీమాన్ శ్రుత్వా రాజముఖోదితం । వాక్యం తత్రైవ రాజేం
ద్ర నిర్వహిష్యామి తావకం ॥ ౮౭ ॥ సత్యం గురోః కృపాయాం మే కిము సా
ధ్యం భవేద్భువి । సర్వేషామపి కార్యాణాం శివాజ్ఞా వై గరీయసీ ॥ ౮౮ ॥
ఇత్యుచ్యమానం పెద్దాఖ్యం హీనజాతిసముద్భవం । రాజా మహాజ్ఞానైస్సార్థం

గృహీత్వాకూపమాపసః ॥ ౮౯ ॥ దృష్ట్వాపెద్దాహ్వయోధీమాన్
కూపసంస్థోపలంగురుం । కిముశైతత్కర్మకౌతుకం గురుశాపసతోఽధునా ॥
౯౦ ॥ ఏవముక్త్వాగురుంధ్యాత్వా వాక్తిమనుముచ్చరన్ । ప్రస్తరేష
దవిన్యాసం కృతవాన్సకృపయాప్రభో ॥ ౯౧ ॥ తత్పాదస్పర్శమాత్రేణ
కూపాదుత్పతదశ్మకః తతస్స్వాదుజలంస్వచ్ఛమ్మాత్వాతోయం ప్లవద్భువి ॥ ౯౨
తత్తోయంనిర్మలంవీక్ష్య నిజబంధుజనైస్సహా । రాజపౌరజనాస్సర్వే చేత
శేపపురతస్సకాః ॥ ౯౩ ॥ మహాత్మానోమహాత్మ్యం శ్రీపెద్దాఖ్యస్యసుధీ
మతః । ప్రశంసంతఃప్రణేముస్తం బహువారంబుధాఅపి ॥ ౯౪ ॥ కేచి
త్కుంభైర్ఘటైశ్చాపి కేచిత్పానీయపాత్రకైః । గృహీత్వాంభఃపెద్దనామా
ర్యంప్రస్తుతంతోయయుగ్గృహాన్ ॥ ౯౫ ॥ శ్రుత్వోరులింగపెద్దాఖ్య చరి
త్రందేశికోత్తమః । తత్సమీపంసమాగత్య పరిశేషేసవిస్మయః ॥ ౯౬ ॥
శిష్యంసమీపమానీయ శైవాగమవిధానతః । లింగంసంపూజ్యవిధివద్ద
దౌ తస్మైమహాత్మనే ॥ ౯౭ ॥ పురాజాతీశ్వరోబిల్ల మాంసాద్యోనసంపీ
భుజా । సంఖ్యావానభవత్తద్వ దయంసద్గురుసత్తమః ॥ ౯౮ ॥ ఇతిసంగది
రేకేచి దితరేంత్యజజన్మనా । పెద్దనామ్నామహాత్మ్యంక్వ వాభూదా
శ్చర్యకారణం ॥ ౯౯ ॥ ఏతస్మాన్మహిదన్యో న్యోకుశలీభూమిమండలే ।
ఏవంవిస్మయమాపన్నా బభూవుర్బహుధాబుధాః ॥ ౧౦౦ ॥ అహంత్వమేవ
భోశిష్య త్వమహంనాత్రసంశయః । ఆవయోరంతరంనాస్తి సత్యంస
త్యంవదామ్యహం ॥ ౧౦౧ ॥ పూర్వాభిధానతశ్శ్రూర్తా న్నామ్నాఖ్యా
తిముద్వహత్ । భవానపిచమన్నామ్నా ఖ్యాతిముద్వహభూతలే ॥ ౧౦౨
ఉక్త్వోరులింగపెద్దాఖ్య నామన్నితిమహాప్యయత్ । గురుర్యథేచ్ఛంగత
వాన్స్వర్గాగమవిశారదః ॥ ౧౦౩ ॥ ఉరుల్లింగపెద్దాఖ్య చరితంపాపనా
శనం । పఠతాంబహుధాసమ్య క్ఛృణ్వతాంసర్వమంగళం ॥ ౧౦౪ ॥
ఇతిశ్రీచెన్నబసవపురాణే రేణుకాగస్త్యసంవాదే ఉరులింగపెద్దాఖ్య
మహిమానువర్ణనంనామ పంచచత్వారింశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశివాయనమః

చెన్నబసవపురాణం

ఈంద్రగమారాఖ్యకథా.

(షట్ చత్వారింశోఽధ్యాయప్రారంభః)

రేణుకః ॥ పునరన్యత్ప్రవక్ష్యామి కుంభసంభవసువ్రత । మహా
దీంద్రగమారాఖ్య మాహాత్మ్యం మహదాశ్రయం ॥ ౧ ॥ వక్ష్యామి శృణ్వతాం
భక్తి యోగమార్గసమన్వితాః । అయం కల్యాణనగరే స్థిత్వా సద్భక్తి
సంయుతః ॥ ౨ ॥ సురాం విక్రీయ క్రమతో ధనం సంపాద్య భూరిశః । తేన
ద్రవ్యేణ బహుశా జంగమార్చాపరోఽభవత్ ॥ ౩ ॥ కటావాబద్ధ్వా క్షుచ్ఛ
చ్ఛురితచ్ఛురికోచ్చయః । స్కంధాంచ తీక్ష్ణకోదగ్ర ముసలాల బిభ్రాణ
కః ॥ ౪ ॥ తాళభూరుహమార్గేషు ముపయోగోరుబంధకః । కంప్రోల్ల
బిఫేనాంచ త్సురాపిఠరయుగ్మకః ॥ ౫ ॥ ఏవం విధోఽపి నితరాం శివపూజా
పరాయణః । నిత్యం శ్రీశంకరార్చాయై పుష్పాణ్యాదాయ భక్తితః ॥ ౬ ॥
శైలాగ్రవచ్ఛివ్యకైలాసం ప్రేషయత్యమలాశయః । పునస్తత్కంఠయుగ్మం
తు నైజమాలంబ్య సువ్రత ॥ ౭ ॥ పునశ్చ ప్రేషయన్ శంభు పూజాయై పు
రుషార్థతః । నిత్యవ్రతేన నియమా దనవద్యగుణోత్కరః ॥ ౮ ॥ సురా
విక్రయతో ద్రవ్య మార్జయిత్వా విలంబతః । గణార్చనాం ప్రకుర్వా
ణో స్వక్రమేణ యథావిధి ॥ ౯ ॥ దినాని గమయామాస బహూని శివభక్తి
తః । ఏకస్మిన్ దివసే దండనాయకో బసవేశ్వరః ॥ ౧౦ ॥ యుయాసుస్సన
దంబిజ్జలాఖ్యస్య నృపతేః । ఈంద్రగమారాఖ్యమనఘం మహాభక్తిస
మన్వితం ॥ ౧౧ ॥ మార్గమధ్యే సమాలోక్య శిబికాదవరుహ్య సః । న
మశ్చకార సద్భక్త్యా బసవస్సచివాగ్రణీః ॥ ౧౨ ॥ పునరింద్రగమారాఖ్యః
ప్రణనామ ముహుర్ముహుః । తతస్సభాం మంత్రివర్యో గత్వా బిజ్జలభూప
తేః ॥ ౧౩ ॥ పునరాగత్య భవనం స్వీయం శ్రీబసవేశ్వరః । స్నాత్వావి

భూతిరుద్రాక్షాన్ ధృత్వానియతమానసః॥౧౪॥ తత్ప్రసాదేచ్ఛయాతస్య
భవనంప్రాప్యమంత్రిరాట్ । దంపతీతౌనమస్కృత్య సంస్థితంమంత్రిసత్త
మం ॥ ౧౫ ॥ దృష్ట్వాచేంద్రగమారాఖ్య స్తత్పత్నీచభయాన్వితా । వి
నయేనాతినమ్రాంగౌ బద్ధాంజలిపుటౌతదా ॥ ౧౬ ॥ ఊచతుర్బసవేశం
తం బహుభక్తిసమన్వితౌ । స్వామిన్మదీయమాగారం త్వత్పాదాంబుజరే
ణుభిః ॥ ౧౭ ॥ పవిత్రంజాతమధునామమ కంవపురస్య హో । మదీ
యాఃపాపనిచయాః ప్రనష్టాశ్చనసంశయః ॥ ౧౮ ॥ ముక్తికాంతాచసం
ప్రాప్తా మత్కామాస్సఫలాయితాః । భవంతశ్శివపూజార్థం భక్తమా
హేశ్వరైస్సహ ॥ ౧౯ ॥ ఉత్తిష్ఠంతువిలంబోత్ర నకార్యోబసవేశ్వర
ఏవంసంప్రార్థితందృష్ట్వా తద్భైవేకవినిశ్చయః ॥ ౨౦ ॥ తన్మందిరేమ
హాభక్త ప్రసాదంస్వీకరోత్సుధీః । తతస్తదాజ్ఞామాసాద్యయథాక్రమ
మతంద్రితః ॥ ౨౧ ॥ నైజంమందిరమాసాద్య పరమానందవిగ్రహః । ప
తన్మంత్రికృతంసర్వం బిజ్జలాఖ్యోమహీపతిః ॥ ౨౨ ॥ మాచాఖ్యేనమదాంధే
న పిశునేనావధార్యసః । కోపోద్దీపితసర్వాంగో భూత్వాసభ్యజనైస్సహ
౨౩ ॥ సభాంప్రవిశ్యబసవ మంత్రిణంసముపాహ్వయత్ । భోభోమంత్రి
వరశ్రీమా నహమేవేతినిర్భయా ॥ ౨౪ ॥ కులశీలాదికంహిత్వా విబు
ధోక్తీర్విసృజ్యచ । అహమేవగుణాఢ్యశ్చో నాన్యోమత్తోమహానితి ॥ ౨౫
మత్వాదుర్మార్గమాశ్రిత్య కిమర్థమనుయాస్యసి । పూర్వాచారంపరి
త్యజ్య శాస్త్రధర్మానపిత్యజన్ ॥ ౨౬ ॥ సురావిక్రయమాణస్య హీన
జాతేర్గృహేభవాన్ । భుక్త్వాభువనవింద్యోసి బుద్ధిమానపినిశ్చయం ॥
౨౭ ॥ పరిచ్ఛిన్నకకాస్వీయా పరమేశ్వరసన్నిధిం । ప్రేమణాదేనసర్వ
జ్ఞో భవేత్కింశూద్రయోనిజః ॥ ౨౮ ॥ జానామిసర్వమేతద్వై చేంద్ర
జాలంహితాంత్రికం । నాహంమన్యేమహాంతంత మితిసత్యంవదామ్యహం
౨౯ ॥ ఇత్యుచ్యమానేన్నృపతౌ బసవేశోతిభక్తిమాన్ । ప్రహస్యప్రాహ
రాజానం ప్రతిజ్ఞావాగ్భిరంజసా ॥ ౩౦ ॥ నైవంవాచ్యోహిరాజేంద్ర నానా
ధర్మవిదాంవర । ఈంద్రజమారాహ్వః శ్శర్వ భక్తగణ్యోహిసద్వ్రతీ ॥ ౩౧
శ్రుత్వాశ్రీబసవేశస్య వచనంరాజపుంగవః । పునరప్యాహమంత్రీశం క్రో
ధోద్దీపితమానసః ॥ ౩౨ ॥ ననహేతంనమన్యేహం నచనంభావనాదిభిః ।

పునరప్యాహమన్త్రీశం క్రోధోద్దీపితమానసః । భోభోమంత్రీశమారా
ఖ్యో న గృహాసి యోయది వతీ ॥ ౩౩ ॥ తస్యైవమనుహీపమానం మే సందర్శయ
విధానతః । బహుధాభాషణైః కింతే నమే కించిత్ప్రయోజనం ॥ ౩౪ ॥
మారాఖ్యశ్శివతుల్యశ్చ స్వహీనమాదిభిరుత్కటైః । ఇత్యుచ్యమానం రా
జేంద్రం మద్దివ్యబసవేశ్వరః ॥ ౩౫ ॥ ప్రత్యువాచ ప్రహస్యైద్ధం ప్ర
భానోజ్జ్వలమూర్తిమాన్ । రాజన్ సర్వగుణోపేతం మారాఖ్యమహి
మోన్నతిం ॥ ౩౬ ॥ దర్శయిష్యామ్యహం శీఘ్రం సమాగచ్ఛమయాస
హ । ఇత్యుక్త్వా బిజ్జలాఖ్యం తం రాజానం పరిగృహ్య సః ॥ ౩౭ ॥ సకలైస్స
భికైస్సార్ధం మారాఖ్యస్య గృహం దయయా । సమాయాంతం సరాజా
నం బసవేశ్వరమీక్ష్య సః ॥ ౩౮ ॥ ప్రత్యుజ్జగామ మారాఖ్యః పరికల్పిత
మంగళైః । తమాయాంతమనువ్రజ్య నమస్కృత్య పరస్పరం ॥ ౩౯ ॥
యయౌ తస్య గృహం రాజ్ఞా తేన సాకం స్మహేశ్వరః । తస్మిందిరే సుఖాసీనా
స్సర్వే మంత్రిపురోగమాః ॥ ౪౦ ॥ తేషాం మధ్యే సమాసీనః ప్రాహ శ్రీబస
వేశ్వరః । భోభో ఉంత్రగ మారాఖ్య తావకం నిత్యకాయకం ॥ ౪౧ ॥
దిదృక్షవో త్రనృపతి ప్రముఖాస్సముపాగతాః । తస్మాదరాద్ధి కృత్యానా
మస్మాకం నయ సోత్సవం ॥ ౪౨ ॥ కురుణాపుణ్యభావేన కలికల్మషనాశ
క । ఏవం శ్రీబసవేశేన కథితో భక్తసత్తమః ॥ ౪౩ ॥ తద్ధైవేతి విసిశ్చిత్య
నిత్య కాయకవద్ద్వతీ । స్వకరౌ స్వసతీహస్తౌ ప్రచ్ఛిద్య కృపయా ముదా ॥
౪౪ ॥ పూజార్థం ప్రేషయామాస కైలాసం పరమేశతుః । ఆకాశమా
గతౌ హస్త చతుష్టయమనూపమం ॥ ౪౫ ॥ పపాత పాదయోశ్చైవ
సమీపే పార్వతీపతేః ॥ శార్దూలవిక్రీడితం ॥ దృష్ట్వా పాణిచతుష్టయం గిరి
సుతా । సా హే శ్వ ర ం శంకరం స్వామిన్ ప్రత్యహమేవ పాణి యుగ
ళం పూజార్థమాగచ్ఛతి । అద్య స్త్రీకరయుగ్మకాగమన హేతుం జాతు
చానాగతం । బ్రూహి శ్రీకరకంఠ మహ్యమితి భోసంప్రార్థయామాస సా
౪౬ ॥ ఉపజాతి ॥ శ్రుత్వా వివాదం శివయోః కృపావతో శ్రీశిద్ధరామో
పదదానుపూర్వకం । శ్రీవీరభద్రాహ్వయ భూప తేతే వక్ష్యామి శ్రద్ధాభయ
భక్తితశ్శృణు ॥ ౪౭ ॥ ఏవం స్వపాదయుగళే పతితం కరయుగ్మకం । సైరిణం
మత్వా పునః ప్రాహ శంకరం లోకశంకరం ॥ ౪౮ ॥ ఏవం గౌరీవచః శ్రుత్వా

ప్రత్యువాచ మహేశ్వరః । బాలే శృణు మహాభాగే వక్ష్యామ్యేతత్ప్రవర్త
నం ॥ ౫౦ ॥ ఈడ్రమారాహ్వయోసిత్యం మత్పూజార్థం స్వకీయకం ।
ప్రభిద్యకరయుగ్మాంత ప్రేషయత్యనులాశయః ॥ ౫౧ ॥ పునశ్చగణ
పూజార్థం నిత్యకాయకిలీకృతౌ । ప్రగృహ్య వ్రతమేవం వై కరోతి ప్ర
తినాంవరః ॥ ౫౨ ॥ అథాష్టమీప్రోక్తపతినా బసవస్సచివాగ్రణీః । మా
రాఖ్యమహిమానం తే దర్శయామీతి నిశ్చయన్ ॥ ౫౩ ॥ భూపతిప్ర
ముఖాంత్సర్వాన్ పౌరానాహూయ తద్గృహే । సంవేశయిత్వా పునః ప్రా
హ మారాహ్వయం ప్రతి । ౫౪ ॥ భోభోశ్రుద్రగమారాఖ్య తావకం
నిత్యకర్మయత్ । తత్ప్రదర్శయ సర్వేషాం నయనోత్సవకారకం ॥ ౫౫
మహామంత్రినశేణోక్త మాకర్ణ్య వచనం ప్రతీ । తథైవేతి శివం నత్వా ఖ
డ్గమాదాయ వేగతః ॥ ౫౬ ॥ స్వహస్తయుగ్మం భార్యాయాః కరయుగ్మం
విశుద్ధధీః । ప్రచ్ఛిద్య ప్రేషయామాస పూజార్థం చావయోః ప్రియే ॥ ౫౭
ఏవంగదతి దేవేశే శుభ్వాగౌరీ ప్రహర్షితా శివంతుష్టావబహుధా సమ
స్కృత్వాచ దేవదే ॥ ౫౮ ॥ దేవస్వన్మహిమానంచ త్వద్భక్తానాంతథై
వచ । చతుర్ముఖస్య శేషస్య వర్ణితుం నసమర్థతా ॥ ౫౯ ॥ స్వామిం
స్త్వదీయాయే భక్తా సత్యవ్రతపరాయణాః । సదానిశ్చలసద్వృత్తి మా
నమహిమోజ్జ్వలాః ॥ ౬౦ ॥ భవత్పాదాబ్జయుగళే బద్ధపామరస్మృత్త
యః । భవదీయగణోత్కర్ష వాదనో మోక్షకాంక్షిణః ॥ ౬౧ ॥ నేత
రన్నరికాంక్షంతి తవభక్తిం వినా ప్రభో అతఏవసమర్థాస్తే బ్రహ్మాదిభ్యో
మహేశ్వర ॥ ౬౨ ॥ ఏవం బహుప్రకారేణ సంస్తువతీమహేశ్వరం । త్వత
ద్భక్తానాం చమాహాత్మ్య మనువర్ణ్యముహుర్ముహుః ॥ ౬౩ ॥ స్వనీలక
చుమ్బస్థా వమ్లానాం చసుగన్ధకాం । కల్పవృక్షప్రసూనాంచ సన్మలి
కామతిసాఖ్యదాం ॥ ౬౪ ॥ సంగృహ్య గౌరీసంతోషాత్తయోర్హస్త
చతుష్టయే । సంబధ్య ప్రేషయామాస యథాపూర్వం భుజస్థలం ॥ ౬౫ ॥
తచ్చతుష్టయమాకాశాత్సుగంధకుసుమాంచితం । సమాగత్య యథా
పూర్వం సంలగ్నమభవత్తథా ॥ ౬౬ ॥ తత్సర్వేవీక్ష్య భూపాలముఖా
స్సర్వేపురౌకసః । ఆత్యాశ్చర్యం చాధిగమ్య ప్రణేమురుద్రనామకం ॥
౬౭ ॥ తత్రస్థభక్తవర్గాశ్చ బహుమానపురస్సరం । శ్రీకంఠభక్తసంఘో

ష పూజ్యోసీతితముచ్చరన్ । ౬౮ ॥ బసవేశ్వరమాక్షిప్త ర్యాభపత్రేహ్రీ-
యముత్కటాం । సంపాదయన్ భక్తిభాజాం ముదముద్వాహయన్ కృతీ ॥
౬౯ । యావజ్జీవవ్రతం త్వేతత్కృత్వా శ్రీమారనాయకః । సపత్నీపు
త్రపౌత్రైశ్చ సాకం చిన్నపురం యయౌ । ౭౦ । య ఇదం శృణుతే పుణ్యం
పఠేద్వా పామరోపి సః । సర్వపాపైః ప్రముచ్యేత జ్ఞానీ మోహామివ్రాప్క-
టం ॥ ౭౧ । ఇతి శ్రీమచ్చన్నబసవపురాణే రేణుకాగస్త్యసంవాదే ఈం-
డగమారాఖ్యమహిమానువర్ణనన్నామ షట్చత్వారింశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశివాయనమః

చన్నబసవపురాణం

గుణీంద్రకథా

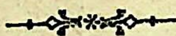
—(సప్తచత్వారింశోఽధ్యాయప్రారంభః)—

శ్రీరేణుకః ॥ పునరన్యత్ప్రవక్ష్యామి శ్రోతవ్యం కుంభసంభవ ।
శ్రుణ్వతాం పఠతాం చైవ సర్వపాపహరం పరం ॥ ౧ ॥ చన్నబసవః । అ
యం హి పూజ్యో బహుధా పూజోపకరణాదిభిః । గుణీంద్ర ఇతి నా
మ్నా గుణాధికతయా గురో ॥ ౨ ॥ సజ్జనాశ్రయణీయో వా సద్వ్రతా
సక్తమానసః । సదా సూనృతవాదీ చ శాంతవృత్త్యా సమాహితః ॥ ౩ ॥
నిరంతరం మహాదేవ భక్తప్రీతమనాస్సదా । నిత్యం గణార్చనోత్సాహో
నిశ్చలో నియమాత్సదా । ౪ ॥ ఏవం గుణసమేతత్వాద్గుణీంద్ర ఇతి విశ్రుతః
కల్యాణపట్టణావాసీ నిత్యమోదేన సువ్రతీ ॥ ౫ ॥ నారికేళోరుశకలో
ద్భాసికుంభ్యా సమన్వితః । నిత్యం భక్తగృహేష్వేవ భిక్షామటతి సద్గుణీ ॥
౬ ॥ నాన్యస్య గృహమాయాతి నాన్యం వై పరియాచతే । తత్పాత్రసంభృ

త్తైర్థాన్సర్వాన్ నిజహర్మ్యాతిమందిరం ॥ ౭ ॥ అనేకశంభుభక్తానామసం
ఖ్యానాం ప్రదేప్రదే । తత్ర త్వాప్రతేకైవమృష్టాన్నం దదాత్యత్యంతకౌతుకీ ॥
౮ ॥ అజస్రమేవమాటత సద్భక్తస్యమహత్తరం । శ్రుత్వాన్నదానమతు
లం దుర్గుణీబిజ్జలాధిపః ॥ ౯ ॥ తద్వంచనార్థం దుర్బుద్ధిర్బసవేశ్వరమం
త్రిణం । ప్రాహాగంభీరయావాచాకలాపాపహరం ప్రతి ॥ ౧౦ ॥ భోభో
మంత్రీశసర్వజ్ఞ పట్టణేస్మిన్మదీయకే । గుణేంద్రనామకోభక్తో బహుధాకీ
ర్తిమానభూత్ ॥ ౧౧ ॥ స వైభిక్షాంగృహీత్వాసు భక్తసద్మసునాన్య
థా । నారికేళసుపాత్రేతు పరిపూర్ణాం తదాప్రతీ ॥ ౧౨ ॥ తత్వాప్రత్తే
నైవభక్తానామసంఖ్యానామతంద్రితః । మృష్టాన్నందాస్యతీత్యేవం
శుశ్రువేసురభూజనత్ ॥ ౧౩ ॥ తత్సత్యం వానచేన్మిథ్యా తదాఖ్యాహి
గుణోత్తమ । ఇత్యుచ్యమానేనృపతౌ పునరప్యాహమంత్రిరాట్ ॥ ౧౪
బిజ్జలక్షితిపాలశ్రీ గుణేంద్రస్యమహత్తరం। మహిమానంసమాఖ్యాతుం
నశక్నోమిమహాప్రభో ॥ ౧౫ ॥ భిక్షాపాత్రంత్వతిస్వల్పం మహదాశ్చ
ర్యకారణం। తత్కర్మపశ్య తాం చైవనితరాంసుఖదాయకం।౧౬॥యదాసం
పూర్యతేతద్వై యేనకేనాపిలింగినా । తద్వైవగృహమాగత్య సర్వాన్
భోజయతిప్రతీ ॥ ౧౭ ॥ యథాకల్పోయథాకామ ధేనుఃకామాన్ప్రదా
స్యతి । తథైవసర్వభక్తేష్ట ప్రదాతాభవతిధ్రువం ॥ ౧౮ ॥ సద్గురోఃకృప
యాతస్య ప్రభావఃపరివర్ణ్యతే । ఇతఃపరంకిమాన్యం భూపతేబిజ్జలేశ్వర॥
౧౯ । ఇతి శ్రీబసవేశస్య శ్రుత్వావాక్యంమహత్తరం । పునరాహామహీ
జానీ బసవేశ్వరమంత్రిణం ॥ ౨౦ ॥ గుణేంద్రమహిమైనం చెద్ద్వయం
తన్మందిరంప్రతి । గత్వాభుక్త్వాచమృష్టాన్న మాగమిష్యామపవహి ॥
౨౧ ॥ ఉత్తిష్ఠంత్వధునాశీఘ్రమిత్యుక్త్వాబిజ్జలప్రభుః । పత్యశ్వరథపా
దాతగణైశ్చబసవేశచ ॥ ౨౨ ॥ బసవేశంపురస్కృత్య సమాయాంతం
నృపోత్తమం । వీక్ష్యప్రత్యుజ్జగామాశు ప్రాంజలిర్భక్తిపూర్వకం ॥ ౨౩
ఉపస్థితంభక్తిసద్మంగుణేంద్రంబసవేశ్వరః । ప్రోవాచేద్ధంసముద్దిశ్య బహు
మానపురస్సరం ॥ ౨౪ ॥ స్వామిన్గుణేంద్రభవతామ గారంప్రతిభూపతిః ।
మహిమానంసముద్వీక్ష్య భోక్తుమద్యసమాగతః ॥ ౨౫ ॥ ఏతాంత్వ
ర్వాన్సముత్థాప్య మృష్టాన్నందేహిసుప్రవత్తదాజ్ఞామస్తకేకృత్వా తథే

త్యక్త్వాగృహప్పతి । ౨౬। అనీయ్యతాన్మహారాజ ప్రముఖానాసనేషు
సః । ప్రవేశయిత్వాబహుధా భావసైఃపరితోష్యచ ॥ ౨౭॥ సర్వేషు
భవభక్తేషు భుజ్యమానేష్వయంకృతీ । గురుంధ్యాత్వాహృదిశ్రీమా
న్గుణేంద్రోఽతిముదాతదా ॥ ౨౮॥ ఉద్ధాప్య జేమనార్థంతాన్ యథాక్రమ
ముతేంద్రితః । ఉత్తమేష్వాసనేష్వేవ మావివేశయదాదరాత్ ॥ ౨౯ ॥
భాజనానివిచిత్రాణి రంభాదీన్యపిభూరిశః । యథాయోగ్యానివిస్తీర్య
శుద్ధధీరమలద్యుతిః ॥ ౩౦ ॥ తోపహారామాసమృష్టాన్నై ర్బహుశాకస
మన్వితైః । పిష్టాకైఃపరమాన్నైశ్చ యథారుచిసముత్కరైః ॥ ౩౧
భక్ష్యభోజ్యైస్సుపక్వాన్నై ఘృతక్షీరసమన్వితైః । సర్వేజనాస్తత్ర
సంస్థా భుక్త్వాముదమవాపిరే ॥ ౩౨ ॥ తత్రభోజనకాలేతు గుణేంద్రం
గుణినాంవరం । శ్లాఘయామాసురన్యోన్య భావసైర్బహుధాజనాః ॥
౩౩ ॥ కేచిజ్జగురిదందివ్య మన్నంసాక్షాద్దివౌకసాం । భోజ్యమేవనసాను
ష్యై ర్మాదృశైఃప్రాకృతాత్మభిః ॥ ౩౪ ॥ ఇదమన్నంసదాభోక్తు స్థవిర
త్వంకథంభవేత్ । ఆయురారోగ్యమైశ్వర్య మన్నేనైవహిజాయతే ॥
౩౫ ॥ వయమాబాలవృద్ధాస్త్వె హిత్వాన్యర్థంసమాగతాః । తేషాం
కథంలభేదన్న మిదందివ్యమనిందితం ॥ ౩౬॥ ఇతిచింతాకేచిదాహుః కేచి
త్త్వాహుర్వివేకినః । ఇదమేవపరందేహ ధారిణాంముక్తిహేతవే ॥ ౩౭
విధిరేకముఖంచక్రే బహువక్త్రావయంయది । భుక్త్వాపక్వాన్నమేతద్వై
తృప్తింయాస్యామపేవహి ॥ ౩౮ ॥ జైనబౌద్ధకులేజాతా శ్శంకరార్చావివ
ర్జితాః । నిరంతరప్రభాహీనా వయంజాతాభువస్థలే ॥ ౩౯ ॥ భవామో
యదిలింగాంగ సంగినోభక్తితత్పరాః । సద్గురోస్సత్కృపాసారా ద్వయం
చైవంభవామహే ॥ ౪౦ ॥ శివస్యానుగ్రహేప్రాప్తే కిమసాధ్యంభవేద్భు
వి । కథంస్యాదిష్టలింగస్య ధారణంనోగుణేంద్రవత్ ॥ ౪౧॥ యస్యయస్య
యదాజిహ్వా పదార్థమనుకాంక్షతే । తత్పదార్థరసజ్ఞానం ప్రదా
స్యతికిమద్భుతం ॥ ౪౨॥ నలపాకంభీమపాకం నైతత్పాకేనవైసమం । సా
క్షాత్పక్వాన్నమేతద్వై కల్పవృక్షసముద్భవం ॥ ౪౩ ॥ ఏతస్యకాయికంస్వ
ల్పం కార్యంత్వనుపమానకం । తస్మాదేతస్యమాహాత్మ్యం నాలంవక్తుంచ
తుర్ముఖః ॥ ౪౪ ॥ అయంమహానుభావశ్చ భాసమానోఽతికీర్తిమాన్ ।

ఏతాదృశంహి పశ్యామ్నం నవిద్మోయ్ముత్రకుత్రచిత్ ॥ ४५ ॥ అస్మాకపు ద్యసఫలం జాతంజన్మప్రసాదతః । పితామహాశ్చపితరో సాక్షాదద్యదివం యయుః ॥ ४६ ॥ సంస్తువంతో గుణేంద్రంతం సర్వేరాజపురోగమాః । భోజనంచకురన్యోన్య భావమైనస్యచిన్నైస్నుహా ॥ ४८ ॥ నాస్త్యనేనసమో భక్తో నాస్తినత్కీర్తిమానపి । నాస్త్యన్నదాతాభూలోకే మైనంహిత్వా నచాపరః ॥ ४८ ॥ ఏవంబహుప్రకారేణ సంస్తువంతో నృపాదయః । స్వ స్వస్థానానివివిశు స్సాధువాదపూర్వకం ॥४९॥ వృత్తం । నాగాంబికాసూ నరమోఘవీర్య శ్రీచన్నబసవేశ్వరనామధేయః । శ్రీవీరభద్రాహ్వాయ మేన ముక్త్వాపునర్జగాదాద్రిసమానధీరః ॥ ५० ॥ ఏవంగుణేంద్రమహత్వం తం శ్లాఘయంతో నృపాదయః । అత్యంతముదమాపుస్తే జైనబాధా అపి ద్విజ ॥ ఇతిశ్రీమచ్చన్నబసవపురాణే రేణుకాగస్త్యసంవాదే గుణేంద్ర మహిమానువర్ణనంనామ సప్తచత్వారింశో ధ్యాయః ॥

శ్రీశివాయనమః

చన్నబసవపురాణం.

మీమాంసకథా.

—(అష్టాచత్వారింశా ధ్యాయప్రారంభః)—

శ్రీచన్నబసవః । వీరభద్రమహీపాల పునరన్యత్ప్రవర్తనం । శృ ణ్వాతాంకథ్యతాంవాపి అత్యాశ్చర్యకరంపరం ॥ १ ॥ వృ ॥ ఏవంమహాత్మాన మనింద్యమైశే భవంప్రతిప్రసంగో భవదుత్కటో నృప । మన్మాతులస్యాపిమ హీపతేర్గురో ర్వక్ష్యామితత్సర్వమనూపమంశృణు ॥ ३ ॥ రేణుకః । గు ణేంద్రమందిరే భుక్త్వా సమాయాతస్యభూపతే । బిజ్జలాఖ్యస్యవార్తాంహి

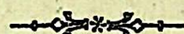
ప్రసృత్యోత్తిష్ఠద్గురుస్తతః ॥ 3 ॥ ఆరక్తలోచనః కోపాద ధమ్మిల్లప్రవచాస్త
థా । ఆకంపయన్జనాంత్సర్వా నహిఃకృష్ణోయథాఖిలాన్ ॥ ౪ ॥ వినా
పూంసనామకోఽతీవ పూంసలోమలినాత్మకః । మాయావీమనసాఖిన్నో
బహుధాచింతయద్వది ॥ ౫ ॥ శిష్యోయంబిజ్జలోర్వీశో దురాచారప్ర
వర్తకః । స్వకులాచారసద్ధర్మాన్ హిత్వాన్యమతమాచరేత్ ॥ ౬ ॥
భూత్వాస్వయంప్రభుశ్శిష్ట దుష్టానపివిమర్శయన్ । దండ్యాన్ప్రదండయే
ద్రాజాఽదండ్యాన్పరిపాలయేత్ ॥ ౭ ॥ స్వయమేవదురాచార వశగో
యదిసర్వదా । సర్వేమదీయాస్తస్మాగతః వశగాస్యుర్నసంశయః ॥ ౮
ఇతిసంచింత్యమనసిధా ప్రాతానాదాయవేగవాన్ । గ్రంథానపిబహూన్జై
న బౌద్ధాచార్యైస్సమీరితాన్ ॥ ౯ ॥ స్వమతేతరసంవాద శీలినాంమత
మాదితః । ప్రఖండ్యస్వమతోత్కృష్ట వర్ణంకరిష్యామీతినిశ్చయాత్ ॥ ౧౦
భేరీమృదంగవాద్యైశ్చ కాహళైర్మధురస్వనైః । వీణావేణుసునాదైశ్చ
వందిమాగధసంచయైః ॥ ౧౧ ॥ నచామరకరైరత్ర హయైశ్చపరిశోభి
తః । వితానైశ్చపతాకైశ్చ తథామకరతోరణైః ॥ ౧౨ ॥ సమేతశ్శిబి
కామేకాం సమారుహ్యాశుభాకృతిః । కల్యాణపురమాలోక్య చాతిర
మ్యాంసుశోభనాం ॥ ౧౩ ॥ తత్రత్యాం తేసంస్థితేరమ్యే నానాపక్షిసమాశ్రి
తే । నానాద్రుమలతాకీర్ణే నానాపుష్పఫలాన్వితే ॥ ౧౪ ॥ సూర్యాం
శూనామప్రవేశ్యైనిబిడైశ్శాఖపల్లవైః । బాహ్యోద్యానేమహాచిత్ర వి
శాలస్థలమీత్యసః ॥ ౧౫ ॥ తత్రతావరోహణంకృత్వా సంస్థస్సింహాసనేశు
భే । సమానేతుంభూపతింతం భృత్యంప్రేషితవాన్గురుః ॥ ౧౬ ॥ ఏవం
సమాయాతమఖండవైభవం సశిష్యకంచారుతరోరుభూషణం । ఏణా
జినంకక్షుతతేనవాహంతం మహేంద్రజాలాంచితపుస్తకోజ్జ్వలం ॥ ౧౭ ॥ ఫాలే
భుజాగ్రేఽపరిలిప్తగోప్తీ సుచందనంస్ఫాటికమాలికాధరం । స్వదేశికేంద్రం
సహసాసమీత్య ప్రణమ్యపాదాపరికంపితాంగః ॥ ౧౮ ॥ గురోరాగమ
నంభృత్య ముఖాచ్ఛ్రుత్వాథభూపతిః । అతీవభక్త్యాచోద్ధాయ పీఠాత్సర్వ
జనావృతః ॥ ౧౯ ॥ అభిగమ్యసమానేతుం స్వగురుంమందిరంప్రతి । త
స్థాభేరీమృదంగాద్యైస్తథాకాహళనిస్వనైః ॥ ౨౦ ॥ సమభ్యేత్యగురుం
స్వీయంనమస్కృత్యయథావిధి । నానారత్నోల్లసద్దివ్య హారాణిప్రదదౌగు

రోః ॥ ౨౧ ॥ గృహీత్వాహారనిచయం గురుఃకోపంత్యజన్ తదా । తేభ్యో
హారంప్రగృహ్యైకం దదౌరాజ్ఞేసుభాషిణే ॥ ౨౨ ॥ తదాగురుస్సంతుష్టి
తాంతరంగో భూత్వాహాశిష్యంపృథివీశ్వరంప్రతి । సమీపమానీయతస
మస్తకేకరం విన్యస్యచాశీర్భిరపిప్రమోదయత్ ॥ ౨౩ ॥ తదాజ్ఞయాహారసు
ఖండవైభవో ధృత్వాప్రభుర్వృతసిభక్తిపూర్వకం । స్తంబేరమేతంగురు
మావిశ్య శనైశ్శనైశ్శ్వేశ్మసమావివేశయత్ ॥ ౨౪ ॥ దివ్యసింహాస
నేతత్ర మణిభిర్భాసురేగురుం । ప్రవేశయిత్వాతత్పాద సంవాహనపరో
భవత్ ॥ ౨౫ ॥ తత్కాలేబసవేశోతి ధీరోగంభీరవారిధిః । సమాగ
మ్యోచితేపీఠే సంస్థితోభూద్వివేకవాన్ ॥ ౨౬ ॥ ఏవంస్థితంమహాత్మానం
సచివాగ్రేసరంకృధా । సంవీక్ష్యబసవేశంతం దేశికోత్యుగ్రమానసః ॥ ౨౭
రాజానంప్రాహముఖరాత్మా మదేనాతీవచంచలః । మస్తకంకంపయన్నే
త్రయుగ్మంబభ్రామయన్ముహుః ॥ ౨౮ ॥ మీమాంసకః ॥ రాజన్నాయం
మహాగర్వి మమాగ్రేనిర్భయాద్దృఢం । సింహాసనేసమాసీన స్సర్వసిద్ధిపు
మానివ ॥ ౨౯ ॥ యోగీవాదేశికేంద్రోవా సర్వప్రామాణికోథవా । న
మస్కారమకుర్వన్మాం నానామంత్రార్థసంవిదం ॥ ౩౦ ॥ స్థితమత్రచగ
ర్విష్టం నిస్సారయసభాస్థలాత్ । భూపాలకమమాగ్రేవై సస్థాతవ్యోవి
మూఢధీః ॥ ౩౧ ॥ ఏవంబహుప్రకారేణ ప్రజల్పంతంగురుంప్రతి । ప్ర
త్యువాచమహీభర్తా పరికల్పితరాగవాన్ ॥ ౩౨ ॥ భోదేశికేంద్రసర్వజ్ఞ
భూతలేత్రిదివేపిచ । అనేనసదృశోనాస్తి సత్యంసత్యంవదామ్యహం ॥ ౩౩
అయంమహాత్మాగుణవాన్ సతీవైశ్వర్యభక్తిమాన్ । శైవేశివాచారరత
శ్శివభక్తానుకూలకః ॥ ౩౪ ॥ ఏవంవిధోపిశ్రీశంభు భక్తానేవప్రపూజ్య తే
పునరస్యాపిశక్తింతే వక్ష్యామ్యేవహితశ్శృణు ॥ ౩౫ ॥ లింగాభిమానీబసవే
శ్వరఇత్యభిధార్యచ । ధృత్వావార్తాకమేకైకం చోరాలింగధరాఇవ
౩౬ ॥ తన్మందిరంసమాగత్య దృష్ట్వాతల్లింగపూజనం । అభూవన్లింగ
సంతప్తే భక్తిమంతః ప్రభావతః ॥ ౩౭ ॥ కశ్చిద్భక్తస్సమాగత్య ముక్తాభి
క్షామయాచత । దదాయావనభిక్షాంతు దత్వాముక్తాఃప్రకల్పయత్ ॥
౩౮ ॥ పునఃకశ్చిన్మదియాంతు నీవీంసర్వామయాచత । తస్మైదత్వాధనం
సర్వం పునరాపూరయద్గృహం ॥ ౩౯ ॥ తిరస్కృత్యజనాంత్సర్వాన్ సంత్య

జాంగులితఃస్వయః । శ్రావయామాస సర్వజ్ఞః సభాయాం బసవేశ్వరః ॥ ౪౦
గోపికాంపంకసర్మగ్నాం స్మరణాద్బసవేశితాం । సభాయామావిశన్నేవ
పాణినా చ సముద్ధరత్ ॥ ౪౧ ॥ సర్వాశత్రుక్షయం కృత్వా మాం ప్రజాపరి
పాలనే । నియోజ్యమండలాధీశం కృతవానయముత్తమః ॥ ౪౨ ॥ నా
స్త్యనేన సమో ధీమాన్నాస్త్యనేన చ కీర్తిమాన్ । నాస్త్యనేన సమో మం
త్రీ మహిమాదిభిరప్యహో ॥ ౪౩ ॥ నమన్యేథా మానవ్రాయ మితిమం
త్రీశముత్తమం । సాక్షిమాత్రేణ నందీశో బసవోఽవతరద్భువి ॥ ౪౪ ॥
ఏవం వాదిని భూపాలే క్రోధోద్దీపితమానసః । మీమాంసకస్తతః ప్రాహ
నిశ్వసన్నితరాం ముహుః ॥ ౪౫ ॥ అరక్తలోచనస్సాక్షా న్నాక్షిపంత్సా లాఞ్జ
నాన్ । శరీరాత్స్వేదబిందూంశ్చ ముంచన్మూర్ఖాగ్రణీకృధా ॥ ౪౬ ॥
వాలాగ్రస్పర్శనాదేవ యథా సర్పోఽతిభీషణః । యథా జ్వాలాభిరాక్రాం
తో వంహిన్నస్తద్వదసౌ గురుః ॥ ౪౭ ॥ పీఠాదుద్ధాయ తం భూపం పాణిముత్
క్షిప్య సంసది । ప్రాహాతిభీషణైర్వాక్యైః పతివత్సోఽభీకరైః ॥ ౪౮ ॥
రే రే భూపాల దుష్టాత్మన్ ప్రతివాదిభయంకరః । అయం చేన్మత్ప్రభో భాగ
కర్తవ్యశ్శాస్త్రవాదనం ॥ ౪౯ ॥ వేదశాస్త్రాగమేష్వాత్ర మేషు మంత్రే
షు చక్రమాత్ । తంత్రేషు వివిధేష్వేవం మత్తుల్యోఽస్తి న భూతలే ॥ ౫౦
ఇత్యుక్త్వా బసవేశాభిముఖో భూత్వాతికోపతః । సభాస్తంభకరం మంత్రం
సంలిఖ్యాగ్రే ప్రచిక్షిపత్ ॥ ౫౧ ॥ దృష్ట్వా తల్లేఖనీం మంత్రీ సభాస్తంభన
కారిణీం । భూసంజ్ఞయా నందిదండశాంత్యాభిఖ్యమచోదయత్ ॥ ౫౨ ॥
సంగృహ్య లేఖినీం శాంతనామకః కోపతస్స్వయం । సభాగ్రే ఛేదయామా
స నిరాతంకం యథాతథా ॥ ౫౩ ॥ పునశ్చ బసవేశం తం సంహర్తుం మ
నుముచ్చరన్ । సమాయాంతం మనుం పాదనఖతో దూరమాక్షిపత్ ॥ ౫౪
పునశ్చ దృక్పిధానం వై కర్తుం సముపచక్రమే । తన్మనుం నిజపూత్కారై
స్సమాపయదతంద్రితః ॥ ౫౫ ॥ ఏణాజినం దండమేకం తాడితుం బసవేశ్వ
రం । ప్రేషయామాస దుష్టాత్మా కోపాక్రాంతహృదా తదా ॥ ౫౬ ॥
దృష్ట్వా శాంతతమాఖ్యస్తౌ మృగచర్మకుదండకౌ । స్వపాదరక్షతో దూ
రమనీనయదకంపనః ॥ ౫౭ ॥ అన్యేన పాదరక్షేణ తస్య దుర్మార్గవర్తి
నః । అవాంతరాదాగతేన తాడయామాస మస్తకం ॥ ౫౮ ॥ పునస్తస్మ

ఖమావిశ్య ఆదంతవతనాద్భువి । తాడయామాసవేగేన శమనాంతకభ
క్త్రరాట్ ॥ ౫౯ ॥ పశ్యత్సుస్వప్నం ఘోషు రాజాబిజ్జలనామకః । దృష్ట్వా
చమహదాశ్చర్యం ప్రాపనిర్విణ్ణమానసః ॥ ౬౦ ॥ పాదరక్షాప్రహారేణ
పతితోభువిమూర్ఛితః । తదాబుద్ధ్వాయబసవోశాంఘ్రిద్వంద్వాగ్రేసమాగతః
౬౧ ॥ ప్రణమన్బసవేశంతం ప్రస్తవంకతుర్ముత్సుకః । బద్ధాంజలిపు
టోభూత్వా పాహిపాహీతిచోచ్చరన్ ॥ ౬౨ ॥ త్వమేవరుద్రఃపరోసి
త్వమేవాదిమగోచరః । నిగ్రహానుగ్రహేచైవ సమర్థోసిసదాగతు ॥
౬౩ ॥ త్వమేవసర్వభక్తానాం కామితార్థప్రదాయకే సురభాజ్ఞోసిచిత్ర
రాం సత్యంసత్యంవదామ్యహం ॥ ౬౪ ॥ కీర్తనమాంత్సర్వలోకేషు భక్తి
మానసికంకరే । త్వత్తుల్యోనాస్తిలోకానాం త్రిదయేస్మిన్ బసవేశ్వర ॥
౬౫ ॥ అజ్ఞాత్వాభవతశ్శక్తిం మయాదుర్మార్గగామినా । యత్కృతంతే
త్క్షమస్వేతి ప్రణనామముహుర్ముహుః ॥ ౬౬ ॥ దోషాచలపవేర్దివ్య
పాయపసన్నప్రియ । పోషితాశ్రితసందోహ దోషారణ్యదవానల ౬౭ ॥
నమస్తుభ్యంనమస్తుభ్యం నమస్తుభ్యంనమోనమః । మాంబుద్ధిహీనంమమ
నాథాం దోషకారిణముద్ధర ॥ ౬౮ ॥ ఇతిస్తువంతంమీమాంసకాభిధే
యంమహత్తరం । సమ్యక్సంభావ్యబసవః ప్రావివేశయదాసనే ౬౯ ॥
శ్రీనందిదండకాంతాఖ్యం ప్రవహన్నైకాంతరాత్మనా । సంభావ్యమందిరం
నైజం సమాగచ్ఛదతంద్రితః ॥ ౭౦ ॥ మీమాంసకస్సభాంహిత్వా పున
ర్నవమంత్రిణం । దిదృక్షుస్సనమాగత్య తన్మందిరముపావిశత్ ॥
౭౧ ॥ మితశిష్యసమాక్రాంతం మీమాంసకమనూపమం । సమీక్ష్యక
శ్చిదాగత్య ప్రాహశ్రీబసవేశ్వరం ॥ ౭౨ ॥ స్వామిన్శ్రీబసవేశాద్య భూ
పతేర్గురుసత్తమః । భవన్మందిరమాగత్య బహిర్ద్వారేస్థితఃప్రభో ॥ ౭౩
తదాశ్రీబసవేశోపి గృహంప్రత్యాగతంముదా । సంభావ్యస్వాసనేరమ్యే
ప్రావివేశయదుచ్చకే ॥ ౭౪ ॥ ఇతి స్తతఃప్రవిశ్యశ్రీ మీమాంసకసమా
హ్వయః । ప్రాహగంభీరయావాచా బసవేశ్వరమంత్రిణం ॥ ౭౫ ॥ స్వా
మిన్ భిత్తౌసమాక్రాంత ప్రతిమాఃకేమహత్తరాః । సద్భక్తిభాజనఇవ భ్రా
జంతేప్రోచ్యతాంమమ ॥ ౭౬ ॥ ఏతేకింకింకర్మచక్రుః కృశాంగానిశ్చలా
శయాః । తత్సర్వంబ్రూహిమేస్వామిన్ కరుణామృతవారిధే ॥ ౭౭ ॥ మీ

మీమాంసకవచశ్శ్రుత్వా బసవేశో విరాగవాన్ । పునరప్యుక్తవాన్ ధీమాన్ ని
రాతంకమనాస్తదా ॥ ౭౮ ॥ భోభో మీమాంసక శ్రీమన్నేశపాంఘ్రిహి
మాత్మనాం । ప్రవర్తనం ప్రసంగేన దర్శయిష్యామి పశ్యతాం ॥ ౭౯ ॥
ఇత్యుక్త్వా బసవేశస్తాన్ భక్తానుద్దిశ్య భక్తితః । నమస్కృత్య మహాభక్తాన్య
సమాగచ్ఛంతు భూతలం ॥ ౮౦ ॥ ఏవం సంస్మరణాదేవ సర్వే తే కుడ్యనిర్గ
తాః । రూపవంతస్సమాగత్య ననృతుర్భూతలే శుభే ॥ ౮౧ ॥ కేచిన్మ
ద్రాంసముత్తీర్య సంస్థితా ఇవ భూతలే । నేత్రాణి పాణితలకేషు ష
యంతశ్చకాశిరే ॥ ౮౨ ॥ కేచిదీశసమర్చాయాం సంసక్తామలమానసాః
కేచిత్స్వకాయశ్లాఘేవ జంగమార్చనతత్పరాః ॥ ౮౩ ॥ నిరతాన్నప్రదా
తారః కేచిత్తాలోచితక్రియాః । కేచిల్లింగాంగసంబంధ విచారేష్వద
మాతయః ॥ ౮౪ ॥ కూర్చవంతశ్శ్మశ్రుమంతో జటావంతశ్చ కేచన । ము
డినో దండినః కేచిత్కుండినః ఖండితాశయాః ॥ ౮౫ ॥ ఏవం విధాన్మహాభక్తాన్స
మాగత్య పురస్స్థితాః । తాన్ దృష్ట్వాతి ప్రమోదేన బసవః ప్రణనామ స ॥ ౮౬ ॥ తే
పి సర్వే మహాత్మానో దత్వాశిషమనూపమాం । స్వస్థలానిసమావేశ స్స
రంతశ్శివమవ్యయం ॥ ౮౭ ॥ ఏవం మీమాంసకస్యాయం దర్శయిత్వా మహామ
తిః । తేన ప్రస్తూయమానశ్శ్రీ బసవోంతఃపురం యయౌ ॥ ౮౮ ॥ మీమాం
సకోపి బసవస్యాజ్ఞాం స్వశిరసా వహన్ । స్వాలయం గతవాన్ శిష్యసంఘై
స్సాకం స్పృహోత్తమః ॥ ౮౯ ॥ ఇతి శ్రీమచ్చన్నబసవపురాణే రేణుకాగస్త్య
సంవాదే మీమాంసక వంచన కథనం నామాష్టాచత్వారింశోధ్యాయః ॥

శ్రీశివాయనమః

చన్నబసవపురాణం.

కైకూలిచామాఖ్యకథా.

—(ఏకోనచత్వారింశాఽధ్యాయ ప్రారంభః)—

శ్రీరేణుకః ॥ శ్రీచన్నబవాధీశో నాగాంబాసూనురాదరాత్ ।

ఏవముక్త్వావీరభద్ర నృపాలం ప్రతిబుద్ధిమాన్ ॥ ౧ ॥ శ్రీచన్నబవః ।
పునరూచేమహీపాలం సద్భక్త్యాశ్రయణీయకం । కైకూలిచాముయాఖ్య
స్య చరితంపాపనాశనం ॥ ౨ ॥ కైకూలిచామనామాసీద్ధ భీరాంబుధిరు
త్తమః । సర్వసద్గుణసంపన్న త్యవాగమలద్యుతిః ॥౩॥ సద్వ్రతీనియమా
త్మాచ సదాశివమనా స్తథా । సదాశివాంఘ్రిసద్భక్తి సంపన్నచరణాచ్ఛ
కః ॥ ౪ ॥ దీనావనపరోదీన భావనోనిత్యకాయికః। గణాగ్రణిరభూన్నిత్య
కాయికాదతులాత్సదా ॥ ౫ ॥ కల్యాణనగరేనిత్యం జంగమార్చానురా
గతః । కాలంబహుప్రమోదేన నీత్వానిష్ఠాంచనోమహాన్ ॥ ౬ ॥ ఏక
స్మిన్దివసేకూలి చామాఖ్యోభక్తిసత్తమః । దిదృక్షుర్బసవాధ్యక్షం ధీ
మంతంసత్యవాదినం ॥ ౭ ॥ తద్బహిర్ద్వారమాసాద్య చత్వరేసముపస్థితః
యాతాయాతజనసంద్రుష్ట్వా హాహాహేతిసముచ్చరన్ ॥ ౮ ॥ అత్యంతజన
సంఘర్షాద్బసవోనోపలక్షితః । కింకరోమీతిసూక్ష్మ మార్గతోంతః
ప్రవిశ్యసః ॥ ౯ ॥ తత్రాప్యదృష్ట్వాబసవం చింతావ్యాకులమానసః । క
థంస్యాద్బసవేశస్య దర్శనంమాదృశామితి ॥ ౧౦ ॥ మధుపూర్ణఘటా
క్రాంత మక్షికాఇవభూతలే । ఏతేసర్వేసమాశ్రిత్య మామనూయంతిభూ
రిశః ॥ ౧౧ ॥ ఇత్యుచ్చారణతోభక్తసంఘః శ్రుత్వాతివేగతః । కో
యందుర్భాషణోత్యుగ్రో నింద్యస్యాత్సతతంసతాం॥౧౨॥ దత్వాతత్కం
ధరేహస్త మితోనిస్సరతామితి । ఏవంగదంతశ్చామాఖ్యం బహిశ్చక్రుః
కృధాతథా ॥ ౧౩ ॥ బహిరాగత్యబహుధాశ్రాంతోదీనాననస్స్వయం ।
బాష్పపూరితనేత్రాబ్జో గద్గదస్వనంపాన్తదా ॥ ౧౪ ॥ విచ్ఛాయవదనస్వే
ద బిందుసిక్తశరీరకః । శర్వ శ్రీబసవేశేతి స్మరన్నిశ్వాసమార్గతః ॥౧౫॥
ఏవంగత్వాకియద్దూరం చింతావ్యాకులమానసః । అత్యంతందూయమా
నాంగో స్వాగారప్రాంతమావిశత్ ॥ ౧౬ ॥ తత్రశాండిల్యభూజాత వే
దికాయాముపస్థితః । చింతయామాసమనసాచా మాఖ్యస్స్వాపరాధకం ॥
౧౭ ॥ బసవేశంద్రష్టుకామః కిమర్థంగతవానహం । శివభక్తార్థమా
నీతం భృతికర్మవినాశితం ॥ ౧౮ ॥ పాపిసంచక్రిరేతేపై భక్తసంఘాస్తు
మామిహ । సాక్షాద్వృషావతారోయం బసవోపిలక్షితః ॥ ౧౯ ॥ సర్వే
షాంభక్తసంఘానాం దూష్యోహంస్వాపరాధతః । ధనాఢ్యోయదిలోకే

స్మిన్నుప్యాజ్యోభవతిసర్వదా ॥ ౨౦ ॥ బసవేశో౽యమతులం పూజాదికమ
నూపమం । యేనధర్మేణకృతవాన్న జానేమూఢబుద్ధితః ॥ ౨౧ ॥ అఖం
డశివపూజాయాః ప్రభావేనభవేద్ధనీ । ఇతిసర్వేషుశాస్త్రేషు నిశ్చితంము
నికోటిభిః ॥ ౨౨ ॥ లోకేషుధనవంతో౽న్యే తేషామేవపదేపదే । సర్వ
సంపత్సమృద్ధిస్స్యా న్మాదృశానాంకథంభవేత్ ॥ ౨౩ ॥ ఏవంశ్రీపరమా
త్మాన మాత్మానంచవినిందయన్ । నిత్యకాయకతో౽జంగ మార్చనాద
భవత్పృథక్ ॥ ౨౪ ॥ ఇతిదుఃఖసమాక్రాంత మానసంకూలిచామకం
దృష్ట్వాశ్రీబసవేశస్య మహానసనివాసినః ॥ ౨౫ ॥ పాచకాస్సహసాగత్య
ప్రాహురానమ్రకంధరాః । స్వామింశ్రీబసవేశాద్య జనసంస్తుతవైభవ ॥
౨౬ ॥ మహానసస్తుభవతస్స ద్వస్తువ్యంజనాదిభిః శూన్యతామగమత్కస్మా
ద్ధేతో౽స్సత్యస్వరూపక ॥ ౨౭ ॥ కింవానవిద్మోమంత్రీశ కింకుర్మోద్యమహా
నసే । విచార్యకారణంస్వామిన్ వదనోవరదాయక ॥ ౨౮ ॥ ఇత్యుచ్య
మానేషుతేషు పాచకేషుగుణోత్తమః బసవేశో౽తినిర్విణ్ణః కిమేతదితిచింత
యన్ ॥ ౧౯ ॥ కదాపిశివభక్తానాం కించిదూనంనవేద్మ్యహం । అస్మిన్
దినేసర్వశూన్యమ భూన్మన్మందిరేవరే ॥ ౩౦ ॥ పునరగ్రేథవేత్కింవా
శివో౽వేత్తినవేద్మ్యహం। సద్భక్తాళింనమిాన్స్యహం నమ్యగానీయమ ది
రం ॥ ౩౧ ॥ పాద్యార్ఘ్యాచమనాది భ్యఃకింనపూజితమాత్మనా । సద్భ
క్తానభిగమ్యాహం శర్వభావేనవందనం ॥ ౩౨ ॥ నకృతంకింమయాదుష్ట
బుద్ధినాచాభిమానినా । భవభక్తిసుశీలాని కింవాధిక్కృతవానహం ॥
౩౩ ॥ మ హే శ భ క్త పా దా బ్జ సే వా వా న కృ తా మ
యా । శ్రీ శం భు భ క్త చి త్తే షు యద్యదిష్టంప్రవర్తతే ॥ ౩౪
తత్సర్వంమనసాగృహ్ణాన్ నకృతంకిందురాత్మనా । సద్గణార్చనవేళాయాం
కింకింవిస్మృతవానహం ॥ ౩౫ ॥ మాహేశ్వరాజ్ఞాచమయా లంఘితా
వాకదాచన । యద్యదాజ్ఞాపితంశంభు భక్తైస్తత్సర్వమంజసా ॥ ౩౬ ॥
నకృతంవామయాభక్తి హీనతఃపరిభాషితైః । భక్తానాంసుమనశ్చంద
నాదికంవిస్మృతంమయా । ౩౭ ॥ సుఖేనస్నాతుంభక్తానా మూష్ణోదకమ
నిందితం । నకృతంకింమయాసమ్య క్ప్రమత్తమనుయాయినా ॥ ౩౮ ॥
షడ్రసోపేతపక్వాన్నం శైవానాంకింనదాపితం । హంసతూలికతల్పాది

రచన్నైర్భక్తపుంగవాః ॥ ౩౯ ॥ నతోఽపితాః కింమత్తో తేనరభావనబుద్ధి
తః । పాదసంవాహనాదిభ్యః పరాఙ్ముఖపరోఽభవం ॥ ౪౦ ॥ కేనాపాయే
ననద్వస్తు జాలంవైశూన్యతాంగతం । ఇతిచింతాసమాక్రాంత మానసో
బసవేశ్వరః ॥ ౪౨ ॥ ౪౧॥ అనమర్థోఽభవద్వక్తుం యథాదీనస్తథైవసః
తదాకశ్చిత్సమాగత్య బసవేశ్వరమంత్రిణం ॥ ౪౨ ॥ నమస్కృత్వావహస
హసా బాష్పపూరితలోచనం। స్వామింశ్ఛ్రీబసవేశాద్యమద్వాక్యంసావధా
నతః ॥ ౪౩ ॥ శృణుత్వంవచ్మినకలంసుఖదాయకమంజసా । అస్మిన్ కల్యా
ణనగరే కశ్చిద్భక్తోఽతిభక్తిమాన్ ॥ ౪౪॥ అస్మిన్దినేబిల్వవృక్ష చ్ఛాయా
మాశ్రిత్యభూరిశః । దుఃఖాక్రాంతోఽభాష్పజలం ముంచన్నుద్దిశ్యశంకరం
౪౫ ॥ శంభోమహేశకృపణం దీనంమాంకృతవానసి । శ్రీమతోబసవేశ
స్య దర్శనంనోపలబ్ధవాన్ ॥ ౪౬ ॥ భక్తసంఘైశ్చసతతం వంచితోఽస్మి
హాశంకర । వ్రతతోపిచదూష్యోస్మి నిత్యకాయికతోపివా ॥ ౪౭ ॥ ఇతిచిం
తాంపరాంప్రాప్య దుఃఖమాపమహత్తరం । ఏతాదృశంభక్తవరం దృ
ష్ట్వాద్యైవసమాగతః ॥ ౪౮ ॥ ఇతితన్ముఖతశ్శ్రుత్వా బసవేశోఽతిభక్తి
మాన్ । మహాత్యాశ్చర్యసంయుక్తో లింగాదర్శేతిమోహతః ॥ ౪౯
కైకూలిచామయాఖ్యస్య మహాభక్తస్యధీమతః । ప్రభావోయమితిజ్ఞా
త్వా నిర్గత్యగృహతోబహిః ॥ ౫౦ ॥ ఏకాకీచామయాఖ్యస్యైవ యత్రాస్తే
తత్రతమందిరం । గత్వాతత్పాదయుగళే పపాతభయభక్తితః ॥ ౫౧ ॥ భ
వదాగమనంస్వామి న్నజ్ఞాత్వాహంమదాంధతః । యత్కృతంతత్క్షమస్వా
ర్య మయాదురభిమానినా ॥ ౫౨ ॥ నమస్తుభ్యంనమస్తుభ్యం నమస్తుభ్యం
నమోనమః పునస్తుభ్యంపునస్తుభ్యం పునస్తుభ్యంనమోనమః ॥ ౫౩ ॥ వృత్తం॥
ఏవంనమస్కృత్యపదేపదేతం బద్ధాంజలిః ప్రాహచచామయాఖ్యం । ఏతావ
ధిప్రాకృతబుద్ధినామయా కృతాపరాధఃకృపయాక్షమస్వ ॥ ౫౪ ॥ నిత్య
క్రమాదాచరితవ్రతస్య భంగోభవేత్కాలవిలంబనేన । మహ్యంసమాజ్ఞా
పయసద్గణానాం సమర్చనార్థంసహసాప్రమోదాత్ ॥ ౬౫ ॥ క్షుద్బా
ధయాభక్తజనాస్సమస్తామదర్థమిత్యుంతిమహానసేవరే । తేషాంహితార్థం
హిమదీయజీవనంన చేదిహాముత్రచశర్మనస్యాత్ ॥ ౫౬ ॥ ఏవంస్వాత్మా
నమత్యంతం నిందయన్భక్తపుంగవాన్ । ఉత్కర్షయన్స్థితం శ్రీమ

ద్భసవేశంవిలోక్యసః ॥ ౫౭ ॥ పునఃపునర్నమస్కృత్య ప్రాహేద్ధంభయ
భక్తితః। స్వామిన్ శ్రీబసవేశాద్య మాముత్కర్షేణభాషసే ॥ ౫౮ ॥ దీ
నోఽహంతవదాసానుదాసోఽహందర్శనోత్సుకః। భవద్భక్తింభవద్భక్తింవ
ర్ణితుంకస్సమర్థకః ॥ ౫౯ ॥ అస్మదాదీన్ రక్షితుంత్వాం దుష్టాన్ శిక్షి
తుమంబుసా । భవంతంకల్పయామాస శంకరోలోకశంకరః ॥ ౬౦ ॥ య
థాచింతామణిర్దివ్యా యథాకల్పద్రుమోమహాన్ । తథైవసర్వభక్తా
నాం కామితార్థప్రదోమహాన్ ॥ ౬౧ ॥ సింధవోనిర్జలాశ్చాపి చంచ
లాఃకులపర్వతాః । మహిమాభవతోదేవ నహిన్యూనత్వమాప్నుయాత్
౬౨ ॥ ఏవంశ్రీబసవేశంతం సంస్తువన్ భక్తిపూర్వకం । ప్రేషయామా
ససద్వేశ్మ యత్రసద్గుణసంచయః ॥ ౬౩ ॥ బసవోప్యతిసంతోష మానస
స్సన్ స్మహానసం దదర్శధాన్యసంభారైస్సూపైస్సద్వ్యంజనాదిభిః ॥ ౬౪
ఏతన్మాహాత్మ్యమతులం శర్వభక్తగణాన్ప్రతి । వక్ష్యమాణోభవచ్ఛ్రీ
మాన్ బసవేశోతిభక్తిమాన్ ॥ ౬౫ ॥ తత్రశ్రీచామయాఖ్యోపి స్వీయాం
జాయాంప్రతిస్వయం । నిజచేష్టాదికంసర్వ మాచచక్షేవిచక్షణః ॥ ౬౬ ॥
బాలేకిమర్థమేతావధికాలవిలంబనం । జాతంసద్భక్తవర్గాణాం కిం
కరోమీతిచింతయన్ ॥ ౬౭ ॥ వీథింప్రవిశ్యచరతశ్చామయాఖ్యస్యధీమ
తః । కశ్చిద్భక్తస్సమాగత్య సమీపంభృతికర్మణే ॥ ౬౮ ॥ గృహమానీ
యవేగేన కారయిత్వాప్రయోజనం । భృతిందత్వాకూలిచామ నామా
నంప్రేషయత్తదా ॥ ౬౯ ॥ తత్కర్మణాసమానీతద్రవ్యైస్తైవమహాత్త
రాన్ । సద్గణాన్భోజయామాస సత్యవృత్తివిధానతః ॥ ౭౦ ॥ కైకూలి
చామయాఖ్యస్య మాహాత్మ్యమతినిర్మలం । ఏతద్విధంవీరభద్ర మహీపా

—* సర్వభక్తకైలాసగమనకథా. *—

లశుభావహం ॥ ౭౧ ॥ ఏతాదృశానాంభక్తానాం మధ్యేకోహంమహీపతే
భవానుత్కృత్యమామద్య వక్తుంనోచితఏవహి ॥ ౭౨ ॥ ఇత్యుచ్యమానం
శ్రీచన్న బసవేశమువాచసః । మహాత్మన్ భక్తసంఘానాం చరిత్రంపా
పనాశనం ॥ ౭౩ ॥ శ్రుత్వాభవన్ముఖాంభోజాత్కృతార్థోస్మికృపానిధే ।
స్వామిన్ కల్యాణనగరే కశ్చిద్భక్తోతిభక్తిమాన్ ॥ ౭౪ ॥ భక్తతృప్త్యాస్వ
యంతృప్తి మేష్యతీతిహిశుశ్రుమః । సకోయంకించాదరేణ వక్తవ్యో

బసవేశ్వర ॥ ౭౫ ॥ ఇత్యుచ్యమానే నృపతౌ శ్రుత్వోవాచ మహామతిః । కశ్చిత్సంగనబసవేతి నామకో మహతాంవరః ॥ ౭౬ ॥ ప్రతికూలాంనిజాం భార్యాం గణార్చనపరాఙ్ముఖీం । తాంమత్వా ప్రణిధానేన జంగమేష్వతిరాగవాన్ ॥ ౭౭ ॥ శాఖారామం ప్రవిష్టోయం స్వవృత్త్యా నిశ్చలోభవన్ । కల్యాణనగరాత్కోఽవా శివభక్తః క్షుధాతురః ॥ ౭౮ ॥ సమాగచ్ఛత్స్వాభిముఖంతం నీత్వా స్వాశ్రయంముదా । స్వార్థమానీతమన్నం వై తస్మై దత్వా మహాత్మనే ॥ ౭౯ ॥ స్వయంముదమవాప్యాథ స్వచ్ఛందం రమతే స్మ సః । జంగమస్యహి తృప్తిర్మే తృప్తిస్స్యాదితి నిశ్చయాత్ ॥ ౮౦ ॥ ఏవం హి శివభక్తానాం మాహాత్మ్యమనువర్ణితం । శృణ్వతాం పఠతాం వాపి మహాపాతకనాశనం ॥ ౮౧ ॥ ఇతి శ్రీమచ్చన్నబసవ పురాణే రేణుకాగస్త్య సంవాదే కైకూలిచామాఖ్యమహిమానువర్ణన న్నామ ఏకోన చత్వారింశోధ్యాయః ॥

శ్రీశివాయనమః

చన్నబసవపురాణం.

వీరభద్రభక్తకథా.

—(పంచాదశాఽధ్యాయ ప్రారంభః)—

రేణుకః ॥ అథవక్ష్యే మహాపుణ్యాం భక్తానాంముక్తిసద్గతిం । అతిసంతోషతో నీత్వాది వమేకంచమంత్రిరాట్ ॥ ౧ ॥ శ్రీచన్నబసఉవాచ ॥ భక్తవర్గేణ సమేతస్సన్ వీరభద్రమహీభృతా । సాకంసద్గోష్ఠిమతులాంగదంశ్రీబసవేశ్వరః ॥ ౨ ॥ ఏకాంతే చైకదా వీర భద్రనామకభూపతిం । ప్రాహగంభీరయా వాచా శ్రీచన్నబసవేశ్వరః ॥ 3 ॥ ఈశావతారరూపస్య బసవేశస్య ధీమతః । అనుగ్రహాదహం శర్వ భక్తగణ్యోస్మి భూపతే ॥

౪ । అలమత్రసుఖంచాద్య మోక్షేచ్ఛాభవతేతేపమ గచ్ఛామిశివసా
న్నిధ్యం సత్యంసత్యంబ్రవీమ్యహం ॥ ౫ ॥ ఏవంగదంతః శ్రీచన్న బసవే
శంసమీక్ష్యసః । వీరభద్రమహీపాలః ప్రాహగంభీరయాగిరా ॥ ౬ ॥
ప్రాంజలిః పురతస్థిత్వా భక్తమాహేశ్వరైస్సహ । స్వామిన్ శ్రీచన్నబసవశ్రీ
శాశీ భవభంజన ॥ ౭ ॥ భవద్దర్శనమాత్రేణ సర్వపాపోపపాతకైః
వినిర్ముక్తావయంజాతాః కిముతఃపరమస్స్పృహా । ౮ । సదాత్వత్పాద
భజనసక్తాన్ హిత్వావిరాగతః । కథంవ్రజసిభో తాత కరుణామృతసాగర
౯ । అస్మాన్ త్వత్పాదభజనసక్తాన్ హిత్వామహేశ్వరాన్ । కథంగ
మిష్యసిపదం శాంకరంసుఖదాయకం ॥ ౧౦ ॥ అస్మాన్ భవాబ్ధిపతితాన
ఉత్తుంవైతరణిర్భవాన్ । త్వమేవహిపితాచాద్య త్వమేవప్రభురవ్య
యః ॥ ౧౧ ॥ శరణాగతాంత్సర్వజంతూన్ త్వంరక్ష్యంతిమహాజనాః । నిరం
తరంత్వదీయాంఘ్రి ధ్యానసంసక్తమానసాన్ ॥ ౧౨ ॥ అస్మాన్ నివహాయ
శ్రీశంభోః పదంయాతుంసమీహసి । యూయంవయంమిళిత్వాశు గ
చ్ఛామస్సుఖదాయకం ॥ ౧౩ ॥ ఏవముక్త్వాగుణావశే వీరభద్రమహీప
తౌ । తూష్ణీంభూతేచన్నబసవో దరహాసోజ్జ్వలోన్ముఖః ॥ ౧౪ ॥ పున
రాహమహీపాలం వీరభద్రాహ్వయంప్రతి । మాభైషీరిహభూపాల మ
హేశానుగ్రహాన్ముదా ॥ ౧౫ ॥ త్వత్తైవభవతాసాకం భక్తమాహేశ్వరైస్సహ
గచ్ఛామస్శివసాన్నిధ్యం మహాప్రమథశోభితం ॥ ౧౬ ॥ పంస్మిన్దివసేన
త్వే వయంశర్వగణాస్తథా । ధ్యాయంతశ్శివనామాని పవిత్రాణిపదేపదే
౧౭ ॥ పేన్నేతినామ్నావిఖ్యాతాంనదీంపాపవినాశనీం । గత్వాతత్రకృత
స్నానాః సైంధైవచశివార్చనం ॥ ౧౮ ॥ కృత్వాతత్తీరసంస్థంయ త్పిప్పలీ
భూరుహద్వయం । సమస్తపాపసంహారి సాయుజ్యమోక్షప్రదాయకం ॥ ౧౯ ॥
స్వగాఢవనగిరిదందిన్యం సర్వమంగళభాజనం । శాఖోపశాఖాసంభారా
దానందామలభూతలం ॥ ౨౦ ॥ ఫలపుష్పసమోపేతం పల్లవైరతిశోభితం ।
అస్తిస్వస్త్యయనంతత్ర గత్వావయమతంద్రితాః ॥ ౨౧ ॥ శివస్యపింపిప్ప
లీక ద్వయరూపేణసంస్థితః । సర్వేషాంభక్తసంఘానాం కైలాసందాతు
మేవహి ॥ ౨౨ ॥ ఇత్యుక్త్వాచన్నబసవ స్తద్గణానాంసమాహ్వకం । వీ
రభద్రమహీపాలం సమానీయయయావచా ॥ ౨౩ ॥ గచ్ఛన్గచ్ఛన్స్మహారి

న్యే పెన్నానద్యాస్సమీపగం । పిప్పలీభూరుహద్వంద్వం సమీక్ష్య తా
న్గణాన్ప్రతి । ౨౪ ॥ గణాః పశ్యంతుయూయంవై పిప్పలీభూరుహద్వయం
సూర్యాతపప్రఖిన్నానాం జనానాం శ్రమనాశకం ॥ ౨౫ ॥ ఇత్యుక్త్వా భూ
రుహద్వంద్వ సమీపగమనాత్పురా । శివః కుమారాగమన కుతూహలి
తమానసః ॥ ౨౬ తదాడోలాసహస్రాణి కారయామాస సత్వరం । వజ్ర
వైడూర్యమాణిక్య ముక్తాజాలాంచితానిచ ॥ ౨౭ ॥ పట్టసూత్రప్రబద్ధా
చ్ఛ రశ్మిభీరంచితానిచ । ధర్మాణినిర్మితాన్యాశు పిప్పలీభూరుహాంచితే ॥
౨౮ ॥ శాఖాసహస్రేసంప్రేక్ష్య మంత్రీశోభక్తపుంగవాః । ఊచే చేద్ధం
శివస్సద్యో యూయం కైలాసమందిరం ॥ ౨౯ ॥ సమాసేతుం ప్రేషితాని
పశ్యంతుత్వరయాముదా । తదాతేభక్తముఖ్యావై ప్రోచుర్బసవశేవధిం ।
౩౦ ॥ సింహాశ్రయశ్రితానాం వై జనానాం మాక్తికాశ్శుభాః । లభ్యంతే
భవతాంసన్నిధానస్థితశరీరిణాం ॥ ౩౧ ॥ అస్మాకం దుష్కరంకింస్యాద్ద
చ్ఛామశ్శంకరాలయం । ఇత్యుక్తే తద్గణగణే ముఖేస్మేరాంకురోద్గమః ॥
౩౨ ॥ శ్రీచన్నబసవస్యానీత్తతః పూర్వంమునీశ్వర । బసవేలింగగర్భస్థే
తదాభక్తగణైస్సహ ॥ ౩౩ ॥ సంగమేశ్వరసంస్థానే స్థితానాగమాంబి
కా । శ్రీచన్నబసవస్యాత్మజాతస్య సుమహాత్మనః । కైలాసగమనంలిం
గదర్పణేవీక్ష్య సాదరం ॥ ౩౪ ॥ సమాగతా వైసాసాధ్వీ బసవశ్చన్నసంజ్ఞ
కః ॥ ౩౫ ॥ మాతుస్తస్యాః పాదపద్మ ప్రణామమకరోత్సుధీః । ప్రణామం
తంచన్నబసవం పరిరభ్యకుతూహలాత్ ॥ ౩౬ ॥ మూర్ధ్న్యాఘ్రాయ
కపోలాక్షీ చుంబనంపరికుర్వతీ । భ్రాతుర్బసవభక్తాగ్ర్య ధీనిధేర్లిం
గసంగమాత్ ॥ ౩౭ ॥ స్వవియోగమహాదుఃఖ సాగరాన్మక్తిమాప్యవై
ఆనందమగ్నచిత్తాభూత్తదామాతరమంజసా ॥ ౩౮ ॥ గృహీత్వాచన్న
బసవః పిప్పలప్రాంతమాప్యచ । వజ్రవైడూర్యఖచిత భస్మసన్నిభడోలి
కాం ॥ ౩౯ ॥ ఉత్తమాం ప్రేక్ష్యతస్యాం వైమాతరం స్థాప్యతాంముదా ।
వీరభద్రమహీపాల ధీమతాసహితస్తదా ॥ ౪౦ ॥ అన్యాందోళసమా స్థ
స్సర్వే గణముఖ్యావరోహణం । దృష్ట్వావిశ్వేశపాదాబ్జ స్మరణంచాకరో
త్సుధీః ॥ ౪౧ ॥ స్మరణాత్పూర్వరూపాస్సర్వే విరరాజరవిర్యథా । ద్వా
దశాక్షోద్వాదశకర షణ్ముఖశ్శక్తిసాధనః ॥ ౪౨ ॥ కోటిసూర్యసమానాభ్యాః

కోటిచంద్రసుశీతలః । కోటిసూర్యప్రతీకాశః కుమారః క్రౌంచదారణః ॥
౪౩ ॥ ప్రమథాః ప్రేక్ష్య తద్రూపం పూర్వరూపాద్బభూవిరే । నాగాంబా
నైతదాగారీ శాపాన్ముక్తా సురూపిణీ ॥ ౪౪ ॥ నాగేంద్రయా నాభూతా
వైరరాజపతిసుందరీ । పుండరీకాక్షవిధ్యర్కా వసురుద్రామరుద్గణాః ॥
౪౫ ॥ మహేశ్వరకుమారస్య గమనం ప్రేక్ష్య భక్తితః । మహానందాన్స
మాజగ్ముః భేరీంభాంకరణాదిభిః ॥ ౪౬ ॥ తిలోత్తమోర్వశీరంభా ప్రము
ఖాశ్చాప్సరోగణాః । నృత్యం గీతంచ వాద్యంచ చక్రిరే సక్రమం ముదా ॥
౪౭ ॥ నారదప్రముఖాశ్చ క్రుర్గానం గానవిశారదాః । మహాదేవకుమారం
తం సుభిగమ్య ప్రణమ్య వై ॥ ౪౮ ॥ ఐరావతం సమారుహ్య శచీముఖ్యాం
గనాన్వితః । ఉన్నమయ్య ధ్వజం శక్రః స్వయం దేవాధిపోఽదదా ॥ ౪౯ ॥
పాసః పావనం హస్తే ధూపపాత్రం దధౌ స్వయం । వేత్రహస్తస్సమాగ
చ్ఛచ్ఛిత్రభానుసుతోఽయమః ॥ ౫౦ ॥ కర్బురో నికషాసూనుః ఖడ్గహస్త
స్సమాయయౌ । బలాధినాథో వరుణో జలకుంభయుతో బభౌ ॥ ౫౧ ॥
చిత్రభానుసఖోయాత శ్చిత్రచామరహస్తకః । హిరణ్యపాదుకే ధృత్వా
కుబేరోఽగ్రేసరో బభౌ ॥ ౫౨ ॥ రుద్రోగ్రయాయి సన్మార్గ సూచకస్స
మపతత । ఫణాసహస్రైర్నాగేశః ఛత్రాకారం దధౌ తదా ॥ ౫౩ ॥
బ్రహ్మా సనందస్సనక ప్రముఖాస్స్వస్తివాచకాః । తోరణాకృతి నా తారా
బభూవుస్సర్వతో దిశః ॥ ౫౪ ॥ ఏవం దేవగణాస్సర్వే షడాననసమాగమే
కాలే సంభూయ స్కందస్య సపర్యాం చక్రురంజసా ॥ ౫౫ ॥ ఏవం వైభవ
యుక్తస్సన్ గత్వా నత్వా కుమారకః । పార్వతీశివయోః పాదపద్మయోః
ప్రాంజలిస్థితః ॥ ౫౬ ॥ తదా శివా మహానందా త్వరితభ్య కుమారకం ।
పశ్యతుః పరమానందా పుత్రప్రేమ్ణా పునః పునః ॥ ౫౭ ॥ తదా నాగేంద్ర
గమనా పార్వతీసహితాంగతా । ప్రమథాః పరమేశస్య ప్రమథత్వం ప్రపేది
రే ॥ ౫౮ ॥ తత్పిప్పలతరోద్యుగ్మం పరమేశ్వరమందిరే । ఛాయావృత
స్వరూపత్వం సంప్రాప్య ద్వారపార్శ్వయోః ॥ ౫౯ ॥ పరమేశ్వరసంసే
వా సక్తత్వం ప్రాప్య సంస్థితం । ఇహలోకే చ సన్న బనవః ప్రమథైస్సహితో
ముదా ॥ ౬౦ ॥ సత్యక్త్వా స్వస్వవర్ష్మాణి కైలాసంగత వానితి । స్తుత్వా
సర్వజనాశ్చిత్రం చిత్రమిత్యూచిరే ముదా ॥ ౬౧ ॥ కల్యాణాదిపుష్పపు

న్యా క్షేత్రేషూత్తమభక్తికాః । సర్వేమిళిత్వాచాన్యోన్య మితిసంజగ
దుః కృతార్థాం ॥ ౬౨ ॥ క్షేత్రగాత్రయుతైర్భక్తైర్యుక్తః కైలాసపట్టణం ।
గతశ్శ్రీచన్నబసవ్యాగంగాంబాసూనురవ్యయః ॥ ౬౩ ॥ బ్రహ్మవిష్ణ్వాది
దేవానామగమ్యంభక్తిగోచరం । భక్త్యాయుక్త్యాభక్తగణై ర్యుక్తః కై
లాసమాప్తవై ॥ ౬౪ ॥ స్వయంనైకోగతశ్చిత్రం స్వానుగాన్ భక్తపుంగ
వాన్ । దేహయుక్తాన్ గృహీత్వావై కైలాసంగతవాన్కిల ॥ ౬౫ ॥ ప
రిపక్వఫలవృంతాన్ముచ్యతేనశలాటుకః । భక్త్యాపరిణతాస్తైనై ముక్తా
నాస్మాకమీదృశైః ॥ ౬౬ ॥ సాకంకైలాసగమన మహాభాగ్యైక్త్వేద్విరత
తా । అనేకకోటిపర్యాయ ముత్పద్యచవిలీయచ ॥ ౬౭ ॥ గిరీశపదసంప్రా
ప్తి ర్భాగ్యోనైవప్రసజ్యతే । శ్రీచన్నబసవోవీర భద్రభూపాలసన్నిధౌ ॥
౬౮ ॥ స్థితేకాలేవయంగత్వా నత్వాసంప్రార్థయామయత్నతః । భవతోప్య
ధికశ్శక్తిః పత్కుర్మస్తాం క్షణేనహి ॥ ౬౯ ॥ ఇతిసంప్రార్థ్యమానేషు సత్స్వ
స్మానుకథంత్యజేత్ । నాగచ్ఛంత్వద్యయూయం చేత్యుక్త్వావయమనువ్రజన్ ॥
౭౦ ॥ పిప్పలీవృక్షశాఖాగ్రా నవలంబ్యయథోచితం । డోలారోహణకా
లేవై కస్మిన్ సంగృహ్యయత్నతః ॥ ౭౧ ॥ స్థితాయుదితదాస్మాకం ముక్తి
లాభోభవేత్ఖలు । వయంవిస్మృత్యచైతద్వై చాపస్మారంగతాః ఖలు ।
౭౨ ॥ పరాంగనాపరాసక్తా గురునిందాకరాః కిము । శరణాత్యచ్ఛచరణ
నమస్కారపరాఙ్ముఖాః ॥ ౭౩ ॥ ప్రసాదత్రితయేజిహ్వా రుచిగత్వావయం
కిము । పరద్రవ్యప్రకాంక్షిణో వ్రతనిష్ఠాపరాఙ్ముఖాః ॥ ౭౪ ॥ సార్వ
కాలేశ్వరపూజాయాం కాలాతిక్రమిణః కిము । వయంభక్తివిహీనాః కింవ
యంత్వాస్పత్తివాదినః ॥ ౭౫ ॥ కుత్సితైస్సహవాసంకిం, కుర్మః కుత్సితవృత్త
యః । లింగార్చనావిహీనాః కిమంతరాత్మపరాఙ్ముఖాః ॥ ౭౬ ॥ అన్య
దేవార్చనాసక్తాశ్చాన్యదేవస్తవేరతాః । స్వదేవనిందావచనం శృణుమః
కిముదాసదా ॥ ౭౭ ॥ వయంకువృత్తిమనసో వేదబాహ్యానుపానకాః
శ్రీచన్నబసవస్వామీనోచేత్కథంత్యజతినిశ్చయం ॥ ౭౮ ॥ ఇత్యేవముక్త్వా
బహుధా చింతావ్యాకులమానసాః ఉర్వీతలేసర్వభక్తా స్థితాస్సద్భక్తియు
క్తతః ॥ ౭౯ ॥ ఇతిసదమలచిత్తాస్సత్యసంకల్పవృత్తా స్సరసగణగుణో
క్తం సాంబమూర్తేశ్చరిత్రం । దినదినమనుపఠంతశ్చాపుచిత్రంలిఖంత

శ్రవణ పఠనతాతాశ్శైవలోకం వ్రజంతి ॥ ౮౦ ॥ ఇహహిసకలభోగాన్
ప్రాప్యసంపత్సమృద్ధీన్ సుకరసకలభాగ్యాం త్సర్వలోకైక యోగ్యాన్ ।
పరమపదసునామ్ని ప్రత్యగాత్మైకధామ్ని ప్రబలతరశివాఖ్యం ప్రాప్ను
యుర్మంగళంతే ॥ ౮౧ ॥ ఇతిరేణుకసంప్రోక్తం శ్రీచన్నబసవార్యకం ।
సర్వమంగళమాంగల్యం స్తోత్రంశ్రుత్వామునీశ్వరః ॥ ౮౨ ॥ తత్రస్థాముని
యస్సర్వే సంతోషంప్రాప్యచోత్తమం । భవదీయానుకంపయా శ్రుత్వైత
తత్పాపనాశనం ॥ ౮౩ ॥ సాధనానాంసమస్తానాం హేతుకంబాహులే
యకం । వయంజాతాఃకృతార్థా ఇత్యుచ్యమానాన్మునీశ్వరాన్ ॥ ౮౪
హిత్వావైరేణుకాచార్యస్స్వైరశోదర్శనంగతః । తేకుంభసంభవము
ఖాశ్శశ్వదుచ్చార్యసత్కథాం ॥ ౮౫ ॥ స్థితాభక్తిసమాయుక్తా నిత్యంలిం
గార్చనోత్సుకాః । లింగార్చకార్చనోత్సుక్య లింగినోలింగవర్జితాః ॥

ఇతిశ్రీమచ్చన్నబసవపురాణే రేణుకాగస్త్యసంవాదే
శ్రీచన్నబసవేశ్వరాదిమహాభక్తకైలాసగమనవ
ర్ణనంనామైకపంచాశోధ్యాయః.
శ్రీశివార్పణమస్తు.
ఓం

శ్రీశివాయనమః.

శుద్ధాశుద్ధపత్రిక.

పుట.	పఙ్క్తి.	తప్పు.	ఒప్పు.
౩	౧౦	నిచియ	నివయ
౪	౧౩	పింగళమధ్య	పింగళామధ్య
,,	౧౯	సుప్తృషువ	సుషుప్త్యవస్థ
౯	౨౬	ప్రరాధ్య మాన్తైః.	పరాధ్యానమః
౧౦	౩	నను సెపర	నమస్తేపర
,,	౮	ఘటోద్వవం	ఘటోద్భవం
౧౨	౪	ప్రమోజనం	ప్రయోజనం
౧౪	౨౦	బృదారక	బృందారక
,,	౨౧	స్కదం	స్కందం
,,	౨౨	వపంతం	పతంతం
,,	౨౮	కృతసన్	కృతస్సన్
,,	,,	తస్మిన్ ఛివం	తస్మిన్ శివం
౧౭	౧౨	సన్నితబాం	సన్నితంబాం
,,	౧౯	కాసేయక	కాశేయక
,,	౨౨	తోష్టద్వయ	తోష్ఠద్వయ
౧౯	౨	నాళిని	నాళిని
౨౦	౧౩	భువలోక	హిభూలోక
౨౧	౧౦	భవేత్	భవత్
,,	౧౮	తీయొ్యధ్యాయ.	తీయాధ్యాయ.
౨౨	౨౫	పర్యాశితాః	పర్యాశ్రితాః
౨౩	౭	వోన్మదా	వోన్మదాః
,,	౯	త్తాన్వితా	త్తాన్వితాః
,,	౧౦	తరణీః	తరణిః
౨౪	౧౦	ప్టహాయి	ప్టదాయీ
,,	౧౧	ప్రపాద	ప్రసాద
,,	౨౨	మదీయపుణ్యోత్క టమైపీలిక	మదీయమైపీలికపుణ్య రాశేముకా
౨౮	౧౮	మపహార్య	మపహాయ
,,	,,	దశమాన	దశ్యమాన
౨౯	౪	భృచ్ఛంభ	భృచ్ఛంబ
,,	౨౩	శితధా	శతధా
౩౧	౨	నఘు	నఘే
,,	౨౦	బ్రూమ	బ్రూమ
,,	౨౮	గర్హణేయా	గర్హణీయా
౩౨	౨౫	యశమానాన్యోసి	యశసామాన్యోసి
౩౩	౯	భవనీయ	భవదీయ
౩౪	౧౮	వర్షుస్కరంగనా	వవర్షుగంగనాః
౩౫	౧౮	శుంభక్కుంభి	శుంభత్కుంభి
,,	౨౮	మితిజ్రువంతి	మితిబ్రువంతి
౩౬	౧౩	ప్రసూత	ప్రసూతి
౩౭	౧౯	మహేశాసగణా	మహేశాస్సగణా
౩౯	౪	మరాన్మ	మగాన్మ
,,	౧౧	తేజసః	తేజాః
౪౦	౭	ఖోబ్వల	ఖోజ్వల
,,	౨౧	మహాచ్చిత్ర	మహచ్చిత్ర
౪౨	౧	నిరాగవంతం	నిగాగసంతం
,,	౪	విచారితం	విజారితుం
,,	౮	సచాత్మబంధం	నచాత్మబంధు
,,	౧౩	భృతోసపాణ	భృతస్సపాణ
౪౩	౨	నిసితాసి	నిశితాసి
,,	౩	శ్యసమ్య	సమ్య
,,	౧౧	వానశ్రుతంనబుద్ధం	నశ్రుతమప్రప్రబుద్ధం
,,	౨౬	వర్ధంతుం	వర్ధితుం
,,	౨౮	వస్తుత్వా	వస్తుత్వామె

౪౪	౧౯	భోదగ్ర	భోదగ్ర
౪౭	౧౩	సాఘకీర్తి	సాచ్ఛకీర్తి
౪౮	౧౪	పాదయంతాః	పాదయంతౌ
,,	౨౨	చోఛిష్ట	చోచ్ఛిష్ట
,,	౨౪	సోఛిష్ట	సోచ్ఛిష్ట
౫౦	౨	వకృష్టః	వకృష్ణః
,,	౧౫	త్తమః	త్తమస్సదా
౫౧	౧	ఘుటికాం	ఘుంటికాం
,,	౨౪	నిరాగవతం	నిరాగసంతం
౫౨	౧౧	మధ్యశక్తి	మద్యశక్తి
,,	౧౭	వికారదర్వ్యా	ణతాడయిష్యే
౫౩	౫	దరమాను	పరమేను
,,	౮	ద్బాధా	ద్బాధా
౫౪	౯	సతిమాహ్వ	పతిమాహ్వ
,,	౧౬	ఏవచమాద్వ	ఏవచకింమాద్వ
౫౫	౧౦	వేయువాన్సః	వేయివాంత్సః
,,	౧౪	దుష్కాలమే	దుష్కాలవేతి
౫౬	౨౮	కుటింబనః	కుటుంబినః
౫౭	౧౭	మంత్రివిదాం	మంత్రవిదాం
౫౯	౧	మేలేచ	వేలేచ
,,	౩	కాఃప్రానివేళ	కాఃప్రావివేశః
,,	౧౭	ద్బాగచ్ఛంతుం	త్యాగచ్ఛంతు
౬౦	౨౭	ప్రభో	ప్రభః
,,	౨౮	మావ్నువన్	ప్రాప్నువన్
,,	౧౬	రేణుకః	జంగమః
౬౩	౧౦	కల్పానుకల్ప	కల్పానుకల్పాత్త
౬౬	౫	లస్కంతోరు	లసత్కంతోరు
౬౭	౯	మధస	మధవ
,,	౧౪	తాంముక్తా	తాముక్తా
౭౧	౩	మోదయా	మోదయ
౭౨	౪	పుమాన్తస్మా	పుమాన్తస్మా
,,	౨౫	డజప్రభో	డజవిభో
౭౩	౫	తతస్థా	తత్రస్థాఖి
౭౫		నవమాధ్యాయః	వేదపితామహకథా
౭౯	౨౮	బుధాధికం	బుధాధిపం
౮౧	౨	న[illegible]	న[illegible]

౮౪	౧౧	సురకృపా	స్వసకృపా
౮౬	౧౦	సద్గురో	సద్గురోః
౮౭	౧౨	లంబశిరః	లంబంశిరః
,,	౨౨	తానావే	తాన్నావేషు
౯౦	౮	తద్వధో	తత్ స్త్రియః
౯౧	౭	స్త్రీపిరియు	స్త్రీప్రియే
౯౨	౨౭	ముంచిత	లుంఛిత
౯౪	౩	వ్మజ్జనిక	న్మజ్జక
౯౫	౧౮	భవిష్యస్యధా	భవిష్యస్యధ
౯౬	౧	నరకరై	నకరై
౯౮	౧౮	బహీలిబ హార్వ్యబ పలుధాద్వ నంతః	భాభాధ్వనంతె బహుధాధ్వనంతః
,,	౨౦	నిర్నిద్రహారో భవదగ్ర జన్మా	ఆహారనిద్రా రహితోగ్రజన్మా
,,	౨౨	ప్రోచ్చై	సోచ్చై
,,	౨౫	కమభో	పరతోవిరేజుః
౯౯	౨౪	సంత్వ ప్యాంగజ	సంతర్వ్యాంగజ
౧౦౦	౧	నితరాంన్వి పశన్	నితరాంనిశ్వ సన్
,,	౬	వాత్రసంస్థాతుం	తత్రసంస్థాతుం
,,	౧౭	భవత్యధ	బభూవహి
,,	౨౭	యితఃపరం	ఇతఃపరం
౧౦౧	౧౯	దదృస్యతాం	దదృశ్యతాం
౧౦౫	౯	ప్రాప్తుమా జ్ఞాపయ తాన్	ప్రాపయత్తానస న్యాన్
౧౦౬	౭	ద్రావణ	ద్రాచహస్తణ
,,	౧౧	నిర్నిద్రహారో	నిర్నిద్రనిరోభ్జనః
౧౦౭	౧౮	సభవత్స	సభవేత్సర్వ
౧౦౮	౧౫	బృవసి	బ్రవీషి
౧౧౧	౮	చరణాంచ	చరాణాంచ
౧౧౨	౨౫	మల్లికార్జున	మల్లికార్జునః

,,	౧౭	సమయప్రాప్తె	సవయఃప్రాప్తె
,,	౨౨	బహుజనాన్	బహుధా
౧౧౬	౪	కృథజల్పసి	కృధాజల్పసి
౧౧౯	౩	న్దిక్సర్వా	న్దిశస్సర్వా
,,	౯	పర్వశః	సర్వతః
,,	౧౮	పటలాటవ్యా	పటలాటవ్యా
,,	౨౧	మధవ్యో	మాధవ్యో
౧౨౦	౨	సింహాశ్చ వ్యాఘ్రాశ్చ	సింహవ్యాఘ్రైః భధ
,,	౫	మృగ్యమానో	మృగ్యమాణో
,,	౭	ఛాయయాశ్రితః	ఛాయమాశ్రితః
,,	౧౧	కంపాంప్ర	కంపంప్ర
౧౨౩	౩	విమృశ్య	విమృజ్య
౧౨౫	౧౩	చకృస్సర్వే	చక్రుస్సర్వే
౧౨౭	౧౦	స్వసుజాయత	స్వసుజాతు
,,	౧౨	ఇతివార్తాం	ఇమాంవార్తాం
౧౩౩	౨౧	సంబధో	సంబంధో
౧౩౪	౧	దవస్యం	దశశ్యం
,,	౨౨	ఇతినిశ్చదృ	ఇతినిశ్చిత్య
౧౩౬	౧౯	రామృతో	రావృతో
౧౩౮	౧౭	శకరః	శంకరః
౧౩౭	౫	తావనీయు	తేష్యానియు
,,	,,	మయూతౌ	మయూచ
,,	౮	కృవాన్మ	కృతవాన్మ
,,	౯	త్కరపూజ	త్రపూజ
,,	౧౬	పట్టణో	పీతే
,,	౨౨	గ్గోచరోపి దృగో	గోచరోపిదృగ్గో
,,	౨౮	ద్వారంవి వేసస్తపా	ద్వాదప్రదేశంయ యుః
౧౩౯	౫	విభురత యూయ	వివిభస్చయూయ
౧౪౩	౨౬	చిచ్ఛేదుర	చిచ్ఛిదుశ్చాభు
౧౪౫	౭	దివ్యమావి వేభుర	దివ్యంవివిభుస్తేప్య
,,	౧౫	ఉపాద యంతం	ఉత్పాతయంతం
,,	౨౭	ఇతా	ఇత్యా
౧౪౯	౧౨	దృశోస్య	దృశస్య
,,	౧౭	మంచాదూరం	మంచాద్దూరం
,,	౨౧	స్వపద్భక్త	స్వద్భక్త
౧౫౦	౧౩	తత్స్వదృశః	త్వాత్స్వదృశః
,,	౨౦	స్వహోదానీంక్షే	స్వహేదానీం
,,	౨౬	నింగాంగసం గినీసిష్ట	లింగాంగసం గినీశిష్ట
౧౫౨	౧౭	మదీమిష్ట	మదీయ్యమిష్ట
౧౫౩	౧	మవ్యేధా	మన్యేధా
,,	౫	ఈంద్రియా	ఇంద్రియా
,,	౯	రహితోయ	హీనోయ
,,	౧౧	తర్జనా	చర్జనా
౧౫౪	౬	జేహస్వాపి	దేహస్యాపి
,,	౨౫	ముద్దిస్యా	ముద్దిశ్యాహ
౧౫౫	౨	సమదోర్ణ	సమర్థో
,,	౧౦	గురసంగ	గురుసంగ
,,	౨౦	మజ్ఞయా	మాజ్ఞయా
,,	౨౩	సవాణి	సవాది
౧౫౬	౨	గ్రణ్య	గణ్య
౧౫౭	౧	నివేస	నివేశ
,,	౪	హినాస్య	హీనాస్య
౧౫౯	౧	గుణాః	గ్గుణైః
,,	౧౪	నిద్రితే	వినిద్రితే
౧౬౦	౨౨	పరాసుం యెవకీవాహ	పరాసగాన్యేవకీ హర
౧౬౧	౧౫	మబృవం	మబ్రువం
,,	౨౪	ముద్ధప్రభో	ముద్ధరోద్ధర
౧౬౨	౧౪	ప్రావిభుః	వివిభుః
౧౬౪	౧౬	భ్రాజామానం	భ్రాజమానం
౧౬౬	౧౩	పరంసితస్య	పరంస్థితస్య
౧౬౮	౨	చెన్న	చన్న
౧౬౭	౧౧	యాత్రావా	యాత్రేవా

౧౬౯	౧౬	అభిషిం	అభిషిం
„	౨౦	ప్రాప్యంట్యా	ప్రాప్యట్యా
„	౨౭	సీద్నహ	సీత్నహ
౧౭౦	౨౫	లోచవానుల	లోచనానల
౧౭౧	౪	శంరళ్ళశి.	శంకరళ్ళశి
„	౯	త్సంసయ	త్సంశయ
„	౧౮	హిహాభ	మహాభ
„	౧౯	నిత్యంమర్పి	నిత్యమర్పి
౧౭౨	౬	కేశ్వరాహ్వయ	కేశ్యాహ్వయాః
„	౭	భావోశ్చ	భానోశ్చ
„	౮	ప్రతంస్నమాః	ప్రతంసమా
„	౧౦	ద్రీశ్రజ	ద్రీశవ్రజ
„	౧౪	నిస్సో్మభూ	నిస్సో్వభూ
„	౨౮	మహాత్వనః	మహాత్మనః
౧౭౫	౫	పస్యత్సు	పశ్యత్సు
„	౮	సర్యతం	సర్వతం
„	౧౭	బిఃందువర్గ	బఃంధువర్గ
„	౨౭	యాత్	యుః
౧౭౬	౨	డారుణ్యో	డారణ్యో
„	౮	మకూల	మనుకూల
„	౧౨	ప్రిరో	ప్రియే
„	౧౩	పశగా	వశగా
„	౧౮	వినీమా	వినీతిమా
„	౧౯	భాతే	భాషతే
„	౨౦	సకటా	సకలా
౧౭౩	౧-౨-౩	వ్రాశినవి మళ్లీ వ్రాయబడినవి.	
„	౯	బుజ	బుజు
„	౧౩	భక్తి	భక్త
„	౨౮	మాసవేషు	మానవేషు
౧౭౪	౪	భ్రాంతః	భ్రాంతః
„	౨౦	మహానీయా	మహనీయా
„	౨౨	ధలదా	ఫలదా
౧౭౭	౯	ర్జానిన	జ్ఞానిన
„	౧౬	సంవిదాయ	సంవిధాయ
౧౭౮	౩	చేతరాళ్ళ	శ్వేతరాళ్ళ
„	౭	ప్ర.జ్ఞ	[illegible]
„	౯	రాధకం	రాధికః
౧౮౦	౩	స్నంఘూః	సంఘూః
„	౧౬	త్వస్యమా	త్వన్యమా
„	౨౨	త్రిపిధప్ర సాదేశం	ప్రసాదత్రితయే
„	౨౪	సాభయం	సాంఘయం
౧౮౧	౧౪	త్రధాన	ప్రధాన
„	౨౦	పూజయాః	పూజాయాః
౧౮౨	౧౫	బోదయన్	బోధయన్
౧౮౩	౧౧	స్తస్మా	తస్మా
„	౧౪	బ్యాధ	బ్రాధ
౧౮౪	౪	గద్యత	గదత
„	౧౫	ద్వష్టో	దృష్టో
„	౧౯	వుచిరా	మచిరా
„	౨౮	నానుష్ట	నాందుష్ట
౧౮౬	౯	రసాష్టా	రస్నాష్టా
„	౨౩	యాంత్వి	యాంతి
౧౮౮	౪	కామినాం	కామ్యకం
„	౬	చన్నదా	చేన్నదా
„	౭	మతులలాం	మతులాం
౧౮౯	౫	సుమహత్తరె	మహత్తరె
„	౨౨	ప్రబృవన్	ప్రబ్రువన్
౧౯౭	౧౧	ఇహాత్యతం	ఇహాత్యంత
„	౨౨	శ్చేత్తవ	శ్చేత్తుతవ
౧౯౮	౨౪	జనినిమజ్యచ	ధిసినిమజ్యచ
౧౯౯	౨౮	స్త్రాన్వాశి	స్త్రన్వాశి
౨౦౦	౭	స్వపథో	తిష్ఠత్వం
౨౦౧	౧౬	పూర్వత్తనుః	పూర్వవత్తనుః
„	౨౮	సహూయ	సమాసహూయ
౨౦౭	౭	నిపంకం	నిపంభకం
„	౮	సాతమె	సాదితమే
౨౦౯	౭	నీతంమిదం	నీతమిదం
౨౧౦	౨	నిక్షేపితారం	నిక్షేపితాని
౨౧౧	౨	బృవె	బ్రువె
„	౧౩	కాయింకం	కాయికం

౨౧౨ ౧౪ బృవన్ బ్రువన్
౨౧౩ ౨౪ చెన్న చన్న
౨౧౫ ౧౫ మాబృాహి మాబృాహి } మాబ్రూహిమా బ్రూహి
౨౧౬ ౨౦ బృాద బ్రూథ
,, ౨౫ శిశు శిష్య
౨౧౮ ౨౦ కింబృామో కింబ్రూమో
,, ౨౨ ఇతఃపూర్వాద్య ఇతఃపురాద్య
,, ౨౪ సోమ్ధూళన సోద్ధూళన
౨౨౦ ౧౩ ధీదమేసం ఇద్ధమేసం
౨౨౧ ౨౧ శ్రీమచెన్న శ్రీమచన్న
౨౨౨ ౭ రాథంద్వయం రాథద్వయం
,, ౧౩ ఇత్యుత్యమా ఇత్యుచ్యమా
౨౨౬ ౩ నామకప్రక టాకృతే } నామ్నాప్రకటి తాకృతే
,, ౧౦ మామనుగృహ్యా మామనుగ్రహ్యా
౨౨౭ ౨౨ త్సుకాన్వి త్సుఖాన్వి
౨౨౮ ౨౨ ముద్యుయా ముద్యయా
౨౨౯ ౨౨ శ్రీమచ్చెన్న శ్రీమచ్చన్న
౨౩౦ ౧ చెన్నబసవ చన్నబసవ
,, ౧౪ తాంఘజ తాంవ్రజ
,, ౧౯ పూర్వక పూర్వ్వక
౨౩౧ ౧౦ బృాహి బ్రూహి
౨౩౨ ౧౨ మోగీ యోగీ
,, ౨౮ దేసికోప దేశికోప
౨౩౫ ౧౦ చెన్న చన్న
,, ,, చెన్నబసవ చన్నబసవ
౨౩౬ ౮ వీభూతి విభూతి
,, ౧౧ కాయక కాయిక
,, ౨౬ గోన్నతోంశు గోన్నతాంశు
౨౩౭ ౧౪ నలిమేత నలమేత
౨౩౮ ౧౨ తరణో తరణో
,, ౧౩ త్వాత్వం త్వాతం
౨౪౧ ౧ భిదణంత భిదణంత
,, ౫ త్యంకృద్ధ త్యంతకృద్ధ
,, ౧౮ చారయే కారయే
౨౪౩ ౮ క్ల్పప్తి క్లప్తి
౨౪౪ ౨ మబహి వబహి
,, ౭ క్ల్పప్తి క్లప్తి
౨౪౫ ౧ శివశ్రీ శివశ్రీ
౨౪౬ ౨౨ దృఢా ద్రుఢా
౨౪౭ ౧౦ ప్రావిశయ ప్రావేశయ
౨౪౯ ౧౩ కాయక కాయిక
౨౫౧ ౮ ఆస్మాత్సర్వా ఆస్మాంత్సర్వా
౨౫౨ ౨౧ ప్రార్థమానం పార్థ్యమానం
౨౫౩ ౨౬ కాయకం కాయికం
౨౫౪ ౧ కజ్జరం కర్బురం
౨౫౫ ౪ వైశాఖ శాక
,, ౧౨ కాయకం కాయికం
,, ౧౬ కాయక కాయిక
౨౫౬ ౧౧ చెన్నబసవ చన్నబసవ
౨౫౭ ౬ కాయక కాయిక
౨౫౮ ౨౧ బజాతుక బుజార్చక
౨౬౩ ౨ భోగతోనశేత్ భోగనాశనం
౨౬౪ ౨౨ పుత్రికం పుత్రకం
౨౬౫ ౧ చ్చెన్నబసవ చ్చన్నబసవ
,, ,, చ్చెన్నబసవ చ్చన్నబసవ
,, ౧౫ దర్శమాస దర్శయామాస
౨౬౬ ౨౨ మత్తేభం శార్దూలవిక్రీడితం
౨౬౭ ౧౪ చెన్నబసవ చన్నబసవ
,, చెన్నబసవ పురాణం | చన్నబసవ పురాణం
౨౬౮ ౨౩ భ్యాంమచం భ్యాముచం
౨౬౯ ౨౧ త్పాతము త్పన్నం | త్పాతసముత్పన్నం
౨౭౩ ౧ చెన్నబసవ చన్నబసవ
,, ౪ రశఃకో రఃకో
౨౭౪ ౨౧ లజ్జ యొప్మ
౨౭౫ ౨౮ నావివేశాను ప్రావివేశాను
౨౭౬ ౧౪ వినస్యతి వినశ్యతి
౨౭౯ ౨ చెన్నబసవ చన్నబసవ
,, కూకదమూలకథా లేప్పు

౨౮౨ ౮ బృాషి. బ్రూషె
౨౮౪ ౧౭ క్రమాచార క్రమాదాచార
,, ౨౮ మందిరప్రీత్యా మందిరంప్రత్యా
౨౮౫ ౧౫ ధృాప ద్రూప
౨౮౬ ౧౩ మబృవన్ మబ్రువన్
౨౮౭ ౨౬ కన్యదాతవ్యా కన్యాదాతవ్యా
౨౮౮ ౫ సబృాధ సబ్రూధ
౨౯౦ ౨ కంపరే కంపిరె
౨౯౨ ౧౭ భతష్యసి భవిష్యతి
,, ౧౯ మవర్హతి మహార్హసి
౨౯౩ ౧ నిశ్శ్రేయసం నిశ్రేయసం
,, ౧౦ గచనశీఘ్రు వచనంశీఘ్రు
౨౯౬ ౧౩ ప్రాస్త్రత పాస్త్రత
,, ౨౧ మవిలోక మవలోక
,, ౨౨ హారంతుణతం హారంతుంతం
౨౯౮ ౧౪ పాపదుష్కర్మ పాపినోకర్మ
౩౦౦ ౨౭ మచచెన్న మచ్చన్న
౩౦౧ ౩ కాయుకే కాయికే
౩౦౨ ౧ కాయక కాయిక
,, ౧ కాయకే కాయికే
,, ౮ బ్రాహి బ్రూహి
౩౦౩ ౨౫ పృచ్ఛితవా నైపృష్టనా
,, ౨౭ భగత్ భవః
౩౦౪ ౫ శ్రీసవేశేన శ్రీబసవేశేన
,, ౬ ఘేత్యుక్త్వా గేత్యుక్త్వా
,, ౧౪ బృవంతు బ్రువంతు
,, ౨౩ చెన్నబసవ చన్నబసవ
౩౦౮ ౬ పయాః పమూః
౩౧౧ ౧౪ ణోసక్ర ణస్నక్ర
౩౧౨ ౯ ఉత్తిష్టతు తిష్ఠంతునై
౩౧౩ ౫ జేంద్రంముద్దిశ్య జేంద్రముద్దిశ్య
,, ౫ ప్రహాసైర్ధం ప్రహాస్యేర్ధం
,, ౧౪ కాయక కాయిక
౩౧౫ ౪ ఫుత్రపాత్రైః త్రపాత్రైః
౩౧౬ ౧ మంరిరం మందిరం
,, ౩ మటంశసద | మటతేసన

క్షస్య | స్య
,, ౨౮ ర్యాత్సము ర్యాంత్సము
౩౧౯ ౪ యద్ద్వది యద్ధ్వది
,, ౧౩ హస్తైశ్చ హస్తేశ్చ
,, ౨౨ తతేవహాంతం తలేవహాంలం
౩౨౦ ౧౩ యాద్ధృథం యాదృశం
౩౨౧ ౧౮ దృష్ట్యా దృష్ట్వా
౩౨౪ ౪ స్నత్యావా స్నస్వాత్యవా
,, ౧౨ తనూత్మ్న తత్త్వాత్మ
,, ౨౭ పిలక్షితః నోపలక్షితః
౩౨౭ ౫ మంబుసా మంజసా
౩౩౦ ౨౭ ద్వాదశాష్టో ద్వాదశకర | అష్టాదశాష్టో ద్వాదశదో
౩౩౧ ౨ తస్యాపం తద్రూపం
,, ౨౪ రోద్యగ్మం తిరోద్యగ్మం
౩౩౨ ౨౫ ముక్త్వో ముక్త్వా
౩౩౩ ౧ తాతా తాంతాం

శ్రీశివార్పణమస్తు

